

37

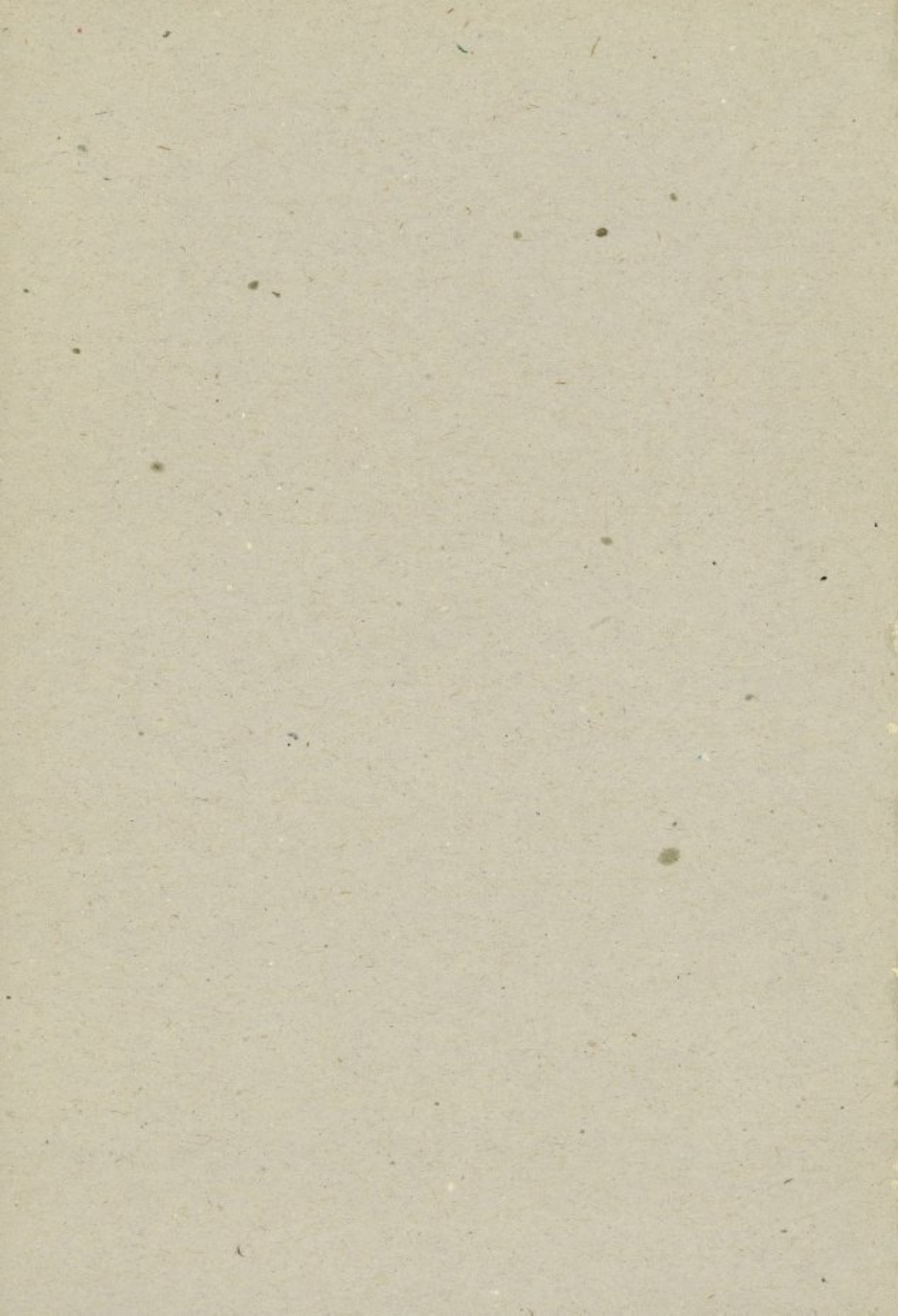
skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 1. II. 1981
do 30. IV. 1981

13

Ljubljana 1982

**skupščina
socialistične
republike
slovenije**

sejni zapiski

**seje
od 1. II. 1981
do 30. IV. 1981**

Ljubljana 1982

St-S:20/137

Sekretariat Skupštine SRS
dokumentacija

Ins. št. 87/82

zbor združenega dela

52. seja

(18. februarja 1981)

Predsedoval: E m i l T o m a ž i č ,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.10.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 52. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Tako kot doslej bomo za današnjo sejo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in verificirali pooblastila delegatov.

Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednika Marjana Mozetiča, za člana pa Helico Pučnik in Pavla Žunka. So predlagani delegati navzoči? (Da.) Prosim, če dvignete roko! (Vsi trije delegati dvignete roko.)

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sestav komisije, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim komisijo, da se sestane in pripravi poročilo za zbor.

Na sejo zbora so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in Narodne banke Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter poročevalci odborov in komisij, in sicer Francka Herga, poročevalka Odbora za finance; Franc Vičar, poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj; Vilma Manček, poročevalka Odbora za družbenoekonomske odnose in Tone Kugonič, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo zastaviti delegatska vprašanja, da jih posredujejo v pismeni obliki že sedaj na začetku seje.

Obveščam vas, da ste danes prejeli na klop seznam in pregled gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo prejeli na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta naše Skupščine k posameznim točkam dnevnega reda, zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Komisija za verifikacijo pooblastil je končala z delom. Prosim predsednika, da poroča zboru.

Marjan Mozetič: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 52. sejo, dne 18. 2. 1981:

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 87 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 16 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 11 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFR Jugoslavije 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 11. okoliš 1 delegat, 22. okoliš 1 delegat in 28. okoliš 1 delegat, skupaj 3 delegati; prosvetno-kulturno področje: 2. okoliš 1 delegat in 8. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata; socialno-zdravstveno področje: 1. okoliš 1 delegat ter 7. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata; in kmetijska dejavnost: 4. okoliš 1 delegat. Na seji torej ni navzočih 8 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker, kot smo slišali, ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za potrditev poročila komisije, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 52. sejo Zbora združenega dela.

Prav tako ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda za današnjo sejo zbora.

Glede na to, da imamo po našem periodičnem načrtu predvidene naslednje seje zbora šele konec marca, je bilo potrebno današnjo sejo razširiti še z nekaterimi nujnimi dodatnimi točkami. Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije bo obravnaval osnutek zakona o pogojih za opravljanje gospodarskih dejavnosti organizacij združenega dela v prosti coni in osnutek zakona o kritju tečajnih razlik, nastalih pri bankah v letu 1980 na podlagi spremembe

tečaja dinarja in na podlagi tekočega deviznega poslovanja bank na prvi prihodnji seji, zato je predsednik tega zbora zaprosil republiško Skupščino za čimprejšnje soglasje. Ob tem je v zvezi z osnutkom zakona o kritju tečajnih razlik, nastalih pri bankah v letu 1980 na podlagi spremembe tečaja dinarja in na podlagi tekočega deviznega poslovanja bank, potrebno opozoriti, da gre za skrajšani rok obravnave. Razlogi so podrobno navedeni v obrazložitvi zakona. S tem bodo banke dobile zakonsko podlago za kritje tečajnih razlik pri izdelavi zaključnih računov.

Nadalje je bilo potrebno današnjo sejo razširiti še z osnutkom družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani, za obdobje od 1981. do 1985. leta glede na to, da se je tudi v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah že začela obravnava tega akta.

Tudi za obravnavo predloga statuta Republiške skupnosti za ceste na današnji seji so utemeljeni razlogi. Ta skupnost je bila ustanovljena ob koncu lanskega leta, zato je treba čimprej sprejeti tudi statut, ki ga na podlagi zakona potrjuje Skupščina SR Slovenije. Ob tem vas obveščam, da bo na današnji seji predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije dal poročilo o stanju in nalogah na področju cen. Poročilo bo dal na skupnem zasedanju tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta naše Skupščine.

Izvršni svet predlaga za današnjo sejo obravnavo dveh družbenih dogovorov, ki sta označena kot državna tajnost, zato Izvršni svet predlaga obravnavo na zaprti seji. Gradivo vam bo predloženo pred začetkom te točke dnevnega reda.

Predlagam, da v zvezi z obravnavo teh dveh dogovorov že sedaj imenujemo skupino delegatov, ki naj skupaj s skupino delegatov Zbora občin prouči predloženo gradivo in poroča zboru. V skupino predlagam naslednje delegate: tovarišico Francko Herga, poročevalko Odbora za finance, tovariša Franca Vičarja, poročevalca odbora za družbenoekonomski razvoj in tovarišico Vilmo Manček, poročevalko Odbora za družbenoekonomske odnose.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za tako sestavo skupine, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlagani sestavi soglasno imenovana. V skupini bo sodeloval tudi predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Za današnjo sejo zbora je bilo predlagano tudi poročilo o uresničevanju skupne emisijske in denarne politike in skupnih temeljev kreditne politike v obdobju od januarja do septembra 1980. Poročilo je obravnaval Odbor za finance našega zbora, ki je ugotovil, da je v pripravi celovito poročilo za leto 1980, ki bo zajemalo tudi ugotovitve iz tega poročila. Zato je ustrezneje, da bomo na eni od prihodnjih sej obravnavali celovito poročilo skupaj z zaključnim računom Narodne banke Jugoslavije za preteklo leto. Odbor za finance na podlagi teh ugotovitev predlaga umik z dnevnega reda današnje seje poročilo o uresničevanju skupne emisijske in denarne politike in skupnih temeljev kreditne politike v obdobju od januarja do septembra 1980.

Na podlagi vseh navedenih obrazložitev predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 52. seje Zbora združenega dela,

2. odobritev zapisnika 51. seje Zbora združenega dela,
3. osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985,
4. osnutek zakona o pogojih za opravljanje gospodarskih dejavnosti organizacij združenega dela v prosti coni,
5. osnutek zakona o kritju tečajnih razlik, nastalih pri bankah v letu 1980 na podlagi spremembe tečaja dinarja in na podlagi tekočega deviznega poslovanja bank,
6. osnutek odloka o določanju strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel SR Črno goro v letu 1979,
7. osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani, za obdobje od 1981. do 1985. leta,
8. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov, z družbenim dogovorom,
9. predlog statuta Republiške skupnosti za cene in obravnava poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o stanju in nalogah na področju cen,
10. statut Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,
11. statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,
12. volitve in imenovanja,
13. predlogi in vprašanja delegatov,
14. obravnava gradiva ESA 668 na zaprti seji.

Dajem predlagani dnevni red v razpravo. Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev predloga dnevnega reda? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj to potrди z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo, 52. sejo Zbora združenega dela soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 51. seje našega zbora.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za spremembo ali dopolnitev zapisnika? (Nihče.)

Ker pripomb oziroma predlogov za dopolnitev ni, ugotavljam, da je zapisnik 51. seje Zbora združenega dela odobren.

Obveščam vas, da homo na skupnem zasedanju poslušali poročilo o stanju in nalogah na področju cen, ki ga bo podal tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Prosim, da počakamo na delegate obeh ostalih zborov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 10. uri.)

Predsednik Emil Tomažič: Predlagam, da nadaljujemo z delom zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985, ki ga je Skupščini

SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Osnutek družbenega plana je bil objavljen v letošnji prvi številki Poročevalca, spremembe in dopolnitve osnutka družbenega plana pa so bile objavljene v letošnji tretji številki Poročevalca.

Z dopisom z dne 3. 2. 1981 ste prejeli pismo Zveznega izvršnega sveta, ki se nanaša na pripravo sprememb in dopolnitev osnutka plana. K osnutku družbenega plana ste prejeli načelne pripombe, ugotovitve in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes pa je Izvršni svet predložil dopolnjene in spremenjene načelne pripombe, ugotovitve in predloge. Tako bo predmet obravnave gradivo Izvršnega sveta, ki ste ga danes prejeli na klop.

K tej točki dnevnega reda, kot tudi k 5. in 6. točki dnevnega reda, ste prejeli na klop predloge sklepov, ki so pripravljene na podlagi dosedanjih razprav o teh aktih in so prav tako predmet razprave in ocene.

Poročevalce pristojnih odborov, predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin in predstavnik Izvršnega sveta prosim, da spremljajo razpravo in na podlagi razprave predlagajo morebitne spremembe sklepov k 3., 5. in 6. točki dnevnega reda.

Poleg odborov je obravnavala osnutek družbenega plana Jugoslavije tudi medzborovska skupina delegatov za proučevanje planskih dokumentov, ki je predložila predlog sklepa. Predstavniki te skupine so prav tako navzoči na seji in se bodo po končani obravnavi sestali s predstavniki ostalih dveh zborov zaradi morebitnega usklajevanja predloga sklepa.

Želi predstavnik skupine delegatov besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Vičar.

Franc Vičar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da pred pričetkom razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 v imenu skupine delegatov, ki so jo zbori te Skupščine zadožili, da spremlja priprave planskih aktov za srednjeročno obdobje, v katerega smo pred kratkim vstopili, opozorim na nekaj najpomembnejših vprašanj iz dosedanje obravnave tega dokumenta.

Osnutek plana so obravnavala vsa pristojna delovna telesa in delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki so v razpravi izhajali iz doslej izraženih stališč, mnenj in predlogov ob obravnavi dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije letošnje zvezne resolucije in njenih spremljajočih aktov, spremembe sistema financiranja funkcij federacije ter uresničevanja stabilizacijskih usmeritev, izvozne naravnosti ter drugih obveznosti, sprejetih z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije.

Posebna pozornost je bila namenjena trem ključnim vprašanjem, in sicer: stabilizacijski naravnosti osnutka plana, opredelitvi izvoza kot temeljne naloge in predpogoja za doseganje načrtovanega razvoja ter vprašanjem skladnosti v osnutku predloženih usmeritev in ukrepov s sistemskimi rešitvami na posameznih področjih družbene reprodukcije.

Posebej pa je bila ocenjevana skladnost osnutka plana z vidika sistema samoupravnega družbenega planiranja. Na teh osnovah in ob upoštevanju stališč in usmeritev, sprejetih v okviru Socialistične zveze in sindikata, je skupina delegatov na seji, dne 16. februarja 1981 oblikovala predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop. Skupina delegatov je torej obravnavala osnutek plana

po opravljenih razpravah v delovnih telesih in v delegaciji in zato predlog sklepa pomeni strnjen povzetek vseh izraženih stališč, mnenj, pripomb in predlogov iz teh razprav.

V predlogu sklepa so opredeljena le tista načelna stališča in usmeritve, ki so temeljnega pomena za pripravo predloga plana in ki naj jih naša delegacija uveljavlja v nadaljnjem postopku usklajevanja, obenem pa pomenijo tudi okvir za vrsto konkretnih pripomb in predlogov, ki jih je na podlagi dosedanjih razprav v delovnih telesih te Skupščine in v delegaciji predložil Izvršni svet. Tudi ta akt ste z dopolnitvami, ki izhajajo iz dosedanjih razprav, prejeli danes na klop. V zvezi s temi konkretnimi pripombami in predlogi pa vas želim obvestiti, da je skupina delegatov obravnavala opredelitve Izvršnega sveta z dne 6. 2. 1981, ki ste jih tudi vi prejeli po pošti, ustno pa je bila skupina seznanjena z določenimi spremembami in dopolnitvami.

V predlogu sklepa, pri katerem je aktivno sodelovala tudi naša delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, so opredeljene ključne naloge in usmeritve na področju stabilizacije, ukrepi, ki jih je potrebno sprejeti za doslednejše uveljavljanje sistemskih rešitev ter naloge, ki jih je potrebno opraviti glede na sistem samoupravnega družbenega planiranja.

V zvezi z uresničevanjem sprejete stabilizacijske naravnosti je v predlogu sklepa skupine delegatov opredeljeno, da je potrebno ponovno preveriti in uskladiti delež investicij v družbenem proizvodu, predvsem z vidika realnih dohodkovnih možnosti združenega dela ter da je potrebno opredeliti osnovna razmerja investicij na ključnih področjih družbene reprodukcije.

Izvozu je namenjena posebna pozornost, saj izvoz kot temeljna in prioriteta naloga, v osnutku plana ni povsod primerno opredeljen. Zato je v sklepu posebej določeno, da je potrebno v okviru kriterijev za nove investicijske odločitve zagotoviti prednost naložbam za proizvodnjo za izvoz, da je potrebno bistveno izboljšati strukturo izvoza ter da je nujno potrebno v planu opredeliti, katero proizvodnjo za nadomeščanje uvoza bomo prioritarno razvijali.

V sklepu so opredeljene tudi naloge glede uveljavljanja ekonomskih zakonitosti in zagotavljanja enotnosti jugoslovanskega trga, saj se na tem področju srečujemo z vrsto težkih problemov. Opredeljene so tudi nujne usmeritve glede povečanja realne amortizacije in glede skladnosti gibanja vseh oblik porabe, pri čemer je posebej opredeljeno, da je glede obsega proračuna federacije potrebno uveljaviti sklep, ki ga je Skupščina SR Slovenije sprejela v zvezi s sistemom financiranja federacije.

V zvezi z doslednejšim uveljavljanjem sistemskih rešitev so v sklepu opredeljeni ukrepi, ki bi jih bilo potrebno sprejeti za spodbujanje samoupravnega združevanja dela in sredstev in za uresničitev načel skupnega deviznega priliva ter njegovega združevanja na samoupravnih osnovah, pri čemer je posebej opredeljena zahteva glede opredelitve kriterijev za zadolževanje v tujini. Posebej je opredeljeno, da je potrebno dosledneje uveljaviti in razvijati sistem monetizacije in da je potrebno odpraviti zagotavljanje sredstev za vse oblike končne porabe iz primarne emisije.

Posebej bi želel opozoriti na stališče, da je potrebno pri opredeljevanju nalog in ciljev dosledno izhajati iz obveznosti, ki so jih sprejele republike in pokrajini z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije in da je potrebno v nadaljnjih postopkih usklajevanja uskladiti in konkretizirati nekatere splošne obveznosti iz osnutka plana in dogovorov o temeljih plana. Gre za pomembno nalogo, saj smo v dosedanjih razpravah ugotovili, da je nedoreče-

nost in presplošnost nekaterih obveznosti in nalog osnovna pomanjkljivost osnutka plana. S tem v zvezi je tudi opredeljeno, da je potrebno, v kolikor v postopku usklajevanja ne bo možno doseči takšne konkretizacije, v planu opredeliti nalogo, da bodo konkretne obveznosti usklajene in določene najkasneje v enem letu po sprejetju družbenega plana. Glede na to, da so v planu in tudi v dogovorih predvideni še posebni dogovori, ki pa ne bi smeli pomeniti dodatnih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije, je posebej določena obveznost, da se morajo v planu določiti tudi vsebinski okviri in osnovne usmeritve za obveznosti, ki bodo določene s temi dogovori.

Skupina delegatov je obravnavala tudi konkretne pripombe in predloge za spremembe in dopolnitve osnutka plana, ki jih je oblikoval naš Izvršni svet. V razpravi je bilo ocenjeno, da so te konkretne pripombe in predlogi pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih zborov in Skupščine in da so v skladu z načelnimi stališči in usmeritvami, opredeljenimi v predlogu sklepa. Zato jih je skupina delegatov v celoti podprla, ob tem pa je opozorila, da je potrebno določeneje opredeliti tiste pripombe, ki se nanašajo na oblikovanje sredstev proračuna, federacije, proizvodnje hrane in na blagovni režim, s katerim se uravnava zunanjetrgovinska menjava.

Gre za naslednje pripombe. V zvezi z oblikovanjem sredstev zveznega proračuna je skupina menila, da ni sprejemljiva opredelitev, da naj bi ta sredstva naraščala po stopnji 23 %, temveč je potrebno opredeliti le globalno zaostajanje za rastjo družbenega proizvoda. Zato je potrebno opredeliti, da se bo obseg teh sredstev oblikoval na podlagi programov dejavnosti posameznih uporabnikov sredstev proračuna federacije z vsakoletno resolucijo in da se primarna emisija po letu 1983 ne sme uporabljati za financiranje zveznega proračuna.

Na področju kmetijstva je potrebno bolj poudariti predvsem ukrepe in naloge, ki naj zagotovijo uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov na tem področju kot osnove za hitrejšo vključevanje kmetov v družbeno organizirano proizvodnjo, dohodkovno motiviranost za večjo proizvodnjo in stabilne pogoje gospodarjenja ter na teh osnovah socialno varnost, ki naj pospeši proizvodnjo za trg.

Glede ekonomskih odnosov s tujino pa je skupina menila, da je potrebno določeneje opredeliti, da mora biti blagovni režim v funkciji razvoja, da mora obvladati ekonomske zakonitosti na trgu in da mora biti kot eden od pomembnih pogojev gospodarjenja pravočasno dogovorjen in znan združenemu delu. Prav tako je potrebno opredeliti, da morajo biti ukrepi v okviru blagovnih režimov — na primer kontingenti in podobno — določeni na podlagi dogovorov republik in pokrajin ter da morajo biti v funkciji razvojnih nalog.

S tem v zvezi želim posebej opozoriti, da je predstavnik predlagatelja soglašal s temi pripombami in da je sprejel obveznost, da jih bo upošteval pri pripravi prečiščenega besedila.

Skupina ugotavlja, da je predlagatelj upošteval njene pripombe, kar je razvidno iz prečiščenega besedila stališč Izvršnega sveta na straneh 12, 13 in 14.

Skupina delegatov predlaga, da sprejmete predlog sklepa ter konkretne pripombe in predloge, ki so razvidni iz prečiščenega besedila stališč Izvršnega sveta, ki ste ga danes prejeli na klop. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Da.) Besedo ima tovariš Ciril Habe, republiški svetovalec v Izvršnem svetu. Prosim!

Ciril Habe: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se je pri oblikovanju osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 zavzemal predvsem za vsebino dokumenta, s katerim bo dosežen napredek pri krepitvi sistemske funkcije planiranja in za uskladitev celotne vsebine plana s sprejetimi dogovori o temeljih družbenih planov in z globalnimi, skupnimi interesi ter cilji družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije. V ospredju teh prizadevanj je bilo zlasti uveljavljanje koncepta ekonomske stabilizacije, ki je bil konkretnije nakazan s tako imenovano »zeleno knjigo« in z že sprejetimi političnimi dokumenti o zagotavljanju odločilnega položaja združenega dela pri razpolaganju z dohodkom in s celotnimi sredstvi družbene reprodukcije, kot ene od pomembnih osnov za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Preneseni problemi iz prejšnjega planskega obdobja in razmere v svetu zahtevajo, da se v Jugoslaviji opredeljujemo za relativno skromnejšo gospodarsko rast. Predvidena 4,5-odstotna stopnja gospodarske rasti je za petino manjša, kot je bila dosežena v preteklem petletnem obdobju. Med drugim vpliva na tak materialni razvoj neravnovesje v menjavi s tujino in omejene možnosti nadaljnjega angažiranja tujih sredstev. Zaradi tega se bo treba v večji meri opreti na realno domačo akumulacijo in izvozne dosežke. Ta, za naše razmere skromna rast, dopušča počasnejšo stopnjo rasti zaposlenosti, to je 2,5 odstotka ob 2-odstotni rasti storilnosti dela letno.

Glede na zakonsko načelo sočasnosti planiranja in glede na osnove, na katerih mora temeljiti zvezni družbeni plan, se je Izvršni svet zavzemal za to, da mora zvezni plan temeljiti na oceni realnih možnosti razvoja. Hkrati pa je pripravljaval republiške planske akte tako, da je v njih vgrajeval skupno opredeljene cilje in naloge. V tem smislu se razvojni cilji, vsebovani v predlogu družbenega plana Slovenije za obdobje 1981—1985 opirajo tudi na skupne razvojne cilje v okviru Jugoslavije.

Osnutek plana, kakršen je danes predložen, je v določeni meri odpravil ali ublažil nekatere dosedanje neuskklajenosti iz dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije, hkrati pa bolj poudaril stabilizacijsko in večjo izvozno usmerjenost našega gospodarstva.

Ob tem pa je osnutek dokumenta še vedno premalo dosleden glede konkretizacije obveznosti republik in avtonomnih pokrajin pri izvajanju s planom določenih nalog, pri uveljavljanju koncepta stabilizacije prek konkretne razvojne in ekonomske politike in pogojev za izvedbo cilja, pri katerem naj bi bil izvoz najpomembnejši pospeševalec razvoja v prihodnjem petletnem obdobju. V teku sodelovanja pri pripravi osnutka tega dokumenta je Izvršni svet o svojih pripombah, ugotovitvah in predlogih informiral delovna telesa te Skupščine. Hkrati je sodeloval pri usklajevanju teh pripomb, ugotovitev in predlogov v odborih Skupščine ob sodelovanju zvezne delegacije. Rezultat usklajevanja pa so tudi pripombe, ki ste jih danes prejeli na klop. V tem gradivu so dopolnitve nakazane z velikimi črkami.

Na koncu mi dovolite, da dam dva redakcijska popravka:

— Na 14. strani se v 4. točki, v četrti in peti vrstici črta besedilo »in obvladovanje ponudbe in povpraševanja«;

— na 15. strani pa se v drugi vrsti za besedo »kontingentov« vnese naslednje besedilo: »na podlagi usklajenih materialnih bilanc proizvajalcev«, kar je razvidno tudi iz gradiva, ki ste ga pred tem prejeli. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovariš Ernest Noč, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 13. okoliš, Radovljica. Prosim!

Ernest Noč: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Radovljica ima k osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 naslednje pripombe.

1. V poglavju 3.1., materialni tokovi reprodukcije, je opredeljena tudi poraba. Pri izkazovanju različnih vrst porabe pogrešamo opredelitev oziroma kazalec za skupno porabo. Predlagamo, da se ta pomemben vidik porabe izkaže s številčnimi kazalci v ustreznih poglavjih.

2. Delež investicij v družbenem proizvodni je precej visok, kar kaže, da to področje še ni povsem usklajeno. Predlagamo, da se ta oblika porabe družbenega proizvoda izkaže bolj usklajeno, bilančno in tudi z absolutnimi številkami, grupirano po panogah in z dinamiko po letih.

3. Stopnja rasti splošne porabe je postavljena dokaj stabilizacijsko (1,5 odstotka), vendar pa bi bilo potrebno v drugem delu plana zlasti v 4., 5. in 9. poglavju postaviti več konkretnih usmeritev za zagotovitev take stopnje rasti.

4. V planu smo pričakovali več številčnih podatkov, več konkretnih opredelitev in manj splošnih usmeritev. Predlagamo, da se v plan vključi čim več številčnih podatkov in tabel ter raznih bilančnih izkazov. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Roman Novelli, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad. Prosim!

Roman Novelli: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov sprašuje, kakšni ukrepi bodo sprejeti za odpravo deficita proračuna federacije in drugih družbenopolitičnih skupnosti, kot je navedeno v drugem delu plana v točki 10. »Financiranje funkcij federacije?« Ali bodo ti ukrepi take narave, da bodo bremenili delavčev in občanov žep? Nam delegatom namreč ob sprejemanju ukrepov ne sme biti vseeno, v kakšnih razmerah živimo in kako delamo. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franc Kovačič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj. Prosim!

Franc Kovačič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na razširjeni seji skupin, ki delegirata delegate v Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije, smo razpravljali o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985. V razpravi o navedenem dokumentu so bila izpostavljena številna vprašanja, od katerih želimo poudariti predvsem naslednja.

Če izhajamo iz ugotovitve, da je pretirano vlaganje v investicije močan faktor inflacije in gospodarske nestabilnosti, potem je nevzdržno, da bomo 39,6% družbenega proizvoda porabili za investicije, v preteklem petletnem obdobju pa 40 do 41%. Ugotavljamo, da tako ni predviden pozitiven premik v smeri stabilizacije.

Ob tej načelni pripombi pa smo poudarili, da moramo do sprejetja plana opredeliti investicije v energetiki, črni metalurgiji, prometu in zvezah ter v kmetijstvu. Jasno je potrebno razmejiti in opredeliti obseg tovrstnih investicijskih vlaganj po republikah, posebno še, ker prioritete investicije predstavljajo v skupnih sredstvih investicij kar 63 %. Ni razumljivo, kako uskladiti potrebo po energiji z nominalnim zmanjšanjem vlaganj v energetiko od 260 milijard din v prejšnjem srednjeročnem obdobju na 200 milijard din v obdobju 1981—1985. Menimo, da bi že enak nominalni znesek pomenil močno zmanjšan obseg investicij. Tudi razvoj energetike bi morali vezati na rast družbenega proizvoda. Pri investicijah v energetiko bi morali dati prednost izgradnji in izkoriščanju hidroenergetskih virov.

S prestrukturiranjem predelovalne industrije lahko zagotovimo, da bo tudi le-ta glede investicij postala prednostna, če ji bo to omogočilo večjo usmeritev v izvoz. Zato bi morali določiti tudi delež investicij za tista vlaganja, s katerimi bomo pospeševali izvoz. Z usmeritvijo in usposabljanjem predelovalne industrije v izvoz bomo izvažali več živega dela ter manj surovin in reprodukcij-skega materiala.

Odpraviti je treba sistem deviznih pravic pri uvozu, ker so običajno le-te učinkovite. Uvoz bo potrebno vezati direktno na ustvarjeni devizni priliv. Zagotoviti moramo, da se z zadolževanjem v tujini financirajo izključno gospodarski nameni, z izjemo obrambnih potreb, ter da se določi, katera temeljna organizacija združenega dela je odgovorna za vračilo posojila.

Večji pomen je treba dati amortizaciji, tako da se osnovna sredstva tekoče valorizirajo. Zadrževanje nerealne amortizacije in večanje čistega dohodka, pomeni nerealno prikazovanje ustvarjenega čistega dohodka in njegovo delitev.

Poraba v družbenem proizvodu, posebno na nivoju federacije, prekomerno raste. Zavzemati se moramo za odpravo avtomatizma, da iz leta v leto dodajamo sredstva glede na prejšnje obdobje. Programi dela in nalog na vseh nivojih in v vseh aktivnostih ter za vse namene federacije in njenih organov, pa tudi na drugih nivojih, bi morali biti izhodišče za zagotavljanje sredstev. Kljub velikemu napredku glede dograjevanja sistema in sistemskih rešitev, je potrebno to področje zaokrožiti s kompletno zakonodajo. Stališča obstajajo in so znana, ker so bila sprejeta s številnimi dokumenti družbenopolitičnih organizacij in skupščin, zato je potrebno vztrajati, da jih vgradimo v družbeni plan Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Zmanjševati je potrebno obseg primarne emisije. Zavzemati bi se morali za to, da s primarno emisijo ne bi pokrivali proračunskega primanjkljaja. Zato podpiramo usmeritev, da po letu 1983 primarne emisije ne bi uporabljali za pokrivanje primanjkljaja proračunov federacije.

Menimo, da je potrebno posebno odločno poudariti potrebo po tekočem dogovarjanju in usklajevanju planov in stalnem preverjanju učinkov, ki jih dosegamo z izvajanjem plana. Vsako zanemarjanje in neusklajevanje bi lahko povzročilo težke posledice in politično škodo.

Delovni ljudje in občani smo pripravljeni prevzeti obveznosti in se zavzemati za izvajanje politike stabilizacije, ki jo bomo izvajali najmanj v celotnem srednjeročnem obdobju. To narekuje, da dogovorjene naloge na vseh nivojih, od temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti prek občin, republik in pokrajin ter federacije dosledno izvajamo. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Rudi Veselko, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 29. okoliš, Koper. Prosim!

Rudi Veselko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupine delegatov 29. okoliša z gospodarskega področja, 6. okoliša s prosvetno-kulturnega področja in 6. okoliša s socialno-zdravstvenega področja ugotavljajo predvsem naslednje nedorečenosti ter nejasne in neusklajene opredelitve, zaradi katerih so ustrezni nosilci planiranja v dvomih, ali bodo za srednjeročno obdobje prevzete obveznosti in naloge lahko izpolnili.

1. Glede pomorskega gospodarstva osnutek plana navaja, da bodo sprejeti ukrepi za povečanje in modernizacijo trgovskega ladjevja in da se bodo spodbujale zainteresirane organizacije združenega dela za nakupe v domačih ladjedelnicah.

V skladu s planskimi akti, ki se sprejemajo na ravni republike, združeno delo računa, da bodo ti ukrepi omogočili uvoz ladij ob zmanjšanju uvoznih omejitev, hkrati pa omogočili tudi nakup ladij v domačih ladjedelnicah pod enakimi pogoji, kot jih imajo tuji ladjarji. Samo v takih pogojih je mogoče zagotoviti zamenjavo dotrajanega ladjevja in na tej osnovi povečati devizni priliv. V nasprotnem primeru bo pomorska dejavnost nujno nazadovala, saj v obdobju 1976—1980 investicij za nabavo novih ladij dejansko ni bilo, ker so navedeni problemi ostali nerešeni, zastarele ladje pa je treba odpisovati.

Skupine delegatov menijo, da je navedena opredelitev v osnutku zveznega plana presplošna in neobvezujoča in je potrebno, da se v poglavju, ki obravnava okvirne ukrepov ekonomske politike, nakažejo ukrepi, ki jih s svojimi planskimi akti podpira SR Slovenija.

2. V osnutku družbenega plana SFRJ je pravilno poudarjen razvoj integralnega transporta. Pri tem je poudarjeno ustrezno opremljanje terminalov v lukah.

Dosedanji razvoj je nesporno potrdil geografske in prostorske prednosti Luke Koper pri vključevanju jugoslovanskih luk v integralni transport zlasti glede na to, da je mogoče racionalno in rentabilno investiranje v sicer drage in zahtevne objekte zaradi možnosti oplemenitenja domačega transporta, ki se brez posebnih težav usmerja v Luko Koper s tranzitnimi tokovi. V nadaljnjem razvoju integralnega transporta pa bo mogoče zagotoviti racionalno investiranje le ob dogovorjeni delitvi dela med lukami, kar bi bilo treba zlasti v družbenem planu Jugoslavije izrecno poudariti, analogno kot je to sicer poudarjeno v planskih aktih naše republike, vendar obvezujoče zgolj za Luko Koper.

3. Tako v zveznem kot v republiškem merilu je močno poudarjen prispevek turizma k načrtovanemu povečanju deviznega priliva. Osnutek družbenega plana Jugoslavije tudi poudarja, da bomo to dosegli predvsem z združevanjem sredstev in interesnim povezovanjem organizacij, zainteresiranih za povečanje tujskega turističnega prometa. V temeljih svojih planov pa združeno delo računa predvsem na interesno združevanje sredstev organizacij, zainteresiranih za združevanje deviznih pravic ob predpostavki, da bodo pravice izvoznikov storitev glede razpolaganja z devizami izenačene s pravicami izvoznikov blaga.

Osnutek družbenega plana Jugoslavije pa navaja, da je treba zaradi zagotovitve rasti priliva deviz zlasti spodbujati združevanje sredstev in samoupravno sporazumevanje med proizvajalci hrane in organizacijami združenega dela na področju turizma. Nočemo zmanjševati pomena takega sporazumevanja zaradi

boljše organiziranosti in preskrbljenosti turističnega gospodarstva, menimo pa, da je treba v zveznem planu izrecno poudariti, da bo tudi federacija spodbujala in spoštovala dolgoročne dogovore o združevanju sredstev organizacij, zainteresiranih za vlaganje v turistične objekte zaradi zagotovitve deviznih pravic. To je tembolj potrebno, ker združeno delo občuti stalno prisotno težnjo k povrnitvi stare prakse nesorazmernega zajemanja deviznega priliva storitvenih dejavnosti za pokrivanje potreb federacije in drugih splošnih potreb. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Janko Muraus, delegat Zbora združenega dela za gospodarsko področje, 16. okoliš, Maribor.

Janko Muraus: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz Maribora je bila v razpravi o osnutku družbenega plana enotnega mnenja, da je predloženi osnutek plana dokaj načelen, deklarativen ter da vse preveč nedoločeno opredeljuje nosilce posameznih nalog, kar se odraža v besedah: bomo, bo, bodo in tako dalje. Delegati smo v razpravi izhajali predvsem iz sedanjega gospodarskega položaja. Pri tem pa smo menili, da je v planu premalo prisotna korektivna vloga sedanjega stanja in težav v gospodarstvu. Tako delegati menimo, da osnutek družbenega plana ne zagotavlja skladnosti materialnih odnosov in stabilnosti na enotnem jugoslovanskem trgu, stabilnosti splošnih pogojev gospodarjenja ter enakosti pri prevzemanju obveznosti iz skupnih interesov, ki se uresničujejo v federaciji.

Nadalje menimo, da množica ciljev, opredeljenih v prvem delu osnutka plana, ne daje realne podlage, da bi jih vsaj nekaj začeli uresničevati. Potrebno bi bilo opredeliti prioriteto in postopnost reševanja posameznih nalog, kar bi prispevalo k temu, da ob prebiranju tega plana ne bi imeli občutka, da beremo še en dokument, ki ne bo prispeval k razreševanju najbolj akutnih problemov v gospodarstvu.

Razen teh nekaj načelnih ugotovitev pa bi želeli opozoriti še na naslednje.

K točki 3.2.2. V tem zboru je bilo že večkrat opozorjeno na zanemarjanje organiziranega in usklajenega pristopa k zbiranju in uporabi odpadnih in sekundarnih surovin. Opredelitev v enem stavku v tem poglavju je preskopa, dopolniti bi jo bilo potrebno s konkretnjšimi ukrepi, med katerimi bi moral biti tudi takšen, ki bi preprečeval zbiranje odpadnih surovin v mejah posameznih republik.

K točki 3.2.3. Prav gotovo je hitrejši razvoj proizvodnje hrane naloga, ki ji je potrebno posvetiti posebno pozornost. Menimo, da bi morali zagotoviti vse vzporedne pogoje za realizacijo večje proizvodnje hrane, kar pa ni storjeno, saj v začetku letošnjega leta ponovno ugotavljamo, da organizacije združenega dela, ki se ukvarjajo s proizvodnjo sredstev za varstvo rastlin in umetnih gnojil, zaradi nedogovorjenega pokrivanja potreb z deviznimi sredstvi za uvoz surovin ne delajo s polnimi zmogljivostmi, tako da je že občutiti pomanjkanje zaščitnih sredstev in umetnih gnojil. Pomanjkanje teh sredstev čutijo predvsem zasebni proizvajalci. Tako ponovno le deklarativno dajemo večjo vlogo individualnim kmetijskim proizvajalcem. Na to problematiko opozarjamo ob obravnavi osnutka družbenega plana SFR Jugoslavije predvsem iz razloga, ker je na področju oskrbe s temi sredstvi izredno močno prisotna zaprtost posameznih republik.

K 3.1. Iz drugega dela družbenega plana »Ekonomski odnosi s tujino« izhaja, da je na tem področju največ težav ter neurejenih odnosov, saj v temeljne orga-

nizacije združenega dela kar dežujejo zahteve po tako imenovani »devizni participaciji«, ki niti malo ne temelji na takšni ureditvi odnosov, kot jih zahteva zakon o združenem delu in zakon o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Zato je potrebno opredeliti odgovornost za vzpostavljanje ustreznih odnosov, tako da bodo delavci lahko neposredno odločali o pogojih ustvarjanja, pridobivanja in razpolaganja z devizami. Posebej podpiramo predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da je potrebno pripraviti mehanizem sprejemanja, spremljanja in ukrepanja ter realizacijo devizno-bilančnih in plačilno-bilančnih pozicij republik in pokrajin in devizne plačilne bilance Jugoslavije na podlagi deviznih tokov ter tako odpraviti sistem deviznih pravic.

K 4.1. Kreditno-monetarna politika je področje, ki je delavcu še v veliki meri odtujeno. To področje pa ima pomemben vpliv na pogoje gospodarjenja. Opredelitve v osnutku plana je potrebno zastaviti tako, da bo kreditno-monetarna politika v funkciji združenega dela in da bo onemogočeno prelivanje primarne emisije v končno porabo. Delegati odločno vztrajamo na zahtevi, da se primarna emisija ne sme uporabljati za financiranje proračuna federacije. Zadolževanje v tujini mora temeljiti na plačilni sposobnosti in deviznem prilivu uporabnikov tujih posojil.

K 5.2. Bolj konkretno bi morali biti opredeljeni ukrepi v primerih neusklađenosti ponudbe in povpraševanja ter monopolnega obnašanja posameznih udeležencev v menjavi, in sicer, da bi opredeljeni ukrepi vplivali tako, da do navedenih pojavov ne bi prihajalo.

K tretjemu delu — točka 15. Delegati so se v razpravi največ zadržali pri problematiki oskrbe z domačimi in uvoženimi surovinami ter reprodukcijskim materialom. Nedvomno bo potrebno v večji meri s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem zagotavljati potrebne surovine in reprodukcijski material. Razprava je pokazala, da je največ problemov pri oskrbi s proizvodi črne in barvaste metalurgije, kar je delno tudi odraz napačnih usmeritev v preteklem obdobju, saj so na primer železarne izgrajevale svoje predelovalne zmogljivosti.

Delegati smo menili, da je nujno potrebno, da se takoj izdelajo materialne bilance, ki so napovedane v tej točki. Izdelane bilance morajo omogočiti pregled stanja glede možnosti oskrbe, kar naj bi omogočilo odpraviti stihijo, ki sedaj vlada na tem področju. Predlagamo torej, da se rokovno opredeli izdelava teh bilanc.

Na koncu ponovno poudarjamo, da je ob množici problemov v temeljnih organizacijah združenega dela težko razpravljati o osnutku družbenega plana, ki z zelo široko in načelno opredeljeno politiko na posameznih področjih ne daje osnove in upanja, da bo kateri izmed teh problemov razrešen oziroma, da ne bodo nastajali novi. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Ana Bole, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center. Prosim!

A n a B o l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima naslednje pripombe k osnutku družbenega plana SFR Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985:

1. V poglavju »Smernice in okviri za sprejemanje ukrepov ekonomske politike« — točka 4.2.1., monetarno-kreditna politika, naj se beseda »počasneje« nadomesti z: »v skladu« in nadaljuje z besedilom: »z nominalno rastjo družbenega proizvoda«.

Utemeljitev. Orientacija denarno-kreditne politike, da naj denarna masa in naložbe bank v celotnem srednjeročnem obdobju rastejo počasneje od nominalnega družbenega proizvoda, ima naslednje predpostavke:

— da relativno počasnejša rast denarne mase vpliva prek zaostritve likvidnostnega položaja bank, predvsem pa gospodarstva, na znižanje končnega povpraševanja in s tem na relativno počasnejšo rast cen;

— da tako gibanje denarnih agregatov ne vpliva negativno na stopnjo rasti industrijske proizvodnje, zaposlenosti in medsebojnega kreditiranja v gospodarstvu;

— da tako gibanje denarnih agregatov prispeva k relativno manjšemu uvozu zaradi pomanjkanja dinarskih sredstev za odkup potrebnih deviznih sredstev za uvoz;

— da tako gibanje vpliva na zmanjšanje investicijskega povpraševanja in na usmeritev blagovno-denarnih odnosov.

Vse opisane predpostavke bolj ali manj jasno opredeljujejo kot osnovni vir inflacijskih pritiskov pri nas predvsem inflacijo povpraševanja (pretirane likvidnosti), ne pa ostalih nedinarskih oblik inflacije (stroškov, strukturnih in razvojnih neuskkljenosti). Zato je uspešnost take orientacije pogojena:

— z dejansko povezanostjo zniževanja stopnje likvidnosti v sistemu in z možnostjo učinkovitega povpraševanja brez denarnih sredstev;

— s povezanostjo med finančnim rezultatom organizacije združenega dela in njegovo možnostjo investiranja (to so nepokrite investicije, investicije ob siceršnji izgubi, izplačevanje polnih osebnih dohodkov ob izgubi in podobno);

— s povezanostjo cene deviznih sredstev (devizni tečaj) in oblikovanjem denarno-kreditne politike (predvsem gre za neodvisno oblikovanje tokov primarne emisije, ki pa vplivajo tudi na večje zahteve po deviznih sredstvih);

— in torej s povezanostjo sprememb v likvidnosti sistema in gibanjem cen (problem elastičnosti cen navzdol, ki je pogojena z avtonomno rastjo raznih oblik stroškov).

Če pa ti pogoji in predpostavke niso izpolnjeni — in pri nas bolj ali manj niso — potem lahko urejanje problemov glede inflacije z restriktivno denarno-kreditno politiko pomeni zaviranje rasti proizvodnje, rasti stroškov na enoto novega proizvoda, rasti medsebojnega kreditiranja v gospodarstvu, rasti sicer potrjenih in dogovorjenih a tako nepokritih investicij, odliv denarja iz sektorja gospodarstva v sektor prebivalstva in v sektor skupne in splošne potrošnje in podobno.

Zato bi moral družbeni plan, ob restriktivni usmeritvi denarno-kreditne politike, še opredeliti in bolj jasno določiti tudi investicijsko politiko (predvsem rešitve na področju večje učinkovitosti investicij), politiko delitve dohodka (rešitve na področju učinkovitejšega nagrajevanja po delu), davčno politiko, politiko zadolževanja federacije in ostalih družbenopolitičnih skupnosti, politiko ekonomskih odnosov s tujino, kjer se samo s spodbudami iz primarne emisije ne bodo rešili osnovni problemi.

2. V istem poglavju, točka 4.2.2.: v zadnjem odstavku naj se besedilo: »z ukrepanjem odpravimo kreditno multiplikacijo v bankah« črta.

Utemeljitev. Ni osnovni problem zadolženosti organizacij združenega dela iz gospodarstva v multiplikaciji kreditov, ampak v slabem gospodarjenju s tekočim in minulim delom in z rešitvami, ki na neustrezen način odtujujejo dohodek tem organizacijam za različne potrebe. Multiplikacija v bankah je v taki situaciji v bistvu pozitiven element ohranjanja sposobnosti gospodarstva,

da opravlja osnovno funkcijo razširjene reprodukcije, ki z združevanjem sredstev zaradi opisanih nepravilnosti in visoke stopnje inflacije ni ekonomsko racionalna. Če bi prišlo do večje »kontrolne« organizacij združenega dela iz gospodarstva nad dohodkom in do višje inflacije, bi ob večjem deležu združevanja sredstev bilo potrebno manjše pretakanje sredstev iz gospodarstva za investicije prek bančnega mehanizma. Del družbene akumulacije (predvsem prihranki prebivalstva, sredstva družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti) se bo še vedno moral vračati v gospodarstvo prek bank. Zato sama multiplikacija ne pomeni nič slabega, če je v realnih okvirih in če se sredstva iz takih virov racionalno porabijo.

3. V istem poglavju točka 4.4. naj se črta prvi odstavek, ki se glasi: »Z ukrepi za izvajanje skupne emisijske politike ne more nihče priti v neenakopraven položaj glede opravljanja dejavnosti in pridobivanja dohodka.«

Neutemeljena je trditev, da se z ukrepi za izvajanje skupne emisijske politike ne more nihče postaviti v neenakopraven položaj glede opravljanja dejavnosti in pridobivanja dohodka. Prav s selektivno politiko primarne emisije gre za družbeno zavestno in dogovorjeno (bolj ali manj) podpiranje določenih namenov oziroma dejavnosti, ki s tem pridobijo tudi boljši položaj pri pridobivanju dohodka; za enakopraven položaj gre lahko le globalno in v pogojih stabilnega gospodarstva, kajti vsaka inflacija ustvarja namreč neenakopravnost pri pridobivanju in delitvi dohodka. To se kaže tudi v gospodarstvu, kjer se družbena sredstva uporabljajo ekonomsko racionalno in rentabilno. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi razpravljati? Vprašujem predstavnika delegacije oziroma predstavnika Izvršnega sveta, če lahko odgovori na vprašanja iz današnje razprave? Besedo ima tovariš Ivo Klemenčič, predstavnik delegacije v Zboru republik in pokrajin. Prosim!

Ivo Klemenčič: Tovarišice in tovariši! Skušal bom na kratko odgovoriti na vprašanje glede financiranja funkcij federacije. Menim, da je odgovor dan v sklepu, ki ga je medzborovska skupina predlagala, in sicer v II. poglavju, točka 2, v zadnjem odstavku. Besedilo te točke se glasi: »Za uresničevanje sprejete stabilizacijske naravnosti je potrebno s planom določiti le globalno zaostajanje vseh oblik porabe ter zagotoviti skladnost njihovega gibanja z rastjo ustvarjenega družbenega proizvoda in dohodka. V tem okviru je potrebno glede obsega proračuna federacije uveljavljati sklep Skupščine SR Slovenije v zvezi s sistemom financiranja funkcij federacije, zlasti glede financiranja programov dejavnosti posameznih uporabnikov sredstev proračuna federacije, postopnega odpravljanja avtomatizmov za določene obveznosti, proračunavanja tako sprejetih obveznosti ter glede realnosti virov proračuna federacije.«

Nisem popolnoma dobro razumel vprašanja, vendar menim, da se je glasilo v tem smislu, ali bo financiranje proračuna federacije neposredno prizadelo žep občanov. Mnenja sem, da bi si morali prizadevati — kar je v tem sklepu tudi predlagano — za zmanjševanje skupnih potreb, vendar pa, ko jih enkrat že sprejmemo, jih moramo vsi financirati. Težko bi bilo iznajti nek nov sistem, ki ne bi direktno prizadel občanov. Če se dogovorimo za skupne naloge, potem se bomo morali tudi dogovoriti za skupno financiranje le-teh. Druga naloga pa je, da bomo skušali doseči, da bomo financiranje funkcij federacije izvajali na osnovi konkretnih programov, o katerih bomo razpravljali in na ta način odpravljali avtomatizem, ki je dosedaj veljal. To pomeni, da bo opredeljena stopnja za financiranje, na primer Jugoslovanske ljudske armade, služila kot

nek maksimum, za katerega pa ne bo veljal avtomatizem, da je treba to stopnjo realizirati, ampak bo le-ta odvisna od programa, ki ga bomo po dogovoru tudi financirali.

Naslednje odprto vprašanje je poračunavanje, ki je doslej predstavljalo vedno problem, čeprav na primer niti za Jugoslovansko ljudsko armado niti za nerazvite republike in pokrajino ni bilo realizirano. Ponovno se postavlja zahteva po uveljavitvi tega principa. Menim, da bomo morali ob sprejemanju dopolnitev zveznega zakona o financiranju federacije uveljaviti zahtevo SR Slovenije, da se odpravi princip poračunavanja. Nosilci sredstev zveznega proračuna pa naj bi vnaprej vedeli, s kolikšnimi sredstvi lahko razpolagajo. To pomeni, da bo plan določal tisti okvir, v katerem se bodo lahko upravičenci do teh sredstev tudi gibali. Menim, da je to eno izmed osnovnih vprašanj, ki ga je treba ob tem razrešiti. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Želi tovariš Habe dopolniti odgovor? V drugem delu plana v 10. točki namreč jasno piše, da bodo sprejeti ukrepi za zmanjšanje deficita v proračunu federacije. Med temi ukrepi je tudi zapisano, da naj se primarna emisija kot vir napajanja postopoma odpravi. Če se odpravi, potem po preprosti logiki sledi, da povečujemo deficit. Potem je treba zagotoviti nek drugi vir za odpravo tega deficita.

Besedo ima tovariš Ciril Habe, predstavnik Izvršnega sveta.

Ciril Habe: Članu delegacije se zahvaljujem, ker mi je pomagal odgovoriti na eno vprašanje. Menim, da je potrebno pri opredelitvi politike na področju zveznega proračuna izhajati iz pripomb in predlogov Izvršnega sveta k osnutku plana. V teh pripombah pa so vsebinsko zajete pripombe, ki so bile izražene v današnji razpravi o financiranju funkcij federacije.

Glede na razprave o skupni porabi na ravni federacije bi rad poudaril, da moramo izhajati iz ustavne opredelitve, ki določa, da sta osnovno izobraževanje in osnovno zdravstvo skupna zadeva. Zato si Izvršni svet pri dogovarjanju o družbenoekonomskem razvoju Jugoslavije v prihodnjih letih prizadeva, da bi bilo samo to opredeljeno v družbenem planu Jugoslavije in ne še kaj drugega. Prav tako pa se zavzemamo, da morajo vse oblike porabe rasti počasneje od družbenega proizvoda. To pomeni, da morajo vsi nosilci planiranja, med njimi tudi republike in pokrajini, v svojih planskih aktih ustrezno vgraditi takšno politiko, ki bo zagotavljala, da bodo vse oblike porabe naraščale počasneje od družbenega proizvoda.

Prav tako iz mnogih predlogov današnje razprave izhaja podpora prizadevanjem Izvršnega sveta v smeri dograjevanja osnutka družbenega plana Jugoslavije.

V okviru razprav je bil dan tudi predlog, da bi se na področju investicij bolj razdelala lestvica prednostnih dejavnosti, opredeljena po letnih dinamikah. Izvršni svet je v svojih pripombah dal predlog, da bi od vseh investicij v prihodnjem petletnem obdobju okoli 15 % usmerili v izvozno gospodarstvo. Prav tako bi kazalo v osnutku družbenega plana Jugoslavije opredeliti osnovne deleže drugega dela investicij, ki so namenjene za prednostne dejavnosti. To velja za investicije, za katere smo se dogovorili z dogovorom o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije v Jugoslaviji do leta 1985. Zato tudi predlog Izvršnega sveta ni šel v smeri letnih dinamik. Menim, da bi kazalo pri tem osnovnem predlogu vztrajati, saj bi bila razdelava letnih dinamik vprašljiva, predvsem zaradi preusmeritev v tem obdobju. Ob tem je treba upoštevati

tekoče investicije ter izgradnjo objektov kontinuitete. Zato bi bilo v fazi sprejemanja družbenega plana Jugoslavije — vsaj za prvi dve leti in pol — zelo težko opredeliti letne dinamike, ki bi imele svoj vpliv na razdelavo vseh ostalih mehanizmov, ki vplivajo na tekoče investiranje.

Glede razprave v zvezi z gibanjem višine denarne mase in kako naj bi ta denarna masa rasla v prihodnjem 5-letnem obdobju naj povem, da je v osnutku plana vgrajeno, v skladu z dogovorom o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije, da naj denarna masa raste počasneje od družbenega proizvoda.

V današnji razpravi je bil dan tudi predlog, da naj bi denarna masa rasla v skladu z rastjo družbenega proizvoda. Izvršni svet meni, da je ustrežnejše, da je v osnutku družbenega plana vgrajena politika, da bo denarna masa rasla počasneje od družbenega proizvoda.

V podkrepitev bi rad navedel dve stvari, in sicer:

1. Z osnutkom družbenega plana smo se v okviru Jugoslavije že dogovorili, da se mora delež investicij v družbenem proizvodu znižati od 42 % na 39,5 %. To je vgrajeno v osnutek plana. Nov predlog za dopolnitev družbenega plana pa je, da naj bi se ta delež znižal na približno 35 %. Torej vidimo, da se znižuje pomemben segment porabe v družbenem proizvodu, kar se odraža tudi na gibanje blagovno-denarnih tokov.

2. Prav tako je v osnutku plana opredeljeno, da morata ostali dve obliki porabe naraščati počasneje od družbenega proizvoda. Zato bi vendarle kazalo ostati pri vgrajeni politiki, da denarna masa raste nekoliko počasneje od družbenega proizvoda.

V zvezi s financiranjem proračuna federacije je bil dan predlog, da naj bi prenehali s pokrivanjem deficita zveznega proračuna iz primarne emisije. To vprašanje je bilo v zadnjih mesecih preteklega leta predmet širših razprav prav v zvezi s prizadevanji pri usklajevanju dogovora o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije.

Po temeljitih razpravah v okviru izvršnih svetov republik in pokrajin, organov ter drugih institucij je bilo ocenjeno, da ni realno, da bi takšno politiko vgradili v družbeni plan Jugoslavije in tudi takoj pristopili k njeni realizaciji. Več je razlogov, ki onemogočajo takojšnjo ustavitev uporabe primarne emisije. Dosedanji način financiranja zveznega proračuna je omogočal, da se je znaten del primarne emisije uporabljal tudi za pokrivanje deficita. Z dogovorom o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije je dogovorjeno, da je potrebno v tem petletnem obdobju zagotoviti, da se bo zvezni proračun napa- jal s svojimi izvirnimi dohodki in da primarna emisija ne bo več vir financiranja zveznega proračuna oziroma pokrivanja proračunskega deficita. Po drugi strani pa so potekale tudi precej obsežne razprave, kako to dinamiko zmanjševanja financiranja zveznega proračuna iz primarne emisije vgraditi v družbeni plan Jugoslavije, da bo realni odraz stanja. Upoštevati moramo, da mora imeti vsaka opredelitev v planu tudi svojo realno podlago, saj le tako lahko dosežemo pričakovane učinke. Prav zaradi tega je v predlogih za dopolnitev osnutka plana, izhajajoč iz dogovora o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije, opredeljeno, da se po letu 1983 preneha financiranje zveznega proračuna iz primarne emisije. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Prekinjam to točko dnevnega reda in prosim skupino delegatov oziroma naš del skupine delegatov, tovarišico Vilmo Manček in tovariša Franca

Vičarja, da se sestaneta s preostalim delom skupine delegatov in proučijo današnjo razpravo ter skušajo po potrebi dopolniti oziroma spremeniti predlog sklepa. Prosim, da bi pri delu skupine delegatov sodeloval tudi predstavnik delegacije, tovariš Ivo Klemenčič ter predstavnik Izvršnega sveta.

Na to točko dnevnega reda se bomo vrnili, ko bo skupina pripravila svoje poročilo.

Odrejam 30 minut odmora.

(Seja zбора je bila prekinjena ob 11.05 in se je nadaljevala ob 11.45.)

Predsednik Emil Tomažič: Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o pogojih za opravljanje gospodarskih dejavnosti organizacij združenega dela v prosti coni, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo, zboru pa predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o pogojih za opravljanje gospodarskih dejavnosti organizacij združenega dela v prosti coni.

2. Zbor združenega dela pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da v imenu Skupščine SR Slovenije da soglasje k predlogu zakona.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Predlagam, da 5. in 6. točko dnevnega reda odložimo, ker je poročevalka Odbora za finance na delu v skupini delegatov. Zboru bo posredovala stališče Odbora za finance k obema točkama dnevnega reda. Nadalje predlagam, da odložimo tudi 7. točko dnevnega reda, ker predstavnik Izvršnega sveta ni navzoč.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov, z družbenim dogovorom, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Tomaž Banovec, direktor Centra SR Slovenije za družbeni sistem, informiranje in informatiko.

Tomaž Banovec: Tovarišice in tovariši delegati! V predlogu odloka, ki ga je predložil Izvršni svet skupaj z družbenim dogovorom, je predlagano, da bi Izvršni svet v obdobju 1981—1985 bil podpisnik dogovora o pomoči visokogorskimi postojankam za nadelavo in sanacijo potov. Gre za nadaljevanje že veljavnega dogovora iz leta 1974. Ta dogovor je omogočil, da smo popravili oziroma rekonstruirali precej visokogorskih planinskih postojank in potov, ki

so nad tisoč metrov visoko in za katere tudi družbeni plan določa obliko družbene reprodukcije.

Planinska in turistična dejavnost v tem primeru obsega približno 12 odstotkov površine slovenskega teritorija z nad tisoč metrov nadmorske višine, kjer je po kriterijih tega dogovora že konec vsake vozne poti in kjer se pretežno razvija peš planinski turizem z milijon do milijon in pol obiskovalcev na leto in s približno 80 000 tujih nočitev. Kljub temu, da zakon o Triglavskem narodnem parku še ni sprejet, pa vse prizadete občine in tudi združeno delo zaradi športne rekreacije in bodočega razvoja zahtevajo, da se na tem zaščitenem področju bolj pospešijo tako imenovane dovoljene funkcije.

Predlagano je, da bo Izvršni svet v letu 1981 zagotovil iz republiškega proračuna 4 milijone 600 tisoč dinarjev, Telesno-kulturna skupnost Slovenije pa 2 milijona 605 tisoč dinarjev. Drugi udeleženci, ki so že dali soglasje k dogovoru, pa sprejemajo organizacijske in delovne obveznosti.

Novost tega dogovora v primerjavi s prejšnjim dogovorom je, da so udeleženke tega dogovora tudi nekatere občinske skupščine, ki doslej niso bile, vendar so dogovor podpisale in so v planinskih postojankah namensko zbrani občinski prometni davek od alkoholnih pijač in turistično takso namenile za rekonstrukcijo planinskih postojank. Nekatere občinske skupščine, ki so podpisale ta dogovor, niso sprejele svojih odlokov, nekatere druge, ki niso podpisale dogovora, pa so te odloke sprejele. Z namenom, da se odpravijo te nepravilnosti, je bila predlagana rešitev, po kateri bi Izvršni svet skupaj s Socialistično zvezo in Zvezo sindikatov aktivno vplival na občinske skupščine, da sprejmejo svoje odloke, to pa pomeni, da občinske skupščine ne bi bile udeleženke oziroma podpisnice tega dogovora.

Sredstva, predvidena v dogovoru, se bodo valorizirala skladno z rastjo republiškega proračuna za leto 1981, to je za 16 %. Valorizacija sredstev po dogovoru iz leta 1974 se je izvajala na enak način, čeprav bi bila verjetno bolj sprejemljiva valorizacija, pogojena z rastjo investicijskih oziroma gradbenih stroškov, zlasti zato, ker gre za rekonstrukcijo planinskih postojank. Tako opredeljena valorizacija pa ne bo dohitevala rastoče inflacije, zato bo potrebno s predvidenimi sredstvi ravnati racionalno in morda celo skrčiti predvidene programe.

Predlog planinskih društev za dodelitev sredstev je bil štirikrat večji od dogovorjenega zneska, zato bo potrebno to neskladje ob kotizaciji tem društvom še izravnati. To bo mogoče izvesti, ker so sedanji parametri ugodni.

Od leta 1974 do 1981 je bilo vloženih v rekonstrukcijo 300 000 prostovoljnih ur. Velik delež so prispevale občinske skupščine in telesnokulturne skupnosti. Povečevala se je tudi udeležba združenega dela zlasti s pokroviteljstvom.

Strinjamo se s pripombami odborov, da v dogovoru ne bi posamično navajali družbenopolitičnih skupnosti.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu Izvršnega sveta in Planinske zveze Slovenije predlagam, da ta odlok sprejmete. Hvala.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Besedo ima tovariš Engelbert Gantar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Engelbert Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi družbenega dogovora o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov smo na seji skupine delegatov v občini Kranj dne 16. 2. v načelu podprli odlok o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor.

K 1. členu dogovora pa imamo naslednjo pripombo.

1. Kriterij je potrebno bolj strokovno opredeliti, še posebej pojem izhodiščnih postojank.

2. Sestavni del družbenega dogovora je tudi seznam planinskih postojank in poti, ki bodo deležne pomoči iz tega dogovora, ki pa ga člani skupine nismo prejeli. Prejeli pa smo informacijo, da so postojanke na Vršiču, v Logarski Dolini, v Vratih, Tamarju, Koča ob izviru Soče zajete v tem seznamu, ni pa v seznamu enakovredne postojanke Gospinec na Krvavcu. Zato predlagamo, da se v seznam vključi tudi ta postojanka. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: To razpravo bomo posredovali Izvršnemu svetu. Želi še kdo razpravljati? K besedi se je javil tovariš Tomaž Banovec, direktor Centra SR Slovenije za družbeni sistem, informiranja in informatiko.

Tomaž Banovec: Seznam izhodiščnih postojank, ki niso višje od 1000 m, razen v Vratih, katere višina dosega 1014 m, je določil odbor podpisnikov dogovora, v katerem ima Planinska zveza le en glas. Morda bi s sklepom tega zbora priporočili odboru podpisnikov dogovora, da se posebej obravnava vprašanje izhodiščne planinske postojanke Gospinec, to je postojanke v kompleksu žičnic na Krvavcu. Planinska zveza in Izvršni svet temu predlogu ne nasprotujeta. Odbor podpisnikov dogovora pa naj bi predlog proučil in dal svoje mnenje.

Predsednik Emil Tomažič: To pomeni, da odloka ne spreminjamo in da ostaja v besedilu, kot je predložen zboru. Predlog za dopolnitev pa bomo posredovali prek Izvršnega sveta odboru udeležencev. Se strinjate? (Da.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti postojank in nadelavi potov, sprejet z večino glasov.

Medtem se nam je pridružila naša delegatka in poročevalka Odbora za finance, zato predlagam, da preidemo na 5. in 6. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o kritju tečajnih razlik, nastalih pri bankah v letu 1980 na podlagi spremembe tečaja dinarja in na podlagi tekočega deviznega poslovanja bank, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli danes na klop mnenje Izvršnega sveta naše Skupščine in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želi poročevalec odbora besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Francka Herga, poročevalka Odbora za finance.

F r a n c k a H e r g a : Tovarišice in tovariši delegati! Iz poročila Odbora za finance je razvidno, da odbor, ko je razpravljal o navedenem osnutku zakona, ni razpolagal s pismenimi stališči Izvršnega sveta, čeprav je bil na seji ustno seznanjen s stališči Izvršnega sveta k temu zakonu.

Odbor se strinja s predloženim sklepom, zato predlaga zboru, da ga sprejme.

P r e d s e d n i k E m i l T o m a ž i č : Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o določanju strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel SR Črno goro v letu 1979, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku odloka ste prejeli na klop mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in tudi predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Marjan Markovič.

M a r j a n M a r k o v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred nami je predlog sklepa o pooblastitvi delegacije, da da soglasje k odloku o določanju strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel SR Črno goro v letu 1979.

V lanskoletnem spomladanskem usklajevalnem postopku, ko smo sprejemali zakon o zagotavljanju sredstev za obnovo poškodovanega in uničenega družbenega in zasebnega premoženja v Črni gori, nismo uspeli doseči soglasja o načinu valorizacije sredstev. Z namenom, da bi se izognili nadaljnjemu zavlačevanju pri sprejemanju tedaj nedvomno pomembnega zakona, je bilo sprejeto soglasno stališče, da se zadeva kasneje uredi z posebnim odlokom, ki naj ga sprejme Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Bistvo problema je v tem, kaj predstavlja osnovo za valorizacijo sredstev, po kakšnem postopku in s kakšno metodologijo naj se ugotavlja obseg valorizacije.

Z zakonom, sprejetim julija 1979, je SR Črna gora prevzela obveznost, da pripravi poseben program obnove in izgradnje Črne gore, v katerem naj bi obrazložila svoj koncept obnove z namenom, da se obenem s porastom indeksa stroškov za posamezne vrste obnovitvenih del, tako za gradbene stroške, za gradbene storitve in posebej za opremo opredeli in določi razmerje med to strukturo stroškov. Ta program do danes še ni pripravljen.

Zvezni izvršni svet je medtem na osnovi sklepa iz aprila lanskega leta pripravil osnutek odloka, s katerim ste bili seznanjeni. Bistvo tega odloka je

pravzaprav v tem, da naj bi se določil obseg posameznih vrst stroškov, ki se valorizirajo, in sicer tako, da bi se v letošnjem letu ugotovljena poraba sredstev razdelila v dve kategoriji in da bi se potem s kumulativno valorizacijo ti zneski povečevali za vsa obdobja trajanja obnove.

Menimo, da v odloku predlagana rešitev dejansko ni sprejemljiva kot osnova za razpravo o tem odloku. Od tod tudi vsebina sklepa, ki je pred vami. Gre predvsem za to, da je treba najprej dovolj jasno opredeliti, kaj sodi v vsebino tega odloka, predvsem, kaj je lahko osnova za valorizacijo tako kvantitativno kot kvalitativno. Določno je treba opredeliti metodologijo, po kateri se bo taka valorizacija opravila.

Nobenega dvoma ni, da smo vsi, ki smo glasovali za ta zakon, dolžni Črni gori zagotoviti, da bo s sredstvi, ki smo jih leta 1979 odobrili za te namene, opravila tolikšen obseg obnovitvenih del, kot je bilo v letu 1979 pričakovati. Razumljivo pa je, da je zaradi inflacije, ki devalvira denarna sredstva, potrebno po določeni metodologiji ta sredstva tudi valorizirati.

Naše stališče, ki smo ga zagovarjali v odborih za finance in ki je tudi skladno s stališčem Izvršnega sveta, razen v enem delu, je v bistvu naslednje: Potrebno je jasno opredeliti, kaj v obseg valorizacije ne sodi. Menimo, da se ne morejo valorizirati tista sredstva, ki so bila uporabljena v letu 1979, kar je v zakonu že določeno. Valorizirati se ne more tudi tisti del sredstev ki jih je po 2. členu zakona pridobila Črna gora iz kakršnegakoli naslova, bodisi, da so posamezne republike in pokrajine prevzele določene obveznosti bodisi, da gre za tuje kredite, ki so jih republike in pokrajini prevzele kot obveznost, da jih vrnejo. Razen tega ne morejo biti osnova za valorizacijo enkratna sredstva, kot so sredstva za nadomestitev izgubljenega dohodka, stroški družbenopolitičnih skupnosti in sredstva za povrnitev škode na premičninah občanov.

Obstaja pa določena razlika v stališčih med delegacijo in predlogom Izvršnega sveta, glede vprašanja, ali so lahko predmet valorizacije tista sredstva občanov, ki jih le-ti dobivajo kot kredit.

Da ne bi onemogočili nadaljnjega usklajevalnega postopka, menim, da je prav, da se sklep glasi, kot je predložen. Namreč, delegacija naj v postopku usklajevanja predvsem prouči to vprašanje ter v sodelovanju z drugimi delegacijami ugotovi, ali za to obstajajo realne potrebe, predvsem pa, da bo ponujena rešitev taka, da jo bo mogoče v usklajevalnem postopku tudi uveljaviti.

Zahtevamo pa, da SR Črna gora pripravi program obnove in izgradnje, iz katerega bodo za vsa leta obnove razvidna potrebna sredstva in njihova struktura glede na to, da je od te strukture odvisen obseg valorizacije in valorizacijski količnik. Zvezni zavod za statistiko namreč vsako leto ob koncu novembra izda akt, na osnovi katerega se opredeljuje indeks rasti cen od 1. julija preteklega leta do 30. junija tekočega leta, in sicer po strukturi, ki je opredeljena za sedem vrst gradbenih objektov in za 21. vrst opreme. Torej akt Zveznega zavoda za statistiko in plan, ki ga pripravi SR Črna gora, specificiran po posameznih delih, predstavlja osnovo za valorizacijo. Menim, da bomo na tej osnovi tudi dosegli ustrezno soglasje.

Glede na to, da gre za zelo pomembno vprašanje, delegacija podpira stališče v sklepu, da po opravljenem usklajevanju delegacija poroča Skupščini o tem, v kolikšnem obsegu je uspela v usklajevalnem postopku uveljaviti stališča. Na podlagi tega se boste potem odločili o obsegu pooblastila. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Da.) Besedo ima tovarišica Francka Herga, poročevalka Odbora za finance.

Francka Herga: Tovarišice in tovariši delegati! V razpravi o tem odloku Odbor za finance prav tako ni razpolagal s pismenim stališčem Izvršnega sveta. V razpravi je bil predvsem izpostavljen problem valorizacije kreditov, ki se dajejo občanom. Odbor za finance se na osnovi stališč Izvršnega sveta, ki smo jih danes dobili, strinja s predloženim sklepom in predlaga zboru, da ga sprejme.

Predsednik Emil Tomazič: Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od 1981. do 1985. leta, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložilo Predsedstvo Zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Kot gradivo ste prejeli samoupravni sporazum o osnovah delovanja in nalogah Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Prehajamo na razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo, zboru pa predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od leta 1981 do leta 1985 se sprejme.

2. Pooblašča se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da v usklajevalnem postopku k družbenemu dogovoru o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od leta 1981 do leta 1985 uveljavlja predloge, pripombe in stališča, ki izhajajo iz poročil delovnih teles Skupščine in zbora in stališč Izvršnega sveta.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog statuta Republiške skupnosti za cene, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila Republiška skupnost za cene.

Kot sem omenil že v uvodnem delu, bomo pri tej točki obravnavali tudi poročilo o stanju in nalogah na področju cen, ki smo ga poslušali na skupnem

zasedanju in ga je dal tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Z dopisom dne 12. 2. 1981 ste prejeli dopolnitev statuta Republiške skupnosti za cene. Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k statutu Republiške skupnosti za cene, ki ga je pripravil Odbor za družbeno-ekonomske odnose našega zbora in mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes pa smo poslušali tudi obrazložitev predsednika Republiške skupnosti za cene, tovariša Strleta.

Želi predstavnik predlagatelja dati še kakšno dopolnitev? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Predlagam, da najprej razpravljamo o poročilu o stanju in nalogah na področju cen, ki smo ga danes poslušali na skupnem zasedanju.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Franc Kočar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center.

F r a n c K o č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Imam le pooblastilo delegacije za razpravo, za vsebino razprave pa odgovarjam sam. Lahko rečem, da me je poročilo razočaralo. V njem je preveč nedorečenosti, naloge pa so preveč deklarativne.

Razen tega so v poročilu tudi določena nasprotja. V točki 9. je na primer navedeno, da bomo preprečevali rast cen pri predelovalcih in trgovini. Iz tega se lahko sklepa, kot da je to eden od glavnih vzrokov za sedanjo rast cen. Vemo pa, da so cene rastle na drugem področju: pri proizvajalcih za 13 odstotkov, v trgovini pa za 8 odstotkov, kar kaže na to, da je trgovina amortizirala tako povišanje cen.

Izvršni svet zagovarja oblikovanje cen na osnovah, ki jih določa zakon. Osebno menim, da se bodo cene oblikovale tako, kot bodo to zahtevale tržne zakonitosti, pa če to želimo ali ne. Samim zakonitostim pa je v poročilu, po mojem mnenju, namenjeno premalo pozornosti. Na primer: dokler bo inflacija 40 ali več odstotna, obsteti v bankah pa 12-odstotne, ne smemo pričakovati varčevanja, temveč le potrošnja nad ustvarjenim dohodkom.

Vpliv prometnega davka na cene je sicer na kratko omenjen. Zaskrbljuje pa poraba, ki se financira iz prometnega davka, poraba, ki se ne more zadovoljiti z rastjo cen, se pravi s 40 odstotki ampak so zahteve še večje. Vemo, da so bile nekaj let nazaj davčne stopnje bistveno nižje od sedanjih.

Naslednji faktor rasti cen je produktivnost. Ne moremo govoriti samo o produktivnosti v proizvodnji, temveč tudi v administraciji. Znano je, da imamo preveč administracije na zaposlenega delavca. Tudi to področje ni obdelano. V poročilu je le deklarativna določba naj bi se administracija zmanjševala, drugi ukrepi pa niso predvideni. Menim, da ni dovolj, če predstavnik Izvršnega sveta reče, da bo Izvršni svet storil vse, kar more. Potrebno je nekaj več, več konkretnosti, kaj lahko stori čim prej.

Cene so do neke mere odraz stanja v gospodarstvu pa tudi v negospodarstvu. Morda bi bilo bolje, da bi o cenah razpravljali prej preden smo razpravljali o družbenem planu. Hvala lepa!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želi še kdo besedo? (Nihče.) Glede na to kritično razpravo, ki jo ne želim ocenjevati, ker to ni moja naloga, vendarle menimo, da je bila informacija posredovana v primernem času, čeprav je res, da bi jo morali dobiti prej, da bi o njej lahko predhodno razpravljali. Problemi, navedeni v informaciji, pa so po naši oceni v tem trenutku tako aktualni, da

je prav, da tako informacijo obravnava Zbor združenega dela že v samem začetku srednjeročnega planskega obdobja, ko smo se s problemom nenormalno visoke rasti cen srečali že takoj v začetku leta. V tej smeri je to informacijo potrebno tudi podpreti. Menimo, da bi bilo prav, da se danes na zboru dogovorimo, da bi tudi na prihodnjih sejah zbora sproti obravnavali informacije s posameznih področij izvajanja naše ekonomske in razvojne politike, politike, ki smo jo zapisali v naši resoluciji. Izvršni svet naj bi v prihodnje, glede na aktualnost posameznega vprašanja, pripravil informacijo za naš zbor. Tako bi se delegati v Zboru združenega dela, kakor tudi delegati v delegacijah, lahko bolj konkretno in odgovorneje srečevali s to problematiko in ne samo formalno ob polletnih in letnih poročilih o gospodarjenju in gospodarskih rezultatih. Informacije s posameznih področij, če se zbor strinja, naj bi bile zlasti v letošnjem letu stalna obveznost, s tem da bi morale biti pravočasno pripravljene, da bi se lahko delegati z njimi podrobneje seznanili. Prepričan sem, če bi delegati to informacijo imeli že v obravnavi, da bi bilo danes več razprave in ne le ena. Se zbor strinja s predlaganim stališčem? (Da.)

Pričenjam razpravo o predlogu statuta Republiške skupnosti za ceste. Želi kdo o tem razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Maček, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

F r a n c M a č e k : Tovarišice in tovariši delegati! Člani skupin delegatov, s sedežem v občini Kranj, smo na svoji seji 16. 2. 1981 razpravljali o predlogu statuta Republiške skupnosti za cene.

Ob razpravi o predlogu statuta Republiške skupnosti za cene smo na seji povedli razpravo o gibanju cen, ki se ne umirjajo, nasprotno, rastejo, čemur je med drugim vzrok tudi zaostajanje pri izvajanju zakona o cenah in samoupravnem organiziranju na tem področju.

Zavzemamo se, da je treba hitreje in učinkoviteje ukrepati, in sicer v smeri usklajevanja na tistih področjih, kjer je potrebno cene popraviti zaradi disparitete ter se dogovoriti glede tistih področij, na katerih je mogoče večji dohodek zagotoviti z izkoriščanjem notranjih rezerv, večjo produktivnostjo in izkoriščanjem sredstev za delo.

K predlogu statuta pa nimamo pripomb. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k statutu Republiške skupnosti za cene. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k statutu Republiške skupnosti za cene sprejet z večino glasov.

Ker ima, kot ste lahko videli, Zakonodajno-pravna komisija k nekaterim določbam statuta pripombe, ki se nanašajo na izpopolnitev in izboljšavo teh določb, predlagam zboru, da sprejme še tale sklep:

Republiška skupnost za cene naj besedilo statuta uskladi v smislu pripomb Zakonodajno-pravne komisije.

Tako spremenjen statut naj predlagatelj v smislu 6. odstavka 308. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pošlje na vpogled zborom Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo o tem sklepu razpravljati? (Ne.) Dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. in 11. točko dnevnega reda, to je na statut Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

K obema aktoma ste prejeli mnenje Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, skupen odlok o soglasju k statutoma oziroma spremembam in dopolnitvam statotov visokošolskih organizacij, ki ga je predložila skupina delegatov za proučitev statotov oziroma sprememb in dopolnitev statotov visokošolskih organizacij, poročilo te skupine k statutu Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in poročilo Zakonodajno-pravne komisije.

Predlagam, da razpravo o obeh aktih opravimo skupaj. Želi predlagatelj besedo? (Ne.) Predstavnik skupine delegatov? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k statutom oziroma k spremembam in dopolnitvam statotov visokošolskih organizacij. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (141 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k statutom oziroma k spremembam in dopolnitvam statotov visokošolskih organizacij sprejet z večino glasov.

Predlagam, da se vrnemo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Prosim predstavnika skupine delegatov, da poroča zboru. Besedo ima tovariš Franc Vičar.

Franc Vičar: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupina delegatov za proučevanje planskih dokumentov se je sestala in ugotovila, da je današnja razprava vsebinsko zajeta v predlogu sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop oziroma v konkretnih pripombah Izvršnega sveta SR Slovenije. V zvezi z nekaterimi konkretnimi pripombami bo dal pojasnilo predstavnik Izvršnega sveta. Zato skupina predlaga, da zbor sprejme predlog sklepa, ki ga je pripravila skupina delegatov, s konkretnimi pripombami in dopolnitvami, ki so razvidne iz načelnih pripomb, ugotovitev in predlogov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in so priloga k predlogu sklepa. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: K besedi se je javil tovariš Ciril Habe, svetovalec v Izvršnem svetu.

Ciril Habe: Tovarišice in tovariši delegati! Že v prejšnjem delu razprave sem dal obrazložitev k posameznim predlogom, vendar bi bilo potrebno obrazložiti tudi drugi del predlogov. Delegati so predlagali, naj bi se v družbe-

nem planu opredelilo, da se bodo materialne bilance pripravile takoj. Materialne bilance so v družbenem dogovoru o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije dogovorjene za posamezna področja. Stališče naše republike je, da so materialne bilance le analitično dokumentacijsko gradivo za samoupravno sporazumevanje in samo tako vlogo lahko tudi imajo.

V načelnih pripombah in predlogih Izvršnega sveta za dopolnitev družbenega plana Jugoslavije je dana opredelitev, da, v kolikor ne bi prišlo v fazi sprejemanja družbenega plana Jugoslavije do dokončno opredeljenih nalog — pri tem pa je upoštevana tudi priprava materialnih bilanc, — je potrebno najkasneje v letu 1982 opraviti razpravo o tem, koliko so naloge usklajene z družbenim planom, ali pa sprožiti postopek za eventualno dopolnjevanje samega plana.

Na 15. strani gradiva Izvršnega sveta je pojasnjeno vprašanje kontingentov, zato ga posebej ne bom razlagal.

Prve zasnove materialnih bilanc so v federaciji že v delovni zasnovi. Nekatere materialne bilance pa že pripravljajo v naši republikli.

Nadalje je bil dan predlog, naj bi določilo glede opredelitve primarne emisije v osnutku družbenega plana črtali. Izvršni svet tega predloga ni sprejel glede na to, da je ta določba že vsebovana v dogovoru o usklajevanju in usmerjanju tokov družbene reprodukcije, pa tudi v osnutku družbenega plana je določeno, da se bo primarna emisija usmerjala v monetizacijo vrednostnih papirjev za selektivne namene. Tako določilo pa bistveno spreminja dosedanji način usmerjanja primarne emisije, saj gre za znanega nosilca oziroma subjekt, to je konkretno organizacijo združenega dela. Dogovori o uporabi primarne emisije za monetizacijo vrednostnih papirjev za selektivne namene že potekajo, Izvršni svet torej ostaja pri danih predlogih za dopolnitve družbenega plana Jugoslavije.

Nadalje je bilo zastavljeno vprašanje glede deviznega priliva iz turizma in vprašanje stimulacij za izvoz blaga.

Leto 1981 je prehodno leto, zato je bilo dogovorjeno, da se po letu 1982 pripravi dogovor, po katerem bi prešli na nov način reševanja teh vprašanj. Izvozne stimulacije pa so neposredno vezane tudi na politiko realnega tečaja dinarja, za katerega se zavzemamo. Z opredelitvijo realnega tečaja dinarja pa bodo tudi izvozne stimulacije izgubile na svoji vlogi, kar pomeni, da imajo prehodni značaj.

Predlagano je bilo, da bi v družbenem planu morala biti bolje opredeljena politika razvoja integralnega transporta. To področje bi bilo lahko dejansko bolj dodelano v družbenem planu, kakor tudi druga področja.

Izvršni svet je v teh opredelitvah izhajal iz dogovora o reprodukciji, v katerem je opredeljena temeljna politika na tem področju. Organizacije združenega dela pa morajo v svoje planske akte to politiko vključiti, ker se načrtovanje razvoja začne v temeljnih organizacijah združenega dela. Izvršni svet se bo s svojimi konstruktivnimi predlogi tudi v okviru federacije zavzemal za to, da bi v prihodnosti oblikovali koncept integralnega transporta.

V zvezi s predlogom, da bi domače ladjedelnice vsaj pod enakimi pogoji dobavljale ladje domačim kupcem kot jih prodajajo tujim kupcem in v zvezi z vprašanjem možnosti zamenjave starih ladij, se je Izvršni svet že v procesu priprave zveznih dogovorov in planskih aktov zavzemal za vključitev take politike, vendar pa s svojimi predlogi ni uspel, zato tudi v družbenem dogovoru

o usklajevanju tokov družbene reprodukcije te opredelitve nišo zajete. Pristojni republiški organi so se zato vključili v razpravo že ob prvi zasnovi samoupravnega sporazuma organizacij s področja ladjedelništva. S samoupravnim sporazumom naj bi se organizacije združenega dela v okviru Jugoslavije sporazumele o proizvodnji ladij in storitvah, ker nam ta dejavnost prinaša pomembna devizna sredstva. Skozi samoupravno sporazumevanje je potrebno najprej iskati rešitve med organizacijami združenega dela in nato vključiti tudi druge dejavnike v razreševanje tega problema.

Izvršni svet v svojih predlogih za dopolnitev osnutka družbenega plana Jugoslavije ni vztrajal pri prvotnih predlogih iz razloga, ker je Zvezni izvršni svet pri dopolnjevanju osnutka družbenega plana Jugoslavije zavzel stališče, da vseh tistih vprašanj, ki so bila predmet usklajevanja med republikami in pokrajinami v fazi priprave dogovorov, pa niso bila usklajena, pri pripravi osnutka in sprejemanju družbenega plana ne bi ponovno načenjali.

Predsednik Emil Tomazič: Predstavnik Izvršnega sveta, tovariš Habe, je skušal odgovoriti na nekatere konkretne pripombe iz razprave. Skupina delegatov ugotavlja, da je današnja razprava vsebinsko zajeta v predlogu sklepa, ki ga imamo pred seboj in ga torej ni treba spreminjati. Skupina predlaga, da zbor sprejme predlog sklepa s konkretnimi pripombami in dopolnitvami Izvršnega sveta.

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa k osnutku družbenega plana skupaj s konkretnimi predlogi in pripombami Izvršnega sveta. Kdor je za, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (10 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep skupaj s predlogi in pripombami Izvršnega sveta sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije nas je obvestil, da je v obrazložitvi k predlogu odloka o imenovanju Vinka Trinkausa napačen podatek glede zaposlitve v času od leta 1961 do 1965. V tem obdobju je imenovani opravljal dolžnost urednika Ljudske pravice in Delavske enotnosti in ne dolžnosti glavnega urednika Ljubljanskega dnevnika.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje sprejet z večino glasov. S tem je tovariš Vinko Trinkaus imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije je predložila v obravnavo sklep o imenovanju skupine delegatov za

spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog sklepa ste dobili. Želi kdo o tem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Če ne, potem bomo o njem glasovali. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje 31. okoliša, Domžale glede zmanjšanja števila zaposlenih v samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti in na vprašanje, kaj bo s kadrom, ko bodo pričele uprave za družbene prihodke v občinah izvajati določbe zakona, bo odgovoril tovariš Stanko Debeljak, namestnik republiškega sekretarja za finance.

Stanko Debeljak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za gospodarsko področje 31. okoliša, Domžale je postavila naslednje delegatsko vprašanje.

Za koliko se bo zmanjšalo število zaposlenih v samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti ter kaj bo s kadrom, ko bodo pričele uprave za družbene prihodke v občinah izvajati določbe zakona? Na postavljeno delegatsko vprašanje daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednji odgovor.

Zakon o upravah za družbene prihodke določa, da uprave za družbene prihodke ugotavljajo, odmerjajo in pobirajo davčne obveznosti občanov, poleg tega pa tudi odmerjajo in pobirajo prispevke za samoupravne interesne skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

S tem, da uprave za družbene prihodke odmerjajo in pobirajo davke in prispevke za samoupravne interesne skupnosti od občanov, želimo doseči ustreznejšo organizacijo dela in kadrov pri odmerjanju in pobiranju družbenih prihodkov, kakor tudi osnovne pogoje za modernizacijo dela in večjo učinkovitost te službe. Hkrati pa bomo s tem dosegli, da bodo občani družbene obveznosti poravnavali na istem mestu.

Prenos nalog, odmere in pobiranja prispevkov od samoupravnih interesnih skupnosti na uprave za družbene prihodke bo izveden na podlagi sporazuma med samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju družbenih dejavnosti in upravami za družbene prihodke.

K temu sporazumu bo dal soglasje izvršni svet skupščine občine. Ta sporazum bo tudi določil način prenosa nalog ter druga vprašanja v zvezi z zagotovitvijo kadrov in tehničnimi pogoji za izvajanje teh nalog. Nova organizacija

odmere in pobiranja družbenih prihodkov bo imela in mora imeti za posledico zmanjšanje števila delavcev, če izhajamo iz sedanje kvalitete in učinkovitosti dela. Vsekakor pa bi morali tudi z boljšo organizacijo dela doseči večjo učinkovitost.

Glede na to, da bo prenos nalog, odmere in pobiranja prispevkov izveden na osnovi sporazumov na občinski ravni, ni mogoče dati natančne ocene o zmanjšanju števila delavcev, ki sedaj delajo na odmeri in pobiranju prispevkov za samoupravne interesne skupnosti. Prav gotovo pa lahko ugotovimo, da se bo v samoupravnih interesnih skupnostih zmanjšalo število zaposlenih za delavce, ki delajo na odmeri in pobiranju prispevkov. Ocenjujemo, da dela ne odmeri in pobiranju prispevkov v strokovnih službah regionalnih zdravstvenih skupnostih 85 do 90 delavcev. Ti pobirajo prispevke za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za otroški dodatek. V posebnih zdravstvenih službah, strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti v 10 občinah pa okoli 20 delavcev.

S sporazumom o prenosu nalog odmere in pobiranja prispevkov za samoupravne interesne skupnosti bo odločeno tudi glede zaposlitve delavcev, ki sedaj delajo na delih in nalogah odmere in pobiranja prispevkov v samoupravnih interesnih skupnostih oziroma delavcev, ki bodo prešli v uprave za družbene prihodke. Koliko delavcev iz samoupravnih interesnih skupnosti bo prešlo v uprave za družbene prihodke, bo odvisno od obsega dela uprave v posamezni občini. Prav tako pa bo to tudi odvisno od načina organizacije dela, to je, ali bodo uprave za družbene prihodke opravljale svoje naloge z uporabo naprav za mehanografsko obdelavo podatkov ali brez njih.

Natančne podatke o zmanjšanju števila zaposlenih v samoupravnih interesnih skupnostih in kako bo rešeno vprašanje zaposlitve delavcev, ki sedaj delajo na odmerjanju in pobiranju prispevkov za samoupravne interesne skupnosti, pa bo mogoče dati šele po organiziranju dela uprav za družbene prihodke v skladu s sprejetim zakonom.

Nova organizacija ugotavljanja, odmerjanja in pobiranja družbenih prihodkov pa je tudi v skladu z nalogo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki jo določa resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, da bodo sprejeti ukrepi za racionalizacijo in poslovanje upravnih organov. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Je delegatka iz Domžal zadovoljna z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje, ki je bilo danes zastavljeno, bo dan odgovor na prihodnji seji. Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, potem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na obravnavo gradiva ESA 668.

Gradivo je označeno kot državna tajnost in je oštevilčeno. Obravnavali ga bomo na zaprti seji ob navzočnosti delegatov v zboru, ki so predložili pooblastila in predstavnika Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda.

V tej zvezi predlagam, da zbor sprejme na podlagi določb drugega odstavka 399. člena in četrtega odstavka 400. člena poslovnika naše Skupščine tale sklep:

Zbor združenega dela obravnava gradivo ESA 668 brez navzočnosti javnosti in predstavnikov sredstev javnega obveščanja.

Želi kdo o tem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Prosim, da o predlogu sklepa glasujete! Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Zaključujem 14. točko dnevnega reda in hkrati tudi 52. sejo Zbora združenega dela. Hvala za sodelovanje in udeležbo na seji.

(Seja zbora je bila zaključena ob 13.35.)

53. seja

(25. marca 1981)

Predsedoval: E m i l T o m a ž i č,
predsednik Zbora združenega dela

Pričetek seje ob 9. uri.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 53. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki je bila sklicana na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika našega zbora bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila delegatov. Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednika Dušana Stareta, za člana pa Jelko Gal in Janeza Vivoda. So predlagani delegati navzoči? (Da.) Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sestav verifikacijske komisije, naj to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvoljeni delegati v predlaganem sestavu. Člane komisije prosim, da se sestanejo ter pripravijo poročilo za zbor.

Na današnjo sejo zbora so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Zadrुžne zveze Slovenije in Zveze socialistične mladine Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter poročevalci odborov in komisij, in sicer Francka Herga, poročevalka Odbora za finance, Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose,

Darinka Beguš, poročevalka Odbora za družbenoekonomski razvoj, Miro Pošega, poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem, Franc Krabonja, poročevalec Odbora za agrarno politiko, Marjeta Adorjan, poročevalka Komisije za narodnosti, Majda Lindič, poročevalka Zakonodajno-pravne komisije in Cveto Gatnik, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo zastaviti delegatska vprašanja, da posredujejo le-ta že na začetku seje, da bi, če bo mogoče, dobili odgovore nanje že na današnji seji zбора.

Ker obravnavamo danes nekatere akte v zadnji fazi, predlagam, da delegati, ki nameravajo predložiti amandmaje, to store čimprej, s tem da jih vložijo v skladu s poslovniškimi določili, med katerimi so tudi podpisi desetih delegatov.

Na klop ste prejeli seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh graditev ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo zбора prejeli seznam predstavnikov Izvršnega sveta naše Skupščine k posameznim točkam dnevnega reda in zato tudi teh ne bom posebej navajal.

Komisija je končala z delom. Prosim predsednika, da poroča zboru.

Dušan Stare: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 53. sejo, z dne 25. marca 1981, je naslednje.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 84 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 8. okoliš 1 delegat, 14. okoliš 1 delegat, 15. okoliš 1 delegat, 16. okoliš 1 delegat, 21. okoliš 2 delegata, skupaj za gospodarsko področje 6 delegatov; prosvetno-kulturno področje: 6. okoliš 1 delegat, iz kmetijske dejavnosti: 3. okoliš 1. delegat. Skupaj je odsotnih 8 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. O poročilu verifikacijske komisije bomo glasovali v celoti, ker nobeno pooblastilo ni sporno. Dajem poročilo na glasovanje.

Kdor je za potrditev poročila, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 53. sejo Zbora združenega dela. Ugotavljam tudi, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda za današnjo sejo zбора.

Z dopisom z dne 3. 3. 1981 sem razširil dnevni red današnje seje z osnutkom ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije. Delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ nas je obvestila, da želi poročati o poteku usklajevanja osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985. Glede na vse to, predlagam zboru naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 53. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnika 52. seje Zbora združenega dela,
3. osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije,
4. predlog družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985,
5. osnutek zakona o investicijskih vlaganjih Socialistične republike Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985,
6. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih,
7. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše,
8. predlog zakona o dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa,
9. predlog zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma,
10. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981 do 1985,
11. volitve in imenovanja,
12. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšne spremembe ali dopolnitve tako oblikovanega predloga dnevnega reda? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo skupno z delegati Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora naše Skupščine na skupnem zasedanju poslušali ekspozice k predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1981 do leta 1985, ki ga bo podal tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta naše Skupščine, in poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985, ki ga bo posredoval vodja naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, tovariš Marko Bulc.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 52. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik ste prejeli. Ima kdo kakšne pripombe ali predloge za spremembo ali dopolnitev zapisnika? (Ne.)

Ugotavljam, da je zapisnik 52. seje Zbora združenega dela potrjen. Sedaj bomo počakali na delegate ostalih dveh zborov, da opravimo skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 10.45.)

Predsednik Emil Tomazič: Nadaljujemo sejo.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši, da dam k osnutku ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije kratko uvodno besedo.

Zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije je na seji 29. oktobra 1980 določil besedilo osnutka amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije in ga poslal v javno razpravo, skupščinam socialističnih republik in skupščinam socialističnih avtonomnih pokrajin pa v mnenje.

Javna razprava o osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije je v SR Sloveniji potekala hkrati z javno razpravo o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije. V javni razpravi, ki jo je organizirala in usmerjala Socialistična zveza delovnega ljudstva, je bilo v ospredju zlasti vprašanje pomembnosti vsebine izhodišč in ciljev teh amandmajev za uresničevanje celotnega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, še posebej pa za delovanje in izpopolnjevanje delegatskega skupščinskega sistema, dela in odgovornosti izvršilnih in upravnih organov ter splošnega političnega in družbenega nadzora nad delom organov oblasti in samoupravljanja ter nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij. Tako imata osnutek amandmajev in javna razprava poseben pomen za nadaljnjo demokratizacijo družbenih odnosov in procesov družbenega odločanja, s poudarjeno odgovornostjo za uveljavljanje odločujoče vloge delovnih ljudi, njihovih pravic in odgovornosti pri upravljanju ekonomskih in političnih funkcij v družbi, v čemer je bistvo pobude tovariša Tita.

Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je na seji 17. marca letos, na podlagi poročila svojega predsedstva, poročil občinskih konferenc SZDL in republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij ocenila javno razpravo o osnutku dopolnil k ustavi SFR Jugoslavije in ugotovila, da so delavci, delovni ljudje in občani podprli usmeritev, vsebino in obrazložitev osnutka amandmajev k ustavi SFRJ. Še posebej je bilo podprto načelo, da ostaja osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije v mejah enotnih temeljev političnega sistema, kar omogoča republikam in pokrajinama da skladno z njihovim ustavnim položajem in odgovornostjo ter specifičnimi razmerami samostojno urejajo vsa druga vprašanja, med njimi tudi trajanje mandatne dobe in ponovno izvolitev članov organov ter družbenopolitičnih skupnosti.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije je na seji dne 10. marca letos obravnavala osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije ter predloge, pripombe in mnenja, oblikovana v javni razpravi o osnutku. Komisija je ugotovila, da so nekateri predlogi iz javne razprave taki, da je o njih treba razpravljati v Komisiji Skupščine SFR

Jugoslavije za ustavna vprašanja, meni pa, da ostajajo v okviru temeljnih izhodišč ustavnih sprememb, zaradi česar ni potrebno, da bi Skupščina SR Slovenije o njih zavzemala svoje stališče.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije predlaga zborom Skupščine SR Slovenije, da dajo mnenje k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije v besedilu, ki ga predlaga komisija. To mnenje imate pred seboj.

Osnutek ustavnih amandmajev je bil objavljen v prilogi IV. Poročevalca z dne 11. 11. 1980. Z dopisom z dne 17. 3. 1981 ste prejeli dopis in predloge, pripombe in mnenja k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije, od Komisije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije. Z istim dopisom ste prejeli tudi predlog mnenja k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

K osnutku ustavnih amandmajev ste dobili tudi stališča Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog mnenja k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije. Kdor je za predlagano mnenje, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagano mnenje soglasno sprejeto.

Ker se bomo pri 4. točki dnevnega reda, to je pri predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, gotovo dalj časa zadržali, odrejam 30 minut odmora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 10.55 in se je nadaljevala ob 11.40.)

Predsednik Emil Tomazič: Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo z delom. Obveščam vas, da so se nam medtem pridružili še trije delegati, in sicer iz gospodarskega področja 14. in 21. okoliša in iz prosvetno-kulturnega področja 6. okoliša, tako da je na današnji seji zbora navzočih 145 delegatov.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil njen Izvršni svet.

Predlagam, da v okviru te točke obravnavamo tudi poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985, ki smo ga poslušali na skupnem zasedanju.

Poročilo delegacije ste dobili tudi na klop in upam, da ste ga uspeli prebrati.

Predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 z analitičnimi gradivi je bil objavljen v prilogi I Poročevalca. Kot gradivo k družbenemu planu ste prejeli tudi dogovor o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki je bil objavljen v Poročevalcu št. 5. K predlogu družbenega plana ste prejeli še naslednja gradiva: poročila delovnih teles zbora, stališča Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, stališča in pripombe Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in danes na klop predlog stališč Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije,

ki obravnava predlog družbenega plana na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

K predlogu družbenega plana so predlagali amandmaje naslednji pooblaščenči predlagatelji: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, te amandmaje ste prejeli danes na klop; skupina delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki so razvidni iz poročila skupine z dne 20. 3. 1981; amandmaji Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije so razvidni iz njenega poročila, ki ste ga prejeli na klop; amandmaji Komisije za narodnosti so razvidni iz njenega poročila z dne 9. 3. 1981; skupina delegatov za gospodarsko področje, 34. okoliš, Logatec; skupina delegatov za gospodarsko področje, 11. okoliš Kranj; Skupščine občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika; danes pa je vložila amandmaje še skupina delegatov z gospodarskega področja 16. okoliša, Maribor; Skupščina občine Ljubljana-Šiška in skupina delegatov iz občine Sežana. Mislim, da imate danes vložene amandmaje pred seboj na klopi.

Skupščina SR Slovenije in Zbor združenega dela sta prejela vrsto predlogov, pripomb in stališč, ki jih niso vložili pooblaščenči predlagatelji oziroma niso bila vložena v skladu s poslovniškimi določbami.

Medzborovska skupina delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki smo jo imenovali lansko leto, se je ob obravnavi predloga družbenega plana posebej opredeljevala tako do predlaganih amandmajev k družbenemu planu in tudi do drugih pripomb, predlogov in stališč, kar vse izhaja iz njenega poročila z dne 20. 3. 1981.

Predstavnika skupine delegatov iz našega zbora sta na seji in se bosta po potrebi sestala s skupinama delegatov iz ostalih zborov, zaradi morebitnega usklajevanja besedil dodatnih amandmajev.

Tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je proučil vse vložene amandmaje, prav tako pa tudi vse ostale predloge, pripombe in stališča in se do njih opredelil s tem, da jih je v celoti prevzel oziroma jih smiselno povzel ali pa v sporočilih, ki ste jih danes prejeli, navedel razloge, zakaj nekaterih predlogov ni mogoče sprejeti. Nekatero opredelitve o tem smo slišali na skupnem zasedanju.

Želi predstavnik Izvršnega sveta amandmaje še dodatno obrazložiti? (Da.) Besedo ima tovariš Zdravko Praznik, direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje. Prosim!

Zdravko Praznik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! V zvezi s predloženimi amandmaji, o katerih je pravkar govoril predsednik zbora, moram dati popravek. Izostal je amandma, ki ga je Izvršni svet sprejel, vendar je zaradi tehničnih razlogov izpadel. Prosim vas, da na 2. strani za točko 1.4. dodate novo točko 1.4. a, katere besedilo se glasi: »V točki 4.1.10. se v petem odstavku črta besedilo — v tem okviru bo proučena možnost in začeto urejanje smučišč na območju Pokljuke—«.

Izvršni svet je omenjeni amandma sprejel zaradi tega, ker se v plan vnaša politika, ne pa konkretne naloge, ki so predmet samoupravnih sporazumov o temeljih planov oziroma dogovora o temeljih plana SR Slovenije. Izvršni svet pa bo zaradi problematike na področju zimskih središč in deficitarnosti teh središč dal iniciativo v okviru zakonskega načela kontinuiranega planiranja,

da se začne postopek za obravnavo zimskih središč v okviru dogovora o temeljnih plana oziroma v ustreznih samoupravnih sporazumih o temeljnih planov.

Izvršni svet ni bil v stanju upoštevati vse predložene amandmaje v gradivu, ki ste ga dobili na klop. Med drugim smo danes dobili amandma, ki ga je poslala Skupščina občine Sežana. Izvršni svet je danes zjutraj zavzel stališče do amandmaja. V amandmaju je predlagano, da bi v poglavju IV. Razvojne naloge po področjih, pod točko 4.1.9. vstavili naslednje besedilo: »Zaradi pomena, ki ga imajo varstvo, obnova, gojenje in urejanje gozdov, zlasti še varstvo gozdov pred požari na kraškem gozdnogospodarskem območju za SR Slovenijo in občine na Krasu, se te dejavnosti štejejo za gozdarske dejavnosti posebnega družbenega pomena.«

Izvršni svet tega amandmaja ni mogel sprejeti predvsem zaradi tega, ker s planom ni mogoče predpisovati, katere dejavnosti so posebnega družbenega pomena, temveč je to mogoče samo z zakonom. Zaradi tega menimo, da bo ta pobuda morala iti po običajni poti oblikovanja oziroma dopolnjevanja ustreznega zakona.

V zvezi z gradivom, v katerem je Izvršni svet predložil svoje amandmaje in pripombe, bi želel podati še nekaj ugotovitev, ki se vežejo na sam pristop, ki je bil sprejet pri pripravi tega gradiva, in nekaj ugotovitev, ki se vežejo na sestavo tega gradiva.

Izvršni svet je obravnaval vse pripombe in predloge, ki so mu bile predložene, ne glede na to, ali so bile pripravljene kot amandmaji k predlogu plana ali pa kot predlogi. Do teh predlogov je zavzel svoja stališča, ki jih je izrazil bodisi z amandmaji k predlogu plana bodisi s stališči do tistih predlogov, ki jih ni bilo mogoče sprejeti predvsem zaradi tega, ker ne sodijo v družbeni plan.

Amandmaje in predloge je Izvršni svet razporedil na tiste, ki bistveno spreminjajo predlog plana, to so tisti, ki so navedeni k I. poglavju od točke 1.1. do 1.9., to je na straneh 2 in 3; potem na tiste, ki spreminjajo in dopolnjujejo tematske karte in ki so zajeti v točkah od 2.1. do 2.3., na 3. strani. Moram omeniti, da te tematske karte povzemajo le tiste informacije oziroma tiste postavke, ki so vključene bodisi v samoupravne sporazume o temeljnih planov bodisi v dogovor o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje od 1981 do 1985. Končno so še amandmaji, ki izboljšujejo besedilo predloga plana in ki so zajeti od točke 3.1. do 3.52., se pravi do 11. strani. Glede na izredno kratek čas, ki so ga avtorji imeli za pripravo tega gradiva, se ni bilo mogoče dosledno držati razvrstitev med tistimi amandmaji, ki pomenijo bistvene spremembe predloga družbenega plana in med tistimi, ki so bolj redakcijskega značaja oziroma, ki dopolnjujejo samo besedilo. Prosil bi, da to upoštevate.

Gradivu je priložen tudi pregled pobudnikov predlogov in amandmajev, in sicer v posebni prilogi na strani 20. To so tisti pobudniki, na podlagi katerih je Izvršni svet oblikoval svoje amandmaje pod točkami 1, 2 in 3.

V posebnem pregledu so obravnavani tudi tisti predlogi, ki so smiselno že zajeti v drugih planskih aktih, v dogovorih o temeljnih planov in v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov. Ti predlogi so obravnavani od točke 4.1. do 4.21., se pravi na straneh od 12 do 20. Na koncu gradiva so v posebni prilogi obravnavani tisti predlogi, ki jih Izvršni svet ni mogel upoštevati.

In končno bi rad povedal še to, da je Izvršni svet pri oblikovanju svojih amandmajev tesno sodeloval s skupino delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku usklajevanja o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. V nekaterih primerih, ko mu je čas

to dovoljeval, pa se je Izvršni svet posvetoval tudi s posameznimi predlagatelji. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Mislim, da je prav, da damo sedaj besedo predstavniku medzborovske skupine delegatov. Prosim tovariša Franca Vičarja, da poroča zboru.

Franco Vičar: Tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori te Skupščine so septembra lani ustanovili medzborovsko skupino delegatov z nalogo, da spremlja dogovarjanje o temeljnih zveznega in republiškega družbenega plana ter pripravo obeh planov. Skupina je imela tudi nalogo, da opravi potrebna usklajevanja stališč, mnenj, pripomb in predlogov, oblikovanih v posameznih fazah obravnave planskih aktov in to v tesnem sodelovanju z Izvršnim svetom te Skupščine, da bi se s tako metodo dela dosegla največja možna stopnja usklajenosti in da bi bilo olajšano usklajevanje na sejah zborov. Zaradi takega načina dela torej skupina tudi pri oblikovanju pobud in predlogov ter predlaganju amandmajev praviloma ni samostojno predlagala amandmajev, temveč je izhajala iz že predlaganih rešitev, oblikovanih v delegatskih razpravah na vseh ravneh.

Posebej želim poudariti, da je bil v vseh dosedanjih razpravah izražen izredno velik interes za vsebino družbenega plana naše republike. Zato je skupina lahko opravila usklajevanje zelo pozno, to je šele 19. tega meseca, in včeraj popoldne, ko je bila seznanjena z opredelitvami Izvršnega sveta naše Skupščine.

Znano vam je tudi, da so o predlogu dokumenta razpravljala vsa pristojna delovna telesa te Skupščine in najodgovornejši organi družbenopolitičnih organizacij na ravni republike, razprave so bile v številnih občinah, v organizacijah združenega dela, v organih gospodarske zbornice, itd. Ker je bilo usklajevanje v skupini ves čas odprto, je bil s predlagateljem dosežen tudi dogovor, da amandmaje k predlogu plana, oblikovane v skupinah delegatov in v organizacijah ter skupnostih, ki jih glede na naravo plana sprejema, predloži kot svoje amandmaje. Tako je bila olajšana združena obravnava vseh številnih predlogov za spremembe in dopolnitve, ki jih je bilo blizu 100, vključno z amandmaji skupine, razvidnih iz njenega poročila z dne 20. 3. 1981.

Danes ste na klop prejeli predloge amandmajev in druge opredelitve Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Zato v imenu skupine umikam njene amandmaje, ker je skupina na včerajšnji popoldanski seji ugotovila, da je Izvršni svet s svojimi amandmaji upošteval njene opredelitve, ki zadevajo področja stanarin, položaja narodnosti, olajšav pretežnim izvoznikom, zaposlovanja in starostnega zavarovanja kmetov. Prav tako je skupina ugotovila, da je Izvršni svet naše Skupščine v svojih amandmajih smiselno upošteval njene opredelitve glede spodbujanja živinoreje in oskrbe z mineralnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je ustrezno opredelil tudi tiste naloge, ki izhajajo iz dogovorov z drugimi republikami glede razvoja Spominskega območja Žumberak—Gorjanci in Spominskega parka Trebče. V skladu s stališči delovnih teles je ustrezno vključena tudi ureditev Spominskega območja partizanskega Roga z Bazo 20 in območja Črmošnjic.

V zvezi s predlogom Izvršnega sveta Skupščine občine Idrija je skupina soglašala z opredelitvijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da je predlog še v fazi tehnično-ekonomskih proučevanj in še ni samoupravno verificiran,

zato ga še ni mogoče sprejeti. V skladu z načelno opredelitvijo, da se v plan ne more uvrščati nalog in obveznosti, ki niso sprejete z dogovorom o temeljnih družbenega plana, je skupina ugotovila, da je predlagatelj upošteval njene opredelitve glede industrijsko-energetske cone Dolsko pri Ljubljani in konkretne opredelitve glede razvoja zimskega turizma v točki 4.1.10. Skupina je soglašala s predlagateljem, da je to predmet dogovora o temeljnih družbenega plana.

V zvezi s predlogom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede nalog na področju razvijanja celodnevne osnovne šole je skupina menila, da ni umestno navajanje 20-odstotnega zajetja, ker to pomeni poprečje za SR Slovenijo, ki je neodvisno od dopolnilnih programov v posameznih občinah v skladu z njihovimi potrebami in materialnimi možnostmi.

Skupina je prav tako podprla amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede usmeritev v zvezi s razvojem delovne organizacije Ina-nafta Lendava, saj je usklajen s sozd Ina in drugimi dejavniki v pomurski regiji.

Skupina pa je bila seznanjena tudi s predlogi za spremembe in dopolnitve predloga plana, ki so jih predložili Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije, Izvršni odbor Zdravstvene skupnosti Slovenije, skupina delegatov iz občine Maribor in skupina delegatov iz občine Škofja Loka. V zvezi s predlogi zdravstvene skupnosti in izobraževalne skupnosti je skupina menila, da se mora do teh predlogov opredeliti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, zlasti kar zadeva njune predloge za spremembo prvega odstavka točke 4.5.1., ki se vsebinsko razlikujeta.

Glede predlogov skupine delegatov iz Maribora pa je bilo v zvezi s predlogom za dopolnitev točke 4.3.2. ocenjeno, da je potrebno ta vprašanja urediti z dogovorom o temeljnih plana oziroma s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana v kviru Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet. Smiselno velja to tudi glede stališč skupine delegatov iz občine Škofja Loka.

Iz doslej povedanega tudi izhaja, da skupina ni izhajala iz formalno-pravnih vidikov oziroma iz poslovnih zahtev glede rokov za predložitev amandmajev, saj sta prav Izvršni svet naše Skupščine in medzborovska skupina delegatov, glede na zahtevnost in pomembnost obravnavanega dokumenta, z vso vsebinsko in rokovno odprtostjo obravnavala številne pobude in predloge z namenom, da bi bil ta družbeni plan sprejet kot naš skupen temeljni razvojni dokument za to srednjeročno obdobje.

Pri tem pa želim posebej poudariti, da sta tako skupina kot tudi Izvršni svet vztrajala, da v planu ne kaže ponavljati nalog in obveznosti iz dogovora o temeljnih plana, niti ni mogoče vanj vnašati nalog, ki niso urejene v dogovorih oziroma v sporazumih o temeljnih planov na vseh ravneh. Na to so opozorila tudi delovna telesa, saj gre za pomemben vidik uresničevanja sistema samoupravnega družbenega planiranja, ki ga je v skladu z opredelitvami skupine upošteval tudi naš Izvršni svet pri predlaganju amandmajev in opredelitev do posameznih nalog.

Glede na včerajšnji dogovor na seji skupine pa predlagam, da delegati posebej skrbno ocenite, v kolikšni meri so vsebinsko, to posebej poudarjam, v amandmajih Izvršnega sveta zajeti vsi številni predlogi za spremembo besedila predloga družbenega plana. Na včerajšnji seji skupine smo namreč ocenili, da smo vsebinsko usklajeni glede rešitev, ki jih predlaga Izvršni svet naše Skupščine v svojih amandmajih in sem o tem že govoril. S tem pa seveda

nočem, niti nisem pooblaščen, vplivati na vaše odločitve v skladu z vam poverjenim mandatom za današnjo sejo zбора.

Ponovno želim opozoriti, da je razvojna politika, določena s planom naše republike, v skladu s sprejetimi obveznostmi v dogovorih in sporazumih o temeljnih planov, ki pomenijo tudi družbeno dogovorjeno usmerjanje dohodka, naša skupna obveznost, ki jo bomo morali uresničevati z opredeljevanjem ukrepov v vsakoletnih resolucijah in z drugimi ukrepi tekoče ekonomske politike, o katerih nas bo Izvršni svet sproti obveščal.

Skupina je tudi ugotovila, da je bilo v vseh dosedanjih razpravah poudarjeno, da mora biti breme stabilizacije enakomerno porazdeljeno, da pa precej pobud in predlogov izhaja iz sedanjih težav, ki jih ni mogoče vgrajevati v plan kot razvojno politiko, temveč jih je potrebno operativno in akcijsko reševati v okviru tekoče ekonomske politike. Kot veste, je s tem namenom sklicano izredno zasedanje zborov 7. aprila letos. Zato v imenu skupine predlagam, da pri presoji predlaganih sprememb in dopolnitev upoštevate kriterije glede vsebine plana, s katerimi sem vas na kratko seznanil. Od naših skupnih ugotovitev na sejah 7. aprila pa bo odvisno, ali bodo potrebne tudi spremembe letošnje republiške resolucije.

Ob zaključku predlagam, da potrdite delo skupine in da ugotovite, da je opravila naloge, za katere je bila imenovana in da sprejmete predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v predloženem besedilu in z amandmaji Izvršnega sveta, ki je povzel v skladu z navedenimi kriteriji tudi vse predloge za spremembo ali dopolnitve predloga plana različnih predlagateljev in ki jih bo predstavnik Izvršnega sveta po včerajšnjem dogovoru na seji skupine delegatov po potrebi tudi podrobneje obrazložil.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Prehajamo na razpravo. Mišlim, da bi v skladu z našimi dosedanjimi navadami dali najprej besedo predstavniku Gospodarske zbornice Slovenije. Besedo dajem torej tovarišu Francu Kraglju.

Franc Kragelj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V Gospodarski zbornici Slovenije, v splošnih združenjih in v medobčinskih gospodarskih zbornicah, torej v celotnem zborničnem mehanizmu, je bil velik del aktivnosti v zadnjih dveh letih, posebej pa še v zadnjih šestih mesecih, usmerjen na pripravo novih planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981—1985. Te aktivnosti so se odražale predvsem v nujenju strokovne pomoči organizacijam združenega dela, v seznanjanju organizacij združenega dela z globalnimi proporci možnega razvoja, z oblikovanjem stališč o možnem usmerjanju razvoja na posameznih področjih, ki so jih pripravljala in izoblikovala splošna združenja, v organiziranju razprav in razgovorov po posameznih segmentih gospodarstva o usklajevanju njihovih razvojnih ambicij in pa seveda tudi pri obravnavanju osnutka srednjeročnega plana in predloga srednjeročnega plana SR Slovenije. O vseh navedenih aktivnostih sta razpravljala tudi skupščina Gospodarske zbornice in njen izvršilni odbor.

Na teh razpravah je bilo ugotovljeno, da je bil v pripravah novih srednjeročnih planov za to obdobje dosežen pomemben napredek glede na predhodno srednjeročno obdobje 1976—1980. Ta se kaže predvsem v kvalitetnejši pripravi srednjeročnih dokumentov v organizacijah združenega dela in v večji uskla-

jenosti njihovih razvojnih ambicij z realnimi materialnimi možnostmi. Res je sicer, da so posamezne organizacije, pa tudi skupine organizacij svoje razvojne ambicije načrtovale in načrtujejo višje od realnih možnosti. To velja predvsem za načrtovane investicije in pa za načrtovano zaposlovanje novih delavcev. Zato je potrebno računati in pričakovati, da bodo v posameznih organizacijah oziroma njihovih asociacijah morali v procesu kontinuiranega planiranja pripraviti in sprejeti rebalanse oziroma realno ovrednotene programe za obdobje do leta 1985.

Velik del aktivnosti v zbornicah je bil usmerjen tudi na razpravo o temeljnih razvojnih kriterijih. V razpravah v splošnih združenjih in v organih Gospodarske zbornice so bili temeljni razvojni kriteriji, ki so opredeljeni v dogovoru o temeljnih planov, v načelu podprti. S tem pa so se pojavljale težnje, da bi se za posamezne gospodarske dejavnosti na področju industrije upoštevala njihova specifičnost glede na stopnjo razvitosti in glede na njihov pričakovani razvoj. Moram reči, da so bila taka gledanja prisotna in da so še prisotna tudi v sedanjem obdobju, ko zbornica sodeluje pri pripravi metodologije vrednotenja temeljnih razvojnih kriterijev, za kar je bil sklenjen dogovor z Ljubljansko banko, ki je nosilec te naloge po dogovoru o temeljnih planov. Pri tem je treba ugotoviti, da se stališča v zadnjem času zbližujejo, tako da računamo, da bo lahko metodologija v roku, ki je predviden, to je do 31. marca letos, pripravljena in kasneje tudi sprejeta v pristojnih organih.

Menim, da je treba tudi ugotoviti, da so se aktivnosti v organizacijah združenega dela v zadnjem času v večji meri le začele usmerjati na pripravo oziroma dopolnitev njihovih investicijskih programov in projektov, ki so bili izdelani v zadnjih dveh letih. Gre predvsem za dopolnjevanje teh programov z vidika, da bi v večji meri vključili oziroma opredelili tak razvoj, ki izhaja iz temeljnih razvojnih kriterijev. To je prav gotovo pozitivno in v tej smeri delujejo tudi splošna združenja in organi Gospodarske zbornice, da bi proces priprave dopolnitev investicijskih programov čimbolj pospešili.

Izvršilni odbor Gospodarske zbornice je v zadnjem času obravnaval vprašanje usklajevanja razvoja na posameznih področjih, ki so opredeljena v dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, in za kar je zadolžena tudi Gospodarska zbornica. Izvršilni odbor občasno obravnava stopnjo usklajenosti razvoja računalništva, avtomobilske industrije in druge dejavnosti, ki so konkretno opredeljene v dogovoru. Tudi na teh področjih so se stališča do načrtovanja razvoja in usklajevanja občutno zbližala, čeprav so seveda upravičeni nekateri očitki oziroma kritike, ki se naslavlajo na te organizacije, da je postopek usklajevanja prepočasen in da bo to prepočasno usklajevanje lahko negativno vplivalo ne samo na razvoj teh dejavnosti, pač pa tudi na razvoj ostalih delov gospodarstva, od katerih je močno odvisen razvoj strojegradnje in računalništva. Zato je izvršilni odbor sklenil in se opredelil, da bo občasno še naprej obravnaval ta vprašanja in tudi sprejemal ustrezne ukrepe, da bo odpravil tista vprašanja, ki se pojavljajo pri usklajevanju kot odprta in da s tem tudi prispeva k iskanju skupnih rešitev. Pri tem bodo izvršilni odbor in drugi organi zbornice izhajali iz politike, ki je opredeljena v srednjeročnem planu in ki je predmet današnje razprave. Izvršilni odbor je na zadnji seji obravnaval predlog plana in ga tako po zasnovi kot po vsebini pozitivno ocenil, s tem da je predlagal tri amandmaje, ki so povzeti v amandmajih Izvršnega sveta in ki bodo s sprejetjem teh amandmajev vključeni v družbeni plan.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Vitomir Dekleva, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 24. okoliš, Postojna. Prosim!

Vitomir Dekleva: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je skupno z Družbenopolitičnim zborom Skupščine občine Ilirska Bistrica obravnavala predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. V razpravi sta izstopala v glavnem dva problema oziroma vprašanja, ki jih ne postavljamo niti kot konkretne pripombe in amandmaje, ampak le kot kritično oceno bodoče politike pri zagotavljanju nekaterih usmeritev, navedenih v samem planu.

1. V predlogu družbenega plana je v zadnjem odstavku poglavaja 2.7. rečeno, da bo treba s politiko skladnejšega regionalnega razvoja pospeševati razvoj manj razvitih in manj razvitih obmejnih območij, zagotavljati pogoje za njihovo integracijo v širši gospodarski in kulturni prostor ter reševati specifične probleme razvitih območij.

Podobno je bilo opredeljeno tudi v družbenem planu Slovenije za obdobje 1976—1980, vendar so se na osnovi takih opredelitev zelo dobro in konkretno opredelile naloge samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, kamor spadajo ceste, PTT, vodno gospodarstvo, elektrogosudarstvo in drugi. Te naloge so bile opredeljene tudi s sredstvi, ki so bila usmerjena na manj razvita področja. Tudi pogoji temeljnih bank so bili ugodnejši, spodbudni pa so bili tudi učinki davčnih olajšav, kar je veljalo za temeljne organizacije združenega dela na teh območjih, kot tudi za sovlagatelje z drugih območij. V planskih dokumentih nekaterih nosilcev planiranja za obdobje 1981—1985 pa so bistvene razlike, ki postavljajo v ospredje vprašljivost realizacije v slovenskem planu opredeljenih načel o pospeševanju skladnejšega razvoja manj razvitih območij. Razlike med pogoji v obdobju 1976—1980 in v novem srednjeročnem obdobju so naslednje:

a) učinki davčnih olajšav so bistveno manjši kot v obdobju 1976—1980 (celo štirikrat in več, kar velja še posebno pri sovlaganjih). Ta ugotovitev izhaja iz nekaterih izračunov prispevkov in davka na dohodek po starem oziroma po novem sistemu. Vsi prispevki za SIS materialne proizvodnje so se obračunavali iz davčne osnove, ki je bila manjša za 4-kratni znesek vložnih investicijskih sredstev na manj razvita območja;

b) obremenitve gospodarstva z manj razvitih območij se zaradi spremenjenega načina obračuna prispevkov za SIS materialne proizvodnje zelo povečujejo. Nekateri izračuni kažejo indeks porasta celo do 600 %;

c) bančni pogoji se za investicije bistveno spreminjajo in to na slabše, saj temeljne banke zmanjšujejo svojo udeležbo, povečujejo obrestno mero, odpada refinanciranje iz združenih sredstev, dopolnilna sredstva se zagotavljajo le za infrastrukturo republiškega pomena;

d) vse SIS materialne proizvodnje so imele v obdobju 1976—1980 zelo dobre in konkretizirane plane, novi plani za obdobje 1981—1985 pa so pomanjkljivi ter imajo premalo konkretnih obveznosti.

Iz vsega tega izhaja vprašanje, kako realizirati osnovne planske opredelitve oziroma kolikor toliko uspešno nadaljevati razvoj, ki se je v preteklosti začel. Zavedamo se sedanjih pa tudi bodočih težav, vendar so razlike v pogojih med obdobji prevelike, saj so praktično brez stimulativnih elementov.

Zato predlagamo:

a) SIS materialne proizvodnje bi morale v aneksih k samoupravnim sporazumom konkretizirati svoje obveznosti do manj razvitih območij;

b) temeljne banke in Združena ljubljanska banka bi morale ponovno proučiti pogoje dopolnjevanja oziroma sovlaganja pri investicijah;

c) ravno tako je potrebno proučiti možnost, da bi bile davčne olajšave bolj stimulativne oziroma, da bi se približevale pogojem iz obdobja 1976—1980.

2. V poglavju 3.2. je v točki 3.2.2. rečeno, da bo potrebno v tem petletnem obdobju zagotoviti večja sredstva za pokrivanje splošnih družbenih potreb federacije (delež teh sredstev v družbenem proizvodu se bo povečal od 5,3 na 5,9 %). Delegati se sprašujemo, ali je to stabilizacijsko, ko na celi črti govorimo o racionalnem trošenju sredstev vseh oblik porabe in zmanjšanju njihovega deleža v družbenem proizvodu. Tu pa se pojavljajo ravno obratne tendence, kar ne more biti sprejemljivo. Zato je naša ocena, da to ni v redu in da bo potrebno, četudi se taka opredelitev zdaj sprejme, v medrepubliških organih ponovno ugotavljati upravičenost tako povečanih obremenitev oziroma zastaviti vse napore, da ostanejo v strukturi družbenega proizvoda vsaj na taki višini kot v preteklosti.

S tem dajemo podporo Izvršnemu svetu in delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ za nadaljnja prizadevanja pri razreševanju tega problema.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Ivo Klobčar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje.

I v o K l o b č a r : Tovarišice in tovariši! Naše pripombe se nanašajo predvsem na realizacijo bistvenejših postavk srednjeročnega plana in naj bi služile kot delovni napotek pri izvajanju plana.

Ob začetku izvajanja srednjeročnega plana ne moremo mimo ugotovitev, ki kažejo na velik razkorak med zastavljenimi cilji in dejanskim izvajanjem plana na glavnih področjih družbenega življenja kot so ekonomski odnosi s tujino, reprodukcijska sposobnost gospodarstva, življenjski standard in cene. Kaže, da se stanje ob kopici splošnih težav ne bo izboljšalo, kolikor za posamezne pomembne postavke iz plana ne bomo konkretnije opredelili spremljajoče ukrepe, ponekod pa šli tudi v akcije za ustrezne sistemske spremembe. V tej situaciji izstopa predvsem ogroženost izvoznih načrtov delovnih organizacij in s tem planirana rast izvoza. Vzroki za to so neustrezne izvozne stimulacije, nerealni tečaj dinarja in vedno bolj kritična oskrba z repromaterialom.

Poleg uresničevanja zastavljene ekonomske politike za pospeševanje izvozne dejavnosti so nujne tudi sistemske rešitve, s katerimi se bomo lažje prilagajali zahtevam tujega trga, kar je še najbolj potrebno pri izvajanju investicijskih del naših delovnih organizacij v tujini.

Zaskrbljujoče so tudi negativne tendence, ki se kažejo v dejanski realizaciji srednjeročnega plana pri reprodukcijski sposobnosti gospodarstva, na kateri sicer temelji naš nadaljnji razvoj v tem srednjeročnem obdobju. Preteklo srednjeročno obdobje nam je dalo dovolj napotkov glede akumulacijske in reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, ki sta bili v celotnem obdobju preveč zanemarjeni, kar je razvidno iz različnih analiz in tudi iz analitične dokumentacije k novemu planu.

V novem srednjeročnem planu smo sicer dobro zastavili reševanje tega problema, toda preveč deklarativno. Dejansko izvajanje letošnjega plana nam-

reč priča, da se dajatve gospodarstva v primerjavi s prejšnjim obdobjem ne zmanjšujejo, temveč se ponekod celo povečujejo, predvsem na račun SIS materialne proizvodnje, kar je bilo danes že omenjeno.

Izkušnje iz prejšnjega obdobja bi nas morale izučiti, da so potrebne globalne rešitve tudi na področju akumulacijske in reprodukcijske sposobnosti gospodarstva. Dokler bodo sredstva za razširitev materialne osnove dela pri delitvi dohodka ob naših navadah in razvadah postavljene na zadnje mesto, ni mogoče na tem področju pričakovati temeljitejših sprememb. Zato bi bilo verjetno umestno dopolniti zakon o združenem delu v členih, ki obravnavajo sredstva za razširitev materialne osnove dela, katera bi bilo potrebno vsaj v najnujnejši višini postaviti na prvo mesto pri delitvi dohodka, s čimer bi zagotovili varnejši nadaljnji razvoj.

Najvažnejši pogoj realizacije celotnega srednjeročnega plana pa je povečanje produktivnosti in boljše delo, kar je v planskih dokumentih posebej poudarjeno. Vendar pa moramo pri tem upoštevati splošno mentaliteto v odnosu do dela, ki jo je delno ustvaril osebni standard v letih, ko smo živeli nad svojimi možnostmi, delno pa napačno tolmačenje in izkoriščanje samoupravljaljskih pravic. Nekatere analize namreč kažejo, da je učinkoviti delovni čas pri nas samo okoli 60 %. Stanje pa se ne bo bistveno popravilo samo z apeliranjem za boljše delo. Poleg ustvarjanja ustrezne psihoze je v zvezi s tem potrebno dopolniti tudi zakone, ki bodo poostriili odgovornost in disciplino pri delu tako administrativnih kot neposrednih proizvodnih delavcev.

Praksa namreč kaže, da je v sedanjih zakonih in predpisih, predvsem pa v zakonu o delovnih razmerjih, v mnogih primerih preveč potuše za nedelo. Kot že rečeno, samo deklaracije in kampanjska akcija niso dovolj, da vrednoto dela postavimo na prvo mesto in spodbudimo ljudi k delu. Vsekakor tudi ni dovolj, da kampanjsko pavšalno udrihomo po administraciji in zahtevamo zmanjševanje obsega zaposlovanja administrativnih delavcev, za realizacijo teh zahtev pa ne ustvarjamo pogojev s spremembami in poenostavitvijo kopice predpisov na vseh nivojih.

K boljšemu delu in realizaciji srednjeročnega plana lahko veliko pripomore tudi racionalizacija sistema samoupravljanja. V zvezi s samoupravljanjem delamo največje napake ravno s tem, da si ne priznavamo napak. Veliko stvari bi na osnovi izkušenj lahko izboljšali z delnimi dopolnitvami in racionalizacijo sistema, namesto da trmasto vztrajamo pri tistih zadevah, za katere že vemo, da niso gospodarne.

Bolj odkrito bi se morali o tem pogovarjati na vseh področjih družbenega življenja, saj bi s tem naš samoupravni sistem samo obogatili. Tudi brez sistemskih sprememb bi se dalo veliko narediti, vendar z ustrezno politično klimo in družbeno akcijo ob iskanju racionalnih rešitev. Naj navedem samo nekaj primerov, kjer je potrebna racionalizacija. Pri številu delegacij in delegatov v različnih sredinah, kjer se v mnogih primerih pretirava zaradi neustreznih samoupravnih sporazumov in statutov. Slučajno sem v delegaciji za Zbor Združene ljubljanske banke, kjer nas je, na primer, za področje Velenja in Mozirja 8 delegatov. Vsi pridemo na zbor, imamo pa samo en glas. Ne vem, ali je smiselno, da vsi hodimo na tako sejo.

Nadalje, pri izvajanju posrednega sistema samoupravljanja, ki ga zaradi splošne psihoze nadomeščamo z neposrednim tudi v primeru, ko to zakonsko ni potrebno, ali pa neuskkljenost raznih razprav med političnimi organizacijami in samoupravnimi organi ter s tem podvajanje razprav, jalovo sestankovanje, papirnata vojna, itd.

Glede na te navedbe menimo, da bi bilo umestno ustanoviti pri republiški Skupščini ustrezno komisijo, z namenom racionalizirati sistem samoupravljanja, njeno delo pa bi lahko veliko pripomoglo k realizaciji nalog iz srednjeročnega plana.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Besedo ima tovariš Anton Tadina, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 3. okoliš, Šentjur pri Celju. Prosim.

A n t o n T a d i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V skupini delegatov za Zbor združenega dela iz občin Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju smo temeljito obravnavali družbeni plan SR Slovenije v vseh fazah njegovega nastajanja. Vseskozi smo bili seznanjeni s stališči družbenopolitičnih organizacij v občini, v krajevnih skupnostih in s stališči združenega dela, ki so se oblikovala na sejah zborov skupščin občin. Ob sprejemanju družbenega plana SR Slovenije želim opozoriti na nekatera vprašanja in naloge s področja skladnejšega razvoja, ki so sicer v planu načelno opredeljena, vendar jih bomo morali v ostalih planskih dokumentih in v praksi bolj konkretno obdelati.

Dosedanji uspehi politike pospeševanja razvoja gospodarsko manj razvitih območij v SR Sloveniji se kažejo v nadpovprečni rasti družbenega proizvoda, hitrejšem zaposlovanju, izenačevanju pogojev na področju splošne in skupne porabe, s solidarnim dopolnjevanjem ter nekaterimi direktnimi nalogami samoupravnih interesnih skupnosti s področja materialne proizvodnje za hitrejšo reševanje problemov razvoja gospodarske infrastrukture. Ti uspehi so rezultat dosedanje politike do enakomernega razvoja Slovenije, ki je vgrajena v številnih političnih dokumentih, v družbenem planu in posebnem družbenem dogovoru, ki je konkretno zavezoval nosilce posameznih dejavnosti za angažiranje na manj razvitih območjih v preteklem srednjeročnem obdobju.

Dosedanji ukrepi so bili bolj učinkoviti na področju izgradnje gospodarske infrastrukture in na področju izenačevanja pogojev dela družbenih dejavnosti. Številni kilometri moderniziranih cest, novi šolski objekti in vse drugo, kar je bilo narejeno z angažiranjem SIS in z aktivnostjo občanov, ki so s prostovoljnimi prispevki in delom oplemenitili tako pridobljena sredstva, potrjujejo ugotovitve o učinkovitosti ukrepov na tem področju.

V manjši meri pa so bili uresničeni načrti za hitrejši razvoj gospodarstva in s tem krepitev lastne materialne osnove. Neuresničeni so ostali programi naložb v nove zmogljivosti in s tem tudi hitrejšo zaposlovanje razpoložljive delovne sile. Nove naložbe, ki so bile realizirane, so v glavnem rezultat prizadevanj in naporov nosilcev gospodarstva iz manj razvitih sredin, medtem ko usmerjanje naložb iz industrijsko razvitejših sredin ni bilo zadovoljivo. Očitno je, da dosedanji sistem spodbujanja in usmerjanja naložb na manj razvita območja ni bil dovolj učinkovit.

Ob prehodu v novo srednjeročno obdobje ugotavljamo, da kljub dinamični rasti niso bili doseženi bistveni premiki v smeri zmanjševanja razlik. Pri nekaterih kazalcih pa se te razlike še povečujejo. Potrebne bi bile dodatne spodbude za hitrejšo gospodarsko rast na teh področjih.

Ugotavljamo, da smo ob vstopu v novo srednjeročno obdobje na nekaterih področjih v bistveno slabšem položaju kot doslej.

1. Stimulacije za nove naložbe na manj razvitih območjih so se zaradi spremenjenega sistema plačevanja prispevkov za SIS materialne proizvodnje zmanjšale kar za štirikrat.

2. Bistveno so se poslabšali pogoji kreditiranja poslovnih bank.

3. Nosilci planiranja s področja dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti bodo, v celoti gledano, v prihodnjem obdobju namenili manj razvitim območjem bistveno manj pozornosti in sredstev.

4. Obremenitve gospodarstva manj razvitih območij s prispevki za SIS materialne proizvodnje so se zaradi spremenjenega načina plačevanja teh prispevkov povečale za več kot dva in pol krat.

Glede na navedene ugotovitve in dejstva skupini delegatov iz občin Šmarje in Šentjur predlagata, da se v izvedbenih aktih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985:

1. zagotovi pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih območij v vsaj enakem obsegu kot doslej;

2. v aneksih k samoupravnim sporazumom SIS materialne proizvodnje je potrebno vključiti olajšave v primeru naložb na manj razvitih območjih, podobno kot je to veljalo doslej;

3. v večji meri je potrebno zagotoviti usmerjevalno vlogo zbornice in bank ter odgovornost združenega dela razvitih sredin, da pri lociranju novih zmogljivosti v večji meri upoštevajo vidik enakomernejšega regionalnega razvoja Slovenije;

4. na osnovi celovite ocene naj se predvidijo tudi druge oblike in ukrepi za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij Slovenije.

Z navedenimi ugotovitvami in predlogi naša skupina delegatov nima spreminjevalnih predlogov k besedilu predloga družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Menimo pa, da je potrebno opozoriti na nekatere naloge, ki bi jih bilo potrebno opraviti, da bi se v praksi dejansko uresničila načelno opredeljena politika pospeševanja hitrejšega razvoja manj razvitih območij, kot je opredeljena v predlogu družbenega plana, ki ga podpiramo.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Marina Kolenc, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 15. okoliš, Škofja Loka.

Marina Kolenc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Že pri osnutku družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 je naša skupina delegatov posredovala pripombo, ki se nanaša na izgradnjo uranske ceste, ki je pogoj za pričetek obratovanja rudnika urana. V osnutku družbenega plana SR Slovenije je trasa uranske ceste predvidena samo na odseku od Zminca do Todraža, kar je razvidno tudi iz dokumentacijskega gradiva k osnutku družbenega plana.

V predlogu družbenega plana je v tekstualnem delu v poglavju 4.3. Energetika, promet in vodno gospodarstvo, v točki 4.3.2. navedeno samo: »Pri gradnji in modernizaciji cestne infrastrukture bo poudarek na dokončanju začelih odsekov in obvoznic ter etapni gradnji prioriternih odsekov na cesti Bratstva in enotnosti oziroma slovenskemu cestnemu križu.«

V dokumentarnem gradivu pa je na karti cestnega omrežja razvidno, da gre za novogradnjo uranske ceste samo na odseku Zminec—Todraž, najbolj izpostavljen del mimo Škofje Loke pa ni upoštevan, čeprav smo na to nenehno

opozarjali in je bila na skupščini sprejeta ustrezna varianta ceste mimo Škofje Loke.

Pripominjamo, da je v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v 57. členu omenjena kot prednostna naložba tudi uranska cesta, v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste. Omenjeni samoupravni sporazum Republiške skupnosti za ceste pa v svojem 5. členu, v točki 1. pod »novogradnje« navaja uransko cesto v dolžini 21 km. Pod opombo za to cesto je navedeno, da bo »upoštevana dogradnja samo v okviru možnosti Republiške skupnosti za ceste«.

Menimo, da je na podlagi pripomb k osnutku družbenega plana SR Slovenije prišlo do usklajenega postopka med tolmačenjem osnutka družbenega plana in samoupravnega sporazuma o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste. To potrjuje samoupravni sporazum o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste, saj navaja celotno traso v dolžini 21 km kot uransko cesto. Glede na to, da dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije navaja uransko cesto in ker le-ta sloni na sprejetih samoupravnih sporazumih, menimo, da je bila naša pripomba v smislu definiranja dolžine uranske ceste upoštevana.

Grafična karta družbenega plana pa ni usklajena z dogovorom o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Menimo, da gre za pomoto v grafični karti, zato opozarjamo, da je potrebno navedeno napako v čistopisu družbenega plana popraviti.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Sedaj je prijavljena tovarišica Zofija Guštin, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 26. okoliš, Sežana. Iz prijave je razvidno, da namerava obrazložiti amandma občine Sežana. Ker pa tovarišica ni bila navzoča, ko je tovariš Zdravko Praznik obrazložil stališče Izvršnega sveta k temu amandmaju, vprašujem, ali delegatka iz Sežane vztraja pri amandmaju, ali meni, da je potrebna ponovna obrazložitev? Ugotavljam, da delegatka iz Sežane umika amandma. Hvala lepa.

Prijavljenih razpravljalcev ni več. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Leopold Ul, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Leopold Ul: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Umikamo predložena prva dva amandmaja k družbenemu planu SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki jih je predlagala skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja gospodarstva, 16. okoliš, Maribor, ker jih je Izvršni svet že upošteval v amandmajih, ki so bili predloženi. Glede tretjega amandmaja pa skupina vztraja, ker ni dobila ustreznega zagotovila oziroma odgovora predlagatelja.

Skupina delegatov je ob obravnavi predloga družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 sprejela naslednja stališča in ugotovitve.

Ugotavljamo, da je predlagatelj upošteval večino pripomb, danih ob obravnavi osnutka družbenega plana in dal pojasnila glede tistih pripomb, ki jih ni vključil v predlog družbenega plana. V predlogu plana je podana tudi vsa spremljajoča analitična dokumentacija in ustrezne bilance.

Skupina delegatov ocenjuje, da je predlog družbenega plana stabilizacijsko naravnani in da so materialni okviri razvoja v okviru predvidenih realnih možnosti, z ustreznim poudarkom na izvozno usmerjeno gospodarstvo in na kvalitetnejšem gospodarjenju.

Skupina delegatov je ugotovila, da je bilo v razpravah, ki so potekale o predlogu družbenega plana v Mariboru, predlagano veliko število dopolnitev, pripomb, in mnenj, vendar skupina delegatov ocenjuje, da v fazi sprejemanja predloga ne kaže podajati vseh številnih predlaganih dopolnitev, ker so takšne narave, da jih lahko predlagatelj upošteva kot pripombe, stališča in mnenja pri usmerjanju in izvajanju samega družbenega plana. Zato skupina delegatov podpira sprejem družbenega plana z naslednjimi pripombami, stališči in mnenji:

V zvezi z odprtimi vprašanji, o katerih še ni sprejet dokončen dogovor glede obsega in strukture ter dinamike vlaganj v velike, pomembnejše projekte, kot so: Karavanški predor, vlaganje v zmogljivosti črne metalurgije, aluminija in rafinerije nafte v Lendavi, so se delegati opredelili, da je potrebno dati prednost vlaganju v zmogljivosti črne metalurgije zaradi potreb kovinsko-predelovalne industrije.

Glede na načrtovano industrijsko proizvodnjo in rast družbenega proizvoda, predvsem pa glede na sedanje negativne tendence v rasti industrijske proizvodnje je po mnenju skupine delegatov ena izmed primarnih nalog zagotovitev normalnih pogojev proizvodnje, ki se mora odraziti v izvedbenih ukrepih za izvajanje družbenega plana.

V družbenem planu je opredeljeno pridobivanje dodatnih kmetijskih zemljišč z melioracijami in drugimi posegi, ni pa razvidno, koliko kmetijskih zemljišč bo zaradi zazidave izgubljenih za kmetijsko proizvodnjo oziroma iz tega izhaja, da v SR Sloveniji ne poznamo razmerja med izgubljenimi zemljišči in pridobljenimi zemljišči za kmetijsko proizvodnjo.

V zvezi z vprašanjem zagotavljanja premoga je potrebno opozoriti na nosilce usklajenega pristopa pri zagotavljanju manjkajočih količin, predvsem pa na potrebo po sovlaganjih uporabnikov premoga v druge republike in avtonomni pokrajini.

Glede obmejnega gospodarskega sodelovanja pa opozarjamo tudi na prizadevanja za sporazumevanje o maloobmejnem prometu z Avstrijo.

Pri oblikovanju samoupravnih skladov za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane je potrebno vztrajati pri že sprejetih sistemskih zakonih ter ne širiti namena porabe sredstev iz teh skladov kot na primer za del obresti pri kreditih hranilno-kreditnih služb, za obrambo pred točo ter za kritje tečajnih razlik pri kreditih iz sredstev mednarodne banke za obnovo in razvoj. Sredstva teh skladov morajo biti strogo namensko usmerjena za pospeševanje proizvodnje hrane. Opredeliti je treba tudi združevanje sredstev teh skladov v občinah za pokrivanje skupnih potreb na kmetijskih območjih.

V zvezi z združevanjem sredstev za razširjeno reprodukcijo gospodarske infrastrukture in glede oprostitev temeljnih organizacij združenega dela, ki so pomembnejši izvozniki, delegati menimo, da je potrebno pri oblikovanju enotnih osnov, meril in virov za združevanje izhajati iz ugotovitev in stališč, sprejetih v tej Skupščini ob razpravi o nadaljnjem razvoju samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

Z oproščanjem združevanja sredstev izvoznikov brez poznavanja kvantifikacij, ki bi temeljile na ustreznih kazalcih oziroma na analizah, se ne more prerazdeljevati bremena z enih delov združenega dela na druge. Kratkoročno so sicer takšni ukrepi za pospeševanje izvoza sprejemljivi, vendar dolgoročno lahko pomenijo onemogočanje kakršnegakoli razvoja tistega dela združenega dela, ki sicer ni pretežni izvoznik, je pa kljub temu v družbeni reprodukciji potreben za pokrivanje potreb domačega trga z življenjskimi in drugimi potrebnimi proizvodi.

Predsednik **Emil Tomazič**: Hvala lepa! Če sem dobro sledil, delegati 16. okoliša umikajo dva amandmaja, amandma k drugemu odstavku točke 4.3.2. pa ne umikajo. Izvršni svet meni, da je vsebina prve alinee amandmaja vključena že v sedanje besedilo družbenega plana v točki 4.3.2. Delno pa to velja tudi za drugo alineo amandmaja. Izvršni svet ugotavlja, da je vprašanje pereče, da pa ga je treba rešiti v postopku dopolnjevanja oziroma spreminjanja ustreznega samoupravnega sporazuma o temeljih plana in dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Glede na to sprašujem delegate iz 16. okoliša, ali vztrajajo pri tem amandmaju? (Ne.) Umikate tudi ta amandma? (Da.) Hvala lepa!

Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš **Vladimir Klemenčič**, podpredsednik Izvršnega sveta naše Skupščine. Prosim!

Vladimir Klemenčič: Dolžni smo dati pojasnilo delegatom, ki so sprožili razpravo glede zagotavljanja nadaljnjega skladnejšega razvoja manj razvitih področij v naši republiki in pa ukrepov, s katerimi naj bi spodbujali ta razvoj.

Nekatere od ugotovitev, ki so se nanašale na spremembe v instrumentariju, s katerim naj bi zagotavljali ta razvoj v prihodnjem srednjeročnem obdobju, so točne. Dejansko se s spremembo davčne osnove kot osnove za oblikovanje obveznosti za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, pa tudi za nekatere družbene dejavnosti, spreminja tisti ukrep, ki je spodbujal investitorje, saj so doslej imeli olajšave pri davku iz dohodka todz, če so investirali na manj razvita območja oziroma obmejna območja.

Kar zadeva obveznosti za samoupravne interesne skupnosti kot povečano breme za organizacije na manj razvitih območjih, ne moremo sprejeti ugotovitev iz razprave. S samoupravnimi sporazumi, ki so sedaj v podpisovanju, ne opredeljujemo še konkretnih osnov in meril, po katerih bi bilo jasno, koliko bo posamezna temeljna organizacija dolžna plačati za novo srednjeročno obdobje. Problem konkretnih obveznosti za organizacije združenega dela za leto 1981 za nekatera področja materialne infrastrukture je bil rešen z zakoni. Kot veste, je Skupščina SR Slovenije sprejela interventne zakone za leto 1981, ki se nanašajo na nadaljevanje gradenj cest, na enostavno reprodukcijo na železnici in na elektrogospodarstvo. Dogovorjeni pa smo, da se z aneksi k samoupravnim sporazumom o temeljih plana samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje do 31. maja letos konkretno opredeli, po katerih osnovah in merilih bodo posamezne organizacije prispevale za razvoj teh dejavnosti. V okviru teh aneksov bo potrebno proučiti možnosti, da pri tem ne bo prihajalo do pretiranih oziroma nesprijemljivih obremenitev za organizacije združenega dela z manj razvitih območij.

Menimo, da je potrebno pripraviti nek predlog ter skupaj s poročilom, ki je bilo v okviru Komisije za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja že pripravljeno, proučiti možnosti, da najdemo ustrezno obliko spodbujanja investicij na manj razvita območja. Vse to je potrebno zaradi tega, ker ne velja več oprostitev pri davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela. Menimo, da je treba glavno težišče pospeševanja usmeriti v aktivnejše povezovanje organizacij združenega dela iz Slovenije kot celote pri razvoju manj razvitih in obmejnih območij.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Dušan Stanjko, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška. Prosim!

Dušan Stanjko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da je naš amandma vsebinsko že upoštevan v amandmajih Izvršnega sveta, ki smo jih danes prejeli na klop, in s katerim se tudi strinjamo, umikam amandma skupine delegatov iz občine Ljubljana-Šiška.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala. Besedo ima tovariš Tomislav Majer, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje. Prosim!

Tomislav Majer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V občini Celje glede na okoliščine, v katerih je družbeni plan SR Slovenije nastajal, sprejemamo njegove osnovne usmeritve in cilje. Kljub temu pa menimo, da je potrebno opozoriti na nekatere elemente plana, ki po našem mnenju v celoti ne upoštevajo realnih možnosti v srednjeročnem obdobju do leta 1985.

1. Čeprav se zavedamo nujnosti po povečanju izvoza in zmanjšanju uvoza, menimo, da v zahtevi po 1 % realnem povečanju uvoza na leto niso v celoti upoštevane sedanje možnosti gospodarstva za doseganje tega cilja, tako da se ta planski cilj zdi bolj usmeritev, njegovo uresničevanje pa je v precejšnji meri vprašljivo.

Pri tem izhajamo iz strukture gospodarstva v Celju, niso pa izjema niti druga industrijska središča v republiki. V Celju so sedanji proizvodni programi v celoti ali pretežno odvisni od uvoženega repromateriala pa naj gre za Železarno Štore, ki uvaža gredice, staro železo in železovo rudo, ali za Cinkarno, ki uvaža ilmenit za proizvodnjo titan dioksida in ki bo uvažala elementarno žveplo za proizvodnjo žveplene kisline, če omenimo le dva primera. Nadalje še Aero, Etol in druga kovinsko-predelovalna industrija, ki v mnogih primerih uvažajo reprodukcijski material, ki ga v Jugoslaviji ni mogoče nabaviti.

Vprašanje možnosti uvoza reprodukcijskega materiala ni samo vprašanje zagotavljanja tekoče proizvodnje, ampak tudi vprašanje povečanega izvoza. Ker menimo, da je podoben položaj še v številnih drugih organizacijah združenega dela v naši republiki, izpostavljamo uvoz reprodukcijskega materiala ne le kot element omejitve, ampak tudi kot element pospeševanja izvoza.

2. V poglavju »Oblikovanje sredstev za reprodukcijo v materialni proizvodnji in njihova razporeditev po namenih financiranja« opozarjamo, da je cilj povečanja lastnih sredstev investitorjev na 76,6 % nerealno postavljen in po našem mnenju izraža trend iz planirane udeležbe lastnih sredstev v obdobju 1976—1980, ki je bila 62,5 %, ne izhaja pa iz dejanskih razmerij v preteklem srednjeročnem obdobju. Za mnoge investicije v republiki vemo, da znaša lastna udeležba organizacij združenega dela skupaj z združenimi sredstvi komaj 30 %, v marsikaterem primeru pa je bila dejanska udeležba teh sredstev celo pod 20 %. Razmere v gospodarstvu se po našem mnenju ne bodo tako spremenile, vsaj ne v nekaj prihodnjih letih, da bi lahko realno računali na tako visok delež sredstev investitorjev.

3. Na področju občinskih raziskovalnih programov, po našem mnenju, republiški plan ne upošteva različnega položaja v občinah. Ni namreč sprejemljivo, da se izrecno postavlja zahteva po takšnih programih občinskih raziskovalnih

skupnosti, ki bi usmerjali raziskavo samo v demografski, socialni ali prostorski razvoj. Pri tem se pozablja, da je bilo v več občinah ravno na teh področjih marsikaj narejenega v zvezi z izdelavo prostorskih planov. Naše mnenje je, da bi morale občinske raziskovalne skupnosti svoje programe oblikovati zlasti v smeri prestrukturiranja gospodarstva tudi z namenom, da bi te raziskave v posameznih občinah predstavljale na področju gospodarstva strokovne osnove za izdelavo dolgoročnih planov, ki bi jih občine že morale izdelovati.

Dovolite mi, da posredujem tudi naše stališče glede nadaljnjega hitrejšega razvoja integralnega transporta v naši republiki.

Nedvomno je res, da smo v obdobju zadnjih nekaj let veliko govorili o nujnosti razvijanja integralnega transporta blaga, vendar so bile naše opredelitve glede nekaterih nujnih ukrepov na področju pretoka blaga vse preveč načelne. Kljub zelo različnim mnenjem glede tega, do kod smo prišli pri racionalizaciji pretoka blaga, pa menimo, da velja splošna ugotovitev, da dosežena stopnja razvitosti vseh oblik pretoka blaga ne ustreza sedanjim potrebam gospodarstva. Kolikor ne bomo hitreje in odločneje preseгли sedanje, še vedno večkrat prisotne togosti, zaprtosti in neracionalnosti na področju pretoka blaga, tako pri organizatorjih integralnega transporta kot tudi pri koristnikih — to so organizacije združenega dela s področja industrije, trgovine in druge potrošnje — potem integralni transport ne bo potencialni stabilizacijski dejavnik v okviru naše gospodarske aktivnosti v prihodnjem obdobju.

Pri tem mislimo na še vedno prepočasno sporazumevanje in delitev dela med železniškim in cestnim prevozom, na zaostajanje na področju paletizacije in kontejnerizacije, na zapostavljanje pomena zbirnega prometa in oblikovanje tovora v blagovno distribucijskih centrih, na zaostajanje pri uvajanju boljše organizacije in sodobne tehnologije pri prekladanju blaga in na drugih področjih. To so znane stvari. O njih na podoben način razpravljamo na različnih nivojih in v številnih okoljih, vendar so premiki pri uveljavljanju principa integralnega transporta še vse prepočasni.

Zato predlagamo, da Skupščina SR Slovenije in njen Izvršni svet zaostrita vprašanje odgovornosti subjektov pretoka blaga tako organizatorjev pretoka blaga kot tudi koristnikov transportnih storitev za uvajanje hitrejšega integralnega transporta v vsa okolja, kjer se pretaka blago in to pri vходу in izhodu. Menimo namreč, da ni več mogoče popuščati pred neutemeljenimi izgovori, prikazovanji in zagovarjanji sedanje, po naši oceni, neugodne situacije na področju celovitega pretoka blaga, ker smo preslabo organizirani, premalo povezani in neracionalni. Zato tudi predlagamo, da se pospeši ustanovitev poslovne skupnosti za integralni transport v republiki, da se dokončno verificira predlog o lokaciji distribucijskih centrov v SR Sloveniji, da se oceni izvajanje samoupravnega sporazuma o skladnem razvoju in delitvi dela med organizacijami združenega dela železniškega in cestnega prometa ter da se oceni tehnološka razvitost in primernost domače prekladalne mehanizacije.

To so, po naši oceni, poleg drugih operativnih vprašanj izvajanja integralnega transporta najpomembnejša vprašanja, ki zaslužijo posebno pozornost v naših skupnih prizadevanjih za učinkovitejšo gospodarjenje v prihodnje.

In končno predlagamo, da Skupščina SR Slovenije podpre prizadevanja, da se v smislu ugotavljanja gospodarne porabe sredstev družbene reprodukcije za pretok blaga in zagotavljanja pogojev za njegov racionalni pretok — investicijska vlaganja v objekte, opremo, prevozna sredstva in drugo — sistemsko uredi vodenje posebne evidence o stroških pretoka blaga v organizacijah združenega dela in v drugih asociacijah združenega dela ter njihovih skupnostih.

Menimo, da je to izredno pomembno vprašanje, ki zdaj, ko ni posebne evidence o stroških pretoka blaga, omogoča velik manevrski prostor za negospodarno obnašanje in ohranjanje sedanjega stanja na področju pretoka blaga.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Ne.) Želi kdo razpravljati o poročilu naše delegacije v Zboru republik in pokrajin? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Lahko ugotovim, da zbor odobrava delo naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ pri usklajevanju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 kakor tudi, da zbor potrjuje in sprejema delo skupine delegatov, ki je od septembra meseca pa vse do danes spremljala in obravnavala gradiva in vprašanja v zvezi s pripravo planskih dokumentov ter s tem pomagala zboru, da je lažje prišel do odločitev v zvezi s sprejemanjem tako pomembnih gradiv, kot je družbeni plan. Morda kdo nasprotuje obema ugotovitvama? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. V ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije kakor tudi v obrazložitvi direktorja Zavoda za družbeno planiranje, tovariša Praznika, in v dodatni obrazložitvi predstavnika naše skupine delegatov, tovariša Franca Vičarja, smo slišali, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prevzel večino amandmajev skupščinskih delovnih teles oziroma jih je povzel v modificirani obliki kot svoje amandmaje ter da je smiselno povzel tudi amandmaje skupin delegatov za Zbor združenega dela iz Logatca, Kranja, skupščin občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika, Skupščine občine Ljubljana-Siška in delegatov iz Maribora. Vprašujem vse predlagatelje amandmajev, ali menijo, da so njihovi amandmaji ustrezno upoštevani oziroma v kolikor kateri od amandmajev ni ustrezno upoštevan in če skupina delegatov vztraja pri amandmaju, bi morali o takšnem amandmaju posebej glasovati?

Miroslav Rupnik: Skupina delegatov iz 34. okoliša, Logatec, se strinja s stališči, ki jih je sprejel Izvršni svet glede predlaganih amandmajev.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Torej, 34. okoliš umika amandmaje. Vprašujem ostale delegate, ali vztrajajo pri katerem od amandmajev? (Ne vztrajajo.)

Ugotavljam, da so ostali amandmaji umaknjeni, zato prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Izvršnega sveta, ki so navedeni v točkah od 1.0. do točke 3.52., na strani 11 z dne 24. 3. 1981 in o amandmaju k točki 4.1.10., peti odstavek, ki se nanaša na črtanje besedila o zimsko-sportnem rekreacijskem centru na Pokljuki. Predlagam zboru, da glasujemo o vseh amandmajih Izvršnega sveta hkrati. Vprašujem zbor, če se strinja, da glasujemo o vseh predlaganih amandmajih Izvršnega sveta skupaj? Morda kdo temu predlogu nasprotuje? (Ne.)

Dajem torej na glasovanje amandmaje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Kdor je za amandmaje, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Izvršnega sveta soglasno sprejeti.

Prehajamo na glasovanje o predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v celoti. Kdor je za predlog družbenega plana, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o investicijskih vlaganjih Socialistične republike Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želita poročevalca delovnih teles poročilo ustno dopolniti? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Rudolf Leiner, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 19. okoliš, Lendava.

Rudolf Leiner: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V občini Lendava smo skupaj s predstavniki uprave za notranje zadeve in carinske uprave vsestransko ocenili kontrolni objekt na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas pri Lendavi. Objekt je bil zgrajen leta 1966 kot provizorij začasnega pomena. Investitor je bila Skupščina občine Lendava, ki je objekt s pripadajočim zemljiščem brezplačno dodelila v uporabo Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije.

Objekt je bil zgrajen v zelo kratkem času, kar je narekoval dogovor oziroma takratna politična situacija z LR Madžarsko. Vse to je v precejšnji meri vplivalo na kvaliteto gradnje, česar posledica so visoki stroški vzdrževanja in nefunkcionalnost objekta. Frekvenca prometa je mnogo večja kot je bilo predvideno, še posebno v zadnjem času, ko imamo več tovornega prometa, ki pa v času gradnje objekta sploh ni bil predviden. Mejni prehod ima izstopno in vstopno stezo, ki je pokrita z nadstrešnico lesne konstrukcije in predstavlja pri prehodu tovornih vozil in avtobusov resno oviro. Zato je nujno, da se čimprej uredi poseben vozní pas za ta vozila. Predlagamo, da se osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 dopolni z naslednjim:

K 3. točki 2. člena naj se doda nova alinea, ki se glasi: »Izdelava investicijsko tehnične dokumentacije in odkup zemljišča za novi kontrolni objekt na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vasi ter izgradnja novega voznega pasu za tovorni promet.« Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe Odborov za finance Zbora združenega dela in Zbora občin in pripombe oziroma predloge iz razprave na današnji seji zbora.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim!

I v o M a r e n k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pobuda za spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih je na 32. seji Zbora združenega dela dala delegacija iz občine Ptuj in gre za eno prvih pobud delegatov, ki naj bi danes dobila svojo zakonsko realizacijo. Namen prvotne pobude za spremembo zakona je bil v večji zaščiti kmetijskih zemljišč, v povečanju sredstev od spremembe namembnosti zemljišč ter v usmerjanju tako zbranih sredstev v pridobivanje novih obdelovalnih zemljišč, kar je ena od ključnih nalog pri izboljševanju prehrabene bilance v SR Sloveniji v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Pobuda za spremembo zakona se je v času od sprejemanja srednjeročnega plana razširila zlasti na področju melioracij in komasacij. Na podlagi novih določb, ki so dodane v zakonu in ki izhajajo iz pobud delegatov, se melioracije in komasacije neposredno vključujejo v planiranje, s čimer je tudi poenostavljen postopek za njihovo izvedbo. V primeru, ko so te operacije predvidene v dogovoru o temeljih plana občine in v družbenem planu republike, so v tem predlogu zakona podani pogoji za uvedbo teh operacij, saj se dogovori o temeljih plana sprejemajo na zboru delovnih ljudi v organizacijah združenega dela, ki so investitorji.

Iz razprav o predlogu zakona o delovnih telesih Skupščine izhajajo, da je ostalo delno odprto vprašanje, kako zagotoviti, da bodo vsi porabniki hrane pripevali del sredstev za izvajanje nalog na področju kmetijsko-zemljiške politike. Na podlagi razprave v odborih je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sprejel obveznost, da bo postavljeni zahtevi ugodil, s tem da bo predložil Skupščini ustrezen zakonski predpis, s katerim bo zagotovljena realizacija zahteve, s tem pa eden od temeljnih principov na področju sprejetega družbenega plana pri zagotavljanju novih kmetijskih zemljišč.

Predlagatelj soglaša oziroma sprejema vse amandmaje skupščinskih odborov in Zakonodajno-pravne komisije, ne more pa sprejeti amandmaja delegatov iz občine Ljubljana-Moste-Polje, ker je v nasprotju z dogovorom o temeljih plana in ne sledi v celoti ekonomskim kriterijem za racionalna vlaganja v pridobivanje novih kmetijskih zemljišč. Sredstva, ki se na samoupravni podlagi združujejo v okviru Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti, se usmerjajo v skladu z dogovorom o temeljih plana za izvedbo prednostnih nalog, sprejetih v dogovoru o temeljih plana, in pomenijo realizacijo strateških ciljev v kmetijski proizvodnji v skladu s plani. Mimogrede naj omenim, da so delegati v Zboru občin, po pojasnilu predlagatelja, umaknili amandma. Ob zadnjih razpravah, o nekaterih vprašanih kmetijske zemljiške politike, je Izvršni svet predlagal skupščini, da sprejme nov amandma k predlogu zakona. Amandma ste danes prejeli na klop in predstavlja bistveno okrepitev varstva obdelovalnih zemljišč s tem, da se ohranitev najboljših kmetijskih zemljišč prevede v skupni družbeni interes v občini oziroma se prevede na ugotavljanje splošnega družbenega interesa, ko se hkrati sprejmejo tudi ukrepi za nadomestitev ustreznih kmetijskih zemljišč v okviru planske razprave in ustreznih planskih aktov v občini.

Izvršni svet predlaga, da glede na razpravo o zemljiški politiki, ki vsekakor predstavlja v tem trenutku enega od pomembnih vprašanj realizacije sprejete agrarne politike, omenjeni amandma sprejmete. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Miroslav Rupnik, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 34. okoliš, Logatec. Prosim!

Miroslav Rupnik: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela nima pripomb k predlaganim spremembam in dopolnitvam zakona o kmetijskih zemljiščih, ne strinja pa se z obrazložitvijo, dano na 51. seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije, in sicer o tem, kdo od lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč je kmet. Menimo namreč, da namen zakona o kmetijskih zemljiščih ni v tem, da, grobo rečeno, lastnikom z nekaj hektarji kmetijskega in gozdnega zemljišča še to odvzame, vsem ostalim, zlasti pa lastnikom gozdov nad 7 ha, ne glede na to, da so v delovnem razmerju, omogoča, da se okoriščajo z rento. Gozdna renta pa pri današnjih cenah lesa ni majhna, saj znaša 100 000 starih dinarjev in več za m³.

Odgovor so prejeli delegati vseh treh zborov Skupščine občine Logatec in predlagajo spremembo obrazložitve oziroma spremembo tistih členov zakona, ki neustrezno določajo, kdo ima status kmeta. Tudi skupščina kmetijsko-zemljiške skupnosti občine je posredovala republiški Skupščini pobudo za spremembo zakona. Skupina delegatov podpira predlog Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, da zbor naloži Izvršnemu svetu, da v okviru proučitve uresničevanja zakonov s področja kmetijstva prouči tudi navedena vprašanja in predloži celovitejšo spremembo veljavne zakonodaje. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Dovolite mi, da vas seznanim, da bom v zvezi z zadnjim predlogom predlagal poseben sklep, s katerim bomo zavezali Izvršni svet, da bo takrat, ko bomo obravnavali celoten kompleks izvajanja zakonov s področja kmetijstva, razčistil tudi ta vprašanja.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo. Preden preidemo na glasovanje, bi želel, da razčistimo glede amandmaja delegatov iz občine Ljubljana-Moste-Polje. Formalno ga ni, ker amandma ni bil vložen v skladu s predpisi, ki jih določa naš poslovnik. Amandma je bil vložen brez podpisov desetih delegatov. Predlagam da se do amandmaja opredelimo. Kot je povedal tovariš Marenk, Izvršni svet tega amandmaja ne podpira.

Vprašujem delegate iz občine Ljubljana-Moste, kaj predlagajo? (Delegati umikajo amandma). Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje. Najprej dajem na glasovanje amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 1. a členu, ki ste ga danes prejeli na klop. Upam, da ste ga uspeli prebrati. Zakonodajno-pravna komisija se z amandmajem strinja, prav tako tudi odbora.

Kdor je za amandma Izvršnega sveta k 1. a členu, naj prosim glasuje! (126 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je amandma Izvršnega sveta k 1. a členu sprejet z večino glasov.

Dajem na glasovanje amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 11., 12., 12. a in k 13. členu predloga zakona, ki so razvidni iz poročila komisije. Poročilo ste dobili danes na klopi. Ker s temi amandmaji soglašajo predlagatelj in odbora, in ker ti amandmaji bistveno ne posegajo v vsebino predloga zakona, predlagam zboru, da o vseh amandmajih glasujemo skupaj. Morda kdo nasprotuje predlogu, da o amandmajih glasujemo skupaj? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagane amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije k 11., 12., 12. a in k 13. členu predloga zakona.

Sedaj dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih v celoti.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih soglasno sprejet.

Kot že rečeno, predlagam zboru, da na predlog Odbora za agrarno politiko sprejme še naslednji sklep:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na pripombe, predloge in stališča, ki so jih dali delegati ob obravnavi zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih, pripravi v okviru naloge, ki je v programu Skupščine za leto 1981, v zvezi z uresničevanjem zakona s področja kmetijstva, tudi podrobnejšo analizo, ki bo omogočala dolgoročno sistemsko zagotavljanje potrebnih sredstev za razvoj kmetijstva, učinkovitejše varovanje in izkoriščanje kmetijskih zemljišč ter namensko uporabo združenih sredstev v ustreznih samoupravnih interesnih skupnostih, zlasti v kmetijsko zemljiških in vodnih skupnostih.

Na tej podlagi naj Izvršni svet, kolikor bi ugotovitve iz analize terjale drugačno ureditev od dosedanje, predloži celovito revizijo veljavne zakonodaje na tem področju.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati oziroma ga dopolniti? (Nihče.) Potem prosim, da o njem glasujemo! Kdor je za tako oblikovani sklep, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles poročilo ustno dopolniti? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Besedo ima tovarišica Anica Šetinc, delegatka Zbora združenega dela, področje kmetijstva, 10. okoliš, Brežice. Prosim!

Anica Šetinc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov s področja kmetijstva posavskih občin Brežice, Krško in

Sevnica je obravnavala predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše.

Na območje posavskih občin pripeljejo vsako leto v zimskem času iz drugih republik na pašo črede ovac, ki povzročajo kmetom in kmetijskim organizacijam veliko škodo, predvsem na posevkih in nasadih jagod, organom preгона in veterinarski službi pa veliko nepotrebne delo. Zato predlagamo, da bi razkladanje živali obligatorno vezali na navzočnost pooblaščenega veterinarske organizacije združenega dela, ki opravlja veterinarsko sanitarni pregled pri nakladanju in razkladanju živali, ter da bi zavezali železnico, kar bi moralo biti tudi sankcionirano, da ne sme dovoliti razkladanja brez navzočnosti pooblaščenega veterinarske organizacije.

Menimo, da bi to področje moral urejati zvezni predpis, v katerem bi bilo določeno, da bi bila železnica že ob nakladanju živali zavezana, da dovoli nakladanje le ob ugotovitvi, da so izpolnjeni pogoji, ki jih določa 2. člen predloga zakona, v kolikor to ne bi bila že dolžnost pooblaščenega organizacije združenega dela, ki opravlja veterinarsko sanitarni pregled pri nakladanju in razkladanju živali. Če bi postopali tako kot predlagamo, bi bila to racionalna rešitev tako za lastnika ali oskrbovalca črede kakor tudi za občino, kamor bi čreda prispela, saj bi s tem odpadli prevozní stroški in vsi stroški prisilne odstranitve kakor tudi odškodnina za morebitno povzročeno škodo lastnikom oziroma uporabnikom zemljišč. Zlasti pa bi s tem izključili možnost okužbe drugih živali, kajti 11. člen predloga zakona določa, da je občina, kjer se nomadsko pasejo živali, dolžna zagotoviti ustrezno oskrbo za zasežene živali. Znano pa je, da se ta oskrba lahko zagotovi le v obstoječih hlevih, ker posebnih hlevov za take namene običajno v nobeni občini ni.

Končno lahko predstavlja vir okužbe že sam premik črede, direkten kontakt z živalmi, iztrebki in podobno.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše je obravnaval tudi Svet za družbeno-ekonomske odnose v kmetijstvu pri Predsedstvu Občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Brežice in občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo, ki z našimi pripombami tudi soglašata.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo. Mislim, da se ta razprava ne nanaša direktno na samo besedilo zakona, pripombe pa tudi niso oblikovane v obliki amandmajev, zato bomo razpravo posredovali Izvršnemu svetu.

Prehajamo torej na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 4. in 6. členu predloga zakona. Amandmaja sta razvidna iz poročila Zakonodajno-pravne komisije. Predlagatelj in pristojni odbor se z amandmajema strinjata. Predlagam zboru, da o obeh amandmajih glasujemo skupaj. Morda kdo nasprotuje temu predlogu? (Nihče.) Dajem na glasovanje amandma Zakonodajno-pravne komisije k 4. in 6. členu predloga zakona. Kdor je za predlagana amandmaja, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta amandmaja Zakonodajno-pravne komisije k 4. in 6. členu predloga zakona sprejeta z večino glasov.

Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet je predložil spremembe in dopolnitve tega zakona v prečiščenem besedilu, zato obravnavamo in sprejemamo zakon o prečiščenem besedilu. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Mara Fabjančič, pomočnica predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze.

Mara Fabjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina SR Slovenije je na zasedanjih obeh zborov dne 22. 1. 1981 sprejela osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa in naročila predlagatelju, da pri izdelavi predloga zakona upošteva pripombe in predloge, dane v razpravi v skupščinskih telesih in na sejah zborov.

K osnutku zakona so skupščinska telesa in zbori dali pripombe in predloge, ki jih je predlagatelj v celoti upošteval v predloženem predlogu zakona. Večina predloženih sprememb in dopolnitev je imela redakcijski značaj. Med vsebinskimi spremembami in dopolnitvami, ki so vnešene v predlog zakona, velja posebej omeniti predlog delegatov iz Šmarij pri Jelšah in Slovenske Bistrice. Delegati iz Šmarij pri Jelšah so predlagali preciziranje določbe, ki govori o zavarovanju križanj proge s cesto v istem nivoju, tako da mora svetlobno zavarovanje obvezno vsebovati tudi zvočne naprave. To je sedaj urejeno v 22. členu prečiščenega besedila.

Delegati iz Slovenske Bistrice pa so predlagali, da bi s tem zakonom dali možnost gradnje podhodov in nadhodov nad oziroma pod železniško progo za potrebe pešcev. To je urejeno tako, da je načelno ta možnost v zakonu predvidena. O vseh vprašanjih v zvezi s konkretno rešitvijo pa se je potrebno dogovoriti neposredno z upravljalcem ceste in upravljalcem železnice, kar je urejeno v 31. členu prečiščenega besedila.

V zvezi s predlogom delegatov iz Slovenske Bistrice glede konkretne ureditve izvennivojskega križanja v Pragerskem pa velja poudariti, da to križanje leži v postajnem območju in da ga bo potrebno v smislu določil zakona tudi izvennivojsko urediti, vendar pa je ta zahteva delegatov iz Slovenske Bistrice v zakonu in njegovem besedilu dejansko že obsežena.

Delegati občine Sevnica pa so na istih sejah zborov dali pripombe v zvezi z financiranjem oziroma delitvijo stroškov za vzdrževanje cestno-železniških križanj med upravljalci cest in železniškimi organizacijami, kakor tudi glede financiranja gradnje izvennivojskih križanj.

V zvezi z gradnjo podvozov in nadvozov naj omenimo, da nujnost gradnje takega objekta ugotavlja posebna strokovna komisija, ki je določena s 23. členom prečiščenega besedila, in sicer na podlagi posebnega programa, ki ga določita upravljalec ceste in železniška organizacija. To je določeno v 45. členu. Ta program pa mora biti sprejet v roku enega od uveljavitve tega zakona. Podvoz oziroma nadvoz mora biti zgrajen v roku petih let po sprejemu tega zakona, če prečka magistralno cesto oziroma v roku desetih let, če je podvoz

oziroma nadvoz potrebno zgraditi nad katerokoli drugo cesto. Stroške gradnje sporazumno določita upravljalec ceste in železniška organizacija, in sicer glede na gostoto prometa na železnici in cesti, ki jo prečka; urbanistične pogoje v bližini podhoda oziroma nadhoda glede na naseljenost, število prebivalcev, ki neposredno uporabljajo in so zainteresirani za nadvoz oziroma podvoz, od usmeritve cestnega prometa na tak podvoz oziroma nadvoz in podobno.

Kolikor ne bi prišlo do sporazuma med upravljalci cest in upravljalci železnic, bi o tem odločila priložnostna arbitražna komisija, kar je določeno v 46. členu predloženega prečiščenega besedila.

Ob koncu naj poudarim, da je bistvo sprememb in dopolnitev tega zakona v tem, da se uskladi z zveznimi predpisi, da se dopolnijo nekatera določila, ki s predloženim zakonom v celoti urejajo določena področja, in sicer predvsem vprašanja, ki se nanašajo na gradnjo, vzdrževanje in rekonstrukcijo cestno-železniških križanj. V poglavju, ki je pravzaprav bistveno, so upoštevani interesi uporabnikov cest in uporabnikov železnice, kakor tudi upravjalcev obeh vrst prometnih infrastruktur, poleg tega pa še interesi, pravice in dolžnosti družbenopolitične skupnosti, ki je v okviru svoje pristojnosti in dolžnosti dolžna skrbeti za varnost prometa svojih občanov oziroma prebivalcev na njenem območju.

Zaradi tega je potrebno problematiko ureditve cestno-železniških križanj, to se pravi gradnjo, rekonstrukcijo in vzdrževanje, obravnavati kot kompleksen problem. S predloženim zakonom se uzakonja praksa, ki je bila do sedaj uspešna ravno zaradi tega, ker je angažirala v formalnem in materialnem smislu vse, ki so zainteresirani za varen in neoviran promet na cestno-železniških križanjih. Odstopanje od teh, v praksi preverjenih načinov rešitev, ki temeljijo na samoupravnem sporazumevanju, bi pomenilo korak nazaj, pri čemer bi se ponovno pojavile vse težave in problemi, ki so v preteklosti obstajali in ki so v znatni meri oteževali hitro in uspešno reševanje konkretnih zadev. Interesi uporabnikov cest oziroma uporabnikov železnice ne bi bili več konfrontirani, pri čemer bi se potencirali posamični interesi bodisi ceste bodisi železnice.

Glede na navedeno Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga zboru, da sprejme predlog zakona v celoti skupaj s prečiščenim besedilom.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa v prečiščenem besedilu. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa v prečiščenem besedilu sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da obravnavamo predloženi zakon na podlagi 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je po hitrem postopku. Razloge za tak postopek navaja v spremnem dopisu. Želi predstavnik Izvršnega sveta še dodatno utemeljiti razloge za hitri postopek? (Ne želi.) Želi kdo razpravljati o predlogu za hitri postopek? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da obravnavamo predlog zakona po hitrem postopku. Kdor je za tak predlog, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Štirje delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da se navedeni zakon obravnava po hitrem postopku, sprejet z večino glasov.

Želi predstavnik Izvršnega sveta obrazložiti predlog zakona? (Ne želi.)

Vprašujem poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je k navedenemu zakonu imela namen vložiti amandmaje, in sicer k naslovu zakona, k 1. in 2. členu. Med sejo zbora smo amandmaje oddali Izvršnemu svetu, po opravljenem razgovoru s člani Izvršnega sveta pa je naša delegacija prišla do ugotovitve, da amandmaji niso potrebni, zato jih umika. Vendar pa želim posredovati naslednji predlog.

Potrebno je zadolžiti Gospodarsko zbornico Slovenije, Zvezo sindikatov Slovenije in Sklad skupnih rezerv SR Slovenije, da pozovejo vse organizacije združenega dela, ki niso podpisale samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v sklad skupnih rezerv, kajti sklad predstavlja solidarnost vseh organizacij in delavcev v okviru SR Slovenije, ki so včlanjeni v ta sklad. Samoupravni sporazum je bil sprejet že leta 1979 in če bi vam danes navedel številko, koliko organizacij ni pristopilo k samoupravnemu sporazumu, bi bil rezultat prav osupel, kljub temu da so sredstva sklada namenjena organizacijam združenega dela za sanacijo svojih težav.

Predlagam, da Zbor združenega dela sprejme predlog sklepa in zahteva od Gospodarske zbornice, Zveze sindikatov Slovenije in Sklada skupnih rezerv, da pripravijo poročilo o rezultatih te akcije ter da do konca meseca aprila letošnjega leta poročajo zboru, koliko organizacij je naknadno pristopilo k samoupravnemu sporazumu.

Predsednik Emil Tomažič: Prehajamo na glasovanje. Najprej dajem na glasovanje predlog zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma, sprejet z večino glasov.

Sedaj predlagam zboru, da sprejme še dodatni sklep:

1. Gospodarska zbornica Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije in Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije naj se s povečano aktivnostjo zavzemajo za to, da bo samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v Sklad

skupnih rezerv gospodarstva Slovenije čimprej sprejet v vseh organizacijah združenega dela.

2. Gospodarska zbornica Slovenije in Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije naj o aktivnosti iz prejšnje točke poročata Zboru združenega dela na seji 29. aprila 1981.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani dodatni sklep, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlagani dodatni sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles poročilo ustno dopolniti? (Ne.) Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985, sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Odbora za družbeno-ekonomske odnose Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Odbora za družbeno-ekonomske odnose Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Odbora za družbeno-ekonomske odnose Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejet z večino glasov.

S tem je Anton Jelenko razrešen dolžnosti predsednika Odbora za družbeno-ekonomske odnose in Ivan Zelenšek imenovan za predsednika Odbora za družbeno-ekonomske odnose.

Dovolite mi, tovarišice in tovariši delegati, da se ob tej priložnosti v imenu vseh nas pa tudi Odbora za družbeno-ekonomske odnose in seveda v svojem imenu res prisrčno zahvalim tovarišu Antonu Jelenku za njegovo triletno aktivno in plodno delo tako v odboru kakor tudi v zboru. Mislim, da lahko

rečem, da nam je večkrat pomagal ne samo v odboru, ampak tudi v zboru, kadar smo v procesu delegatskega usklajevanja zašli v težave in nam dostikrat pomagal te težave tudi ustrezno premagati.

Tovariš Jelenko odhaja na novo delovno dolžnost v organizacijo združenega dela, na odgovorno delovno mesto in menim, da mu lahko v imenu vseh nas zaželim na novem delovnem mestu, pa tudi sicer, veliko delovnih uspehov.

Ob izvolitvi tovariša Ivana Zelenška, ki ga pa tudi vsi poznate, za predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose, pa je prav, da mu v imenu zbora čestitam in mu zaželim veliko uspeha pri vodenju našega odbora kakor tudi pri delu zbora.

2. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani soglasno sprejet.

S tem so za sodnika Višjega sodišča v Ljubljani izvoljeni Anton Markelj, Marko Šorli in Miha Štukelj.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru je prav tako predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru soglasno sprejet. S tem sta dr. Rudolf Martinec in Nada Sancin razrešena dolžnosti sodnikov Višjega sodišča v Mariboru.

4. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije sprejet z večino glasov. S tem je Stane Boštjančič razrešen dolžnosti sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije.

5. Predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade, je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dal k predlogu odloka pozitivno mnenje.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (139 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade soglasno sprejet. S tem sta Andrej Jemec in Peter Krečič izvoljena v Upravni odbor Sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade.

6. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve naše Skupščine je predložila v obravnavo sklep o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike, ki ste ga dobili danes na klop.

Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, prosim, da o sklepu glasujemo. Kdor je za predlog sklepa Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike soglasno sprejet.

Prejeli smo obvestilo predsednice Zbora občin, v katerem nas obvešča, da je Zbor občin na današnji seji sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa, skupaj z amandmajem skupine delegatov iz občine Sevnica k 3. točki prvega odstavka 42. člena prečiščenega besedila zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa.

Predlog amandmaja je razviden iz predloženega dopisa skupine delegatov, kar pomeni, da se moramo vrniti na 8. točko dnevnega reda, ker smo neusklanjani z Zborom občin.

Medtem bodo razdelili tudi besedilo amandmaja iz občine Sevnica, ki je bil na Zboru občin sprejet. Predlagam, da počakamo, da se seznanite z vsebino amandmaja.

Besedilo amandmaja se glasi: Na koncu 3. točke prvega odstavka 42. člena se črtajo besede »v enakih delih« ter »in upravljalec ceste«. Menim, da bi bilo prav, da se predstavnik Izvršnega sveta opredeli do amandmaja, zato prosim tovarišico Maro Fabjančič, pomočnico predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze, da zavzame stališče.

M a r a F a b j a n č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Opozorila bi vas na 42. člen prečiščenega besedila v zvezi s katerim je dan amandma. Da se bomo lažje razumeli prosim, če znova pogledate prečiščeno besedilo zakona.

V zvezi z delitvijo stroškov za vzdrževanje železnice in ceste v istem nivoju je skupina delegatov iz Sevnice dala k predlogu zakona najprej amandma z dne 4. 3. 1981, in sicer k 2. in 3. točki 42. člena prečiščenega besedila. 20. marca pa je z novim amandmajem umaknila amandma k 2. točki, vztraja pa pri amandmaju k 3. točki 42. člena prečiščenega besedila. Iz 42. člena je razvidno, da gre za delitev stroškov med upravljalci cest in upravljalci železnic za vzdrževanje cestno-železniških križanj. Če smo pozorni, vidimo, da gre za cestna križanja prek železnice in da je iz prve točke 42. člena razvidno, da stroške, ki se nanašajo na železniško progo na cestnem prehodu, na signalne naprave in znake, ki opozarjajo železniške delavce na vlak, na cestni prehod in na železniške telefonske zveze s cestnim prehodom, prevzema v celoti železniška organizacija. Iz 2. točke pa je razvidno, da stroške za vzdrževanje vozišča na cestnem prehodu ter cestne prometne znake, ki opozarjajo udeležence v cestnem prometu na cestni prehod, prevzema upravljalec ceste. To naj bi tudi po spremenjenem in modificiranem amandmaju občine Sevnica ostalo nespremenjeno.

Iz 3. točke 42. člena pa je razvidno, da stroške za vzdrževanje naprav, s katerimi se udeležencem v cestnem prometu dajejo znaki, da se cestnemu prehodu približuje vlak, in naprav za zapiranje prometa na cestnem prehodu v pogojih in obsegu, kot to predpisujejo veljavni predpisi o varnosti cestnega prometa, ter nujne stroške za ravnanje s takimi napravami, trpita v enakih deležih železniška organizacija in upravljalec ceste, prek katere je ta prehod zgrajen.

Kot zadnje naj omenim, da železniška organizacija trpi tudi vse stroške, ki jih imajo postaje in druga mesta, na katerih se ureja promet, ali ki neposredno sodelujejo v železniškem prometu z urejanjem voženj vlakov in druge stvari. Torej gre za amandma k 3. točki 42. člena, kjer tovariši iz Sevnice predlagajo, da naj bi se stroški, ki so tu naštet, v celoti prenesli na železniško organizacijo, ki je upravljalec na tem delu proge.

Izvršni svet je o obeh amandmajih razpravljal, in sicer o prvem k 2. in 3. točki 42. člena dne 19. 3., včeraj pa o amandmaju, ki se nanaša samo na 3. točko 42. člena, in sprejel sklep, s katerimi predlaga Skupščini SR Slovenije, da predloženi amandma ne sprejme. Pri svoji odločitvi je predlagatelj upošteval družbenoekonomske politične ter finančne razloge. V zvezi s tem bi vam rada pojasnila razloge, na podlagi katerih je Izvršni svet sprejel svojo odločitev oziroma sklep.

V 43. členu prečiščenega besedila je navedeno, kateri stroški so mišljeni v smislu 3. odstavka 42. člena, za katerega se predlaga amandma. Med drugim je rečeno, da semkaj sodijo tudi stroški, ki so potrebni za osebne dohodke delavcev, ki na cestnem prehodu upravljajo z varnostnimi napravami in ki v resnici predstavljajo znaten delež v skupnih stroških za vzdrževanje cestnega prehoda prek železnice. Iz teh določil je razvidno, da gre za cestni prehod prek železniške proge, torej je jasno, da je potrebno to križanje še posebej varno urediti zaradi cestnega prometa in sicer glede na gostoto tega prometa. Tu se srečujeta dve vrsti prometa, ki pa sta vsaka po svoje zainteresirani za varnost svojega prometa, in s tem v zvezi tudi za modernizacijo cestnih prehodov prek železnice.

Železniške organizacije imajo izdelan petletni plan modernizacije cestno-železniških križanj, kakor tudi izgradnjo podvozov in nadvozov. V okviru tega programa velja zlasti omeniti intenzivno modernizacijo cestnih prehodov prek železnice, s tem da se uvajajo polavtomatična zavarovanja. Z uvedbo takega zavarovanja odpadejo stroški za čuvajska mesta in s tem tudi večji delež stroškov, ki jim morajo eni in drugi prispevati za varen prehod oziroma promet na cestno-železniškem križanju.

Nedvomno je, da so tako cesta in njeni uporabniki kakor tudi železnica in njeni uporabniki zainteresirani, da prehodi delujejo in da so zavarovani. Zaradi tega je tudi logično, da oboji sodelujejo pri odločanju o vrsti zavarovanja, kar je tudi v zakonu določeno, da o vrsti zavarovanja odloča posebna strokovna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki obeh vrst prometa, kakor tudi pri zagotavljanju sredstev za realizacijo takega zavarovanja. Skupno urejanje problemov v zvezi s cestnimi prehodi je smotrno tudi zaradi tega, da se prepreči čezmerna graditev teh prehodov in da se omeji njihovo število na resnične in normalne potrebe ter da se racionalno uporabljajo sredstva, ki so predvidena za te namene.

Sedanja zakonska ureditev financiranja vzdrževanja cestnih prehodov prek železnice velja od leta 1974, ko je bil zakon sprejet. V globalu lahko rečemo, da je taka ureditev bila ustrezna in da v zvezi z njo ni bilo večjih pripomb.

Značilno je, da se je od takrat zmanjšalo število cestnih prehodov, uspešno pa se je tudi izvajala modernizacija in znižanje stroškov na sedanjih cestnih prehodih. Dosedanje samoupravno reševanje financiranja vzdrževanja cestnih prehodov, kjer so se uspešno dogovarjali upravljalci cest in upravljalci železnice, kaže na to, da je postala skrb za varnost teh prehodov skupna naloga in dolžnost. Na uspešnost in smotrnost take rešitve kaže tudi to, da od leta 1974, kot sem že omenila, ni bilo večjih pripomb k taki rešitvi in bi uveljavitev amandmajev skupine delegatov iz Sevnice pomenila dejansko korak nazaj na področju samoupravnega dogovarjanja o skupnih problemih na tem področju. Kolikor bi bil amandma sprejet, bi lahko prišlo do zmanjšanja vpliva interesa neposrednih uporabnikov cestnih prehodov na prometno varnost, zmanjšal bi se vpliv in interes družbenopolitične skupnosti, povečale pa bi se tudi zahteve za odpiranje novih cestnih prehodov tudi tam, kjer objektivno ni razlogov, da bi se jih zgradilo.

Širša družbena skrb za reševanje varnosti na cestnem prehodu se vidi tudi iz iniciative Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v zvezi z namensko usmeritvijo dela sredstev tako imenovanega bencinskega dinarja za investicije v modernizacijo cestno-železniških prehodov.

Konkretno v občini Sevnica imajo 13 takih prehodov, ki so vsi na lokalnih cestah. Delež stroškov za vzdrževanje teh prehodov je bil v občini Sevnica v teh letih, to je od sprejetja zakona do leta 1980, od 800 000 do 1 milijona. V letu 1981 so se cestni prehodi v občini Sevnica modernizirali, vpeljana je polavtomatsko zavarovanje, kar pomeni, da so odpadli stroški, ki so predstavljali znaten delež — to so stroški za osebne dohodke in drugi stroški v zvezi s čuvajskimi mesti. Glede na navedeno naj bi se stroški vzdrževanja v občini Sevnica v letu 1981 znižali za okoli 54 odstotkov oziroma naj bi občina plačevala približno 500 tisoč dinarjev za vzdrževanje.

Po izračunih ŽG Ljubljana znaša 50-odstotna participacija stroškov za vzdrževanje sedanjih prehodov v letu 1981 v Sloveniji okoli 20 milijonov di-

narjev. Vsako odpiranje novih cestnih prehodov bi stroške vzdrževanja cestnih prehodov še povečalo, vir za njihovo pokrivanje pa ni znan. Poudariti je potrebno, da združeno delo v SR Sloveniji že sedaj prispeva izredno visok delež od celotnega prihodka temeljnih organizacij združenega dela za železniško gospodarstvo. Za leto 1981 je ta prispevek urejen v posebnem zakonu, v planskih dokumentih za obdobje 1981 do 1985 pa je predvideno tudi njegovo zmanjšanje. Kolikor bi bil amandma sprejet, bi to pomenilo, da bo moralo celotno združeno delo, tudi tiste temeljne organizacije združenega dela z območij, na katerih ni železniške infrastrukture, dodatno prispevati sredstva za financiranje vzdrževanja cestnih prehodov prek železnice. Očitno pa je tudi dejstvo, da se v spremenjenih pogojih cestnega prometnega režima na cestah dogaja, da 50 odstotkov nesreč povzročijo uporabniki cestnega prometa.

Zaradi tega je utemeljeno, da stroške nosijo tako upravljalci cest kakor tudi upravljalci železnic. Sprejetje amandmaja bi povzročilo zaustavitev že začete modernizacije zavarovanja cestnih prehodov prek železnic v celotni Sloveniji, kar bi hkrati pomenilo upočasnitev posodabljanja cestne infrastrukture v tistih občinah, kjer se ta križanja nahajajo.

Zaradi tega Izvršni svet predlaga zboru, da amandma zavrne in sprejme zakon v predloženem besedilu. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi predstavnik odbora še kaj dodati? (Ne želi.) Ali se lahko opredeli? (Ne.)

Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Majda Lindič, poročevalka Zakonodajno-pravne komisije. Prosim!

Majda Lindič: Zakonodajno-pravna komisija zoper vloženi amandma z zakonodajno sistemskih vidikov nima pripomb.

Predsednik Emil Tomažič: Problem je jasen. Menim, da je tudi predstavnica Izvršnega sveta izčrpno obrazložila razloge, zakaj Izvršni svet takšnega amandma ne podpira. Vendar pa je prav, da omogočimo razpravo o tem amandmaju. Želi kdo o tem razpravljati? (Da.)

K besedi se javlja tovariš Ivan Zelenšek, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje. Prosim!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je že razpravljala o osnutku tega zakona, sedaj pa tudi o prečiščenem besedilu zakona, in je bila seznanjena tudi z amandmajem iz Sevnice, ki smo ga slučajno prejeli za našo delegacijo za Zbor združenega dela. Delegacija meni, da je besedilo 42. člena v 3. točki popolnoma sprejemljivo, zato v celoti podpiramo mnenje predstavnice Izvršnega sveta, ki ga je dala na zboru.

Predlagani amandma Skupščine občine Sevnica je iz razlogov, ki so bili povedani kakor tudi z našega stališča, nesprejemljivo, ker pri zagotavljanju varnosti železniškega in cestnega prometa na cestnih prehodih ne gre samo za varnost železniškega, temveč tudi za varnost cestnega prometa. Zato sta dolžna tako železniška transportna organizacija in območna družbenopolitična skupnost enako odgovorno skrbeti za ustrezno ureditev cestno-železniških prehodov, tako kot je navedeno v besedilu 3. točke 42. člena. Očitno je namreč, da je pri sedanjem cestnoprometnem režimu vedno več tudi težjih kami-

onov, ki vozijo prek cestno-železniških prehodov in ki neposredno ogrožajo varnost železniškega prometa, za kar pa seveda železnica ni odgovorna in tudi ni osnove, da bi morala samo železnica financirati izvedbo varnostnih ukrepov na cestno-železniških prehodih. V primeru, da bi sprejeli ureditev v smislu predlaganega amandmaja, bi to lahko povzročilo zelo škodljive posledice, kajti v tem primeru bi si družbenopolitične skupnosti prizadevale, da bi se število cestno-železniških prehodov na njihovem območju povečalo. Naj navedem primer. Včeraj, ko smo v naši delegaciji razpravljali o tej problematiki, je predstavnik železniške transportne organizacije v Celju povedal, da je na 34 km dolgi poti med Celjem in Velenjem kar 84 cestnih prehodov. Skupna komisija uprave za notranje zadeve in železniške transportne organizacije si je zadala nalogo, da to pregleda in ugotovi, katere prehode bi lahko ukinili. To kaže na neposredno nevarnost, ki se ji izpostavljamo. Če bi iz 42. člena izpustili besedilo, ki ga vsebuje predlagani amandma, bi si verjetno prizadevali, da bi se število cestno-železniških prehodov še povečalo, kar pa ni v interesu sprejete politike glede sistema urejanja modernizacije cestno-železniških prehodov v SR Sloveniji. Prav iz teh razlogov vloženi amandma z naše strani ni sprejemljiv.

Po predlogu amandmaja gre v bistvu za financiranje cestno-železniških prehodov v celoti iz sredstev, ki jih železnica prejema po načelih svobodne menjave prek samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet od združenega dela v SR Sloveniji. To pa nikakor ni utemeljeno, ker s tem neposredno zavezuje k plačilu tudi tiste organizacije in družbnopolitične skupnosti, ki na svojem območju nimajo prog, na primer Slovenj Gradec.

Iz vseh navedenih razlogov naša delegacija predlaga, in v celoti podpira mnenje Izvršnega sveta, da se amandma ne sprejme. Hvala lepa!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče več razpravljati, prehajamo torej na glasovanje. Najprej bomo glasovali o vloženem amandmaju. Slišali smo stališče Izvršnega sveta in razloge zakaj tega amandmaja ne podpira. Seznanjeni smo bili tudi s stališčem Zakonodajno-pravne komisije, v razpravi pa smo slišali tudi negativno mnenje skupine delegatov iz Celja.

Prehajamo torej na glasovanje. Na glasovanje dajem amandma, po katerem naj se na koncu tretje točke prvega odstavka 42. člena zakona črtajo besede »v enakih delih« ter »upravljalec ceste«. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim glasuje! (25 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (89 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da predlagani amandma v Zboru združenega dela ni sprejet.

S tem smo z Zborom občin neusklajeni, zato moramo skladno s poslovnikom opraviti postopek usklajevanja. Da bi se lahko uskladili, predlagam zboru, da imenuje skupino delegatov za usklajevanje.

Predlagam, da preidemo na 12. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor združenega dela, področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje, glede delovanja novega sistema na področju politike cen, bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Prosim!

Aleksander Škraban: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za področje gospodarstva Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, s sedežem v Celju je zastavila naslednje delegatsko vprašanje:

Zakon o temeljih sistema cen je bil objavljen 4. januarja 1980. Podzakonske predpise za izvajanje zakona naj bi sprejeli v 6 mesecih po objavi. Vendar se je začetek veljave tega zakona odložil do 31. decembra 1980. Sedaj ugotavljamo, da še vedno niso dani vsi pogoji za njegovo dosledno izvajanje. Republiški zavod za cene oziroma organ za cene pri občinski skupščini ni več pristojen za potrjevanje cen, ki so bile v njihovi pristojnosti.

Vprašujemo, kako dolgo bo še potekalo usklajevanje in dogovarjanje o kriterijih in pristojnosti, čeprav je v predhodnih določbah zakona navedeno, da se cene izdelkov in storitev ter nadzor nad cenami izvaja po določbah starega zakona in njegovih predpisih, vendar največ 6 mesecev od začetka veljavnosti zakona?

V Celju je podpisan in sprejet samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za cene. Skupnost se je že konstituirala med prvimi v Sloveniji, njeno delovanje pa je ovirano, ker še niso sprejeti vsi podzakonski predpisi. Prosimo za pojasnilo, kdaj bo pričel delovati nov sistem na področju politike cen, zakaj je prišlo do prekoračitve zakonskega roka in kdo je za to odgovoren?

Odgovor: Zakon o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen je začel veljati 12. januarja 1980, s tem da je v njegovih prehodnih določbah določeno, da se pri oblikovanju cen in opravljanju družbene kontrole cen lahko najpozneje do 31. decembra 1980 uporablja še prejšnji zakon o družbeni kontroli cen in predpisi, izdani na njegovi podlagi.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je za tako določeno prehodno obdobje sprejel program aktivnosti za uveljavitev novega sistema na področju cen iz republiške pristojnosti ter se nato glede izvajanja programa povezal z Gospodarsko zbornico Slovenije.

Prva naloga iz navedenega programa, to je sprejetje republiškega zakona, je bila opravljena 30. julija 1980, medtem ko so bile naslednje naloge na ravni republike, kamor spada predvsem sklenitev družbenega dogovora o republiški skupnosti za cene in sklenitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti opravljene v oktobru in novembru. S sklenitvijo samoupravnega sporazuma je bila republiška skupnost ustanovljena, njen svet pa je pričel z delom že v mesecu decembru.

Pri tem je bila njegova prva naloga obravnavanje besedil aktov skupnosti določenih z zakonom, ki jih je nato sprejel v letošnjem januarju. Prav tako je tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije že sprejel predpise in druge akte, ki jih je bilo potrebno sprejeti za uveljavitev novega sistema cen.

Pristojni republiški organi so poleg pripravljanja aktov na ravni republike svojo aktivnost za uveljavitev novega sistema cen usmerili tudi k ustreznim organom v občinah. Tako so občinski organi že v juliju 1980 posredovali program aktivnosti kot tudi besedila aktov, ki jih je bilo potrebno sprejeti v republiki. Pozneje, ko naj bi v občinah te akte sprejemali, pa so pošiljali navodila glede posameznih vprašanj — ustanavljanja občinskih skupnosti za cene in sprejemanja aktov. Hkrati so ti organi organizirali tudi sestanke s predstavniki ustreznih občinskih organov, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa je vprašanje novega sistema cen in organiziranja novih družbenih organov za cene obravnaval na sestankih s predsedniki izvršnih svetov občinskih skupščin.

Po ustanovitvi Republiške skupnosti za cene pa so pomoč občinskim organom in posredovanje besedil aktov skupnosti za cene prevzele njene strokovne službe. Podatki kažejo, da bo do konca meseca marca ustanovljenih vseh 54 občinskih skupnosti za cene. Tako je tudi zaradi navedene aktivnosti organov na ravni republike proces oblikovanja občinskih skupnosti za cene v povezavi s sprejemanjem aktov, potrebnih za izvajanje novega sistema cen na področju občinske pristojnosti, že skoraj v celoti zaključen.

To pa ne velja za obveznost natančnejšega in podrobnejšega razčlenjevanja meril za oblikovanje cen, ki jih zakon nalaga samoupravnim organizacijam in skupnostim, saj te šele pristopajo k izdelavi ustreznih samoupravnih splošnih aktov.

Do zastoja pri uveljavljanju novega sistema cen je torej prišlo tudi v organizacijah združenega dela, ki še niso izdelale in sprejele samoupravnih splošnih aktov, v katerih je potrebno razčleniti merila in zakone ter določiti način odločanja delavcev o cenah proizvodov in storitev. Namesto da bi te organizacije oblikovale cene po teh aktih in v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti, delajo tako, da oblikujejo cene v nasprotju z zakonskimi določbami in vsaka povsem zase v okviru svojih strokovnih služb. Zato, da bi takšna praksa prenehala in da bi organizacije združenega dela začele oblikovati cene v skladu z zakonom, se bodo morale v dogajanja še aktivnejše kot doslej vključiti gospodarske zbornice in splošna združenja, ki jih zakon o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen določa kot mesto natančnejšega razčlenjevanja meril in njegovega usklajevanja.

Pričakovati je tudi, da bo Svet zvezne skupnosti za cene v kratkem izdal navodila za uporabo z zakonom predvidenih meril. Razčlenitev meril pa je v sedanjem procesu uveljavljanja novega sistema cen najpomembnejše ter je zato potrebno najodločneje pospešiti ta opravila in tako nadomestiti čas, ki je bil zaradi premajhne intenzivnosti izgubljen v lanskem letu. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa, tovariš Škraban. Odgovor bo delegatom posredovan, prav tako pa bo v pismeni obliki objavljen tudi v Poročevalcu. Vprašujem delegate, če so zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.)

Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda in vas prosim, da počakamo na sporočilo Zbora občin.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 14.25 in se je nadaljevala ob 14.50.)

Predsednik Emil Tomažič: Vračamo se na 8. točko dnevnega reda, ker smo dobili obvestilo, da so na Zboru občin sicer z minimalno večino ponovno izglasovali amandma, kar pomeni, da moramo tudi mi o amandmaju ponovno glasovati. Mislim, da je prav, da ponovno prevzame besedo tovarišica Mara Fabjančič in nas v imenu Izvršnega sveta seznanji o poteku glasovanja v Zboru občin. Prosim.

Mara Fabjančič: V Zboru občin je bil na glasovanju amandma ponovno sprejet. V imenu Izvršnega sveta je tovariš Florjančič nasprotoval sprejemu tega amandmaja, in sicer iz razlogov, da gre za enotno in sistemsko re-

ševanje vprašanja financiranja cestno-železniških križanj v vsej Sloveniji in da je predlagatelj tega amandmaja, to je Skupščina občine Sevnica v razpravah nenehno poudarjal, da gre za sredstva občin, ki so dolžne prispevati za financiranje vzdrževanja cestno-železniških križanj. Mnenja sem, da je potrebno ponovno poudariti, da se gradnja, rekonstrukcija in vzdrževanje prometne infrastrukture ne financirajo več iz proračunov občin oziroma družbenopolitičnih skupnosti, temveč z združevanjem sredstev za razširjeno reprodukcijo in sredstvi enostavne reprodukcije v okviru cen. Pripomba, ki je bila dana v Zboru občin, naj bi železnica dobila manjkajoči del sredstev, ki ga do sedaj participirajo upravljalci lokalnih cest prek cene, je nesprejemljiva, ker nam je znano, kdo določa cene železniških storitev in da le-te niso v pristojnosti republike. Iz teh razlogov je bil dan predlog, da bi se morda specifičnost občine Sevnica rešila skupaj z upravljalci cest na republiškem nivoju, to je v okviru Republiške skupnosti za ceste, kjer naj bi se tudi ugotovila morebitna drastična odstopanja občine Sevnica in se tudi poiskala ustrezna rešitev.

V zakonu predlagana rešitev je povzeta na podlagi razprav v praksi, pa tudi praksa je pokazala, da je povsem ustrezno rešena. Zaradi tega Izvršni svet zaenkrat še nima pooblastila, da bi kakorkoli spremenil svoje stališče, zato predlaga, da amandma zavrnete. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa za informacijo in za stališče Izvršnega sveta. Kot smo slišali Izvršni svet vztraja pri svojem prvotnem stališču in, kot je bilo rečeno, naj bi se ta konkreten problem reševal prek republiških upravljalcev cest.

Pričenjam razpravo. Želi morda še kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, moramo ponovno glasovati o predlogu amandmaja. Dajem torej ponovno na glasovanje predlog amandmaja k 3. točki prvega odstavka 42. člena. Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (12 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (84 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Štirje delegati.)

Ugotavljam, da amandma k 42. členu ponovno ni sprejet.

Skladno s poslovnikom moramo imenovati komisijo delegatov, v katero predlagam tovariša Roka Pavšiča, delegata iz 39. okoliša Ljubljana-Vič-Rudnik, tovariša Ivana Zelenška, delegata 1. okoliša iz Celja in tovariša Iva Klobučarja, delegata 6. okoliša iz Velenja. Vprašujem zbor, če se strinja s predlagano skupino delegatov, ki naj bi skupaj z delegati Zbora občin pripravila kompromisni predlog? Kdor je za predlagane delegate, naj prosim glasuje! (97 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu izvoljena. Prosim izvoljene delegate, da se sestanejo z delegati Zbora občin. Odrejam krajši odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 15. uri in se je nadaljevala ob 15.25.)

Predsednik Emil Tomažič: Nadaljujemo z 8. točko dnevnega reda.

Skupina delegatov je končala z delom in prosim predstavnika naše skupine delegatov, tovariša Ivana Zelenška, da poroča zboru. Prosim!

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Obe skupini, to je skupina Zbora združenega dela in skupina Zbora občin se v usklajevalnem postopku nista sporazumeli, zato smo uporabili določbo 291. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki pravi: »Če se v skupni komisiji ne doseže soglasje večine predstavnikov vsakega zbora ali če zbor ne sprejme njenega sporazumnega predloga, se predlog odloži z dnevnega reda. Predlog se lahko ponovno da na dnevni red na predlog enega zbora ali Izvršnega sveta.«

Zato predlagamo Zboru združenega dela, da sprejme sklep, da se 8. točka dnevnega reda odloži z dnevnega reda. Izvršni svet naj sporna vprašanja k predlogu zakona ponovno prouči ter ga da v nadaljnjo obravnavo in sprejem na eni od naslednjih sej zborov.

Predsednik Emil Tomazič: Slišali ste predlog. Želi kdo razpravljati o predlogu skupne skupine delegatov? (Nihče.) Kdor je za predlog skupine, naj prosim glasuje! (93 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah, razen pri tej, usklajeni z Zborom občin in z Družbenopolitičnim zborom Hvala za sodelovanje in zaključujem današnjo sejo. Hvala lepa!

(Seja zbora je bila končana ob 15.30.)

54. seja

(27. marca 1981)

Predsedoval: E m i l T o m a ž i č ,
predsednik Zbora združenega dela

Pričetek seje ob 9. uri.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 54. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki je sklicana na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika našega zbora bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila. Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednika Bogomira Hrašovca, za člana pa Jolando Šamu in Vinka Hrovata. So predlagani delegati navzoči? (Da.) Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sestav komisije, naj to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 54. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane in pripravi poročilo za zbor.

Na sejo zbora so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in Narodne banke Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter poročevalci odborov in komisij, in sicer Stanka Pospiš, poročevalka Odbora za fi-

nance; Rok Pavšič, poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem; Stojan Volčanšek, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose, Marjeta Adorjan, poročevalka Komisije za narodnosti in Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije.

Prosim vse delegate, ki nameravajo na današnji seji zastaviti delegatska vprašanja, da jih posredujejo že na začetku seje, da bi nanje dobili odgovore, če je le mogoče, že na današnji seji zбора.

Obveščam vas, da ste prejeli danes na klop seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh gradiv ne bom v postopku posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo prejeli na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta k posameznim točkam dnevnega reda, zato tudi le-teh ne bom posebej navajal.

Ugotavljam, da je komisija s svojim delom končala. Prosim predsednika komisije, da poroča zboru.

Bogomir Hrašovec: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 54. sejo z dne 27. 3. 1981.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 85 delegatov; iz prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov; iz socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov; iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov; iz obrtne in podobnih dejavnosti 4 delegati; iz delovne skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov; iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 1. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 1 delegat, 35. okoliš 1 delegat, 39. okoliš 1 delegat ter 31. okoliš 1 delegat. Skupaj 5 delegatov.

Prosvetno-kulturno področje 4. okoliš 1 delegat, kmetijska dejavnost, 4. okoliš 1 delegat, obrtna in podobne dejavnosti 5. okoliš 1 delegat. Skupno torej ni prisotnih osem delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Emil Tomažič: Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker, kot smo slišali, ni nobeno pooblastilo sporno.

Dajem na glasovanje poročilo verifikacijske komisije. Kdor je za potrditev poročila, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za današnjo, 54. sejo Zbora združenega dela.

Prav tako ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča glede na to, da je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda.

Na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije umikam z dnevnega reda osnutek družbenega dogovora o skupnih osnovah za urejanje zajamčenih osebnih dohodkov, obsega drugih zajamčenih pravic in načinov za njihovo uresničevanje. Razlogi za umik so v tem, da se pripravlja novo besedilo osnutka družbenega dogovora, razen tega pa Skupščina SFR Jugoslavije, ki je formalni predlagatelj osnutka družbenega dogovora, ne bo podpisnik tega dogovora in tako formalnega predlagatelja ni. Ob tem, ko umikamo z dnevnega reda ta osnutek dogovora, pa priporočamo Izvršnemu svetu, da čimprej pripravi zakon o zajamčenih osebnih dohodkih.

Glede na to, da je ta točka dnevnega reda bila formalno v postopku in če ste k zadevi zavzeli stališča in imate pripravljeno razpravo, prosim, da to razpravo oddate.

Ker je Izvršni svet z dopisom z dne 24. 3. letos umaknil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, bomo obravnavali omenjeni akt v prvi fazi to je kot predlog za izdajo zakona. Dopis Izvršnega sveta ste prejeli danes na klopi.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 54. seje Zbora združenega dela;
 2. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona;
 3. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije;
 4. predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona;
 5. predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list Socialistične republike Slovenije«;
 6. osnutek zakona o zagotovitvi sredstev federacije na račun članske vloge Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški banki za razvoj;
 7. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona;
 8. osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in avtonomnih pokrajin;
 9. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski;
 10. odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti 3. odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih;
 11. odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije o ustavnosti drugega in tretjega odstavka 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov;
 12. predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za trimesečje 1981 in
 13. predlogi in vprašanja delegatov.
- Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tako oblikovanega predloga dnevnega reda za današnjo sejo? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom je bil objavljen v Poročevalcu št. 5. K predlogu za izdajo zakona ste prejeli tudi mnenje Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je predlagal, da zbor obravnava predloženi akt v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, tako da se združi prva in druga faza zakonodajnega postopka in se hkrati obravnava predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Želi kdo o predlogu Izvršnega sveta, da se združita obe fazi, razpravljati? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog glede združitve faz, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o združitvi faz soglasno sprejet.

Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivan Rau, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, upravo in proračun.

Ivan Rau: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z zakonom o volitvah in delegiranju v skupščine iz leta 1977 so urejene volitve članov delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in delegacij za delegiranje delegatov v skupščine tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti. To so samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti. Združevanje obeh volitev v en zakon je pri volitvah v letu 1978 povzročilo nekatere težave, predvsem pri glasovanju glede na veliko število predlaganih kandidatov za več delegacij. Zato sta Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ob oceni volitev leta 1978, postavila zahtevo o nujnosti dopolnjevanja volilnega sistema in prilagajanja volitev naravi delegatskega sistema in delegatskih razmerij.

Pri tem je posebej bilo prisotno vprašanje o možnostih poenostavitve volilne procedure in tehnike glasovanja. Potreba po dograjevanju volilnega sistema in po njegovi poenostavitvi je omenjena tudi v resoluciji VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije.

V ta namen je Republiška volilna komisija v sodelovanju z Volilno komisijo pri Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije izdelala analizo »Delegatski sistem in dograjevanje volilnega sistema«. Omenjena analiza je bila podlaga za regijske posvete, ki so bili v mesecu juniju

1980. Stališča in mnenja, sprejeta na teh posvetih s predstavniki občinskih volilnih komisij, predstavniki vodstev družbenopolitičnih organizacij in volilnih komisij pri občinskih konferencah Socialistične zveze delovnega ljudstva, so predstavljala izhodišča za pripravo predloženih sprememb in dopolnitev v volilni zakonodaji.

Potrebo po dopolnitvi volilne zakonodaje je predlagalo tudi Predsedstvo Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije decembra 1980.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščini ne spreminjajo načel, na katerih je zgrajen volilni sistem in tudi ne postopka za volitve članov delegacij in delegiranje v skupščine, ampak dopuščajo več samoupravne regulative, predvsem pri volitvah v samoupravnih interesnih skupnostih in v določeni meri poenostavljajo postopek glasovanja. Prav tako naj bi zakon določal tudi nekatera vprašanja glede volitev in delegiranja v skupščine in druge ustrezne organe upravljanja samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje, katerih dejavnosti oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena. To področje doslej zakonsko ni bilo urejeno, praksa pa je bila zelo neenotna. Poleg tega so predlagane še naslednje spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

1. Jasneje je opredeljena določba sedanjega 9. člena zakona glede omejitve ponovne izvolitve za člana iste delegacije v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti in ne za člana delegacije iste temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, kot se je doslej glasila omenjena določba. Po sedanji določbi ne bi mogel biti noben dosedanji član delegacije ponovno izvoljen za člana delegacije, če je bil že dvakrat zaporedoma izvoljen za člana katerekoli delegacije v temeljni samoupravni organizaciji in skupnosti. To bi onemogočilo ponovno kandidiranje pri volitvah prihodnje leto prek 60 odstotkom sedanjih članov delegacij.

2. Predlagana je poenostavitev kandidacijskega postopka, ki ga podrobneje ureja volilni pravilnik Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Novoizvoljene delegacije naj bi se več neposredno ne vključevale v temeljne kandidacijske konference, ampak bi te delegacije delegirale delegate v kandidacijske konference in prevzele naloge v zvezi s kandidiranjem na vseh ravneh, predvsem pa v občinskih kandidacijskih konferencah. To konferenco naj bi v bodoče sestavljali delegati, ki jih vanjo delegirajo te delegacije ter delegati občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij.

3. Pri kandidiranju kandidatov za delegate v družbenopolitičnih zborih občinskih in republiške Skupščine naj bi prišla bolj do izraza ustavna določba, po kateri se lista kandidatov določi z dogovorom družbenopolitičnih organizacij v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Zato je predlagana takšna rešitev, ki ne terja, da bi listo kandidatov za družbenopolitični zbor ugotavljala še občinska oziroma republiška kandidacijska konferenca. Namesto tega naj bi listo, kot je določena z dogovorom, poslala občinska oziroma republiška organizacija Socialistične zveze neposredno občinski oziroma republiški volilni komisiji.

4. Sedanji zakon postavlja obveznost, da sestava delegacije mora zagotavljati zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezati socialni strukturi temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, in sicer v

enaki meri za delegacije za skupščine družbenopolitičnih skupnosti kot tudi za delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

V praksi se je pokazalo, da to določbo skoraj ni mogoče izvajati pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, predvsem v manjših temeljnih samoupravnih organizacijah in v tistih organizacijah in skupnostih, kjer so se odločili za več posebnih delegacij. Zato naj bi se ta zakonska določba spremenila in dopolnila tako, da bi bila opisana sestava delegacije obvezna samo pri delegacijah za skupščine družbenopolitičnih skupnosti kot to terja določba 157. člena ustave Socialistične republike Slovenije, medtem ko bi pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti to načelo upoštevali, kolikor je to mogoče, glede na razmere v posamezni temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

5. Za volitve članov vseh delegacij sedanji zakon določa enak način glasovanja. Pri zadnjih volitvah pa se je pokazalo, da so imeli volivci težave pri glasovanju o kandidatih za člane delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti kadar je šlo za večje število delegacij in kandidatov, o katerih je bilo potrebno glasovati.

Zato je predlagana poenostavitev glasovanja pri volitvah članov teh delegacij v primeru, če je na kandidatni listi toliko kandidatov, kot jih je potrebno izvoliti — tako imenovana zaprta kandidatna lista. V tem primeru bi bilo mogoče glasovati skupaj o vseh kandidatih na listi, s tem da bo mogoče črtati posamezne kandidate na glasovnici, s katerimi se volivci ne bi strinjali. Tak način glasovanja pa bo potrebno določiti s statutom temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

6. Sedanji zakon določa, da je za člana delegacije izvoljen kandidat, ki v primeru zaprte liste dobi večino glasov volilnih upravičencev — tako imenovana absolutna večina. Če pa gre za glasovanje pri odprti kandidatni listi, kjer je več kandidatov, kot je treba izvoliti članov delegacije, je izvoljen tisti izmed kandidatov, ki je dobil večje število glasov — tako imenovana relativna večina. Pri tem pa doslej ni bilo določeno, koliko glasov mora kandidat dobiti, da je izvoljen. Tako je lahko pri odprtih kandidatnih listah bil izvoljen za člana delegacije tudi kandidat, ki v temeljni samoupravni organizaciji ni užival dovolj zaupanja. Zato naj bi se v zakonu ta določba spremenila tako, da bi bil v takem primeru izvoljen le kandidat, ki bi dobil večino tretjino glasov vseh volilnih upravičencev v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti. Taka rešitev je tudi bolj v skladu z načeli delegatskega sistema kot pa sedanja ohlapna določba.

V dosedanjih razpravah o predvidenih spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine je bila prisotna tudi zahteva, da naj bi v bodoče težišče urejanja volitev v samoupravnih interesnih skupnostih, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti, prenesli na samoupravno regulativo. Zakon naj bi urejal le temeljna načela za volitve vseh delegacij, medtem ko bi se za volitve delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti uredila samo nekatera vprašanja volilnega postopka, vsa druga vprašanja glede oblikovanja delegacij in volitev članov delegacij pa naj bi samoupravne interesne skupnosti uredile s svojimi samoupravnimi akti.

Predlagatelj ocenjuje, da bi se s tem zasnova zakona spremenila v taki meri, da tega ne bi bilo mogoče več urediti s spremembami in dopolnitvami zakona, temveč bi bilo potrebno sprejeti nov zakon. Različno urejanje volitev

in delegiranja v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti glede na vlogo, ki jo imajo te samoupravne interesne skupnosti v skupščinskem sistemu, ne bi bilo primerno. Zato predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ostajata pri dosedanji zasnovi zakona in se usmerjata le na predlagane posamične spremembe in dopolnitve.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor sprejme predloženi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, skupaj z osnutkom zakona. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Viktor Car, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 19. okoliš, Murska Sobota, Lendava.

Viktor Car: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja gospodarstva občine Murska Sobota daje k osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine pripombo k 9. členu.

Osnutek zakona predvideva, da temeljna samoupravna organizacija oziroma skupnost določi v statutu način glasovanja. Skupina delegatov predlaga, da temeljna organizacija lahko to stori s statutom ali s sklepom samoupravnega organa. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Vladimir Ošo, delegat Zbora združenega dela s področja gospodarstva, 24. okoliš, Postojna.

Vladimir Ošo: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Skupščina občine Postojna je na seji 20. 3. 1981 razpravljala o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. Na podlagi razprave v skupščini in na seji skupin delegatov za Zbor združenega dela povzemamo naslednja stališča.

1. Delegati skupščine občine in člani skupin delegatov podpiramo vse predlagane spremembe zakona o volitvah.

2. Ugotavljamo, da v 1. členu veljavnega zakona o volitvah in v predlaganem dodatnem drugem odstavku niso opredeljena načela volitev članov delegacij za skupščine telesnokulturnih skupnosti.

3. V 50. a členu predlagamo, da ima funkcijo delegacije v krajevni skupnosti Svet krajevne skupnosti. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Emil Tomašič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 17. okoliš, Ptuj.

Emil Tomašič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 17. okoliša za Zbor združenega dela in 5. okoliša s področja kmetijstva za Zbor združenega dela je na svojih sejah razpravljala o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. Skupini sta v razpravi ugotovili, da je problematika izpeljave za-

kona o volitvah in delegiranju v skupščine iz leta 1977 nekoliko odmaknjena, njena vsebina pa se znova odpira ob pripravah na volitve v naslednjem letu.

V konkretni razpravi o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine sta skupini sklenili podpreti predlagano dopolnitev 1. in 50. a člena, ki v osnutku ureja nekatera vprašanja glede volitev in delegiranja v skupščine in drugih organov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

V praksi ugotavljamo, da so nesklepčni sklici sej skupščin teh samoupravnih interesnih skupnosti med drugim tudi posledica neopredeljenih možnosti, da se za ta interesna področja izvoli delegacija, ki oblikuje stališča k tistim gradivom, o katerih ni neposredno razpravljal in zavzemal stališče delavski svet ali skupščina krajevne skupnosti.

Tudi 2. člen predloženega osnutka podpiramo. Pri tem pa izpostavljamo drugi odstavek 9. člena zakona o volitvah, to je problem aktivne in pasivne volilne pravice kmetov kooperantov. Posamezni kmetje so lahko proizvodno vezani na več organizacij združenega dela, to je na zadrugo ali drugo temeljno organizacijo kooperantov kmetijskih organizacij ali gozdnih organizacij celo izven območja občine, kjer je njihovo stalno prebivališče. Menimo, da je z zakonom potrebno opredeliti, kje naj kmet kooperant v takem primeru uresničuje svojo aktivno in pasivno volilno pravico, po pretežnosti povezovanja ali po teritorialnem načelu in kako ugotavljati pretežnost povezovanja.

Skupini sta razpravljali tudi o 7. členu zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, po katerem v delegacije temeljne organizacije združenega dela ne morejo biti izvoljeni delovni ljudje v organizaciji, ki po ustavi in zakonu ne morejo biti člani delavskega sveta oziroma drugega ustreznega organa upravljanja. V dosedanji praksi ugotavljamo, da statuti temeljnih organizacij združenega dela ne opredeljujejo, kateri delavci s posebnimi pooblastili nimajo pasivne volilne pravice pri volitvah v delegacije, zato menimo, da ne gre povsem enačiti članstva v delavskem svetu in članstva v delegaciji za oblikovanje stališč in opredelitev v samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Dušan Šubic, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Dušan Šubic: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi predloga za izdajo zakona z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, smo člani skupine delegatov s sedežem v občini Kranj na seji 17. 3. 1981 obravnavali in podprli predlog za izdajo zakona. K osnutku zakona pa imamo naslednje pripombe in predloge za dopolnitev zakona, in sicer:

1. K 5. členu osnutka zakona. Ta člen predvideva, da funkcijo delegacije za delegiranje delegatov v skupščino ali drug ustrezen organ samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje opravljajo v krajevnih skupnostih skupščine krajevnih skupnosti.

Predlagamo, da funkcijo delegacije opravlja svet krajevne skupnosti. Menimo, da je svet krajevne skupnosti tisti samoupravni organ, ki skrbi za uresničevanje planskih dokumentov in je operativno in organizacijsko bolj primeren za neposredno zvezo med krajevno skupnostjo in skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Ugotavljam tudi, da

v mnogih krajevnih skupnostih glede na velikost nimajo skupščin krajevnih skupnosti, kjer pa so, pa jih le občasno sklicujejo.

2. V 131. členu zakona o volitvah in delegiranju v skupščine je določeno, da se glasovanje prične ob 7. uri zjutraj in konča ob 19. uri. Začetek in zaključek volitev pa se lahko podaljša največ za 3 ure. To določilo velja tudi za izvedbo glasovanja na referendumu.

Predlagamo, da se ta člen spremeni tako, da bo v organizacijah združenega dela glasovanje mogoče zaključiti ob 17. uri. V organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih kakor tudi v drugih organizacijah, v katerih delavci delajo v treh izmenah, naj se za nočno izmeno glasovanja organizira na koncu te izmene in zato volišča odprejo ob 5. uri zjutraj. Delavci prihajajo na volišča večinoma do 15. ure. Do te ure pridejo na volišča tudi delavci, ki delajo v popoldanski izmeni, kasneje le izjemoma. Volišča bi bila tudi pri spremenjenem predlogu odprta 12 ur, tako kot je določeno s sedanjim besedilom. Organi za izvedbo volitev bi bili s tem razbremenjeni za dodatno dveurno delo na volišču in bi delo, ki ga imajo po končanem glasovanju, lahko bolje opravili. Predlagamo tudi variantni predlog, po katerem bi pristojni organi temeljne samoupravne organizacije in skupnosti lahko sami uredili čas glasovanja na volišču. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Stanko Jaki, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center.

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina je na svoji seji obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev zakona o volitvah in delegiranju v skupščine in sprejela naslednja stališča.

1. Podpiramo predlagane spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. Predlagane spremembe in dopolnitve odpravljajo nekatere nejasnosti v veljavnem zakonu in ga tako dopolnjujejo. Hkrati pa volilni postopek deloma prilagajajo dejanskim razmeram v posameznih samoupravnih organizacijah in skupnostih oziroma nekatera vprašanja volilnega postopka prepuščajo ureditvi v samoupravnih aktih samoupravnih organizacij in skupnosti.

2. Podpiramo zlasti predlagano dopolnitev 136. člena zakona, ki v 9. členu osnutka sprememb in dopolnitev prepušča določitev načina glasovanja o izvolitvi delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti statutom temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti.

V dosedanji praksi delovanja delegatskega skupščinskega sistema so se relativno slabo vključile v delovanje delegacij, konferenc delegacij ter tudi v delo zbora združenega dela občinske skupščine delegacije, oblikovane v skladu z drugim odstavkom 35. člena zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, ki jih oblikujejo delovni ljudje v delu temeljne organizacije združenega dela, ki ni na območju občine, v kateri je sedež temeljne organizacije. Izredno slabo je bilo vključevanje v delovanje delegatske skupščine zlasti tistih delov temeljnih organizacij združenega dela, v katerih zaradi majhnega števila delavcev vsi delavci opravljajo funkcijo delegacije.

Na območju občine Ljubljana-Center je prek štiristo takih delov temeljnih organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti, v katerih vsi delavci opravljajo funkcijo delegacije. Samo s področja gospodarstva je takih delov tozd 255, med njimi 84 z manj kot 5 delavci in 40 s 5—10 delavci.

Predlagamo, da predlagatelj pri pripravi predloga sprememb in dopolnitev zakona prouči ustavne možnosti drugačnega oblikovanja oziroma povezovanja delegacij v delu tozd iz drugega odstavka 35. člena zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep.

1. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine z osnutkom zakona se sprejme,

2. predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije,

3. pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in Skupščine in predloge, dane v razpravi na seji zбора.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.)

Dajem predlog na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števil delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Predlog za izdajo zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 5. K predlogu za izdajo zakona ste prejeli mnenje Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ivan Rau, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za pravosodje, upravo in proračun.

Ivan Rau: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije ureja zakon, ki je bil sprejet leta 1977 skupaj z ostalimi volilnimi zakoni.

Pri določanju števila delegatskih mest za posamezna področja družbenega dela in območij delegatskih okolišev, je zakon izhajal iz določb 162. člena ustave SR Slovenije in ustreznih določb zakona o delegiranju v skupščine.

Delegatska mesta v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki šteje 150 delegatov, se delijo na posamezna področja oziroma dejavnosti glede na število delovnih ljudi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih v kmetijski, obrtni in podobnih dejavnostih, pa še glede na udeležbo delovnih ljudi pri ustvarjanju družbenega proizvoda.

Zakon določa, da delegirajo delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije zbori združenega dela občinskih skupščin izmed članov vseh delegacij, ki delegirajo delegate v te zборе. Če naj pripada posameznemu občinskemu zboru združenega dela samostojno delegatsko mesto, se za posamezna področja oziroma dejavnosti z zakonom določijo delegatski okoliši. Občinski zbori združenega dela pa oblikujejo skupine delegatov za posamezna področja oziroma dejavnosti zaradi delegiranja delegatov v Zbor združenega

dela Skupščine SR Slovenije, in sicer tako, da se v njem zagotovi ustrezna zastopanost delavcev vseh področij družbenega dela.

Na podlagi podatkov o številu delavcev v posameznih dejavnostih in o družbenem proizvodu je zakon iz leta 1977 zadržal osnovno delitev delegatskih mest po področjih, kot jih je že določal zakon za prve volitve in leta 1974. Povečano pa je bilo s tem zakonom število delegatskih okolišev. Ocenjeno je namreč bilo, da so nekateri okoliši preveliki in je zaradi tega prihajalo do težav pri sestajanju skupin delegatov in pri delegiranju delegatov v zbor.

Nove pobude za spremembo zakona so bile dane pozneje iz razloga, da bi se v večji meri zagotovila zastopanost občin oziroma regij v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije in s tem poenostavil način delegiranja delegatov v ta zbor.

Glede na dane pobude delegatov v obliki delegatskih vprašanj iz posameznih regij in občin, so v predlaganih spremembah in dopolnitvah zakona upoštevane le tiste spremembe, ki so utemeljene zaradi sprememb v številu delovnih ljudi na posameznih področjih združenega dela, kakor tudi zaradi razdruževanja sedanjih delegatskih okolišev v prid ustrežnejše teritorialne povezanosti posameznih občin oziroma združenega dela v regijah.

S predlaganimi spremembami bi se število delegatskih okolišev povečalo za 10, in sicer od dosedanjih 79 na 89 okolišev. Pri tem je upoštevana tudi ustanovitev novih šestih občin v letu 1982 na območju sedanje občine Maribor. V dosednji razpravi o predlaganih spremembah zakona v telesih zborov Skupščine SR Slovenije ter v Svetu za družbenopolitični sistem in nekaterih drugih telesih Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva pa je bilo ugotovljeno, da ustrezne zastopanosti posameznih področij združenega dela v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije ni mogoče zagotoviti le z upoštevanjem števila delovnih ljudi in z deležem na ustvarjenem družbenem proizvodu. Zato bo potrebno v nadaljnjih razpravah najti ustrežnejše rešitve tega vprašanja, z upoštevanjem teritorialne povezanosti interesov združenega dela v posameznih občinah oziroma regijah.

Tovarišice in tovariši delegati! Iz teh razlogov je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije umaknil iz razprave osnutek omenjenega zakona in predlaga, da zbor na današnji seji obravnava le predlog za izdajo tega zakona. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Franc Gračner, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 23. okoliš, Krško.

Franc Gračner: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela se je sestala v Krškem dne 23. 3. 1981 in obravnavala predlog za izdajo zakona pod točko 3) ter zavzela naslednja stališča.

Delegacija ugotavlja, da se s predloženim osnutkom zakona rešujejo le nekatera organizacijska vprašanja, ne posega pa se v bistvo problema, na katerega so vse dosedanje razprave in analize v delovanju delegatskega sistema, zlasti v zadnjih nekaj letih, resno opozarjale. Že na regijskih posvetih v začetku leta 1979 o uresničevanju skupščinskega sistema in delegatskih odnosov je bila izpostavljena ugotovitev, da so skupine delegatov za Zbor združenega dela republiške Skupščine skoraj praviloma brez delegatske baze ozi-

roma, da občinske skupščine v tem primeru objektivno niso v stanju izvrševati funkcije konference delegacij. Kot potrditev te ugotovitve navajamo podatek, da se občina Krško le na gospodarskem področju, ki je v republiškem zboru zastopano z 90 delegatskimi mesti, povezuje z občinami Brežice in Sevnica, ki imajo skupaj dve delegatski mesti, čeprav tudi v tem primeru omenjena skupina delegatov ne more delovati drugače kot da samostojno in avtonomno oblikuje stališča in predloge.

Na kulturnoprosvetnem področju pa se naša občina povezuje s posavskimi in dolenjskimi občinami oziroma ima 7 občin 1 mandat. Še slabše pa je v skupini za delovne skupnosti državnih organov in drugih organizacij in skupnosti, za katere obstajajo samo 4 okoliši, ali za aktivne in druge osebe v službi v oboroženih silah SFRJ, kjer predstavlja celotno območje republike 1 okoliš. Glede na to, da imajo občinske skupščine poleg nekaterih skupnih tudi svoje specifične naloge in probleme, ni mogoče programa dela tako uskladiti, da bi lahko poenotili obravnavana gradiva in v občinskih skupščinah oziroma njihovih zborih združenega dela oblikovali stališča. Nastaja pa drugo vprašanje, kako sploh usklajevati različna stališča posameznih skupščin.

Že iz teh primerov lahko ugotovimo, da občinske skupščine na zelo pomembnem političnem področju za politični sistem, ne morejo izvrševati funkcije konference delegacij in so zato navedene skupine delegatov v pretežni meri prepuščene same sebi. Delegacija ugotavlja, da tudi uskladitev okolišev po obstoječih regijah ne bi izboljšala stanja. Ne le da bi taka oblika organizacije v določenih primerih lahko vodila k zapiranju v regijske meje, temveč bi na ta način ustvarjala neko novo umetno tvorbo, ki jo ustava ne pozna in ne predvideva. Tudi v tem primeru bi bilo občinskimi skupščinam otežkočeno izvrševati funkcijo konference delegacij. Nenazadnje je število občin v posameznih regijah zelo različno, kar bi ponovno onemogočalo povezovanje delegacij z bazo.

Delegacija je tudi ugotovila, da gre v organizacijski strukturi Zbora združenega dela republiške Skupščine v določenem smislu za podvajanje zastopnosti posameznih dejavnosti in nenazadnje tudi za neenakopraven položaj med združenim delom in družbenimi dejavnostmi. Ustava SR Slovenije v 162. členu določa, da ena ali več delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, povezanih z delom in drugimi skupnimi interesi, ali z interesi družbenopolitičnih skupnosti oziroma delegati teh organizacij in skupnosti v občinski skupščini, delegirajo iz sestava delegacij glede na vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini družbenopolitične skupnosti, delegate v ustrezen zbor skupščine družbenopolitične skupnosti na način, določen z ustavo, zakonom oziroma statutom. Na tej osnovi je sestavljen tudi delegatski sistem zbora združenega dela občinske skupščine, kjer se najbolj neposredno uresničuje povezovanje dela s skupnimi interesi v občini in prek nje tudi v republiki. Ustava SR Slovenije v omenjenem členu izrecno določa, da delegati teh organizacij in skupnosti v občini delegirajo delegate v ustrezen zbor glede na vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini družbenopolitične skupnosti.

Če izhajamo iz te ustavne opredelitve, se postavlja vprašanje, ali je nujno, da je Zbor združenega dela republiške Skupščine sestavljen po enakem organizacijskem principu kot v občinski skupščini. Gledano z drugega vidika, sedANJI organizacijski princip oziroma določitev okolišev ustvarja v določenem smislu neenakopraven položaj z občinami, kjer je število zaposlenih v posameznih dejavnostih kriterij za določanje delegatskih mest in oblikovanje

okolješev. To ugotovitev najbolj značilno ilustrira podatek, da imajo vse tri posavske občine samo dve delegatski mesti, vse tri zasavske občine pa tri delegatska mesta. Čeprav je v številu zaposlenih med njimi le za 131 delavcev razlike. Prav zaradi pomena, in zlasti v sedanjih razmerah zelo izpostavljene kreativne vloge zbora združenega dela nasploh, bi bilo nujno potrebno v predvidenih spremembah in dopolnitvah tega zakona zagotoviti enakopravno zastopnost vseh občin v Zboru združenega dela republiške Skupščine, preostalo število delegatskih mest, ki ga predvideva ustava, pa bi se razdelilo po ustreznem ključu po občinah glede na število zaposlenih. Takšen princip sestave je v skladu s 162. členom ustave, ki zagotavlja občinski skupščini možnost, da delegira delegate glede na obravnavana vprašanja.

V skladu s to obrazložitvijo delegacija z gospodarskega področja Posavja predlaga in daje pobudo Zboru združenega dela republiške Skupščine, da se pri obravnavanju predlaganega osnutka zakona temeljito oceni in ugotovi potreba za spremembo in dopolnitev zakona v smislu zgornjega predloga. Gre namreč za to, da se prav na tem področju opravijo korenite spremembe, s ciljem nadaljnje krepitve skupščinskega sistema in uresničevanja delegatskih odnosov ter uveljavljanja združenega dela v političnem sistemu samoupravne demokracije. Delegacija tudi meni, da bi vsakršno iskanje boljših rešitev šele po volitvah v prihodnjem letu pomenila izgubo dragocenega časa v prizadevanju za hitrejšo uveljavljanje občinskih skupščin kot konference delegacij za zbor republiške Skupščine. Vso podporo navedenemu predlogu so dali vsi trije zbori Skupščine občine Krško na sejah zbora 24. 3. 1981. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: To so dejansko problemi in vprašanja, ki spremljajo delo našega zbora. Ta vprašanja so bila izpostavljena na regijskih posvetih pred dvema letoma. Sedaj pa je čas, da v delegatski razpravi poiščemo najustreznejše rešitve. V tem je tudi razlog, da smo se odločili za sprejemanje zakona v treh fazah zakonodajnega postopka. Ta problem pa ni prisoten le v posavski regiji, temveč tudi v drugih družbenopolitičnih skupnostih.

Besedo ima tovariš Teodor Jagodnik, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 24. okoliš, Postojna.

Teodor Jagodnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegatska konferenca v sestavi članov Družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Ilirska Bistrica in članov skupine delegatov gospodarskega področja za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije so v obravnavi gradiva za sejo Zbora združenega dela dne 25. in 27. 3. 1981 oblikovali naslednji predlog v zvezi z osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

V 2. členu se sedanji okoliš občin Postojna in Ilirska Bistrica, ki ima dve delegatski mesti, deli na samostojna okoliša, torej 24. okoliš občine Postojna, ki ima eno delegatsko mesto in 24. a okoliš, Ilirska Bistrica, ki ima eno delegatsko mesto. Predlog za tako ureditev 24. okoliša izhaja iz sedanje prakse.

Že od začetka delegatskega mandata se skupina delegatov 24. okoliša za področje gospodarstva iz občine Ilirska Bistrica ločeno sestaja in vsakokrat delegira v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije svojega delegata. Tako dejansko že obstojata dva okoliša. Tako delitev narekuje tudi opredelitev, da se pogosteje sestaja skupščina občine, to je zbor združenega dela, kot pa kon-

ferenca delegatov za republiško Skupščino. Delegati želijo, da se njihov predlog upošteva pri dopolnitvi volilnega zakona. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Jože Punčuh, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje.

Jože Punčuh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 6. okoliša je na svoji seji dne 23. 3. 1981 ob obravnavi omenjenega osnutka zakona sprejela naslednja stališča in pripombe.

Pri izvrševanju funkcij občinske skupščine kot konference delegatov za zборе republiške Skupščine ugotavljamo, da so zlasti v odnosu do zbora združenega dela, kjer se mozirska občina v posameznih delegacijah, ki so sestavljene po dejavnostih, združuje v večje število občin, velike težave. Le-teh ne mislimo ponavljati, ker so znane in v večji ali manjši meri tudi enake. V takih razmerah je jasno, da občinska skupščina še naprej objektivno ne bi mogla izvrševati funkcije konference delegatov. Spričo tega verjetno kaže razmisliti o organizacijski spremembi oziroma takšni organiziranosti zbora združenega dela, ki bo organizacijsko in funkcionalno omogočal izvrševanje funkcij občinske skupščine in odpravo težav delegatov zbora združenega dela, ki so tudi v tem, da se mora v primerjavi z delegatom zbora občin udeležiti za eno sejo republiške Skupščine oziroma zbora združenega dela kar treh sestankov. Pomembno oviro predstavlja tudi oddaljenost od sedeža skupine delegatov, kar je povezano s precejšnjimi stroški in večjo izgubo časa.

Zato zastavljamo vprašanje: Ali takšna sestava zbora omogoča odpravo slabosti in težav teh skupin delegatov oziroma občinske skupščine v vlogi konference delegatov in ali je ta na ravni republike res tako nujna?

K osnutku sprememb in dopolnitev zakona pa dajemo naslednjo konkretno pripombo. Po sedaj veljavnem zakonu sta občini Velenje in Mozirje na prosvetno-kulturnem in socialno-zdravstvenem področju vključeni oziroma združeni z občinami celjskega območja. Po predlaganih spremembah pa se vključujeta v 9. okoliš, kjer pa z navedenimi občinami nimamo niti teritorialno niti interesno, pa tudi ne dejavnostno tesnejših povezav. Naše stališče in predlog je, da se obe občini vključita v 10. okoliš. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima Ivica Rakun, delegatka Zbora združenega dela za področje prosvete in kulture, 9. okoliš, Celje.

Ivica Rakun: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Pridružujem se tovarišu Punčuhu, kajti z njim sem popolnoma istih misli. Izhajam iz občine Mozirje in podpiram isti predlog tudi s strani skupine delegatov za področje prosvete in kulture za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 9. okoliš, s sedežem v občini Celje.

Skupina delegatov za področje prosvete in kulture za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 9. okoliš, s sedežem v občini Celje je obravnavala pripombo oziroma predlog delegatke iz občine Mozirje k predlogu za izdajo zakona z osnutkom zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Nadaljnje besedilo je popolnoma enako kot od tovariša Punčuha, vendar nadaljujem s tistim delom, ki ga je dodala skupina delegatov za področje prosvete in kulture iz Celja. Skupina delegatov kulturno-prosvetnega pod-

ročja, 9. okoliša soglaša z navedenimi utemeljitvami občine Mozirje in podpira predloga, da se občina Mozirje izloči iz predvidenega 9. območja in pripoji k 10. območju k občinam celjske regije, kjer je že do sedaj bila in kamor po geografskih in drugih pogojih bolj gravitira.

Z vključitvijo občine Mozirje v 10. predvideno območje, bi to območje imelo 160 delavcev več ali skupno 4144 delavcev. S tem ne bi bilo ogroženo formiranje novega 9. delegatskega območja, ker bi le-to še vedno imelo 2031 zaposlenih in s tem pogoje za enega delegata. Tu opozarjamo tudi na tiskovno napako v Poročevalcu.

Nadalje je skupina delegatov 9. območja izrazila pomislek o ustreznosti predvidenega zmanjšanja skupnega števila delegatskih mest kulturno-prosvetnega področja v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije od 18 na 16 delegatov. Ugotavljamo, da kulturno-prosvetno področje že doslej ni imelo primerne vpliva na delo zbora združenega dela. To se lahko ugotovi iz evidence o zastavljenih delegatskih vprašanjih in evidence razpravljalcev v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima Jože Gabrovšek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška.

Jože Gabrovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Ljubljana-Šiška je skupaj s skupino delegatov za gospodarsko in kulturno-prosvetno področje ugotovila neskladnost podatkov, ki so navedeni v obrazložitvi predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Ugotovili smo, da je pri navedbi podatkov o številu zaposlenih v občini Ljubljana-Šiška prišlo do napake. Podatki iz bilance zaposlenih v občini Ljubljana-Šiška za obdobje 1976 do 1980, ki je sestavni del predloga družbenega plana občine Ljubljana-Šiška, se ne ujemajo s podatki, ki so navedeni v obrazložitvi predloga za izdajo zakona.

V letu 1977 je bilo v občini Ljubljana-Šiška zaposlenih 32 492 delavcev in ne 27 218 kot je navedeno. V letu 1980 pa je bilo zaposlenih 35 446 delavcev in ne 30 321. Če primerjamo tudi podatke zdravstvenega varstva v Ljubljani — razpoložljivi podatki so resda za leto 1979 — je bilo v občini Ljubljana-Šiška zaposlenih 37 467 delavcev. Po tem podatku je število delavcev, ki je potrebno za peto delegatsko mesto, že v plusu. Glede na to delegati predlagamo, da predlagatelj zakona ponovno prouči upravičenost in ustreznost predloga, po katerem se predlaga, da se v 38. okolišu zmanjša število delegatskih mest s 5. na 4. Ob tem delegati tudi v celoti podpiramo stališče Odbora za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki ugotavlja, da so predlagane spremembe in dopolnitve bolj računsko-tehničnega značaja, pri čemer bi bilo potrebno še intenzivneje iskati nove rešitve za delegiranje delegatov v republiško Skupščino, predvsem pa rešiti osnovno vprašanje, kako zagotoviti še tesnejšo povezanost med delegatsko bazo in delegati, kot tudi med zbori združenega dela občinskih skupščin ter Zborom združenega dela republiške Skupščine, ker bi, po našem mnenju, morali problem rešiti z vsebinskega stališča. To pa je tudi skladno s stališči, ki so nam bila posredovana v uvodni besedi k tej točki.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Stojan Volčanšek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 28. okoliš, Trbovlje.

Stojan Volčanšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 28. okoliš je na svoji seji 23. 3. 1981 ob obravnavi gradiva za 54. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, na iniciativo Družbenega sveta za razvoj političnega sistema občine Trbovlje, oblikovala naslednjo dopolnitev oziroma pripombo k 10. točki 4. člena osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest.

1. V 4. členu že navedenega osnutka zakona se 10. okoliš razdeli na dva okoliša, in sicer: a) občine Celje, Laško, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah in Žalec — imajo eno delegatsko mesto in b) občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi — imajo eno delegatsko mesto.

S predlagano spremembo bi se izboljšali pogoji za delo delegatov iz naše in sosednjih občin na socialno-zdravstvenem področju, zagotovil bi se večji vpliv delegatov, delovnih ljudi in občanov revirskih občin za sprejemanje odločitev v republiški Skupščini, boljša pa bi bila tudi informiranost delegatov. Hvala.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Branko But, delegat Zbora združenega dela za socialno-zdravstveno področje, 9. okoliš, Celje.

Branko But: Tudi v naši skupini smo ob razpravi o predlogu za izdajo zakona z osnutkom zakona namenili precej pozornosti temu področju. Že lansko leto smo v tem zboru zastavili delegatsko vprašanje z določenimi zahtevami in pripombami. V zvezi s tem smo sprejeli naslednja stališča.

Glede zmanjšanja števila delegatskih mest pri prosvetno-kulturnem področju od 18 na 16 in povečanja pri socialno-zdravstvenem področju od 13 na 15, smo podprli predlagano spremembo, med drugim tudi zato, ker iz števila delavcev zaposlenih na teh dveh področjih izhaja, da je pri socialno-zdravstvenem področju za okoli 500 delavcev več zaposlenih v Sloveniji kot pa na prosvetno-kulturnem področju.

Glede števila razporeditve okolišev smo sprejeli stališče, da celjska regija z osmimi občinami ostane skupaj, ker smo na različnih nivojih medsebojno povezani, od svetov osmih občin, medobčinskim svetom SZDL itd. Veliko je medsebojnega sodelovanja in povezovanja zlasti na socialnem področju. Zato podpiramo tudi v tej razpravi stališče, da bi teh osem občin ostalo skupaj v istem okolišu — torej tudi Velenje in Mozirje, s sedežem v občini Celje. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Menim, da se del razprave nanaša že na osnutek zakona, o katerem sicer danes ne razpravljamo. Je pa ta del razprave prav tako dobrodošla in koristna usmeritev predlagatelju za pripravo osnutka zakona. Želi tovariš Rau, predstavnik Izvršnega sveta, besedo? (Da.)

Ivan Rau: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Sedanji način delegiranja v republiški Zbor združenega dela ureja zakon o volitvah in delegiranju v skupščine, ki smo ga obravnavali pri prejšnji točki dnevnega

reda. Potrebne bodo spremembe tistih določb v zakonu o volitvah in delegiranju, ki urejajo sedanji način delegiranja in ki, kot ste v razpravi ugotovili, povzročajo določene težave in ovire pri združevanju občin v delegatske okoliše, ko posamezni zbori občinskih skupščin nimajo direktnega mandata v republiškem Zboru združenega dela. Zato je bil tudi osnutek zakona umaknjen, ker je bil ta samo prvi poskus, kako v okviru sedanjih rešitev, ki jih določa ustava, posebej pa še omenjeni zakon o volitvah in delegiranju, storiti korak naprej pri razreševanju te problematike. Vendar, kot ugotavljate, ta poskus ni bil ravno najbolj posrečen in bo predlagatelj glede na sugestije, ki so bile danes izražene, pri pripravi novega osnutka moral le-te upoštevati.

Glede očitka o podatkih bi povedal samo to, da smo uporabili podatke Zavoda za statistiko. Podatke lahko preverimo in kolikor je prišlo do napak, jih bomo upoštevali.

Računsko-tehnični značaj prvega poskusa razdeljevanja občin po delegatskih okoliših je prisoten zato, ker ga narekuje sedanja ureditev, da se število mandatov deli po številu zaposlenih na posameznih področjih združenega dela oziroma po posameznih dejavnostih. Na videz je to tehnika, vendar pa vedno bolj prihaja do izraza zahteva, da se poleg teh dveh kriterijev, ki so doslej bili izključni kriteriji za določanje in delitev delegatskih mest v Zboru združenega dela, v večji meri upošteva tudi teritorialni princip. V koliki meri bo ta teritorialni princip možno upoštevati, je stvar razprave. Ker pa sprejetje tega zakona ni tako nujno, kot pa zakona o volitvah in delegiranju, ker bo ta zakon podlaga tudi za pripravo volilnega pravilnika Socialistične zveze, bomo v nadaljnjih razpravah do novega osnutka upoštevali vse pripombe in mnenja iz današnje razprave. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovarišica Ivica Rakun.

Ivica Rakun: Opozarjam, da gre verjetno za tiskovno napako odstopanja od števila plus 620, dejansko pa je minus 620, kar bistveno spremeni stanje v povezanosti občinskih skupščin Mozirje, Dravograd, Radlje in Ravne.

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo, zboru pa predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine in predloge, dane v razpravi na seji zbora.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (141 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona,

ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Z dopisom z dne 20. 3. 1981 ste prejeli po pomoti izpadlo peto stran. Manjkajoča stran vsebuje določbe štirih členov, ki pa niso systemske narave, temveč gre le za prehodne in končne določbe tega zakona. Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava predloženi akt v smislu drugega odstavka 250. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije tako, da se združita prva in druga faza zakonodajnega postopka in se hkrati obravnava predlog za izdajo zakona in osnutek zakona.

Želi kdo o predlogu Izvršnega sveta glede združitve faz razpravljati? (Ne želi.) Prosim, da se o predlogu izrečemo. Kdor je za predlog Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (140 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o združitvi faz sprejet z večino glasov. Tako bomo obravnavali in sprejemali hkrati predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Grad, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo.

Franc Grad: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom. Zakon na novo ureja položaj in naloge Republiškega sveta za varstvo ustavne ureditve, ki je bil ustanovljen z zakonom o republiških svetih leta 1975.

Po ustavni ureditvi je funkcija SR Slovenije, da po republiških organih varuje ustavno ureditev, ureja in organizira službo državne varnosti in usmerja njeno delo. V okviru funkcije republiških upravnih organov je v zvezi s tem še posebej izpostavljena funkcija Predsedstva republike, ki po določbah 376. člena ustave SR Slovenije obravnava vprašanja s področja varstva z ustavo določenega reda, zavzema stališča o teh vprašanjih, daje pobudo za njihovo obravnavo in ima v okviru svojih splošnih pooblastil druge usklajevalne in iniciativne pristojnosti.

Skupščina SR Slovenije v okviru svojega sistema položaja in funkcij na tem področju določa politiko in opravlja politično nadzorstvo nad delom upravnih organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa v okviru svoje vloge usklajevanja in usmerjanja dela vseh upravnih organov usklajuje in usmerja tudi upravno delovanje na področju državne varnosti in nadzoruje takšno delovanje.

V temeljnih načelih ustave je opredeljena tudi funkcija družbenopolitičnih organizacij, ki opravljajo politično kontrolo in idejno politično usmerjevalno vlogo na tem področju.

Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve je predviden v predlogu za izdajo zakona in osnutku kot poseben republiški organ, ki se po svojih nalogah, pooblastilih in sestavi razlikuje od družbenih svetov, zato zanj ne velja systemska zakonska ureditev družbenih svetov.

Naloge svetov vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije, Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, pa tudi iz ustavne vloge družbenopolitičnih organizacij.

Ti organi in organizacije pred svetom uresničujejo svoje z ustavo določene pravice, dolžnosti in odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve.

Predsedstvo SR Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa lahko kot doslej v okviru smernic in stališč, ki jih določita, še posebej zaupata svetu opravljanje določenih zadev iz svoje pristojnosti v zvezi z usklajevanjem dela organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

V zvezi s položajem sveta je bila pri pripravljanju zakona prisotna dilema, ali naj bo to poseben republiški organ, kot je to določeno v predloženih aktih, ali pa naj bi bilo to delovno telo Predsedstva SR Slovenije kot je zasnovan Zvezni svet za varstvo ustavne ureditve. V razpravah je obveljalo stališče, naj bo svet poseben republiški organ, prek katerega omenjeni organi in organizacije uresničujejo svoje funkcije na področju varstva ustavne ureditve. Zoper koncept, po katerem naj bi bil svet delovno telo Predsedstva, pa govori namreč zlasti to, da bi bila v takem primeru funkcija takega sveta omejena le na okvir pravic in dolžnosti samega Predsedstva.

Naloge sveta so torej, da obravnava stanje, sistem in politiko na področju varstva ustavne ureditve, obravnava vprašanja, ki so pomembna za politično usmerjanje in usklajevanje dela organov, ki opravljajo zadeve varstva ustavne ureditve in za družbeno kontrolo nad tem delom in tudi druga vprašanja, ki so pomembna za varnost države.

Svet izvaja kontrolo nad delom republiških organov uprave, ki opravljajo zadeve državne varnosti, zlasti s stališča spoštovanja pravic in svoboščin človeka in občana, pravic samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti in tudi glede metod in sredstev, ki jih služba državne varnosti uporablja pri izvrševanju svojih pristojnosti.

Pri svojem delu svet sprejema ustrezna mnenja in stališča in daje pobude ter predloge. S tem se seveda v ničemer ne spreminjajo ustavna pooblastila Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in družbenopolitičnih organizacij pri varstvu ustavne ureditve. Ti organi in organizacije namreč prenesejo na svet le določene naloge, pri tem pa seveda obdržijo svojo ustavno pravico in odgovornost na področju varstva ustavne ureditve. To zlasti velja tudi za Skupščino SR Slovenije, ki slej ko prej opravlja splošni politični nadzor nad delom organov državne varnosti.

Svet sestavljajo predsednik in določeno število članov, ki jih imenuje Predsedstvo SR Slovenije v sporazumu z republiškim vodstvi družbenopolitičnih organizacij, Skupščino SR Slovenije in Izvršnim svetom. Predsednik Izvršnega sveta ter republiški sekretar za notranje zadeve pa sta člana sveta po svojem položaju.

Svet je za svoje delo odgovoren Predsedstvu SR Slovenije in dolžan temu poročati o svojem delu. Svet je dolžan o svojem delu obveščati tudi Skupščino SR Slovenije in Izvršni svet ter republiška vodstva družbenopolitičnih organizacij.

Predstojniki republiških upravnih organov, ki opravljajo zadeve varstva ustavne ureditve, so dolžni poročati svetu o vseh pomembnih vprašanjih na tem področju in so dolžni pri svojem delu tudi upoštevati stališča, ki jih sprejema svet.

Na koncu, v svojem zadnjem delu, zakon vsebuje tudi nekatere osnovne določbe o načinu dela sveta, kar je potrebno zaradi specifičnosti dela tega sveta.

Podrobneje pa naj bi se ta vprašanja uredila s poslovníkom, ki ga bo sprejel sam svet.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Prehajamo na razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o Svetu Socialistične republike Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (138 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o objavljanju zakonov drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije«, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil njen Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Vprašujem poročevalce delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 2., 9., 11., 16., 20. in k 23. členu predloga zakona, ki so razvidni iz poročila Zakonodajno-pravne komisije z dne 13. 3. 1981.

Predlagatelj in Odbor za družbenopolitični sistem se z amandmaji strinjata. Ker ste lahko videli iz poročila, da amandmaji bistveno ne posegajo v vsebino zakona, predlagam zboru, da o vseh amandmajih glasujemo skupaj, seveda, če se zbor s tem strinja. Nasprotuje kdo temu predlogu, da bi glasovali o vseh amandmajih Zakonodajno-pravne komisije skupaj? (Ne.) Dajem torej predlagane amandmaje Zakonodajno-pravne komisije na glasovanje! Kdor je za predlagane amandmaje, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije k 2., 9., 11., 16., 20. in 23. členu predloga zakona sprejeti z večino glasov.

Dajem na glasovanje še predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije« v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije« sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotovitvi sredstev federacije na račun članske vloge Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški banki za razvoj, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K tej točki dnevnega reda kot tudi k 7. in 8. točki ste prejeli na klop predloge sklepov, ki so pripravljani na podlagi dosedanjih razprav o teh aktih.

Poročevalca Odbora za finance, predstavnika delegacije in predstavnika Izvršnega sveta prosim, da spremljajo razpravo in na podlagi razprave predlagajo morebitne spremembe predlaganih sklepov pri tej točki, prav tako pa tudi k 7. in 8. točki.

K osnutku zakona ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje sklep, ki ste ga dobili danes na klop z oznako ESA 671. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje. (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes na klop pa ste dobili poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Milena Rakčević, članica naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Milena Rakčević: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V delegaciji smo skupaj s predstavniki našega Izvršnega sveta obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona in pri tem ugotovili naslednje.

1. Da se predložene spremembe nanašajo samo na nekaj parcialnih rešitev glede zdomcev, ki se vračajo v domovino in carinjenje blaga, ki ga pri povratku prinesejo s seboj.

Ocenili smo, da bi bilo potrebno, da bi se carinska politika glede zdomcev celoviteje in dolgoročneje opredelila, tako da bi odražala našo politiko do zdomcev, ki je pri nas sprejeta.

Hkrati smo ugotovili, da bi kazalo ponovno preveriti in proučiti vprašanje carinjenja blaga za potrebe narodne obrambe in organov za notanje zadeve v tem smislu, da se ne carini blago, ki naj bi bilo glede na namen oproščeno carine, ne glede na organ, ki ga uvaža.

3. Glede na stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o ukinitvi carinskih kontingentov menimo, da bi bilo potrebno glede na določilo v carinskem zakonu, da ti kontingenti obstajajo, pač pa se višina opredeljuje v sodelovanju z Zveznim izvršnim svetom in izvršnimi sveti republik in pokrajin, to vprašanje celoviteje proučiti še posebej glede na srednjeročni plan.

V skladu z navedenim v imenu delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ predlagam poleg sklepov, ki so že predloženi, še dodaten načelni sklep, ki naj bi se glasil: »V Zboru republik in pokrajin naj se pred začetkom usklajevanja o predloženih spremembah

in dopolnitvah carinskega zakona prouči in oceni ali so predložene spremembe v tem trenutku tako nujne, da jih je potrebno sprejeti, ali pa kaže celoviteje obravnavati in razjasnjevati odprta vprašanja v zvezi s politiko zaščite blaga za narodno obrambo in notranje zadeve, odprta vprašnja politike do zdomcev in carinskih kontingentov, ki se nanašajo na carinsko zaščito.« Hkrati naj se oceni, ali ne bi kazalo o tem opraviti širšo razpravo v zveznih družbenih svetih.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Se poročevalci delovnih teles strinjajo z dodatnim sklepom? (Da.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Giorgio Miani, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 29. okoliš, Koper.

Giorgio Miani: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupine delegatov 29. okoliša s področja gospodarstva, 6. okoliša s prosvetno-kulturnega področja in 6. okoliša s socialno-zdravstvenega področja so pri obravnavi tega zakona oblikovali naslednje pripombe in dopolnitve.

Prvi odstavek 3. točke 3. člena osnutka zakona naj se spremeni in se glasi: »Državljeni Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki so člani posadk jugoslovanskih ladij in državljani Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki so bili na kakršnemkoli delu v tujini brez presledka najmanj dve leti ali najmanj 24 mesecev v treh zaporednih letih, so oproščeni carinskih dajatev za pohištvo ter za druge predmete, ki so jih uporabljali v svojem gospodinjstvu v tujini, izvzemši osebna motorna vozila do vrednosti, ki jo predpiše Zvezni izvršni svet, če jih pripeljejo oziroma dobijo iz tujine v 6 mesecih od dneva vrnitve z dela v tujini.«

Obrazložitev: Predlagana formulacija 3. točke prvega odstavka 3. člena osnutka zakona je za delovne organizacije v pomorskem prometu nesprejemljiva, ker postavlja v slabši položaj pomorščake, vkrcane na jugoslovanskih ladjah, ker se ti ne obravnavajo kot delavci v tujini, v bistvu pa opravljajo delo v enakih pogojih kot naši pomorščaki, ki so vkrcani na tujih ladjah. Neenak položaj pomorščakov bi nedvomno povzročil še večjo fluktuacijo naših pomorščakov v delovnih organizacijah pomorskega prometa in njihov odhod v tujino.

Inštitut proste carinske cone ureja carinski zakon v določbah 230. do 248. člena. Sedanja ureditev ne daje temu inštitutu nobene konkretne vsebine niti ne omogoča, da bi se uresničile intencije zakonodajalca v zvezi s prostimi carinskimi conami, ki so v naslednjem: olajšani carinski postopek glede nadzora in pregleda blaga — 230. člen, spodbujanje izvoza blaga in storitev — 233/2. člen. Ker zakon temu inštitutu ne daje nobene vsebine, danes v Jugoslaviji ne izpolnjuje svoje funkcije nobena od 10 prostih carinskih con, ki so ustanovljene.

Navedene zakonske intencije se sploh ne uresničujejo, saj se danes v prostih carinskih conah vodijo tri vrste evidence o blagu, tako da je postopek nadzora neracionalen in drag. Cona tudi v ničemer ne spodbuja izvoza blaga in storitev, saj zakon temu področju ne zagotavlja pogojev, ki bi mu omogočili to funkcijo. V nasprotju s tem pa države v svetu dajejo področjem, ki imajo prometne prednosti, poseben status s posebnimi pogoji, s katerimi valorizirajo prednosti teh področij in pomembno vlagajo v ta področja. Hkrati pa

tudi valorizirajo celotno prometno infrastrukturo in omogočajo, da dajo ta področja domačemu gospodarstvu širšo podlago za razvoj mednarodne menjave, zlasti izvoza, saj se na teh področjih v večjem obsegu pojavljajo interesi tujih firm za skupna vlaganja in za raznovrstno kooperacijsko proizvodnjo v ustreznih pogojih, ki jo daje status cone.

Take cone se v svetu ustanavljajo pretežno v lukah bodisi kot svobodne luke ali proste cone. Tako poznamo prosto cono v Trstu, tako imenovano Punto franco in cone v drugih italijanskih, francoskih in angleških lukah.

Ta inštitut doživlja prav v zadnjem času hitro uveljavitev tudi v deželah v razvoju. Z ustrezno ureditvijo inštituta proste carinske cone bi lahko uresničili številne pobude tujih firm za skupna vlaganja na prometno zanimivem področju kopske luke, kjer je tudi v Sloveniji od leta 1976 ustanovljena edina prosta carinska cona.

Ta skupna vlaganja bi imela vrsto pozitivnih učinkov: uveljavila bi se industrijska in trgovska funkcija luke, s tem pa bi bile dane osnove za konstantne tranzitne blagovne tokove prek luke in tudi večje možnosti za nadaljnje povečanje deviznega priliva; domača predelovalna industrija bi dobila večje možnosti za poslovno sodelovanje s tujino za razne oblike kooperacijske proizvodnje in podobno in s tem za večji izvoz blaga; na ta način bi lahko konkretno uresničili gospodarsko sodelovanje z državami Evropske gospodarske skupnosti in izkoristili prednost sporazuma z Evropsko gospodarsko skupnostjo, na drugi strani pa gospodarsko sodelovanje z državami v razvoju in tako izkoristili vlogo naše države v gibanju neuvršenih.

Prizadevanja za ustrežnejšo ureditev inštituta proste carinske cone tečejo že več let, vendar doslej brez uspeha, zaradi neživljenjskega pristopa zvezne administracije k tej problematiki, saj vidi v vsebinski ureditvi inštituta proste carinske cone probleme, kot so: neenaki pogoji gospodarjenja, enotno jugoslovansko carinsko področje in podobno.

V zadnjem času je dana pobuda za odobritev inštituta proste carinske cone prek Zvezne gospodarske zbornice. Pobuda je sprejeta s strani vseh sedanjih ustanoviteljev proste carinske cone. Menimo, da kaže ob sedanjem predlogu sprememb in dopolnitev carinskega zakona sprožiti vprašanje ustrežnejše ureditve inštituta proste carinske cone, saj bi tudi z delno ureditvijo veliko pridobili. To bodo storili tudi delegati, o čemer smo prejeli informacijo, v skupščinah socialističnih republik Črne gore, Hrvaške in Srbije. V zakonu bi bilo potrebno predvideti možnost, ki je bila v okviru proste carinske cone dana že v preteklosti, in sicer za brezcarinski vnos osnovnih sredstev na področju cone po pogodbi o poslovno-tehničnem sodelovanju s tujo firmo.

Dalje, kazalo bi omogočiti tujim firmam in tudi domačim izvoznikom, za blago v tranzitu oziroma za blago, namenjeno v izvoz, da bi se v coni lahko oskrbovali s potrebnimi reprovmateriali, tako da bi razširili možnosti poslovnega sodelovanja s tujimi firmami in s tem tranzit blaga ter izvoz dodatnih storitev, s tem pa bi tudi prispevali k odpravi težav, s katerimi se sooča naša proizvodnja, namenjena za izvoz. Poleg teh dveh bistvenih pogojev bi bilo potrebno v okviru proste carinske cone, zaradi odprave motenj pri izvrševanju luških transportnih storitev in zaradi boljšega izkoriščanja skladiščnih kapacitet v prosti carinski coni, zagotoviti še naslednje možnosti:

1. da se v okviru proste carinske cone omogoči oskrba tujih ladij z gorivom brez plačila carine in

2. da se v skladiščnih objektih na področju proste carinske cone omogoči skladiščenje necarinskega blaga.

V luki sedaj ni možna oskrba tujih ladij z gorivom brez plačila carine, kar sili ladjarje, da morajo po gorivo v sosednjo luko, v Trst. To pa bistveno zmanjšuje konkurenčno sposobnost naših luk Reke in Kopra v primerjavi z luko Trst, saj strošek dodatne vožnje za ladje ni zanemarljiv. Posamezni skladiščni objekti, zgrajeni za daljše skladiščenje blaga v luki, niso v celoti izkoriščeni, medtem ko gospodarstvu primanjkuje skladiščnih kapacitet. Ker v neizkoriščenih skladiščnih objektih v prosti carinski coni ni mogoče po sedanjih zakonskih določilih skladiščiti tudi domačega neocarinenega blaga, se soočamo s protislovjem, da bo gospodarstvo prisiljeno v neposredni bližini graditi dodatne skladiščne objekte za svoje potrebe ob neizkoriščenih skladiščnih kapacitetah v prostih carinskih conah luke. Ti problemi se pojavljajo v vseh ustanovljenih prostih carinskih conah. Ta ovira je še toliko bolj nerazumljiva, ker se v praksi srečujemo s podobnim položajem, ko domače organizacije združenega dela skladiščijo v coni svoje blago, namenjeno za izvoz, nato pa spreminijo namembnost tega blaga in ga vrnejo iz cone na domače področje.

Glede na navedeno predlagamo, da se osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona razširi še z naslednjimi dopolnitvami 1., 235. in 238. člena carinskega zakona:

V 1. členu naj se na koncu tretjega odstavka doda nov stavek, ki se glasi: »V postopku za izdajo predpisov, s katerimi se ureja status prostih carinskih con, pa tudi mnenja Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, Zveznega komiteja za promet in zveze ter Zveznega komiteja za energetiko in industrijo.«

V 235. členu naj se na koncu 2. točke prvega odstavka doda novi stavek, ki se glasi: »V posebnih objektih ali v ločenih delih objektov v prostih carinskih conah, se lahko skladišči tudi domače neocarinjeno blago ob ukrepah carinskega nadzora, ki jih določi carinarnica.«

V 238. členu naj se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: »Ne glede na določbe 1. odstavka tega člena so oproščeni carine: 1. delovna sredstva, ki jih tuja firma vnese v prosto carinsko cono na podlagi pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju po uredbi o poslovno-tehničnem sodelovanju s tujimi firmami v prosti carinski coni; 2. reprodukcijski material, ki se vnese v prosto carinsko cono za namene po določbah 1., 3. in 4. točke prvega odstavka 235. člena in je namenjen za izvoz, in ki je v tranzitu; 3. pogonsko gorivo za oskrbo tujih ladij z gorivom s področja proste carinske cone.«

Opomba: Predlagana dopolnitev 238. člena je vsebinsko enaka nekdanji ureditvi po določbi odloka o carinski oprostitvi določene opreme, ki se jo začasno pripelje v prosto carinsko cono, in ki je veljala od 1967. do 1973. leta ter se je glasila: »Delovna sredstva, ki jih tuje firme po 6. členu uredbe o poslovnem sodelovanju s tujimi firmami v prostih carinskih conah začasno pripeljejo v prosto carinsko cono za uporabo po pogodbi o poslovnem sodelovanju in jih po prenehanju uporabe zopet odpeljejo, so oproščena carine.« Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovarišica Olga Štempihar, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Olga Štempihar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela, s sedežem v občini Kranj je

na seji skupine dne 17. marca obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona in v načelu podprla spremembe in dopolnitve zakona. Po razpravi pa so člani skupine oblikovali naslednje stališče.

1. Predlagamo, da se črta besedilo 2. člena točke 4. »Plačila carine so izjemoma oproščeni zvezni organi za notranje zadeve, kadar uvažajo predmete oborožitve in drugo opremo za posebne namene v skladu s programi osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona.« Podpiramo stališče, ki je izraženo na 17. strani v 2. točki.

2. Podpiramo dopolnitev in obrazložitev drugega člena 270. točke, ki naj se dopolni z novim odstavkom, po katerem naj bi carinarnica po uradni dolžnosti izdala odločbo o vračilu preveč zaračunane carine in drugih uvoznih davščin. Iz prakse je znano, da se preveč zaračunana carina in druge uvozne davščine niso vračale plačniku. Res je tudi, da so vsi predpisi objavljeni, kot je navedeno v stališču predlagatelja, vendar ne tiste carine in druge uvozne davščine, ki so objavljene v zaupnem glasilu uradnega lista. Ti predpisi seveda niso dostopni delavcem, ki delajo na teh področjih.

3. Predlagamo dopolnitev 3. člena tako, da se za odstavkom 3. člena vne-se tekst: »Pri oprostitev po prejšnjih odstavkih se dodatno upošteva nezaposleni zakonec državljan.« Pri dopolnitvi izhajamo iz zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki določa, da je v času trajanja zakonske zveze pridobljeno premoženje skupna last obeh zakoncev. Zato menimo, da je določene oprostitve lahko deležen tudi zakonec državljan, ki se vrača, četudi ni bil zaposlen v tujini. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovarišica Jožica Farčnik-Mrvar, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Jožica Farčnik-Mrvar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob razpravi o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona je bilo v zvezi s priporočilom o pripombah izvršnih svetov republik in SAP, stran 16/VI, v 21. členu na 19 strani omenjeno tudi stališče, ki se sklicuje na 254. člen, 7. odstavek carinskega zakona. Ta člen je bil sicer dopolnjen z besedilom v 7. odstavku ob noveli zakona, objavljenem v Uradnem listu SFRJ, št. 52/79. Postavlja se vprašanje, ali je bilo določilo tedaj dovolj premišljeno sprejeto? To določilo predvideva tehnično izvedbo 67. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino in nalaga izvoznikom oziroma uvoznikom dolžnost vpisovanja podatkov o vrednostih doseženega izvoza blaga po republikah in avtonomnih pokrajinah v obrazec izvozne carinske deklaracije oziroma uvozne carinske deklaracije.

Ali je bila ta dolžnost ovrednotena s stališča potrebnih finančnih sredstev, ni znano. Danes ugotavljamo, da v predvideni administrativni izvedbi v izvozni carinski deklaraciji niso zahtevani le podatki o vrednosti, ampak tudi podatki o imenovanju blaga, merski enoti, količini, teži, vrednosti v valutah, vrednosti v dinarjih, vrednosti franco jugoslovanska meja, proizvajalcu in njegovi gospodarski dejavnosti, kar je torej 10 podatkov in ne samo eden. Teh deset podatkov se pri sestavljenih izdelkih, pri proizvodnji katerih sodeluje več temeljnih organizacij združenega dela, kooperantov, pomnoži še s številom temeljnih organizacij pri vsakem posamičnem izvozu. Zaradi tega ima

izvozna carinska deklaracija lahko tudi nekaj listov formata A 3, ki morajo biti napisani v 5. izvodih. Po podatkih Carinarnice Ljubljana, se poveča obseg administrativnega dela samo pri carinjenju izvoznega blaga za okoli 40 %.

Izvedba tega določila, ki se še ne izvaja, bi povzročila potrebo po večjem administriranju in večji porabi pisarniškega materiala, po večjem številu zaposlenih in to zgolj za opravljanje administrativnih del. Število zaposlenih bi se povečalo v administraciji pri proizvajalcu, izvozniku, narodni banki, špediterjih in carini. Pripominjamo, da izvajanje tega določila ne pomeni nobenega oplemenitenja vrednosti, ampak izključno stroškovno obremenitev, ki pa je precejšnja. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? (Nihče.)

V razpravi je bilo posredovanih dovolj konkretnih in tudi kritičnih predlogov, zato predlagam, da bi se poročevalka Odbora za finance, tovarišica Pospiševa in tovarišica Milena Rakčevičeva, članica naše delegacije, predstavnik Izvršnega sveta tovariš Debeljak in predsednik Zakonodajno-pravne komisije sestali in pregledali razpravo ter ugotovili, ali sklep, ki ga imamo pred seboj, ustreza in zajema razpravo na seji zbora oziroma, če ga je potrebno dopolniti. Predlagam tudi, da bi ta skupina proučila vključitev dodatnega sklepa v predloženi sklep, ki ga je predlagala tovarišica Milena Rakčevič.

Predlagam, da prekinemo to točko dnevnega reda in jo nadaljujemo, potem ko bo skupina pripravila mnenje in stališča v zvezi s sklepom. Nadalje predlagam, da odložimo 8. točko dnevnega reda, glede na to, da se razprava k tej točki še pripravlja.

(Seja je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.35.)

Predsednik Emil Tomažič: Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski, ki ga je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Prejeli ste mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Želijo morda besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih, ki jo je Skupščini SR Slovenije predložilo v obravnavo Ustavno sodišče Jugoslavije.

Odločba je bila objavljena v Poročevalcu št. 4. K odločbi ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu z omenjeno odločbo predloži Skupščini SR Slovenije v obravnavo predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih, s katerim bi realizirali odločitev Ustavnega sodišča Jugoslavije.

3. Pri pripravi predloga za izdajo zakona naj Izvršni svet upošteva mnenja in predloge Komisije za pravosodje in Zakonodajno-pravne komisije.

So kakšne pripombe k tako oblikovanem predlogu sklepa? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Vračamo se na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona.

Besedo ima poročevalka Odbora za finance tovarišica Stanislava Pospiš.

Stanislava Pospiš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delovna skupina je na seji proučila pripombe, ki so bile izražene v razpravi na zboru, in ocenila, da so predložene spremembe in dopolnitve, ki so jih predložili delegati, tako pomembne, da bi imeli precejšnje materialne posledice glede na pogoje poslovanja organizacij združenega dela in drugih subjektov, zato delovna skupina predlaga zboru, da sprejme naslednji sklep:

Sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona se danes odloži. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in pristojni resorni upravni organi naj dane pripombe in predloge temeljito proučijo, se do njih opredelijo ter svoje mnenje posredujejo delovnim telesom zbora in Skupščine. Zbor združenega dela bo o osnutku zakona ponovno razpravljal na eni izmed prihodnjih sej.

Predsednik Emil Tomazič: Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem naslednji sklep:

1. Sklepanje o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona se odloži.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in Odbor za finance našega zbora naj glede na predloge, pripombe in stališča, izražene v razpravi na seji Zbora združenega dela, pripravijo stališče do teh predlogov in v skladu s tem predlog sklepa.

3. Zbor Združenega dela bo nadaljeval z obravnavo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona in o njem sklepal na eni od prihodnjih sej.

Želi kdo razpravljati o tako oblikovanem sklepu? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (137 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Obveščam vas, da se nam je pridružil še delegat 39. okoliša, gospodarsko področje, Ljubljana-Vič-Rudnik. Na seji Zbora združenega dela je torej navzočih 143. delegatov.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes pa ste na klop prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, če želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Stanko Jaki, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center.

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija se opravičuje, ker je v predlaganem sklepu k 2. členu naša pripomba vsebinsko že zajeta. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem sklep v besedilu, kakršnega imate pred seboj z oznako ESA 676. Kdor je za ta sklep, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije o ustavnosti drugega in tretjega odstavka 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov, ki ga je Skupščini predložilo v obravnavo Ustavno sodišče SR Slovenije.

Odločba je bila objavljena v Poročevalcu št. 4. K odločbi ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Marija Godler, republiška svetovalka v Izvršnem svetu.

Marija Godler: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Preteklo je devet let od sprejema zakona o starostnem zavarovanju kmetov; začel je veljati 1. 1. 1972. Z njim je bilo v naši republici prvič uvedeno in urejeno obvezno starostno zavarovanje kmetov ter določena načela za razširjeno zavarovanje kmetov.

Uvedeno je bilo zaradi hitrega razslojevanja kmečkega prebivalstva in s tem povezanega spreminjanja njegove starostne strukture, občutnih razlik med poprečnim dohodkom in s tem tudi med življenjsko ravniyo kmečkega in

nekmečkega prebivalstva, moralno-politične obveznosti do kmetov, posebno do ostarelih in kot dejavnik uspešnega razvoja kmetijstva in socialne preobrazbe vasi.

Rešitve naj bi prispevale k preprečevanju procesa drobljenja zemljiške posesti, k nastajanju kmeta kot blagovnega proizvajalca, zadržanju mladih ljudi na kmetijah, h krepitvi vloge in obsega kooperacije in s tem h krepitvi družbenih odnosov na vasi. Skupno z drugimi ukrepi naj bi preprečile stihij-sko deagrarizacijo in omogočile hitrejšo in bolj načrtno prestrukturiranje v kmetijsko blagovno proizvodnjo ter razvijanje poslovne kooperacije in združništva.

Z obdobjem izvajanja tega zakona sovpada leta 1974 sprejem nove ustave in leta 1976 sprejem zakona od združenem delu. Pomanjkljivosti, ki so se kazale bodisi v izvajanju zakona v praksi, kot pri upoštevanju novonastalih odnosov, so bile odpravljene s sprejetimi novelami. Skupno je bil zakon petkrat spremenjen in dopolnjen v posameznih določbah.

Temeljne značilnosti obveznega starostnega zavarovanja kmetov so hkrati temeljna sistemska načela tega zavarovanja. V skladu z izhodišči in cilji uvedbe zavarovanja v letu 1972 je obvezno starostno zavarovanje zagotovljeno minimalnemu krogu upravičencev ob minimalni pokojnini ter ob načelu, da pripada eni kmetiji le ena starostna pokojnina. To in način financiranja, delno kmetov samih, delno s solidarnostno udeležbo združenega dela ter samoupravna organiziranost kmetov zavarovancev predstavlja zaokroženo in v temeljih celovito podobo veljavnega sistema zavarovanja.

Starostno zavarovanje kmetov je torej kot posebna oblika socialnega varstva kmetov zgrajeno na drugačnih načelih kot pokojninsko in invalidsko zavarovanje delavcev. Uzakonitev starostnega zavarovanja kmetov s solidarnostno udeležbo družbe pri pokrivanju stroškov je bila zamišljena kot posebna oblika socialnega varstva za individualne kmete in njihove zakonce, ki se preživljajo izključno iz dohodka od obdelovanja lastne zemlje, ne pa kot pravo pokojninsko zavarovanje. Takšna oblika pa naj bi bila le za prehodno obdobje, dokler se realne ekonomske zmogljivosti kmetov samih toliko ne povečajo, da bi se tudi za njihovo zavarovanje kot za zavarovanje delavcev lahko uveljavilo načelo samofinanciranja ob načelu vzajemnosti in solidarnosti.

Končni cilj naj bi bila vključitev v delavsko zavarovanje oziroma združitve s tem zavarovanjem in s tem izenačitev pravic in dolžnosti delavcev in kmetov v pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Veljavni zakonski predpisi le združenim kmetom priznavajo pravico do polnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, če dosegajo z združevanjem dela in sredstev in iz drugih virov najnižji osebni dohodek delavca in plačujejo za to zavarovanje ustrezni prispevek. Vendar se procesi v tej smeri razvijajo počasi. Po podatkih je doslej le nekaj nad tri tisoč kmetov uveljavilo pravico do polnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v delavskem zavarovanju.

Razlogi za ta počasen razvoj so tako na strani organizacij združenega dela kot samih kmetov. Organizacije združenega dela so pogosto pasivne, ne kažejo dovolj aktivnosti za združevanje dela in delovnih sredstev s kmeti in ne ustvarjajo pogojev za takšno združevanje. Kooperantska razmerja kmetov z združenim delom še vedno temeljijo na kupoprodajnih razmerjih, ne pa na ustvarjanju skupnega dohodka in udeležbi kmetov in organizacij po načelih združevanja in skupnega rizika. Na strani kmetov pa so razlogi v neugodni

starostni strukturi, ki jih ovira, da bi združevali zlasti svoje delo z organizacijami združenega dela.

Prihodki skupnosti se oblikujejo na osnovi zakona o starostnem zavarovanju kmetov in na temelju družbene solidarnosti, ki jo zagotavljajo delavci v združenem delu in drugi delovni ljudje. Prihodki se oblikujejo iz naslednjih virov: s prispevki kmetov zavezancev, s solidarnostno udeležbo delavcev in s povračili republike za pokojnine po posebnih predpisih in za varstvene dodatke kmetom borcem narodnoosvobodilne vojne. Razmerje je bilo po letih različno. Opazno pa se je večal delež solidarnostne udeležbe združenega dela in je v letu 1979 znašal 76,7 odstotka, prispevek kmetov pa 23,3 odstotka.

Razlog in namen načela »ena kmetija ena pokojnina« je bil zadrževati gibanje izdatkov tega zavarovanja na ravni, ki jo dopušča ekonomska zmogljivost družbe oziroma združenega dela in kmetov kot nosilcev bremen. To velja zlasti za kmete zavarovance, ker je kmetija oziroma njen dohodek kot celota edini vir sredstev za kritje tistega dela izdatkov, ki bremeni kmete, in edina podlaga za obseg obremenitev kmeta. Naraščanje izdatkov povečuje obseg obremenitev posamezne kmetije ne glede na gibanje dohodka kmetije. V starostnem zavarovanju kmetov je bilo v 1980 letu 71 821 zavarovancev, 42 041 pa je bilo uživalcev pokojnin, od tega 2930 kmetov borcev narodnoosvobodilne vojne.

Po podatkih skupnosti je 80 odstotkov zavarovancev starih nad 50 let, od tega 46 odstotkov nad 65 let oziroma je starostna struktura takšna, da jih je le 2 odstotka starih do 30 let in 4 odstotki do 40 let. Skupno jih je 18 odstotkov starih manj kot 50 let. Povprečna starost uživalcev pa znaša 73,5 leta.

Število uživalcev pokojnin v zadnjih treh letih upada. Tudi število čistih kmetov zavarovancev tega zavarovanja iz leta v leto pada, raste pa število kmetov delavcev, to je tistih, ki ne opravljajo kmetijske dejavnosti kot edini ali glavni poklic.

Iz podatkov o starostni strukturi je razvidno, da gre v tem zavarovanju večinoma za generacijo, ki iz objektivnih razlogov ni sposobna za združevanje oziroma kooperantska razmerja zaradi starosti, bolehnosti in nesposobnosti za delo.

S sistemskimi rešitvami smo kmetijstvo opredelili kot enakopraven del družbenoekonomskega razvoja. Na osnovi razvijanja dohodkovnih odnosov v kmetijstvu se bodo lahko vsi, ki delajo na kmetijah, enakopravno z drugimi delavci v združenem delu na osnovi združevanja dela in sredstev vključevali v vse sisteme socialne varnosti oziroma si zagotavljali enak obseg pravic kot drugi delavci v združenem delu. Sistemske možnosti so, vendar dohodek v kmetijstvu še ni tolikšen, da bi omogočal vključitev vseh kmetov v vse sisteme socialne varnosti.

Starostna struktura kmečkega prebivalstva je izrazito neugodna, prevladujejo starejši ljudje in se v tem smislu še poslabšuje. Zato v preteklem obdobju vse doslej ni bilo mogoče pristopiti k preoblikovanju sistema na tem področju. Ekonomska sposobnost kmetov, vključenih v to zavarovanje, se po pokazateljih ni toliko izboljšala, da bi se tudi za njihovo zavarovanje kot za zavarovanje delavcev lahko uveljavilo načelo samofinanciranja oziroma, da bi se izenačili v pravicah in dolžnostih z delavci v združenem delu.

Sposobnost financiranja ob uveljavitvi tega zavarovanja je bila: 50 % kmetje sami, 50 % družba; le-ta je na strani kmetov upadala, danes krijejo

30 % kmetje sami, 70 % družba oziroma združeno delo. V letu 1980 pa je skupni znesek prispevkov kmetov znašal le 23,5 % skupnih prihodkov skupnosti.

Ustavno sodišče SR Slovenije je s svojo odločbo z dne 27. 11. 1980 ugotovilo, da drugi in tretji odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov, kolikor izključujeta iz obveznega starostnega zavarovanja kmeta, če ima član njegove družine ali njegovega gospodinjstva pravico do pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz drugega naslova, nista v skladu z ustavo SR Slovenije, ker je ustavna podlaga za pravico in obveznost delovnega človeka, da s socialnim zavarovanjem na temeljih vzajemnosti in solidarnosti z drugimi delovnimi ljudmi zagotavlja sebi in članom svoje družine socialno varnost, delo in dohodek, ki ga ustvarja.

Po razveljavljenih zakonskih določbah pa ta pravica in obveznost delovnega človeka kmeta nista odvisni od dela in dohodka, ki ga ustvarja, temveč od drugih okoliščin. Tako ni mogoče izključiti kmeta iz obveznega socialnega zavarovanja zato, ker ima član njegove družine ali gospodinjstva pravico do socialnega zavarovanja iz drugega naslova. Določilo je rok 6 mesecev za uskladitev teh določb z ustavo.

To, da odpadeta drugi in tretji odstavek 17. člena zakona, pomeni novo razširitev kroga upravičencev. Ostane v veljavi načelo 9. člena zakona, da posameznemu kmečkemu gospodarstvu pripada v okviru obveznega starostnega zavarovanja le ena pokojnina, s tem pa tudi 26. člen zakona, ki določa, da, če je več oseb iz iste kmetije upravičenih do pokojnine, se v skladu z zgornjim načelom le-ta deli med vse upravičence po enakih delih, če se upravičenci ne sporazumejo drugače. Ta razveljavitev pa pomeni po oceni skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji potrebno po dodatnih finančnih sredstvih v višini 1 milijarde 800 milijonov starih dinarjev. Sredstva niso zagotovljena, niti predvidena v planskih dokumentih skupnosti. Sistem zbiranja sredstev pa je takšen, da 70 % prispevajo solidarnostno delavci, 30 % pa krijejo kmetje sami.

Tudi če bi trenutno lahko premostili praznino s krediti, bo potrebno kasneje poiskati rešitve, kako nadomestiti navedena sredstva. Ker gre za vprašanja, ki so širšega pomena in za večje materialne posledice, je Izvršni svet sklenil, naj bi se s to problematiko seznanili tudi Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva, Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Republiški svet za vprašanja družbene ureditve ter posredovali svoja mnenja in stališča. Vendar pa razprave pri teh še potekajo in rezultati še niso znani.

Že ko je Ustavno sodišče začelo postopek za presojo ustavnosti omenjenih določb, je v podrobnejši analizi celotnega sistema tega zavarovanja in posameznih institutov opozorilo tudi na vrsto drugih nepravilnosti. Postopka pa ni začelo na lastno pobudo, temveč je Skupščino SR Slovenije le opozorilo, da bi bila potrebna širša revizija zakona. Razveljavitev določb zakona, na katere je opozorilo Ustavno sodišče in za katere ni sprožen ustavni spor — vendar je ob analiziranju ugotovljeno, da so določbe sporne — pa bi pomenila popolno spremembo tega sistema zavarovanja.

Pristojna delovna telesa Skupščine SR Slovenije, ki so gradivo Ustavnega sodišča nato obravnavala, to je Odbor za agrarno politiko Zbora združenega dela, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, so že takrat sklenila, da je potrebna širša revizija zakona in s tem ustrezna sprememba sistema na tem

področju. Poleg tega, kakšna naj bi bila ta sprememba oziroma v kakšnem obsegu naj bi se opredelili tudi družbenopolitični dejavniki, pa je bilo rečeno, da naj bi se izvedla v skladu z ekonomskimi možnostmi družbe, upoštevaje politiko stabilizacije.

Razprave, ki so nato stekle, so nakazale smer nadaljnjega razvoja, ki je v združevanju dela in sredstev kmečkih proizvajalcev. To je smer, ki jo določata ustava in zakon o združenem delu. Politika naj bi se na tem področju vodila po poti združevanja kmetov zaradi uspešnejšega in ekonomičnejšega pridelovanja hrane.

Pri tem pa je ostalo odprto vprašanje, kaj je s tisto kategorijo kmetov v tem zavarovanju, ki iz objektivnih razlogov ni sposobna za združevanje oziroma kooperantska razmerja zaradi starosti, bolehnosti in nesposobnosti za delo in to ob dejstvu, da gre v tem zavarovanju za zelo neugodno starostno strukturo, saj je po zadnjih podatkih, kot ste slišali, od 71 821 zavarovancev 80 % starih nad 50 let.

Znane so tudi dolgoletne težnje in zahteve kmetov za izpopolnitev tega zavarovanja in s tem za razširitev pravic zlasti za uvedbo invalidskega varstva in odpravo načela »ena kmetija ena pokojnina«. Te težnje in zahteve so bile poudarjene na sleherni seji Skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov in drugih telesih. S podrobnimi finančnimi pokazovalci in postopno predvideno razširitvijo tega zavarovanja so jih vnesli v osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1981—1985 in v druge planske dokumente za naslednje srednjeročno obdobje. Ker zaradi stabilizacijske politike ni mogoče širiti socialnih pravic, je ostalo le načelo, da se bodo pravice širile tako, kot bodo to dopuščale ekonomske zmogljivosti kmetov samih in celotne družbe.

Temeljna razvojna usmeritev na področju kmetijstva je na osnovi znanja, tehnoloških in naravnih možnosti razvijati proizvodnjo hrane in kmetijskih surovin, da bi bila zagotovljena stabilna preskrba prebivalstva. Željeni cilj takšne usmeritve je racionalno planirana družbeno organizirana proizvodnja hrane in kmetijskih surovin. Za doseg tega cilja pa je potrebno več sredstev in več naložb v kmetijstvo. Od vseh kmetijskih površin pa je v republiki Sloveniji 80 % le-teh v rokah individualnih kmetov.

Starostno zavarovanje kmetov pa je del kmetijske politike in odraz vodenja te politike. V skladu z načeli družbenega razvoja, da je treba spodbujati procese združevanja dela in sredstev kmečkega prebivalstva in voditi politiko v smeri združevanja kmetov, zaradi uspešnejšega in ekonomičnejšega gospodarjenja z zemljo in produktivnejšega pridelovanja hrane, so smeri razvoja tega zavarovanja torej nakazane.

Vendar bo glede na starostno strukturo kmetov v starostnem zavarovanju potrebno tudi v bodočem delu te kategorije kmetov zagotoviti socialno varnost prek sistema starostnega varstva, ker ne bo mogoče doseči preorientacijo vseh kmečkih proizvajalcev v kooperantska razmerja.

Iz vsega povedanega izhaja, da je širša revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov potrebna in nujna. Vendar je za takšno celovito revizijo potrebno daljše časovno obdobje. Delo na takšni reviziji sistema je že steklo in bo v prihodnje še pospešeno. Zato Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije predlaga Ustavnemu sodišču SR Slovenije, naj v smislu 412. člena ustave SR Slovenije podaljša rok za uskladitev razveljavljenih določb z ustavo še za nadaljnjih 6 mesecev. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo).

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije o ustavnosti drugega in tretjega odstavka 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov.

2. Zbor v skladu s tretjim odstavkom 381. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga Ustavnemu sodišču SR Slovenije, da podaljša rok za uskladitev zakona za 6 mesecev.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s pripombami delovnih teles Skupščine in zbora opravi širšo revizijo sistema starostnega zavarovanja kmetov ter predloži Skupščini SR Slovenije ustrezne spremembe in dopolnitve zakona o starostnem zavarovanju kmetov.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne.) Če ne, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (142 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981.

Predlog periodičnega delovnega načrta je pripravila in predložila medzborovska skupina delegatov za pripravo programa dela zborov Skupščine za leto 1981, imenovana na sejah zborov 5. 11. 1980. Sodeloval sem v tej skupini, zato mi dovolite, da povem nekaj besed glede periodičnega delovnega načrta, ki ga imamo danes pred seboj.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavala delovna telesa zbora. Predlaganih je bilo nekaj sprememb glede pristojnosti delovnih teles, ki obravnavajo posamezne zadeve. Te spremembe so sprejemljive in jih je potrebno vključiti v periodični delovni načrt.

Nadalje je bilo na seji Predsedstva Skupščine SR Slovenije ob sklicu seje za mesec april ugotovljeno, da je potrebno programirati izredno sejo zborov v skladu s stalno nalogo, ki izhaja iz programa dela glede spremljanja uresničevanja politike stabilizacije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pripravil v zvezi s tem informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letošnjega leta in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letošnjem letu. Ker gre za aktualne probleme na področju uresničevanja letošnje resolucije in njenih ciljev, je bilo ocenjeno, da je potrebno to problematiko skupaj z ukrepi obravnavati čimprej. Zato je sklicana seja za 7. april 1981. Na tej seji bo obravnavan tudi predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili. Tako je potrebno periodični delovni načrt dopolniti z obravnavo navedenih zadev.

Glede seje zborov, ki je v predlogu periodičnega delovnega načrta predvidena za 22. april 1981, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sporočil, da ne bo mogoče pravočasno predložiti naslednjih zadev: uresničevanje družbene preobrazbe uprave z informacijo o izvajanju predpisov o upravnem postopku pred upravnimi organi ter pooblaščenimi organizacijami združenega dela in

drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi; predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Rudniku živega srebra Idrija z osnutkom zakona.

Analiza o uresničevanju družbene preobrazbe uprave narekuje tudi spremembe in dopolnitve nekaterih zakonov s tega področja, zato je zaradi celovite obravnave potrebna premaknitev na kasnejši čas, in sicer v mesec junij 1981.

Nadalje je bilo v postopku priprav predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih ugotovljeno, da so še odprta nekatera sistemska vprašanja, ki jih mora predhodno razjasniti Republiški svet za vprašanja družbene ureditve. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se obravnava ta zakon skupaj z ostalimi zakoni s področja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

Do nadaljnjega se ne vključi v periodični delovni načrt tudi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Rudniku živega srebra Idrija, ker še niso končane študije o utemeljenosti podaljšanega režima za ta rudnik.

Medtem so bila predložena še nekatera druga gradiva, zato je bilo na seji Predsedstva predlagano, da se datum seje spremeni, in sicer od 22. 4. na 29. 4. 1981, s tem da se na tej seji obravnavajo še naslednje zadeve:

— poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980,

— predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih,

— predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju 1981—1985,

— osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP),

— samoupravni sporazum o ustanovitvi Skupnosti otroškega varstva Slovenije in statut Skupnosti otroškega varstva Slovenije,

— samoupravni sporazum o ustanovitvi in delovanju posebnih raziskovalnih skupnosti: za kmetijstvo, živilstvo in veterinarstvo; za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo; za elektrokovinsko industrijo; za kemijo; za gozdarstvo, lesarstvo, papirništvo in grafiko; za promet in zveze; za graditeljstvo; za trgovino, gostinstvo, turizem in drobno gospodarstvo; za zdravstveno in socialno varstvo; za družbene dejavnosti; za tekstilno in usnjarsko-predelovalno industrijo,

— samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev in

— spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gozdarstvo.

Komisija za narodnosti, ki je predlagatelj poročila o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti in njunih pripadnikov v SR Sloveniji, predlaga, da se to poročilo obravnava na junijski seji, ker še niso zaključena posvetovanja o dvojezičnosti, kar bo podlaga za pripravo navedenega poročila. Skupina, ki je pripravljala predlog periodičnega delovnega načrta

predlaga, da se periodični delovni načrt spremeni in dopolni tako, kot sem navedel.

Predlagam tudi, da pooblastimo delovno skupino, ki je pripravljala periodični delovni načrt, da v končni redakciji upošteva navedene spremembe in dopolnitve.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981 se sprejme.

2. Zbor pooblašča medzborovsko skupino delegatov, da na podlagi pripomb delovnih teles zbora in Skupščine pripravi prečiščeno besedilo periodičnega delovnega načrta zbora, ki se objavi v Poročevalcu.

Želi kdo o tako predlaganem sklepu razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (142 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Želi kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Na delegatsko vprašanje skupine delegatov 2. okoliša, gospodarsko področje, Laško, bo dan odgovor na prihodnji seji zbora.

Obveščam vas, da smo pri točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin.

Ker je s tem dnevni red današnje seje Zbora združenega dela izčrpan, se vam zahvaljujem za sodelovanje in zaključujem 54. sejo zbora.

(Seja zbora je bila zaključena ob 12.20.)

55. seja

(7. aprila 1981)

Predsedoval: E m i l T o m a ž i č,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.10.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 55. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 1. odstavka 97. člena in 4. odstavka 99. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Dovolite mi nekaj besed v zvezi s to sejo. V program dela zborov naše Skupščine za 1981. leto smo zapisali kot stalno nalogo, da bomo sproti spremljali in obravnavali vse probleme v zvezi z uresničevanjem naše razvojne in ekonomske politike, se pravi, da bomo nenehno spremljali in razpravljali o tem, kako se izvajajo naloge iz resolucije o družbenoekonomskem in socialnem razvoju za letošnje leto. Na februarški seji našega zbora smo prav v tem smislu in v tem okviru poslušali posebno informacijo Izvršnega sveta, ki nam jo je posredoval podpredsednik Izvršnega sveta tovariš Vladimir Klemenčič. Takrat smo sprejeli tudi obveznost in zadolžili Izvršni svet in vodstvo zbora, da sproti spremljamo izvajanje resolucije in doseganje ciljev, ki smo jih vanjo zapisali. Sklenili smo, da bomo po potrebi zahtevali od Izvršnega sveta vse potrebne informacije, da bomo lahko to nalogo tudi dejansko uresničili. Postavili smo posebno zahtevo, da nas zlasti o večjih problemih Izvršni svet sproti in neposredno informira. Podatki o uresničevanju nalog v letošnjem letu za prva dva meseca so pokazali, da se srečujemo s precejšnjimi problemi, da bistveno odstopamo od dogovorjenih ciljev na štirih področjih našega razvoja, in sicer na področju industrijske proizvodnje, ekonomskih odnosov s tujino, oskrbe z reprodukcijskim materialom in surovinami ter na področju cen.

Prav to dejstvo je pravzaprav osnovni razlog za to, da smo se odločili za današnjo sejo zbora. Zaradi aktualnosti problemov, o katerih bomo danes razpravljali, smo nekoliko zanemarili poslovniška določila glede roka za sklic

seje, pa vendarle ne toliko, da bi onemogočili širšo javno razpravo in pripravo za današnjo sejo zbora. Bilo je sicer nekaj manj časa kot običajno in kot to zahteva od nas poslovnik, pa vendarle ocenjujemo, da so se lahko delegati dovolj dobro pripravili za današnjo sejo zbora. Naj povem, da so v tem smislu tudi trije naši odbori že prejšnji teden pripravili skupno poročilo in da je Odbor za finance zaradi tehničnih razlogov opravil svojo nalogo šele včeraj, tako da ste poročilo tega odbora v zvezi z informacijo Izvršnega sveta dobili šele danes na klop. Prepričan sem, da ga boste uspeli med delom zbora tudi prebrati.

Poleg tega smo dobili pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja Slovenije, ki se nanaša na problematiko oskrbe z umetnimi gnojili. Ta pobuda se skupaj z informacijo o vprašanih spomladanske setve pravzaprav vključuje v prvi del problematike, povezana je torej z obravnavo nekaterih rezultatov in gibanj v prvih dveh mesecih letošnjega leta. Naj ob tej pobudi družbenega pravobranilca ponovno poudarim to, kar smo se v zboru že večkrat dogovorili, da so takšne pobude koristne in da lahko takšne pobude dejansko predstavljajo na dnevnem redu našega zbora tista trenutna aktualna vprašanja, o katerih bi moral Zbor združenega dela republiške Skupščine razpravljati in sklepati. V tem smislu lahko izrazim upanje in prepričanje, da bo takšnih pobud v bodoče še več in da bodo te pobude prihajale še posebej iz združenega dela. Problemov ostaja toliko, da imamo dovolj čvrsto bazo za oblikovanje predlogov, o čemer naj bi poleg sprejetega periodičnega programa zbor še razpravljal in sklepal.

Naj na začetku seje povem tudi to, da predvidevamo, da bi najprej opravili razpravo o vseh treh osnovnih točkah dnevnega reda in da bi potem imeli odmor. Pred odmorom bi imenovali skupini delegatov, ki bosta skupaj z vsemi zainteresiranimi pripravili dokument, ki naj bi bil predmet našega odločanja. Nismo torej pripravljali kakšnega dokumenta vnaprej, ampak naj bi to nalogo opravili obe skupini delegatov. Za prvo točko, se pravi za informacijo, bi imenovali eno skupino delegatov, za drugo in tretjo točko, se pravi za pobudo družbenega pravobranilca in za oceno priprav za spomladansko setev pa bi oblikovali drugo skupino delegatov, če se bo zbor seveda kasneje s tem strinjal.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo, tako kot običajno, izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila delegatov. Predlagam, da v to komisijo izvolimo naslednje delegate: za predsednika Franca Kluna, za člana pa Staneta Miška in Jožeta Pangerca. Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi.)

Dajem predlog na glasovanje! Kdor je za predlog, naj prosim to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 55. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane in skupaj z našimi strokovnimi delavci pripravi poročilo za zbor.

Na današnjo sejo zbora so vabljeni predstavniki: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference SR Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Zadrुžne zveze Slo-

venije, Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije in družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije.

Na sejo zбора so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zбора, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter poročevalci odborov in komisij, in sicer: Franc Vičar, poročevalec Odbora za družbeno-ekonomski razvoj, Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose, Franc Krabonja, poročevalec Odbora za agrarno politiko, Vika Jevšnikar, poročevalka Odbora za finance in Anton Kugonič, poročevalec Zakonodajno-pravne komisije.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo postaviti delegatska vprašanja, da ta vprašanja posredujejo na začetku seje zбора, da bi z njimi seznanili Izvršni svet oziroma ustrezne republiške funkcionarje, in jim na ta način omogočili, da nanje odgovore, če bo to seveda mogoče, že na današnji seji zбора.

Medtem pa prosim, da pregledate gradiva, ki ste jih dobili na klop, še posebej pa se mi zdi potrebno opozoriti na poročilo Odbora za finance, ki ste ga dobili danes.

Rad bi vas tudi seznanil s teleksom, ki smo ga dobili iz Skupščine občine Nova Gorica, s katerim pravzaprav zastavljajo delegatsko vprašanje. Predlagam, da ga preberemo, da ga ne bi posebej razmnoževali in ga dajali na klop. Se zbor s tem strinja? (Da.)

V teleksu piše tole: »Skupščina občine Nova Gorica je dne 10. marca 1981 v pismu Republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo med drugim postavila vprašanje, ali v smislu svobodne menjave dela lahko združeno delo v občini, glede na svoje potrebe, združi sredstva za financiranje matematično-naravoslovnega oddelka v Novi Gorici? Ali bi bil lahko ustanovljeni oddelek verificiran?«

Ker je pripravljen samoupravni sporazum o združevanju sredstev za tak oddelek, nas prosijo — naslovljeno je na naš zbor in Zbor občin — da jim Republiški komitej za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo na seji zborov republiške Skupščine dne 7. aprila 1981 na to vprašanje odgovori.

Delegatsko vprašanje bomo posredovali Izvršnemu svetu in upajmo, da bomo nanj dobili odgovor že na današnji seji zбора.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je končala z delom. Prosim predsednika komisije, da poroča zboru!

Franc Klun: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije za 55. sejo, dne 7. aprila 1981.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 144 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 87 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 16 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 18 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 4 delegati, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 28. okoliš 1 delegat, 29. okoliš 2 delegata, skupaj 3 delegati; prosvetno-kulturno področje: 7. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 1 delegat,

skupno 2 delegata; državni organi in družbenopolitične organizacije: 1. okoliš 1 delegat, skupaj 1 delegat. Torej je skupno odsotnih 6 delegatov.

Komisija je pregledala predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker smo slišali, da nobeno pooblastilo ni sporno. Dajem torej na glasovanje poročilo verifikacijske komisije! Kdor je za potrditev poročila, naj prosim to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 55. sejo Zbora združenega dela. Prav tako ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji zbora navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda.

V sklicu za sejo zbora sem vas obvestil, da bo Izvršni svet na današnji seji dal tudi širšo informacijo o problematiki spomladanske setve. Ker gre za pomembno problematiko in ker gre za dvoje različnih predlagateljev, ne bi kazalo o obeh zadevah, se pravi tudi o pobudi družbenega pravobranilca, razpravljati v eni točki dnevnega reda, ampak predlagamo, da bi razpravljali ločeno, se pravi ločeno pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja in ločeno informacijo o spomladanski setvi.

Glede na to predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 55. seje Zbora združenega dela,
2. informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981,
3. predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili,
4. ocena priprav za spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji,
5. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu dnevnega reda razpravljati? (Ne želi.) Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje o dnevnem redu. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red soglasno sprejet.

Prede predidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo skupaj z delegati Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali na skupnem zasedanju uvodno besedo k informaciji o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in k predlogom ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, ki jo bo posredoval tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.30 in se je nadaljevala ob 10.30.)

Predsednik Emil Tomažič: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, kar je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Uvodno obrazložitev smo pravkar poslušali na skupnem zasedanju.

Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki dnevnega reda so: Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje, Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance, dr. Iztok Winkler, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kulturo in znanost, Marija Zupančič-Vičar, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, Živko Pregl, namestnik direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje in Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Ker ugotavljam, da je najavljenih predstavnikov Izvršnega sveta malo v dvorani, predlagam pet minut odmora, da se v tem času zberejo.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 10.35 in se je nadaljevala ob 10.40.)

Predsednik Emil Tomažič: Navzoči so torej tile predstavniki Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda: tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta, tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje, tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, tovarišica Marija Zupančič-Vičar, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, tovariš Borut Šnuderl, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve in tovariš Živko Pregl, namestnik direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Informacija o gospodarskih gibanjih je bila objavljena v Poročevalcu št. 7. Informativno ste k tej točki dnevnega reda prejeli tudi oceno gospodarskega stanja in smeri aktivnosti, oblikovane na skupnem delovnem pogovoru članov Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, kar je bilo prav tako objavljeno v Poročevalcu št. 7.

K informaciji ste prejeli tudi predlog družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmeritvi družbenih sredstev za nadomeščanje maloprodajnih cen osnovnih prehranskih proizvodov in skupno poročilo Odborov za družbenoekonomske odnose, družbenoekonomski razvoj in agrarno politiko. Kot sem že uvodoma povedal, ste poročilo Odbora za finance in poročilo Zakonodajno-pravne komisije dobili danes na klop.

Danes ste prejeli kot informativno gradivo Informacijo Zveznega izvršnega sveta o gospodarskih gibanjih na začetku leta 1981. Ker je gradivo strogo zaupne narave, prosim, da to pri ravnanju s tem gradivom upoštevate.

Kot smo se uvodoma dogovorili, predlagam, da imenujemo skupino delegatov z nalogo, da spremlja razpravo in da to razpravo po zaključku razprave

pri 4. točki dnevnega reda prouči in oblikuje predlog, o katerem naj bi zbor potem tudi sklepal.

V skupino delegatov predlagam naslednje delegate: tovariša Franca Vičarja, poročevalca Odbora za družbenoekonomski razvoj, Ivana Zelenška, poročevalca Odbora za družbenoekonomske odnose, Viko Jevšnikar, poročevalko Odbora za Finance in Francko Herga, delegatko 16. okoliša za gospodarsko področje iz Maribora ter Vilmo Manček, delegatko 21. okoliša za gospodarsko področje Novega mesta.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.) Skupina delegatov bo delala med odmorom in se ji lahko pridruži vsak delegat, ki bi želel sodelovati pri delu skupine.

Dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za tako oblikovano skupino delegatov, naj prosim glasuje! (140 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagana skupina delegatov soglasno izvoljena.

Pričenjam razpravo! Še prej pa vprašujem predstavnike delovnih teles, ali želijo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Franc Vičar, poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj. Prosim!

Franc Vičar: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da pred pričetkom razprave opozorim na nekaj pomembnejših poudarkov s skupne seje Odborov našega zbora za družbenoekonomske odnose, družbenoekonomski razvoj in agrarno politiko.

Jasno je, da je zaostrena gospodarska situacija v svetu vplivala tudi na razvoj pri nas. To še posebej, ker smo si v tem srednjeročnem načrtu zastavili precej obsežne naloge, hkrati pa smo se odločili za stabilizacijsko obnašanje na vseh področjih. Velik poudarek je dan izvoznim prizadevanjem ob malenkostnem povečanju uvoza. To pomeni, da bomo morali ponovno skrbno pretehtati, kaj in koliko bomo uvozili, saj bomo uvažali samo tisto, kar bo zagotavljalo kasnejši izvoz. Naša prizadevanja za izvoz ne bodo smela biti linearna ampak selektivna, saj z neodgovornim izvozom nekega blaga lahko povzročimo več škode, če moramo enako blago kasneje uvoziti. Tu bomo morali čimprej popraviti bilance za surovine, reprodukcijski material in hrano, da bi že vnaprej preprečili pojav takih neskladij.

Vrsta težav na začetku letošnjega leta izhaja iz pomanjkanja surovin in reprodukcijskega materiala. To pomanjkanje se kot posledica kaže v upadanju gospodarske rasti in v zmanjšanju izvoza, pomanjkanju blaga na domačem trgu ter v stalnem povečevanju cen in upadanju življenjskega standarda. Stanje, kakršno je, ne smemo posplošeno gledati kot stanje v vsem letu 1981. Vsekakor pa dejanska situacija opozarja in kliče na še večjo prizadevnost za doseganje zastavljenih planskih ciljev. Pri tem pa je nujno, da težka bremena, ki jih nalagajo stabilizacijska prizadevanja, ne padejo le na nekatere, pač pa bomo morali po svojih zmožnostih vsi prispevati za sanacijo sedanjega stanja.

Znano vam je, da smo naloge družbenoekonomskega in socialnega razvoja naše republike za letos opredelili z resolucijo, s katero smo posamezne subjekte zadolžili za uresničevanje sprejetih ciljev. Vendar pa iz predložene informacije o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letošnjega leta ni mogoče ugotoviti, kako posamezni nosilci izvajajo sprejete naloge in obveznosti. Tako delegatom od nekaterih pomembnejših nalog ni bilo jasno:

1. Ali je SISEOT ob dograjevanju sistema pospeševanja izvoza v okviru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino zagotovila relativno večje pospeševanje izvoza blaga višjih stopenj predelave, pri katerem je možno doseči večje devizne učinke ob večji porabi domačih surovin, domačega znanja in tehnologije?

2. Ali je Gospodarska zbornica Slovenije pripravila enotno metodologijo za prikazovanje transportnih stroškov v temeljnih organizacijah združenega dela?

3. Ali so investitorji, sovlagatelji in banke pripravili konkretne programe za dokončanje začelih objektov in za preložitev ali ustavitve izgradnje tistih že začelih objektov, ki ne ustrezajo kriterijem za prestrukturiranje gospodarstva?

4. Ali so bili sprejeti ukrepi za racionalnejše izkoriščanje kmetijskega zemljišča in omejitve za uporabo le-tega v nekmetijske namene?

Glede na odprta vprašanja bi bilo potrebno poiskati odgovore že na današnji seji. V kolikor pa to ni mogoče, bi kazalo razmisliti o tem, da Izvršni svet pripravi ustrezno informacijo. Hvala lepa!

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Hvala lepa! Želi še kdo od poročevalcev besedo? (Ne želi.) Prehajamo na razpravo. Besedo dajem tovarišu Lojzetu Fortuni, podpredsedniku Gospodarske zbornice Slovenije. Prosim!

Lojze Fortuna: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Najnovejši podatki o gospodarskih tokovih kažejo, da so se neugodne tendence na nekaterih področjih družbene reprodukcije začele spreminjati v pozitivni smeri. Ali bomo te tokove uspeli do kraja preobrniti in ali bomo uresničili usmeritve in cilje iz resolucije za letošnje leto, je odvisno predvsem od samega združenega dela in vseh drugih družbenih dejavnikov, čeprav nam seveda tudi sedanje mednarodne gospodarske in politične razmere niso v prid. Kot smo predvidevali, so pogoji gospodarjenja v prvem letu novega srednjeročnega obdobja zelo težki, zato zahtevajo še toliko bolj, da dosledno izvajamo načrtano politiko ekonomske stabilizacije. Pri tem se zavedamo, da je ekonomska stabilizacija dolgoročen proces, v katerem bo prihajalo do pretresov, če ne bomo našega celotnega ravnanja uskladili z realnimi možnostmi. Da bi ti pretresi bili čim manj boleči in da bi čimprej odpravili žarišča, ki destabilizirajo naše gospodarstvo, moramo z učinkovitimi operativnimi posegi na vseh ravneh in v vseh okoljih razreševati tekoče probleme, hkrati pa ne smemo zanemariti tudi razreševanje razvojnih, predvsem strukturnih problemov v našem gospodarstvu. Ob tem pa moramo pospešeno uveljavljati samoupravne družbenoekonomske odnose in tak položaj delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, da bodo resnično odločali o pogojih in rezultatih svojega dela, o dohodku, ki so ga ustvarili v različnih oblikah združevanja dela in sredstev na domačem ali tujem trgu. To je bilo poudarjeno tudi na zadnji seji skupščine Gospodarske zbornice Slovenije, ko je obravnavala nekatera pereča gospodarska vprašanja in se zavzela za samoupravno urejanje tokov družbene reprodukcije.

Pri tem smo razčlenjevali tudi vzroke sedanjih negativnih pojavov in trendov v gospodarstvu ter sprejeli usmeritve za nadaljnje aktivnosti, zlasti na naslednjih področjih: oskrbovanje industrije s surovinami in reprodukcijskimi materiali, ekonomski odnosi s tujino in uveljavljanje novega sistema

cen. Stanje na teh področjih nalaga vsem družbenim subjektom, da skladno s svojo vlogo, pristojnostmi in odgovornostjo okrepijo prizadevanja za realizacijo zastavljenih ciljev. Vsi ukrepi in aktivnosti pa morajo biti naravnani tako, da bodo prispevali k ustvarjanju razmer za samoupravno urejanje odnosov v družbeni reprodukciji, s čimer se bo zoževal tudi prostor za administrativno poseganje. Prav gotovo je osrednje vprašanje sedanjega gospodarskega trenutka oživljanje industrijske proizvodnje ter zagotavljanje potrebnih surovin in reprodukcijskih materialov in seveda oskrba prebivalstva.

Problemi, povezani z oskrbo industrije s surovinami in repromateriali, se vse bolj zaostrojujejo tako pri tistih, ki jih uvažajo kot pri dobavah iz domačih virov. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, je oskrba s surovinami kritična; zlasti v predelavi kovin, strojogradnji, elektroindustriji, papirni in lesni industriji ter gumarski in kemični industriji. O načinih prekinjanja utečenih reprodukcijskih tokov ter s tem poslovnih in dohodkovnih povezav kot so pogojevanje dobav z delnim plačevanjem v devizah, z dinarskimi vezavami za razvoj surovinskih zmogljivosti, avansi itd., ne bi govoril, saj so znani. Opozoril pa bi na to, da se slovensko gospodarstvo, zlasti pa še predelovalna industrija, mora zavedati, da si bo s samoupravnimi sporazumi o združevanju dela in sredstev morala ustvarjati možnosti za dolgoročno zagotavljanje osnovnih surovin, reprodukcijskih materialov in energije, tako v okviru Socialistične republike Slovenije kot v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah.

V okviru splošnih združenj bomo pospešili delo na pripravi bilanc najpomembnejših surovin in reprodukcijskega materiala na podlagi usklajenih planov razvoja, ki naj bi bili temelj za dogovarjanje s surovinsko industrijo. Organizacije združenega dela predelovalne industrije bi morale iskati skupna pota za dogovarjanje in sporazumevanje z organizacijami združenega dela surovinske industrije. Sicer pa bi morali pri oskrbi s surovinami v večji meri uveljavljati družbenoekonomske odnose na osnovah skupnega prihodka in skupnega dohodka. Glede na veliko odvisnost slovenskega gospodarstva tudi od uvoženih surovin in repromateriala, menim, da je potrebno zagotoviti za ta uvoz potrebne devize, da bo proizvodnja potekala normalno in da bodo hkrati čim bolj izkoriščene sedanje proizvodne zmogljivosti.

Doseganje predvidenega obsega industrijske proizvodnje je neposredno povezano z uresničevanjem planiranega izvoza in uvoza. O teh gibanjih, ki so znana, ne bi govoril. Omenil bi le, da bo aktivnost na področju ekonomskih odnosov s tujino tudi v prihodnje osredotočena na ustrezno organiziranje združenega dela, povezanega v sekcijah za učinkovitejši nastop na tujih trgih, zlasti v neuvrščenih državah, državah v razvoju in za usposobitev za izvajanje kompleksnih objektov v tujini. Ocenjujemo, da sedanji problemi v zunanjetrgovinski menjavi niso posledica delovanja zakona o deviznem poslovanju, kot nekateri skušajo prikazati, ampak predvsem v nedograjenosti deviznega sistema in globalnega neskladja med potrebami po devizah in dejansko ustvarjenim deviznim prilivom.

Ustvarjanje in pridobivanje deviznih sredstev mora torej temeljiti na samoupravnem urejanju blagovnih in denarnih tokov na področju ekonomskih odnosov s tujino. To pa pomeni, da moramo ne samo upoštevati, ampak tudi spodbujati samoupravno povezovanje organizacij združenega dela za ustvarjanje deviznega prihodka skladno s 67. in 68. členom deviznega zakona. Sicer pa bi morali izvoznemu gospodarstvu zagotoviti ugodnejši položaj in z dodatnimi ukrepi selektivno spodbujati izvoz zlasti na konvertibilne trge.

Eden naših pglavitnih razvojnih ciljev je oblikovanje izvozno usmerjenega gospodarstva. Prvi pogoj za to pa je ustrezno prestrukturiranje slovenskega gospodarstva, zlasti njegove predelovalne industrije. Z dogovorom o temeljnih družbenega plana za to srednjeročno obdobje smo opredelili tudi kriterije za tako prestrukturiranje. Gre za razvojne kriterije, zlasti za področje industrije, ki naj bi omogočili, da bi dosegli odločnejšo prerazporeditev na tehnološko zahtevnejše proizvodnje, ki zagotavljajo večji dohodek na delavca oziroma na vložena sredstva, s tem pa tudi v proizvodnjo, ki je konkurenčna na tujih trgih. Te kriterije pa moramo seveda v praksi dosledno uporabljati in ne popuščati različnim pritiskom. V nasprotnem ne bi namreč dosegli predvidenega prestrukturiranja, kar je edina realna možnost za nadaljnji razvoj slovenskega gospodarstva in povečanje izvoza. To je še zlasti pomembno v sedanjih zapletenih gospodarskih razmerah, ko smo pri investiranju odvisni praktično samo od lastne in to dokaj pičle akumulacije.

O gibanjih in nalogah na področju cen ne bi obširneje govoril, ker je uvodoma podpredsednik Izvršnega sveta tovariš Florjančič med drugim razdelal tudi to področje. Omenil bi le, da smo tudi v zbornici intenzivirali nekatere aktivnosti za pospešeno in dosledno uveljavljanje zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen, katerega izvajanje omogoča, da se cene začno umirjati oziroma, da se začno ustrezno urejati tudi odnosi med cenami.

Zakon pa bomo uspešno uveljavili le, če bomo pri urejanju cen izhajali iz konkretnega ekonomskega položaja, zlasti iz dosežene produktivnosti dela pri posameznih proizvodih in jih primerjali oziroma usklajevali s kriteriji in merili za oblikovanje cen, ki jih predvideva zakon.

Gre torej za konkretne odnose organizacij združenega dela, ki so v reprodukcijski verigi medsebojno povezane od surovin do končnega izdelka in njegove prodaje. Naloge zborničnega sistema, zlasti še splošnih združenj na tem področju zadevajo predvsem izdelavo meril za oblikovanje cen, ki jih mora uporabiti oziroma razširiti vsaka temeljna organizacija združenega dela. To delo je kljub kasnitvam v nekaterih splošnih združenjih v glavnem pri kraju. Sicer pa bomo tudi v prihodnje spodbujali organizacije združenega dela, da bodo odnose med udeleženci v reprodukcijski verigi v čim večji meri urejale na podlagi skupnega proizvoda oziroma na osnovi udeležbe na skupnem prihodu ter zagotavljali za to tudi ustrezne strokovne podlage.

Ko govorimo o gospodarskih gibanjih in uresničevanju resolucije, velja poudariti, da je ekonomska stabilizacija tesno povezana še z vrsto drugih vprašanj, od katerih naj omenim le nekatere. Namesto vse večjega zapiranja v ožje ali širše regionalne okvire pa tudi v lastno temeljno ali delovno organizacijo ter neredko skupinsko lastniškega in monopolnega obnašanja delavcev v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela, moramo razvijati povezovanje organizacij združenega dela, medsebojno odvisnih v procesu reprodukcije na celotnem jugoslovanskem trgu. Tako povezovanje pa morajo spodbujati tudi ukrepi ekonomske politike.

Nekatere vrste porabe so kljub opredelitvam v planskih dokumentih in političnim dogovorom še vedno premalo usklajene z realnim dohodkom. O stopnji gospodarske rasti se dostikrat razpravlja ne z vidika možnosti materialne proizvodnje, ampak preveč iz vidika posameznih potreb po porabi.

Za vse ukrepe, ki posegajo v materialno proizvodnjo, in pogoje gospodarjenja je potrebno pravočasno izdelati ustrezne bilance. Čim bolj moramo izkoristiti sedanje proizvodne zmogljivosti in uveljavljati tudi druge kvalitet-

ne dejavnike gospodarjenja, da bi dosegli večjo produktivnost dela in večjo ekonomičnost poslovanja na osnovi sedanjih proizvodnih zmogljivosti. Učinkovito samoupravno urejanje tokov družbene reprodukcije zahteva, da najprej zagotovimo ustrezno samoupravno pa tudi poslovno organiziranost znotraj delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela oziroma, da uresničujemo na vseh nivojih cilje združevanja v gospodarstvu.

Spodbuditi in izvajati moramo racionalno porabo surovin in reprodukcij-skih materialov ter energije, varčevanje pa mora postati sestavina obnašanja v vseh okoljih in v celotni družbi. Glede na razpravo govornika pred menoj, bi omenil glede obveznosti, ki izhajajo iz resolucije, da v glavnem vse te obveznosti v okviru zbornice izpolnjujemo in tako bo tudi metodologija s področja transporta, ki jo je tovariš poudaril, pripravljena do konca maja.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Odrejam 30 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 11.05 in se je nadaljevala ob 11.50.)

Predsednik Emil Tomazič: Nadaljujemo z razpravo k 2. točki dnevnega reda.

Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška.

Jože Gabrovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s področja gospodarstva ter kulturno-prosvetnega področja je obravnavala predloženo informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in to v celoti podprla. Obenem pa je oblikovala naslednja stališča.

Po podatkih, ki so nam znani v občini in republiki za prva dva meseca leta 1981, ugotavljamo, da se nam resolucijska izhodišča za leto 1981 ne uresničujejo tako, kot smo želeli. Zato bi morali razmišljati tudi o tem, ali je sedanji trenutek tisti, da že pričnemo razmišljati o nekaterih ukrepih tekoče ekonomske politike, ki naj bi pripomogli k uresničevanju resolucije.

Po informacijah organizacij združenega dela v občini je zaradi dviga svetovnih cen prišlo do povečanja uvoznih cen. To je zmanjšalo konkurenčno sposobnost na tujih trgih, zaradi česar prihaja do zmanjšanja naročil. Medtem ko je dinamika naročil za domači trg še sorazmerno ugodna, je situacija slaba, če ne celo kritična, pri naročilih za izvoz. Od 60 organizacij združenega dela, ki izvažajo, je 17 organizacij združenega dela ali 30% takih, kjer so naročila za izvoz slaba, pri 8 organizacijah združenega dela pa celo kritična, kar pomeni, da od 60 organizacij združenega dela, ki izvažajo, 25 ali 42% nima točno opredeljenih ekonomskih ciljev v izvozu. Če le-tem dodamo še dejstvo, da imajo izvozna naročila zelo kratek rok, potem je jasno, da ob pomanjkanju osnovnih surovin in reprodukcijskega materiala organizacije združenega dela niso sposobne takoj realizirati izvoznih naročil.

Prizadevanje za zmanjšanje cen je nedvomno odvisno od prizadevnosti organizacij združenega dela, da porast stroškov nadomeste z boljšim gospodarjenjem in izkoriščanjem notranjih rezerv, kjer tudi zmanjšanje družbene režije ni zadnji od elementov notranjih rezerv.

Je pa tudi na nas samih, da bi znali uresničiti naloge, ki smo si jih zadali s plani za leto 1981 oziroma s srednjeročnimi plani 1981—1985. Sprašujemo se, ali smo in koliko smo sposobni, da bi naloge, ki smo si jih zadali, tudi uresničili?

Seveda uresničevanje resolucijskih stališč za leto 1981 ni kratkoročna naloga. Vendar pa ekonomska nestabilnost vpliva na kvaliteto dela v organizacijah združenega dela ter v končni konsekvenci na primarno delitev družbenega proizvoda. Zato bomo morali razmišljati o tem, kako, na kakšen način ter kdaj se bomo samoupravno dogovorili in v praksi izvajali:

— uskladitev vseh oblik porabe z rastjo dohodka oziroma da bomo funkcionalnost svobodne menjave dela sankcionirali z ustreznim financiranjem, o verifikaciji katerega mora odločati najmanj Zbor združenega dela, če ne vsi skupščinski zbori;

— ustvarjanje večje proizvodnje moramo pogojevati z rastjo dohodka na zaposlenega, na podlagi intenzivnega gospodarjenja ob ustreznem optimalnem povpraševanju, ki ga spodbuja sedanji cikel domačega in tujega tržišča;

— maksimalno izkoriščanje razvojnih kapacitet še vedno preprečujejo subjektivne ocene o prestrukturiranju gospodarstva na osnovi domačega znanja tehnologije. V tem pogledu bomo morali še močneje kot doslej angažirati naše znanstvene institucije, da bodo odločitve imele tudi strokovno raven.

Kot ukrepe tekoče ekonomske politike gospodarstva v občini pa je potrebno hkrati z ukrepi širše družbenopolitične skupnosti sprejeti naslednje:

Zaradi omejenih možnosti uvoza opreme in ob dejstvu, da se bo ta panoga v drugih republikah v Jugoslaviji v srednjeročnem obdobju 1981—1985 razvijala hitreje kot v Sloveniji, se odpirajo večje možnosti v občini za strojegradnjo pri izdelavi opreme;

— spremembe v razvoju manj razvitih bodo morale v bodoče sloneti na medsebojnem dogovarjanju o izdelavi opreme in tehnologije med organizacijami združenega dela v naši občini ter med organizacijami združenega dela na manj razvitih območjih;

— najmanj polovico prirasta družbenega proizvoda občine bomo v prihodnjem morali doseči z izvozom, tako da bi bil ta leta 1981 okoli 260 milijonov dolarjev, leta 1985 pa že okoli 300 milijonov dolarjev. Na ta način bi dosegli maksimalno pokritje uvoza in devizno ekonomsko stabilizacijo ter likvidnost v tujini.

Čeprav je akumulacija v letu 1980 dosegla visoko rast 68 %, jo bomo ekonomizirali le, če jo bomo uspeli združiti v občini za nove investicije, zaradi vse očitnejšega zmanjševanja bančnih sredstev ter kreditov iz tujine. To z drugimi besedami pomeni spremembo politike v organizacijah združenega dela glede združevanja sredstev.

Skupina delegatov predlaga, da se v skladu s 112. členom dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter na osnovi 12. točke drugega dela osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 spodbudijo konkretne aktivnosti organizacij združenega dela za združevanje in direktno vlaganje v gospodarsko manj razvite republike in v SAP Kosovo. Temu področju naj se nameni posebna skrb in pozornost.

Skupina delegatov tudi predlaga, da bi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije obrazložil, zakaj odgovorni v prvem trimesečju niso uresničili nalog, za katere so bili zadolženi. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Igor Ponikvar, delegat Zbora združenega dela za področje državnih organov, 3. okoliš, Celje.

Igor Ponikvar: Tovarišice in tovariši delegati! Rad bi povedal, da naša skupina delegatov v celoti podpira ukrepe, ki so predloženi v osnovnem gradivu in na tej osnovi tudi današnji ekspozice Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pri tem zlasti poudarjamo, da je dobro, ker so v teh ukrepih navedeni nosilci odgovornosti, vendar pa bi jih bilo potrebno opredeliti, kjer je to mogoče. Žal pa pri nekaterih manjkajo roki. Zato se naša delegatska skupina zaveza, da bi povsem jasno opredelili, kdo in do kdaj bomo posamične naloge opravili.

V razpravi o situaciji, v kateri se nahajamo, je delegatska skupina veliko pozornost namenila nekaterim pomembnim področjem, za katera naj bi se sprejeli ustrezni ukrepi. Skupina je pri tem ugotovila, da delamo prepočasi in da ob planskem usmerjanju razvoja delamo včasih tudi nepremišljeno.

Poudarili smo predvsem da je do omejevanja izvoza blaga prišlo prepočasi, zlasti kadar gre za proizvode oziroma za blago, ki ga objektivno potrebujemo doma. Iz lanskoletne izkušnje, na primer pri pralnih praških, se nismo veliko naučili.

Drugo je vprašanje omejevanja uvoza tistih reprodukcijskih materialov, delovnih sredstev in naprav, ki omogočajo kontinuirano delo, ki omogočajo prestrukturiranje in seveda tudi višjo produktivnost dela. Danes govorimo o tem, da je treba sprostiti uvoz opreme. Premalo smo torej selektivni, premalo znamo presojati, ali je v danem trenutku usmeritev jasno opredeljena in ali je takrat, ko jo sporočimo v združeno delo, hkrati tudi zagotovljeno, da ne bi prišlo do motenj, na katere smo sicer pravočasno opozarjali.

O tem ne govorimo sedaj prvič. To se vleče že od lanskega leta in lani smo opozarjali na to, kar se praktično v praksi tudi potrjuje. Ne želim vse vprek kritizirati. Hočem samo s tem v zvezi predlagati dodatno misel. Gre za to, da v Zboru združenega dela zelo zaostreno postavimo v ospredje vprašanje zagotavljanja nemotene proizvodnje, nemoteno zagotavljanje dela. Če tu ne bomo uspešni, potem nam vse drugo ne bo veliko pomagalo. Izhajati je treba iz tega vidika in to naj nam bo temeljno načelo. Mislim, da to temeljno načelo preveva predlagane ukrepe, da pa mora hkrati Zbor združenega dela dobivati podrobne informacije, v katerih ne bodo pojavi le razloženi. Opredeljena mora biti predvsem tudi odgovornost za njihov nastanek in za posledice, ki nastajajo zaradi tega, ker nekateri krogi delajo prepočasi ali pa včasih tudi nepreračunljivo. Opredeliti se moramo do tega, da ob poudarjeni vlogi Gospodarske zbornice, SISEOTA, Izvršnega sveta in organov uprave zahtevamo tudi spremljanje učinkov njihovega dela, razlagati pojave in na osnovi že ugotovljenega stanja, že dokazanih posledic, zgolj razvijati novo misel, ni kaj pametno. Prizadevati si moramo za to, da bo pamet sposobna preprečevati negativne pojave in posledice. Mislim, da je to tisto, pri čemer moramo vztrajati.

S to temo se povezuje tudi že dolgo časa znan pojav izsiljevanja. Gre za izsiljevalske sporazume, predhodna plačila, devizne zahteve, in neutemeljeno dvigovanje cen. To so pojavi, ki so znani. Že lani smo opozarjali, da obstajajo med organizacijami združenega dela pojavi, v katerih se pod naslovom samoupravnega sporazumevanja skrivajo v bistvu zelo nizkotne izsiljevalske tenden-

ce, vendar smo dopustili, da so se leto in dan razraščali. Danes sicer pravimo, da je treba s tem končati in da združeno delo poslej ne bo pristajalo na take izsiljevalske sporazume. Mislim, da je zelo pozitivna misel v predlogu, da le takrat, kadar potrebujemo večje količine reprodukcijskih materialov ali proizvodov, moramo pristajati na sovlaganja. Če pa gre za normalno izpolnjevanje pogodbenih odnosov po znanih količinah iz preteklega leta, potem ne vem kje ima delovna organizacija vest za to, da izsiljuje drugo, da sovлага, če v bistvu zahteva enake količine, ki jih je ves čas dobavljal ta proizvajalec svojemu komitentu. Mislim, da so to izkrivljene stvari in da je treba to opredeliti kot zavrženo dejanje.

Ko smo v časopisu brali o takem izsiljevanju nekaterih slovenskih podjetij sem mislil, da začenjamo z javno konfrontacijo, kar bi bilo dobro. Treba je tako tudi nadaljevati! Poglejte! Imamo jezikovno razsodišče. V časopisu piše, kdo slabo uporablja slovenski jezik in kako ga je treba pravilno uporabljati. Poleg tega nas pozivajo, da jim navedemo primere nepravilne rabe slovenskega jezika, vse s ciljem, da bomo bolje in lepše govorili, lepše pisali in tako dalje. Nadaljujmo, po tej analogiji akcijo! Začnimo pisati v časopisih, kdo je konkretno kaj negativnega naredil in kakšne so posledice, ki jih je s svojim ravnanjem povzročil ter kakšne so družbene posledice, ki jih ugotavljamo in kakšne so sankcije! Mislim, da bo to pravi odnos. Ni pa primerno, da se po nekaj takih primerih reče in napiše: kaj je sedaj bolje? Ali je bolje, da je direktor ponudil izsiljevalski sporazum in zagotovil svojim delavcem delo, ali pa bi bilo bolje, da tega ne bi storil, pa bi bili delavci brez dela.

Tovariši, to je lažna dilema! To dilemo moramo odklanjati. To ni stvar za diskusijo. Treba je zagotoviti delo in treba se je pri tem pošteno, samoupravno obnašati. To je filozofija tega trenutka. Zavzemamo se za oster nastop zoper tiste, ki pod firmo samoupravljanja in odločanja delavcev počenjajo grobe nepravilnosti. Zato predlagam, da razmislimo o tem, ali ne bi tako in podobno objavljani uveljavili v našem dnevnem tisku. Navsezadnje naj se tudi zbornica s svojimi častnimi razsodišči enkrat že pokaže tudi na tem področju s konkretnim dejanjem, ki pomeni krepitev odnosov znotraj združenega dela, ne pa da vsi razlagamo pojav, nikogar pa ni, ki bi pojavu stopil na prste, zlasti še, če je direktor slučajno naš prijatelj. Iz tega nastane navadno čvekanje, besedno se podolgem in počez koljemo med seboj, v bistvu pa se nič ne zgodi. Pa ne uporabljamo tega izraza zato, da bi hotel kri in glave!

Glede nezaposlenosti je ugotovitev popolnoma realna in točna, da trenutno stanje z okoli 2000 nezaposlenimi več, kot smo jih imeli v lanskem letu, ni dramatično in verjetno bo preteklo še nekaj časa, da bi vprašanje zaposlovanja in brezposelnosti postalo akutno družbeno vprašanje. Pa vendarle je prav, da v Zboru združenega dela nekoliko prej govorimo o takem pojavu, kot pa takrat, ko bi bil potreben že kakšen globlji poseg. Hočem samo mimogrede opozoriti, da se v jeseni vrne lanska generacija iz Jugoslovanske ljudske armade in ta seveda pomeni dodatni priliv in hkrati pritisk na zaposlovanje. Tudi to ne utegne biti dramatično, kajti napovedi ne predvidevajo znatnega porasta nezaposlenih po absolutnem številu, v odstotkih pa le za okoli 1 0/0. Ne zaradi dramtiziranja, ampak zato, da bomo videli, kako smo v bistvu naravnani, kako iščemo novo smer v usmerjenem izobraževanju, se pogovarjamo o kadrovske planiranju in kadrovske planih v kolektivih in kako jih sprejemamo. V februarju — te podatke imam za Slovenijo — je bilo na primer na listi iskalcev zaposlitev 200 strugarjev, ključavničarjev in avtomehaničkov, 90 ku-

harjev, 50 elektrotehnikov, 110 medicinskih sester, 60 ekonomistov in 22 diplomiranih ekonomistov, 40 pravnikov in 22 diplomiranih pravnikov, 23 socialnih delavcev, 20 anglistov itd. Vse to so sicer majhne številke za slovenski prostor. Vendar pogledajte, to so proizvodni poklici! Govorimo o prestrukturiranju gospodarstva, o izboljšanju kadrovske strukture, na seznamu pa imamo šolane mlade kadre, ki jih nočemo sprejeti na delo. To je zdaj zame temeljno vprašanje, o katerem je treba govoriti bolj zaostreno tudi v ukrepih.

Res je, da je na drugi strani med 2000 nezaposlenimi tudi 150 administrativnih delavcev, 130 pomožnih administrativcev, 858 gimnazijskih maturantov, poleg teh še 60 maturantov pedagoške usmeritve, pa še 120 voznikov tovornih vozil. Vidite, kako smo pravzaprav z administracijo, pa z avtoprevozništvom kvarili slovensko mladino in jo v bistvu usmerjali v poklice, kjer se pričakuje na relativno lahek način zaslužiti. To je zdaj rezultat tistega, kar moramo korenito menjati. Mislim, da je dolžnost delegatov v Zboru združenega dela kot delavcev in kot staršev, da povemo doma svojim otrokom, kje je perspektiva.

Predlagam, da tisti predlog ukrepa, ki pravi, da je treba dati prednost mladim pri zaposlovanju, zaostriamo in zahtevamo, da vsak štipenditor, vsaka organizacija združenega dela ali skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju, kadar gre za štipendiranje iz splošnih združenih sredstev, zagotovi vsakemu štipendistu takojšnjo zaposlitev. To je bistvo. Ne, da dajemo mladim absolutno prednost. Treba pa jo je zagotoviti kategoriji kadrovskih štipendistov in onih iz združenih sredstev, da se takoj zaposlijo kot pripravniki. Če tega ne omogočimo, potem to pomeni, da smo vsa družbena sredstva, ki smo jih porabili za njihovo izobraževanje, preprosto zavrgli, namesto da bi to investicijo v kadre aktivirali za to, da bomo ustvarjali večji dohodek in bolje delali. Mislim, da bi morali to uveljaviti in če ne bo šlo drugače, dokazati tudi organizaciji združenega dela, da ima slabo kadrovsko službo in da delavci niso imeli nobenega vpliva na kadrovsko politiko. Na glas, jasno in javno! Zdaj se nekateri sprenevedajo češ, če ne bi dali kadrovske štipendije, bi bil socialni problem. To je slepomišljenje in sprenevedanje tistih, ki so slabo načrtovali. Sem torej za to, da zaostriamo odgovornost tam, kjer lahko dokazujemo slabo delo.

Na koncu ekspezeja je bilo govora tudi o štipendistih in o tem, da je razpisanih skoraj za polovico manj štipendij kot jih je bilo lansko leto. Očitno je, da nekatere organizacije združenega dela iz nevednosti niso posegle po skupnem razpisu, ali pa so že predvidele, da ne bo dela. Kadrovsko politiko je treba voditi dolgoročno, treba je štipendirati, seveda pametno štipendirati. Da pa ne bi vsakdo ponujal svojih štipendijskih razpisov v časopisu in jih plačeval, predlagam, da Izvršni svet sproži pobudo v tem smislu, da se ponovi razpis in da se določi nov skupni razpisni rok.

Naj na koncu rečem glede strogo zaupnih informacij še nekaj besed. Preberite na 57. strani enega izmed možnih ukrepov, ki ga ponuja Zvezni izvršni svet, da se uvedejo začasna nadomestila za kritje povečanih življenjskih stroškov delavcem z najnižjimi osebnimi dohodki, vse dokler se ne stabilizirajo trg in cene. Mislim, da je to natančno v nasprotju s tistim, kar smo v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji po dolgem in počez govorili. Rekli smo, da ne kaže uvajati linearnih druginjskih dodatkov. Tu pa Zvezni izvršni svet sam predlaga druginjski dodatek. To me moti. V jugoslovanskem prostoru se moramo vsi na enak način boriti za uresničevanje zakona o združenem delu. Ta

borba pa pomeni, da moramo izdelati sistem delitve po delu ne pa uveljavljati sistem draginskih dodatkov. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa, tovariš Ponikvar za zelo zanimivo razpravo. (Ploskanje.) Glede na to, da je ta razprava trajala 19 minut in glede na to, da je prijavljenih 18 govornikov, opozarjam na to, da to upoštevate in prilagodite razprave temu dejstvu.

Besedo ima tovariš Janko Muraus, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 15. okoliš, Maribor. Prosim!

Janko Muraus: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbor združenega dela skupščine občine Maribor je obravnaval informacijo o gospodarskih gibanjih v občini Maribor v prvih dveh mesecih 1981. leta in informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 ter predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor je s sklepom zavezal vse odgovorne dejavnike v samoupravnih organizacijah in skupnostih, da zagotovijo izvajanje dogovorjene politike na vseh področjih v skladu s sprejeto resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju v občini Maribor, tako da z uresničevanjem teh ciljev prispevajo h krepitvi družbenoekonomskega položaja delavca na samoupravnih osnovah v vseh delih družbene reprodukcije.

Zbor združenega dela pa je zavezal Izvršni svet Skupščine občine Maribor, da nenehno spremlja izvajanje sprejetih ukrepov ter da v primeru njihovega neizpolnjevanja predlaga ustrezne ukrepe.

Delegati so enotnega mnenja, da je z doslednim uresničevanjem nalog iz resolucije, ki se nanašajo na vsakega delavca, organizacijo združenega dela in druge dejavnike, mogoče doseči odpravo negativnih gospodarskih gibanj. V nekaterih organizacijah združenega dela že beležimo konkretno sprejete aktivnosti za izvedbo planskih usmeritev, ki se nanašajo na obseg proizvodnje, preusmeritev iz uvoženih surovin na domače povečanje izvoza ter na osnovi tega na povečanje dohodka in osebnih dohodkov.

V razpravi o informaciji o gospodarskih gibanjih je skupina delegatov zavzela pozitivno stališče do informacije in ukrepov. Informacija sicer poudarja kot osnovni vzrok za to da ne dosegamo planirane rasti industrijske proizvodnje kakor tudi izvoza pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala. Delegati so ob tem poudarili, da je stanje glede oskrbe še veliko bolj kritično, kar povzroča hude motnje v proizvodnem procesu in samoupravnih odnosih.

Delegati se sicer zavedamo položaja, ki pogojuje takšno stanje, kakor tudi, da je potrebno s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem med poslovnimi partnerji reševati nastalo situacijo glede oskrbe. Pri tem pa ne moremo razumeti stanja, ko morajo posamezne organizacije združenega dela neorganizirano same, največkrat z osebnimi intervencijami, zagotavljati potrebne količine materiala in surovin in to le za zagotovitev dnevne proizvodnje. Menimo, da bi morali na osnovi že večkrat zahtevanih materialnih bilanc v okviru republike, predvsem v gospodarski zbornici, več storiti za nemoteno oskrbo proizvodnje. Pri tem naj poudarimo, da le ob zagotavljanju nemotene proizvodnje lahko izvajamo sprejete stabilizacijske ukrepe kot so večja pro-

duktivnost dela, racionalno gospodarjenje s sredstvi in energijo, polno izkoriščanje kapacitet in delovnega časa ter podobno.

Glede izvajanja politike cen smo že lani zahtevali, da se da poudarek konkretni opredelitvi odgovornosti. Pri tej zahtevi skupina vztraja, ker smo delegati prepričani, glede na dosedanje izkušnje, da bomo le s sankcioniranjem kršiteljev dogovorjene politike cen prispevali k umiritvi cen.

Skupina delegatov podpira prizadevanje za zniževanje skupne in splošne porabe, ki naj se doseže z racionalnim trošenjem sredstev na teh področjih, kakor tudi s preverjanjem že sprejetih programov. Posebej še podpiramo potrebo po nenehnem preverjanju krèpitve akumulacijske in reproduktivne sposobnosti organizacij združenega dela.

Ob zaključku naj poudarimo, da naj Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije s svojimi stališči in sklepi zaveže vse odgovorne dejavnike v republiki, kakor tudi v občinah in samoupravnih organizacijah in skupnostih za dosledno izvajanje resolucije ter naj na naslednjih sejah tekoče preverja uresničevanje sprejetih stališč in sklepov. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Razpravljaj bo tovariš Avgust Punčuh, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 4. okoliš, Slovenske Konjice.

Avgust Punčuh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela je na seji obravnavala informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Delegati podpiramo predloge ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, ob tem pa podarjamo naslednjo problematiko.

Z ukrepi za izvajanje sprejete politike cen in izboljšanje preskrbe so v 7. točki predvidene kompenzacije za pokrivanje razlik v ceni osnovnih živil. V smislu 1. člena dogovora o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji v letu 1981, se proračunski presežki namenjajo med drugim tudi za blagovne rezerve. V občinah so že sprejeti programi blagovnih rezerv za leto 1981. V kolikor bi se vsi proračunski presežki iz leta 1981 združevali za kompenzacije za pokrivanje razlik v ceni, ne bo mogoče realizirati programov blagovnih rezerv.

Ta problem se pojavlja v občinah, ki so bile v preteklih letih proračunsko dopolnjevane. Zato predlagamo, da se za kompenzacije združuje del oziroma 50 % doseženih proračunskih presežkov za leto 1981.

Predlagamo tudi, da se prek izvedbenih aktov za realizacijo predlaganih ukrepov zagotovi takšen način zbiranja sredstev pri samoupravnem skladu za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v SR Sloveniji, ki ne bo ogrozil likvidnosti občinskih proračunov in financiranja drugih nalog proračunskih potrošnikov, katerim so občine po veljavni zakonodaji dolžne zagotavljati sredstva za delo. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Razpravljaj bo tovariš Ivan Zelenšek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo v naši delegaciji razpravljali o tej informaciji, smo bili različnega mnenja in različnih hotenj. Nekatera je že navedel tovariš Ponikvar, nekatera pa tovariš Fortuna.

Ocenjujemo, da je informacija, ki jo je dal Izvršni svet o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letošnjega leta, eden od prikazov, kje se nahajamo. Informacija je zelo pestra in daje realno sliko, kje se gospodarstvo nahaja. Mislim, da je takšno informacijo, ki je predložena in o kateri razpravljamo, treba sprejeti v celoti, seveda s tem, da jo je treba dopolniti z nekaterimi ukrepi. Zato predlagamo zboru, da se informacija v točkah 4. in 5. dopolni z nekaterimi stvarmi, ki jih je navedel podpredsednik Izvršnega sveta na zahtevo odborov, predvsem Zbora združenega dela. Probleme je v svoji razpravi res konkretno opredelil in te stvari moramo delegati v svojih okoljih dosledno uresničevati. Ti dodatni ukrepi, ki so bili navedeni, naj bodo zapisani v sklepih zbora. Treba pa jih je predvsem realizirati in zadolžiti za njihovo uresničevanje tudi individualne poslovodne organe, ki naj dosledno odgovarjajo za situacijo, v kateri se nahajamo. Takšna kot je, izhaja iz organizacij združenega dela, ne iz družbenopolitične skupnosti. Družbenopolitične skupnosti lahko nanjo sicer vplivajo z ukrepi, vendar je v glavnem odraz stanja v proizvodnji. Zato delegacija iz Celja odločno zahteva konkretno zadolžitev vseh. Tovariš Fortuna je poudaril, da ne gre za spremembo deviznega sistema, ampak nedograjenost deviznega sistema. Mislim, da je potrebno oboje dograjevati.

Ukvarjamo se s preskrbo tržišča. Na 3. strani piše, da so težave tudi s prevozom velikih količin premoga itd. Govorili smo o tej stvari. Kdo je odgovoren, da so težave s prevozom? Ne prevoznik sam! Dobavitelj, ki se je hotel vmešati v to! Za nekvalitetno blago, ki naj ga kupi kupec, mora dati krepki domači dinar. Tu se k točki o ekonomskih odnosih s tujino postavlja vprašanje, katero plačilno sredstvo sploh pri nas velja — ali naš dinar ali devize? Mislim, da je to eno bistvenih vprašanj, na katera je tovariš podpredsednik odgovoril v svojem ekspezeju, kjer pravi, da smo nekatere izsiljevalske tendence že odpravili. Tudi oskrba prebivalstva je zame reprodukcija delovnega človeka. Tudi na tem področju se pojavljajo izsiljevanja. Transporterji niso krivi za neustrezen prevoz. Zajec tiči nekje drugje.

Prosim, da bi pozvali Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je res implicitno podal informacijo o gibanju gospodarstva v prvih dveh mesecih, da se zaveda tega, da smo 29. 12. 1980 po težkih mukah sprejeli resolucijo. Zato naj pripravi vse spremljajoče akte in ukrepe za izvajanje resolucije v drugem polletju, da bo podobna informacija znatno boljša kot je sedanja; osupli smo, ker vidimo, kje vse nam manjka. Prosim, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije to obveznost sprejme.

Glede zaposlovanja smo prišli do naslednjega zaključka. Ko sem zadnjič gledal na televiziji oddajo o problemih na Hrvaškem glede cerkve, sem prišel do ugotovitve, da imamo pri nas več svetovalcev, kot pa ima sveta cerkev svetnikov. In mislim, da moramo tudi s tem razčistiti. Kdo so ti svetovalci? Če bi bili to svetovalci zaradi svetovanja, za pospeševanje proizvodnje in za odpravljanje motenj v proizvodnji, ne bi prišlo do takega stanja. Ali pa drugo vprašanje. Če gre za problem zaposlovanja, vprašujem, kateri delavec se želi po upokojitvi zaposliti? Gre samo za višje strukture. Mislim, da je treba sedaj pri zakonu o delovnih razmerjih narediti temu konec. Nam trka na vrata mladi

rod, trkajo nam na vrata delavci, ki so sposobni prenesti vse tegobe in vse breme in to breme moramo sprejeti in ga z njimi vred deliti. Edina pot, ki nam ostane, je pot, ki smo si jo začrtali v resoluciji 29. 12. 1980. To je najpomembnejše.

Glede točke 2.6. mislim, da je tovariš Florjančič res lepo povedal in je hvalevredno, da se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zaveda velike odgovornosti. Na seji odbora sem povedal, da armada 10 000 delavcev pomeni v dani situaciji še dodatno armado. Izpadlega dohodka ali pa nekritih izgub imamo v Sloveniji toliko in toliko tisoč din in to prizadeva okoli 10 000 delavcev. In če bi dosledno izvajali ukrepe iz zakona o sanaciji organizacij združenega dela — 49. člen — to pomeni, da bi morali to začeti tudi takoj izvajati in bi delavci dobivali le zajamčeni osebni dohodek. Zato je predlog slovenskega Izvršnega sveta, ki ga podpirajo tudi Sindikati, Zveznemu izvršnemu svetu, da po hitrem postopku spremeni nekatera določila zakona o sanacijah in prenehanju delovnih organizacij, hvalevreden. Mislim pa, da je treba proučiti, zakaj so nastale izgube. V ekspozeju je povedano, da so nekatere investicijske odločitve pripeljale do tega, da so delavci na zborih ali pa na delavskih svetih morali sprejeti tako ali drugačno investicijsko politiko v organizaciji, ki je pripeljala do izgub. V takih primerih je potrebno ugotavljati tudi osebno odgovornost.

Ukrepi, ki se predlagajo na področju povečanja izvoza, ne dajejo dovolj osnove, da bi lahko pričakovali v naslednjih mesecih tako povečan izvoz, da bi omogočil pokritje letošnjega izpada in kolikor toliko normalno oskrbo z uvoženim reprodukcijskim materialom in s tem tudi dvig proizvodnje. Slišali ste, kakšen je izpad. Učinki lanskoletne devalvacije so v celoti devalvirani že s sedanjo rastjo cen. To je inflacija. Celo več. Gospodarstvo je manj konkurenčno na tujih trgih. Zvezni sekretariat za finance je na zadnji seji Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino dobesedno rekel, da svetovni trg ni pripravljen plačati proizvodne cene našega proizvoda. To pomeni, da se moramo prestrukturirati in znotraj iskati rešitve, kako zmanjšati proizvodni strošek in kako pripeljati naš proizvod na svetovno tržišče, da bo konkurenčen. In v enem od sklepov tudi piše, da je treba preanalizirati notranji transport. K temu dodajam še naslednje. Če imamo v strukturi cene okoli 20 odstotkov transportnih stroškov, moramo ugotoviti, kateri so ti stroški. Po laični presoji menim, da lahko privarčujemo 5 do 10 odstotkov stroškov, če se bomo vsi obnašali tako, kot je treba.

Predvidena rast cen je v letošnjem letu 20 do 30 odstotkov. To pomeni nadaljnje zmanjšanje konkurenčnosti našega gospodarstva na tujih trgih. Zato menimo, da v predlogu ukrepov manjkajo konkretnejši ukrepi, ki bi dejansko zagotovili predvideno rast izvoza. To pa so ukrepi, ki bi izravnali nastale razlike med domačimi in svetovnimi cenami, realni tečaj dinarja ali bistveno povečane izvozne stimulacije. Našega proizvajalca po oceni vseh teh analiz ne zanima zunanji trg, ker doma prodamo vse. Če ste dobro prebrali, ste videli, da so znašali lansko leto v enakem obdobju prihranki naših ljudi na žiro računih 12,6 odstotka, letos pa so padli v istem obdobju na 6,6 odstotka. To pomeni, da smo povzročili trgovsko mrzlico in smo kupovali vse vprek, od tistega, kar kaj velja, do tistega, kar nič ne velja. Proizvajalec doma lahko nadomesti vse tisto, kar zunaj izgubi. Tega pa ne smemo več dovoliti. Na svetovnem tržišču moramo biti konkurenčni in priti s kvaliteto proizvoda.

Politika tečaja dinarja v letošnjem letu je predvidevala le tekoče prilaganje. To je res. Lansko leto smo ga v odnosu do dolarja razvrednotili za 30

odstotkov, z inflacijo pa smo ga ponovno razvrednotili in tako povzročili, da je še manj vreden. Vprašljivo je, če s takim nenehnim spreminjanjem lahko dosežemo kak večji učinek, saj praviloma s tako politiko le približno capljamo za realnim tečajem. Vsi se namreč borimo za realni tečaj in za realni devizni trg.

Drugi cilj, za katerega bi se morali boriti vzporedno s politiko realnega tečaja dinarja, je sprememba samoupravnega sporazuma o pospeševanju izvoza, ki ga Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino sklepa v okviru Interesne skupnosti Jugoslavije. Gre za spremembo oblikovanja sredstev za fond pospeševanja izvoza v Interesni skupnosti Jugoslavije. Poglejte, samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o pospeševanju priliva deviz na osnovi izvoza blaga in storitev iz aprila 1981. V 1. členu dobesedno piše: »V samoupravnem sporazumu o pospeševanju priliva deviz na osnovi izvoza blaga in storitev za leto 1981 se 14. člen spremeni, tako da se novi člen glasi: Organizacije združenega dela, ki ustvarjajo z izvozom blaga in storitev devize iz 6. člena samoupravnega sporazuma in te devize prodajo banki, ki je pooblaščen za posle z inozemstvom, pridobijo pravico do stimulacije.« Ali veste, kaj to pomeni? Klofuto samoupravnemu sistemu! Želimo ponovno spodbuditi devizni trg. Tovariš podpredsednik je to navedel v nekaterih točkah. To pomeni, da mora organizacija združenega dela, ki ima devizni priliv, devize prodati Narodni banki, če pa jih ne proda, ne dobi premije za pospeševanje izvoza. To je nasprotno tistemu, kar smo navedli v teh stališčih. In če je to tako, potem je treba doseči, da bo naša delegacija v Interesni skupnosti Jugoslavije na zasedanju 15. 4. zastavila to vprašanje. Smo za to, da devizna sredstva prodamo Narodni banki in da vzpostavimo devizni trg, ki ga že čakamo leto dni in več. Toda devizni trg je rekel nekdo od odgovornih dejavnikov v federaciji, ni bil ukinjen z odlokom Zveznega izvršnega sveta in niti ne more z odlokom zaživeti. Ta lahko zaživi samo znotraj nas samih, se pravi znotraj reprodukcijske celote, znotraj ustvarjalcev deviznega priliva. Če je to tako, potem se moramo zavezati, da bomo devize prodali samo v tistem trenutku, ko jih bomo rabili, ko nam bo Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino dovolila uvoz reprodukcijskega materiala ali opreme, ki pospešuje izvoz, ne pa kot pravi družbeni dogovor, da imajo pravico do najemanja tujih kreditov za nabavo reprodukcijskega materiala le tiste organizacije združenega dela, ki bodo devetmesečni lanski izvoz povečale za 20 odstotkov.

Industrija Celja je glede tega vsekakor v težkem položaju, ker je reprodukcijsko odvisna od uvoza, to pa zato, ker smo si pač tako industrijo ustvarili. Titan-dioksida ne moremo proizvajati brez uvoza, kasneje pa 50 odstotkov končnega produkta izvozimo in še to pretežno na Vzhod. Prav tako je v EMO Celje. Zato nas nekatere take stvari močno skrbijo.

V 6. členu istega sporazuma je rečeno, da bodo organizacije združenega dela s področja transportne dejavnosti sklenile samoupravni sporazum s proizvodnimi organizacijami združenega dela — izvozniki in uvozniki — o udeležbi na skupno ustvarjenem deviznem prilivu. Vprašanje je, kako? Poglejte, če organizacije združenega dela ob koncipiranju svojih planov ekonomskih odnosov s tujino že predvidevajo, koliko bodo izvozno in koliko uvozno usmerjene, nihče še ne upošteva transportnih stroškov. Tovariš Fortuna ima prav, ko pravi, da gre za nedograjenost deviznega sistema. To je nedograjenost, ki zahteva spremembe. Če je tako, potem morajo organizacije s področja trans-

porta zaračunati vse stroške v tujini v dinarjih, ne pa v devizah. Kako pa naj te organizacije združenega dela poslušajo, pa je drugo vprašanje. Organizacije združenega dela s področja transporta bi morale skleniti z drugimi organizacijami na tisoče samoupravnih sporazumov, da bi dobile devize. Zvezni izvršni svet je lansko leto s 1. 7. izdal odlok, po katerem je treba železniškim organizacijam plačati za prevoz na tujih relacijah v devizah. Danes pa vam lahko povem — ker je ta informacija bistvena — da je le 13 % organizacij združenega dela spoštovalo ta odlok. Gre torej tudi za vprašanje spoštovanja predpisov in samoupravnega dogovarjanja. Tega pa nam v organizacijah združenega dela manjka. Vse preveč se zanašamo na zakon, po vsej sili hočemo intervencijski zakon in podobno, mislim pa, da je treba to urejati samoupravno in delavcu povedati, kaj temu sledi in kaj se mora združevati, ker drugače ni proizvodnje. Spremembe samoupravnega sporazuma so potrebne. Treba jih bo nekoliko dopolniti, ker v predloženi obliki ne pomenijo oživljanja deviznega trga.

Glede na stopnje stimulacije po omenjenem sporazumu pa bomo morali najbrž razmišljati v naslednji smeri.

1. Najprej je treba narediti analizo, ki bo pokazala, katera regionalna področja so najbolj deficitna v naši mednarodni menjavi in kje ustvarimo največ negativnega salda, nato pa proučiti objektivne ovire, ki se na teh področjih pojavljajo in instrumentarij samoupravnega sporazuma podrediti premagovanju teh ovir. Če tega ne naredimo, nismo storili ničesar.

2. Spremeniti oziroma prečistiti bo treba seznam blaga po stopnjah obdelave v sporazumu o pospeševanju izvoza, tako da bo bistveno višja stopnja stimulacije za izvoz izdelkov višje stopnje obdelave dejansko vplivala na spremembo strukture našega izvoza in s tem tudi na višji devizni priliv.

Tovariš Jan je na Interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino jasno povedal, da nekatere organizacije premalo sledijo naši ekonomski politiki. Ko pa nastane problem, zakričijo. Imeli smo stopnjo 2,2 izvoznih premij tudi za višjo stopnjo obdelave. Vendar želimo imeti prečiščeni seznam, kaj vse je višja stopnja obdelave, kajti vsaka stvar to ne more biti, če hočemo imeti stimulatивно oziroma kreativno politiko na področju izvoza.

Fond za pospeševanje izvoza pri interesni skupnosti Jugoslavije se oblikuje z odlokom zvezne Skupščine, tako da se vsako leto določi odstotek plačanih carin — uvoznih davščin, ki se pred vnosom v zvezni proračun odstopijo fondu. Tak proračunski pristop k oblikovanju sredstev fonda vedno povzroča probleme, saj dinamika priliva ne sovpađa z njihovo potrošnjo. Hkrati pa zaradi zveze med temi sredstvi in zveznim proračunom prihaja vedno znova ob določanju stopenj do hude razprave o višini teh sredstev za pospeševanje izvoza. Tako oblikovana sredstva fonda ne morejo izpolniti obveznosti, ki izhajajo iz samoupravnega sporazuma. Posledica tega so stalne zamude pri izplačilu izvoznih stimulacij, izdajanje menic in podobno, kar vse ne gre v prid povečanju zainteresiranosti naših organizacij združenega dela za izvoz.

V resoluciji smo sprejeli nalogo, da bo Zvezni izvršni svet priskrbel okoli 35 000 milijonov novih dinarjev za izvozne stimulacije za naše gospodarstvo. Tu nastane kratek stik. Po izračunih Interesne skupnosti Jugoslavije rabimo samo za to, kar imamo, brez dodatnih spodbudnih elementov, 41 000 milijonov novih dinarjev. To je velika razlika. Interesna skupnost Jugoslavije je poudarila, da naj bi v republikah stimulirali gospodarstvo za izvoz. Vendar, ko smo na

prejšnji seji razpravljali o spremembah carinskega zakona, smo razpravljali tudi o 254. členu. Po tej spremembi bi morala carina na izvoznih carinskih deklaracijah navesti, na primer, za pralni stroj Gorenje-Velenje 64 kooperantov, ki imajo pravico do deviznega priliva. Nekateri delegati so postavili vprašanje, ali imajo vsi ti, ki so sodelovali pri nastajanju končnega proizvoda in s tem sodelovali pri povečanem izvozu, tudi pravico do povečanih ugodnosti? To je vprašanje, o katerem naj razmisli Izvršni svet! Ali imajo ali ne? Treba se je opredeliti! In na koncu ostane vprašanje, ali ne bo v proračunu zmanjkalo denarja, ker smo se takrat opredelili za 1% davek od osebnih dohodkov za izvozne stimulacije, ta rok smo potem podaljšali, ne da bi povečali prispevno stopnjo.

Posebno poglavje je uvozna politika v funkciji izvoza. Omejevanje uvoza surovin in reprodukcijskega materiala na nekaterih področjih negativno vpliva na proizvodnjo za izvoz, predvsem pa tam, kjer je bila zaloga reprodukcijskega materiala v lanskem letu bistveno manjša od normalne. Gre za vprašanje samoupravnega dogovarjanja med organizacijami združenega dela. Tovariš podpredsednik je omenil, da na osnovi 67., 68. in 69. člena zakona o deviznem poslovanju. Mislim, da je treba na tem področju prekiniti z nezakonito prodajo in preplačevanjem deviz. Moje vprašanje je, katero plačilno sredstvo velja? Za nas velja dinar. Znotraj reprodukcijske celote se lahko samo pogovarjamo o medsebojni pomoči pri dobavi reprodukcijskega materiala, o odstopanju deviz, pri končnem proizvodu pa si moramo potem tako ali tako vsi deliti.

In končno, gre tudi za vprašanje devizne likvidnosti temeljnih bank. Mislim, da bi moral tovariš podpredsednik o tem tudi kaj povedati. Zjutraj sem prebral, da bomo 1 milijardo 800 milijonov dolarjev devizne likvidnosti dali bankam za hitro transakcijo, to se pravi za plačila tujini, itd. V raznih zapupnih gradivih lahko preberemo, koliko kreditov najamemo. Mislim, da je treba že enkrat izdelati materialno bilanco naših zadolžitvev in z njo seznaniti delegate, da bomo vedeli, kdo kaj najema in kdo kaj odplačuje. Takrat se bomo tudi znali devizno poravnati.

V ukrepih pod točko 5., ko smo pri nas razpravljali, kaj vse je potrebno dati, smo prišli tudi do selektivnega razglabljanja o teh 2%, ki naj jih družbenopolitične skupnosti namenjajo za splošno porabo v letu 1981 v višini 300 mio din. Tudi ta poraba naj bo selektivna v družbenopolitičnih skupnostih, v eni večja v drugi manjša. Vendar nas nekatere stvari zavezujejo. Strinjamo se s tem, da je treba nadomestiti del maloprodajne cene osnovnih živil z namenom, da se zavaruje življenjski standard delovnih ljudi in občanov in zagotovi nemotena oskrba. Zato podpiramo ukrepe, po katerih bodo družbenopolitične skupnosti združevale za ta namen 2%.

Ne strinjamo pa se z določbo 3. člena predloga dogovora pod točko c), da bodo občine usmerjale v sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v SR Sloveniji del presežnih prihodkov občinskih proračunov v letu 1981, v višini 500 mio dinarjev, saj to praktično pomeni, da se bodo celotni presežki občinskih proračunov v letu 1981 porabili za te namene. Presežki proračunskih sredstev v občinah so namreč v letu 1980 znašali 423 mio dinarjev. V takšnih razmerah ne bo mogoče niti minimalno uresničiti programov oblikovanja občinskih blagovnih rezerv. Predlagam, da bi šlo vsaj 50% sredstev za ta namen, 50% pa za ustvarjanje blagovnih rezerv v občinah. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Črno se nam piše. Tovariš Zelenšek, saj ste skoraj preseglj dosedanjo razpravo.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik. Mislim, da taka informacija zasluži, da o njej razpravljamo dalj časa.

Predsednik Emil Tomažič: Glede na to, da so današnje razprave daljše, prosim, da računate s tem, da se bo seja proti pričakovanju zavlekla, zato prosim, da bi v takšni sestavi kot smo sedaj, ostali do konca seje.

Besedo ima tovariš Danilo Bratina, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 9. okoliš, Idrija.

Danilo Bratina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji skupin delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela in Zbor občin iz občine Idrija, ki smo jo razširili s člani občinskega izvršnega sveta, Koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri Občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva, predstavniki večjih organizacij združenega dela v občini in predstavniki nekaterih interesnih skupnosti, smo obravnavali informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letošnjega leta in še posebej pozorno predlog ukrepov, ki bi kljub negativnim tendencam omogočili realizacijo ciljev, zastavljenih z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Razpravo o predloženem dokumentu in o predlogih ukrepov smo zastavili tako, da bi omogočili primerjavo posameznih gibanj v SR Sloveniji in v naši občini in da bi ocenili predlagane ukrepe z vidika konkretnih problemov, s katerimi se v naših delovnih sredinah vsak dan srečujemo.

1. Na področju industrijske proizvodnje ugotavljamo, da organizacije združenega dela ne dosegajo svojih planskih prizadevanj, vendar pa doslej še nikjer ni prišlo do večjega padca fizičnega obsega proizvodnje. Posebej poudarjamo nedoseganje planov nekaterih organizacij združenega dela, ki imajo svoje plane usklajene s potrošniki svojih proizvodov, saj izpad proizvodnje lahko zelo hitro povzroči motnje v vsej reprodukcijski verigi, ki je s svojimi končnimi proizvodi usmerjena tudi na zunanja tržišča.

Ocenjujemo, da se situacija slabša in da je ne rešujemo dovolj hitro in učinkovito. Domači reprodukcijski material se kljub znatnim vložnim naporom vedno teže dobi. Uvoza praktično ni, čeprav gre za potrebe industrije, ki je izvozno usmerjena. Nepravilnosti kot so pogojevanje dobav z deviznimi plačili, z nesorazmerno velikimi sovlaganji in avansi se še nadaljujejo, kar smo danes že slišali, čeprav smo se ničkolikokrat dogovorili, da bomo s tako prakso prenehali. Ukrepov ni, še vedno pa se dela po starem.

2. Nekaj podobnega velja za zunanjetrgovinsko menjavo. V občini imamo organizacije združenega dela, ki izvozijo blizu polovice svoje proizvodnje. Lahko bi jo še več, če bi prišli do nujno potrebne opreme in reprodukcijskega materiala iz uvoza, ki marsikdaj ne pomeni bistvenega trošenja deviz in ni zgolj prenos tuje tehnologije, ampak se z domačim znanjem bogati in ponovno izvaža. Ob sedanjih togih režimih pa se lahko zgodi obratno, da se bo sedanja tehnologija iztrošila — pomanjkanje je čutiti celo pri rezervnih delih — kar pomeni padec kvalitete in zmanjšanje konkurenčne sposobnosti na tujem trgu.

Glede na to, da imamo precejšnje izkušnje in tudi rezultate s kooperacijskim izvozom, nam je tudi nerazumljivo, da ta izvoz še vedno ni izenačen z rednim izvozom čeprav ima v bistvu enake učinke.

3. Nadalje omenjamo nenormalna gibanja pri cenah reprodukcijskega materiala in pri cenah sploh. Takih skokov pri cenah, kot jih doživljamo sedaj, ni sposobna zdržati nobena organizacija združenega dela z aktiviranjem lastnih notranjih rezerv, čeprav tudi te še obstajajo. S takim načinom smo tudi daleč od reševanja strukturnih neskladij, saj se nekritično in stihijsko povečujejo vse cene, ne glede na drugače sprejete odločitve. Pri neupravičenih dvigih cen še nismo ukrepali, čeprav smo se dogovorili drugače.

Ocenjujemo, da novi zakon o cenah ne terja samo organizacijskih naporov v zvezi z ustanavljanjem skupnosti za cene v družbenopolitičnih skupnostih, ampak je treba takoj izdelati ustrezno metodologijo, ki bo uporabna in realna. Kako naj sicer občinska skupnost, ki je navadno še brez ustreznega strokovnega kadra, ugotovi, ali so cene, na primer, v gradbeništvu, ki so odslej v pristojnosti občin, postavljene korektno, saj za tako odločitev nima prav nobenega merila z izjemo splošno postavljenih kriterijev v zakonu, nasproti pa ji stoji močna strokovna skupina, ki bo znala še kako dobro utemeljevati svoje zahteve. Enako velja seveda tudi za druga področja. Bojim se, da sedanji instrumentarij ne zagotavlja realizacije intencij zakona o cenah na nivoju občin.

V zvezi s cenami je posebej pomembno poudariti, da nam spiralno povečanje cen iz dneva v dan slabi ekonomske učinke izvoza in našo konkurenčno sposobnost na tujem trgu. Zato se ne smemo preveč čuditi nekaterim slabšim rezultatom na začetku leta.

4. Cene s svojim nenormalnim gibanjem posegajo tudi na področje kmetijstva. Neskladje med cenami reprodukcijskega materiala in cenami kmetijskih proizvodov je vsak dan večje in postavlja kmeta v izjemno težak položaj. Težko je tudi razumeti, da se kljub absolutni prioriteti, ki jo ima proizvodnja hrane, še vedno nismo dogovorili oziroma odločili za sistem regresiranja obrestne mere za kredite, ki jih kmetje najemajo za povečevanje in modernizacijo svoje proizvodnje. Prepočasi se rešuje problem poenotenja odkupnih cen in vprašanje kompenzacij. Škoda je velika in je v kratkem času ne bo mogoče odpraviti oziroma nadoknadi.

5. Na področju odnosov v delitvi se v celoti strinjamo z usmeritvami v gradivu in z ukrepi za ohranitev socialne varnosti najbolj ogroženih kategorij delavcev in občanov.

Kot glavni vir za pokrivanje dodatnih obveznosti, ki jih nalagamo skupnostim za otroško varstvo, socialno skrbstvo, šolstvo, zdravstvo itd., Izvršni svet Skupščine SR Slovenije navaja presežke samoupravnih interesnih skupnosti iz leta 1980. Vprašanje je, kako naj bi to storili v naši občini, saj smo v skladu z načeli svobodne menjave dela ugotovljene presežke prenesli v programe leta 1981 oziroma smo z njimi pokrili dodatne obveznosti v zdravstvu. Te predloge bi morali podrobneje in selektivno razdeliti, saj je gotovo treba upoštevati tudi različnost socialne strukture po posameznih občinah, pa tudi različne stopnje obremenitev.

Našteli smo nekaj vprašanj oziroma dilem, ki se pojavljajo v tem trenutku v naših organizacijah združenega dela in skupnostih. Hkrati ocenjujemo, da so predlagani ukrepi večinoma taki, da omogočajo postopno reševanje nakopičenih problemov, seveda le v primeru, da ne bomo dejstev in napak le ugo-

tavljali in pri tem delali naprej po starem. Predlogi so jasni in konkretni, na osnovi le-teh pa je mogoče opredeliti tudi odgovornost za njihovo izvajanje.

Za zaključek pa še tako rekoč zahteva, ki izhaja iz vseh razprav o informaciji o tekočih problemih gospodarjenja: delegati zahtevamo dolgoročnejsše urejanje nekaterih problemov in odprtih vprašanj, stabilnejše predpise, dogovore, sporazume in usmeritve, ki bi organizacijam omogočili kreiranje dolgoročnejsše poslovne politike, saj ne moremo mimo občutka, da je večina predlogov in ukrepov, s katerimi želimo doseči uresničevanje letošnjih planskih usmeritev, še vedno usmerjenih v kratkoročno reševanje nakopičenih problemov.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Drago Sila, delegat Zbora združenega dela za področje kmetijstva, 9. okoliš, Trebnje. Prosim!

Dr a g o S i l a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po razpravi o problematiki v kmetijstvu, ki je bila v Komisiji za gospodarski razvoj pri skupščini skupnosti dolenjskih občin, se je skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje kmetijstva odločila, da da naslednje predloge.

Kakor v ostalih regijah SR Slovenije je tudi dolenjsko kmetijstvo doseglo v preteklem obdobju znaten napredek. Ta napredek se kaže predvsem na področju vinogradništva in vinarstva v zasebnem in družbenem sektorju v Beli Krajini, pa tudi na področju živinoreje in poljedelstva v občinah Trebnje in Novo mesto. Vendar pa ob tem razvoju še zdaleč niso bile izkoriščene vse proizvodne možnosti in pogoji pri proizvodnji hrane. Izredno hiter razvoj industrije in infrastrukture v vseh dolenjskih občinah v preteklem obdobju ni dopuščal vzporednega razvoja kmetijstva. Ta gospodarska panoga je bila vedno v podrejenem položaju, s stalno obveznostjo in nalogo, da zagotavlja ceneno hrano ter s tem ohranja primeren življenjski standard zaposlenim izven kmetijstva.

Kmetijstvo kot panoga ni imelo razen političnih opredelitev v preteklih desetih letih dolgoročnih razvojnih usmeritev in programov. Stalne proizvodne in tržne krize so se redno reševale samo s kratkoročnimi ukrepi. Dogovarjanja in usklajevanja razmerij med cenami kmetijskih pridelkov in ostalimi cenami so se vedno zavlačevala po več mesecev, pri tem pa so redno kasnila za porastom ostalih cen.

Družbeni sektor kmetijstva, ki bi moral predstavljati vzročno kmetijsko proizvodnjo, že več let stagnira, ker ne ustvarja večje akumulacije ne za enostavno ne za razširjeno reprodukcijo. Veliko kmetijskih strokovnjakov je šlo na druga področja dela zaradi boljših delovnih pogojev ter višjih osebnih prejemkov.

Zbiranje sredstev vseh porabnikov hrane na podlagi posebnih sporazumov za pospeševalne kmetijske namene še vedno ni v celoti zaživelo. Še vedno je preveč prisotna miselnost, da lahko in morajo preskrbo s hrano reševati samo kmetje in delavci kmetijskih organizacij brez materialnih spodbud vseh porabnikov hrane.

Zelo neodgovorno smo v preteklem obdobju izgubljali izredno veliko dobrih kmetijskih zemljišč, ker nismo imeli dolgoročnih urbanističnih programov v vseh dolenjskih občinah. Zaradi takih razmer in odnosov do kmetijstva še

vedno ni nobenega interesa pri mladih ljudeh za kmetovanje in kmetijske poklice. Starostna struktura kmetov pa je iz leta v leto bolj neugodna, saj imamo že nad 60 odstotkov kmetov, ki so stari nad 60 let, mladih kmetov pa praktično ni.

Zaradi ekonomsko-stabilizacijskih ukrepov v preteklem in letošnjem letu, ob ponovnih visokih podražitvah reprodukcijskega materiala v kmetijstvu, goriva, kmetijske mehanizacije in tako dalje, so ponovno porušena vsa razmerja med proizvodnimi cenami in sedaj dogovorjenimi cenami za živino, mleko in ostale kmetijske pridelke. Neusklajenost odkupnih cen živine med SR Slovenijo in SR Hrvaško povzroča pravi razpad našega tržišča, ker večina živine iz Bele Krajine odteka v sosednjo Hrvaško, pri nas pa povzroča motnje v preskrbi z mesom. Zaradi takega stanja se naglo slabša politično vzdušje med kmeti proizvajalci in tudi potrošniki, ki ne dobijo mesa. Ne spoštujejo se dolgoročne in kratkoročne proizvodne pogodbe med kmetijskimi organizacijami in kmeti proizvajalci. Ob tem nastaja vse večja nezainteresiranost za dolgoročne investicijske programe razvoja kmetij, pa tudi nezainteresiranost za večje agrarne operacije, kot so komasacije, skupinske obnove nasadov in melioracije.

Letos močno primanjkuje tudi mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev ter gradbenega materiala. Po predvidenih dispozicijah bo dolenjsko področje za letošnjo spomladansko setev dobilo največ 40 odstotkov potrebnih umetnih gnojil. Cene kmetijskih reprodukcijskih materialov so v izrednem porastu, tako da jih posamezni proizvajalci že odklanjajo, v velikih primerih pa odklanjajo tudi podpise pogodb proizvodnih programov živil za leto 1981. Sedanje kratkoročne rešitve pri preskrbi s hrano, kot so razne oblike kompenzacij, koristijo pretežno potrošnikom, zato kmetje izgublajo zaupanje v dolgoročne usmeritve in trajno kmetijsko politiko.

Razvojni programi dolenjskih kmetijskih zadrug za srednjeročno obdobje 1981—1985 so zelo ambiciozni, tako za družbeni kot tudi za zasebni sektor. Tudi proizvodni programi kmetijskih pridelkov so planirani v znatno večjem obsegu kot so bili doseženi v preteklem obdobju. Vendar pa v letošnjem prvem letu novega srednjeročnega obdobja ugotavljamo, da bo zaradi stabilizacijskih uprepov velik izpad tako pri investicijskih kot tudi pri proizvodnih programih.

V bodoče morajo imeti vsi ukrepi za večjo proizvodnjo hrane trajen in dolgoročen namen. Tako je potrebno vzpostaviti taka stalna razmerja cen med kmetijskimi proizvodi in proizvodnimi stroški, da bo prisotna stalna stimulacija kmetijske proizvodnje ter dana večja možnost za ustvarjanje sredstev za razširjeno reprodukcijo v kmetijstvu.

Potrebno je doseči soglasje med SR Slovenijo in SR Hrvaško ter ostalimi republikami za enotne odkupne cene živine in ostalih kmetijskih proizvodov ter enotne cene reprodukcijskih materialov in kmetijske mehanizacije. Le na ta način lahko v bodoče preprečimo odliv pitanih govedi in telet v sosednje republike

Nujno je potrebno zagotoviti devizna sredstva za nakup surovin za kmetijske reprodukcijske materiale iz skupnih virov. Na ta način bodo naše kmetijske organizacije lahko ponudile domačemu trgu dovolj kmetijskih pridelkov. Prek poslovnih bank in iz ostalih virov je potrebno zagotoviti dolgoročna sredstva za realizacijo vseh investicijskih programov v družbenem in zasebnem sektorju. Prav tako je potrebno zagotoviti stalen in večji delež sredstev od

vseh porabnikov hrane za kmetijsko pospeševalno dejavnost ter za razne agrarne operacije, kot so komasacije, skupinske obnove nasadov in melioracije.

V okviru občinskih proračunov je potrebno zagotoviti sredstva za večje blagovne rezerve, predvsem v obliki žive živine in kmetijskega reprodukcijskega materiala. Prav tako je potrebno zagotoviti tudi sredstva za pospeševalne proizvodne programe v živinoreji in poljedelstvu.

Prek izobraževalnih skupnosti je potrebno zagotoviti spremembo izobraževalnih programov v osnovnih šolah, tako da bi v bodoče učenci s podeželja dobili več osnov in znanja s področja kmetijstva že v osnovni šoli. Z večjimi družbenimi in materialnimi spodbudami je potrebno zagotoviti tudi interes kmetijskih strokovnjakov za delo v pospeševalnih službah pri kmetijskih organizacijah.

Pri kmetijskih organizacijah je potrebno vzpostaviti taka dohodkovna razmerja s proizvajalci, ki bodo spodbujala večjo organizirano tržno proizvodnjo tistih pridelkov, za katere so v posameznih občinah dani najugodnejši proizvodni pogoji. Odpraviti je treba drage birokratske postopke pri uveljavljanju premij in drugih tovrstnih intervencij.

Če želimo, da se bo stanje v kmetijstvu in proizvodnji hrane dejansko izboljšalo, je potrebno realizirati vse navedene predloge, predvsem pa je nujno, da se prioritete naloge, zapisane v dokumentih, dejansko realizirajo.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Razpravljaj bo tovariš Ludvik Merklin, delegat Zbora združenega dela za področje kmetijstva, 7. okoliš, Murska Sobota. Prosim.

Ludvik Merklin: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delavci in združeni kmetje Pomurja smo v svojih planskih dokumentih za novo srednjeročno obdobje sprejeli obveznost za večjo proizvodnjo hrane za širšo družbeno skupnost oziroma za SR Slovenijo. Že v tem obdobju pridelujemo toliko hrane, da zadošča za naše potrebe le 10 odstotkov, 90 % naših pridelkov pa gre na tržišča izven Pomurja. Prav iz te naše usmerjenosti v blagovno proizvodnjo za oskrbo ostalih območij izhajajo nekateri nerešeni problemi, na katere želimo v tej razpravi opozoriti.

Na seji skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje kmetijstva, dne 3. aprila 1981, smo obravnavali gradivo za današnjo sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Sklenili smo, da bomo zbor seznanili s problematiko nadaljnjega razvoja kmetijstva v Pomurju. Predlagati pa želimo tudi nekatera stališča, predloge in ocene. Za tak pristop smo se odločili poleg trenutnih težav v kmetijstvu tudi zato, ker je kmetijska in živilsko-predelovalna dejavnost v dokumentih tekoče in razvojne politike družbenopolitičnih skupnosti našega območja opredeljena kot prednostna panoga in nosilec razvoja regije, vendar je ta njena funkcija zaradi nekaterih nerešenih vprašanj okrnjena.

V kmetijstvu smo v Pomurju v dosedanjem razvoju dosegli pomembne uspehe. Tako smo v poljedeljski proizvodnji v letu 1980 pridelali 13 000 ton tržnih presežkov pšenice, 20 280 ton koruze, brez proizvodnje kmetov za lastne potrebe, in 29 120 ton sladkorne pese.

V živinorejski proizvodnji, ki na drugih območjih ne napreduje, ampak celo nazaduje, ugotavljamo iz leta v leto stalen porast. Naši predelovalni industriji so živinorejci v letu 1980 zagotovili 27 950 mladih pitanih goved, 432 415

hl mleka, 137 220 pitanih prašičev, kar je več kot 50 odstotkov celotne tržne proizvodnje v Sloveniji, in 1,579 000 piščancev.

V srednjeročnem planu 1981—1985 smo sprejeli obveznost, da poljedelsko in živinorejsko proizvodnjo povečamo tako, da bi leta 1985 dosegli naslednji obseg proizvodnje: 17 700 ton pšenice kot tržni presežek, 29 470 ton koruze — brez lastne porabe, 92 100 ton sladkorne pese, 32 500 mladih pitanih govedi, 598 650 hl mleka, 320 200 pitanih prašičev in 2 072 000 piščancev.

Da bi izpolnili sprejete planske obveznosti, smo, računajoč na stališča, sprejeta z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, predvideli ustrezna vlaganja v primarno kmetijsko proizvodnjo in živilsko predelavo. Kot vemo, posamezna stališča v resoluciji obravnavajo kmetijstvo kot prednostno dejavnost, kar naj bi se odražalo v nekaterih ugodnostih pri kreditiranju, izvajanju sprejete politike cen in pri načinu zagotavljanja sredstev za kompenzacije cen osnovnih živilskih proizvodov. Ocenjujemo, da v tem trenutku nobena od sprejetih obveznosti iz stališč ni primerno izpolnjena, čeprav smo že v četrtem mesecu uresničevanja letošnje resolucije, v kmetijski proizvodnji pa sredi najpomembnejših vlaganj v setev in pitanje živine, ki je temelj naše dejavnosti, pogoj za izpolnitev letnega in srednjeročnega plana ter osnova našega bodočega dohodkovnega položaja.

Opozoriti želimo na zastoje pri vlaganju v razširjeno reprodukcijo, na težave pri zagotavljanju obratnih sredstev, na neurejene in v tem trenutku še ne uveljavljene sisteme nadomestil za zmanjšani dohodek zaradi razlike v ceni osnovnih živil in na nepravčasno in po naši oceni neprimerno oskrbo z reprodukcijskim materialom.

Znano je, da kmetijstvo zaradi nizke akumulativnosti, ki je pogojena s sistemom določenih maloprodajnih cen, ne more zagotoviti pomembnejšega deleža lastnih sredstev za reprodukcijo. Zaradi upoštevanja tega dejstva, smo v preteklem srednjeročnem obdobju na osnovi posebnega družbenega dogovora pri Ljubljanski banki — Združeni banki združevali sredstva, ki so bila namenjena na vlaganje v primarno kmetijsko proizvodnjo.

Ta sistem združevanja je omogočal Temeljni pomurski banki, da je usmerila okoli 40 odstotkov sredstev v kmetijsko proizvodnjo, kar je daleč največji delež v primerjavi z ostalimi temeljnimi bankami v SR Sloveniji. Novi družbeni dogovor, ki naj bi veljal za tekoče plansko obdobje, še ni bil sprejet in kot nam je znano, ga nekatere temeljne banke ne sprejemajo oziroma sploh odklanjajo združevanje sredstev za proizvodnjo hrane, zaradi česar še ni prišlo do usmerjanja za kmetijstvo namenjenih sredstev na območja, ki bi ta sredstva že potrebovala.

V Pomurju smo v Temeljni pomurski banki že vložili zahtevke v skupni vrednosti 636 669 000 dinarjev. Ta sredstva bodo namenjena na melioracijo 1414 ha zemlje, za nakup 600 ha zemljišč, za obnovo 90 ha vinogradov in nasadov ter za nujno potrebne kmetijske stroje. S temi sredstvi bi tudi rekonstruirali prašičjo farmo in pridobili 20 000 pitanih svinj več ter zgradili farmo valilnih jajc s kapaciteto 4 milijone jajc.

Prav tako nismo povsem prepričani, da bomo z usmerjanjem lahko začeli s predvidenimi investicijami za leto 1981 v skupni predračunski vrednosti 1 625 240 000 dinarjev. Ta sredstva so prav tako namenjena primarni kmetijski proizvodnji in predelovalni industriji, ki je neposredno vezana na proizvodnjo surovin v svojem okolju. Predvidene so naložbe za proizvodnjo krmil za lastne potrebe in za predelavo mleka, mesa in grozdja. Zanima nas, kdaj

bo začel delovati sistem usmerjanja sredstev in zakaj le-ta ni bil dogovorjen pred začetkom planskega obdobja, kakor bi bilo normalno?

Zaradi izredno hitre rasti cen surovin, reprodukcijskega materiala in tudi zaradi povečanega obsega proizvodnje in predelave, se povečuje obseg potrebnih obratnih sredstev. Le-teh ne moremo zagotavljati niti z združevanjem prostih denarnih sredstev v interni banki niti v Temeljni pomurski banki. Problem pomanjkanja obratnih sredstev je še posebej pereč zaradi sezonskega značaja potreb, kot so enkratni nakupi kmetijskih proizvodov, nakupi gnojil in ostalega reprodukcijskega materiala. Ugotovili smo, da bo potrebno za vlaganja v obratna sredstva za poljedelsko proizvodnjo in odkup pridelkov ter za vlaganje v živinorejsko proizvodnjo zagotoviti 1 milijardo 875 milijonov dinarjev, kar je za 50 odstotkov več kot v lanskem letu. Od Temeljne pomurske banke lahko pričakujemo kredite v višini največ 600 milijonov dinarjev, z združevanjem v interni banki in z lastnimi ustvarjenimi sredstvi bomo pridobili okoli 700 milijonov dinarjev, virov za ostala sredstva pa v tem trenutku ne moremo ugotoviti. Že večkrat smo opozarjali na nujnost združevanja sredstev za tekočo porabo. Do tega združevanja je sicer prihajalo, vendar prepozno, pa tudi v premajhnem obsegu, tako da našim proizvajalcem nismo mogli zagotoviti obratnih sredstev za potrebne zaloge reprodukcijskega materiala.

Izvedeti želimo, kdaj bomo v naši republiki storili za zagotovitev obratnih sredstev za vlaganje v kmetijsko proizvodnjo in odkupe in kako naj tiste temeljne banke, ki poslujejo na pretežno kmetijskem področju, zagotovijo sredstva za tekočo porabo v obsegu, ki bi omogočal optimalno proizvodnjo?

V mesni predelavi zaradi znanih metod določanja maloprodajnih cen že nekaj let ugotavljamo izgubo, ki predstavlja izredno breme, saj je tudi izguba krita s krediti s povprečno vračilno dobo pet let.

Tudi letos smo poslovali z izgubo v vseh treh obratih mesne predelovalne industrije v Pomurju. Ugotovili smo, da le-ta pretežno izhaja iz neskladja v cenah. V sanacijskih programih smo predlagali pokritje teh razlik z nevračljivimi sredstvi. Do danes take ali podobne rešitve še niso bile sprejete. Kompenzacija ali druge oblike nadomestila za zmanjšani dohodek, ki so sicer predvidene za letošnje leto in ki se tudi v manjšem delu izplačujejo, niso dokončno pokrile razlike, zaradi česar še naprej poslujemo z izgubo. Če zaradi zaščite standarda ne moremo povečati prodajnih cen prehrambenih proizvodov, je nujno potrebno pokriti razlike z ustreznimi kompenzacijami, ki pa morajo biti enotne za vso Slovenijo. Pri tem bi morali upoštevati, da je celotno združeno delo odgovorno za proizvodnjo hrane. Trenutno je tako, da občine neenotno rešujejo kompenzacije. V glavnem pokrivajo le proizvodnjo v svoji občini, ki jo tudi dodatno stimulirajo, za vlaganje v proizvodnjo na kmetijskih območjih pa zaenkrat ni posluha, razen redkih izjem, predvsem mesta Ljubljana.

Ponovno vprašujemo, kakšna je usoda našega predloga o pokritju celotnih razlik, ki nastajajo zaradi nesorazmerij v cenah, in kako bomo poenotili delovanje samoupravnih interesnih skupnosti za oskrbo določenih območij z živili v SR Sloveniji?

Posebne težave nam tudi v letošnjem letu v poljedeljski proizvodnji povzročajo nepravčasne dobave mineralnih gnojil in drugih reprodukcijskih materialov. Ker smo v letošnjem letu večji del gnojil in surovin za pripravo krmil uvozili, so nastale težave pri zagotavljanju deviznih sredstev, kar smo sicer reševali s terminskimi nakupi, pri čemer pa še sedaj ne vemo, ali bomo lahko

z lastnim izvozom zagotovili dovolj deviz za poračun teh terminkskih nakupov. Menimo, da bi nakupe gnojil, soje, ribje moke in drugih reprodukcijskih materialov morali reševati kot splošni družbeni interes. Naš glavni izvozni artikel je bil meso, kot pa je znano, izvoza mesa ni zaradi zapore izvoza v Grčijo in manjšega kontingenta v Evropsko gospodarsko skupnost.

V svoji razpravi sem opozoril na določena nerešena vprašanja, ki jih sami v združenem delu v Pomurju ne moremo rešiti, zato na postavljena vprašanja pričakujemo odgovor in konkretne rešitve.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Razpravljal bo tovariš Jure Mlinar, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica.

Jure Mlinar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz Nove Gorice je na včerajšnji seji obravnavala informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji in v naši občini. Poleg tega so o tej problematiki razpravljali tudi Izvršni svet Skupščine občine Nova Gorica in drugi organi družbenopolitičnih organizacij. V vseh teh razpravah je bila izpričana volja delavcev delovnih ljudi in občanov, da vztrajamo v stabilizacijskih prizadevanjih. Ob tem je čutili tudi zaskrbljenost ob vseh slabostih, ki smo jim priča v zadnjem času.

V naši občini smo predvsem zadovoljni z ugodnimi rezultati, ki smo jih dosegli na področju izvoza in pri delitvi dohodka, zaskrbljeni pa smo glede velikih izgub in zaradi zaostajanja v rasti dohodka. Tendence slabšanja gospodarske rasti v prvih mesecih leta 1981 v primerjavi z enakim ali celoletnim obdobjem v letu 1980 se močno odražajo tudi v novogoriškem gospodarstvu. V nekaterih organizacijah združenega dela se je močno zmanjšal fizični obseg proizvodnje v prvih letošnjih mesecih, saj je na primer proizvodnja v delovni organizaciji Meblo manjša za 10 odstotkov. Razlog za to je predvsem slaba oskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom v prvih dveh mesecih, saj več kot četrtnina industrijskih delovnih organizacij ocenjuje oskrbo kot slabo, četrtnina pa kot zelo kritično. Slaba oskrba iz uvoza je pogojena tudi z neizpolnjevanjem izvoznih obveznosti, ki niso izpolnjene zaradi visoke rasti cen izdelavnih materialov in močne konkurence na svetovnem trgu ter neizvajanja sprejetih ukrepov stimulacije izvoza.

Na neugodna gibanja vpliva nejasna situacija glede izvozno-uvoznih pravic in izvoznih stimulacij. Ob zaključku prvega trimesečja izvozniki še niso dobili izvoznih stimulacij. To bo bistveno vplivalo na dohodek tistih organizacij združenega dela, ki so se v skladu z zastavljeno politiko usmerile v izvoz. Šele po dolgotrajnih posredovanjih organizacij združenega dela jim je Narodna banka Slovenije dne 3. 4. 1981 posredovala pojasnilo glede obračunavanja stimulacije, kar pa likvidnostno ne rešuje te problematike. S takšnim obnašanjem do izvoznikov, kot se odraža na primeru stimulacij, stanje samo poslabšujemo in vzbujamo nezaupanje tudi pri ostalih potencialnih izvoznikih.

Zdi se nam zelo umestno in nujno potrebno, da se proučijo možnosti za dodatno pospeševanje izvoza na konvertibilno področje, kot to predlaga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, vendar naj se hkrati zagotovi tudi izvajanje tistih ukrepov za pospeševanje izvoza, ki so bili že sprejeti in obljubljeni vsem izvoznikom. Glede na izredne napore, ki so bili v lanskem letu usmerjeni

v povečanje izvoza, se je le-ta povečal v naši občini za 88 odstotkov v primerjavi z letom prej, nekatere temeljne organizacije združenega dela Mebla, Salonita, Gostola in drugih delovnih organizacij pa so povečale izvoz celo za več kot trikrat ali pa so pretežni del proizvodnje izvozile.

V letu 1980 je delovna organizacija Meblo dosegla vrednost izvoza 480 milijonov dinarjev, Salonit 350 milijonov din, Vozila 275 milijonov din, Iskra 196 milijonov din, Ciciban 140 milijonov din in tako dalje. Naštete organizacije združenega dela so največji izvozniki v občini, ki pa hkrati najbolj občutijo izredno močno svetovno konkurenco in posledice našega prepočasnega prilagajanja svetovnim razmeram ter neizpolnjevanje dogovorjenih obveznosti do izvoznikov. Hkrati pa poudarjamo, da se vse te organizacije srečujejo z vsemi težavami glede uveljavljanja deviznih pravic in izvoznih stimulacij ter izredno slabo likvidnostjo.

K slabi likvidnosti zelo veliko prispevajo nekrite izgube, ki znašajo v naši občini prek 400 milijonov dinarjev in predstavljajo skoraj četrtino vseh izgub v SR Sloveniji. Največja izguba je bila izkazana v temeljni organizaciji združenega dela Cimos. Ob drugih vzrokih je to eden izmed glavnih, da je treba v skladu s sprejeto politiko v Sloveniji v tej temeljni organizaciji združenega dela prenehati z montažo osebnih avtomobilov. Zaradi tega moramo v čim krajšem času prezaposeliti večje število delavcev. V prihodnjih tednih pa bo potrebno prezaposeliti še vse preostale delavce. Delavci ostalih organizacij združenega dela goriškega gospodarstva in nekaterih drugih iz sosednjih občin so pokazali polno solidarnost in pripravljenost za reševanje težkega ekonomskega in socialnega položaja teh delavcev. Vendar ta pomoč ne bo zadostna, če ne bo združena s pomočjo širše družbene skupnosti.

Ukrepi za ohranitev socialno-ekonomske varnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov so ob hitro naraščajočih življenjskih stroških potrebni, vendar postavljajo pred občine izredno zahtevne in odgovorne naloge. Samoupravne interesne skupnosti v naši občini so že v postopku priprave in usklajevanja občinskih planskih dokumentov večkrat usklajevale srednjeročne programe z možnostmi združenega dela. Pri tem je bilo potrebno programe dosledno skrajšati na najnujnejše, tako da bo težko najti rezerve, iz katerih naj bi se financiralo zagotavljanje socialne varnosti.

Prav tako smo dolžni opozoriti na problem zbiranja sredstev za intervencije v kmetijstvu. V skladu z veljavno zakonodajo se zbirajo sredstva iz ostanka čistega dohodka. Tako skladi, ki so bili ustanovljeni ob koncu leta 1980 oziroma letos, razpolagajo z minimalnimi sredstvi, saj se bodo sredstva formirala šele po zaključnih računih za leto 1981. V resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 pa v točki 4.3. piše, da bodo z zakonom o intervencijah v kmetijstvu in porabi hrane predvideni ustanovitelji do konca marca 1981 ustanovili samoupravne sklade za intervencije v kmetijstvu ter zagotovili vire sredstev za njihovo delovanje.

Prav tako ima naša skupina delegatov pripombo k 8. točki poglavja 4.2., kjer Izvršni svet Skupščine SR Slovenije priporoča organizacijam združenega dela, da takoj preverijo in zmanjšajo obseg dopolnilnega in pogodbenega dela. Menimo namreč, da naj bi semkaj šteli tudi delavce, ki izpolnjujejo pogoje za starostno upokožitev, pa so še vedno v rednem delovnem razmerju.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala. Razpravljaj bo tovariš Ciril Grilj, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 30. okoliš, Kamnik.

Ciril Grilj: Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela sta na skupni seji dne 3. aprila 1981 obravnavali informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Skupini imata naslednje pripombe oziroma stališča.

1. Nujno je potrebno povečati izvozne stimulacije, predvsem za izvoz na konvertibilno področje. Pri tem je potrebno narediti večjo izvozno selekcijo, ker je premajhna razlika v izvoznih stimulacijah za izdelke nižje stopnje obdelave in izdelke višje stopnje obdelave, kjer je potrebno poleg surovin vložiti tudi veliko lastnega dela.

Izvršni svet Skupščine občine Kamnik je pravočasno obvestil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da nerazrešena vprašanja izvoznih stimulacij in neizplačevanje le-teh destimulativno vplivajo na izvozna prizadevanja naših izvoznikov. Zaradi tega organizacije združenega dela v prvem trimesečju izvoznih stimulacij ne bodo mogle upoštevati pri obračunu dohodka in bodo izkazale slabše poslovne rezultate.

Delegati menimo, da ne bi smeli podpirati izvoza za vsako ceno, ne da bi se zavedali posledic, ki s tem nastajajo. Tako na primer zaradi izvažanja nekaterih surovin primanjkuje teh surovin na domačem trgu.

Rezultati naših prizadevanj bi morali iti v tej smeri, da bo naša izvozna politika dolgoročnejša ter da bodo ukrepi na tem področju pravočasni. Za občino Kamnik je izvoz zelo pomemben. V letu 1980 je naša občina v primerjavi s prejšnjim letom povečala izvoz za 53 odstotkov. Naši izvozniki ugotavljajo, da cene nekaterim izdelkom na svetovnem trgu padajo, po drugi strani pa se srečujemo z vse višjimi cenami reprodukcijskega materiala na domačem trgu. Konkretno lahko navedemo primer Tovarne Titan iz Kamnika, tozđ Livarna z obdelavo, ki večino svojih izdelkov izvažá, vendar bo prvo trimesečje zaradi naštetih težav zaključila s slabšimi poslovnimi rezultati.

Na to vpliva tudi gospodarska situacija v Evropi, ker večina evropskih držav beleži majhno ali celo negativno stopnjo rasti. Zaradi tega se Jugoslavija težje uveljavlja na tujem tržišču.

Drugi problem pa je, da je izvoz, ki je lansko leto po devalvaciji dobil zalet in postal dohodkovno zanimiv, v letošnjem letu glede na porast cen reprodukcijskega materiala postal nezanimiv in izgubil svojo stimulatívno naravo. Organizacije združenega dela nimajo več neposredne ekonomske stimulacije. Nasprotno, veliko jih ugotavlja, da jim izvoz ne prinaša nobenega dohodka oziroma izvažajo celo z izgubo. V kolikor bodo cene repromateriala še nadalje rasle, se lahko zgodi, da bo izvoz še močnejše upadal.

2. Takoj je treba proučiti celoten sistem kompenzacij. Kompenzacije za cene nekaterih vrst osnovnih živiljenjskih proizvodov niso dolgoročna rešitev sedanjega gospodarskega položaja. Umestneje bi bilo, da bi se povečale premije in regresi pri proizvajalcu — kmetu, hkrati pa naj bi s pospeševanjem kmetijstva ustvarili pogoje za povečanje proizvodnje teh živil, s tem pa umiritev cen teh proizvodov.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Imre Varju, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 17. okoliš, Ptuj. Prosim!

Imre Varju: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov z gospodarskega področja, 17. okoliš in s področja kmetijstva, 5. okoliš sta na seji dne 6. aprila 1981 razpravljali o informaciji o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in o predlogih ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Skupini sta bili podrobneje seznanjeni tudi z oceno stanja v občini Ptuj.

V podrobnejši razpravi o predvidenih ukrepih za poživitev proizvodnje in o predvidenih ukrepih za ohranitev socialno-ekonomske varnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov, smo delegati ugotovili, da imajo občine v SR Sloveniji različne pogoje za izpeljavo teh ukrepov. Predlagamo, da se za potrebe zagotavljanja enotnih kriterijev skupne porabe — otroško varstvo, zdravstvo, štipendiranje in tako dalje — zagotavljajo solidarnostna sredstva enotno v vsej Sloveniji. Hkrati pa podpiramo način zagotavljanja sredstev za kompenzacije cen osnovnih prehrabnih proizvodov prek sklada v SR Sloveniji.

Delegati so po razpravi sklenili postaviti na Zboru združenega dela delegatsko vprašanje. Pri razreševanju problemov oskrbe z nekaterimi surovinami ugotavljamo naslednje nepravilnosti: jugoslovanski proizvajalci izvažajo surovine (katranska smola, silicij, aktivna glinica), ki jih morajo druge organizacije združenega dela uvažati za devize. Vzroki usmeritve v izvozu za navedene reprodukcijske materiale so:

1. neuskrajene cene, ki ne pokrivajo stroškov proizvodnje (silicij, smola, aktivna glinica), kar pa prizadene uporabnike teh materialov prek višjih cen, po katerih plačujejo material iz uvoza;

2. proizvajalci teh materialov si prizadevajo zagotoviti potrebne devize z izvozom teh, doma prepotrebni surovin za pokrivanje svojih uvoznih potreb. Posledica je uvoz teh surovin za višje cene, kot je domača, ob večjem trošenju deviz. Menimo, da bi morali z medrepubliškimi dogovarjanjem te nepravilnosti in nesmiselnosti nujno odpraviti.

Postavljamo vprašanje: ali so organi v republiki v tej smeri sprejeli aktivnosti, da bi se ta in podobni primeri uredili, saj tako stanje predstavlja resno nevarnost za nadaljnje prekinjanje reprodukcijskih verig?

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Delegatsko vprašanje smo dobili takoj na začetku današnje seje. Z njim smo seznanili Izvršni svet naše Skupščine in, kot smo obveščeni, bo na zastavljeno delegatsko vprašanje odgovoril pri ustrezni točki dnevnega reda tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

Razpravljal bo tovariš Stanko Jaki, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center. Prosim!

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na današnjo obsežno razpravo bom samo na kratko povzel nekatere naše ugotovitve.

Pridružujemo se oceni Izvršnega sveta in ga podpiramo v aktivnostih in ukrepih, ki jih predlaga za odpravo neugodnih trendov v gospodarstvu. Pri tem se strinjamo z ukrepi, ki bodo odpravljali ugotovljene težave. To velja predvsem za devizno poslovanje, kreditiranje, izsiljevanje z višjimi cenami ter za sistem oblikovanja politike cen. Predvsem pa naj Izvršni svet vztraja, da se v vseh družbenopolitičnih skupnostih v najkrajšem času ustanovijo skupnosti

za cene in da takoj pričnejo z delom. Menimo tudi, da je potrebno sprejeti ukrepe za aktivnosti na področju pospeševanja izvoza zaradi izčrpanosti ekonomskih spodbud tako na ravni republike kot tudi na ravni federacije.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Razpravljal bo tovariš Slobodan Srdoč, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad. Prosim!

Slobodan Srdoč: Naša skupina delegatov meni, da je v informaciji dan premajhen poudarek zmanjšanju skupne in splošne porabe na vseh nivojih, prav tako pa je premalo poudarjeno povečanje produktivnosti dela.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Prijavljenih razpravljalcev ni več. Kdo še želi besedo? Besedo ima tovarišica Francka Herga, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Francka Herga: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Današnja razprava nekaterih delegatov, predvsem pa tovariša Zelenška iz Celja, ki je razpravljal o ekonomskih odnosih s tujino in tudi načel nekatera vprašanja zadolževanja naše države v tujini, me je spodbudila, da postavim vprašanje v zvezi z nerealiziranim sklepom odborov našega zbora ob obravnavi osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Na skupni seji Odborov Zbora združenega dela za družbenoekonomske odnose, za družbenoekonomski razvoj in za finance so ob obravnavi osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 delegati v svoji razpravi opozorili, da stabilizacijska naravnost v zvezi z zadolževanjem Jugoslavije v tujini ni ustrezno rešena, saj dlje kot od besedil v družbenem dogovoru ni prišlo, čeprav je bila dana naloga, da se vprašanje zadolževanja republik in avtonomnih pokrajin reši do 31. marca letos v takšni meri, da bi na tem lahko temeljile tudi planske usmeritve. Delegati so v zvezi s tem zahtevali, da se izpostavi vprašanje ustreznosti najemanja tujih kreditov od odgovornih organov v Skupščini SFRJ. Zahtevali smo nadalje, da se pripravi informacija, iz katere bo razvidno, koliko tujih kreditov je dobila Jugoslavija v zadnjem obdobju, pod kakšnimi pogoji so bili odobreni, za katere namene in po kakšnih kriterijih so bili razdeljeni ti krediti koristnikom oziroma, kdo jih bo vračal in pod kakšnimi pogoji.

Glede na to, da odgovorov na ta vprašanja še nismo dobili in da je prav to področje združenemu delu precej odtujeno ter da smo delegati največkrat informirani o najemanju tujih kreditov iz sredstev javnega obveščanja, sprašujem oziroma predlagam, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije danes odgovori oziroma poda ustrezno informacijo glede teh vprašanj, kolikor je v njegovi moči. Če to ni mogoče, predlagam, da zbor zadolži delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da ponovno zahteva odgovor na ta vprašanja, kar pa zahteva takojšnjo pripravo ustrezne informacije.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Kdo še želi besedo? (Nihče.) Preden nadaljujemo, bi rad nekaj predlagal. Kot smo lahko slišali, je bilo pravkar postavljeno delegatsko vprašanje, do katerega bi se bilo potrebno opredeliti, ali bodo predstavniki Izvršnega sveta nanj takoj odgovorili, ali pa ga bodo naši delegati postavili v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Zdi se mi tudi, da so bile nekatere razprave pri tej točki dnevnega reda dovolj konkretne, vsebovale so tudi predloge in mnenja, zaradi česar se bi bilo treba dogovoriti, ali bi na odprta vprašanja predstavniki Izvršnega sveta že sedaj odgovarjali, kolikor je to seveda v njihovi moči, saj teh vprašanj ni bilo tako malo. Če pa to ni mogoče, bi predlagal, da strokovno politični delavci Zbora združenega dela skušajo iz današnjih razprav povzeti vsa tista vprašanja, ki zahtevajo tudi odgovor, saj samo s sklepom zbora tega ne moremo storiti. Ta povzetek bi seveda posredovali Izvršnemu svetu, ki naj bi s posebno informacijo skušal odgovoriti na postavljena vprašanja na naslednji ali eni od naslednjih sej Zbora združenega dela. Kot vidim, večina delegatov soglašajo s tem, da Izvršni svet pripravi dodatno informacijo, s katero bo odgovoril na vprašanja. Če pa je mogoče na katero od postavljenih vprašanj odgovoriti že danes, prosim predstavnike Izvršnega sveta, da to storijo.

K besedi se javlja tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta naše Skupščine.

Jože Florjančič: Tovarišice in tovariši delegati! Mnenja sem, da bi se po tej zelo živahni in kvalitetni razpravi kazalo dogovoriti za ustrezen zaključek. Zdi se mi, da iz razprav v odborih in komisijah te Skupščine kot tudi iz razprav v Zboru združenega dela izhaja podpora usmeritvi, ki jo je Izvršni svet opredelil v tej informaciji. Z veliko aktivnostjo in odgovornostjo vseh organov in organizacij ter drugih subjektov smo sposobni zagotoviti nadaljnji razvoj in letošnjem letu tako, da bi tudi dosegli rezultate, ki smo jih predvideli z letošnjo resolucijo. Na tej osnovi bi bilo možno sprejeti pobudo, ki je zapisana v letošnji resoluciji, omenjena je bila tudi v današnji razpravi, da bi ob poročilu o izvajanju srednjeročnega plana za obdobje 1981—1985 v letu 1981, ki je običajno v juliju, Izvršni svet pripravil dodatno poročilo, s katerim bi konkretno opredelil roke za izvedbo nalog iz resolucije, ki morajo biti izvršene v drugem polletju letošnjega leta.

Menim, da ne bi bilo slabo, če bi na podlagi današnje razprave skušali izluščiti vse konkretne predloge in usmeritve za aktivnosti pri izvajanju resolucije, še posebej kar zadeva Izvršni svet, republiške upravne organe in druge subjekte.

Nekatera vprašanja iz razprave, še zlasti tista, ki so družbeno zelo aktualna, to je področje ekonomskih odnosov s tujino, področje ponovnega oživljanja in delovanja deviznega tržišča, vprašanja zadolževanja v tujini, vprašanja s področja kmetijstva, ki so bila prav tako načeta, so take narave, da bi jih kazalo prekomentirati in se do njih opredeliti.

Rad bi opozoril samo na vprašanje glede zadolževanja v tujini, kar je bilo sproženo v današnji razpravi. To vprašanje je brez dvoma zelo aktualno, tako z vidika doseženega obsega zadolževanja Jugoslavije v tujini kakor tudi z vidika pogojev zadolževanja. Pri tem bo vsekakor zanimivo izvedeti, za katere namene in na kakšen način bomo v Jugoslaviji uporabili te tuje kredite, na kakšen način jih bomo vračali in kdo jih bo vračal. Žal ne morem dati odgovora na ta vprašanja, saj v okviru medrepubliškega sodelovanja ta vprašanja niso bila izpostavljena. Zato bi predlagal, da bi to kot delegatsko vprašanje postavili delegati Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predsednik Emil Tomazič: Prepričan sem, da zbor sprejema predlog, da posredujemo to delegatsko vprašanje naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Jože Florjančič: Glede drugih vprašanj nisem mislil posebej razpravljati, saj bo Izvršni svet pripravil posebno informacijo.

Predsednik Emil Tomazič: V današnji razpravi je bilo načeto vprašanje oživitve deviznega trga oziroma razhajanj med tem, kar se na nivoju federacije predvideva in tem, kako si pri nas Izvršni svet predstavlja delovanje deviznega trga. Mi uradno tega še nimamo, saj je tovariš Ivan Zelenšek to ugotovil iz gradiva Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, katere delegat je. Zato sprašujem, ali je potrebno to vključiti v naše današnje zaključke, ali pa bi počakali, da gradivo tudi uradno pride do nas? Ugotovimo lahko, da je vprašanje oživitve deviznega trga zelo aktualno, kar se je pokazalo tudi v današnji razpravi.

Ko sem govoril o tem, da bi naši strokovno-politični delavci naredili pregled vprašanj iz današnje razprave, na katera bo potrebno pripraviti odgovore, ne morem mimo dejstva, da ne bi ugotovili, da celotna današnja razprava daje podporo informaciji, predvidenim aktivnostim in ukrepom za reševanje nastalega položaja. Gre predvsem za to, da bomo prišli čimprej do zaželenih odgovorov v obliki posebne informacije. Vsekakor pa si bomo morali naliti čistega vina, ne pa mižati pred resnico, saj dejanski položaj ni najbolj rožnat. Mislim, da ne bomo mogli pristajati na neke nerealne ambicije in na vse tisto, kar nam je v lanskem in letošnjem letu povzročalo precej težav.

Vabim tovariša Jerneja Jana, da spregovori o deviznem trgu. Obenem ga sprašujem, če lahko odgovori na delegatsko vprašanje? (Da.)

Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

Jernej Jan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V svoji današnji razpravi bi želel spregovoriti predvsem v zvezi z razpravo, ki je tekla o informaciji in v zvezi s pobudami in konkretnimi predlogi ter stališči, ki so bila oblikovana v razpravah v odborih in v današnjih razpravah delegatov. Želim vas informirati o tem, kako teče aktivnost v Jugoslaviji za oživitev deviznega trga.

Kot veste, je o tem govora že približno dva meseca. O tem so tekla posvetovanja v okviru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, tekla so posvetovanja v okviru Združenja poslovnih bank in v okviru zveznih upravnih organov v povezavi z upravnimi organi republik in pokrajin.

Ta akcija za zagotovitev pogojev za oživitev delovanja deviznega trga je prišla sedaj v zaključno fazo. Zvezni izvršni svet je na svoji seji dne 27. marca 1981 preliminarno sprejel kot izhodišče vrsto ukrepov, ki naj zagotovijo delovanje deviznega trga v naši državi. Ta paket ukrepov je pripravljen in o njem bo razprava tekla še enkrat 15. aprila letos na zasedanju Skupščine Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. Predvideva se, da bo takrat Zvezni izvršni svet sprejel svoje dokončne odločitve. Omenjeni paket ukrepov vsebuje predvsem naslednje temeljne smeri delovanja.

1. Organizacije združenega dela bodo morale obvezno prodati ustvarjene devize na deviznem trgu, saj v nasprotnem primeru zanje ne bodo prejele iz-

voznih stimulacij niti ne bodo imele pravice do nekaterih drugih ugodnosti pri pospeševanju izvoza. O tem je nekaj govoril v svoji razpravi že tovariš Zelenšek, ki je predstavil tisti del problematike, ki je sedaj predmet obravnave v interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, to je tisti organ, ki s samoupravnim sporazumom sprejema ukrepe za pospeševanje izvoza.

2. Poslovne banke bodo morale na medbančnem sestanku subjektov deviznega trga prodati vse devize, ki jih imajo na računih pri tujih bankah in ki presegajo 4 odstotke njihovih skupno izvršenih plačil v tujino v preteklem letu.

3. Poslovne banke bodo morale devize, pridobljene z zamenjavo tujih valut od prodanih bencinskih bonov in od pologov občanov na devizne račune, prenesti na račun Narodne banke Jugoslavije. Ta ukrep je začel veljati 1. aprila letos.

Vsi ti ukrepi izhajajo iz koncepcije, da je devizno tržišče mogoče oživiti predvsem tako, da bodo organizacije združenega dela z ukinitvijo izvoznih stimulacij ter poslovne banke z obvezno prodajo deviz prisiljene v to, da bodo vse ustvarjene devize prodale na medbančnem sestanku Narodni banki Jugoslavije.

Te devize lahko pooblaščenca za svoje potrebe ponovno odkupijo le, če imajo za to ustrezno pravico. Take pravice pa naj bi odredile samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino posameznih republik in pokrajin.

Naša ocena je, da se s takim pristopom oživlja prejšnji sistem, kar pa pomeni, da bo prišlo do administrativne koncentracije deviznih sredstev in do njihove distribucije po kriterijih, ki v teh predlogih niso razdelani. To pa pomeni, da namesto uveljavljanja samoupravnih razmerij ponovno uvajamo administrativno-centralizirano in birokratsko razpolaganje z devizami, pri čemer se razpolaganje z devizami v okviru temeljnih organizacij združenega dela karakterizira kot skupinsko-lastninski odnos, družbeni karakter deviz pa zagotavlja predvsem obveznost njihove prodaje in centralizacija teh deviz pri Narodni banki Jugoslavije.

Menimo, da se na ta način pod pojmom »tržišče« uvaja popolnoma anti-tržni sistem, ki predpisuje obvezno prodajo in omogoča nakup samo na osnovi dodeljene pravice, kar s pojmom tržišče prav gotovo nima nobene vsebinske zveze.

Po mnenju Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije izhod iz sedanjih težav in oživitve deviznega trga ne more biti v vračanju na prejšnji sistem in ne v rušenju že sprejetih sistemskih rešitev, ampak v njihovem doslednem izvajanju. Pri tem menimo, da je, izhajajoč iz dejstva, da je deviza specifični denarni izraz družbenih sredstev oziroma celotnega prihodka in dohodka, nujno potrebno, da so tudi vse rešitve na področju ekonomskih odnosov s tujino usmerjene v vzpostavljanje dohodkovnih odnosov, ki jih moramo zgraditi, v celoti izhajajoč iz načel in osnovnih opredelitev, ki jih na tem področju že imamo.

Devizno tržišče je treba po našem mnenju oživiti predvsem z aktiviranjem primarne vloge delavcev v združenem delu pri pridobivanju in uporabi deviz ter s samoupravnim združevanjem dela in sredstev. Tovariš Florjančič je v svoji uvodni besedi ta del podrobneje obdelal. Pri tem gre po eni strani za pravico delavcev v združenem delu do razpolaganja z ustvarjenimi devizami,

prav tako pa gre tudi za odgovornost teh delavcev za uporabo teh deviz in za nujnost preseganja skupinsko-lastninskih odnosov prek samoupravnega usklajevanja planov ekonomskih odnosov s tujino ter prek samoupravnega urejanja tokov družbene reprodukcije.

Na tej osnovi je naš Izvršni svet pripravil tudi konkreten predlog, kako devizno tržišče oživiti. Se v tem tednu pa bo ta predlog ponovno posredovan Zveznemu izvršnemu svetu.

Po nekaterih informacijah bo verjetno sredi aprila v Skupščini SFR Jugoslavije potekala razprava o vprašanju zadolžitve Narodne banke Jugoslavije v tujini, o najemanju kreditov Narodne banke Jugoslavije ter glede njihove uporabe in glede opredelitev obveznosti in nosilcev za njihovo vračanje.

Naše mnenje je, da v bistvu ta razprava neposredno posega tudi v delovanje deviznega trga. Zato menimo, da bi bilo koristno v teh skupščinskih razpravah opredeliti in načeti tudi vprašanje delovanja deviznega trga, njegove vloge, mehanizmov ter načinov funkcioniranja, predvsem pa to, kako spraviti dejansko v organiziran promet vsa tista devizna sredstva, ki danes v združenem delu obstajajo.

Zato menimo, da bi bil lahko tak predlog našega Izvršnega sveta, ki bo posredovan Zveznemu izvršnemu svetu, koristna osnova za razpravo naših delegatov v Skupščini SFR Jugoslavije.

V tej svoji informaciji ne bom šel v podrobnejšo opredelitev samega predloga in izhodišč. Osnovna izhodišča sem vam povedal, na temelju le-teh pa menimo, da je potrebno pospeševati predvsem samoupravno sporazumevanje o udeležbi v skupnem deviznem prilivu, samoupravno združevanje deviz za ustvarjanje večjega prihodka, večjega skupnega dohodka in večje proizvodnje za izvoz ter samoupravno združevanje deviz med interesnimi skupnostmi za ekonomske odnose s tujino republik in pokrajin za skupno določene namene in prioritete naloge. Tu smo v letošnjem letu storili bistven korak naprej, saj na ta način zagotavljamo devize za uvoz energetskih surovin, za potrebe federacije, JLA in podobno.

Menimo, da je potrebno odpraviti vse tiste razloge, ki ovirajo organiziran promet deviz med poslovnimi bankami. Gre za težave pri delovanju medbančnega sodelovanja, pri čemer predvsem tri stvari vplivajo na to, da devize ne cirkulirajo.

1. Veljavni pravilnik o delu deviznega tržišča prenaša na prodajalce deviz tečajne razlike. Menimo, da je potrebno to stvar spremeniti in da je treba pri prodaji deviz tečajno riziko prenesti na kupca. S tem bo cirkulacija deviz stekla.

2. Prav tako menimo, da je treba spremeniti odlok Zveznega izvršnega sveta o terminski kupoprodaji, potrebno pa bo sprejeti poseben predpis, ki bo urejal način in možnosti, da naše organizacije združenega dela svoja devizna sredstva, s katerimi razpolagajo na osnovi različnih avansov in depozitov pri tujih bankah itd., prenesejo v Jugoslavijo in da postanejo sestavni del deviznega tržišča, seveda na osnovi ekonomske motivacije.

3. Na to se veže tudi vloga Narodne banke Jugoslavije kot institucije, ki mora na deviznem trgu nastopati predvsem v smislu intervencije, ne sme pa biti osnovni subjekt pri prometu deviz med organizacijami združenega dela v Jugoslaviji.

Dovolite mi, da skušam odgovoriti na delegatsko vprašanje delegata iz Murske Sobote, ki je bilo postavljeno v njegovi razpravi.

Na ta problem so opozarjali tudi drugi delegati v svojih razpravah. Gre za vprašanje umestnosti izvoza nekaterih surovin, reprodukcijskih materialov in nekaterih proizvodov, ki pa jih moramo kasneje uvoziti za lastne potrebe.

Mislim, da zaenkrat še ni vzrokov za preplah, saj je v letu 1980 predstavljal izvoz proizvodov visoke stopnje predelave v celotnem slovenskem izvozu 78 odstotkov, 18 odstotkov je predstavljal izvoz proizvodov srednje stopnje predelave in samo 4 odstotke slovenskega izvoza so bili nepredelani proizvodi oziroma čiste surovine. Kljub temu pa je ta pojav čedalje bolj prisoten in predstavlja tudi čedalje večje težave v reprodukciji. Pri tem je treba opozoriti predvsem na to, da je osnovni razlog za take pojave, da smo med seboj samoupravno dohodkovno premalo povezani. Ne gre samo za samoupravno povezovanje zato, da zagotovimo stalnost v oskrbi s surovinami in reprodukcijskim materialom; ne gre le za dohodkovno soodvisnost in za participacijo v skupnem prihodku v celotni reprodukcijski verigi, ampak gre tudi še za nekaj drugega. Gre predvsem za to, da je to eden od izredno učinkovitih načinov za izboljšanje naše konkurenčne sposobnosti v tujini. Samoupravni sporazumi o udeležbi v skupnem deviznem prilivu po 67. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino jasno kažejo, da smo dosegli pomembne uspehe v naši konkurenčnosti na tujem trgu. Vrsta proizvodov, ki bi se sicer neposredno izvozila, se na ta način vgrajuje v proizvode višjih stopenj predelave s tem, da se vgrajujejo v proizvode višjih stopenj predelave po svetovnih cenah, ne pa po domačih cenah. To v bistvu pomeni, da dohodek in stroški, ki so nastajali prek izvoza, ostajajo doma. Hkrati pa organizacije združenega dela, ki so pri tem udeležene, dosegajo boljše dohodkovne rezultate in gre obenem za optimalizacijo proizvodnje.

Drugi razlog, ki je izredno močno prisoten, je materialnega značaja. Menim, da ga je treba upoštevati, saj ga bo izredno težko hitro razrešiti. Gre za to, da smo v Jugoslaviji v nekaj več kot letu dni zmanjšali plačilno-bilančni deficit za približno 2 milijardi dolarjev. V letu 1979 je bil ta deficit približno 3 milijarde 700 milijonov dolarjev, v lanskem letu pa je ta deficit znašal na konvertibilnem področju približno 2 milijardi 300 milijonov dolarjev, v letu 1981 pa naj bi po ocenah znašal le še milijardo in pol dolarjev.

Razlika je torej ogromna. Ob večjem obsegu proizvodnje to povzroča pomanjkanje deviznih sredstev. To pomanjkanje pa še zaostruje dejstvo, da smo morali dodatno primakniti 900 milijonov dolarjev zaradi podražitve nafte v preteklih dveh letih. Gre torej za izredno materialno dimenzijo. Iz pomanjkanja deviznih sredstev izhaja vrsta težav, ki se kažejo v motnjah v celotni reprodukcijski verigi. Velik del teh deviznih sredstev je bil uporabljen za zmanjševanje plačilno-bilančnega primanjkljaja.

Poleg tega je bil del proizvodov nižje stopnje predelave usmerjen v izvoz, prihajalo je do nekaterih pogojevanj s plačevanjem blaga kot smo danes slišali v razpravi, z devizami in tako dalje. Takih pojavov pa nismo imeli samo v lanskem letu oziroma v letošnjem letu, ampak so bili taki pojavi močno prisotni tudi v nekaterih drugih obdobjih, vedno pa takrat, kadar je bila plačilno-bilančna situacija izredno zaostrena. V preteklosti je šlo za preprodajanje retencijskih kvot, globalnih deviznih kvot, blagovnih in deviznih kontingentov, za pogojevanje dobav blaga z odstopanjem retencijskih kvot, globalnih deviznih kvot in tako dalje. Vedeti moramo, da brez razrešitev materialnega problema ni mogoče pričakovati, da bi se pojav v celoti izkoreninil.

Rad bi se dotaknil samo še vprašanja izvoznih stimulacij. Iz naše informacije in iz uvodnega ekspezeja izhaja, da se Izvršni svet naše Skupščine odločno zavzema za dodatne ukrepe za pospeševanje izvoza. Ob tem pa je potrebno ugotoviti, da nova devalvacija ni sprejemljiva in zato ne prihaja v poštev kot dodatni pospeševalec izvoza v tem trenutku. Razpravljali smo o dopolnilnih izvoznih stimulacijah, predvsem o dopolnilnih izvoznih stimulacijah za izvoz v razvite zahodne dežele, razpravljali smo tudi o spremembi mehanizma stimulacij v smislu večje stimulacije izvoza izdelkov višje stopnje predelave, se pravi končnih proizvodov.

Današnja razprava je nedvomno dragoceno napotilo ne samo Izvršnemu svetu, ampak tudi delegatom naše Interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. Bitko o tem vprašanju bo treba dokončno izbojevati tam, saj je Interesna skupnost Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino tisti organ, ki o tem odloča.

Rad bi vas še obvestil, da je vprašanje obračuna izvoznih stimulacij za izvršeni izvoz v prvem trimesečju letošnjega leta rešeno, predvsem na insistiranje našega Izvršnega sveta. Prav tako se je našla ustrezna rešitev pri tolmačenju odloka Zveznega izvršnega sveta, ki je zaviral postopek obračuna teh stimulacij. V okviru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino je tudi dogovorjena ustrezna rešitev. Eden od razlogov, da se stimulacije niso obračunavale, je bil ta, da navodila Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino za izvrševanje 18. člena tega samoupravnega sporazuma, ki določa predvsem stimulacije za višje stopnje predelave, niso bila popolnoma jasna. Stvari so sedaj razčiščene, obračuni že tečejo, na Skupščini Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino 15. aprila letos pa bodo stvari dokončno tudi formalno-pravno urejene.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Tovariš Varju, ste zadovoljni z odgovorom na delegatsko vprašanje? (Da.) Odgovor boste dobili tudi pismeno. Če ne boste zadovoljni, boste postavili še dodatno vprašanje.

Mislim, da bo tovariš Ivo Marenk pri naslednji točki v širši uvodni besedi povzel nekaj važnejših ugotovitev iz dosedanje razprave, ki se je nanašala na kmetijstvo. Predlagam tudi, da bi tovariš Marenk skupaj podal obrazložitvi k 3. in 4. točki dnevnega reda.

Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Ivan Zelenšek: Zadovoljen sem z odgovori tovariša Jana. Eno vprašanje pa le ostaja odprto in ga je tovariš Jan tudi sam načel. Gre za problem, v primeru, da kateri od izvršnih svetov ne da soglasja. Kaj tedaj? Očitno nihče ne ve odgovora, gre pa za zelo pomembno vprašanje, če se ne bomo strinjali s pogoji iz samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o pospeševanju deviznega priliva na osnovi izvoza blaga in storitev. Tovariš Jan je poudaril to, o čemer družbeni pravobranilci samoupravljanja, dosledno upoštevajo zakon o združenem delu, pravijo, da gre v tem primeru za oživitev deviznega trga in pojem skupinsko-lastninskega odnosa nad devizami. Upam, da sem ga prav razumel.

Bistveno vprašanje je, kaj če se v naši republici s takim načinom ne strinjamo? Nekaj stvari bo jasnih že 15. aprila, ko bo Interesna skupnost Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino razpravljala o teh stvareh. Vemo tudi, da

se pripravljajo spremembe enotnih kriterijev po 141. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Te spremembe predvidevajo, da bomo vse nad milijon dinarjev kupovali po novem na kredit.

Prosil bi za dodatno obrazložitev, ki bo nam vsem razjasnila nekatere dileme. Vsekakor pa je potrebno upoštevati delegatsko vprašanje tovarišice Hergove glede dodatnega zadolževanja v tujini. Nismo se še opedelili, kdo bo odplačeval te dolgove. Predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki izhaja iz te informacije in drugih dokumentov, je, da bo dolg vračal tisti, ki najema kredit. Mislim, da je to edino prav in zato moramo vztrajati pri tem načelu. Sedaj pa me zanima, kaj če uvoznih soglasij za uvoz ne dobi, je pa to ena od stimulacij za oživitev deviznega trga? Poleg tega me pa zanima, kdo bo taka soglasja izdajal?

Zopet se bom vrnil na transport. Odpira se mi vprašanje, kako bo z organizacijami združenega dela s področja transporta, ki 20 odstotkov celotnega prihodka zagotovijo z devizami, 80 odstotkov pa ga izkažejo z dinarji. Če v določenem roku ne bodo odprodale deviz na deviznem tržišču, ne bodo mogle dobiti stimulacij za ustvarjen izvoz. Vedno ostaja odprto eno in isto vprašanje, kako današnja situacija, v kateri se nahajamo, prilagoditi dejanskemu stanju. Del odgovora je tovariš Jan jasno povedal. Transportne organizacije združenega dela pa še vedno zanima njihov dejanski status v celotni reprodukcijski verigi. Vemo tudi, kakšne so dejanske sposobnosti transporterjev.

Vsekakor pa bi se bilo potrebno danes izreči, ali se strinjamo s temeljnimi koncepti deviznega trga, za katere bo naš zbor odgovarjal pred združenim delom v republiki. Potrebno bi bilo urediti nekatere temeljne zadeve, ki jih je tovariš Jan navedel in ki jih je tudi tovarišica Hergova izpostavila. Enkrat za vselej se moramo dogovoriti, da lahko razporejamo le tisto, kar smo ustvarili. Zato si moramo biti na jasnem, da tisti, ki se bo zadolževal, bo moral tudi vračati posojila. Če se bo Slovenija na primer zadolžila za 2 milijardi dolarjev, to pomeni, da se moramo zavedati, da bomo vsi ti dve milijardi dolarjev tudi vračali.

Predsednik Emil Tomažič: Želi tovariš Jernej Jan besedo? (Da.) Prosim!

Jernej Jan: K informaciji bi želel posredovati še naslednje.

Prvo. Vsi ukrepi, ki se sprejemajo za oživitev deviznega trga, se sprejemajo bodisi v izključni pristojnosti Narodne banke Jugoslavije, Zveznega izvršnega sveta oziroma v pristojnosti Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. Usklajevanje z republikami in pokrajinami o teh ukrepih poteka lahko samo v tistem delu, kjer republiške in pokrajinske Interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino predstavljajo v bistvu sestavni del in osnovo dela interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Drugo. Predlogov nismo obravnavali v nobenem medrepubliškem komiteju. Predlogi so bili predmet strokovnega posvetovanja republiških in pokrajinskih upravnih organov v Zveznem sekretariatu za finance in predmet kratkega razgovora v koordinacijski komisiji Zveznega izvršnega sveta. Drugih oblik sodelovanja izvršnih svetov republik in pokrajin do sedaj v teh postopkih ni bilo.

Tretje. Moram reči, da iz teh razprav izhaja, da obstaja velika iluzija, da je možno z nasilno prerazporeditvijo deviznih sredstev pokriti potrebe vseh tistih, ki sedaj nimajo dovolj deviz in da se pravzaprav z vseh strani podpira oživitvev deviznega trga, čeprav ni nobene materialne garancije, da bo ta devizni trg delal dalj časa, kot je delal tisti devizni trg, ki smo ga imeli prej. Edina razlika v delovanju med starim in novim deviznim trgom je v tem, da je sedaj prodaja enega dela deviz pravzaprav obvezna. Kljub temu, da je glavna obravnava v Zveznem izvršnem svetu že stekla 27. 3. tega leta, smo se odločili, da ponovno opozorimo Zvezni izvršni svet in da posredujemo naše konkretne predloge kot prilogo in kot naš prispevek k razreševanju tega problema, ker menimo, da gre dejansko za tako pomembno vprašanje, da ga ni mogoče končati in opraviti brez podrobnejših analiz, zakaj je do zastojev prišlo.

Še ena stvar. Besede monopolizem izvoznika in grupnolastninski odnosi na tem področju v pogovoru ne uporabljamo. To so stvari, ki so bile posredovane Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. Menimo, da take karakteristike niso upravičene. Devizno sredstvo je tako kot vsako drugo denarno sredstvo družbena lastnina, s katero razpolagajo delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, kot razpolagajo tudi z vsemi materialnimi dobrinami, ki jih ustvarijo, pri čemer je jasno, da razpolaganje z družbeno lastnino ne pomeni samo pravico razpolaganja z njo v smislu izključnih individualnih interesov, ampak gre hkrati tudi za odgovornost, da skozi mehanizem usklajevanja planov, samoupravnih odnosov in samoupravnega urejanja problemov reprodukcije to razpolaganje poteka tako, da je dejansko v interesu celotnega združenega dela. To se lahko uresniči samo na samoupravni način, z uveljavljanjem vloge in odgovornosti delavcev v združenem delu, ne pa z odprodajo oziroma odvzemom enega dela družbene lastnine in načinom različnih oblik njihove distribucije po nekih objektivnih kriterijih, ki pa nikoli niso do konca znani in jasni.

S tega aspekta menim, da bi bilo koristno, če bi prišlo do razprav v Skupščini SFRJ o zadolževanju Narodne banke, da se računa tudi s tem kontekstom in da se do teh razprav pripravijo tudi ta vprašanja. Hvala.

Kmalu bi že drugič pozabil opozoriti, da premije za izvozne stimulacije gredo v obračun dohodka za prvi kvartal in je torej ta problem razrešen.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala. Mislim, da lahko zaključimo z razpravo. Kot smo se že dogovorili, prekinjam to točko dnevnega reda in predlagam, da se predlagana skupina delegatov sestane in pripravi sklep.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki dnevnega reda je tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Predlog družbenega pravobranilca ste prejeli z dopisom z dne 23. 3. tega leta. Z istim dopisom ste prejeli tudi stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije do predloga družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Predlagam, da zbor imenuje skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in pripravila predloge za obe točki dnevnega reda, to se pravi k tej in k naslednji točki. Upam, da se zbor strinja s tem predlogom. (Da.)

V skupino delegatov predlagam naslednje delegate: Franca Krabonjo, poročevalca Odbora za agrarno politiko; Jožeta Maljeviča, delegata skupine delegatov za kmetijsko dejavnost 9. okoliša, Trebnje; Janka Murausa, delegata gospodarskega področja, 16. okoliš, Maribor; Franca Nelca, delegata skupine delegatov za kmetijsko dejavnost, 1. okoliš, Škofja Loka in Jožeta Puharja, delegata skupine delegatov za prosvetno-kulturno področje, 1. okoliš, Ljubljana-Center.

Želi kdo razpravljati o tako oblikovanem predlogu? (Ne.) Prosim, da glasujete o predlagani skupini. Kdor je za predlagano skupino delegatov, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagana skupina soglasno imenovana. Prosimo skupino, da spremlja razpravo pri tej in pri naslednji točki dnevnega reda.

Pri tej točki dnevnega reda sta navzoča tovariš Vinko Kastelic, družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije in tovarišica Silva Bauman, namestnica družbenega pravobranilca samoupravljanja. Vprašujem, če želita besedo? (Da.) K besedi se javlja tovarišica Silva Bauman, namestnica družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

Silva Bauman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Družbeni pravobranilec samoupravljanja je podal utemeljitev k predlogu, zato mi dovolite, da z nekaj besedami povem, zakaj smo predlagali razpravo v delegatski skupščini.

Želeli smo, da se tudi delegati v Skupščini SR Slovenije seznanijo s to problematiko, in sicer, zakaj je Tovarna dušika Ruše umetna gnojila izvozila, čeprav smo morali hkrati ta gnojila tudi uvoziti. Za večino ljudi, zlasti pa za kmete in kmetijske delavce, je to nelogično in negospodarno ravnanje z družbenimi sredstvi.

Drugi namen informacije pa je, da se je potrebno čimprej odločiti o nadomestilu dohodka za Tovarno dušika, saj ni mogoče dopustiti pri delavcih, ki so v širšem družbenem interesu dolžni proizvajati umetna gnojila, občutka, da je njihovo delo neproduktivno in negospodarno. Predvsem pa ni mogoče dopustiti njihove neenakopravnosti pri pridobivanju dohodka in razpolaganju z rezultati njihovega dela, saj so s tem bistveno kršene njihove samoupravne pravice. Zato posebej podpiramo stališče Izvršnega sveta, izraženo v 6. točki stališč, da je v okviru sistema, ki ga imamo, potrebno Tovarni dušika nadomestiti izpadli dohodek.

Tretji namen informacije pa je v tem, da je potrebno zadolžiti odgovorne organe in inštitucije, da čimprej pripravijo strokovne podlage za odločanje o tem, kako bomo dolgoročno zagotavljali nemoteno oskrbo in proizvodnjo z umetnimi gnojili. Po naši oceni rešitve tega vprašanja ni mogoče prepuščati pripravljenosti oziroma nepripravljenosti posameznikov oziroma posameznim organizacijam združenega dela, saj gre za dejavnost, ki je posredno in neposredno v interesu vseh občanov in vsega združenega dela. Pri oblikovanju predloga, ki je danes v razpravi, je pravobranilca vodila tudi obveznost, ki izhaja iz 146. člena zakona o planiranju in ki pravi, da so pravobranilci v mejah svojih pravic in obveznosti dolžni spremljati uresničevanje planov organizacij združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti in predlagati ukrepe za njihovo uresničevanje. Ocenili smo, da je zaradi motene oskrbe z umetnimi gnojili

ogroženo uresničevanje nekaterih nalog na področju kmetijstva, ki smo jih zapisali v srednjeročnem planu SR Slovenije.

Ni v naši pristojnosti niti v mejah naših strokovnih znanj in usposobljenosti, da bi ocenjevali, ali je vendarle v tem času dovolj gnojil in ali motnje v kontinuiteti dobave umetnih gnojil bistveno vplivajo na donose v kmetijstvu. O tem boste lahko vi delegati bolj utemeljeno razpravljali, še zlasti pa tisti, ki prihajate s področja kmetijstva.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

I v o M a r e n k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z ogromnimi naporji vseh in z izredno težavnim usklajevanjem aktivnosti v zvezi s pripravami na spomladansko setev, je uspelo zagotoviti, da v tem trenutku pred setvijo ni večjih problemov v zvezi z zagotavljanjem reprodukcijskih materialov za kmetijsko proizvodnjo. Pri tem pa vendarle želimo v zvezi s pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja opozoriti, da kaže tudi v Skupščini SR Slovenije podpreti usmeritev, da se na osnovi združevanja deviz znotraj Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino za prioritete namene kot so na primer gnojila in zaščitna sredstva in kot je bilo poudarjeno že v uvodnem referatu tovariša Florjančiča, z ustreznimi samoupravnimi sporazumi, ki bodo zastavljeni za srednjeročno obdobje, uredi zagotavljanje deviz za te namene do leta 1985 oziroma za celotno srednjeročno obdobje.

V zvezi s težavami, ki so bile prisotne v zvezi z zagotavljanjem umetnih gnojil v preteklih mesecih, pa vendarle kaže opozoriti na nekatera vprašanja. Menim, da je nujno zahtevati spoštovanje skupno sprejetih obveznosti tako s strani organizacij, ki skrbe za preskrbo z reprodukcijskimi materiali ob upoštevanju skupnega interesa za zagotavljanje hrane, kakor tudi večjo zavzetost združenih organizacij, da tudi prek dobav reprodukcijskih materialov svojim članom in kooperantom v skladu z zakonom o združevanju kmetov krepijo notranjo čvrstino in stabilnost družbenoekonomskih odnosov v združenih organizacijah, kjer mora imeti združeni kmet jasno opredeljene ekonomske motive združevanja in pravice ter iz tega izhajajoče obveznosti. Zato je lahko obveznost, ki jo sprejme združna organizacija do svojega člana za redno dobavo reprodukcijskega materiala za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo, ekonomski motiv za povečevanje števila članstva in kvalitete kooperacije v temeljnih združenih organizacijah in temeljnih organizacijah kooperantov.

Izvršni svet ocenjuje, da so občasne težave poleg objektivnih razlogov, ki so bili posledica težav v tovarnah za proizvodnjo mineralnih gnojil, povzročili tudi razlogi, ki so vplivali na to, da je bilo dobavljanje mineralnih gnojil počasneje. Vzroki so v tem, ker so se morale organizacije, ki so sprejele v okviru dogovora z Gospodarsko zbornico oziroma v okviru koordinacijskega odbora, ki je skrbel za dobavo, obveznost za preskrbo, v veliko večji meri boriti za zaslužek pri prodaji gnojil, prav tako niso mogle dolgo časa uskladiti, kdo bo uvoznik, in da je bila večji problem marža pri prodaji kot pa skrb za izpolnjevanje obveznosti do združenih kmetov in delavcev v kmetijskih organizacijah. Pri tem moram povedati, da so bile devize za realizacijo po-

trebnega uvoza, tako reprodukcijskega materiala kot gotovih gnojil, zagotovljene daleč pred skupščino Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, ki je bila dne 24. februarja, kar pomeni, da so bili temeljni sistemski predpogoji, ki so v pristojnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, zagotovljeni že prej. Zato ocenjujemo, da težav, ki bi bile lahko prisotne v naslednjih mesecih glede preskrbe s potrebnimi količinami mineralnih gnojil, ni pričakovati. Nastopile bodo določene težave v izpolnjevanju dinamike dobav z mineralnimi gnojili, vendar pa ocenjujemo, da bo do 15. maja prišlo v celoti do realizacije dobav v skladu s predvideno dinamiko, ki zagotavlja slovenskemu kmetijstvu v letošnjem letu znatno več gnojil za spomladansko setev, kot kdajkoli v preteklosti.

Na koncu mi dovolite, da vendarle ugotovim, da je pobuda družbenega pravobranilca samoupravljanja, ki je bila povsod za današnjo razpravo, sprožila nekatere dodatne in konkretne aktivnosti za spomladansko setev. Očitno je tudi, da če ne bi bilo celovite razprave o takšni pobudi, ki je usmerjena v razreševanje cele vrste vprašanj družbenoekonomskega položaja sodelujočih v proizvodnji in razvojnih vprašanj industrije mineralnih gnojil, ne bi uspeli razčistiti problemov. Tako pa danes lahko ugotovimo, da so družbene usmeritve v resoluciji za leto 1981 ob spomladanski setvi dale rezultat, ki v celoti omogoča realizacijo zastavljenih ciljev na področju kmetijstva. S tem se tudi v osnovi izpolnjuje intenca, o kateri je govorila tovarišica Baumanova v uvodni besedi, in mislim, da lahko zagotovimo, da bo v skladu z že sprejetimi sklepi Izvršnega sveta zagotovljeno pokrivanje negativne razlike v proizvodnji z mineralnimi gnojili ter da bo gnojil za proizvodnjo v letošnjem letu dovolj. Trenutno potekajo konkretni razgovori med Tovarno dušika Ruše in bankami za zagotovitev ustreznih finančnih sredstev, ki naj bi omogočila povečanje kapacitet za mineralna gnojila v skladu s potrebami, ki izhajajo iz nalog, ki so postavljene na področju kmetijstva glede rasti potrošnje gnojil. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Francka Herga, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor. Prosim!

Francka Herga: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovarna dušika Ruše je v občini Maribor, zato je Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor menil, da je potrebno, da uvrsti predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije tudi na dnevni red zasedanja zbora. Zbor je o omenjenem gradivu razpravljal na svoji seji dne 31. 3. 1981.

Ob obravnavi navedenega predloga so delegati Tovarne dušika Ruše izčrpno seznanili vse delegate s problematiko proizvodnje umetnih gnojil in s prizadevanji, da kljub ekonomskim težavam, ki so posledica prodajne cene umetnih gnojil ter pomanjkanja deviznih sredstev za uvoz surovin, ne zmanjšujejo obsega proizvodnje umetnih gnojil, zavedajoč se odgovornosti, ki jo imajo kot proizvajalci strateške surovine, od katere je odvisna tudi realizacija zastavljene kmetijske proizvodnje.

Na osnovi razprave je Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor sprejel naslednje ugotovitve in stališča, ki jih posredujem temu zboru.

Proizvodnja gnojil postaja v zadnjih letih v smislu ekonomskega položaja vse bolj problematična, kar ne velja samo za proizvodnjo v Tovarni dušika Ruše, ampak za celotno jugoslovansko industrijo, ki se ukvarja s to proizvodnjo. Tovarna dušika Ruše je imela pri proizvodnji gnojil naslednje finančne rezultate, in sicer: od leta 1978 do leta 1980 od 2 milijona do 20 milijonov dinarjev izgube. Glede na takšen poslovni rezultat in glede na podražitev surovin v letu 1979 so delavci Tovarne dušika Ruše v začetku leta 1980 že opozarjali v zborih Skupščine občine Maribor kakor tudi v republiških organih za izredno težko ekonomsko situacijo, saj se je predvidevalo, da bo izguba v začetku leta 1980 v tej proizvodnji znašala približno 70 milijonov dinarjev. Zvišane prodajne cene v preteklem letu so samo delno omilile izgubo, niso pa vplivale na izboljšanje ekonomskega položaja, ki se je z 30-odstotno devalvacijo v mesecu juniju že izrazito poslabšal, saj je večino surovin za proizvodnjo umetnih gnojil potrebno uvoziti. Opozorila delavcev Tovarne dušika Ruše niso naletela dovolj zgodaj na strokovno obdelavo problema v ustreznih organih, tako tudi ni bilo predlogov za rešitev ekonomskega položaja proizvodnje umetnih gnojil. Delavci so se zato odločili za izvoz dela proizvodnje umetnih gnojil ter so tako delno sanirali dohodkovni položaj temeljne organizacije in si pridobili devizna sredstva, ki jih potrebujejo za uvoz surovin za nadaljnjo proizvodnjo.

O planiranem izvozu 30 000 ton gnojil v Venezuelo so bili seznanjeni vsi organi v republiki in občini. Ker je bil izvoz dogovorjen v mesecu avgustu lanskega leta, ko še ni bila prisotna problematika pomanjkanja gnojil in ko je bila splošna družbena klima naravnana v povečanje izvoza za vsako ceno, ni nihče ugovarjal temu izvozu. Na osnovi navedenega Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor ocenjuje, da so delavci v Tovarni dušika Ruše storili vse, da ne zmanjšajo proizvodnje umetnih gnojil, ter da jih je glede na sprejete ukrepe ekonomske politike situacija prisilila, da si vsaj delno z izvozom omilijo svoj dohodkovni položaj. Pri tem pa Zbor združenega dela poudarja, da delavci temeljne organizacije Agrokemija delajo v izredno težkih, zdravju škodljivih delovnih pogojih, v štiri izmenskem delovnem času in da je poprečni osebni dohodek v tej temeljni organizaciji z vsemi dodatki le 8900 dinarjev. Z združevanjem sredstev za potrebe obratnih sredstev, kakor tudi z združevanjem deviznih sredstev, so delavci ostalih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije Tovarna dušika Ruše solidarno pomagali razreševati gospodarski položaj temeljne organizacije Agrokemije. Ob tem pa je potrebno povedati, da je temeljna organizacija Agrokemija v mesecu decembru leta 1980 prejela iz naslova kompenzacij 14 milijonov dinarjev.

Nadalje Zbor združenega dela meni, da je potrebno tako kot je tudi v predlogu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v skladu z 99. členom zakona o združenem delu in 63. členom zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen tudi v tem letu zagotoviti temeljni organizaciji Agrokemija kompenzacije v višini, ki bodo ustrezale razliki med predpisano ceno in ceno, ki bi se oblikovala po merilih zakona o cenah. Pri tem Zbor združenega dela poudarja, da morajo delavci poznati pogoje gospodarjenja v začetku leta ter da način, ki smo mu priča v tem primeru, ko šele v mesecu aprilu ugotavljamo potrebo po zagotovitvi kompenzacij, prav gotovo ne vpliva spodbudno na samo proizvodnjo.

Zbor združenega dela ugotavlja, da je v zvezi z zagotovitvijo zadostne dolgoročne in nemotene proizvodnje umetnih gnojil še vrsta odprtih vprašanj.

Potrebe SR Slovenije po umetnih gnojilih so približno 200 tisoč do 210 tisoč ton letno. Od tega je Tovarna dušika Ruše sposobna zagotoviti 80 tisoč ton, razliko pa pokrijemo z dobavo od drugih jugoslovanskih proizvajalcev. Mogoče bi bilo, in verjetno potrebno, da se takoj poveča proizvodnja umetnih gnojil v Tovarni dušika Ruše do 80 tisoč na 100 tisoč ton letno. Za to investicijo bi seveda bilo potrebno zagotoviti interventna sredstva in jo čimprej realizirati, saj proizvajalec pri svoji akumulativnosti ni sposoben zagotoviti lastne udeležbe za razširitev kapacitet.

Nadalje je prav tako še odprto vprašanje določitve glede povečanja kapacitet umetnih gnojil v naši republiki na 250 000 ton gnojil letno. Za to odločitev je vsekakor potrebno pripraviti ustrezno študijo, ki naj pokaže optimalno varianto glede izbora tehnologije, ekonomske upravičenosti, kapacitet, lokacije in podobno. V okviru razvojnega sektorja sestavljene organizacije Kema se je že izoblikovalo izhodišče za takšno študijo, za katero pa bi po oceni bilo potrebno zbrati 4 do 5 milijonov dinarjev.

Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor je ob razpravah o osnutku družbenega plana SR Slovenije in osnutku družbenega plana SFR Jugoslavije v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije že opozarjal, da je potrebno za realizacijo zastavljene prioritete proizvodnje hrane zagotoviti prioriteto tudi vsem vzporednim dejavnostim. Zato Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor meni, da bi bilo umestno zagotoviti sredstva za izdelavo omenjene študije v Raziskovalni skupnosti Slovenije iz sredstev Gospodarske zbornice, kakor tudi v prispevku Kema, ki bi bil v kadrih, tehnologiji in seveda v pripravi oziroma organizaciji študije.

Sredstva za nadaljnjo morebitno razširitev kapacitet za proizvodnjo umetnih gnojil v okviru SR Slovenije na 250 000 ton pa bi seveda morali zagotavljati v okviru združevanja sredstev za pospeševanje proizvodnje hrane. Zbor združenega dela na osnovi razprave in podatkov o ekonomski situaciji temeljne organizacije Agrokemija kakor tudi v delovni organizaciji Tovarna dušika Ruše in sestavljeni organizaciji Kemo ugotavlja, da ni mogoče celotnega bremena širitve programa proizvodnje umetnih gnojil pustiti delavcem teh organizacij združenega dela.

Zbor združenega dela ocenjuje predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja za obravnavo problematike oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z umetnimi gnojili kot pomemben prispevek k hitrejši in učinkovitejši razrešitvi odprtih vprašanj proizvodnje umetnih gnojil, ki naj ne bo zgolj breme Tovarne dušika Ruše, saj je za smotrno razrešitev tega problema prav gotovo zainteresirana najširša družbena skupnost.

Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor je bil seznanjen s stališči Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja in jih v celoti podpira, kazalo pa bi seveda z nekaterimi predlogi iz te razprave današnje zaključke še razširiti.

Nadalje, zbor združenega dela Skupščine občine Maribor meni, da delegati posameznih temeljnih organizacij združenega dela večkrat opozarjamo na akutno problematiko tiste proizvodnje, ki je širšega družbenega pomena in ki zaide v težave zaradi neselektivnih administrativnih ukrepov. Takšna opozorila pa žal ne naletijo vedno na ustrezno, to je na hitro in učinkovito razrešitev problema. To se je žal pokazalo tudi v tem primeru. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Franc Steiner, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška.

Franc Steiner: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 38. okoliša Ljubljana-Šiška v celoti podpira predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja in stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v zvezi s problematiko oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili. Še posebej podpira usmeritve, da je potrebno podpreti predvsem kmete, ki se samoupravno povezujejo.

Poleg tega pa skupina meni, da je predlagana rešitev problematike proizvodnje umetnih gnojil s kompenzacijami trenutno primerna, vendar pa kratkoročnega značaja. Za uresničevanje ciljev 85-odstotne oskrbe v SR Sloveniji je potrebno problematiko kmetijske proizvodnje reševati dolgoročno, saj je za povečanje obsega kmetijske proizvodnje osnovnega pomena stabilno zagotavljanje reprodukcijskega materiala in ostalih sredstev ter zagotavljanje vnaprej spoznanih pogojev gospodarjenja.

Pri tem menimo, da bi bilo potrebno predvidena sredstva za kompenzacije, ki povzročajo pritiske na nezadostno založen trg s kmetijskimi proizvodi, bolj smotrno usmeriti v proizvodno sfero. Glede na to, kar je bilo povedanega že v 1. točki današnjega dnevnega reda, poudarjamo, da je tudi pri preskrbi z umetnimi gnojili potrebno poiskati dolgoročno rešitev tako v republiki kot v širšem jugoslovanskem prostoru. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Razpravljal bo tovariš Slobodan Srdoč. (Ne želi razpravljati.) Torej umika prijavo za razpravo.

Besedo ima Vlado Kralj, delegat Zbora združenega dela, kmetijska dejavnost, 8. okoliš, Žalec. Prosim!

Vlado Kralj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je na seji dne 3. aprila 1981 razpravljala o informaciji o gospodarskih gibanjih in predlogih ukrepov za uresničevanje resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju ter o predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili.

Delegacija podpira stališča, ki jih podaja v predlogu družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije z nekaterimi dopolnitvami, ki so specifične za našo regijo. Delegacija poudarja, da smo s proizvodnjo v primarni kmetijski proizvodnji prevzeli obveznosti o povečanju hrane v Sloveniji — preskrbo je potrebno do leta 1985 povečati za 85 odstotkov. Realizacija bo vprašljiva, v kolikor sistematično ne rešimo osnovnih problemov oskrbe z mineralnimi gnojili, zaščitnimi sredstvi, semeni in rezervnimi deli za kmetijsko mehanizacijo. Preskrba z mineralnimi gnojili tudi v naši regiji ni zadovoljiva. Do konca marca so posamezne kmetijske organizacije prejele samo 20 do 50 odstotkov potrebnih gnojil. Dobava le-teh ne teče po dinamiki naročil niti po strukturi naročenih mineralnih gnojil. Cene umetnih gnojil so pod neposredno družbeno kontrolo in se določajo na zveznem nivoju, vendar teh določil v primarni proizvodnji ni mogoče izpolnjevati, ker se za iste vrste gnojil pojavljajo različne cene, ki so višje, posebej pa odstopajo cene uvoženih mineralnih gnojil. Dobavitelji so svoj položaj reševali tako, da so kupci podpisali samo-

upravne sporazume in si tako zagotovili vsaj minimalne količine mineralnih gnojil.

Delegacija meni, naj se odnos cen mineralnih gnojil rešuje dolgoročno in na osnovi cen končnih proizvodov.

Pri zaščitnih sredstvih nastopajo težave glede izbire asortimana in rokovnih zagotovil dobave, kar ima lahko za posledico izpad pridelka. Preskrba z rezervnimi deli ni zadovoljiva. Zaradi tega tudi potrebe po dodatnem številu traktorjev, kmetijskih strojev in priključkov za kmetijsko obdelavo površin rastejo, kar draži proizvodnjo. Navedene težave bodo vplivale na našo glavno panogo-živinorejo, ki je zaradi stroškov in cen končnih proizvodov že danes v neugodnem položaju. Obstaja nevarnost, da se bo zaradi visokih cen dokupljenih močnih krmil in slabe kvalitete osnovne krme v lanskem letu pričela osnovna čreda živine zmanjševati, kar ima lahko za posledico manjšo ponudbo mesa in mleka na trgu.

Podpiramo stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, vendar ugotavljamo, da predlagani ukrepi niso bili programsko in časovno realizirani, zato predlagamo, da se zadolžijo nosilci izvajanja sklepov.

Skupščina SR Slovenije naj zadolži ustrezna telesa, ki naj zagotove preskrbo z reprodukcijskim materialom v letu 1981, sistemsko pa naj se reši preskrba za obdobje 1981—1985.

Udeleženci v primarni kmetijski proizvodnji se zavedamo odgovornosti za proizvodnjo hrane in smo tudi pripravljeni prevzeti dodatne proizvodne naloge za uresničitev planskih obveznosti. Srečujemo se tudi z osnovnimi težavami pri izvajanju sprejetih tehnoloških postopkov, ti pa so v pravočasni dobavi umetnih gnojil, v ustreznih smereh, zaščitnih sredstvih, rezervnih delih ter v ostalih proizvodnih pogojih. Pridelovanje hrane je prioriteta naloga celotne družbe, zato ne moremo rešitev prepuščati samim kmetijskim organizacijam. Hvala lepa.

Predsednik E mil T o m a ž i č: Besedo ima tovariš Franc Nelec, delegat Zbora združenega dela, kmetijska dejavnost, 1. okoliš, Škofja Loka.

F r a n c N e l e c: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog in stališča družbenega pravobranilca samoupravljanja, da Zbor združenega dela obravnava problematiko oskrbe kmetijstva z mineralnimi gnojili in proizvodnjo le-teh, delegacija 1. okoliša podpira. Podpiramo tudi stališča in ukrep Izvršnega sveta, po katerem se bodo sredstva za uvoz surovin in proizvodnjo mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev združevala v okviru samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Poleg tega pa ima naša delegacija še naslednje pripombe. Kmetovalci in delavci v kmetijstvu menimo, da do zaostitve v preskrbi z reprodukcijskim materialom in pomanjkanjem nekaterih živil ne bi prišlo, če bi kmetijska politika bolj sledila zastavljenim ciljem iz planskih dokumentov, da ne bi vedno le zdravili posledic in ne odpravljali vzrokov. Namesto da bi z družbenim denarjem aktivirali velike rezerve v kmetijstvu, ki se kažejo v Jugoslaviji v 760 000 ha neobdelane zemlje, nezadostni uporabi mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev, v nezadovoljivi uporabi kvalitetnega semena, razdrobljenosti in tako naprej, pa ga že vrsto let namenjamo za nadomeščanje dela maloprodajne cene. To je ukrep, ki težave samo kratkoročno odlaga, dolgoročno pa proble-

matike ne rešuje. V kmetijstvu bomo morali začeti bolj upoštevati ekonomiko pridelovanja, zato si moramo prizadevati, da ustvarimo tako kmetijstvo in kmetije, da si bodo v čim večji meri same zagotavljale reprodukcijo in socialno varnost v okviru tržne menjave proizvodov. Menimo, da bomo le tako pospešili interes za intenzifikacijo kmetijske proizvodnje, pridelali dovolj hrane in stabilizirali kmetijski trg, seveda ob usklajeni politiki cen med kmetijskimi proizvodi in reprodukcijskim materialom ter zagotovljenem odkupu in odkupnih cenah.

Menimo, da izločanje dela kmetov pri preskrbi z repromaterialom in koriščenju družbenih sredstev ni na mestu, kajti s tem ukrepom ponovno samo zdravimo posledice in ne odpravljamo njenih vzrokov. Menimo, da kmet ni storil nobenega prekrška, če je prodal pridelek tistemu kupcu, ki je ponudil več, saj je moral tudi sam uvožena gnojila in zaščitna sredstva dražje plačati. Veliko inštitucij je, ki naj bi skrbele za pravilno delovanje enotnega jugoslovanskega trga, od izvršnih svetov, poslovnih združenj in tako naprej do inšpekcij. Ker pa kljub temu tržišče ni enotno, naj ceno plača kmet in še to na najbolj neprimeren način, da ne dobi reprodukcijskega materiala in intervencijskih sredstev ob dejstvu, da hrane primanjkuje in to zato, ker mu je nepoklican prišel na dvorišče hrvaški ali katerikoli drugi kupec in mu ponudil več. Z eno besedo, potrebno je urediti oziroma odpraviti vzroke za nestabilno tržišče, pa bodo tako odpravljeni tudi pogoji za špekulacijo in prekupčevanje, kar je tudi glavni dejavnik, ki moti samoupravno dogovarjanje in združevanje.

Zanimivo pri tem pa je, da je vedno neposredni proizvajalec končni grešnik. Malo pa se jih verjetno zaveda, da na tej močno razdrobljeni slovenski zemlji pridelajo polovico hrane kmetje stari nad 55 let, se pravi skoraj upokojenci. To je tudi hrana na kratek rok, vendar pa je to že drugi problem. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Martin Žuran, delegat Zbora združenega dela, kmetijska dejavnost, 5. okoliš, Ptuj. Prosim.

Martin Žuran: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov 5. okoliša, kmetijska dejavnost in 17. okoliša, področje gospodarstva ki delegirata delegate za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, sta na sestanku dne 6. aprila 1981 razpravljali o predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije glede problematike oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z umetnimi gnojili. Skupini sta bili seznanjeni s problemi oskrbe v domačih okoliših in ugotovili, da so problemi še vedno odprti. Oskrba z umetnimi gnojili je boljša v družbenem sektorju, vendar tu ni na voljo optimalnih mešanih gnojil za posamezne kulture, kar povzroča neracionalno porabo posameznih komponent, predvsem fosforja in povečuje pridelovalne stroške v kmetijstvu. Kmetijska zadruga Ptuj kot organizacija združenih kmetov, ki obsega celotno območje kooperacijske tržne kmetijske proizvodnje v občini Ptuj, beleži naslednje stanje.

Resolucijske proizvodne naloge v zadrugi so planirane za pridelek 128 ton pšenice, 427 ton koruze, 11 000 ton sladkorne pese, 2400 ton krompirja, 30 ton oljaric, 2032 ton vrtnin, 1140 ton grozdja ter za vzrejo 1 300 000 kg govejega mesa, 1 252 000 kg svinjskega mesa ter 10 600 000 litrov mleka. Za takšno kooperacijsko proizvodnjo so preračunane potrebe za porabo 2000 ton dušičnih gnojil

in 5400 ton mešanih gnojil, vključenih pa je tudi 420 ha melioriranih površin, s potrebami za založno gnojenje z umetnimi gnojili. Za letošnjo spomladansko setev še vedno manjka 1632 ton dušičnih gnojil, ker je do 31. 3. dobavljenih le 368 ton in 3792 ton mešanih gnojil — doslej je bilo dobavljenih le 1608 ton. Od skupne potrebne količine 7400 ton umetnih gnojil je torej v Kmetijski zadruzi Ptuj dobavljenih le 1976 ton ali 26 odstotkov ugotovljenih potreb.

Podobna je situacija tudi v kmetijskih zadrugah v občinah Lenart, Maribor, Slovenska Bistrica in Ormož, torej v občinah, katerih skupine delegatov za področje kmetijstva se združujemo v občini Ptuj. Skupine delegatov podpiramo predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja, da se s sklepi zaveže pristojne organe in organizacije, da storijo vse potrebno, da bodo pravočasno in pod ustreznimi pogoji zagotovljene zadostne količine umetnih gnojil za spomladansko gnojenje ter zagotovljena nadaljnja redna oskrba. Iz stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sicer izhaja, da so že pripravljene določeni ukrepi za odpravo motenj, vendar v praksi ugotavljamo, da dobava gnojil kasni, zato ne moremo zagotoviti kvalitetne spomladanske setve. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Prijavljenih razpravljalcev ni več. Želi še kdo razpravljati? Morda želi besedo tovariš Marenk, glede na to, da se vendarle razhajamo v tem, kar je povedal Izvršni svet in kar so povedali delegati v današnji razpravi. Prav zadnja razprava je skušala povedati, da stvari ostajajo še vedno odprte oziroma, da so še vedno veliki problemi.

Besedo ima tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Ivo Marenk: Tovariš predsednik! Menim, da dve misli iz razprave zaslužita poseben komentar in to zadnja razprava, ki v bistvu poskuša negirati stališča, ki jih je dal Izvršni svet in razprava, ki govori o podpori družbeno organizirane proizvodnje.

V uvodni besedi smo jasno poudarili, da je za letošnje leto, se pravi za spomladansko in jesensko setev, zagotovljenih po bilanci 228 000 ton gnojil, pri čemer jih potrebuje Slovenija za polno oskrbljenost 210 000 ton. Nekaj več potrebnih gnojil je zagotovljenih iz preprostega razloga, ker smo računali na določene bilančne težave, ki bodo nastopale v dinamiki dobav. Pri tem smo jasno povedali, da je bil razdelilnik za razdeljevanje mineralnih gnojil v okviru celotne zagotovljene količine izdelan na podlagi medsebojnega sodelovanja in usklajevanja kmetijskih organizacij in združenega dela v okviru koordinacije pri Gospodarski zbornici, kjer smo skupaj sodelovali s tovariši iz zbornice in Zadržne zveze. Pri tem smo jasno poudarili, da je dinamika dobav napeljana do 15. maja in da bodo v tem roku gnojila zagotovljena.

Mislím, da to zagotovilo omogoča, da lahko brez nervoze opravljate setev in da bo v tem času zagotovljeno normalno pokrivanje in normalno dognojevanje zimskih posevkov, za katere je bilo jeseni premalo gnojil. V zvezi s tem želim poudariti, da nam tovarne v 10. dnevnih rokih poročajo o dobavah in da v tem trenutku od vseh dobaviteljev, ki so omenjeni v informaciji Izvršnega sveta, pravzaprav najbolj zaostaja Zorka iz Šabca. Vendar pa bo do 1. maja, po skupni oceni, ki je bila opravljena konec preteklega tedna, zagotovljena dinamika oskrbe z gnojili, kar seveda pomeni, da ni razloga, da bi v tem trenutku ustvarjali dodatno nervozo glede oskrbe z gnojili.

Nadalje, mislim, da obstaja tudi različnost v interpretaciji delegatov v razpravi, kako ravnati v odnosu do družbeno organizirane in siceršnje proizvodnje. Razpravo o zagotavljanju mineralnih gnojil smo začeli v jeseni 1980, in sicer v času, ko tudi po diplomatski poti ni bilo mogoče preklicati dogovora o izvozu gnojil, ki ga je sprejela Tovarna dušika Ruše. In tedaj je bilo dogovorjeno, da ima prednost pri oskrbi v prvi fazi družbeno organizirana proizvodnja za pogodbeno proizvodnjo pšenice, proizvodnjo pese, za melioracije, in sicer v družbenem sektorju in v temeljnih zadružnih organizacijah ter organizacijah kooperantov. V okviru Izvršnega sveta smo sprejeli temeljno usmeritev, ki izhaja iz zakona o združevanju kmetov, sprejetega v tej Skupščini. V letošnji pomladi mora predstavljati, v skladu z zakonom, oskrba oziroma obveznost kmetijskih zadružnih organizacij, da oskrbujejo svoje člane in kooperante z reprodukcijskim materialom, tudi ekonomsko prednost za združene kmete pri spoštovanju plansko dogovorjene proizvodnje. V tem smislu, ob upoštevanju celotne bilance, ni mogoče govoriti o tržni proizvodnji, ki naj bi imela prednost, temveč o družbeno organizirani, kar pomeni, da tudi tisti kmet, ki proizvaja za sebe, vendar v okviru plana zadružne organizacije, lahko prejme gnojila.

Nobenega razloga ni, da ne bi v zadnji fazi prek normalnih kupoprodajnih odnosov zagotovili oskrbo z gnojili tudi za obdelavo zemlje pri neorganiziranih kmetijskih proizvajalcih. Vendar mislim, da je v skladu z resolucijo za leto 1981 in s sistemom v Sloveniji in v Jugoslaviji, da vendarle uživa vso podporo te družbe, bodisi v kreditni, finančni in drugi politiki, tisti del družbeno organiziranih kmetijskih proizvajalcev, ki se vključujejo v organizirane tokove družbene reprodukcije. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Janko Muraus, delegat Zbora združenega dela, gospodarsko področje, 16. okoliš, Maribor.

J a n k o M u r a u s : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Bom zelo kratek, toda ker sem zadolžen, da pomagam pri formulaciji sklepov in stališč, bi prosil predstavnike Izvršnega sveta, če mi lahko odgovore na naslednja vprašanja.

1. Kaj pomeni, da se mora Tovarna dušika Ruše v neposrednem dogovoru z bankami sama dogovoriti glede sredstev za investicije, to je 16 milijard starih dinarjev? Investicijski program je gotov, potrebno pa je takoj zagotoviti sredstva in pričeti z investicijo. Tovarna dušika Ruše z lastno udeležbo ne more zagotoviti sredstev, vemo pa, da bodo banke prispevale le 50 % od investicijske vrednosti.

2. Kaj meni predstavnik Izvršnega sveta o pobudi Zbora združenega dela Skupščine občine Maribor glede potreb po financiranju študije za povečanje kapacitet na 250 000 ton?

3. Zanima nas časovna opredelitev v zvezi s kompenzacijami, ki so predvidene šele za konec leta 1981.

4. Ali bi bilo potrebno pripraviti družbeni dogovor v zvezi s proizvodnjo umetnih gnojil in zaščitnih sredstev?

5. Menimo, da je proizvodnja umetnih gnojil in zaščitnih sredstev zlasti v interesu dolgoročne oskrbe, zato bi želeli čimbolj konkretne odgovore. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Ivo Marenk. Prosim!

I v o M a r e n k: Tovariš predsednik, oproščam se, če sem kakšno od vprašanj slabo slišal, vendar bom poskušal po najboljši moči odgovoriti na postavljena vprašanja.

1. Mislim, da je odgovor na prvo vprašanje zelo preprost. Izvršni svet je že doslej v sodelovanju s temeljno mariborsko banko podpiral naložbo v povečanje kapacitet na območju Tovarne dušika Ruše, in sicer vključno z neposredno finančno podporo, o kateri je danes govorila tovarišica Hergova. Mislim pa, da bi bilo to prvič, da bi se Izvršni svet dogovarjal o naložbi, ki je sicer v neposredni kompetenci in odgovornosti združenega dela in delavcev v Tovarni dušika Ruše. Menimo, da se je potrebno dogovarjati s temeljnimi bankami, da ta investicija zaradi interesa vseh delovnih ljudi in občanov v Sloveniji ne bi bila samo breme upravljalcev temeljne banke Maribor, ampak vseh temeljnih bank, ki so zainteresirane za normalno in boljšo oskrbo z gnojili v Sloveniji. Lahko rečem, da bomo tudi še naprej podpirali dogovarjanje s temeljno banko, vendar pa morajo odgovornost za to investicijo prevzeti v osnovi samoupravljalci v okviru tovarne.

2. Glede študije za povečanje kapacitet smo s tovariši iz tovarne opravili predhodne razgovore, pri tem pa je ostalo nerazjasnjeno vprašanje financiranja. Mislim, da bi kazalo, da Zbor združenega dela republiške Skupščine podpre s strani Zbora združenega dela v občini Maribor predlagano finančno konstrukcijo za financiranje te študije, ker je v skladu s sistemom in je tudi izvedljiva. Očitno je, in v tem smislu tečejo dogovori v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, da je nemogoče, da bi odnosi med proizvajalci in porabniki mineralnih gnojil tekli na kratek rok, zato je že dogovorjeno z vsemi dobavitelji mineralnih gnojil na območju Slovenije, da se sklene samoupravni sporazum o medsebojnem sodelovanju pri proizvodnji in oskrbi z gnojili za to srednjeročno obdobje, z opredeljenimi vidiki dinamike, količin in pogoji medsebojnega sodelovanja. Vendar pa je to sodelovanje v sedanjem trenutku nekoliko zaostalo zaradi vsakodnevnih problemov pri realizaciji dogovorov, ki veljajo za spomladansko setev. Dogovorjeno je, da se ti razgovori do konca pomladi obnovijo in realizirajo.

In končno, glede vprašanja, kdaj so predvidene kompenzacije. Lahko odgovorim, da je to vprašanje zelo jasno podano v stališčih Izvršnega sveta pod točko 6. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Hvala lepa. Edino glede prvega vprašanja, tovariš Marenk. Če sem dobro sledil, Izvršni svet misli, da bi bilo potrebno angažirati pri zbiranju sredstev tovarno dušika in banko v Mariboru. Namreč, nikjer nisem zasledil ideje, ki pa se mi zdi v tem primeru zelo primerna, da bi pridobili sredstva na podlagi združevanja dela in sredstev, pri čemer bi sodelovali pri razširitvi pravzaprav vsi porabniki oziroma vsi tisti, ki so zainteresirani za povečano proizvodnjo. Če nekoliko karikiram, kar pa najbrž nimam čisto prav, imam občutek, da dohodkovno ta stvar v tem trenutku ni tako zelo zanimiva, da bi Tovarna dušika Ruše sama širila oziroma silila v širitev proizvodnih kapacitet. Če imam prav, je verjetno ta interes širšega pomena. Zato prosim tovariša Marenka, da, v kolikor je mogoče, problem razčistimo. Besedo ima tovariš Ivo Marenk.

Ivo Marenk: Očitno je sporno prvo vprašanje. Nekateri delegati so v razpravi ugotavljali, da je nemogoče, da bi tako stanje v proizvodnji mineralnih gnojil trajalo tudi v bodoče, saj bodo potrebe po umetnih gnojilih rastle. Pri tem pa se srečujeta dve panogi, ki naj bi skupaj investirali v proizvodnjo mineralnih gnojil in ki sta obe na robu akumulativnosti in rentabilnosti. Mislim, da bi bilo neobjektivno obljubljeni komurkoli, da je mogoče iz sredstev akumulacije kmetijske proizvodnje zagotavljati razvoj Tovarni dušika Ruše. Kajti, če bi na to računali, bi to pomenilo, da se v tem zboru dogovorimo, da te investicije ne bo. Vendar pa to ni niti v interesu delavcev Tovarne dušika Ruše niti v interesu kmetijske proizvodnje. Zato je bila opredelitev Izvršnega sveta, da je potrebno za realizacijo investicije do 100 tisoč ton zagotoviti udeležbo vseh temeljnih bank v Sloveniji in to pod pogoji, ki bodo omogočili normalno odplačevanje zagotovljenih kreditov. Ali bo investicija do 250 tisoč ton, ki je bila prevzeta z dogovorom o temeljnih plana in o kateri je bilo danes tudi govora, stala na območju Maribora ali kje drugje v Jugoslaviji, pa se bomo dogovorili, ko bodo znani rezultati študije. Tedaj se bo mogoče dogovoriti tudi o finančni konstrukciji za realizacijo take investicije. Zato bi bila naša opredelitev v sedanjem trenutku absolutno prezgodnja. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Mislim, da je sedaj situacija bolj jasna. Želi še kdo razpravljati? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in prekinjam tudi to točko dnevnega reda. Prosim skupino delegatov v sestavi Franc Krabonja, Jože Maljevič, Janko Muraus, Franc Nelec in Jože Puhar, da spremlja tudi razpravo pri naslednji točki dnevnega reda.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na oceno priprav na spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji, ki jo je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Tudi k tej točki dnevnega reda je predstavnik Izvršnega sveta tovariš Ivo Marenk, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Dogovorili smo se, da bo tovariš Ivo Marenk posredoval zboru kratko obrazložitev tudi pri tej točki dnevnega reda. Prosim!

Ivo Marenk: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je že ob pravi predloga resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981 na podlagi ugotovitve, da je bila zaradi izjemnih vremenskih razmer v jeseni 1980. leta jesenska setev opravljena le na 80 odstotkih predvidenih površin, pričel z aktivnostjo za razrešitev problemov ob spomladanski setvi, v sodelovanju z Gospodarsko zbornico in Zadružno zvezo. Gre namreč za nalogo, kako z največjo učinkovitostjo in ob polnem sodelovanju vseh zaposlenih v kmetijstvu tako delavcev, kmetov in strokovnih delavcev posejati letos spomladi 10 tisoč ha več površin kot običajno oziroma hkrati na vseh četrtr milijona obdelovalnih njivskih površin v SR Sloveniji doseči maksimalne pridelke. Cilj te aktivnosti je bil zmanjšati negativni vpliv kmetijstva na projekcijo plačilno in devizno bilančnega položaja Slovenije za leto 1981 in povečati delež preskrbe s prehranbenimi proizvodi iz domačih virov. Povečanje tržne in družbeno organizirane kmetijske proizvodnje predstavlja v letu 1981 pomemben element stabilizacijskih prizadevanj, zlasti z vidika usklajevanja

ponudbe in povpraševanja, stabilizacije cen, celotne gospodarske rasti in krepitve samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev in kmetov in njihove vključitve v celovito odločanje o svojem lastnem družbenem, ekonomskem in socialnem položaju na podlagi rezultatov dela. Hkrati pa že letošnje uresničevanje planirane kmetijske proizvodnje pomembno vpliva na uresničevanje s planom začrtane politike v obdobju 1981—1985. Prejeli ste informacijo Izvršnega sveta o doslej opravljenih pripravah za spomladansko setev, zato k informaciji morda še tole.

Za realizacijo planske usmeritve so bili v temeljnih organizacijah združenega dela in v zadružnih organizacijah sprejeti setveni plani, ki so se usklajevali v občinah in v poslovnih skupnostih. S tem je bil dan pomemben in primeren poudarek tudi na strukturi setve, zlasti tistih kultur, ki so z vidika deficita v prehrabeni bilanci Slovenije najpomembnejše. To je setvi koruze, sladkorne pese in krmilnih rastlin. Ob sodelovanju vseh zainteresiranih in odgovornih organizacij, je v Gospodarski zbornici deloval odbor, ki je usklajeval aktivnosti za zagotovitev kvalitetne setve. Če analiziramo doslej opravljeno delo in pogoje, v katerih so potekale priprave za spomladansko setev, ugotavljamo, da so le-te najbolj kvalitetne v zadnjih desetih letih in da se kmetijski delavci in združeni kmetje zavedajo naloge in odgovornosti, ki jo prevzemajo v letu stabilizacijskih prizadevanj.

Glede na to, da so v tem trenutku končane priprave in se dejansko že začenja setev, pa vsestranska pozornost in podpora naporom kmetijskih proizvajalcev ne sme popustiti, zlasti z vidika funkcije kmetijskih zemljiških skupnosti in občin pri zagotovitvi obdelave prav vseh površin, za realizacijo setvenih planov po strukturi proizvodnje in za uveljavljanje načela, da le visoko produktivna kmetijska proizvodnja lahko omogoča zmanjševanje stroškov in tržno usmeritev, daje večje količine tržne proizvodnje in primernejši dohodek proizvajalcem. Že v tem trenutku se začenjajo priprave za odkup proizvodov letošnje letine. Za Slovenijo ni sprejemljiva avtarkična in v naturalno porabo usmerjena kmetijska proizvodnja. Rezultati uspešnosti gospodarjenja se morajo potrjevati na trgu, prek ustvarjenega dohodka, boljše preskrbe in večje akumulativne sposobnosti panoge, ki bo sposobna uresničevati zahtevne, s srednjeročnim planom postavljene naloge. Vsak proizvajalec mora vedeti za koga proizvaja, kdaj bo izveden odkup in pod kakšnimi pogoji. Ni še prepozno, da se s sodelovanjem organizacij združenega dela pri najpomembnejših tržnih proizvodih kot so pšenica, krompir in tudi pri živini proizvajalci organizirajo tako, da bodo na osnovi sklenjenih pogodb še pred žetvijo sklenjene tudi pogodbe s pridelovalci in trgovino.

Ob velikih naporih zlasti občin za redno oskrbo je nesprijemljivo, da se odkup navedenih pridelkov ne organizira na način, kakor je to uspelo pridelovalcem in predelovalcem sladkorne pese, ki so opredelili tudi odnose medsebojnega rizika v proizvodnji. Pri tem je trajnost skupnega poslovnega interesa izražena s samoupravnim sporazumom o skupni proizvodnji in preskrbi tudi pogoj, da bomo uspeli izboljšati oskrbo z vsemi deficitarnimi proizvodi. Zato Izvršni svet pričakuje, da bodo izvršni sveti občinskih skupščin in tudi združeno delo v trgovini analizirali dosedanje priprave za sklepanje takšnih samoupravnih sporazumov neposredno ali prek ustreznih poslovnih skupnosti.

Interes za zagotavljanje hrane kot nujnega pogoja za normalno življenje in delo vseh delovnih ljudi in občanov namreč ne more biti le skrb proizvajalcev, temveč vseh udeležencev v reprodukcijski verigi, vključno z obvez-

nostjo skupnega vlaganja, delitve skupnega prihodka in rizika iz naročene proizvodnje.

Zato mislim, da ob setvi in ob težavah z oskrbo, ki so prisotne, kaže vendarle poudariti, da je razplet gordijskega vozla glede opredelitve konkretnih obveznosti prevzemnikov proizvodnje, ključno vprašanje stabilnosti usmerjene tržne kmetijske proizvodnje, redne in stabilne preskrbe tudi v letošnjem letu uresničevanja planskih obveznosti v proizvodnji.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbori Skupščine podpro usmeritev, ki je podana v informaciji o spomladanski setvi, in tudi sami pozovejo kmetijske proizvajalce, proizvajalce reprodukcijskih materialov in nosilce preskrbe ter porabnike, da uredijo svoje medsebojne odnose na sporazumno in trajno določeni podlagi za celotno srednjeročno obdobje. Na ta način bodo tudi sami prispevali k uresničevanju celotne družbene opredelitve za povečanje kmetijske proizvodnje in izboljšanje oskrbe. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Boris Kralj, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Boris Kralj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsebina naše razprave je bila praktično izčrpana že pri prejšnji točki, zato je ne bi posredoval v celoti. Bi pa na kratko opozoril na dve stvari. Predvsem se v naši razpravi zavzemamo za enakopravni status kmeta-zasebnika, še zlasti takega, ki je kooperant kakšne zadruga. Na včerajšnji razpravi smo v naši skupini delegatov ugotovili, da ti niso preskrbljeni z umetnimi gnojili, z zaščitnimi sredstvi za rastline in s kmetijsko mehanizacijo. Naša skupina delegatov je v svojem zaključku ob razpravi o oceni spomladanske setve odločno zahtevala, da je potrebno v prihodnje problematiko, ki je povezana s proizvodnjo hrane, reševati pravočasno in celovito. V kolikor pa posamezni nosilci nalog ne izvršujejo svojih obveznosti, je potrebno opredeliti njihovo odgovornost in ustrezno ukrepati. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Prekinjam tudi to točko dnevnega reda in prosim skupino delegatov, da se sestane in prouči razpravo ter pripravi predloga sklepov za 3. in 4. točko dnevnega reda. Prosim, da se skupini delegatov priključi tudi predstavnik Izvršnega sveta in seveda vsi tisti delegati, ki mislijo, da bi lahko prispevali k oblikovanju predlogov sklepov za zbor.

Zboru predlagam, da se med tem vrnemo na 2. točko dnevnega reda, to je na informacijo o gospodarskih gibanjih.

Skupina delegatov je končala z delom in pripravila predlog sklepa. Vprašujem vodjo skupine, če želi besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš Ivan Zelenšek. Prosim.

Ivan Zelenšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je pripravila predlog sklepa, na podlagi razprav v zvezi s to točko dnevnega reda. Vprašanje, ki ga je postavila tovarišica Francka Herga, v zvezi z zadolževanjem v tujini, bo posredovano delegaciji Skupščine

SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da ga postavi na seji Zbora republik in pokrajin in zahteva odgovor.

Predsednik Emil Tomažič: Ker je bil sklep razdeljen na klop, mislim, da ga ni potrebno brati. Se delegati strinjate s tem, da sklepa ne bemo? (Da.) Želi kdo razpravljati o tako oblikovanem predlogu sklepa? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa, ki ga je predlagala skupina delegatov. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Izvršni svet nas je obvestil, da bo na delegatsko vprašanje skupine delegatov s področja gospodarstva, 2. okoliš, Laško odgovorjeno na prihodnji seji zbora.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov s področja gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica, ki sem vam ga prebral v uvodu današnje seje, bo odgovoril tovariš Leopold Kejžar, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Prosim!

Leopold Kejžar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov s področja gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica je zastavila naslednje delegatsko vprašanje.

Skupščina občine Nova Gorica je v pismu Republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo med drugim postavila vprašanje, ali v smislu svobodne menjave dela lahko združeno delo v občini, glede na svoje potrebe, združi sredstva za financiranje matematično-naravoslovnega oddelka v Novi Gorici in ali bi bil lahko ustanovljen oddelek verificiran.

Odgovor: Samoupravno združevanje sredstev za delovanje dislociranega oddelka naravoslovno-matematične usmeritve v Novi Gorici je po določbah zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja mogoče. Vendar pa je poleg tega potrebno glede na sprejeti družbeni dogovor o razmestitvi izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov in glede na določbe navedenega zakona o usklajevanju planov izobraževalne skupnosti tak predlog predložiti pristojni, posebni izobraževalni skupnosti oziroma v tem primeru Izobraževalni skupnosti Slovenije, v kateri se za to usmeritev uresničuje svobodna menjava dela. Ta skupnost pa bo morala izvesti tudi postopek za uskladitev plana oziroma mreže šol, ki je sestavni del vseh planov posebnih izobraževalnih skupnosti.

Verifikacija takšnega oddelka je mogoča, če so izpolnjeni pogoji iz 128. člena zakona o usmerjenem izobraževanju oziroma pogoji za začetek izvajanja novih programov v šolskem letu 1981—1982, ki jih določa tretji odstavek 220. člena tega zakona. Med temi pogoji je tudi uskladitev zmogljivosti in njihove razmestitve. Izobraževalna skupnost mora tako uskladitev opraviti v skladu z 26. členom zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja, in sicer po enakem postopku kot je bila sprejeta dosedanja razmestitev.

Glede na navedeno menimo, da morajo predlog uporabnikov z območja Nove Gorice obravnavati pristojni organi Izobraževalne skupnosti Slovenije.

Če bo v tej skupnosti uskladitev dosežena, bo ob izpolnjenih drugih pogojih tak oddelek mogoče verificirati.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Odgovor boste prejeli pismo, objavljen pa bo tudi v Poročevalcu. So delegati iz Nove Gorice zadovoljni z odgovorom na postavljeno delegatsko vprašanje? (Da.)

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Da.) Besedo ima tovariš Boris Kralj, delegat Zbora združenega dela, 16. okoliš, Maribor.

Boris Kralj: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Danes smo delegati dobili na klopi informacijo o gospodarskih gibanjih v začetku 1981. leta, ki jo je Skupščini SR Slovenije posredoval Zvezni izvršni svet. Informacija je označena kot strogo zaupno gradivo in je oštevilčena. Glede na to, da vsebina informacije po našem mnenju ni take narave, da bi lahko nosila oznako strogo zaupnega gradiva, predvsem pa ne more biti po normalni poti posredovana v delegatsko bazo, predlagamo delegaciji Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, da postavi vprašanje predlagatelju informacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, zakaj to gradivo nosi oznako strogo zaupno. Posebej naj delegati postavijo vprašanje Zveznemu izvršnemu svetu, kako si predstavlja obravnavo gradiva z oznako strogo zaupno v delegatskem sistemu fleksibilnega delegata, ker bi morali obravnavati gradiva na širok in demokratičen način in seveda na tej osnovi sprejemati stališča in sklepe. Hvala lepa. (Ploskanje.)

Predsednik Emil Tomažič: Vaše pritrdjevanje potrjuje, da zbor pravzaprav podpira tako zastavljeno delegatsko vprašanje. Posredovali ga bomo naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin in prepričan sem, da bomo nanj dobili tudi ustrezen odgovor.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Nihče.)

Zaključujem to točko dnevnega reda in odrejam 10 do 15 minut odmora. V tem času bo končala z delom tudi skupina delegatov, ki pripravljajo sklepe k 3. in 4. točki. Prosim, da bi se v takem sestavu dobili tudi po odmoru, ker ne bo več toliko dela in bomo lahko sejo relativno hitro zaključili.

(Seja je bila prekinjena ob 15.40 in se je nadaljevala ob 16. uri.)

Predsednik Emil Tomažič: Nadaljujemo sejo zbora.

Skupina delegatov je že opravila svoje delo in k 3. točki dnevnega reda že pripravila predlog sklepa.

Prosim tovariša Franca Krabonjo, da v imenu skupine poda predlog sklepa.

Franc Krabonja: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije je ob obravnavi predloga družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije v Zboru združenega dela obravnavala problematiko oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili in na seji dne 7. aprila 1981 sprejela naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije ocenjuje pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije za obravnavo proble-

matike oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili kot usrezen način razreševanja aktualnih problemov po delegatski poti.

2. Zbor združenega dela ugotavlja, da izhaja iz stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ugotovitev, da je problem oskrbe z mineralnimi gnojili v letošnjem letu za proizvajalce gnojil in proizvajalce hrane rešen. Pri tem Zbor združenega dela podpira rešitev, da se to razrešuje tudi v okviru sistema kompenzacij.

3. Zbor združenega dela poudarja, da je za preprečevanje motenj pri proizvodnji in oskrbi mineralnih gnojil potrebno v prvi vrsti tesnejše in dolgoročneje povezovanje med proizvajalci in uporabniki teh gnojil v reprodukcijski verigi in prevzemanje skupnih obveznosti pri reševanju proizvodnje in oskrbe mineralnih gnojil. Pri tem Zbor združenega dela podpira samoupravno sporazumevanje o združevanju deviz članic SISEOT za najnujnejši uvoz surovin za proizvodnjo mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev za obdobje 1981—1985. Prav tako pa Zbor združenega dela podpira dogovor, da se nameravana dograditev kapacitet Tovarne dušika Ruše izvede od 80 do 100 tisoč ton že v letu 1981. Zbor združenega dela podpira usmeritev, da se v sodelovanju med Gospodarsko zbornico Slovenije, Raziskovalno skupnostjo Slovenije in SOZD Kema izdelata razvojni program za povečanje kapacitet za proizvodnjo mineralnih gnojil. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa. Vprašujem delegate, če je potrebno predlagani sklep razmnožiti ali pa se bomo zadovoljili s tem, da smo ga prebrali? (Ni potrebno.) Imel bi še tole pripombo. V zvezi z razširitvijo kapacitet Tovarne dušika Ruše od 80 na 100 tisoč ton že v letu 1981 je bilo v skupini delegatov dogovorjeno, da se razširitev izvede na osnovi dogovora vseh temeljnih bank v SR Sloveniji. Vprašujem, če je potrebno to dopolnitev vnesti v sklep? Besedo ima tovarišica Francka Herga. Prosim.

F r a n c k a H e r g a : Predlagam, da se predlagani sklep dopolni v tretji točki, tako da se za besedami: »že v letu 1981« doda še naslednje besedilo: »na osnovi dogovora vseh temeljnih bank v SR Sloveniji«.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želi kdo razpravljati o predlogu za dopolnitev sklepa? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ga je pripravila skupina delegatov. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Tudi predlog sklepa k 4. točki dnevnega reda je v zaključni fazi priprave, zato prosim nekoliko razumevanja in potrpljenja.

V imenu skupine bo sklep posredoval tovariš Jože Maljevič. Prosim.

J o ž e M a l j e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je proučila razpravo, ki je bila na zboru v zvezi s spomladansko setvijo in predlaga zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Zbor združenega dela podpira usmeritve Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v zvezi z nadaljnjo aktivnostjo pri realizaciji spomladanske setve.

2. Zbor združenega dela poziva temeljne kmetijske organizacije združenega dela, zadružne organizacije, kmetijske zemljiške skupnosti in individualne kmetijske proizvajalce, da v okviru nalog, ki izhajajo iz dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in iz drugih planskih dokumentov, načrtno pristopijo k intenzivni izrabi za kmetijsko proizvodnjo primernih površin in k vključevanju vseh razpoložljivih zemljišč v kmetijsko proizvodnjo. Pri tem je potrebno, da občinske skupščine sprejmejo in izvajajo ustrezne ukrepe za zagotovitev večje zaščite zemlje in rabe kmetijskih površin že v letošnjem letu.

3. Zaradi posebnega pomena spomladanske setve za proizvodnjo hrane Zbor združenega dela priporoča vsem nosilcem družbeno organizirane proizvodnje hrane ter zborom združenega dela občinskih skupščin, da vsak v okviru svojih odgovornosti in obveznosti obravnava uresničevanje nalog iz resolucije s področja kmetijstva in v zvezi s tem sprejme ustrezne ukrepe.

4. Zbor združenega dela priporoča, da se po zaključeni spomladanski setvi nadaljuje aktivnost za družbeno organiziranje kmetijske proizvodnje in za zagotovitev odkupa letine 1981, da bi se na ta način izboljšala preskrba s hrano. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Slišali ste predlog skupine delegatov. Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

S tem zaključujem tudi to točko dnevnega reda. Dnevni red današnje seje je izčrpan. Zaključujem 55. sejo Zbora združenega dela in se vam zahvaljujem za udeležbo.

(Seja zbora se je končala ob 16.15.)

56. seja

(29. aprila 1981)

Predsedoval: E m i l T o m a ž i č,
predsednik Zbora združenega dela

Pričetek seje ob 9.05.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 56. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 97. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila delegatov. Zboru predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoli naslednje delegate: za predsednika Franca Punčuha, za člana pa Marijo Ljubič in Ivana Vogrinčiča. So predlagani delegati navzoči? (Da.)

Želi kdo o sestavi verifikacijske komisije razpravljati? (Ne.) Potem dajem ta predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov ter pripravi poročilo za zbor.

Na današnjo sejo zbora so vabljeni predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije in Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi predsedniki odborov našega zbora, člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije ter poročevalci odborov in komisij, in sicer: Ivan Zelenšek, poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose, Franc Vičar, poročevalec Od-

bora za družbenoekonomske odnose, Franc Vičar, poročevalec Odbora za družbenoekonomski razvoj, Janko Brinšek, poročevalec Odbora za finance, Majda Lindič, poročevalka Zakonodajno-pravne komisije in Stanko Jaki, poročevalec Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Prosim vse tiste delegate, ki nameravajo na današnji seji zastaviti delegatska vprašanja, da posredujejo ta vprašanja v pisni obliki že sedaj na začetku seje, da bi lahko o tem obvestili Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma ustrezne republiške funkcionarje in jim na ta način omogočili, da na zastavljena delegatska vprašanja odgovorijo že na današnji seji.

Obveščam vas, da ste prejeli danes na klop seznam gradiv k posameznim točkam dnevnega reda, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo dobili na klop seznam predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k posameznim točkam dnevnega reda tako da tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Predlagam, da medtem ko je verifikacijska komisija na delu, pregledate gradivo, ki ga imate na klopi.

Verifikacijska komisija je končala z delom. Prosim predsednika, da poroča zboru.

Franc Punčuh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Podal bom poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 56. sejo, dne 29. 4. 1981.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 133 delegatov, in sicer: iz gospodarskega področja 86 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 16 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 10 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 3 delegati, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 14. okoliš 1 delegat, 29. okoliš 1 delegat, 36. okoliš 2 delegata, skupaj 4 delegati; prosvetno-kulturno področje: 4. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata; socialno-zdravstveno področje: 4. okoliš 1 delegat; kmetijska dejavnost: 1. okoliš 1 delegat, 4. okoliš 1 delegat, 5. okoliš 2 delegata, 6. okoliš 1 delegat, 7. okoliš 1 delegat, 9. okoliš 1 delegat, 10. okoliš 1 delegat, skupaj 8 delegatov; obrtna in podobne dejavnosti: 1. okoliš 1 delegat, 4. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata; skupno je torej odsotnih 17 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Emil Tomazič: Slišali smo poročilo verifikacijske komisije. Želi kdo razpravljati o poročilu? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker nobeno pooblastilo ni sporno.

Kdor je za potrditev poročila verifikacijske komisije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 56. seja Zbora združenega dela.

Prav tako ugotavljam, da lahko zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Preden nadaljujemo z delom, vas obveščam, da bo ob obletnici smrti Josipa Broza-Tita v ponedeljek, 4. maja 1981, ob 13. uri na pobudo Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije skupno zasedanje vseh zborov Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije, delegacij in vodstev družbenopolitičnih organizacij, članov Sveta federacije iz SR Slovenije in članov Sveta republike. Vabilo za sejo ste dobili ob oddaji pooblastila. Prosim vas, da se te seje zagotovo udeležite.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda.

Z dopisom z dne 10. 4. 1981 sem razširil dnevni red seje s predlogom zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke in z osnutkom odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črno goro za leto 1981.

Zakon o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke je potrebno sprejeti čimprej, ker ga je nadomestil družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ki je bil sprejet v letošnjem letu. Zato so tudi utemeljeni razlogi za razširitev seje in za obravnavo zakona v zadnji fazi na današnji seji zbora.

Razširitev z osnutkom sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981, sem predvidel, kot ste lahko opazili, že v sklicu za današnjo sejo. Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije nam je poslal ta akt s prošnjo, da ga obravnavamo najkasneje do 10. maja letos. Zato je bila potrebna tudi razširitev, ki ste jo prejeli z dopisom z dne 21. aprila letos.

Z istim dopisom sem razširil dnevni red današnje seje še s predlogom zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979, in s poročilom delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o pripravi akta, ki bo določal način uporabe in vračanja kreditov, najetih na podlagi zakona o zadolžitvi Narodne banke Jugoslavije v tujini za zagotavljanje likvidnosti Jugoslavije v plačilih s tujino.

Te razširitve so vezane na rok obravnave v Zboru republik in pokrajin, zato je bilo skupaj z našo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ ocenjeno, da je potrebno vse te akte čimprej obravnavati.

Opozoriti vas želim tudi, da ste danes prejeli na klop poročilo medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti, ki je obravnavala samoupravne sporazume o ustanovitvi in delovanju posebnih raziskovalnih skupnosti, ki so navedeni v sklicu pod točko 12, nadalje samoupravni

sporazum o ustanovitvi Skupnosti otroškega varstva Slovenije in statut Skupnosti otroškega varstva Slovenije, ki je pod točko 11, spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gozdarstvo, ki je pod točko 13. in samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev, ki je v sklicu pod točko 14.

Glede na predlog navedene medzborovske skupine delegatov predlagam, da na današnji seji zboru ne obravnavamo teh aktov, ker je skupina delegatov ugotovila, da niso pripravljene v skladu s sistemskimi predpisi, da v njih niso ustrezno urejeni družbenoekonomski odnosi in da Skupščini SR Slovenije še niso predloženi akti pristojnih republiških samoupravnih interesnih skupnosti, na podlagi katerih bi bilo mogoče celovito obravnavati te akte.

Medzborovska skupina delegatov v smislu 148. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor teh aktov ne obravnava na današnji seji, ampak šele potem ko bodo predlagatelji aktov le-te spremenili in dopolnili v skladu s predlogi, pripombami in stališči skupine delegatov.

Prav tako ne bomo na današnji seji obravnavali osnutka zapisnika 55. seje Zbora združenega dela, ker iz tehničnih razlogov ni bil pripravljen za današnjo sejo.

Glede na vse to predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 56. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnikov 53. in 54. seje Zbora združenega dela,
3. poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980,
4. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih,
5. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov,
6. predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985,
7. predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke,
8. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985,
9. osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981,
10. predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979,
11. osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981,
12. osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črno goro za leto 1981,

13. osnutek zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit,

14. poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o pripravi akta, ki bo določal način uporabe in vračanja kreditov, najetih na podlagi zakona o zadolžitvi Narodne banke Jugoslavije v tujini za zagotavljanje likvidnosti Jugoslavije v plačilih s tujino,

15. osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP),

16. volitve in imenovanja,

17. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev tako oblikovanega predloga dnevnega reda za današnjo sejo? (Ne.) Če ne, se moramo o dnevnem redu izreči.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj to potrdi z dvigom roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo soglasno sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 53. in 54. seje Zbora združenega dela.

Oba zapisnika ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za spremembo ali dopolnitev zapisnikov? (Ne.)

Ugotavljam, da sta zapisnika 53. in 54. seje Zbora združenega dela odobrena.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ Jugoslavije za leto 1980.

Poročilo o delu delegatov je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 7. Želi besedo predstavnik delegatov v Zveznem zboru? (Da.) Besedo ima tovariš Bogdan Osolnik, koordinator delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Bogdan Osolnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Slovenski delegati v Zveznem zboru Skupščine SFRJ smo izredno zainteresirani za obravnavo našega poročila v tem zboru iz več razlogov.

1. Naša delegacija šteje 30 delegatov, od tega pa 23 delegatov opravlja svojo delegatsko dolžnost neprofesionalno in so prek rednega delovnega razmerja neposredno vključeni v organizacije združenega dela, zaradi česar tako še bolj občutijo določene težave in potrebó, da se izboljša sedanji način vključevanja temeljnih organizacij in združenega dela sploh v oblikovanje delegatskih stališč in pobud za naše delo v Skupščini SFRJ.

2. Program dela Zveznega zbora pogosto posega na področje oblikovanja družbenoekonomskih odnosov in neposrednih interesov združenega dela. Velik del sprejetih zakonov v preteklem letu opredeljuje pogoje gospodarjenja in življenja. Tako smo na primer v tem letu sprejeli zakon o obveznem združevanju dela in sredstev proizvodnih in prometnih organizacij združenega dela, zakon o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihod-

ka in dohodka, zakon o temeljnih premoženjsko-pravnih razmerjih, obravnavali smo zakon o knjigovodstvu, ki je bil nedavno sprejet, ter zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja, ki bo sprejet v letošnjem maju.

Interes združenega dela pa zadeva dejavnost našega zbora tudi ko ne gre za sprejemanje pravnih predpisov, ampak za spremljanje izvajanja že sprejetih ukrepov in dogovorjene politike v smislu uresničevanja nadzorne in kontrolne funkcije Skupščine SFRJ v okviru njenih pristojnosti. Na dnevnem redu Zveznega zbora so vse pogostejše razne tematske obravnave in analize, ki naj bi bile osnova za nadaljnje dograjevanje našega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema in za izboljšanje delovanja izvršnih in upravnih organov. Tako se potrjuje nujnost kontaktiranja z delegatsko bazo v vseh fazah, od sprejemanja zakonov do njihovega izvajanja, vključno s pobudami za dopolnitve in spremembe bodisi zakonov ali izvršilnih predpisov.

3. V vsebini dela Zveznega zbora se v okviru stabilizacijske politike vse pogostejše pojavljajo zakonski akti, ki so v bistvu interventne narave in kot taki posegajo v neposredne interese združenega dela. Taki so bili na primer v preteklem letu zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje dnevnic za službena potovanja, nadomestil za prevozne stroške na službenem potovanju, reprezentančnih izdatkov, izdatkov za avtorske honorarje, izdatkov za intelektualne storitve ter izdatkov po pogodbah o delu v letu 1980; zakon o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij v letu 1980 ter zakon o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za financiranje graditve novih termoelektrarn, toplarn in energetskih objektov na kurilno olje — mazut.

4. Naslednji razlog pa je v tem, da so v programu za letošnje leto še nekateri pomembni zakoni systemske narave s področja družbenoekonomskih odnosov, ki bodo še posebej zanimivi za združeno delo. To so na primer zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu, zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela in drugih uporabnikov družbenih sredstev, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o revalorizaciji osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe uporabnikov družbenih sredstev, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema, itd. To vse sodi v program dela Zveznega zbora.

Dovolite mi, da za ilustracijo pomena teh zakonov omenim samo enega, in sicer zakon o amortizaciji. Po sedanjem predlogu se predvideva povečanje amortizacije v povprečju za 42 %, kar vrednostno pomeni 45 milijard dinarjev. Ker se bo na ta način zmanjšal dohodek, bo prišlo seveda tudi do znižanja izvajanj za splošno in skupno porabo, to pa kaže na izreden pomen odločitev, ki jih bomo sprejeli ob obravnavi predloga zakona.

Ker ste dobili naše poročilo, mi dovolite, da v kratkem opozorim samo na nekatera vprašanja, ki zaslužijo pozornost današnje obravnave. Pri tem bi na prvo mesto postavil sodelovanje delegatov v Zveznem zboru z delegatsko bazo, zlasti s temeljnimi delegacijami v organizacijah združenega dela in zbori združenega dela v občinskih skupščinah.

Naš vtis je, da smo dosegli določen napredek v funkcioniranju delegatskih odnosov v celoti, zlasti pa pri vključevanju združenega dela v oblikovanje

smernic in stališč za delegate v Zveznem zboru. Vse pogosteje se dogaja, da k posameznim zakonskim osnutkom dobivamo konkretne pripombe iz organizacij združenega dela, pa tudi pobude za delegatska vprašanja. Redno nam posreduje svoja stališča Gospodarska zbornica Slovenije, njeni predstavniki pa stalno sodelujejo na naših pogovorih. V pomoč nam je tudi delovanje koordinacijske skupine za vprašanje ekonomske stabilizacije pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Zelo pomembno je, da se tudi zbori Skupščine SR Slovenije in njena delovna telesa vse bolj vključujejo v obravnavo vprašanj iz programa Zveznega zbora.

Mi sami se pogosto obračamo na Gospodarsko zbornico in na sindikate, včasih pa tudi naravnost na posamezne organizacije združenega dela, ki so najbolj zainteresirane za nek problem, kadar nam je potrebno preveriti stališča oziroma možne posledice nekega predvidenega ukrepa. Ta pozitivna ocena seveda ne pomeni, da nekatere stvari ne bi mogle funkcionirati še bolje in to na vseh nivojih delegatskih odnosov.

Čeprav večina naših delegatov izhaja iz združenega dela, lahko ugotovimo, da dostikrat ob obilici svojega dela in ob opravljanju funkcije delegata v Zveznem zboru težko pridejo do tega, da bi posamezna vprašanja z dnevnega reda združenega zbora obravnavali v temeljnih delegacijah ali na konferencah delegacij, da bi tako oblikovali temeljna stališča za svoje delo. Včasih pa se dogaja, da nekateri delegati zavzemajo svoja stališča izključno pod vplivom ožjih interesov in trenutnih težav in problemov neke delovne organizacije, čeprav so ti problemi taki, da se ne morejo reševati z ukrepi splošnega pomena v okviru pristojnosti Zveznega zbora, ampak jih je treba reševati v okviru združenega dela samega ali v okviru pristojnosti republike.

To v obeh primerih ustvarja delegatom težave in potrebno bo več razumevanja za delo v našem zboru in organiziranega sodelovanja vseh dejavnikov že v sami bazi, vključno z družbenopolitičnimi organizacijami, še zlasti sindikata, da bi se delegatom omogočilo njihovo aktivno in kvalitetno delo.

Na občinskem nivoju bi bilo treba zagotoviti, da vprašanja iz programa Zveznega zbora, ki jih prevzamejo zbori ali delovna telesa Skupščine SR Slovenije in ki so večjega pomena za pogoje gospodarjenja v združenem delu, zares doživijo široko delegatsko verifikacijo v občinskih skupščinah, zlasti v zborih združenega dela.

Na nivoju republike pa bo zlasti treba, kot je že ugotovil Odbor za družbenopolitični sistem, dosledneje uveljaviti inštitut konference delegacij. Vzrok, da se tega instituta do sedaj nismo posluževali, je med drugim tudi v tem, da dnevni redi Zveznega zbora niso dovolj dolgoročno planirani, tako da se včasih znajdemo v časovnih težavah že v pogledu možnosti za sam sklic take konference. Zato se nenehno zavzemamo, da bi bilo programiranje sej našega zbora bolj opredeljeno in dolgoročno ter manj odvisno od tega, kaj nam je v nekem trenutku sposoben ponuditi Zvezni izvršni svet, ki je v večini primerov predlagatelj.

Na koncu bi rad dodal še nekaj pripomb v zvezi z delom Zveznega zbora, da boste lažje razumeli nekatere njegove probleme. Odločanje v Zveznem zboru poteka na osnovi glasovanja. Zato je za usklajevanje nekega stališča zlasti kadar se razlikuje od predloženega, potrebno dobiti podporo večine delegatov iz drugih republik in pokrajin. To usklajevanje se opravi navadno v delovnih telesih zborov v predhodnih fazah pred sejo zbora. Zato je zelo važno, da smo od vsega začetka aktivni in imamo jasno oblikovana svoja stališča.

Žal pa se dogaja, da od zainteresiranih dejavnikov v republiki, tudi od združenega dela, najpogosteje pa od upravnih organov in strokovnih služb, dobimo spreminjevalne predloge ali predloge, ki morebiti niso bili uveljavljeni na nivoju izvršnih organov, šele ob koncu zakonodajnega postopka. Tako je bilo na primer tudi z zakonom o računanju časa. Nezaдостno sodelovanje vseh dejavnikov v predhodnih fazah dostikrat omogoča predlagatelju, da se sklicuje, da je bilo že doseženo soglasje z vsemi republikami in pokrajinami, kar je seveda naknadno težje ovreči.

Druga težava izhaja iz različnosti razmer v naši državi, ki pogosto otežuje iskanje enotnih rešitev glede tistih zadev, ki so v pristojnosti federacije. To zahteva strpno in vztrajno delovanje v stikih z delegati iz drugih republik in pokrajin, pri čemer bi večja pomoč subjektivnega dejavnika v pogledu približevanja stališč, zlasti Socialistične zveze delovnega ljudstva in Sindikatov, bila zelo zaželena. Ta pomoč je še zlasti potrebna, da bi presegli težnjo po administrativnem urejanju problemov, h kakršnemu se najpogosteje zatekajo organi Zveznega izvršnega sveta.

Prav v preteklem letu smo se srečevali s celo vrsto problemov zaradi administrativno linearne pristopa k reševanju nekaterih nalog stabilizacije. Eden takih ukrepov je bil tudi zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje dnevnic za službena potovanja, nadomestil za prevozne stroške na službenem potovanju, reprezentančnih izdatkov, izdatkov za avtorske honorarje, izdatkov za intelektualne storitve ter izdatkov po pogodbi o delu, ki je povzročil toliko nerazpoloženja v organizacijah združenega dela.

Ne samo Zvezni izvršni svet, tudi nekatere republike in pokrajine so bile za administrativno urejanje tega vprašanja na nivoju federacije in ne za samoupravno urejanje v republikah in pokrajinah na osnovi družbenega dogovora. Kot je znano, smo uspeli, da je ta zakon prenehal veljati 31. marca letos, ko naj bi stopili v veljavo družbeni dogovori v republikah in pokrajinah. Na zadnji seji Zveznega zbora smo ugotovili, da razen Slovenije nobena republika ali pokrajina ni uredila tega vprašanja po samoupravni poti. Prav lahko se zgodi, da se bo ponovno pojavila zahteva, da naj se zakon oživi. To dokazuje, da bi naši akciji v Skupščini SFRJ morala slediti tudi akcija v okviru družbenopolitičnih organizacij, gospodarskih zbornic in drugih dejavnikov za družbeno reševanje nekaterih vprašanj, ki se zdaj poskušajo reševati izključno z zakonskimi ukrepi.

Tendenca pretiranega opiranja na normativno dejavnost je namreč močno prisotna v delu zvezne administracije, pa tudi zveznih teles družbenopolitičnih organizacij. Pri naših naporih se stalno srečujemo s tem vprašanjem in opozarjamo na druge možnosti in poti samoupravnega reševanja. Še posebno so te tendence normativnega reševanja nevarne sedaj, ko zaradi gospodarskih težav in neizpolnjevanja dogovorjene politike v preteklih razdobjih nekateri mislijo, da je edina garancija večje učinkovitosti krepitev državne prisile. Vzporedno s tem se uveljavlja tudi težnja po širjenju pristojnosti federacije.

Vse to kaže, v kako zapletenih in dostikrat težkih pogojih poteka delo v Skupščini SFRJ. Zato je za nas še toliko bolj pomembno, da imamo v svojem delovanju oporo celotnega delegatskega mehanizma in vseh samoupravnih dejavnikov iz SR Slovenije, zlasti združenega dela in da prihajamo na obravnavo vprašanj z dnevnega reda Zveznega zbora oboroženi z zelo konkretnimi smernicami in poznavanjem stanja in problemov naše prakse, z enotnimi pred-

logi in pobudami. To pa spet ni samo vprašanje dobre volje in naporov posameznih delegatov, ampak predvsem organiziranosti in funkcioniranja našega delegatskega sistema v njegovih temeljih in njegovega uveljavljanja na vseh nivojih. Prispevati k temu pa je bil glavni namen našega poročila.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa! Želi poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ivan Kastrevc, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Ivan Kastrevc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije. Pri tem ugotavlja, da je iz poročila sicer razvidna aktivnost oziroma delovanje Zveznega zbora, pre malo pa so predstavljeni problemi, ki jih imajo delegati pri iskanju še ustrežnejših metod oziroma načina dela.

Skupina ugotavlja, da je bilo delo delegatov iz občine Maribor v Zveznem zboru aktivno in ustvarjalno. Že v preteklem obdobju so bili vzpostavljeni neposredni stiki med delegati Zveznega zbora in zbori Skupščine občine Maribor, saj je na podlagi skupnega dogovora občinske skupščine redno uvrščala na dnevne rede sej točko z naslovom »Obravnava vprašanj iz Skupščine SFRJ«. Na tej osnovi pa je bilo postavljenih tudi več delegatskih vprašanj. Še bolj pomembno pa je bilo sodelovanje z občinsko skupščino glede skupnega programiranja oziroma dogovora, kako se bodo posamezna telesa občinske skupščine vključila v obravnavo vprašanj iz programa dela Zveznega zbora. Skupno programiranje je že do sedaj pokazalo uspehe, zato upravičeno pričakujemo v bodoče še boljše sodelovanje.

Sodelovanje zveznih delegatov s Skupščino občine Maribor je vsestransko in poteka na različne načine, od udeležbe na posameznih sejah zborov občinske skupščine pa do sodelovanja na pogovorih skupin delegatov za Skupščino SR Slovenije ali pa na drugih delovnih sestankih in razgovorih.

Delovno in plodno je bilo tudi sodelovanje zveznih delegatov z Medobčinsko gospodarsko zbornico za Podravje, kar je omogočilo predstavnikom oziroma delegatom iz organizacij združenega dela vpogled in dajanje pripomb k nekaterim važnejšim zakonom, ki jih je v preteklem obdobju obravnaval Zvezni zbor, tako na primer k zakonu o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in zakonov razlikovanja, k zakonu o obveznem združevanju dela in sredstev proizvodnih in prometnih organizacij združenega dela in podobno.

Zelo pomemben in kvaliteten način stika z delegatsko bazo je potekal tudi prek komisije za predpise pri Društvu računovodskih in finančnih delavcev. Ta komisija je zelo vestno obravnavala in izoblikovala vrsto kvalitetnih in ustvarjalnih pripomb k mnogim aktom, kot so na primer zakon o začasni prepovedi razpolaganja z družbenimi sredstvi za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij, zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje dnevnic za službena potovanja, nadomestil za prevozne stroške na službenem potovanju, reprezentančnih izdatkov, izdatkov za avtorske honorarje, izdatkov za intelektualne storitve ter izdatkov po pogodbi o delu in podobno.

Sodelovanje z Univerzo v Mariboru je bilo prav tako zelo aktivno in pestro, saj je bilo na osnovi tega postavljeno tudi delegatsko vprašanje o izva-

janju zakona o merilih in merskih enotah. Delegati pa so vzpostavljali stike tudi s Službo družbenega knjigovodstva v Mariboru, Elektrogospodarstvom Slovenije, Kreditno banko Maribor, Delavsko univerzo in mnogimi organizacijami združenega dela s področja gospodarstva, kot so Primat, Elkom, Stroj-koplast, Elektrokovina, Tam, Marles, Stavbar, MTT, Svila in tako dalje. ter ustanovami kot so Ekonomski center, Višja ekonomska šola, Višja pravna šola, Uprava javne varnosti in podobno. Vsi ti stiki veliko pomenijo, saj so pripomogli k temu, da delegati Zveznega zbora nikoli ne gredo na sejo brez mnenja svoje delegatske baze. Vsekakor pa bi bilo potrebno najti še več načinov za stalni in organizirani stik, tako da bi še bolj prišla do izraza ustvarjalna moč delegatske baze.

Skupina meni, da je potrebno delegatska vprašanja in pobude iz baze še odločneje prenašati v Skupščino SFR Jugoslavije ter spremljati usodo teh pobud. Ugotavljamo tudi, da ni res, da se ne da nič premakniti oziroma, da ni mogoče uveljaviti pobud iz delegatske baze. Včasih je mogoče uveljaviti več, včasih manj, vedno pa je potrebna vztrajnost.

Delegati menimo, da je obravnavano poročilo preskromno v tem smislu, da ni dovolj predstavljena težavnost položaja delegatov, ki se na zvezni ravni soočajo z različnimi interesi in protislovji, ki jih je potrebno v procesih sporazumevanja in dogovarjanja usklajevati. Tudi sredstva javnega obveščanja premalo celovito seznanjajo delavce, delovne ljudi in občane o procesih dogovarjanja in sporazumevanja, saj je poročanje o tem največkrat naravnano le na ozko ugotavljanje, ali je sporazumevanje uspelo ali ne. Premalo pa je izpostavljena kvaliteta dogovarjanja in sporazumevanja.

Skupina je sprejela zaključek, da bo v bodoče potrebno iskati še boljše metode in načine dela pri delu delegatov v Zveznem zboru, predvsem pa, da se bodo morale samoupravne organizacije in skupnosti še bolj aktivno vključevati v to delo, če želimo imeti bolj življenjske zakone oziroma druge akte.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa! Kdo še želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejme poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980.

2. Zbor podpira sklepne ocene in ugotovitve v poročilu, pri čemer poudarja, da je v prihodnje potrebno še dosledneje ustvarjati takšne pogoje za uresničevanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov prek delegatov v Zveznem zboru, da bo lahko še močneje uveljavljen interes celotnega združenega dela, zlasti njegov vpliv na zakonodajno politiko Skupščine SFR Jugoslavije. Pri tem bo v prihodnje potrebna večja angažiranost vseh družbenih subjektov ter še tesnejše sodelovanje sindikatov in gospodarskih zbornic v postopku oblikovanja družbenih odločitev.

3. Zbor priporoča zborom združenega dela občinskih skupščin, da obravnavajo pomembnejše zadeve iz pristojnosti Zveznega zbora, ki so zajete tudi v programu Skupščine SR Slovenije za leto 1981, zlasti kadar gre za vprašanja, ki se nanašajo na položaj delavcev v združenem delu.

4. Delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru naj pri nadaljnjem delu upoštevajo in uveljavljajo tudi stališča in predloge Odbora za družbeno-

politični sistem Zbora združenega dela ter predloge, mnenja in stališča, ki so bila izražena v današnji razpravi.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Preden preidemo na 4. točko dnevnega reda, vas obveščam, da sta se nam med tem pridružila še dva delegata, in sicer s področja obrtne in podobnih dejavnosti, 1. okoliš, Domžale in 4. okoliš, Celje. Sedaj nas je skupno 135.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo njen Izvršni svet.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je iz obravnave umaknil teze za osnutek zakona, o čemer nas je danes obvestil.

K predlogu za izdajo zakona ste danes na klop prejeli sklepe Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in upam, da ste jih uspeli med tem prebrati.

Predlog za izdajo zakona obravnava tudi Družbenopolitični zbor v smislu 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Ker je bilo v dosedanjih razpravah v zvezi s tem zakonom danih dosti predlogov, pripomb in stališč, predlagam zboru, da imenujemo skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo in na osnovi te razprave predlaga zboru ustrezen sklep.

V skupino delegatov predlagam Ivana Zelenška, poročevalca Odbora za družbenoekonomske odnose, Stojana Volčanška, delegata z gospodarskega področja, 28. okoliš, Trbovlje in obenem člana Odbora za družbenoekonomske odnose in Vitomirja Deklevo, delegata z gospodarskega področja, 24. okoliš, Postojna in član Odbora za družbenoekonomske odnose.

Želi kdo razpravljati o predlagani sestavi skupine delegatov? (Ne.)

Dajem na glasovanje predlog za oblikovanje skupine delegatov. Kdor je za predlagano skupino delegatov, naj to potrdi z glasovanjem! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagana skupina delegatov soglasno izvoljena.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Edo Gaspari, namestnik predsednika Republiškega komiteja za delo.

Edo Gaspari: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Številna vprašanja, pobude in stališča delavcev organizacij združenega dela in družbenopolitičnih organizacij, pa tudi drugih organov in organizacij ter razprave na seminarjih in posvetih v dosedanjem triletnem izvajanju zakona o delovnih razmerjih kažejo, da so medsebojna razmerja delavcev v združenem delu dosegla nadaljnji samoupravni razvoj, ki zahteva nenehno preverjanje ustreznosti zakonske ureditve tega področja.

Z namenom, da se v skladu z razvojem sistema samoupravljanja še v večji meri omogoči neposredno samoupravno normativno urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki združujejo delo v organizacijah združenega dela in odpravijo oziroma spremenijo posamezne določbe veljavnega zakona o delovnih razmerjih, ki so premalo natančno oziroma dognano izoblikovane,

ki zahtevajo prožnejšo in bolj prilagodljivo ureditev ali pa določeno področje ne urejajo več primerno, je bilo potrebno pristopiti k oceni sedanje zakonske ureditve in ugotoviti, ali je ureditev delovnih razmerij dovolj vpeta v družbena prizadevanja za večjo produktivnost dela, boljšo izrabo delovnega časa in racionalnejše izkoriščanje delovnih sredstev, za boljšo delovno disciplino in večjo odgovornost pri izvrševanju delovnih obveznosti. Zato je že takratni republiški sekretariat za delo v letu 1979 naročil pri Inštitutu za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani posebno raziskavo, s katero naj bi ugotovili, ali je sedanja ureditev delovnih razmerij v celoti ustrezna za potrebe uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v organizacijah združenega dela in v kolikor ni, da se ugotovi, katere določbe zakona bi bilo potrebno spremeniti oziroma dopolniti tako, da bi bolj ustrezale potrebam organizacij združenega dela in s tem tudi nadaljnjemu poglobljanju samoupravnih odnosov delavcev v združenem delu.

Raziskava z naslovom »Primernost zakonske ureditve delovnih razmerij glede na potrebe uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela« je bila opravljena v letu 1980 in je zajela intervjuje delavcev o ureditvi delovnih razmerij v organizacijah združenega dela s področja industrije, gradbeništva, prometa, kmetijstva, zdravstva ter vzgoje in izobraževanja. Izvedeno je bilo posvetovanje o problematiki ureditve delovnih razmerij in izdelana je bila analiza o urejanju delovnih razmerij v temeljnih organizacijah na podlagi vprašalnika, ki je zajel celotno področje urejanja delovnih razmerij. V analizi so prikazane natančnejše ugotovitve glede izvajanja sedanje zakonske ureditve in podani predlogi za spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih.

Analiza, ki je po svoji vsebini in po obsegu dokaj obsežna, je bila posredovana posebni delovni skupini za pripravo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, v kateri so sodelovali predstavniki Inštituta za delo pri Pravni fakulteti, Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije, Družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Republiškega komiteja za delo. Ta delovna skupina je ocenila, da je opravljena analiza solidna osnova za pripravo zakona. Številne pobude za spremembe in dopolnitve veljavnega zakona je skupina proučila in izločila vrsto pobud, predvsem pa tiste, ki so odraz teženj za podrobnejšo zakonsko ureditev medsebojnih delovnih razmerij.

V predlogu za izdajo zakona so tako vsebovane predvsem naslednje pomembnejše spremembe in dopolnitve.

1. Strokovno izobrazbo in delovno zmožnost je treba uskladiti z zakonom o usmerjenem izobraževanju. Predvsem je treba izhajati iz enotnega procesa usmerjenega izobraževanja, v prehodnih določbah zakona pa bi bilo potrebno predvideti tudi rešitev za delavce, ki so si pridobili strokovno izobrazbo po dosedanjih predpisih.

Glede postopka ugotavljanja delovne zmožnosti že sedanja ureditev zahteva, da morajo delavci temeljne organizacije združenega dela v svojem samoupravnem splošnem aktu določiti postopek, način in kriterije za ugotavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti, kajti brez podrobnejše ureditve tega vprašanja v samoupravnem splošnem aktu ne more noben organ v organizaciji združenega dela po lastni presoji ugotavljati z delom pridobljeno delovno zmožnost kateregakoli delavca.

2. Organizacije združenega dela opozarjajo, da je sedanja ureditev preporejanja delavcev pretoga in da ne dopušča prožnejšega razporejanja delavcev, ki naj bi omogočala mobilnejše zaposlovanje delavcev na različnih delih oziroma nalogah, glede na zahteve nemotenega poteka delovnega procesa in produktivnejšega zaposlovanja v okviru delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela.

Novela zakona predvideva, da je delavec lahko tudi začasno razporejen izven temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo v okviru delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela. Pri tem pa bo potrebno v nadaljnjem zakonodajnem postopku razrešiti še odnos med začasno in trajno razporeditvijo. To bo potrebno zaradi razrešitve vprašanja, na kakšna dela oziroma naloge bi bil lahko delavec začasno razporejen. Taka začasna razporeditev naj bi izhajala iz skupnih koristi delavcev v organizacijah združenega dela, ki se združujejo. Zato bi bilo treba pri začasni razporeditvi upoštevati predvsem tiste pogoje, ki izhajajo iz smotrov združevanja.

3. V predlogu za izdajo zakona je predvideno, da se tedenska delovna obveznost 42 ur upošteva le kot povprečna tedenska obveznost posameznega delavca za določeno obdobje med letom, če to zahteva narava dejavnosti, ki jo opravlja temeljna organizacija združenega dela ali če to zahteva narava določenih del oziroma nalog zaradi boljše organizacije dela, boljše izkoriščenosti delovnih sredstev, racionalnejše izrabe delovnega časa, odvisnosti opravljanja določenih del oziroma nalog od predpisanih rokov in podobnih primerov, določenih v samoupravnem splošnem aktu.

S tem bi bila razporeditev delovnega časa prožnejša in bolj prilagodljiva potrebam dela oziroma dejavnosti. Pri tem pa je treba upoštevati petdnevni delovni teden, ki ga ni mogoče v nobenem primeru skrajšati. Zakon o združenem delu namreč v šestem odstavku 184. člena izrecno določa, da traja delovni teden najmanj pet delovnih dni.

4. V predlogu za izdajo zakona je predvideno, da delavci temeljne organizacije združenega dela sami v samoupravnih splošnih aktih določijo, katere pravice, obveznosti in odgovornosti uresničujejo delavci, ki se izobražujejo ob delu in iz dela in obseg teh pravic in obveznosti v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju, z družbenimi dogovori in s samoupravnimi sporazumi.

Pri tem pa so se v postopku za pripravo predloga za izdajo zakona pojavila nekatera odprta sistemska vprašanja v zvezi z izobraževanjem delavcev iz dela glede pravic, odgovornosti in obveznosti udeležencev usmerjenega izobraževanja štipendistov in glede obveznosti sklepanja delovnega razmerja štipenditorjev s štipendisti, do katerih bo zavzel svoja stališča Republiški svet za vprašanja družbene ureditve.

5. V predlogu za izdajo zakona se predvideva tudi varstvo starejših delavcev, ki se jih v primeru, ko ne morejo več uspešno opravljati ustreznih del in nalog, razporedi na druga ustrezna dela oziroma naloge, ali pa s soglasjem delavca, na manj zahtevna dela oziroma naloge tako da obdržijo pravico do obračuna osebnega dohodka po osnovah in merilih, po katerih se jim je obračunaval pri prejšnjem delu, če ne dosegajo po osnovah in merilih za delo, ki ga opravljajo sedaj, enake ravni osebnega dohodka.

Glede na sedanje pripombe skupščinskih delovnih teles in drugih organov, pa bo potrebno to vprašanje ponovno proučiti in do osnutka zakona izoblikovati ustreznejše varstvo starejših delavcev po načelih minulega dela.

6. Zakon naj bi določal, v katerih primerih morajo delavci v samoupravnem splošnem aktu določiti, da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja obvezno izreče zaradi določenih hujših kršitev delovne obveznosti in v katerih primerih se ta ukrep lahko izreče.

Upoštevano je bilo tudi mnenje Ustavnega sodišča SR Slovenije in sklep Predsedstva Skupščine SR Slovenije, da naj se v noveli zakona uskladi 153. člen zakona o delovnih razmerjih s tretjim odstavkom 197. člena zakona o združenem delu. Ta določba bi namreč prispevala k večji odgovornosti delavcev, s čimer bi se tudi zaostрил odnos do nediscipliniranih delavcev.

V pripravi predloga za izdajo zakona so bile podane tudi pobude za spremembo nekaterih določb zakona o delovnih razmerjih, na primer, prerazporejanje delavcev izven okvira delovne organizacije oziroma sestavljene organizacije združenega dela, razporejanje delovnega časa na manj kot pet dni v tednu, skrajševanje rokov v postopku za zahtevo za varstvo pravic delavcev in za uvedbo ugotovitvenega postopka pri samovoljni zapustitvi dela, ki pa jih predlagatelj ni mogel upoštevati, ker bi bile v nasprotju z zakonom o združenem delu.

Kljub nekaterim drugačnim mnenjem, Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je potrebno obravnavati predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in tako opraviti prvo zakonodajno fazo pri sprejemanju novele tega zakona in s tem pospešiti postopek za pripravo osnutka zakona.

Številne pobude in predlogi za spremembo zakonske ureditve delovnih razmerij v prid večje prožnosti in večjih možnosti za neposredno samoupravno urejanje posameznih vprašanj, prilagojenih tudi posebnostim temeljnih organizacij združenega dela in delovnim skupnostim, zahtevajo še posebej v času težjih pogojev gospodarjenja in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije na vseh področjih našega družbenega in gospodarskega življenja, da se tudi z novelo zakonske ureditve delovnih razmerij prispeva k samoupravnemu bogatenju in poglobljanju medsebojnih delovnih razmerij delavcev v združenem delu. Zaradi takšne potrebe je bila novela zakona tudi uvrščena v program dela Skupščine SR Slovenije.

Predlagatelj pa bo v postopku pripravljanja osnutka zakona proučil vse usmeritve, predloge in stališča, ki so bili doslej izraženi, nadalje tiste, ki jih bo izoblikovala današnja razprava in ki se bodo izoblikovali še v nadaljnjih razpravah, sočasno z osnutkom zakona pa bo predlagatelj posredoval Skupščini SR Slovenije tudi vsebinski povzetek že v uvodu omenjene raziskovalne naloge.

Glede na nekaj novih pobud za dopolnitve in spremembe zakona o delovnih razmerjih in glede na oceno, da teze v nekaterih določbah še vedno preveč podrobno urejajo delovna razmerja in zožujejo možnost za neposredno samoupravno regulativo in ob upoštevanju dejstva da še niso razrešena nekatera sistemska vprašanja v zvezi s pravicami, odgovornostmi in obveznostmi med štípendisti in organizacijami združenega dela — štípenditorji in vprašanja obsega pravic, odgovornosti in obveznosti delavcev, ki se vključujejo v izobraževanje iz dela, je Izvršni svet umaknil iz razprave teze za osnutek zakona.

Predlagam, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in naloži predlagatelju, da pri pripravi osnutka zakona prouči vsa izražena stališča, predloge in pripombe.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Razpravljaj bo tovariš Franci Polak, predstavnik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Franci Polak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Danes ste dobili na mizo stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije s seje 23. aprila, ko je razpravljalo o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih s tezami za osnutek zakona. Moram reči, da je bil na seji predložen tudi predlog Republiškega komiteja za delo z dne 22. aprila, ki je na podlagi dosedanje razprave v skupščinskih delovnih telesih, v Socialistični zvezi delovnega ljudstva pa tudi v sindikatih, predlagal Izvršnemu svetu, da se odloži razprava o tem zakonu v zborih Skupščine SR Slovenije.

Danes pa smo dobili stališče Izvršnega sveta, da umikajo samo teze za osnutek zakona, da pa naj bi delegati razpravljali o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah tega zakona. Glede na naša stališča bi rad povedal, da smo predvidevali razpravo o predlogu za izdajo in o tezah in da smo zaradi tega menili, da naj bi se ta razprava odložila. Glede na uvodna pojasnila tovariša Gasparija pa je Izvršni svet ostal na svojem stališču prav zato, da bi pospešil pripravo osnutka zakona ter da bi razprave potekale tudi v organizacijah združenega dela, da bi hitreje prišli do tistih sprememb in dopolnitev, za katere se bomo dogovorili, da so potrebne. Vsekakor je potrebno spremeniti oziroma dopolniti ta zakon, saj razprave v organizacijah združenega dela, pa tudi druge dosedanje razprave v nekaterih organizacijah in nekaterih organih kažejo na to, da je potrebno pričeti z razpravo o predloženem zakonu že na današnji seji.

Moram reči, da Zveza sindikatov sprejema to pobudo, hkrati pa bo svoje naloge uresničevala naprej, ne glede na to, da bomo v javni razpravi, ki jo bomo organizirali v okviru občinskih svetov in osnovnih organizacij Zveze sindikatov, upoštevali ne samo, da je potrebno pripraviti osnutek sprememb in dopolnitev, temveč da je potrebno pripraviti tudi oceno dosedanjega uresničevanja zakona o delovnih razmerjih. Zato bi predlagal, da se v sklep Zbora združenega dela vnese zahteva, da mora predlagatelj pripraviti tako oceno o sodelovanju z drugimi zainteresiranimi dejavniki, med te pa nedvomno sodi tudi Zveza sindikatov Slovenije.

Naša naslednja ugotovitev je, da je v tezah mnogo sprejemljivih predlogov in pobud, mnogo pa je tudi takih vprašanj, za katera menimo, da bi jih morali urejati predvsem delavci v združenem delu v svojih samoupravnih aktih, tako na podlagi samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti, kot tudi na podlagi svojega akta, v katerem urejajo medsebojna razmerja v združenem delu. To je eno od temeljnih vprašanj, ki jih tudi v dosednji oceni nismo dobili tako izoblikovane, da bi lahko rekli, da so tudi delavci v svojem temeljnem aktu s tega področja, to je v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev, uredili določena vprašanja.

Menim, da je ustrezno, da delegati v današnji razpravi v Zboru združenega dela dajo čimveč usmeritev k pripravi tako ocene kot tudi osnutka zakona. S tem si odpiramo več možnosti, da posamezna vprašanja obravnavamo v več fazah prav zaradi tega, ker so to pomembne strani za urejanje odnosov

med delavci, za urejanje večje odgovornosti delavcev v združenem delu, ne nazadnje pa tudi za urejanje drugih vprašanj, za katera smo v dosedanjih razpravah ugotavljali, da niso zadovoljivo razrešena.

Dovolite mi, da posebej izpostavim urejanje obveznosti in pravic, ki jih ima delavec s tem, ko s pismeno izjavo pristopi k samoupravnemu sporazumu o združevanju dela delavcev. To pomeni, da sprejema določene pravice in obveznosti ter odgovornosti, pomeni pa tudi njegovo dolžnost oziroma odgovornost glede razpolaganja in upravljanja z družbenimi sredstvi v skladu z družbeno naravo in namenom teh sredstev.

Če bi na tem področju pripravljali oceno, potem bi videli, da moramo v marsičem tudi ta zakon dopolniti.

V tezah so bile nekatere pravice opredeljene tako, da bi zakon dosledno urejal tako pravice kot tudi obveznosti. Menimo, da naj bi takšno podrobno urejanje prepustili delavcem v organizacijah združenega dela, da v svojih aktivih podrobneje razrešujejo in urejajo ta vprašanja.

Prav tako bo potrebno v osnutku zakona opredeliti naš odnos do razreševanja tistih odprtih vprašanj, ki jih bomo morali skupno reševati. Glede na to, da je o nekaterih vprašanjih že govoril tovariš Gaspari, jih ne bom ponavljal. Predvsem pa bi rad povedal, da bomo morali drugače opredeliti razporejanje delavcev na različna dela in naloge. To bo potrebno zaradi tega, ker je močno prisotna miselnost o statičnem delovnem mestu. V nekaterih delovnih organizacijah celo menijo, da ni mogoče sprejeti takih rešitev, da bi bil delavec razporejen na druga dela in naloge. Zato bo potrebno načela začasno prerazporejanje delavcev, kakor tudi sam institut razporejanja delavcev k opravljanju posameznih del in nalog, zelo temeljito obdelati.

V sedanjem obdobju se postavljajo tudi vprašanja glede urejanja odgovornosti, pri čemer bo potrebno oceniti, ali bo uvedba pavšalne odškodnine prispevala k odgovornejšemu ravnanju in opravljanju del in nalog, še zlasti v sedanji praksi, ko se premalo ugotavlja odgovornost pri delih zahtevnejšega značaja. Zato taka pavšalna odškodnina za primer neizvrševanja ali nepravčasnega opravljanja delovnih nalog verjetno ni najboljša rešitev. Pri tem predvsem mislimo na tista zahtevnejša dela in naloge, ko gre dejansko za to, da lahko s slabo rešitvijo posamezni delavec povzroči več škode, kot je sploh sposoben s tako odškodnino povrniti delovni organizaciji, kadar je šlo za slabo strokovno ali nevestno delo.

Nadalje, gre za vprašanje nadurnega dela oziroma dela v podaljšanem delovnem času, kar bo potrebno v noveli zakona bolj zaostri. Še vedno je nadurno delo, razen pri delih v neposredni proizvodnji, način pridobivanja dodatnega dohodka. Razpolagamo tudi s podatki, kje je to nadurno delo najpogostejše. Če bo to v pripravljajoči se oceni dovolj temeljito analizirano, bo mogoče z zakonskimi normami hitreje razreševati posamezne nepravilnosti, ki se na tem področju pojavljajo.

Že ob sprejemu tega zakona pred tremi leti so se postavljala vprašanja glede zaposlovanja delavcev, ki so izpolnili vse pogoje za starostno upokožitev. Ta vprašanja so sedaj še toliko bolj prisotna, saj imamo že precejšnje število mladih delavcev, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, pa se ne morejo zaposliti pri takih delih in nalogah, ker so v nekaterih organizacijah še vedno zaposleni delavci, ki izpolnjujejo pogoje za starostno upokožitev, praviloma na zahtevnejših strokovnih delih in nalogah. Takih primerov pa seveda nimamo v materialni proizvodnji, kjer so pogoji dela težji in kjer delavci težko čakajo

na to, da bodo izpolnili pogoje za starostno upokožitev, kaj šele, da bi razmišljali o tem, da bodo še potem lahko nadaljevali svoje delo.

Ob koncu bi želel spregovoriti o razporejanju delovnega časa, kjer bo potrebno z uvedbo prožnejše, gibljive oblike delovnega časa uvesti tak delovni čas, znotraj katerega bomo vsi čimbolj produktivno izkoristili svoj delovni čas za delo, ne pa za nedelo. S tem v zvezi bi rad tudi povedal, da ste prej v poročilu našega delegata iz Zveznega zbora slišali, ko je bilo govora o zakonu o računanju časa, da smo v sindikatih imeli temeljito razpravo v preteklem letu o večji izrabi delovnega časa, o tem, da je treba ta delovni čas tako izrabiti, da bo ustrezna podlaga za doseganje boljših rezultatov gospodarjenja in povečanja produktivnosti dela. Zaenkrat so le v nekaterih delovnih organizacijah začeli razmišljati o tako organiziranem delovnem času, znotraj katerega bodo dosegali optimalne rezultate. S tem želim poudariti, da je eno računanje časa, drugo pa je določanje delovnega časa, njegovega pričetka in konca, predvsem pa taka razporeditev, znotraj katere bi lahko dosegli večje učinke.

Ne gre samo za to, da delovni čas gledamo kot tak, kakršnega imamo sedaj, temveč da izkoristimo tudi večje možnosti uvedbe dvoizmenskega dela. Poznamo podatke, da večina delovnih organizacij tudi v materialni proizvodnji prakticira enoizmenski delovni čas. Znotraj delovnega časa bo potrebno usklajevanje tako med delovnim časom organizacij s področja materialne proizvodnje kot tudi delovnih organizacij družbenih dejavnosti — tu gre za šolstvo, zdravstvo, varstvo in podobno. Na tem področju bomo morali narediti kvalitetnejše premike. Vsa ta dejstva pa zahtevajo, da moramo na tem področju izdelati temeljito oceno, na podlagi katere bomo lahko oblikovali take zakonske norme, ki jih bomo lahko v sami praksi tudi dejansko uresničevali.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Stanko Jaki, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center. Prosim!

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih naslednje načelne pripombe.

Menimo, da so spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih vse-kakor potrebne, saj se je pri uporabi zakona v preteklih letih pokazalo več nejasnosti in nedoslednosti, ki so dopuščale dokaj različne razlage in ureditve posameznih vprašanj v samoupravnih splošnih aktih. Prav iz razlogov neenotne ureditve delovnih razmerij v republiškem zakonu, predvsem pa v samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij združenega dela, menimo, da bo zakon tudi po sprejemu predlaganih sprememb in dopolnitev še vedno presplošen, da bo premalo jasno urejal nekatera področja in dajal premalo smernic za urejanje samoupravnih splošnih aktov. Pri spreminjanju in dopolnjevanju zakonov, ki v svojih določbah tako neposredno posegajo v medsebojna razmerja delavcev v združenem delu kot je to zakon o delovnih razmerjih, bi predlagatelji zakonov morali kar v največji meri prisluhniti vsakdanji praksi in problemom v organizacijah združenega dela, ki dostikrat nastajajo tudi zaradi »neživljenjskih« zakonov.

Naše konkretne pripombe so naslednje:

1. teza: Predlagana opredelitev pojma delovne zmožnosti ni dovolj dobra, saj je v njej še vedno precej, če ne morda še več nejasnosti kot doslej. Potreba

po konkretnější opredelitvi tega pojma je namreč razvidna iz dejstva, da ta pojem teoretiki razlagajo različno. Zato je delovna zmožnost dokaj različno opredeljena v družbenih dogovorih o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na področju posameznih občin, za primer pa navajam družbene dogovore ljubljanskih občin, občine Kranj, Nova Gorica, itd. Ta različnost pa se kaže tudi v samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij združenega dela. Mnogi akti temeljnih organizacij združenega dela povsem molčijo o delovni zmožnosti, o merilih in kriterijih ter o postopku za njeno ugotavljanje, drugi pa to urejajo le površno.

Nova formulacija delovne zmožnosti poraja še več vprašanj kot dosedanja. Eno izmed vprašanj je, kaj je mogoče razumeti z delovno zmožnostjo, pridobljeno oziroma razvito z uspešno končanim usposabljanjem. Je to delovna zmožnost, ki naj bi jo udeleženec usmerjenega izobraževanja po pridobitvi strokovne izobrazbe razvil v združenem delu, v času pripravništva, upoštevajoč zakon o usmerjenem izobraževanju oziroma v času drugačnega usposabljanja? Zakaj pravi teza: »na posebnem preizkusu oziroma z doseženimi delovnimi uspehi«? Menimo, da bi bilo bolje oba pogoja naštetii komulativno: »na posebnem preizkusu in z doseženimi delovnimi uspehi«, pri čemer bi pomenili doseženi delovni uspehi že kriterij, po katerem bi se posameznemu delavcu sploh lahko ugotavljala z delom pridobljena delovna zmožnost, če je z doseženimi delovnimi uspehi dokazal delovno zmožnost.

Teoretiki do sedaj tudi še niso povsem razjasnili uporabe delovne zmožnosti v primerjavi s strokovno izobrazbo oziroma pri opredeljevanju pogojev za opravljanje določenih del in nalog v svojih samoupravnih splošnih aktih v razvidu del: ali strokovna izobrazba ali delovna zmožnost, do kakšne stopnje je mogoče šteti, da delavec sploh lahko pridobi delovno zmožnost, kako je s pravico delavca, da sam zahteva preizkušanje delovne zmožnosti.

5. in 6. teza: Ne strinjamo se s 5. in 6. tezo, da se iz zakona črta delavčeva pravica in dolžnost, da se sme vrniti na delo v svojo temeljno organizacijo, ki ga je poslala na izobraževanje. Tezi sta s svojim smislom v nasprotju z določili tretje točke 167. in 157. člena zakona, iz katerih izhaja delavčeva dolžnost, da se izobražuje, sicer mu grozi prenehanje delovnega razmerja.

Menimo, da bi bilo ustrežnejše določiti, da se delavec po končanem izobraževanju razporedi kjerkoli v delovni organizaciji, skladno s predpisi o razporejanju delavcev. Temeljna organizacija naj se v zakonu nadomesti z delovno organizacijo.

12. in 13. teza: Predlagamo sprejem variante, kar pomeni, da naj v zakonu ostane še naprej možnost izrabe letnega dopusta v dveh ali več delih. Res je, da drobitev letnega dopusta na 3 ali več delov ne omogoča obnove delovne sile in delovnega elana delavca v taki meri kot izraba letnega dopusta v dveh daljših delih, vendar pa v praksi delavci želijo izrabiti letni dopust v treh, štirih ali celo več delih skozi celo koledarsko leto.

Delovni proces pri tem ni moten in okrnjen, saj sodelavci laže pogrešajo delavca za nadomeščanje pri delu le za nekaj dni kot pa morda za nekaj tednov. Laže pa tudi med seboj usklajujejo izrabo letnih dopustov, ki je zato poleg julija in avgusta bolj razdeljen tudi na vse ostale mesece v letu.

Tudi šolske počitnice so razdeljene na več delov (poletne, zimske, prvomajske). Ob začetku šolskega leta so otroci, zlasti tisti iz nižjih razredov, dostikrat brez pravega varstva in prehrane in so starši, ki nimajo drugega varstva za otroke, prisiljeni prihraniti svoj letni dopust tudi za take primere. Starši pa

so pri vzgoji in času, ki ga prebijejo s svojimi otroki, v današnjem življenjskem ritmu že tako skoraj na zadnjem mestu.

14. teza: 100. člen besedila zakona naj se dopolni tako, kot je predlagano v tezah, saj v življenju nastajajo večasih izjemne situacije, ki terjajo tudi več kot sedem delovnih dni odsotnosti v posameznem koledarskem letu. Varianta naj se črta.

16. teza: Zakon bi bilo potrebno novelirati, da se bo delavcem, ki imajo zaradi zmanjšane zdravstvene in delovne zmožnosti pravico do skrajšanega delovnega časa, ta čas štel za polni delovni čas. Novela zakona bi predstavljala preveliko finančno breme za organizacije združenega dela. Zato se s predlagano spremembo ne moremo strinjati, ker bi uresničevanje pravic iz tega naslova predstavljalo prevelike obveznosti za delovno skupnost.

23. teza: Poleg rešitev, navedenih v tej tezi, predlagamo, da zakonodajalec prouči tudi možnost spremembe pokojninskega zakona v tem smislu, da bi imeli možnost upokojitve: delavec s 40 leti in delavka s 35 let pokojninske dobe ne glede na starost — delavec v starosti 65 let in delavka v starosti 60 let z izpolnjevanjem pogojev za nepopolno starostno upokožitev — predčasna upokožitev delavca s 35 let delovne dobe oziroma delavke s 30 let pokojninske dobe s tem, da glede na finančne zmožnosti Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja zagotovi, da taka pokojnina ne bi bila občutno manjša kot pri polni delovni dobi.

Navedeno spremembo predlagamo iz več razlogov. S tako obliko upokojitve bi se sprostila delovna mesta, ki bi jih lahko zasedli mladi delavci, ki jim glede na omejeno rast zaposlovanja grozi nezaposlenost. Poleg tega imajo te oblike uvedene tudi nekatere druge republike.

29. teza: V številnih strokovnih člankih, razlagah in odgovorih na vprašanja je bilo poudarjeno, da je v primeru samovoljne zapustitve dela disciplinski postopek nesmiseln in nesmotern, v primeru, ko se delavec ne vrne več na delo. V praksi je še precej primerov, ko delavca brez sleherne izjave o prenehanju delovnega razmerja ni več na delo, ko sicer pisмено izjavi, da ne želi več delati v organizaciji združenega dela, a še isti dan preneha z delom, ko na podlagi izjave o prekinitvi dela samoupravni organ že sprejme sklep o prenehanju delovnega razmerja, vendar pa delavec ne ostane na delu do konca rednega ali celo skrajšanega odpovednega roka.

Disciplinski postopek v takih primerih je praktično neizvedljiv, zato je taka določba kljub obvezni uvedbi disciplinskega postopka po zakonu o združenem delu povsem neživljenjska in nesmotrna. Potrebno bi bilo o tem razmisliti in ponovno predvideti samovoljno zapustitev dela kot razlog za prenehanje delovnega razmerja in morda to prenehanje vezati na večje število dni neupravičene odsotnosti, na primer deset delovnih dni.

Poleg omenjenih pripomb k tezam za osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih pa menimo, da so v praksi problematična še nekatera druga področja urejanja delovnih razmerij. Po našem mnenju to zlasti velja za: 27. člen zakona o delovnih razmerjih: v praksi se pojavljajo primeri, ko se delavec, ki je bil izbran za določen čas, največ za eno leto, vsakokrat spet prijavi na ponovljeno objavo del in nalog, samoupravni organ ga na opravljanje objavljenih del in nalog ponovno izbere, če se ne prijavijo drugi primernejši kandidati, s čimer se delovno razmerje za določen čas vsakokrat na novo podaljša in tako dejansko postaja delovno razmerje za nedoločen čas. Navadno je tudi ponovitev objave le formalna, objavljena prek samoupravne

skupnosti za zaposlovanje, da je objava tako bolj »skrita« in že vnaprej v bistvu namenjena domačemu delavcu. Na ta način je omogočeno prikrito razporejanje delavcev k delom oziroma nalogam, za katere ne izpolnjujejo zahtevanih pogojev strokovne izobrazbe in delovnih izkušenj. Neizogibnost zaposlitve zaradi nemotenega opravljanja del oziroma nalog v takih primerih ni težko utemeljiti in dokazati.

V zakonu bi bilo zato potrebno tako podaljševanje delovnega razmerja časovno omejiti in določiti, kolikokrat se na objavo v takih primerih lahko sprejme kandidata, ki ne izpolnjuje pogojev za opravljanje del in nalog.

62. člen: Menimo, da bi bilo potrebno dopolniti določbe v drugem odstavku, in sicer s tem, da se disciplinski postopek lahko uvede ob prekinitvi dela delavca iz razlogov, navedenih v 58. in 61. členu, če se kršitev ugotovi šele po delavčevem odhodu. Postopka pred disciplinsko komisijo po delavčevi vrnitvi na delo namreč ni več mogoče uvesti zaradi zastaralnega roka 6 mesecev, celo ne v tistih primerih iz drugega odstavka 154. člena, ko ima kršitev znake kaznivega dejanja in je zastaralni rok 12 mesecev. Brez možnosti uvedbe disciplinskega postopka, o čemer sedanji zakon molči, pa se delavec, ki naredi prekršek, lahko ne glede na težo kršitve, vrne na delo v 30 dneh, ne da bi mu bil izrečen kakršenkoli disciplinski ukrep.

Menimo, da bi bilo vsaj za hujše kršitve delovne discipline nujno dopustiti uvedbo disciplinskega postopka, kljub mirovanju pravic in obveznosti delavca v času odsotnosti.

171. člen: Menimo, da bi bilo glede na politiko zaposlovanja, pri čemer mislimo na omejitve v resoluciji, potrebno določbe tega člena dopolniti z določbo, da delavci v samoupravnem splošnem aktu določijo primere in kriterije, v katerih je mogoče delavcu podaljšati delovno razmerje po izpolnitvi pogojev za starostno pokojnino. Tu gre za razloge in interese na strani delavcev ter za razloge in interese na strani temeljne organizacije.

185. člen: V praksi se tudi pri določbah tega člena pojavljajo vprašanja glede pristojnosti posameznega delavca za izdajanje sklepov s področja delovnih razmerij. Postavlja se vprašanje, ali ima posameznik pravico v nujnih primerih izdajati sklepe ob upoštevanju vseh drugih določb samoupravnega splošnega akta, ali zaradi nujnosti lahko izdaja sklepe tudi ne glede na te določbe?

V drugem odstavku istega člena tudi manjka obveznost samoupravnega organa, da v sedemdnevnem roku presodi sklep posameznika. V praksi se redno dogaja, da samoupravni organ zaradi različnih razlogov presoja tak sklep šele dosti kasneje in nastane vprašanje, kako za čas od izdaje sklepa posameznika do presoje sklepa pred samoupravnim organom urediti posamezne zadeve v primeru, da samoupravni organ presodi, da sklep posameznika ni zakonit. Za primer navajamo določitev višine osebnega dohodka pri začasni razporeditvi delavca, vprašanje plačila za nadurno delo in tako dalje.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa. Razpravljal bo Ivan Kastrevc, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

I v a n K a s t r e v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih s tezami, ki so bile priložene in so bile danes umaknjene. Pri tem smo sprejeli naslednje pripombe k posameznim predlaganim rešitvam:

4. teza: Opozarjamo na nasprotje med 151. in 47. členom zakona o delovnih razmerjih v zvezi z različno opredeljenim časom za prerazporeditev na drugo delovno mesto, ki je po 151. členu določen do enega leta, medtem ko je v 4. tezi v zvezi s 47. členom možna začasna premestitev največ za tri mesece.

7. teza: Določba v zadnjem stavku tretjega odstavka spremenjenega 66. člena se ne more nanašati na delovni teden, ampak kvečjemu na mesec, ker se povsod v praksi obračunava delovna obveznost mesečno. Sicer pa bi bilo ustreznejše, da se zakon ne bi spuščal v tehnično izpeljevanje nekaterih stvari in bi urejanje mesečnih primanjkljajev in presežkov delovnega časa prepuščal temeljni organizaciji.

9. teza: V kolikor bodo v zakonskem besedilu naštetih konkretni primeri preazporejanja delovnega časa, naj bi se vnesle tudi ovire v železniškem prometu.

12. teza: Predlagamo, da se sprejme varianta, to je, da se teza črta in ostane dosedanje besedilo 93. člena zakona o delovnih razmerjih. Tako bi delavec lahko izrabil letni dopust ne samo v dveh, ampak tudi v več delih.

14. teza: Podpiramo rešitev v tezi in predlagamo črtanje variantnega predloga.

23. teza: Podpiramo rešitev novega 145. a člena in predlagamo črtanje variantnega predloga.

24. teza: Predlagamo, da se v besedilu prvega odstavka novega 153. člena pred besedami »izreče v zvezi z« doda »lahko« ter da se zadnji odstavek temu smiselno prilagodi.

Predlog utemeljujemo s tem, da bi dobessedno tolmačenje tega besedila pomenilo, da mora disciplinska komisija v primerih, ko ugotovi enega od dejanskih vzrokov pri navedenih kršitvah in ko ugotovi vsaj minimalno stopnjo krivde, ki je običajno malomarnost, avtomatično izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. Na to opozarjamo zato, ker vemo, da je disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja najtežji ukrep z vsemi daljnosežnimi posledicami, tako za delavca kot za njegovo družino in zato, ker temelji ves naš pravni sistem na socialističnem humanizmu, v sklopu katerega je bilo do sedaj v pravni teoriji pri izrekanju sankcij sprejeto načelo individualizacije izrekanja ukrepov. To pomeni, da je potrebno sankcijo prilagoditi kršiteljevi osebnosti in drugim subjektivnim elementom. V kolikor pa sprejmemo predlagano razširitev hujših kršitev, ki imajo za posledico prenehanje delovnega razmerja, pa predlagamo, da se vnese vsaj določilo, da je mogoče izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja pod pogojem, da se ugotovi vsaj huda malomarnost, ki je sicer pogoj za povrnitev povzročene škode.

Prav tako je potrebno precizirati, v katerih posameznih kršitvah bo sprejeta takšna sankcija, ki utegne imeti določene posledice zaradi nespoštovanja predpisov v delovnih organizacijah. Za primer navajamo točko 1., ki govori o kršitvi določb v zvezi z zavarovanjem pred požari.

Zaradi vedno bolj perečega vprašanja zaposlovanja mladih in nekaterih drugih vprašanj v zvezi s tem, je skupina delegatov, razen pripomb k posameznim tezam za spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih, sprejela na pobudo Predsedstva Mestne konference Zveze socialistične mladine Maribora in samoupravne skupnosti za zaposlovanje še naslednje pripombe k posameznim členom zakona.

171. člen: Predlagamo, da se zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter zakon o delovnih razmerjih spremenita tako, da se delavci, ki dosežejo

oba pogoja, predvsem pa pogoje za starostno upokožitev, obvezno upokožijo brez možnosti nadaljevanja delovnega razmerja.

213. člen: Predlagamo, da bi se čas za pogodbeno dela, ki je opredeljen na 60 do 90 dni, spremenil v predvideno število delovnih ur. S to jasnejšo opredelitvijo bi se odpravila izigravanja, ki se v zvezi s tem pojavljajo.

217. člen: V zakonu o delovnih razmerjih je potrebno jasno določiti, da morajo organizacije združenega dela vsako leto do 31. marca posredovati strokovni službi skupnosti za zaposlovanje poročilo o obsegu pogodbenih del. Ta obveznost v sedanjem zakonskem besedilu ni dovolj jasno opredeljena.

219. člen: Konkretneje je potrebno določiti, da se kaznujejo organizacije združenega dela, ki skupnostim za zaposlovanje ne pošiljajo poročil o obsegu pogodbenega dela. Ocenjujemo, da prav možnost financiranja pogodbenega dela iz materialnih stroškov v precejšnji meri vpliva na velik obseg pogodbenega dela. Zato predlagamo, da se prouči možnost vključevanja stroškov pogodbenega dela iz dosedanjih materialnih stroškov v maso za osebne dohodke.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ladislav Palfi, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 19. okoliš, Lendava.

Ladislav Palfi: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji dne 28. 4. 1981 obravnavala teze za osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih ter sprejela naslednje pripombe:

1. V 8. tezi, ki obravnava sezonski značaj dela, predlagamo, da se pri naštevanju dejavnosti v oklepaju poleg besedice »turizem« dodaja še »in drugih specifičnih primerih kot so šolstvo, zdravstvo, kurjači in podobno«.

2. V 12. tezi, ki obravnava izrabo letnega dopusta v nepretrganem trajanju, menimo, da je ustreznejše, da se varianta črta in da ostane še naprej v veljavi določilo 93. člena.

3. Predlagamo, da se v 13. tezi upošteva predlagana varianta, v kolikor se sprejme rešitev iz 12. teze. Poleg tega pa naj se v prvem odstavku te teze za besedicama »pravico izrabiti« dodaja še »v izjemnih primerih, najkasneje do 30. junija naslednjega leta«.

V drugem odstavku pa bi moralo biti v vsebino zajeto tudi naslednje besedilo: »letni dopust naj se praviloma izrabi v koledarskem letu«.

4. V 14. tezi predlagamo, da se sprejme predlagana dopolnitev 100. člena, torej naj se varianta ne upošteva.

5. V 23. tezi naj se varianta: »starejši delavci se lahko razporedijo« črta.

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Besedo ima tovariš Ivan Košenina, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 1. okoliš, Celje.

Ivan Košenina: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, področje gospodarstva, 1. okoliš, s sedežem v občini Celje daje k tezam, kljub temu da so umaknjene iz razprave, in k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih naslednje pripombe.

K 3. tezi, 46. člen: Pogoje za prerazporeditev delavca iz enega v drug kraj je potrebno določiti precizneje in s tako formulacijo v čimvečji meri odvrniti

možnost nastajanja premestitvenih sporov. Predvsem je potrebno opredeliti pojem »poslabšanje življenjskih pogojev«. Prvi odstavek 46. člena naj bi se zato glasil: »Delavca se lahko razporedi na delo iz enega v drug kraj praviloma le na njegovo zahtevo ali z njegovo privolitvijo. Proti njegovi volji je delavec lahko razporejen na delo v drug kraj, če se s tem bistveno ne poslabšajo njegovi življenjski pogoji ali življenjski pogoji njegove družine. Za bistveno poslabšanje življenjskih pogojev se pri tem štejejo zlasti večja oddaljenost od kraja stalnega prebivališča, znatno slabše prometne zveze, delo v drugačnem delovnem času, drugačnem turnusu in podobno.«

K 5. tezi, 60. člen: Ni potrebno črtati 60. člena. Zakon naj tako kot doslej tudi v bodoče določno deklarira delavčevo obveznost in pravico do dela po končani strokovni usposobitvi, zato se je tudi odločil za izpopolnitev svoje izobrazbe. Naj njegova usoda po končanem izobraževanju ne bo enaka težavam številnih štipendistov, ki jih štipenditorji po končanem šolanju ne sprejmejo niti na pripravniško prakso in tudi ne omogočijo strokovnega izpita, da bi se tako lažje zaposlili vsaj v drugi delovni organizaciji.

K 6. tezi, 62. člen: Glede na predlog k 5. tezi sprememba tega člena odpade.

K 12. tezi, 93. člen: Sedanje besedilo 93. člena naj se ne spremeni, teza pa naj se črta. Določbe, ko jih predvideva sprememba tega člena, smo v prejšnjih zakonih že imeli, pa jih je praksa zavrnila. Sedanje ekonomske in socialne razmere delavcev nujno terjajo večjo elastičnost pri dodeljevanju določenega dela letnega dopusta. S tem je mogoče v večji meri posredno vplivati tudi na zmanjšanje neopravičenih izostankov, saj delavci mnogokrat zaradi prevelike togosti pri obravnavanju njihovih želja enostavno neopravičeno izostajajo z dela, ali pa se odločajo za nekajdnevni bolniški stalež, ki je za zdravstvene službe še vedno cenejši kot draga diagnostična opazovanja in medicinske preiskave simulantov. V več primerih, ko ni razlogov za dovolitev izrednega plačanega dopusta, razni zasebni opravki, organizirani izleti, obiski raznih športnih iger in drugih prireditvev, pa so zahteve delavcev po nekajdnevnem dopustu celo upravičene.

K 13. tezi, 96. člen: Sedanji prvi odstavek 96. člena naj ostane v zakonu kot pravilo in naj se ne spremeni. Predvidena sprememba z varianto naj postane nov drugi odstavek, sedanji drugi odstavek pa tretji odstavek. Menimo, da bi bilo s tako pravno ureditvijo vendarle ugodeno zahtevam številnih delavcev po dovolitvi dopusta v prihodnjem letu, ker ga v preteklem letu iz raznih objektivnih in tudi sicer opravičenih vzrokov niso mogli izkoristiti: bolezen, vojaške obveznosti, povečan obseg dela, začasna nenadomestljivost in podobno.

K 23. tezi, 145. a člen: Sprejme naj se predvideno besedilo in varianta naj se črta. Zakon naj bo pri tem čimbolj precizen, kajti le takšen lahko zagotovi enotnost pravic in enakopravnost med delavci. Definicije pojma »starejši delavec« nimamo in bi taka določba brez podrobnejše opredelitve lahko povzročala zelo neenotno prakso. V predlaganem besedilu pa bi kazalo morda še bolj poudariti alternativnost med starostjo in pokojninsko dobo.

Skupina delegatov pa meni, da bi bilo potrebno v tem postopku spremeniti še nekatere druge določbe tega zakona, predvsem 64. člen.

Večje število delovnih organizacij pošilja svoje plane izrabe delovnega časa — delovne koledarje — z večjo, tudi večmesečno zamudo, ker zakon o tem ne določa nobenega direktnega roka. Poslani koledarji pa so tudi zelo neenotni, nepopolni in v več primerih celo neuporabni. Zato bi bilo potrebno sprejeti dopolnitve tudi v 64. členu, kjer naj se na koncu prvega stavka, četrtega od-

stavka črta pika in doda besedilo: »najpozneje do 30. decembra za prihodnje leto«.

Drugič, doda naj se nov peti odstavek z besedilom: »Republiški komite za delo predpiše enotno metodologijo planiranja izrabe delovnega časa.«

90. člen: Drugi odstavek 90. člena se v praksi različno razlaga. Zato bi bilo potrebno ta odstavek dopolniti tako, da bi se v celoti glasil: »Če delavec v koledarskem letu ne izpolni tega pogoja — prva zaposlitev, zaposlitev po presledku, sezonsko delo in podobno — ima pravico do letnega dopusta sorazmerno času, prebitem na delu, najmanj dvanajstino za vsak mesec dela.«

94. člen: Pravica do letnega dopusta delavca, ki odhaja iz delovne organizacije, je večkrat sporna, ker jo ta člen ne obravnava dovolj precizno. Zato naj se sedanjí 94. člen, ki naj sicer postane prvi odstavek, dopolni z besedilom: »Če tak dogovor ni bil sklenjen, uveljavi delavec pravico do letnega dopusta v organizaciji, v kateri mu je prenehalo delovno razmerje.«

V 94. členu naj se doda nov drugi odstavek, ki naj se glasi: »Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena pa delavec nima pravice do izrabe letnega dopusta ob prenehanju dela v organizaciji, v kateri mu je prenehalo delovno razmerje po izrečenem disciplinskem ukrepu ali po samem zakonu, 150. in 170. člen.«

220. člen. Ni razumljivo, zakaj pravice delavcev v zasebnem sektorju ne bi bile enako zavarovane oziroma sankcionirane kot za delavce v združenem delu. Temu naj se doda nova točka z vsebino: »Če ne omogoči ali zagotovi delavcu vseh drugih njegovih pravic, določenih v kolektivni pogodbi ali v pogodbi o delovnem razmerju«. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Miran Vidic, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 13. okoliš, Radovljica.

Miran Vidic: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da pripombe naše delegacije niso v bistvenem nasprotju s predhodnimi govorniki in bi jih oddal v pismeni obliki.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Jože Krk, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 6. okoliš, Velenje.

Jože Krk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je večina pripomb že zajeta v razpravah govornikov pred menoj bom podal samo smernice k 153. členu.

5. točka te teze ni sprejemljiva, predlagamo, da ostane vsaj tako kot do sedaj, 5 delovnih dni v obdobju 3 mesecev ali pa celo manj od 5 delovnih dni.

153. člen naj se dopolni z novo 8. točko, in sicer: »izsiljevanje bolniškega staleža pri zdravniku«.

Utemeljitev: Postavlja se vprašanje, kaj sili predlagatelja zakona o delovnih razmerjih, da ob vsaki spremembi zakona mileje obravnava kršitelje oziroma delavce, ki neopravičeno izostajajo z dela in tako daje potuho za nedelo, kar je predvsem v času stabilizacije nedopustno. Po zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev je bilo v pristojnosti temeljnih organizacij združenega dela, za koliko neopravičenih izostankov bo delavcu lahko organizacija izrekla prenehanje delovnega razmerja. Po zakonu o delovnih razmerjih je omejila to kršitev na 5 neopravičenih zaporednih izostankov z dela, ali 5 v obdobju 3 mese-

cev. Tako je delavec lahko storil 16 neopravičenih izostankov na leto, pa ga ni bilo mogoče odpustiti. Praksa kaže, da le redkokateri delavec izostane z dela 5 zaporednih dni. Komaj je sodna praksa ugotovila, da je mogoče delavcu izreči prenehanje delovnega razmerja, če ponavlja hujšo kršitev, na primer 4 neopravičene izostanke, pa ponovno 4 ali 3, se že zopet spreminja zakonodaja. Neopravičeni izostanki so za večino temeljnih organizacij združenega dela najbolj pogosta kršitev, ki potegne za seboj veliko težav v sami organizaciji proizvodnje, doseganju planov, materialni škodi, disciplinskih postopkih itd.

Pripomba k 167. členu: Predlagamo spremembo 29. teze, in sicer naj bi se drugi odstavek 167. člena glasil: »Delavcu, ki je samovoljno zapustil delo, preneha delovno razmerje z dnem, ko je prenehal delati v temeljni organizaciji. Ugotovitveni sklep izda pristojni samoupravni organ.«

Utemeljitev: Podpiramo predlog, da se za delavca, ki je samovoljno prenehal z delom, smatra za dan prenehanja tisti dan, ko je prenehal delati v temeljni organizaciji združenega dela. Vendar to ni dovolj. S tem se doseže samo to, da se prispevki za zakonske obveznosti ne plačujejo več, ko delavec ne dela oziroma, ko morda združuje že delo drugje. Sam postopek pa ni nič poenostavljen, je pa v celoti odveč. To naj ne bi bilo v pristojnosti disciplinske komisije, ki je vezana na pristop delavca oziroma dokaz, da je prejel vabilo na obravnavo itd., pač pa naj bi bilo v pristojnosti drugega samoupravnega organa, delavskega sveta ali komisije za delovna razmerja, ki bi izdala ugotovitveni sklep. Sicer pa je bilo to že primerneje urejeno v 65. členu zakona o medsebojnih razmerjih delavcev.

V poglavje o varstvu pri delu naj se vključi člen, ki bo opredelil odbore za varstvo pri delu v skladu s sklepom 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Ob koncu menimo, da je v spremembah in dopolnitvah zakona potrebno upoštevati predvsem stabilizacijsko naravnanoost, ki smo jo sprejeli s srednjeročnim planom, torej spodbujanje k boljšemu delu. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Iz delegatske razprave izhaja, da delegati razpravljajo in polemizirajo tudi s predloženimi tezami, ki jih je Izvršni svet sicer umaknil. Razumljivo je, da delegati niso vedeli, da bodo teze danes umaknjene, zato je ta razprava razumljiva. Vendar pa bo tudi tako pripravljena razprava predlagatelju primeren pripomoček za nadaljnje delo pri pripravi zakona. Teze sicer niso akt za obravnavo, temveč le pripomoček delegatom. Akt, ki ga Skupščina obravnava, pa je predlog za izdajo zakona.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Neda De Lorenzi, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica.

N e d a D e L o r e n z i: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija je na sestanku 23. 4. 1981 obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in sprejela naslednje pripombe.

1. teza, drugi odstavek: Za strokovno izobrazbo se ne more šteti samo tista izobrazba, ki je bila pridobljena skozi proces usmerjenega izobraževanja, ker bodo v delovnem razmerju ostali tudi delavci, ki niso šli skozi ta proces.

3. teza: Postopek prerazporejanja je prepočasen, ker v večini primerov delovni proces ne more čakati na tako dolge roke, v katerih naj bi se izvedla prerazporeditev.

4. teza, tretji odstavek: V tem odstavku so naštetih primeri, v katerih se lahko izvede prerazporeditev. Med njimi so tudi taki, ki lahko trajajo več kot tri mesece.

13. teza, prvi odstavek: Zavzemamo se za varianto, po kateri je mogoče dopust izkoristiti v več delih. Prav tako menimo, da bi se moral dopust izkoristiti do 31. marca naslednjega leta.

14. teza: Podpiramo predlagano dopolnitev 100. člena.

23. teza: Podpiramo variantni predlog.

24. teza, drugi odstavek: Predlagamo, da se 5. točka glasi: »Neopravičenih izostankov z dela najmanj 5 zaporednih delovnih dni ali več kot 5 delovnih dni v obdobju 3. mesecev.

29. teza: v 167. členu predlagatelj uvaja pojem »samovoljno zapustitev dela«, ki ga v zakonu ne poznamo.

Poleg tega je delegacija ugotovila tudi naslednje: Zakonsko bi morali urediti prezaposlovanje delavcev med organizacijami združenega dela izven delovnih organizacij oziroma sestavljenih organizacij zaradi zmanjšanja proizvodnje ali drugih vzrokov, primer Cimos, Tozd proizvodnja Šempeter pri Novi Gorici.

Predlagamo, da se prvi odstavek 171. člena dosedanjega člena črta.

V zakonu ali v kateremkoli drugem dokumentu bi morali ustrezneje določiti način koriščenja dopusta glede na različno razporeditev delovnega časa. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Besedo ima Jernej Jerman, delegat Zbora združenega dela, področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

J e r n e j J e r m a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Razpravo bom oddal v pisni obliki.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Želi še kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Glede na to, da še nismo prejeli stališč Družbenopolitičnega zbora in da smo se dogovorili, da bo posebna skupina delegatov, upoštevajoč stališča Družbenopolitičnega zbora, oblikovala predlog sklepa, prekinjam to točko dnevnega reda. Nadaljevali jo bomo potem, ko prejmemo stališča Družbenopolitičnega zbora in predlog sklepa skupine delegatov.

K tej točki dnevnega reda so oddali pismene prispevke še delegati iz Kopra, 29. okoliš; 6. okoliš, prosvetno-kulturno področje; 6. okoliš, socialno-zdravstveno področje in delegati iz občine Ljubljana-Šiška.

(Seja je bila prekinjena ob 11. uri in se je nadaljevala ob 11.50.)

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Nadaljujemo sejo zbora.

Nadaljujemo z razpravo k 4. točki dnevnega reda.

Med odmorom je namreč skupina delegatov svojo nalogo opravila in zato prosim predstavnika skupine delegatov tovariša Ivana Zelenška, da poroča zboru.

I v a n Z e l e n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Družbenopolitični zbor je v zvezi s predlogom za izdajo zakona o spremembah in

dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih sprejel sklep in predlaga Zboru združenega dela, da ga sprejme v enakem besedilu, in sicer:

1. Družbenopolitični zbor predlaga Zboru združenega dela, da odloži sklepanje o predlogu za izdajo zakona.

2. Družbenopolitični zbor predlaga Zboru združenega dela, da naloži predlagatelju, da pripravi celovito analizo uresničevanja zakona o delovnih razmerjih.

Pri pripravljanju sprememb in dopolnitev zakona je potrebno zagotoviti, da bodo delavci v skladu z njihovimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi vse več vprašanj s področja delovnih razmerij urejali s samoupravnimi splošnimi akti. Zato je pred sprejemom predloga za izdajo zakona potrebno zagotoviti širšo razpravo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih o urejanju delovnih razmerij.

V skladu s tem skupina delegatov Zbora združenega dela predlaga, da zbor ta sklep sprejme.

Predsednik Emil Tomažič: Slišali ste stališča skupine delegatov. Seznanjeni smo tudi s sklepom Družbenopolitičnega zbora. Želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.)

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih se odloži.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s sklepom Družbenopolitičnega zbora, predlogi, mnenji in stališči delovnih teles Skupščine in zbora ter razprave na seji zbora predloži celovito analizo o uresničevanju zakona o delovnih razmerjih, iz katere bo razvidno, ali je potrebno spreminjati zakona o delovnih razmerjih in kakšne naj bodo te spremembe.

3. Pri pripravljanju sprememb in dopolnitev zakona je potrebno zagotoviti, da bodo delavci v skladu z njihovimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi vse več vprašanj s področja delovnih razmerij urejali s samoupravnimi splošnimi akti. Zato je pred sprejemom predloga za izdajo zakona potrebno zagotoviti široko razpravo o temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih o urejanju delovnih razmerij.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim, da o njem glasujemo! Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Andrej Miklavčič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

Andrej Miklavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dva osnovna razloga sta Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije narekovala potrebo, da je skupščinskima zboroma predložil v sprejem predlog za izda-

jo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov s tezami za osnutek zakona.

Prvi razlog je v potrebi po sprejetju družbenim potrebam prilagojenih predpisov o zagotavljanju sredstev za graditev objektov.

Drugi razlog pa izhaja iz širokih družbenih aktivnosti za spremembo razmer na področju slovenskega gradbeništva, o čemer bo izvedena v kratkem poglobljena razprava tudi na problemski konferenci Zveze komunistov Slovenije.

Izvršni svet je v predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov predlagal pet poglavitnih sprememb, in sicer:

1. Ureditev določb, ki obravnavajo pogoje za vpis projektantskih in gradbenih delovnih organizacij v sodni register. Računamo, da bodo tudi ti zaostreni pogoji za opravljanje omenjenih dejavnosti pospešili proces združevanja dela in sredstev na področju gradbeništva in projektive, s tem pa zagotovili višjo stopnjo delitve dela in specializacijo med organizacijami na tem področju. Današnji položaj, ko imamo v SR Sloveniji nič manj kot 170 projektantskih organizacij in v vsaki občini najmanj po eno, pa tudi več gradbenih podjetij, zahteva korenitejšo akcijo združevanja, k temu pa bodo nedvomno prispevale vse bolj zaostrene razmere na trgu projektantskih in gradbenih uslug.

2. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona prinaša podrobno ureditev materije o zagotavljanju sredstev za graditev objektov.

3. Predlog opušča določbo, ki opredeljuje povezovanje organizacij za skupen nastop doma in v tujini, ker menimo, da nudi zakon o združenem delu dovolj široko osnovo in množico oblik za organiziranje združenega dela za skupen nastop in torej ni posebne potrebe po dodatnih določbah v zakonu o graditvi objektov.

4. V predlogu spreminjamo določbo, ki ureja poskusno obratovanje v zvezi s tehnološkim postopkom investitorjeve dejavnosti. S to spremembo opuščamo eno od soglasij. S tem pa se prenaša na investitorja tudi polna odgovornost za poskusno obratovanje, ki bo lahko, v nasprotju z dosedanja prakso, trajalo največ 1 leto. Nova ureditev bo hkrati onemogočila prakso, da organizacije in nekateri drugi neodgovorni investitorji poslušajo s soglasjem o poskusnem obratovanju in brez tehničnega pregleda leta in leta, da ne rečem v nedogled.

5. V predlog zakona med drugim na novo vnašamo iz zakona o tehničnih inšpekcijah celotno ureditev dela in nalog gradbenega inšpektorata.

Tovarišice in tovariši delegati! Odbori Zbora združenega dela in Zbora občin ter Zakonodajno-pravna komisija so v preteklih dneh temeljito proučili predložene spremembe zakona o graditvi objektov in jih v celoti sprejeli. Pri variantnem predlogu o ureditvi pogojev za vpis projektantskih in gradbenih organizacij v sodni register so podprli varianto, po kateri naj se ta materija v celoti uredi z zakonom. Skupščinska telesa so tudi menila, da je potrebno do faze osnutka zakona temeljiteje analizirati družbeno prakso in razloge, ki so narekovali potrebo po spremembah zakona. Odbori in Zakonodajno-pravna komisija so sprožili tudi razpravo o potrebi po večji vsebinski povezanosti zakona o graditvi objektov z zakonom o urejanju prostora, z zakonom o investicijski dokumentaciji, z zakonom o družbenem planiranju in družbenem planu SR Slovenije, z zakonom o obligacijskih razmerjih in zakonom, ki bo urejal področje razširjene reprodukcije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije kot predlagatelj meni, da bi bilo potrebno to soodvisnost in povezanost posameznih določil omenjenih zakonov opredeliti bolj konkretno. Predlagatelj v celoti sprejema predloge, da je treba

temeljito pregledati in, kjer je mogoče, racionalizirati postopke pridobivanja raznih soglasij in dovoljenj za gradnjo objektov, kar se zlasti nanaša na soodvisnost zakonov o graditvi objektov in o urejanju prostora.

Izvršni svet pa hkrati meni, da je vprašljivo, ali je možno sprejetje predloženega zakona vezati na predhodno sprejetje zveznega zakona o razširjeni reprodukciji, ki se lahko zelo zavleče. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije torej s posameznimi omenjenimi zadržki sprejema pripombe in priporočila skupščinskih odborov in Zakonodajno-pravne komisije. Osrednji poudarek daje ureditvi problematike racionalizacije postopkov v pridobivanju raznih soglasij in dovoljenj in izjavlja, da so ustrezne aktivnosti za pripravo sprememb predpisov v teku. Izvršni svet tudi obvešča delegate, da bo v nadaljnjih fazah sprejemanja zakona o graditvi objektov predložil skupščinskima zboroma dodatno določilo, po katerem naj bi v SR Sloveniji v prihodnje obvezno kritično ocenili že pred izvedbo vsak projekt nacionalnega pomena. Presoja naj bi bila vsestranska in kompleksna in naj bi torej vključila poleg presoje smotrnosti in rentabilnosti investicije tudi relevantna tehnološka, surovinska, energetska, kadrovska in druga vprašanja.

Izvršni svet meni, da moramo za kvalitetno urejanje tega področja ustanoviti ustrezno ustanovo, glede česar bo predložil rešitev v fazi osnutka zakona o graditvi objektov. Vse pobude in predloge iz razprave v skupščinskih telesih in iz današnje delegatske razprave bo predlagatelj temeljito proučil in koristne predloge ustrezno vključil v osnutek zakona. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Franc Cvetko, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 16. okoliš, Maribor.

Franc Cvetko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 16. okoliša, Maribor daje k predlogu zakona naslednje pripombe:

Pripomba se nanaša na poskusno obratovanje. S spremembo se predlaga, da se v 53. členu zakona o graditvi objektov črta določilo o soglasju pristojne tehnične inšpekcije za poskusno obratovanje. S tem se ne moremo strinjati, saj investitor nikakor ne more prevzeti odgovornosti za morebitne posledice med prvim obratovanjem, ko še ni opravljen tehnični pregled in ko še ni strokovno ugotovljeno, ali je novozgrajeni objekt v skladu s tehnično dokumentacijo in javnimi interesi. Zaradi odvisnosti od letnih časov pogosto prihaja do primerov, da ni mogoče izvršiti vseh meritev mikroklima, kot enega od pogojev za pridobitev uporabnega dovoljenja. Tako prihaja do zamikov tudi do 6 mesecev, preden objekt pridobi uporabno dovoljenje. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Leopold Benedik, delegat Zbora združenega dela za področje državnih organov, 1. okoliš, Ljubljana-Center.

Leopold Benedik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pri obravnavi predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov me je skupina delegatov 1. okoliša s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev na seji, dne

24. aprila 1981 pooblastila, da Zboru združenega dela posredujem naslednje pripombe.

Skupina delegatov ugotavlja, da predlagatelj zakona ni predhodno analiziral stanja na celotnem področju graditve objektov. Tako predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov dopolnjuje normalni del postopka za izdajo gradbenega oziroma uporabnega dovoljenja ob predpostavki, da so vsi udeleženci v postopku disciplinirani in da ne prekorajajo svojih pravic. Kakor hitro pa njegove določbe apliciramo na področje legalizacije nedovoljenih gradenj ali pa graditve pomožnih objektov na osnovi prigrasitev, pa se v zakonu občutijo vrzeli. Kot primer naj navedem, da veljavni zakon kot tudi sedanje njegove dopolnitve še vedno ohranjajo nelogičen postopek, da ob eventualni legalizaciji nedovoljene gradnje upravni organ izda gradbeno dovoljenje, investitor pa ima objekt že dograjen in pogosto tudi v uporabi. S tem v zvezi bi zakon moral opredeliti vsebino dokumentacije za te primere in postopek.

Pri gradnji na bazi prigrasitve pa je sporen postopek v primeru, ko pride do pritožbe. Zakon bi moral povedati, ali je potrditev prigrasitve šteti zgolj kot atest ali kot določbo v upravnem postopku.

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona ne poenostavlja oziroma skrajšuje postopka za pridobitev gradbenega dovoljenja. Skupina delegatov predlaga, da bi iz postopka za izdajo lokacijskega in gradbenega dovoljenja morali izločiti vsa neresorska opravila, kot so ugotavljanje raznih plačil prispevkov v zvezi s spremembo namembnosti zemljišča, ugotavljanje zagotovljenih sredstev za gradnjo, torej vse tisto, kar ne sodi na urbanistično oziroma gradbeno področje.

Skupina delegatov predlaga, da se v prvi fazi obravnava le predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov, osnutek pa se pripravi šele po predhodni analizi uresničevanja dosedanjega zakona in rešitvah v drugih zakonih, ki zadevajo to področje.

Ob koncu skupina delegatov v zvezi z družbenim dogovorom, ki ga predlagatelj v obrazložitvi navaja, kot variantno rešitev pri organiziranju in ustanavljanju projektantskih in izvajalskih organizacij, meni, da bi moral predlagatelj pripraviti podlage za ta družbeni dogovor, ki bi ga skupaj s pristojnimi organi in organizacijami sprejeli v Sloveniji ter na ta način urejali vprašanja organiziranosti in pogoje za vpis izvajalskih organizacij združenega dela v sodni register. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Jože Kužnik, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 35. okoliš, Ljubljana-Bežigrad.

Jože Kužnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, je na seji, dne 23. 4. 1981, ob obravnavi gradiva za 56. sejo Zbora združenega dela in 54. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije oblikovala k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov naslednje pripombe.

V naši občini ima sedež delovna organizacija IMP »Promont«, ki se ukvarja z montažno dejavnostjo na najrazličnejših objektih. Ta organizacija je kadrovala svoje vodje montaž od ustanovitve in v vsem svojem hitrem in

uspešnem razvoju iz vrst dobrih in prizadevnih vodilnih monterjev, ki so s svojim delom dokazali, da so sposobni voditi ta dela in so ob delu opravili izpit za VKV ali pa končali delovodsko šolo. Jedro vodje montaž v tej delovni organizaciji ima sedaj od 25 do 30 let delovnih izkušenj in tudi od 20 do 25 let delovne dobe za konkretnem delovnem mestu odgovornega vodje del. Do tega stanja je verjetno privedlo tudi dejstvo, da strojna stroka precej dolgo ni imela urejeno opravljanje strokovnih izpitov za vodje del. Podobno stanje pa je tudi v drugih delovnih organizacijah, ki se ukvarjajo z najrazličnejšo montažno dejavnostjo, kar tudi dokazuje dejstvo, da se je to vprašanje že večkrat izpostavljalo, med drugim tudi leta 1973 ob sprejemanju sedaj veljavnega zakona o graditvi objektov.

Zakon v svojem 40. členu določa, da je lahko odgovorni vodja del najmanj tehnik z dvoletno prakso in opravljenim strokovnim izpitom. Dvomimo namreč, da bi bilo te delavce, ki so sedaj stari od 50 do 55 let, družbeno koristno poslati nazaj v šolske klopi, da bi si pridobili izobrazbo tehnika. Menimo, da ti delavci toliko strokovnih in življenjskih izkušenj, da bi jim zakonodajalec lahko omogočil pristop k opravljanju strokovnega izpita in jim tako omogočil nadaljevati delo.

Republiški sekretariat za industrijo pa je že v letu 1978 v dogovorih na delegatska vprašanja obljubil, da bo podprl pobudo združenega dela ob usklajevanju zakona o graditvi objektov z zakonom o združenem delu, o izobrazbi in usposabljanju vseh, ki delajo na investicijskih delih. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Jože Turk, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 21. okoliš, Novo mesto.

Jože Turk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 21. okoliš, Novo mesto ima k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov naslednje dopolnitve in predloge:

V 49. členu naj se doda odstavek, ki se glasi: »Določila 1. in 3. točke tega člena se smiselno uporabljajo tudi za obstoječe objekte.«

Inšpekcijsko nadzorstvo se v celoti nanaša samo na objekte v gradnji. Neustrezno pa je urejeno nadzorstvo glede varnosti in uporabe obstoječih objektov. Zato menimo, da bi bilo umestno razširiti pravice gradbene inšpekcije, navedene v 49. členu tega osnutka, tudi na že obstoječe objekte. Predvsem za starejše objekte, ki so še v uporabi ali pa tudi ne, ni v zadostni meri poskrbljeno za nadzorstvo, za varno uporabo samih objektov tudi glede vpliva na okolico in varnosti uporabe sosednjih objektov. O stanju teh objektov in vzdrževanju odločajo le upravljalci stavb, kar pa vedno ne zagotavlja strokovnega in pravočasnega pristopa za vzdrževanje in sanacijo teh objektov. Pravica gradbene inšpekcije, določiti odpravo določenih pomanjkljivosti tudi na teh objektih, bi vsekakor pripomogla k zagotovitvi varne uporabe že obstoječih objektov in tudi sosednjih objektov in naprav, ki so lahko ogroženi zaradi stanja obstoječega objekta.

Za 15. členom naj se doda nov člen, ki bi se glasil: »Za 1. točko 66. člena naj se doda nov odstavek, ki se glasi: »Občinska skupščina lahko predpiše, da gradbeno dovoljenje ni potrebno za manjše adaptacije, dozidave in nadzidave, ki pomenijo izpopolnitev obstoječih stanovanjskih objektov, če se dela izvajajo pod strokovnim vodstvom osebe z najmanj srednjo strokovno izobraz-

bo ustrezne smeri. Investitor mora taka dela prigrasiti organu, ki je pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja.«

Za manjše adaptacije, dozidave in nadzidave stanovanjskih objektov občanov, ki predvsem pomenijo izpopolnitev stanovanj, to je ureditev sanitarij, vetrolovov in drugih pomožnih prostorov v prizidku obstoječih stanovanjskih stavb in manjše nadzidave za ureditev podstrešnih sob, je ravno tako kot za vso ostalo gradnjo potrebno gradbeno dovoljenje in tehnična dokumentacija oziroma je postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja povsem enak, kot za vsako drugo novo gradnjo.

Navedene adaptacije, dozidave in nadzidave pa so v večini primerov manj zahtevne in tudi manjšega obsega. Zato menimo, da bi bila ta dela pod strokovnim vodstvom osebe s srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri, ki bi tudi izdelala ali pa poskrbela za izdelavo potrebnega projekta, usklajenega z določili 19. člena tega zakona, izvršena ravno tako v skladu z določili veljavnih predpisov, normativov in standardov za take objekte. Pri prigrasitvi del bi morala biti priložena poleg ostalih prilog tudi izjava odgovornega vodje del, da tako vodstvo prevzema z obveznostjo, da bo pri izdelavi projekta in graditvi upošteval določila tega zakona in drugih predpisov.

V zvezi z izvajanjem manjših adaptacij nastajajo namreč težave že pri izdelavi tehnične dokumentacije, ker organizacije združenega dela, ki izdelujejo projekte, niso zainteresirane za taka manjša dela. Za občana pa je izdelava tehnične dokumentacije draga, znatno pa se podaljša tudi postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Predlagana poenostavitev postopka bi vsekakor pripomogla k hitrejši izpopolnitvi in ureditvi obstoječih objektov in torej izboljšanju stanovanjskih pogojev v zadovoljstvo občanov in ob hkratni zagotovitvi ustrezne kvalitete del. Taka sprememba bi spodbudila občane k intenzivnejši prenovi obstoječih stanovanj zlasti na podeželju, kjer so sedaj stroški za pridobitev gradbenega dovoljenja, predvsem tehnične dokumentacije, zelo visoki glede na skupno investicijo za izvedbo del in se zaradi tega občani manj odločajo za take izpopolnitve obstoječih objektov. Tako bi lahko občinske skupščine glede na specifične regionalne značilnosti stavbnega fonda spodbudile kvalitativno prenovno stavb ob ohranjanju regionalnih značilnosti.

Iz vprašanj upravnega organa, pristojnega za izdajanje gradbenih dovoljenj, povzemamo, da so vprašanja, ki urejajo izkazovanje zagotovljenih sredstev za investicijo v gradbenih predpisih v drugih republikah, po izjavah investitorjev, drugače urejena kot v Sloveniji. To povzroča pri pridobivanju gradbenih dovoljenj investitorjem iz drugih republik, ki gradijo objekte v SR Sloveniji, določene težave. Ker v občinah teh okoliščin ni mogoče preverjati in urejati, predlagamo, da se ta vprašanja uredijo na republiškem nivoju.

Ob tem ko iščemo načine, kako poenostaviti postopke za pridobitev potrebne dokumentacije za gradnjo objektov, predlagamo, da predlagatelj zakona prouči možnost, da bi se spremenila tudi zakon o sanitarni inšpekciji (Uradni list SRS, št. 8/73) in zakon o varstvu pred požarom (Uradni list SRS, št. 2/76) v tem smislu, da predhodno soglasje sanitarne in požarne inšpekcije k gradbenemu dovoljenju ni potrebno.

To bi bilo smiselno še zlasti sedaj, ko se s tem zakonom dopolnjujejo določila, ki urejajo izdelavo tehnične dokumentacije, pa tudi v povezavi z določili 19. člena zakona o graditvi objektov. 19. člen zakona o graditvi objektov, ki ostane nespremenjen, med drugim določa, da organizacije združenega dela in

občani, ki pripravljajo tehnično dokumentacijo, morajo pri pripravi upoštevati tudi ukrepe, ki so predpisani za varstvo zdravja, za varstvo pred požarom in hrupom, za varstvo zraka in vode pred onesnaženjem itd. Po 20. členu tega zakona pa so dolžni tehnično dokumentacijo opremiti s potrdilom, da je opravljena kontrola tehnične dokumentacije, to je, da je celotna dokumentacija skladna z določbami 19. člena tega zakona.

Glede na navedeno menimo, da posebna soglasja sanitarne in požarne inšpekcije k tehnični dokumentaciji niso nujna ali vsaj ne za objekte, ki se ne bodo gradili z družbenimi sredstvi — zasebna gradnja — saj organizacije združenega dela, ki pripravljajo tehnično dokumentacijo, zagotavljajo s potrdilom o opravljeni kontroli, da so upoštevani vsi predpisi torej tudi predpisi iz teh področij.

Sanitarna in požarna inšpekcija pa lahko opravita redni inšpekcijski nadzor nad graditvijo po 49. a členu, enako kot druge pristojne inšpekcije, ki ravno tako ne izdajajo soglasij k tehnični dokumentaciji. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Besedo ima tovariš Franc Urbas, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 25. okoliš, Cerknica.

F r a n c U r b a s: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov s tezami in sprejela naslednja stališča.

Pričakovali smo več sprememb glede poenostavitve pridobivanja gradbenega dovoljenja. Iz uvodne obrazložitve so razvidni razlogi za spremembo zakona o graditvi objektov, kot so združevanje projektantskih in izvajalskih organizacij z uporabo sodobnejše tehnologije in opreme ter boljšo organizacijsko sestavo. V praksi pa to pomeni, da naj se projektantske in izvajalske organizacije združujejo, da bodo lahko ponudile kompletnejše aranžmaje. Drugače povedano, zakon naj bi zaščitil sedanje izvajalske in projektantske organizacije, ki že obstajajo. Te pa so po pravilu v večjih urbanih središčih. V manjših in manj razvitih občinah, kjer se še danes otepajo s pomanjkanjem strokovnega kadra, pa bodo morale te po novem zakonu prenehati s svojo dejavnostjo.

S tem pa bodo občine osiromašene, saj nimajo pogojev, da bi nudile delo večjemu številu strokovnjakov. Hkrati se bodo iz občine odlila tudi sredstva, ki so za to dejavnost potrebna, pa tudi čakalna doba se bo podaljšala, ker bodo maloštevilne a kadrovsko močnejše projektantske in izvajalske organizacije lahko izkoriščale svoj monopol.

Problem inšpekcijskega nadzorstva ne bomo rešili z zakonom, saj vemo, da imajo le redke občine svojega gradbenega inšpektorja, zato predlagamo naslednje.

Potrebno je pripraviti analizo izvajanja zakona o graditvi objektov. Pri tem je potrebno upoštevati tudi spremembe in dopolnitve zakonov, ki so tesno povezani z zakonom o graditvi objektov kot so zakon o varstvu okolja in urejanju prostora, zakon o vodah, zakon o sanitarni inšpekciji, požarni inšpekciji, zakon o družbenem planiranju itd. Hvala!

Predsednik E m i l T o m a ž i č: Besedo ima tovarišica Francka Ovsenik, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 11. okoliš, Kranj.

Francka Ovsenik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Člani skupin delegatov iz občine Kranj so gradivo k tej točki obravnavali in imeli naslednje pripombe.

1. Pri celotnem pregledu spremenjenega in dopolnjenega besedila osnutka zakona ni določb o pogojih za naknadno izdajo gradbenega dovoljenja za objekte, ki so zgrajeni ali se grade brez gradbenega dovoljenja, ali pa samo na podlagi lokacijskega dovoljenja, čeprav je gradbeno dovoljenje potrebno. Semkaj štejejo tudi objekti, ki se grade v nasprotju z gradbenim dovoljenjem in ki bistveno odstopajo od pogojev, določenih v gradbenem dovoljenju.

Zakon o urbanističnem planiranju razmeroma izčrpno obravnava nedovoljene gradnje oziroma gradnje v nasprotju z lokacijskim dovoljenjem. Menimo, da bi bilo prav, da bi tudi spremenjeni in dopolnjeni zakon vseboval ustrezne določbe o pogojih, pod katerimi se sme izdati gradbeno dovoljenje za objekt, ki je zgrajen, ali se gradi brez gradbenega dovoljenja. Tudi projektantske organizacije nimajo zakonske osnove, da bi pripravljale projekte po posnetku, če dobe naročilo za izdelavo.

2. V besedilo so sedaj vnešene tudi določbe o inšpekcijskem nadzorstvu. V pripravljalnem besedilu se uporablja izraz »gradbena inšpekcija«. Morda bi bilo bolj pravilno uporabiti izraz »pristojna tehnična inšpekcija«. Sicer pa gradbena inšpekcija nadzoruje samo novogradnje. Ali ne bi bilo prav, da bi gradbena inšpekcija bila pristojna ugotavljati tudi dotrajanost objektov in nevarnost bivanja v njih ter o tem izdati svojo odločbo? Dotrajanost objekta gradbena inšpekcija po sedanjih predpisih ne ugotavlja, ker po zakonu za to nima pooblastila.

3. Vsaka gradnja, za katero je potrebno gradbeno dovoljenje, se mora izvajati pod strokovnim nadzorstvom. Zakaj za strokovnega nadzornika oziroma za strokovnega vodjo del, ki nadzoruje gradnjo v režiji občanov, ni v zakonu nikakršne sankcije, če dela ne opravlja, ali ga opravlja nepopolno?

4. Prouči naj se možnost, da se površina 200 m² koristne površine objektov, o čemer govori 68. člen, kadar gradi v svoji režiji in za svoje potrebe občan ali civilno-pravna oseba, poveča, ker praksa kaže, da je veliko takih objektov, zgrajenih prek 200 m² koristne površine.

5. Mnenja smo, da je rok 15 dni, ki je po 36. členu predviden za prepoved graditve, prekratek, ker je treba večkrat preverjati navedbe strank, včasih tudi s sodnim izvedencem, ker gradbeni inšpektor po zakonu takega pooblastila nima.

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Franc Mali, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 32. okoliš, Litija-Grosuplje.

Franc Mali: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov in predlaga naslednje spremembe.

Pri 2. in 8. členu naj se sprejme druga varianta.

Pri 25. in 26. členu naj se sprejme osnovno besedilo, s tem da se črtata prejšnja 81. in 82. člen.

7. člen naj se glasi tako, da se pri drugem odstavku doda besedilo: »ter dokazilo o lastništvu objekta«. Novi četrti odstavek naj se glasi: »če pristojni organ ugotovi, da zadostuje prigrasitev, izda o tem potrdilo«.

Med 6. in 7. členom naj se doda nov člen, ki naj se glasi: »34. člen se spremeni tako, da se na koncu drugega odstavka doda: »in sicer za vse objekte razen za privatne gradnje«.

4. člen naj se spremeni tako, da se za besedo »oziroma« črtajo besede »dovoljenje za obratovanje« ter doda: »priglašeno poskusno obratovanje pristojni inšpekciji.«

Doda naj se novi člen, ki naj bi se glasil: »Za rekonstrukcijo in pozidavo hlevov, gradnjo garaž in shramb za kmetijske stroje, lahko investitor predloži načrt, ki mu ga je izdelal občan z najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri.« Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Besedo ima tovariš Emil Tomašič, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 17. okoliš, Ptuj.

Emil Tomašič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje gospodarstva, 17. okoliš je na sestanku dne 24. aprila 1981 razpravljala o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov s tezami za osnutek zakona.

Delegati se strinjamo s tem, da so potrebne spremembe in dopolnitve zakona o graditvi objektov. Hkrati pa ugotavljamo, da vsebina novega zakona glede poenostavitve postopkov za pridobitev gradbenega dovoljenja še vedno ne omogoča, da bi bil ta postopek kratek.

V praksi ugotavljamo, da moramo za projekte, ki so jih izdelale pooblašene projektantske organizacije, ali za potrjene tipske projekte pri upravnih organih, posamično uveljavljati lokacijski postopek in pridobiti razna soglasja kot so: elektro, sanitarno, požarno, vodno soglasje itd., ki jih pogojujejo razni zakoni, ki urejajo posamična področja dejavnosti. Posamična soglasja močno podaljšujejo postopke za pridobitev gradbenega dovoljenja, zato predlagamo, da se prouči postopek za spremembo in uskladitev vseh zakonov, ki predpisujejo učinkovitost in kratek postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Moja razprava je bila kratka in splošna. Neurejenost na tem področju pa v praksi zahteva precej časa in denarja. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi predstavnik predlagatelja besedo glede na razpravo tovariša Urbasa, delegata iz Cerknice? (Da.)

Besedo ima tovariš Andrej Miklavčič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

Andrej Miklavčič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Že uvodoma sem povedal, da bo Izvršni svet vse pripombe iz razprave skrbno proučil in koristne predloge ter sugestije vključil v osnutek zakona.

Delegatu iz Cerknice želim pojasniti naslednje:

Že dosedanja zakonska ureditev določa v bistvu enake ali skoraj identične pogoje za vpis gradbenih delovnih organizacij v sodni register. Razmere glede pogojev na tem področju se bistveno ne bodo spremenile. Zato ni razloga za

strah take vrste, kot ga je izrazil delegat iz Cerknice. Menim pa, da mora ta ureditev, zlasti ob dejstvu, da vključujemo v predlog za izdajo zakona določilo, da bo gradbena inšpekcija najmanj enkrat na dve leti kontrolirala delovne organizacije, če te še izpolnjujejo pogoje za vpis v sodni register, zaostriti pogoje v smeri, o kateri sem govoril v uvodni besedi. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Ob osnutku naj predlagatelj priloži celovito analizo uresničevanja zakona o graditvi objektov ter na tej osnovi prilagodi in uskladi ta zakon tudi z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ter s pripravljajočim se zakonom o urejanju prostora. Posebno pozornost naj nameni temu, da bo vsebina novega zakona o graditvi objektov glede poenostavitve postopkov in številnosti soglasij za pridobitev dovoljenj za posege v prostor, posebno lokacijskega in gradbenega dovoljenja, usklajena z rešitvami novega zakona o urejanju prostora.

Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva načela, ki izhajajo iz osnutka zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, ki zadevajo predvsem urejanje odnosov na področju investicij, hkrati pa naj prouči možnost združitve zakona o investicijski dokumentaciji z zakonom o graditvi objektov.

Skladnost pravnega sistema in medsebojna usklajenost zakonov, ki je načrtovana tudi v republiški resoluciji o temeljnih zakonodajne politike, pa zahtevata, da se k spremembam in dopolnitvam zakona o graditvi objektov pristopi le kompleksno.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

4. Zakon o graditvi objektov naj se v fazi osnutka obravnava skupaj z osnutkom zakona o urejanju prostora zaradi vsebinske povezanosti kot vsebinski sklop.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (132 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Danes ste prejeli k predlogu za izdajo zakona stališča Koordinacijskega odbora za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Marija Petkovšek, delegatka Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 34. okoliš, Logatec-Vrhnika.

Marija Petkovšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov z gospodarskega področja, 34. okoliš, občin Vrhnika in Logatec je na svoji seji dne 23. 4. 1981 obravnavala gradivo za 56. sejo Zbora združenega dela ter ob obravnavi predloga za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 sprejela naslednjo pripombo.

Z zakonom o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1980 in 1981 (Uradni list SRS, št. 15/80) je bila sprejeta obveznost v višini 1 odstotka oziroma 0,8 odstotka od bruto osebnih dohodkov, ki bremeni osebno porabo zaposlenih delavcev. S predlogom za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 se predvideva podaljšanje veljavnosti že navedenega zakona za celotno srednjeročno obdobje. V predlaganih tezah predlagatelj ugotavlja, da se obremenjenost osebnih dohodkov ne bi spreminjala v primeru sprejetja tega zakona.

Ob pripravi dogovora o temeljih družbenega plana občine Logatec za obdobje 1981—1985 smo pri izračunu potrebnih sredstev za financiranje družbenih dejavnosti upoštevali dejstvo, da se konec leta 1981 stopnja solidarnosti v višini 0,8 odstotka zaključi in se ta stopnja vključi v skupno stopnjo na ravni občine za financiranje družbenih dejavnosti v letih 1982 do 1985. S sprejetjem predlaganega zakona bodo dodatno obremenjeni osebni dohodki in osebna poraba, kar pa s sprejetim dogovorom o temeljih plana občine Logatec za obdobje 1981—1985 ni bilo dogovorjeno oziroma sprejeto.

Sprejetje tega zakona bo v občini Logatec povzročilo znatne težave, ker tovrstna obveznost ni bila vključena v bilanco možnosti obsega skupne porabe v tem srednjeročnem obdobju. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo besedo? Prijavljenih razpravljalcev namreč ni več.

Besedo ima član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance tovariš Slapernik.

Anton Slapernik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščinska telesa, ki so obravnavala ta predlog za izdajo zakona, so predlog podprla in celo postavila vprašanje, ali je potrebno vnaprej definirati, da se bo prispevek zbiral po stopnji 0,8 odstotka glede na to, da še ni ustreznega akta, s katerim se bo valoriziral prispevek solidarnosti Črni gori. Akt je v razpravi v Zvezni skupščini, tako da bi bilo potrebno višino prispevka že pri pripravi predloga zakona upoštevati. Menim pa, da se ni mogoče opredeliti, da ne bi na ta način zbirali sredstev solidarnosti za pokrivanje obveznosti SR Slovenije po zakonu o zagotavljanju sredstev za odpravljanje posledic potresa v Črni gori. Ta zakon je bil v Zvezni skupščini sprejet. Obveznost je definirana. Po tem zakonu se ta obveznost mora valorizirati glede na gibanje cen gradbenih storitev in opreme. Zato menim, da sugestije oziroma predloga delegatov iz Vrhnike in Logatca ni mogoče sprejeti. Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe delovnih teles zbora in Skupščine, stališča Koordinacijskega odbora za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Želi kdo o tako oblikovanem predlogu sklepa razpravljati? (Ne želi.) Če ne, prosim, da o njem glasujete. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (108 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (9 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga Skupščini SR Slovenije, da obravnava predloženi zakon na podlagi 295. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je po hitrem postopku. Razlogi za tak postopek so navedeni v dopisu Izvršnega sveta. Želi predstavnik Izvršnega sveta obrazložiti razloge za hitri postopek? (Ne želi.) Želi kdo o predlogu Izvršnega sveta razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje o predlogu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da obravnavamo predlog zakona po hitrem postopku. Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (5 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da se navedeni zakon obravnava po hitrem postopku, sprejet z večino glasov.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Tudi ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke soglasno sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles (Tudi ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat).

Ugotavljam, da je predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985, sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981, ki ga je Skupščina SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K tej točki, kot tudi k 11., 12. in 13., pri katerih obravnavamo zadeve iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ste prejeli na klop predloge sklepov.

Predlagam, da poročevalci odborov in Zakonodajno-pravne komisije, predstavnik delegacije in predstavniki Izvršnega sveta naše Skupščine spremljajo razpravo pri vseh teh točkah in predlagajo ob zaključku morebitne spremembe in dopolnitve predlogov sklepov, ki jih imate pred seboj.

K osnutku sprememb in dopolnitev resolucije ste prejeli na klop tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ni navzoč.) Ker predstavnik Izvršnega sveta ni navzoč, predlagam, da prekinemo to točko dnevnega reda in nadaljujemo z 10. točko dnevnega reda.

Prehajamo torej na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

Z dopisom z dne 21. 4. 1981 ste prejeli poročilo delegacije o poteku usklajevanja osnutka zakona. Glede na to, da obravnavamo ta zakon v zadnji fazi, je potrebno v skladu s 317. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejeti odlok o soglasju k predlogu zakona. Predlog odloka ste prejeli danes na klop.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o prevzemu obveznosti federacije za vračanje anuitet za določene kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samo-

upravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (122 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o prevzemu obveznosti federacije za vračanje anuitet za določene kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979, sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku odloka ste prejeli pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, danes na klop pa ste prejeli poročilo Odbora za finance in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo. Na glasovanje dajem predlog sklepa, ki ga imate pred seboj. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črno goro za leto 1981, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku odloka ste prejeli na klop stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Odbora za finance in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Vračamo se na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, ali želi besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Ciril Habe, republiški svetovalec v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije.

Ciril Habe: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Spremembe in dopolnitve zvezne resolucije za leto 1981 so bile pripravljene zato,

ker je bila resolucija za leto 1981 sprejeta v času, ko še nismo imeli dokončno oblikovanega družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Dogovorjeno je bilo, da bodo po sprejetju družbenega plana Jugoslavije pripravljene tudi spremembe in dopolnitve zvezne resolucije za letošnje leto, kolikor bo to potrebno.

Zvezni izvršni svet je pri pripravi sprememb in dopolnitev izhajal iz družbenega plana Jugoslavije. Tako naj bi bila resolucija za leto 1981 usklajena z družbenim planom Jugoslavije v prvem letu uresničevanja družbenega plana. Zvezni izvršni svet pa je ocenil, da je potrebno glede na gibanje cen v letošnjih prvih mesecih v teh spremembah in dopolnitvah to točko nekoliko dopolniti. Zato je k 7. točki tudi na področju cen dal še dodatne predloge. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije soglaša s predlogi k 7. točki resolucije.

Zvezni izvršni svet je predlagal, da bi v spremembe in dopolnitve resolucije vključili tudi odpravo škode zaradi letošnjih poplav. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da to točko ne kaže vključiti v resolucijo za letošnje leto, ker je vprašanje solidarnosti pri odpravljanju škod zaradi elementarnih nesreč urejeno v posebnem zakonu. Po drugi strani pa ta škoda še ni ocenjena. Izvršni svet zato predlaga, da se ta točka črta.

Izvršni svet je ocenil, da spremembe in dopolnitve v načelu izhajajo iz družbenega plana in so z njimi tudi usklajene, zato predlaga, da jih zbor podpre.

Izvršni svet je obravnaval tudi vprašanja nadaljnjega omejevanja splošne porabe v letošnjem letu, z namenom pridobiti določena sredstva za stimuliranje izvoza. Izvoz v letošnjem letu ne poteka tako, kot je načrtan z resolucijo. S tem pa se izpostavljamu nevarnosti, da tudi drugih ciljev v letošnjem letu ne bomo realizirali, v kolikor ne bomo z dodatnimi ukrepi pospešili izvoza.

Naša delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je predlagala, da ne bi kazalo resolucijo dopolnjevati z nadaljnjim omejevanjem splošne porabe, temveč bi s posebnim sklepom Zbora republik in pokrajin zadolžili Zvezni izvršni svet, da takoj pripravi dodatne ukrepe za povečanje stimulacij za izvoz, pa tudi za dodatno omejevanje proračunske porabe.

Izvršni svet zato predlaga, da se spremembe in dopolnitve k resoluciji podprejo. Izvršni svet je predlagal določene dopolnitve k temu gradivu z namenom, da se bolj jasno opredeli predlagana vsebina sprememb in dopolnitev zvezne resolucije.

Predsednik Emil Tomažič: Tovariš Habe, torej je stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije skladno s predloženim sklepom? (Da.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (119 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije.

K osnutku zakona ste prejeli pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Danes na klop pa ste prejeli poročilo Odbora za finance in predlog sklepa.

Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Vprašujem tudi poročevalce delovnih teles, ali želijo besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Stanko Jaki, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 36. okoliš, Ljubljana-Center.

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov 36. okoliša ima k osnutku zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit, naslednje pripombe k 3. členu predlaganega osnutka.

1. Primerneje bi bilo, da bi bila obrestna mera enaka kot za druge reeskontne kredite za izvoz blaga, zato da ne bi bilo razlike, če bi se v bodoče obrestna mera Narodne banke Jugoslavije spreminjala.

2. Rok za vračanje kredita glede na visoko stopnjo razvrednotenja in tudi predlog za moratorij vračanja do leta 1985 ni sprejemljiv. Anuitete naj ne bi bile enake, ampak naraščajoče, tako, da bi se vsaj deloma kompenziralo razvrednotenje. Začetek odplačevanja pa naj bi se začel že v letošnjem letu. Zato predlagam, da se besedilo 3. člena glasi: »Jugoslovanska banka bo kredit iz 1. člena tega zakona vrnila Narodni banki Jugoslavije v 15 letih, računajoč od leta 1981 dalje po obrestni meri, ki bo enaka, kot bo veljala za reeskontne kredite Narodne banke Jugoslavije za izvoz. Obresti se obračunavajo in izplačujejo za vsake tri mesece za nazaj. Jugoslovanska banka bo kredit iz prvega odstavka tega člena odplačevala v 15 naraščajočih letnih obrokih v skladu z amortizacijskim načrtom, ki je sestavni del tega zakona. Prvi obrok zapade v plačilo 1. 12. 1981.« Hvala!

Predsednik Emil Tomažič: Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Miroslav Brečko, delegat Zbora združenega dela za področje gospodarstva, 38. okoliš, Ljubljana-Šiška.

Miroslav Brečko: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko je naša skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije na svoji seji 24. 4. 1981 obravnavala zakon o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini, se je strinjala z rokom vračanja in z vsebino zakona. Menimo pa, da je potrebno izpostaviti problematiko, ki se že dlje časa pojavlja v Jugoslovanski banki za mednarodne ekonomske odnose s tujino. Problematika je v tem, da sredstev za kreditiranje ni. Zaradi tega ta banka od temeljnih bank zahteva sredstva pa tudi prek te Skupščine uveljavlja združevanje sredstev za dopolnilo kreditiranja izvoza. Problematika na našem devizno-plačilnem področju, pridobivanje poslov v izvozu, predvsem poslov z visoko stopnjo predelave, to je z izvozom investicijske opreme, kakršen je namen teh sredstev in namen sredstev za kreditiranje v okviru Jugoslovanske banke za mednarodne ekonomske odnose s tujino, le še poslabšuje situacijo na tem področju. Vedeti moramo, da jugoslovanska banka s svojimi pogoji in merili za dajanje kreditov za izvoz opreme in ladij opredeljuje roke, ki so maksimalno določeni na osem let. Le v izjemnih primerih, ko gre za celotno ponudbo investicijske opreme na tržišču, je možno podaljšati roke tudi na 12 let. S tem pa ni mišljeno, da bo banka, ki ima sredstva na razpolago 25 let, služila na račun nekih drugih sredstev. Ta sredstva banka po-

novno obrne v kreditni posel in financira nov mednarodni posel in delovno organizacijo, ki ta kredit dobi, skozi te anuitete pa ustvari devizni priliv. Zato menimo, da skrajšanje tega roka, ali poslabšanje kakršnihkoli pogojev samo zožuje delo in možnosti delovanja Jugoslovanske banke za mednarodne ekonomske odnose s tujino, ob tem pa ponovno izpostavljamo devizno problematiko na tem področju. Prosim, da ta stališča celovito upoštevate ob tem, da se ta sredstva pravilno vodijo v okviru jugoslovanske banke in da ne bo postala anonimni kapital, ki bi ga bilo po 10 ali 15 letih potrebno razdeljevati ali po republikah ali po ročnosti sredstev ali z najemanjem tujih kreditov. Hvala!

Predsednik Emil Tomazič: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Anton Slapernik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Razprava obeh delegatov je bila diametralno nasprotna. Prvi razpravljalec je menil, da je potrebno zaostri pogoje, določiti višjo obrestno mero in revalorizirati anuitete. Drugi razpravljalec pa meni, da je potrebno stališča Izvršnega sveta še proučiti. Izvršni svet je predlagal, da slovenska delegacija da soglasje in v usklajevalnem postopku uveljavlja stališče, da se rok od 25 let skrajša na osem let, ker je ročnost teh sredstev bila plasirana v poprečju na osem let.

Izvršni svet vztraja pri svojem predlogu, zato predlog prvega razpravjalca ni sprejemljiv. Gre namreč za sredstva, ki so bila iz primarne emisije začasno uporabljena za kreditiranje izvoza opreme in ladij, pa potem niso bila vrnjena Narodni banki. S predloženim zakonom pa se ureja način plačila tega kredita. Znano je, da se jugoslovansko gospodarstvo, zlasti tisti del gospodarstva, ki izvažajo opremo in opravlja investicijska dela v tujini, srečuje z velikimi problemi. Vse dežele sveta, zlasti pa razvite države, nudijo izredno ugodne pogoje pri prodaji in izvozu opreme. Torej, če naše gospodarstvo ni sposobno ponuditi vsaj približno enakih pogojev kreditiranja, potem je naš uspeh na zunanjih trgih zelo majhen. Menim, da ni potrebno posebej poudarjati, da naša izvozna usmeritev ne more temeljiti na izvozu surovin in na izdelkih nizke stopnje predelave, temveč mora ta izvoz po svoji strukturi pridobiti na večjem deležu visoke stopnje predelanih proizvodov, to pa je investicijska oprema in izvajanje investicijskih del v tujini, ki dejansko predstavljajo najvišjo obliko tega izvoza. Zato ne kaže sprejeti pogojev, danih v razpravi.

Kredit, ki jih je dala Jugoslovanska banka za mednarodne ekonomske odnose s tujino, so bili plasirani pod določenimi pogoji. Za razliko od drugih kreditov iz primarne emisije se ti krediti ne obnavljajo na kratek rok. Drugi krediti iz primarne emisije se obnavljajo na tri in šest mesecev. Ti krediti pa so bili plasirani na osem let, zato ni mogoče naknadno spreminjati pogojev, pod katerimi so te kredite prejele organizacije združenega dela, ki so jih najele.

Glede na razpravo drugega razpravjalca pa je stališče Izvršnega sveta oblikovano tako, da naj delegacija skuša v usklajevalnem postopku doseči skrajšanje roka. Vendar naj da soglasje potem, ko bodo tudi vse ostale delegacije menile, da je treba sprejeti zakon, ki je bil predložen. Stališče Izvršnega sveta ostaja torej nespremenjeno. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Besedo ima tovariš Stanko Jaki, delegat 35. okoliša, Ljubljana-Center.

Stanko Jaki: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pooblastila od skupine delegatov za spremembo predložene razprave nimam. Razlago predstavnika Izvršnega sveta sicer razumem, vendar ne morem odstopiti od predloga, ki sem ga podal.

Predsednik Emil Tomazič: Tovariš Jaki je načel vprašanje imperativnega mandata, vendar danes ne bomo o tem razpravljali.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Zboru predlagam, da glasujemo o predlogu sklepa, ki ga imamo pred seboj na klopi. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (9 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o pripravi akta, ki bo določal način uporabe in vračanja kreditov, najetih na podlagi zakona o zadolžitvi Narodne banke Jugoslavije v tujini za zagotavljanje likvidnosti Jugoslavije v plačilih s tujino.

Poročilo delegacije ste prejeli danes na klop. Prav tako ste prejeli na klop poročilo Odbora za finance našega zbora in mnenje Izvršnega sveta. V zvezi s tem vas obveščam, da je zbor obravnaval informacijo o načinu uporabe in vračanju kredita Narodne banke Jugoslavije v tujini s predlogom sklepov na seji dne 22. januarja letos in sprejel sklepe in stališča, v katerih je naložil Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije oziroma naši delegaciji, da sprejme poseben akt, v katerem bo določen način koriščenja in vračanja kreditov.

V zvezi z obravnavo vseh zadev v okviru te točke dnevnega reda vas moram obvestiti, da gre za gradiva strogo zaupne narave in da bomo to točko obravnavali brez navzočnosti javnosti. Prosim, da se predstavniki sredstev javnega obveščanja ravnaajo v skladu z določbo 400. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in da poročajo o tej točki dnevnega reda samo po dogovoru s predsednikom zbora.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP).

K osnutku dogovora ste prejeli predlog odloka o soglasju in pristopu k sklenitvi dogovora, ki ga je pripravil Odbor za finance Zbora občin. Danes ste prejeli na klop poročilo Odbora za finance Zbora združenega dela.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju in pristopu k sklenitvi dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP). Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje. (117 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju in pristopu k sklenitvi dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo sprejet z večino glasov.

S tem je Stane Kotnik razrešen dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide.

Za namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo pa je imenovan tovariš Andrej Miklavčič.

2. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli danes na klop. Želi kdo o njem razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (121 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo sprejet z večino glasov.

S tem je Marjan Simič razrešen dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednika Republiškega komiteja za delo, Peter Toš pa je izvoljen za člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in imenovan za predsednika Republiškega komiteja za delo.

3. Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev je predložila Ko-

misija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka ste prav tako prejeli danes na klop. Želi kdo o njem razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (129 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev sprejet z večino glasov.

S tem sta razrešena Dore Dovečar dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve in Edo Gaspari dolžnosti namestnika predsednika Republiškega komiteja za delo. Dore Dovečar je imenovan za namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo; mag. Ana Popovič je bila imenovana za namestnico predsednika Republiškega komiteja za delo; Erik Vrenk pa je bil imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za kulturo in znanost.

4. Predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli na klop. Želi kdo o njem razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani soglasno sprejet.

S tem je Vlado Potrč razrešen dolžnosti namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani s 30. aprilom 1981.

5. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije je predložila v obravnavo sklep o imenovanju skupine delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju.

Predlog sklepa s spremembo sklepa ste prejeli na klop. Želi kdo o predlogu sklepa razpravljati? (Nihče.)

Prosim, da o predlogu sklepa glasujemo. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim glasuje! (130 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa s spremembo o imenovanju skupine delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije, na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju, soglasno sprejet.

V okviru te točke vas obveščam, da bo na povabilo Deželnega sveta Avtonomne dežele Furlanije-Juljske Krajine dne 7. in 8. maja letos delegacija Skupščine SR Slovenije uradno obiskala to deželo.

Na klop ste prejeli informacijo o obisku delegacije Skupščine SR Slovenije Deželnemu svetu Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine, ki jo je predložila Komisija za mednarodne odnose naše Skupščine.

Na predlog Predsedstva Skupščine SR Slovenije bo delegacija v naslednji sestavi: Milan Kučan, predsednik Skupščine SR Slovenije, vodja delegacije, Ludvik Golob, podpredsednik Skupščine SR Slovenije, Silva Jereb, predsednica Zbora občin, Emil Tomažič, predsednik Zbora združenega dela, Bojan Lubej, predsednik Komisije za mednarodne odnose, Jože Šušmelj, predsednik Skupščine občine Nova Gorica, in Elio Musizza, podpredsednik Skupščine občine Piran in predsednik Obalne samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti.

Želi kdo o predlogu razpravljati? (Nihče.)

Mislím, da lahko ugotovím, da zbor soglašá s sestavo delegacije.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Preden preidemo na konkretna vprašanja delegatov, predlagam, da zbor ugotovi, kako sta izvršena sklepa z dne 25. marca 1981 in 7. aprila 1981.

Zbor je namreč ob obravnavi predloga zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 naložil Skladu skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in Gospodarski zbornici Slovenije, da na današnji seji poročata o tem, kako poteka nadaljnje samoupravno sporazumevanje o združevanju sredstev rezerv.

Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije sta predložila pismeni poročili, Odbor za finance našega zbora pa mnenje o teh poročilih.

Želi predstavnik Sklada skupnih rezerv obrazložiti poročilo? (Da.) Besedo ima tovariš Tone Hren, tajnik Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. Prosim!

Tone Hren: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni odbor Sklada je z zadovoljstvom sprejel na znanje vaš sklep, da poročamo na seji zbora dne 29. aprila. Izvršni odbor Sklada je sklenil, da poročilo sklada o samoupravnem sporazumevanju ne zajame samo te akcije, temveč da hkrati seznaní zbor oziroma Skupščino tudi o vsebinski problematiki delovanja Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije. Zato obsega poročilo tudi kratek vpogled v to, za katere namene se sredstva Sklada skupnih rezerv uporabljajo, za katere namene le izjemoma in za katere namene se sredstva rezerv, združenih v skladu skupnih rezerv na ravni republik ali občin sploh ne smejo uporabljati.

Samoupravni organi republiškega sklada se namreč srečujejo s številnimi zahtevki, ki prihajajo tako iz gospodarstva kot tudi iz negospodarstva, za uporabo združenih sredstev rezerv, ki pa niso v skladu niti z zvezno niti z republiško zakonodajo.

Iz namenov, kakor tudi iz poročila o izvršitvi finančnega načrta sklada za leto 1980, ki je bilo objavljeno v prilogi Gospodarskega vestnika, št. 10 z dne 13. marca letos, je razvidno, da se pretežni del skupnih rezerv gospodarstva Slovenije namenja za pokrivanje nekritih izgub. Tako je bilo v letu 1980 za ta namen porabljenih 95 % združenih sredstev rezerv vsega gospodarstva Slovenije.

Nekatere organizacije združenega dela so že kronični izgubaši in se pojavljajo s prošnjami za kredit za pokrivanje izgube že več let zapored. Vprašanje je, ali bodo te organizacije sploh kdaj sposobne vrniti te kredite in ali sploh

obstajajo možnosti za njihovo saniranje. Kaže, da smo v nekaterih primerih skoraj nemočni, da bi to dosegli. Odobravanje nadaljnjih kreditov za saniranje izgube v bistvu še poslabšuje položaj teh organizacij, saj se še povečuje njihova zadolženost, poleg tega pa se vsako leto pojavlja tudi zahtevke za plačilo obresti. Tako se samo po sebi postavlja zelo aktualno vprašanje, kako presekat probleme in postaviti te organizacije na zdrave temelje. Prav gotovo krediti niso rešitev. Kako in kje pridobiti nepovratna sredstva pa se zopet postavlja kot vprašanje. Morda je problem mogoče razrešiti z odpisom obveznosti ali stečajnim postopkom po zakonu o sanaciji in prenehanju delovnih organizacij, ki je začel veljati 1. januarja letos.

Naslednje pereče vprašanje, s katerim se srečujemo pri skladu, pa je naslednje. Republiški sklad še danes ne ve, koliko zahtevkov bo prišlo za kredite za premostitev nekritih izgub oziroma koliko nekritih izgub bo v Sloveniji mogoče pokriti iz drugih virov. V teku so revizije zaključnih računov s strani SDK in kot kažejo predhodne informacije, bodo nekrute izgube na podlagi odločb SDK še dokaj porasle. Sklad je vključno do današnjega dne prejel le 4 sanacijske programe za pokrivanje izgube po zaključnem računu. Sicer pa je predhodno že večina slovenskih izgubašev najavila prošnjo za kredit iz sredstev sklada skupnih rezerv.

Sklad skupnih rezerv ni prejel obvestila o sprejetju samoupravnega sporazuma do vključno včerajšnjega dne še od 563 organizacij. To je približno 17,5 odstotka vseh organizacij v Sloveniji. Ironija združevanja sredstev rezerv pa je, da ima republiški sklad že praktično od vseh organizacij v Sloveniji prek SDK zbrane obrazce z izračunom zneskov, ki jih bo vsaka posamezna temeljna ali enovita delovna organizacija združila v sklad skupnih rezerv v občini oziroma v republiki. In skoraj vsi ti izračuni so bili izdelani še pred izdelavo zaključnega računa, to se pravi že v februarju, preden je republiška Skupščina sprejela zakon o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980. Po izračunih, ki smo jih prejeli od 3216 organizacij v Sloveniji, se bo združilo v republiškem skladu v letošnjem letu 1131 milijonov dinarjev, to je 113 starih milijard, v skladih v občinah pa 788 milijonov dinarjev.

Potrebno je vedeti, da bo republiški sklad skupnih rezerv s 1. junijem letos pričel vračati sredstva, ki so bila združena v republiškem skladu pred 6 leti. Vrniti bo potrebno 364 milijonov dinarjev. Skupni dohodek sklada je po lánškoletnem zaključnem računu znašal 88 milijonov dinarjev in je bil tudi izplačan vsem združevalcem sredstev. Tako ostaja od letošnjega združevanja sredstev v republiškem skladu skupnih rezerv skupaj še 680 milijonov dinarjev. Po planu naj bi namenili za pokrivanje izgub 700 milijonov dinarjev, vendar pa bo potrebno ta znesek povečati. Na razpolago je še nekaj neporabljenih dolgoročno neangažiranih sredstev preteklega obdobja in pa nekaj sredstev od anuitet.

Udeležba skladov skupnih rezerv gospodarstva iz občin je pri pokrivanju nekritih izgub razmeroma majhna. Pretežni del sredstev rezerv v sklade skupnih rezerv v občinah se namreč združi v občinah, kjer sploh ni izgub ali pa so le nepomembno majhne. S tem pa že pridemo do problema alokacije sredstev skupnih rezerv po občinah, ker ponekod ostajajo neporabljena, saj praktično ni primerov, za katere bi se po določbah zakona tudi namenjala za pokrivanje izgub. Sredstva sklada se zato uporabljajo predvsem za izplačilo kratkoročnih kreditov za osebne dohodke.

Za ilustracijo: v Ljubljani, Mariboru in Kranju se bo letos v skladih skupnih rezerv gospodarstva v občinah združilo 41 odstotkov vseh sredstev, ki se bodo združila v sklade na ravni občin. V teh treh mestih pa predstavljajo nekrite izgube le 5 odstotkov vseh nekritih izgub v Sloveniji. Gre za izrazito nesorazmerje, glavno breme pa ostaja na republiškem skladu skupnih rezerv.

Izvršni odbor in skupščina Sklada sta na sejah v mesecu februarju letos sklenila, da zaostrita pogoje za odobravanje kreditov za tiste organizacije, ki že več let poslujejo z nekrito izgubo, za organizacije z visoko izgubo, glede na ostale finančne podatke in za tiste organizacije, kjer je zadolženost večja, kot znaša njihov poslovni sklad. Seveda pa bo mogoče poiskati ustrezne rešitve za te organizacije le pod pogojem sodelovanja in koordiniranja vseh finančnih, družbenoekonomskih, socialnih in političnih dejavnikov. Osamljena akcija republiškega sklada prav gotovo ne more prinesiti rešitve, zato je potrebno sodelovanje vseh možnih akterjev. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Anton Slapernik, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za finance.

Anton Slapernik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je obravnaval poročilo sklada skupnih rezerv. Pri tem je opozoril na probleme, na katere je že opozoril tudi tovariš Hren. Gre za vprašanje zagotovitve sredstev za tiste organizacije združenega dela, ki so kronični izgubaši in pri katerih pravzaprav ni nobene možnosti, da bi te kredite tudi vrnile. Drugi problem pa je v tem, da se v skladih skupnih rezerv v občinah zbirajo znatna sredstva, ki pa se v nekaterih občinah uporabljajo tudi za namene, ki niso določeni z zakonom o skupnih rezervah.

Izvršni svet je menil, da je kljub temu potrebno priporočiti skladu skupnih rezerv, da akcijo za podpisovanje samoupravnega sporazuma vodi tudi v prihodnje. Na prejšnji seji smo sprejeli zakon o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v skladu skupnih rezerv Slovenije, ki velja za letošnje leto, in mislim, da z akcijo za podpisovanje sporazumov ne bi prenehali. Glede veljavnosti interventnega zakona je bilo postavljeno vprašanje, ali naj ta velja za eno leto ali za obdobje veljavnosti samoupravnega sporazuma. Ker obstajajo glede veljavnosti zakona različna stališča tudi v strokovnih organih Izvršnega sveta, se bo do tega vprašanja opredelil tudi družbeni svet za vprašanja družbene ureditve. Hvala lepa!

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa! Želi kdo o poročilih razpravljati? (Ne.) Lahko ugotovimo, da je sklep zbora z dne 25. marca v celoti realiziran. Mislim, da lahko sprejmemo to oceno, pri tem pa je potrebno poudariti, da si je potrebno tudi v prihodnje prizadevati, da bo samoupravni sporazum o združevanju sredstev rezerv v Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije sprejet povsod, tudi v tistih 17 odstotkih organizacij združenega dela, ki sporazuma še niso podpisale.

Ob obravnavi informacije o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letos je Zbor združenega dela naložil Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da na posamezna konkretna vprašanja in predloge pripravi odgovore. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je danes predložil pismene odgovore in stališča in verjetno ste se delegati z njimi že seznanili.

Vprašujem tovariša podpredsednika Izvršnega sveta, če želi besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Jože Florjančič: Tovarišice in tovariši delegati! Na seji Zbora združenega dela dne 7. aprila je zbor sprejel sklep, na katerega je že opozoril predsednik zbora. Zbor združenega dela je posredoval Izvršnemu svetu v pismeni obliki pobude, vprašanja, pa tudi nekatera stališča delegatov, ki so bila prisotna na zboru ob razpravi informacije o gospodarskih gibanjih v prvih dveh mesecih letošnjega leta. Izvršni svet je naložil republiškim upravnim organom, da odgovorijo na tista vprašanja, ki so bila konkretno postavljena in opredeljena in pri katerih gre za določene probleme, na katere je potrebno dati odgovor. Cela vrsta mnenj, pripomb oziroma stališč delegatov pa je take narave, da nanje ni bilo mogoče konkretno odgovoriti — na to smo opozorili tudi v spremnem dopisu k današnjemu poročilu — temveč jih bodo Izvršni svet in republiški upravni organi upoštevali pri svojem nadaljnjem delu. Želim opozoriti, da naj odgovori oziroma stališča Izvršnega sveta do posameznih vprašanj služijo za oceno stališč do predlogov delegatov. V nadaljnjem delu pa se posamezna, ne dovolj jasna vprašanja lahko konkretizirajo in postavijo kot delegatska vprašanja na zboru, na katera bi na naslednjih sejah Zbora združenega dela Izvršni svet oziroma upravni organi tudi odgovorili.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Mislim, da lahko ugotovimo, da je sklep, ki smo ga oblikovali na prejšnji seji zbora in s katerim smo naložili Izvršnemu svetu, da pripravi odgovore na postavljena vprašanja, izvršen. Izvršni svet je pripravil odgovore za današnjo sejo. Odgovore in stališča bomo objavili v Poročevalcu in v kolikor kdo od delegatov ni zadovoljen z odgovorom, ima vso možnost, da prek delegatskih vprašanj ponovno zahteva odgovor.

Prehajamo na delegatska vprašanja in odgovore. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje, 2. okoliš, Laško glede izvajanja minimalne metodologije pri investicijskih programih, bo odgovoril tovariš Vlado Ovčar, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Prosim.

Vlado Ovčar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Dajem odgovor na delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor združenega dela, 2. okoliš s področja gospodarstva v zvezi s spremembo minimalne metodologije za izdelavo investicijskih programov.

V letu 1977 je republiški sekretar za industrijo na podlagi 17. člena zakona o investicijski dokumentaciji, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 7/76, predpisal minimalno metodologijo za izdelavo investicijskih programov, objavljeno v Uradnem listu št. 8/77. V točki c) posameznih določil ni obvezna izdelava investicijskega programa za tisto gradbeno opremo in objekte, s katerimi se ne spreminja obseg proizvodnje in njihova skupna investicijska vsota ne presega zneska enega milijona dinarjev. Glede na dejstvo, da je ta znesek določen s predpisom, da ga ne glede na porast cen ni mogoče revalorizirati, pač pa je potrebno v ta namen izvršiti spremembo minimalne metodologije, v kateri je ta znesek fiksno določen, bo Republiški komite za energetiko, industrijo in gradbeništvo v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije, Splošnim zdru-

ženjem za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala in drugimi to vprašanje proučil in po sprejetih zaključkih ustrezno spremenil določilo o minimalni metodologiji. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje, 12. okoliš, Jesenice glede delovanja Republiške skupnosti za cene bo odgovoril tovariš Jože Strle, predsednik Republiške skupnosti za cene. Prosim!

Jože Strle: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Posredujem odgovor na delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje, 12. okoliš, Jesenice.

Vprašanje se glasi: Industrija plastičnih izdelkov Jesenice ima za glavni predmet poslovanja izdelavo polietilenskih vodovodnih cevi. Prodajne cene teh cevi so danes v povprečju 42,5 dinarjev za kilogram. Konec leta 1980 se je cena surovine z odlokom v Uradnem listu SFRJ, številka 72/80 z dne 30. 11. povečala na 46,40 kg fco Zagreb, za prenizke gostote in 57 dinarjev za kilogram fco Pančevo za previsoke gostote. Ta cena se je po pisemnih obvestilih proizvajalcev s 1. 2. 1981 zopet povečala za povprečno 50 % in se bo dokončno obračunavala za nazaj z bremepisom.

Tako samo cena osnovne surovine presega ceno izdelka za 50 do 100 %. Če pa upoštevamo še vrednost vložnega dela in energijo, se procent krepko poveča. Poleg tega pogojujejo dobavitelji avans 10 000 din za tono za celo leto vnaprej poleg plačila; v našem primeru je to 8 000 000 din. Kljub stalnim urgencam vseh treh slovenskih proizvajalcev teh cevi, nam Skupnost za cene SR Slovenije ne more odobriti novih prodajnih cen, ker nima zveznih kriterijev za oblikovanje cen. Na podlagi navedenega postavljamo vprašanje?

1. Kdaj bo na področju politike cen Skupnost za cene začela delovati po novem zakonu in kako se bo povezovala z drugimi republikami?

2. Kako namerava skupnost za cene rešiti vprašanje cen navedenim proizvodom oziroma, kako rešiti problem proizvodnje polietilenskih vodovodnih cevi, če cene ne bo mogoče formirati tako, da se krijejo stroški surovin in proizvodnje?

Odgovor: Republiška skupnost za cene deluje že od decembra lanskega leta, s tem da je v januarju tega leta sprejela akta, ki se nanašata na način pošiljanja obvestil o cenah, ki se spremljajo in seznama tistih cen, za katere je predpisano vnaprejšnje potrjevanje Republiške skupnosti za cene.

Pri izvajanju svojih pooblastil s področja družbene kontrole cen Republiška skupnost za cene sodeluje tudi s skupnostmi za cene drugih republik in avtonomnih pokrajin, in sicer z namenom, da se čim bolj poenoti pristop pri kontroli uporabe meril za oblikovanje cen, ki so v pristojnosti republik in pokrajin. Zato da se preprečijo razlike pri konkretnem izvajanju politike cen, medrepubliški dogovor o izvajanju politike cen v letu 1981 določa, da bodo s stalnim sodelovanjem skupnosti za cene in operativnim usklajevanjem njihove dejavnosti in ukrepov ustvarjeni pogoji za zagotovitev normalnih tokov v okviru reprodukcijskih celot in enakopravni družbenoekonomski odnosi. Glede na to, da je za cene proizvodov predelave plastičnih mas določeno, da je potrebno o njih obveščati Republiško skupnost za cene, so proizvajalci polietilenskih cevi dolžni pošiljati skupnosti obvestila o svojih cenah. Na podlagi teh obvestil Republiška skupnost za cene preverja, kako so oblikovane cene in če

ugotovi, da pri oblikovanju cen niso bila uporabljena merila in drugi pogoji, določeni z zakonom, izda odločbo, s katero zadrži uporabo tako oblikovanih cen.

Industrija plastičnih izdelkov je poslala Republiški skupnosti za cene obvestilo o cenah, ki jih je oblikovala za svoje izdelke. Iz tega obvestila izhaja, da znaša povečanje cen od 115 do 130 % na cene, ki jih je ta organizacija uporabljala od meseca avgusta lanskega leta.

Republiška skupnost za cene je pri analizi novo oblikovanih cen ugotovila, da cene niso oblikovane v skladu z merili za oblikovanje cen, določenimi z zakonom in da niso v skladu s politiko cen. Zato je svet skupnosti na svoji seji dne 13. aprila sklenil, da se uporaba cen, ki niso oblikovane v skladu z zakonskimi merili in politiko cen, zadrži in da se organizacijam združenega dela naloži, da ponovno oblikujejo cene. Na osnovi tega sklepa je Republiška skupnost za cene pozvala industrijo plastičnih izdelkov, da pravilno oblikuje cene svojih proizvodov. Ob na novo oblikovanih cenah pa mora Republiško skupnost za cene obvestiti tudi o notranjih ukrepih, ki so bili sprejeti zato, da se cene ne bi povečale oziroma, da bi povečanje cen zajelo le tisti del, ki ga ni mogoče na noben način pokriti z drugimi ukrepi.

Kar pa zadeva visoko rast cen reprodukcijskih materialov, ki jih uporablja industrija plastičnih izdelkov, velja opozorilo, da ima vsaka samoupravna organizacija in skupnost po 34. členu zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen pravico, pri pristojni skupnosti za cene sprožiti postopek za oceno obnašanja pri oblikovanju cen, če druge organizacije oziroma skupnosti niso na ustrezen način uporabile meril za oblikovanje cen. Hkrati pa se bo na to skupnost obrnila tudi Republiška skupnost za cene in se zavzela za sprejetje takšnih ukrepov, da cene reprodukcijskih materialov ne bodo ogrožale dejavnosti industrije plastičnih mas, Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov s področja gospodarstva, 7. okoliš, Nova Gorica bo odgovoril tovariš Lojze Senegačnik, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim!

Lojze Senegačnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Obe skupini delegatov sprašujeta, ali se bodo zagotavljale kompenzacije višjih cen uvoženih mineralnih gnojil, tako da bodo njihove cene izenačene s cenami mineralnih gnojil domače proizvodnje in kakšne so možnosti za zagotovitev žitnih kombajnov? V zvezi s tem dajemo naslednji odgovor.

1. V skladu z veljavno politiko cen se uvoženo blago prodaja po cenah, ki so veljale na dan uvoza, povečane za odvisne stroške, to so transportni stroški, stroški distribucije, stroški uvoza in podobno. Ob sprejemanju dogovora o razporeditvi domačih in tujih gnojil, v okviru koordinacijskega odbora za izvajanje ukrepov ob spomladanski setvi pri Gospodarski zbornici SR Slovenije, je bila namenjena posebna pozornost enakomerni razporeditvi mineralnih gnojil iz uvoza na vsa območja oziroma na organizacije združenega dela s področja kmetijstva na območju SR Slovenije. Zato glede položaja kmetijskih proizvajalcev, ki bodo uporabljali mineralna gnojila iz uvoza, ne bodo nastopile občutnejše razlike glede pogojev poslovanja, pač pa je bilo v okviru Gospodarske zbornice zagotovljeno, da se cene posameznih pošiljk, dobavljenih iz uvoza, medsebojno izenačijo tako, da bodo vsa uvožena gnojila plačana po enaki ceni,

višji stroški uvoženih gnojil pa enakomerno porazdeljeni na vse uporabnike gnojil ne glede na izvor ali na čas dobave.

V proračunu SR Slovenije ni predvidenih sredstev za kompenzacijo razlik v ceni za uvožena mineralna gnojila.

2. Vprašanje v zvezi z zagotavljanjem dobave žitnih kombajnov smo posredovali Gospodarski zbornici Slovenije s prošnjo za posredovanje pri proizvajalcu kombajnov in s prošnjo, da delegatom posreduje odgovor v pisni obliki. Hvala lepa.

Predsednik Emil Tomazič: Hvala lepa. Ste delegati zadovoljni z odgovorom? (Da.)

Na delegatsko vprašanje delegatov 35. okoliša, področje gospodarstva, Ljubljana-Bežigrad bo odgovorjeno na prihodnji seji zбора.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Besedo ima tovariš Janko Brinšek, poročevalec Odbora za finance našega zбора.

Janko Brinšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za finance Zбора združenega dela je na seji dne 22. aprila sprejel sklep, da na današnji seji zбора postavi naslednja vprašanja:

1. S pravilnikom o vsebini posameznih postavk v obrazcih in zaključnem računu, o načinu pošiljanja periodičnega obračuna in zaključnega računa ter o podatkih in dokumentaciji, ki jih je potrebno poslati skupaj z zaključnim računom za organizacije združenega dela, se je število postavk povečalo od prvotnih 95 na 140. To je objavljeno v Uradnem listu št. 12/81. Ob tem se postavlja vprašanje, ali širitev postavk v tem pravilniku nujno služi boljši informiranosti delavcev v združenem delu, kakor tudi informiranosti in uporabi podatkov za druge namene? Prav gotovo vse to zahteva dodatne obremenitve računovodskih delavcev in če to ni nujno potrebna informacija, je takšna razširitev v nasprotju z racionalizacijo in ekonomizacijo poslovanja, pa tudi z zahtev po zmanjšanju števila strokovnega in administrativno-tehničnega kadra.

Na osnovi navedenega želimo pojasniti, kaj je vodilo Zvezni izvršni svet k takšni spremembi pravilnika o vsebini posameznih postavk na obrazcih periodičnega in zaključnega računa in ali je Zvezni izvršni svet ob tem upošteval akcijo za zmanjševanje družbene režije?

2. Glede na to, da morajo po veljavni zakonodaji in samoupravnih sporazumih organizacije združenega dela s predložitvijo zaključnih računov poravnati in poravnati vse družbene obveznosti, ob tem pa se na računih samoupravnih interesnih skupnosti v določenem trenutku nabere več sredstev, kot je trenutno potrebno, in se le-ta uporabljajo kot sredstva, s katerimi razpolaga banka in jih v obliki kreditov daje organizacijam združenega dela za premostitev trenutno nastale nelikvidnosti, je dana pobuda za proučitev in spremembo veljavne zakonodaje v smeri določitve realnega roka za poravnavo obveznosti po predložitvi zaključnih računov organizacij združenega dela.

Ker se v tem času v nekaterih republiških organih pripravljajo osnove, viri in roki za združevanje sredstev v samoupravnih sporazumih za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, menimo, da je potrebno roke poravnave obveznosti določiti tako, da bo obveznost plačevanja razporejena na vse leto in da bo v skladu z dinamiko potreb v teh dejavnostih. Hvala lepa.

Predsednik E m i l T o m a ž i č : Hvala lepa. Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, zaključujem to točko dnevnega reda.

Obveščam vas, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom občin.

S tem zaključujem današnjo 56. sejo Zbora združenega dela. Zahvaljujem se vam za udeležbo in sodelovanje.

(Seja zbora je bila končana ob 14.35.)

zbor občin

51. seja

(18. februarja 1981)

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica Silva Jereb: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 51. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor.

V to komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: tovariša Franca Kumpa, delegata iz občine Novo mesto, za predsednika tovariša Franca Novaka, delegata iz občine Ormož, in Borisa Požarja, delegata iz občine Piran, za člana. Če se s tako komisijo strinjate, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 51. sejo Zbora občin izvoljeni: za predsednika tovariš Franc Kump, za člana pa tovariša Franc Novak in Boris Požar.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane in pregleda pooblastila ter sestavi poročilo za zbor. Vas pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo. Prosim vas tudi če imate morda pripravljena pismena delegatska vprašanja, da jih oddate sekretarju zbora. Posredovali jih bomo Izvršnemu svetu ali pa drugim naslovnikom z željo, da nanje odgovorijo, če se da, že na koncu današnje seje ali pa na naslednji seji zbora. Prosim tudi tiste, ki imate namen razpravljati o posameznih točkah dnevnega reda, da se prijavite k razpravi, medtem ko čakamo na poročilo komisije.

Še tole bi vas rada prosila. Mi smo, tako kot lansko leto, ko smo sprejeli predlog našega delovnega programa, poslali vsem občinam vprašalnik in vas prosili, da bi nam vsaj orientacijsko odgovorili, na kakšen način se bo skupina in kako se bodo zbori občinskih skupščin in družbenopolitične organizacije vključevale v oblikovanje usmeritev za delegata, ki prihaja na sejo zbora republiške Skupščine. Rada bi se zahvalila vsem tistim, ki ste nam odgovore že poslali, vse druge pa prosim, da bi to vendarle storili. Že v pismu smo vam napisali, zakaj vas vsako leto prosimo za te podatke in vas s tem nadlegujemo. Gre za več stvari. Med drugim potrebuje te podatke zlasti naša informativna služba, ko pripravlja in tiska gradiva. Tudi nam bi to lahko koristilo, ko si večasih razbijamo glavo, koga bi še kazalo posebej vabiti na seje naših delovnih teles, zato da bi bili vaši interesi resnično vselej prisotni, ne pa šele na seji zbora. Tudi na sejah delovnih teles je mogoč bolj spregledan dialog in uspešnejše delo. Pomembno pa je tudi zato, ker sproti spremljamo uveljavljanje našega delegatskega sistema in je iz teh podatkov mogoče marsikaj razbrati tudi o tem, kako poteka vaša aktivnost v občinah. Da ne zavlačujem, prosim skratka tiste, ki tega še niste storili, da odgovorite še v tem mesecu, da bi do sektorskih posvetov, ki jih napovedujemo za april, imeli po možnosti te podatke že zbrane.

Komisija je opravila svoje delo. Prosim, besedo ima predsednik verificacijske komisije, tovariš Franc Kump.

F r a n c K u m p : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja se je sestala in pripravila naslednje poročilo o pregledu pooblastil za 51. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 18. februar 1981, ob 9. uri v mali dvorani.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil ter seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati iz vseh občin v SR Sloveniji in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov iz občin Črnomelj, Izola, Ljubljana-Center, Radlje ob Dravi in mesta Ljubljane. Delegat Gojko Vidovič iz Litije je prišel brez pooblastila, vendar je bilo ugotovljeno, da je pooblaščen za današnjo sejo.

Predsednica Silva Jereb : Želi kdo besedo k temu poročilu? (Ne.) Če ne, potem prosim, da kar z dvigom rok potrdite poročilo verificacijske komisije. Kdor je za, naj prosim dvigne roko!« (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 51. sejo Zbora občin.

Obenem ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravno-veljavno razpravlja in sklepa.

Na sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta povabljeni še predstavniki Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda; Planinske zveze Slovenije k 5. točki, Pedagoške akademije v Ljubljani k 6. točki, Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani

k 7. točki dnevnega reda po sklicu in predstavniki Republiške skupnosti za cene k statutu te skupnosti.

Seje zbora se udeležujejo naslednji tovariši: Marjan Grampovčan, predstavnik Skupnosti slovenskih občin, dr. Miha Potočnik, častni predsednik Planiske zveze Slovenije za Planinsko zvezo Slovenije, Sonja Štravs za Pedagoško akademijo v Ljubljani, mag. Ivan Svetlih za Fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani in Jože Strle, predsednik Republiške skupnosti za cene.

Zbor hkrati obveščam, da so na seji navzoči kot poročevalci delovnih teles našega zbora in Skupščine naslednje tovarišice in tovariši: Stane Božičnik, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Albin Levičnik, član Odbora za finance, Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije in Mihaela Verbič, članica Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Silvo Gorenc, član medzborovske skupine delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku dogovarjanja o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in Anica Novak, članica medzborovske skupine delegatov za proučitev statutov oziroma sprememb in dopolnitev statutov visokošolskih organizacij.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda za 51. sejo Zbora občin.

Z dopisom z dne 20. januarja 1981 je bil dnevni red današnje seje razširjen še z naslednjima točkama: z osnutkom družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od leta 1981 do leta 1985 in s statutom Republiške skupnosti za cene.

Zboru predlagam, da na dnevni red današnje seje uvrstimo še gradivo ESA 668.

Gradivo boste prejeli med današnjo sejo zbora. Razširitev predlagam na seji zbora zato, ker je gradivo označeno kot državna tajnost in smo se pri obravnavi tega gradiva dolžni ravnati v skladu s 398. in 399. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki za take primere predvideva izključitev javnosti.

Kdor je za tak predlog, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno uvrstil omenjeno gradivo na dnevni red današnje seje zbora.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 51. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 50. seje Zbora občin,
3. osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985,
4. osnutek odloka o določitvi strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979,
5. osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani, za obdobje od 1981. do 1985. leta,
6. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivi-

vosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planskih postojank in nadelavi potov v obdobju od 1981—1985, z družbenim dogovorom,

7. statut Republiške skupnosti za cene,

8. statut ter spremembe in dopolnitve statuta Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,

9. statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,

10. volitve in imenovanja,

11. predlogi in vprašanja delegatov,

12. predloga aktov ESA 668.

Želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak dnevni red, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje soglasno določen tako, kot sem ga pravkar predlagala. Tak dnevni red ste dobili danes tudi na klop.

Glede na to, da smo uvrstili na dnevni red tudi gradivo ESA 668, predlagam zboru, da imenuje tri delegate v medzborovsko skupino delegatov, ki bi namesto naših odborov in Zakonodajno-pravne komisije med današnjim zasedanjem proučila gradivo in o tem poročala zboru.

Dovolite mi, da v to skupino predlagam tovariša Milana Gasparija, predsednika Zakonodajno-pravne komisije, tovariša Silva Gorenca, predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, in tovariša Albina Levičnika, člana Odbora za finance.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak predlog, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Skupina se bo sestala po skupnem zasedanju, o čemer vas bom še med sejo obvestila.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali poročilo o stanju in nalogah na področju cen, ki ga bo dal tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. To poročilo vsebinsko sodi k 7. točki dnevnega reda, pri kateri bomo razpravljali o statutu Republiške skupnosti za cene.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 50. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika ste dobili. Ima morda kdo kakšno pripombo oziroma popravek k zapisniku? (Ne.)

Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za to, da odobrimo zapisnik, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov odobril zapisnik 50. seje zbora.

Prosim vas, da odidete v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 10. uri.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z delom.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985.

Osnutek družbenega plana je Skupščini SR Slovenije predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavniki naše delegacije v tem zboru je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Zdravko Praznik, direktor Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje. Želi kdo od tovarišev besedo? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Zdravko Praznik.

Zdravko Praznik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se je pri oblikovanju osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 vseskozi zavzemal predvsem za tak način in vsebino nastajanja dokumenta, s katerim bi bil dosežen napredek pri krepitvi sistemske funkcije planiranja, in za uskladitev celotne vsebine plana s sprejetimi dogovori o temeljnih družbenih planov ter z globalnimi skupnimi interesi ter cilji družbeno-ekonomskega razvoja Jugoslavije.

V ospredju teh prizadevanj je bilo zlasti uveljavljanje koncepta ekonomske stabilizacije, ki je bil med drugim konkretnije nakazan s tako imenovano »zeleno knjigo« in tudi že sprejetimi političnimi dokumenti za zagotavljanje odločilnega položaja združenega dela v razpolaganju z dohodkom in celotnimi sredstvi družbene reprodukcije kot ene od pomembnih osnov za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Preneseni problemi iz prejšnjega planskega obdobja in razmere v svetu zahtevajo, da se v Jugoslaviji opredeljujemo za relativno skromno gospodarsko rast. Predvidena štiri in pol procentna stopnja gospodarske rasti je za petino manjša, kot je bila dosežena v preteklem petletju. Med drugim vpliva na tak materialni razvoj neravnovesje v menjavi s tujino in omejene možnosti nadaljnjega angažiranja teh sredstev. Zaradi tega se bo treba v večji meri opreti na realno domačo akumulacijo in izvozne dosežke. Ta, za naše razmere skromna rast, dopušča tudi počasnejšo stopnjo zaposlenosti v Jugoslaviji, to je le za 2,5 % ob 2 % rasti produktivnosti dela letno.

Glede na zakonsko načelo sočasnosti planiranja in zakonske osnove, na katerih mora temeljiti družbeni plan, se je Izvršni svet zavzemal za vgrajevanje rezultatov planiranja na območju naše republike v zvezni plan, hkrati pa pripravljaj republiške planske akte tako, da je v njih vgrajeval skupno opredeljene cilje in naloge, o katerih je bilo že doseženo soglasje na ravni federacije. V tem smislu se razvojni cilji, vsebovani v predlogu družbenega plana SR Slovenije, opirajo na tiste razvojne cilje in naloge v Jugoslaviji, ki opredeljujejo nadaljevanje stabilizacijske politike kot ene poglobitvinih usmeritev razvoja v novem srednjeročnem obdobju v Jugoslaviji. Med temi skupnimi razvojnimi cilji in nalogami, na katerih pravzaprav temelji predlog republiškega družbenega plana, ki bo te dni posredovan naši Skupščini, so zlasti: zagotavljanje odločilnega položaja združenega dela v razpolaganju z dohodkom in o celoti sredstev družbene reprodukcije, uresničevanje usklajenih razmer v tokovih reprodukcije, zmanjšanje strukturnih neusklajenosti v gospodarstvu, bistveno izboljšanje položaja v mednarodnih ekonomskih odnosih, stalno povečanje dohodka s produktivnostjo dela, zagotavljanje višje tehnično-tehnološke ravni gospodarstva, skladnejši regionalni razvoj ob hitrejšem raz-

voju manj razvitih republik in SAP Kosovo, rast produktivnega zaposlovanja, zboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, povečanje življenjske ravni ter socialne varnosti delovnih ljudi in občanov, zboljšanje in zaščita življenjskega in delovnega okolja, krepitev sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite in uspešna obnova in izgradnja na potresnem območju v SR Črni gori. Dokument, kakršen je danes predložen, je v določeni meri odpravil ali ublažil nekatere dosedanje neuskkljenosti z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije, hkrati pa je le nekoliko bolj poudaril stabilizacijsko usmerjenost in kot enega poglobitnih pogojev za to tudi večjo izvozno usmerjenost našega gospodarstva.

Ob tem pa je osnutek dokumenta še vedno premalo dosleden glede konkretizacije obveznosti republik in avtonomnih pokrajin, glede uskladitve s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov in z dogovori o temeljih družbenih planov, glede uveljavljanja koncepta stabilizacije in to prek konkretne razvojne ekonomske politike in pogojev za izvedbo ciljev na podlagi katerih naj bi bil izvoz najpomembnejši generator razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

O sodelovanju pri pripravi osnutka tega dokumenta je Izvršni svet o svojih pripombah, ugotovitvah in predlogih obveščal organe te Skupščine in hkrati sodeloval pri usklajevanju teh pripomb, ugotovitev in predlogov z odbori te Skupščine in z delegacijo Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Rezultat tega usklajevanja so tudi pripombe, ki ste jih danes prejeli na klop in ki v določeni meri dopolnjujejo pripombe, ki ste jih prejeli z aktom z dne 6. februarja 1981. Dopolnitve pripomb so zaradi večje preglednosti navedene z velikimi črkami.

V nadaljevanju bi se omejil le na vsebino nekaterih bistvenih pripomb. Še prej pa bi prosil, da upoštevate dva popravka. Na 14. strani načelnih pripomb in predlogov se v predzadnji vrsti z velikimi črkami napisano besedilo »obvladovanja ponudbe in povpraševanja« črta. Na 15. strani pa se v drugi vrsti za besedilom »dolgoročno usmerjen prek kontingentov« doda besedilo: »na podlagi usklajenih materialnih bilanc proizvajalcev« in se potem nadaljuje predloženo besedilo »in potrošnikov določenega blaga, dogovorjen med republikami in avtonomnima pokrajinama«.

Če se zdaj omejim še na nekatere bistvene vsebinske pripombe, potem bi ugotovil naslednje:

1. Pred nami je neogibno usklajevanje zveznega plana s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov in z dogovori o temeljih družbenih planov. To usklajevanje še ni bilo izvršeno, zato so razlike med posameznimi plani na posameznih nivojih kar precejšnje. Če pa teh neskladij ne bi bilo mogoče odpraviti do sprejetja plana, pa Izvršni svet meni, da je to potrebno doseči vsaj do sredine leta 1982 in da se na podlagi teh uskladitev potem izvršijo tudi korekture planskega dokumenta.

2. V teh pripombah se posebej zahteva večja konkretizacija tako smeri ekonomske in razvojne politike kot uprepov ekonomske politike na področju izvoza in so te konkretizacije v posameznih primerih navedene.

3. Zahteva se večji vpliv združenega dela na emisijsko politiko. Glede na nekatere elemente v osnutku zveznega plana, kot na primer, da bo razvoj posameznih dejavnosti, ki so v skupnem interesu podpirala emisijska politika, da se bo emisija uporabljala za zvezni proračun ipd., bi se lahko ugotovilo, da bi emisijska politika utegnila tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju spet financirati končno porabo, zlasti pa investicijsko in proračunsko, kar je

osnovni vir inflacije. To bi bilo v nasprotju z uveljavljanjem stabilizacijskih načel, to je, da se sme emisija uporabljati samo za monetacijo oziroma za odkup vrednostnih papirjev in še to samo za selektivne namene. Predlog je tudi, da bi se vendarle morali dogovoriti, kdaj bo emisija prenehala biti vir financiranja zveznega proračuna. Kot datum za to se predlaga leto 1983. Ali drugače, od leta 1983 emisija ne bi smela biti več vir financiranja zveznega proračuna.

4. Vrsta pripomb velja vprašanju možnosti zadolževanja Jugoslavije v tujini. Zato se predlaga, da bi se bilo treba konkretnije dogovoriti o postopnem zmanjševanju zadolževanja Jugoslavije v tujini, tako da bi se vsako leto doseglo vsaj 1% poen zmanjševanja stopnje zadolžitve. Stopnja zadolžitve v letu 1985 bi lahko znašala največ 20%. Drugače povedano, od deviznega priliva bi lahko namenili za odplačilo dolgov, torej glavnice in obresti, največ 20%. To naj bi hkrati postal tudi limit, do katerega bi se lahko zadolževala posamezna republika ali avtonomna pokrajina. Ob tem pa je glede na precejšnje razlike v stopnji zadolžitve potrebno upoštevati tudi možnost začasnega odstopanja zlasti pri manj razvitih republikah in avtonomnih pokrajinah. Računamo tudi s tem, da bi iz tega okvira možnih zadolževanj razvite republike in avtonomni pokrajini lahko pridobile dodatna sredstva akumulacije iz tujine in da bi prek skupnih vlaganj z organizacijami združenega dela iz drugih območij omogočali tudi določen priliv teh sredstev v manj razvite republike in pokrajine. Na ta način bi se tudi bolj uveljavilo načelo skupnega dohodka na območju celotnega jugoslovanskega tržišča. Posebej kaže poudariti, da naj se tuji krediti v večji meri uporabljajo za tiste namene, ki pripomorejo k večjemu izvozu. Prav tako bi morale biti v prihodnosti možnosti zadolževanja pri vseh nosilcih in ravneh odvisne izključno od kreditne sposobnosti oziroma dogovorjene stopnje zadolževanja, tako da ne bi bilo primerov, da najemajo kredite tiste pravne osebe, ki kreditov z lastnimi deviznimi prilivi ali združenimi devizami ne morejo vračati.

5. Zavzemamo se, da bi se ponovno preverila realnost izračuna reprodukcijske in akumulativne sposobnosti združenega dela z vidika planiranih globalnih ciljev. To je posebej pomembno pri vprašanju povečanja amortizacije. Kljub napovedim, da bo ta realnejša in da se bo povečala zlasti pri opremi, ki je izpostavljena hitrim tehnološkim zastaranjem, v tem dokumentu ni ustrezno opredeljeno pričakovano povečanje. Konkretno se predlaga, da naj bi se zlasti amortizacija opreme povečevala vsaj za 20% hitreje, kot se bo povečeval dohodek.

Pomembna je predlagana pripomba, da naj bi se devizna sredstva za potrebe federacije pridobivala na podoben način kot dinarska sredstva, ne pa kot doslej s prerazdelitvijo deviznih sredstev. Pomembno je poudariti tudi nujnost utrjevanja vloge in položaja internih bank in posebnih finančnih služb organizacij združenega dela kot nosilcev reforme bančništva. In končno, da se še posebej zahteva preveritev, ali viri sredstev za načrtovanje investicije ustrezajo stabilizacijskim načelom. Iz gradiva in podatkov se je dalo razbrati, da so investicije v globalu preobsežne oziroma še temeljijo na inflacijskih virih.

To bi bile glavne pripombe, s tem da lahko ugotovim, da so te pripombe tudi usklajene z gradivom, ki je bilo predloženo delegatom.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Osnutek družbenega plana Jugoslavije je bil objavljen v Poročevalcu številka 1. Prejeli ste tudi spremembe

in dopolnitve osnutka družbenega plana ter načelne pripombe, ugotovitve in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, danes pa ste dobili na klop, kot je že dejal tovariš Praznik, tudi dopolnilna stališča Izvršnega sveta.

Gradivo so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance, ki sta pripravila skupno poročilo in Zakonodajno-pravna komisija. Želite poročevalci besedo? (Ne.)

Prav tako ste prejeli danes na klop predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor. Predlog sklepa je pripravila medzborovska skupina delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana na podlagi dosedanjih razprav o osnutku družbenega plana v delovnih telesih zbora in Skupščine in na osnovi dosedanjih pripomb Izvršnega sveta in naše delegacije. Glede na to, da ste prejeli predlog vsebinskega sklepa danes na klop, menim, da bi bilo prav, če bi poročevalec naše medzborovske skupine delegatov, tovariš Silvo Gorenc, predlog sklepa pojasnil. Tovariš Gorenc, prosim!

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da pred začetkom razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v imenu skupine delegatov, ki so jo zbori te skupščine zadolžili, da spremlja priprave planskih aktov za naslednje srednje-ročno obdobje, v katerega smo pred kratkem stopili, opozorim na nekaj najpomembnejših vprašanj iz dosedanje obravnave tega dokumenta v skupščinskih delovnih telesih in v skupini delegatov. Osnutek plana so obravnavala vsa pristojna delovna telesa in delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, ki so v razpravi izhajali iz doslej izraženih stališč, mnenj in predlogov ob obravnavi dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije, letošnje zvezne resolucije in njenih spremljajočih aktov, predvsem sistema financiranja funkcij federacije ter uresničevanja stabilizacijskih usmeritev, izvozne naravnosti ter drugih obveznosti, sprejetih z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije. Posebna pozornost je bila namenjena trem ključnim vprašanjem, in sicer: stabilizacijski naravnosti osnutka plana, opredelitvi izvoza kot temeljne naloge in temeljnega pogoja za doseganje načrtovanega razvoja ter vprašanjem skladnosti v osnutku predloženih usmeritev in ukrepov s sistemskimi rešitvami na posameznih področjih družbene reprodukcije.

Posebej je bila skladnost osnutka ocenjevana z vidika sistema samoupravnega družbenega planiranja. Na teh osnovah in upošteva je stališča in usmeritve, sprejete v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva in Sindikata, je skupina delegatov na seji dne 16. februarja oblikovala predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop.

Skupina delegatov je torej obravnavala osnutek plana po že opravljenih razpravah v delovnih telesih in v delegaciji, zato pomeni predlog sklepa, ki ga imate pred seboj, strnjen povzetek vseh izraženih stališč, mnenj, pripomb in predlogov iz teh razprav. V predlogu sklepa so opredeljena le tista načelna stališča in usmeritve, ki so temeljnega pomena za pripravo predloga plana, in ki naj bi jih naša delegacija uveljavljala v nadaljnjem postopku usklajevanja, obenem pa pomenijo tudi okvir za vrsto konkretnih pripomb in predlogov, ki jih je na podlagi dosedanjih razprav v delovnih telesih te Skupščine in v delegaciji predložil naš Izvršni svet. Tudi ta akt ste z dopolnitvami, ki izhajajo iz dosedanjih razprav, prejeli danes na klop in ga je obrazložil govornik pred

menoj. V zvezi s temi konkretnimi pripombami in predlogi pa vas želim obvestiti, da je skupina delegatov obravnavala opredelitve Izvršnega sveta z dne 6. 2. 1981, ki ste jih že prejeli, ustno pa je bila seznanjena z določenimi spremembami in dopolnitvami teh stališč, ki so danes predložena. V predlogu sklepa, pri katerem je sodelovala tudi naša delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, so opredeljene ključne naloge in usmeritve na področju stabilizacije, ukrepi, ki jih je potrebno sprejeti za doslednejše uveljavljanje sistemskih rešitev ter naloge, ki jih je potrebno opraviti glede na sistem samoupravnega družbenega planiranja.

V zvezi z uresničevanjem sprejete stabilizacijske naravnosti je v predlogu sklepa skupine delegatov opredeljeno, da je potrebno ponovno preveriti in uskladiti delež investicij v družbenem proizvodu predvsem z vidika realnih dohodkovnih možnosti združenega dela ter da je potrebno opredeliti osnovna razmerja investicij na ključnih področjih družbene reprodukcije. Izvozu je namenjena posebna pozornost, saj izvoz kot temeljna in prioriteta naloga v osnutku plana ni povsod temu primerno opredeljen. Zato je v sklepu posebej določeno, da je potrebno v okviru kriterijev za nove investicijske odločitve zagotoviti prednost naložbam za proizvodnjo za izvoz, da je potrebno bistveno izboljšati strukturo izvoza ter da je nujno potrebno v planu opredeliti, katero proizvodnjo za nadomeščanje uvoza bomo prioriteta razvijali.

V sklepu so opredeljene tudi naloge glede uveljavljanja ekonomskih zakonitosti in zagotavljanja enotnosti jugoslovanskega trga, saj se na tem področju srečujemo z vrsto perečih problemov. O nekaterih smo danes slišali v uvodni besedi podpredsednika Izvršnega sveta.

Opredeljene so tudi nujne usmeritve glede povečanja realne amortizacije in glede skladnosti gibanja vseh oblik porabe, pri čemer je posebej opredeljeno, da je glede obsega proračuna federacije potrebno uveljaviti sklep, ki ga je Skupščina SR Slovenije sprejela v zvezi s sistemom financiranja federacije.

V zvezi z doslednejšim uveljavljanjem sistemskih rešitev so v sklepu opredeljeni ukrepi, ki bi jih bilo potrebno sprejeti za spodbujanje samoupravnega združevanja dela in sredstev in za uresničevanje načel skupnega deviznega priliva ter njegovega združevanja na samoupravnih osnovah, pri čemer je posebej opredeljena zahteva glede opredelitve kriterijev za zadolževanje v tujini. Posebej je opredeljeno, da je potrebno dosledneje uveljaviti in razvijati sistem monetizacije in da je potrebno odpraviti zagotavljanje sredstev za vse oblike porabe iz primarne emisije.

Posebej bi želel opozoriti na stališče, da je potrebno pri opredeljevanju nalog in ciljev dosledno izhajati iz obveznosti, ki so jih sprejele republike in pokrajini z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije in da je potrebno v nadaljnjih postopkih usklajevanja uskladiti in konkretizirati nekatere preveč splošne obveznosti iz osnutka plana in dogovora o temeljih plana. Gre za pomembno nalogo, saj smo v dosedanjih razpravah ugotovili, da je nedorečenost in presplošnost nekaterih obveznosti in nalog osnovna pomanjkljivost osnutka plana. S tem v zvezi je tudi opredeljeno, da je potrebno v primeru, če v postopku usklajevanja ne bo mogoče doseči takšne konkretizacije, v planu opredeliti nalogo, da bodo konkretne obveznosti usklajene in določene najkasneje v enem letu po sprejetju družbenega plana Jugoslavije. Glede na to, da so v planu in tudi v dogovorih predvideni še posebni dogovori, ki pa ne bi smeli pomeniti dodatnih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugosla-

vije, je posebej določena obveznost, da se v planu morajo določiti tudi vsebinski okviri in osnovne usmeritve za obveznosti, ki bodo določene s temi dogovori.

Skupina delegatov je obravnavala tudi konkretne pripombe in predloge za spremembo ali dopolnitev osnutka plana, ki jih je oblikoval Izvršni svet. V razpravi je bilo ocenjeno, da so te konkretne pripombe in predloge za spremembo ali dopolnitev osnutka plana, ki jih je oblikoval Izvršni svet. V razpravi je bilo ocenjeno, da so te konkretne pripombe in predlogi pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih zborov in Skupščine in da so v skladu z načelnimi stališči in usmeritvami, opredeljenimi v predlogu sklepa. Zato jih je skupina delegatov v celoti podprla, ob tem pa je opozorila, da je potrebno vendarle določneje opredeliti tiste pripombe, ki se nanašajo na oblikovanje sredstev zveznega proračuna, proizvodnjo hrane in na blagovni režim, s katerim se uravnava zunanjetrgovinska menjava. Gre za naslednje tri pripombe:

1. V zvezi z oblikovanjem sredstev zveznega proračuna je skupina menila, da ni sprejemljiva opredelitev, da naj bi ta sredstva naraščala po stopnji 23 0/0, temveč je potrebno opredeliti le globalno zaostajanje za rastjo družbenega proizvoda. Zato je potrebno opredeliti, da se bo obseg teh sredstev oblikoval na podlagi programov dejavnosti posameznih uporabnikov sredstev proračuna federacije z vsakoletno resolucijo in da se primarna emisija, kot je že rečeno, po letu 1983 ne sme več uporabljati za financiranje zveznega proračuna.

2. Na področju kmetijstva je potrebno bolj poudariti predvsem ukrepe in naloge, ki naj zagotovijo uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov na tem področju kot osnove za hitrejše vključevanje kmetov v družbeno organizirano proizvodnjo, dohodkovno motiviranost za večjo proizvodnjo in stabilne pogoje gospodarjenja ter na teh osnovah socialno varnost, kar naj pospeši proizvodnjo za trg.

3. Glede ekonomskih odnosov s tujino je skupina menila, da je potrebno določno opredeliti, da mora biti blagovni režim v funkciji razvoja, da mora obvladovati ekonomske zakonitosti na trgu in da mora biti kot eden od pomembnih pogojev gospodarjenja pravočasno dogovorjen in znan združenemu delu.

Prav tako je potrebno opredeliti, da morajo biti ukrepi v okviru blagovnih režimov, na primer kontingenti in podobno, določeni na podlagi dogovorov republik in pokrajin ter da morajo biti v funkciji razvojnih nalog, ki so predvidene v družbenem planu Jugoslavije.

S tem v zvezi želim posebej opozoriti, da je predstavnik predlagatelja soglašal s temi pripombami in da je sprejel obveznost, da jih bo upošteval pri pripravi prečiščenega besedila konkretnih pripomb in predlogov.

Skupina ugotavlja, da je predlagatelj upošteval te pripombe, kar je razvidno iz prečiščenega besedila konkretnih pripomb Izvršnega sveta, ki jih imate danes pred seboj, zlasti na straneh 12, 13 in 14.

Zato skupina delegatov predlaga:

1. da sprejmete predlog sklepa skupine delegatov, ki nadomešča prvi del stališč Izvršnega sveta,

2. da sprejmete konkretne pripombe in predloge, ki so razvidni iz prečiščenega besedila stališč Izvršnega sveta, ki ste jih prejeli danes na klop.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Gorenc. Skupina delegatov je navzoča na sejah zborov in bo spremljala razpravo ter po potrebi predlagala tudi morebitne dopolnitve ali spremembe predloga sklepa.

Na podlagi vseh gradiv in obeh uvodnih besed, pričujem razpravo. Besedo ima tovariš Alojz Ceglar, delegat Obalne skupnosti občin Koper. Prosim!

Alojz Ceglar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da v imenu naše skupine delegatov dam k tej točki dnevnega reda naslednja mnenja oziroma stališča.

Podpiramo predloge, pripombe in stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k osnutku družbenega plana Jugoslavije, ker so usmerjena v zagotovitev skladnosti družbenega plana Jugoslavije s planskimi akti republik in pokrajin, samoupravnih organizacij in skupnosti ter v doslednejše odražanje stabilizacijske politike in uvozne usmeritve. Menimo, da samo dosledna usmeritev v stabilizacijo in izvozna naravnost v okviru celotne Jugoslavije zagotavlja, da ne bodo razvrednoteni napor, ki jih je v tej smeri vgradilo združeno delo v SR Sloveniji v svoje temelje planov v procesih usklajevanja v okviru republike. Ob primerjavi osnutka zveznega družbenega plana z nekaterimi usmeritvami in nalogami, ki jih je združeno delo na območju obalnih občin vgradilo v svoje temelje planov in v samoupravne sporazume o temeljih planov v skladu s planskimi akti, ki so dogovorjeni ali se še oblikujejo tako v občinskem kot tudi v širšem prostoru, pa ugotavljamo predvsem naslednje nedorečenosti ter nejasne in neusklažene opredelitve, ki povzročajo pri nosilcih planiranja dvom, ali bodo za srednjeročno obdobje prevzete obveznosti in naloge lahko izpolnili. Gre za naslednja vprašanja.

1. Glede pomorskega gospodarstva osnutek navaja, da bodo sprejeti ukrepi za povečanje in modernizacijo trgovskega ladjevja in da se bo spodbujalo zainteresirano združeno delo za nakupe v domačih ladjedelnicah. V skladu s planskimi akti, ki se sprejemajo na ravni republike, združeno delo predvideva, da bodo ti ukrepi omogočili uvoz ladij ob zmanjšanju uvoznih omejitev in nakupe ladij v domačih ladjedelnicah pod enakimi pogoji, kot veljajo za tuje ladjarje. Samo ob takih pogojih je mogoče zagotoviti zamenjavo dotrajanega ladjevja in na tej osnovi povečanje deviznega priliva, sicer bo pomorska dejavnost nujno nazadovala, saj so v obdobju od leta 1976 do 1980 investicije za nabavo novih ladij praktično prenehale, ker so navedeni problemi ostali nerešeni, zastarele ladje pa bo seveda potrebno odpisati. Menimo, da je navedena opredelitev v osnutku zveznega plana presplošna in neobvezujoča in je potrebno, da se v poglavju, ki obravnava okvire ukrepov ekonomske politike, nakažejo ukrepi, skladni z ukrepi, ki jih v svojih planskih aktih določa SR Slovenija.

2. V osnutku družbenega plana SFRJ je pravilno poudarjen razvoj integralnega transporta tudi z ustreznim opremljanjem terminalov v lukah. Dosedanji razvoj je nesporno potrdil geografske in prostorske prednosti Luke Koper pri vključevanju jugoslovanskih luk v integralni transport, zlasti glede na to, da je možno racionalno in rentabilno investiranje v sicer drage in zahtevne objekte zaradi možnosti oplemenitenja domačega prometa, ki se brez posebnih težav pretežno usmerja v Luko Koper s tranzitnimi tokovi.

V nadaljnjem razvoju integralnega transporta pa bo mogoče zagotoviti racionalno investiranje le ob dogovorjeni delitvi dela med lukami, kar bi bilo treba zlasti v družbenem planu Jugoslavije izrecno poudariti, kot je to sicer

poudarjeno v planskih aktih naše republike, vendar obvezujoče zgolj za Luko Koper.

3. Tako v zveznem kot v republiškem merilu je močno poudarjen prispevek turizma k načrtovanemu povečanju deviznega priliva. Osutek družbenega plana Jugoslavije tudi poudarja, da bomo to dosegli predvsem z združevanjem sredstev in z interesnim povezovanjem organizacij, zainteresiranih za povečanje tujskega turističnega prometa.

V temeljih svojih planov računa združeno delo predvsem na interesno združevanje sredstev organizacij, zainteresiranih za združevanje deviznih pravic, ob predpostavki, da se bodo pravice glede razpolaganja z devizami izvoznikov storitev izenačile s pravicami izvoznikov blaga. Osutek družbenega plana Jugoslavije pa navaja, da je treba zaradi zagotovitve rasti priliva deviz zlasti spodbujati združevanje sredstev in samoupravno sporazumevanje med proizvajalci hrane in organizacijami združenega dela na področju turizma. Ne da bi hoteli zmanjševati pomen takega sporazumevanja za boljšo organiziranost in preskrbljenost turističnega gospodarstva, pri čemer predpostavljamo, da bo tudi turistično gospodarstvo moralo interesno združevati sredstva za zagotovitev redne oskrbe z deficitarno hrano, vendarle menimo, da je treba v zveznem planu izrecno poudariti, da bo tudi federacija spodbujala in spoštovala dolgoročne dogovore o združevanju sredstev tistih, ki so zainteresirani za vlaganje v turistične objekte zaradi zagotovitve deviznih pravic. To je tembolj potrebno, ker združeno delo občuti stalno prisotno težnjo za povrnitev k stari praksi nesorazmernega zajemanja deviznega priliva storitvenih dejavnosti za pokrivanje potreb federacije in drugih splošnih potreb. Na to sta opozorila tudi uvodničarja.

Na koncu želimo še poudariti, da dogajanja na področju cen v zadnjem času in z njim povezana stroškovna inflacija že močno načenjata interes in stimulacijo združenega dela za izvozno usmeritev, kakor tudi nekatere druge izhodiščne osnove, predpostavke in okvire razvoja, zlasti glede realne rasti standarda, kot so vgrajeni v osutek zveznega družbenega plana. Če sistemski ukrepi in rešitve ne bodo zagotovili brzdanje inflacije in sprotnega prilagajanja tečaja dinarja realni vrednosti, se utegnejo ponovno pojaviti taka neskladja med sistemom in planom, da zagotovljenih ciljev ne bomo mogli doseči, ker se bodo ekonomski subjekti, zaradi z inflacijo spremenjenih objektivnih pogojev, drugače obnašali, kot pa predvidevamo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Vinko Brdnik, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad. Prosim!

Vinko Brdnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Marsikaj je bilo v uvodu že pojasnjeno, vendar pa bi naša delegacija zastavila še vprašanje, kakšni ukrepi bodo sprejeti za odpravo deficita proračuna federacije in drugih političnih skupnosti, kot je navedeno v 10. točki, »financiranje funkcij federacije«? Ali bodo ti ukrepi take narave, da bodo bremenili delavce in občane? Nam delegatom namreč ob sprejemanju ukrepov ne sme biti vseeno, v kakšnih pogojih delamo oziroma živimo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Besedo ima tovarišica Dora Rihar, delegatka iz občine Kranj. Prosim!

Dora Rihar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na razširjeni seji skupin, ki delegirata delegate v Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije, smo razpravljali o osnutku družbenega plana Jugoslavije za naslednje srednjeročno obdobje. V razpravi o navedenem dokumentu je bilo opozorjeno na številna vprašanja, od katerih želim poudariti predvsem naslednja.

Če izhajamo iz ugotovitve, da je preveliko vlaganje v investicije močan faktor inflacije in gospodarske nestabilnosti, potem je nevdržno, da bomo 36,9 % družbenega proizvoda porabili za investicije, v preteklem petletnem obdobju pa smo porabili med 40 in 41 %. Ugotavljamo, da ni načrtovan pozitiven premik v smeri stabilizacije. Ob tej načelni pripombi pa smo poudarili, da moramo do sprejetja planov opredeliti investicije v energetiki, črni metalurgiji, prometu in zvezah ter v kmetijstvu. Jasno je potrebno razmejiti in opredeliti obseg tovrstnih investicijskih vlaganj po republikah, posebno še, ker te prioritete investicije predstavljajo v skupnih investicijah kar 63 %.

Ni razumljivo, kako uskladiti potrebo po energiji z nominalnim zmanjšanjem vlaganj v energetiko od 260 milijard po prejšnjem srednjeročnem obdobju, na 200 milijard za leto 1981—1985. Menimo, da bi tak znesek pomenil že močno zmanjšan obseg. Tudi razvoj energetike bi morali vezati na rast družbenega proizvoda. Pri investicijah v energetiko bi morali dati prednost izgradnji in izrabi hidroenergetskih virov.

S prestrukturiranjem predelovalne industrije lahko zagotovimo, da bo tudi le-ta glede na investicije postala prednostna, če bo to omogočilo večjo usmeritev v izvoz. Zato bi morali določiti tudi delež investicij za tista vlaganja, s katerimi bomo pospeševali izvoz. Z usmeritvijo in usposabljanjem predelovalne industrije v izvoz bomo izvažali več živega dela in manj surovin ter repromaterialov.

Odpraviti je treba sistem pravic pri uvozu, ker so običajno te fiktivne in vezati uvoz neposredno na ustvarjeni devizni priliv. Zagotoviti moramo, da se z zadolževanjem v tujini financirajo izključno gospodarski nameni — z izjemo obrambnih potreb — ter da se določi, katera temeljna organizacija združenega dela je odgovorna za vračilo posojila. Večji pomen je treba dati amortizaciji, tako da se osnovna sredstva tekoče revalorizirajo. Z zadrževanjem nerealne amortizacije se povečuje dohodek, kar pomeni tudi nerealno prikazovanje ustvarjenega čistega dohodka in njegove delitve.

Delež porabe v družbenem proizvodu, posebno na nivoju federacije, čezmerno raste. Zavzemati se moramo za odpravo avtomatizma, da iz leta v leto dodajamo sredstva na prejšnja obdobja. Programi dela in nalog na vseh nivojih in aktivnostih in za vse namene federacije in njenih organov, pa tudi na drugih nivojih, bi morali biti izhodišče za zagotavljanje sredstev. Kljub velikemu napredku glede dograjevanja sistema in sistemskih rešitev, je potrebno to področje zaokrožiti s kompletno zakonodajo. Stališča o tem so znana, ker so bila sprejeta v številnih dokumentih družbenopolitičnih organizacij in skupščin, zato moramo vztrajati, da jih vgradimo v družbeni plan Jugoslavije za leto 1981—1985.

Zmanjševati moramo emisijo in ne pokrivati z njo proračunske porabe. Zato podpiramo usmeritev, da od leta 1983 emisije za pokrivanje proračuna federacije ne bomo več uporabljali. Menimo, da je potrebno posebno odločno poudariti potrebo po tekočem dogovarjanju in usklajevanju planov in stalnem primerjanju učinkov, ki jih dosežemo z izvajanjem plana. Vsako zanemarjanje

in neusklajevanje bi lahko povzročilo težke posledice in politično škodo. Delovni ljudje in občani so pripravljeni prevzeti obveznosti in se zavzemati za izvajanje stabilizacije, ki jo bomo izvajali najmanj v celotnem srednjeročnem obdobju. To nas zavezuje, da dogovorjene naloge dosledno na vseh nivojih od temeljnih organizacij in krajevnih skupnosti, prek občin, republik in pokrajin ter v federaciji posebej skrbno izvajamo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi kdo besedo? Pismenih prijav ni. Besedo ima tovariš Janez Zaplotnik, delegat iz mesta Ljubljane.

Janez Zaplotnik: Spoštovane tovarišice in tovariši! Skupina delegatov mesta Ljubljane, ki delegira delegata za Zbor občin Skupščine SR Slovenije, je imela zelo obširne razprave o osnutku plana SFRJ. Poleg tega so bila še številna posvetovanja v družbenopolitičnih organizacijah, in moja dolžnost je, da ta zbor o tem na kratko seznanim.

Ne bi vas želel preveč zadrževati, ker se ugotovitve in stališča, lahko bi rekel, v celoti ujemajo s tistim, kar ste že slišali. Zato bom skušal opozoriti samo na bistvene stvari, predvsem z namenom, da poudarim podporo stališčem, ki naj jih naši delegati v Zvezni skupščini uveljavljajo, da bo ta dokument kvalitetnejši.

Osnutek družbenega plana Jugoslavije v načelu ustrezno opredeljuje družbeni razvoj Jugoslavije v obdobju 1981—1985. Predvidevanja o zmanjšanju naše odvisnosti od uvoza, večje usmerjenosti v pridobivanju domače hrane, energije in surovin, povečanje izvoza in zmanjšanje zadolženosti, so navedeni kot osnovni cilji razvoja SFRJ. Enaki cilji so vgrajeni tudi v planskih dokumentih ljubljanskih občin. Osnutek družbenega plana SFRJ je v marsičem dopolnjen s pripombami iz predhodne javne razprave. Vendar ima po našem mnenju še vedno nekatere pomanjkljivosti. Ob tem, ko podpiramo stališča, za katera so se v dosedanji razpravi zavzemali delegati iz Slovenije v Skupščini SFRJ, ter pripombe, spremembe in dopolnitve, ki jih je sprejel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v zvezi z osnutkom družbenega plana, so naše ugotovitve, predlogi in pripombe naslednji.

Osnutek je premalo stabilizacijsko usmerjen in je v vseh poglavjih zelo splošen. Ne vsebuje konkretnih ukrepov za doseganje načrtovanih ciljev, prav tako ne določa odgovornih nosilcev. V osnutku plana so zelo pogosto omenjeni ukrepi, ki jih bodo sprejemali organi na ravni zveze, republik in občin, kar daje vtis, da že vnaprej dopuščamo možnost, da plan, kot je zastavljen, ne bo v celoti realiziran ter da bodo ukrepi organov družbenopolitičnih skupnosti lahko tudi onemogočali samoupravno zagotavljanje izvajanja plana. Nakazovanje rešitev, nalog in problemov pogrešamo še posebej v skupni ekonomski politiki, in sicer o načinu uveljavljanja sistema in politike cen na temelju novega zakona o cenah; novemu sistemu spodbujanja izvoza; obnovitvi delovanja in uveljavitvi deviznega trga v Jugoslaviji; carinski politiki, blagovnih režimih, zadolževanju v tujini; o konkretnem določanju skupnih prednostnih naložb in njihovi uskladitvi z dejanskim dotokom domačih in tujih sredstev; o načinu uporabe primarne misije v povezavi z dejanskim gibanjem blagovnih in denarnih tokov; usmeritev v zmanjšanje strukturnih neskladij v gospodarstvu s hitrejšim razvojem proizvodnje in storitev, ki prispevajo k večjemu izvozu in nadomeščanju uvoza.

V točki 3.5.2., kjer se opredeljuje, da bo delež investicij v proizvodne zmogljivosti, za katere je ugotovljena potreba po hitrejšem razvoju, znašal približno 63 %, naj bi se dodalo, da se v tem deležu vsaj 10 do 15 % opredeli kot delež za investicije proizvodnih zmogljivosti za potrebe izvoza.

Skupni razvojni programi med organizacijami združenega dela iz različnih republik in pokrajin niso dovolj poudarjeni. Politika enostavne reprodukcije ne upošteva dovolj potrebe po hitrejši rasti amortizacije ter ne predvideva ukrepov, ki bi zagotovili vsaj za 20 % hitrejšo rast amortizacije od rasti družbenega proizvoda.

V točki 2.6. prvega dela, in tudi na drugih mestih — osnutek premalo upošteva vpliv združenega dela na denarno-posojilno politiko in primarno emisijo in ne nakazuje odprave prevladujočih kreditnih odnosov.

V osnutku ni bilanc strateških surovin, hrane in energije ter ni dovolj razvidno, ali so sprejete obveznosti pokrite.

Usmeritve v izvoz niso dovolj selektivne. Premalo se upošteva, da izvoz surovin in repromateriala zmanjšuje možnosti domače proizvodnje in zaposlovanja, saj osnutek med glavnimi nosilci izvoza navaja tudi celotno kemično industrijo in kmetijstvo.

V točki 3.3., tehnološki razvoj, v prvem delu, je potrebno določiti rok za sklenitev dogovora o strategiji tehnološkega razvoja. Prav tako je treba opredeliti konkretne ukrepe za spodbujanje inovacij in poenostavitev postopka za patentno zaščito v korist izumiteljev.

Opredelitev, da se lahko del dohodka, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih naravnih pogojih ali izjemnih ugodnosti na trgu, razporeja na osebne dohodke in skupno porabo, je vprašljiva glede na določila zakona o združenem delu, vsekakor pa preveč poudarjena. To je v drugem delu točke 2, verjetno pa gre za tiskovno napako in bi moralo pisati: »se ne bo razporejal«.

Glede na nujnost in pomembnost sodelovanja in povezovanja v okviru enotnega jugoslovanskega trga ne bi bilo potrebno s predpisi omejevati višine neposrednih vlaganj na podlagi združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela iz razvitih republik v manj razvite na 50 %. To naj bi bilo lahko tudi več.

V predzadnjem odstavku točke 2.4., v drugem delu naj se doda obveznost, da se od omenjenih 80 % zunanjih kreditov 20 % teh sredstev nameni za investicije v izvozno usmerjeno proizvodnjo. To je tudi eden od pogojev za povečanje izvoza in deleža izvozne usmerjenosti proizvodnje.

V točki 2.11. prvega dela je potrebno podrobneje opredeliti tudi usmeritve in naloge pri razvoju informacijskega sistema in informatike, ker to pomeni možnost pravočasnega vključevanja v informacijsko-tehnološko revolucijo v svetu.

V osnutku je odločanje delavcev v združenem delu omejeno na vpliv. Taka je dikcija. Nepravilno je opredeljena vloga združenega dela, saj gre dejansko za odločilno vlogo združenega dela, ne pa za vodilno. To je besedna igra, je pa pomembna glede na vsebino.

Osebni dohodki so v planu premalo poudarjeni kot element motivacije za uresničevanje planskih ciljev. Usmeritve na področju varovanja življenjskega standarda plan ne vsebuje.

V tretjem delu točke 2. je treba navesti rok za določitev posebnega delovnega programa za reševanje nalog iz plana in dogovorov. Tu se torej nismo

konkretno opredeljevali, danes pa smo slišali, naj bi bil rok eno leto po sprememu tega plana.

Končno, v osnutku družbenega plana Jugoslavije pogrešamo vsaj v najnujnejšem obsegu predpisano obvezno dokumentacijo. Spremljajočih materialov ni, čeprav smo bili včeraj obveščeni, da obstajajo. Najnujnejši spremljevalni materiali in analitsko statistični podatki in projekcije bilanc bi bili zelo dobrodošli v razpravah.

Predsednica Silva Jereb: Prejeli smo še pripombo delegatov iz občine Šiška, ki dvomijo v rast produktivnosti dela, kot je opredeljena v družbenem planu.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Stojan Makovec, delegat iz občine Ajdovščina.

Stojan Makovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo obravnavali osnutek družbenega plana Jugoslavije, smo ugotovili pomanjkljivosti oziroma smo imeli nekaj pripomb.

Prvič. Izvoza ne bi smeli dovoliti za vsako ceno, ker smo ugotovili, da naši predelovalni industriji primanjkuje surovin, tudi zaradi tega, ker izvažamo tudi take surovine, ki so nam doma nujno potrebne. Ker jih nimamo v zadostnih količinah, ne moremo proizvajati dovolj tistih izdelkov, ki so usmerjeni v izvoz. Potrebno je, torej, bolj poudariti tiste proizvode, ki jih nujno potrebujemo in uporabljamo doma.

Drugič. Imeli smo pripombo v zvezi z energetiko, in sicer k tistemu delu, da naj bi bolj temeljila na vodni zmogljivosti, ker jo imamo še na voljo in je neusahljiv vir.

Tretjič. V razpravi o manj razvitih in predvsem o nerazvitem področju Kosovo smo ugotovili, da bi morali biti tisti, ki ustvarjamo in dajemo, bolj obveščeni, kakšni so pravzaprav doseženi uspehi v nerazvitih republikah in pokrajinah.

Četrtič. Obravnavali smo problem hrane, ki je tudi pri nas v Jugoslaviji zadnja leta vse bolj pereč, čeprav smo dosegli velike uspehe in bi lahko dosegli še večje, tako da bi hrano lahko tudi izvažali, ker imamo za to vse pogoje. Zadnje čase, predvsem zadnje leto, pa ugotavljamo, da nimamo dovolj zaščitnih sredstev, predvsem pa mineralnih gnojil. To je zelo pomembno, če hočemo doseči velik pridelek hrane in hektarske donose. Zato morajo biti mineralna gnojila zagotovljena. Prav ta pa so se tako skokovito podražila — lahko rečemo že 100% — in če ne bomo storili več na tem področju, potem ne moremo pričakovati večji pridelek hrane.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda, da bi se lahko sestala medzborovska skupina ter na podlagi razprav v vseh treh zborih predlagala morebitne dopolnitve ali spremembe predloga sklepa. Hkrati prosim, da bi se v tem času sestala tudi skupina, ki smo jo na začetku imenovali za obravnavo gradiva ESA 668, da bi obravnavo po možnosti združili.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o določitvi strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo

posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v Zboru republik in pokrajin je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Slavko Polanič, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želita morda tovariša Markovič ali Polanič besedo? (Da.) Prosim, tovariš Markovič ima besedo!

Marjan Markovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša dolžnost je, da se odločimo o pooblastilu delegaciji, da po postopku usklajevanja v Zboru republik in pokrajin odloči o odloku, s katerim naj se valorizirajo sredstva, ki smo jih z lanskoletnim aprilskim zakonom določili kot pomoč Črni gori pri obnovi zaradi potresa poškodovanega in uničenega družbenega in zasebnega premoženja.

V spomladanskem postopku usklajevanja tega zakona nismo uspeli doseči soglasja o tem, kaj naj bi bila osnova za valorizacijo teh sredstev in kakšna naj bo metoda in struktura teh sredstev, ki za valorizacijo pridejo v poštev. Zato, da bi sploh lahko sprejeli ta zakon, smo se spomladi odločili, da ta del iz zakona izvzamemo in naj se v 9. členu tega zakona izrecno opredeli, da bomo zadevo uredili s posebnim odlokom. Osnutek tega odloka je pred vami.

Zvezni izvršni svet kot predlagatelj tega odloka je v usklajevalni postopek ponudil rešitve, za katere moramo vnaprej povedati, da ne morejo biti osnova za usklajevanje. Način in pristop oziroma karakteristika materialov, ki ste jih dobili, je že kategorično zavrnila ogromna večina delegacij v spomladanskem postopku usklajevanja. Po predloženih rešitvah naj bi v postopku revalorizacije vsako leto ugotavljali strukturo sredstev, porabljenih za gradbene storitve po eni strani in po drugi strani za investicijsko opremo. Potem naj bi se ugotovljeni indeks teh podražitev preprosto uporabil za to, da se celotni bodoči dolžni znesek na ta način poveča. Ob kumulativnem indeksu, ki bi bil nujna posledica takega pristopa, bi to ne samo zelo povečalo skupno obveznost republik in pokrajin, ampak bi predvsem ne predstavljalo niti realne osnove za valorizacijo niti ne bi bilo skladno s potekom obnove. Moram pa pri tem poudariti, da naša razprava prav gotovo ne poteka v tej smeri, da bi se kakorkoli izognili obveznostim, ki smo jih sprejeli z veljavnimi zakoni. Vztrajamo, da mora Črna gora dobiti vso tisto pomoč, za katero smo se z lanskoletnimi zakoni zavezali, vendar pa nič več in nič manj. Zaradi tega je takšno razmišljanje o tem, v kakšni smeri naj bi potekalo usklajevanje, v bistvu zelo dobro vsebovano v predlogu sklepa, ki je pred vami, in ki predstavlja skupno stališče odborov za finance obeh zborov.

Opredeliti je potrebno, kaj sploh revalorizirati. Glede tega smo v predlogu sklepa, kot vidite, dovolj jasni. Menimo, da v revalorizacijo ne spadajo vsa tista sredstva, ki jih je Črna gora v skladu z zakonom že dobila v letu 1979, po drugi strani pa ne morejo biti predmet revalorizacije sredstva za nadomestitev izgubljenega dohodka, stroški družbenopolitičnih skupnosti in povrnitev škode na premoženju v lasti občanov. Menimo namreč, da so to po naravi enkratna sredstva, ki ne morejo biti valorizirana.

Po drugi strani pa je za določitev osnove pomembna tudi določba 2. člena tega zakona, v kateri je bilo predvideno, da se kot odbitna postavka od skupnih obveznosti republik in pokrajin štejejo vsi tisti viri sredstev, ki izhajajo bodisi iz tujih kreditov in ki jih prevzamejo druge republike in pokrajini v od-

plačilo, ali pa kakršnakoli sredstva, ki naj bi jih Črna gora dobila iz naslova pomoči pri odpravljanju posledic potresa. To pomeni, da je Zvezni izvršni svet pri pripravi kvantifikacijskih osnov za revalorizacijo dolžan upoštevati vse te odbitne postavke in se šele potem, ko bi opredelili kvantitativno osnovo, dogovarjali o tem, kakšen bo postopek revalorizacije.

Bistvo našega predloga je v naslednjem. Ko se ugotovi taka osnova, naj predvsem Črna gora izpolni svojo zakonsko obveznost iz julijskega zakona iz leta 1979, po katerem je bila dolžna pripraviti program obnove. Iz tega programa obnove moramo vsi dobiti jasen vpogled, kolikšen del sredstev je namenjen za odpravljanje posameznih vrst škode, kolikšen del področju gradbenih storitev in kolikšen del področju opreme. Iz tega programa bi torej moral biti razviden ne samo obseg opredeljenih sredstev, ampak tudi dinamika po posameznih letih. Skratka, Črna gora bi morala v tem programu napisati: v letu 1981 bomo uporabili od, na primer, 9 milijard sredstev, kolikor naj jih republike in pokrajine prispevajo za obnovo Črne gore, na primer 80 % za gradbene stroške in 20 % za opremo. Glede na to, da Zvezni zavod za statistiko vsako leto v novembru mesecu izda posebno poročilo, s katerim na strokovni podlagi določa indekse rasti cen za gradbene storitve sedmih vrst objektov in 21 indeksov stroškov za opremo, pa bi bil seveda ta dodatni inštrumentarij osnova za opredeljevanje povečanja valorizacijske osnove.

Vnaprejšnja, s programom obnove določena dinamika in uradni indeksi cen, ki jih objavlja Zvezni zavod za statistiko, bi namreč omogočali, da bi bile vnaprej popolnoma jasne vsakoletne obveznosti, saj sredstva ni treba samo dajati, ampak jih je treba tudi zagotoviti. To dejansko pomeni, da mora sleherna republika, ki je s svojim deležem udeležena pri odpravljanju posledic škode, najmanj na koncu leta točno vedeti, kakšne so njene obveznosti, ne samo iz že določenih zneskov brez revalorizacije, ampak še tudi s tistimi, do katerih pride na podlagi ugotovljenega indeksa porasta cen tako za gradbene storitve kot za opremo. Obenem bi moralo biti vsakoletno poročilo o izvajanju obnovitvenih del osnova za razpravo o tem, ali se in koliko se ta sredstva realno in racionalno trošijo. Pri tem gre bolj za moralen vpliv, kajti nedvomno je, da Črni gori pripada suverena pravica, da s sredstvi, ki so ji enkrat odobrena, razpolaga sama in sama odloča o namembnosti teh sredstev. Vendar pa to obenem pomeni, da republike in pokrajine tudi odločajo samo o tistem delu in tistem znesku sredstev, ki je bil vnaprej določen za obnovo za posamezno leto. Na tak način se seveda posredno tudi zavezuje uporabljati ta sredstva kar se da racionalno. Zato menim, da je predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop, v celoti sprejemljiv. V imenu delegacije pa se zavezujem, da vas bomo o poteku usklajevanja sproti obveščali.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Osnutek odloka ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Danes ste na klop prejeli predlog sklepa, ki naj bi ga danes tudi sprejeli. Pripravljen je na podlagi dosedanjih razprav o tem osnutku v delovnih telesih zbora in Skupščine ob aktivnem sodelovanju naše delegacije. Pravkar je predlog sklepa obrazložil tovariš Markovič.

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi morda kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, kakršnega ste do-

bili in ga je obrazložil tovariš Markovič. Kdor je za, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa.

Obveščam vas, da sta med sejo zbora prišla še delegata iz Ljubljane-mesta in občine Ljubljana-Center.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od 1981. do 1985. leta.

Osnutek družbenega dogovora je Skupščini poslala v soglasje Zvezna konferenca Socialistične zveze Jugoslavije. Predstavniki Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda je član Izvršnega sveta, dr. Iztok Winkler, predsednik Republiškega komiteja za kulturo in znanost. Tovariš Winkler, želiš besedo? (Ne.)

Osnutek družbenega dogovora ste dobili. Dobili ste tudi samoupravni sporazum o osnovah delovanja in nalogah Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani. Prav tako ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta. Gradivo sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.) Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Dora Rihar, delegatka iz občine Kranj. Prosim!

Dora Rihar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. V naši skupini smo pri obravnavi družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od 1981. do 1985. leta podprli sprejem dogovora oziroma sporazuma, tako glede ustanovitve kakor tudi glede financiranja dejavnosti centra. Predlagamo pa, naj se sredstva za financiranje centra zagotavljajo za vsako leto posebej na podlagi programa, ki ga je treba sprejemati v skladu s določbami 3. poglavja samoupravnega sporazuma o osnovah delovanja in nalog Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja. To se pravi, predlagamo, da bi dejansko financirali konkretne naloge za vsako leto posebej, ne pa da splošno združujemo denar.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Podobno predlaga tudi Izvršni svet. To pomeni, da se z Izvršnim svetom strinjate!

Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od leta 1981 do 1985 se sprejme.

2. Pooblašča se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da v postopku priprave predloga dogovora uveljavlja pripombe, ki jih navaja v svojem mnenju, pripombe Odbora za finance in Zakonodajno-pravne komisije ter pripombe, dane na seji zbora.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na prelog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov v obdobju 1981—1985, z družbenim dogovorom.

Predlog odloka je predložil Skupščini v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Tomaža Banovca, direktorja Centra SR Slovenije za družbeni sistem informiranja in informatiko, ki je hkrati tudi predsednik Planinske zveze Slovenije. Na začetku pa sem povedala, da je na seji navzoč tudi tovariš dr. Miha Potočnik, častni predsednik Planinske zveze Slovenije. Tovariš Banovec, želite besedo? (Da.) Prosim!

T o m a ž B a n o v e c : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bi obrazložil nekatere temeljne predpostavke.

Izvršni svet in Planinska zveza Slovenije sta izhajala iz morda manj znane skupne predpostavke, da je povprečna višina Slovenije 570 metrov nadmorske višine in da je 62 % površine pod 600 metri, 38 % slovenske površine pa nad 600 metri. Družbeni dogovor, ki ga predlagamo, se nanaša na 12 % površine, to je nad 1000 metri, v kateri je še 2,6 % površine nad 1500 in 0,5 % nad 2000 metri.

To sem navedel zaradi tega, ker je bilo o družbenoekonomskih pogojih v obrazložitvi tega dogovora o pomoči visokogorskim postojankam več vprašanj, zakaj dogovor. Gre za to, da je to državni teritorij, ne samo turistični, in da verjetno te površine, ta visokogorja, poleg planinske, turistične in deloma lovške funkcije nimajo skoraj nobene druge. Ta prostor pa postaja z razvojem vedno bolj dragocen, vedno bolj zanimiv za delovnega človeka in ga je potrebno opremiti.

Za čas od 1974. do 1981. leta je Izvršni svet že podpisal družbeni dogovor podobne vsebine s podobno organizacijsko obliko. Sredstva iz proračuna so se valorizirala z rastjo proračuna za 14 %, telesno kulturna skupnost pa je imela manjšo stopnjo valorizacije. Za leto 1981 je predlaganih skupaj okoli 7 novih milijonov, od česar je Izvršni svet povečal znesek za 1981. leto nominalno za 11 %. V referatu ste poslušali, kako je rasla inflacija in ker reprodukcijo v gorah predstavljajo v glavnem vzdrževalni stroški, to pomeni, da so se sredstva zmanjšala. Mislim, da je to tudi v skladu z dogovorom, da sanacija verjetno ne traja večno, čeprav bo prišlo pri teh zadevah do določenih težav, ker tu ne gre samo za gradbena dela, marveč gre tudi za nošnje do dokaj velikih višin, pa še za kaj drugega. Vendar moram povedati, da so tudi ta, sicer skromna sredstva pomagala naši planinski bratovščini. Z ogromno ur prostovoljnega dela — v tem obdobju imamo opravljenih 300 000 prostovoljnih ur, — z veliko dežurstva, ki je praktično brezplačno, z veliko entuziazma in s plemenitenjem sredstev, ki so jih dajale telesnokulturne skupnosti v občinah in tudi občine same, smo dosegli velike uspehe, ki žal mogoče niso dovolj konkretno razgrnjeni pred vami.

V tem zboru bi opozoril še na vprašanje, ki je drugače rešeno. V prejšnjem dogovoru smo predpostavljali, da bi bili podpisniki vse občine glede na nalogo, da bi oproščale plačilo prometnega davka in vračale turistično takso. Izkazalo pa se je, da so nekatere občine, ki so bile podpisnik tega dogovora, to obveznost sicer podpisale, ne pa izvršile, da pa so druge, ki dogovora niso podpisale, to oprostitev izvajale. Zato smo v dogovoru predvideli, da bi Socialistična

zveza in Izvršni svet priporočala občinam, da to naredijo in da občine ne bi podpisovale dogovora samo za eno organizacijsko nalogo.

Na koncu naj povem, da se z redakcijskimi pripombami Odbora za finance v imenu Izvršnega sveta in Planinske zveze strinjam ter predlagam, da dogovor oziroma odlok sprejmete.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Predlog odloka ste dobili, dobili ste tudi družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečevanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planskih postojank in nadelavi potov v obdobju 1981—1985. Gradivo sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Janez Zaplotnik, delegat Skupščine mesta Ljubljane.

Janez Zaplotnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlog ljubljanske skupine delegatov je bil, da se na strani 2 med podpisniki črta Skupnost slovenskih občin, pod točko 5 pa naj se doda: skupščine občin in Skupščina mesta Ljubljane. Sicer bi se lahko razumelo, da gre za skupščine občin mesta Ljubljane, to je pet ljubljanskih občin in Skupščina mesta Ljubljane. Mislimo pa, da so to vse občine v SR Sloveniji. Tako besedilo bi bilo potem usklajeno tudi z besedilom na strani 3 pod točko 7, alineja 3, kjer piše skupščine občin in Skupščina mesta Ljubljane.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Tovariš Banovec je pravkar razložil, da ne gre za vse skupščine občin, ker za to menda tudi ni potrebe in da je bilo to v predhodnem postopku usklajeno. Skupini namreč ni bilo jasno, ali gre za vse občine ali samo za skupščine občin v mestu Ljubljana in za mesto Ljubljana. Sedaj je stvar razjasnjena in bi tako priporočilo vsem občinam lahko sprejel tudi naš zbor, ker je to zbor slovenskih občin. Potrebno je, da občine ravnajo v skladu s tem, kar je zapisano v dogovoru, ne da bi ga vsaka občina morala obvezno tudi podpisati. Tako bi lahko ugotovila, da se zbor s takim priporočilom in s tako usmeritvijo strinja.

Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš dr. Miha Potočnik.

Dr. Miha Potočnik: Spoštovano predsedstvo, tovarišice in tovariši delegati! Povabilo na razpravo, za katero se v imenu Planinske zveze Slovenije zahvaljujem, bi izkoristil predvsem za to, da bi se v imenu slovenskih planincev in v imenu vseh tistih, ki hodijo po slovenskih gorah, zahvalil za dosedanjo materialno pomoč, da se je slovensko planinstvo lahko tako nepričakovano uspešno razvilo in da lahko vzdržuje izredno pomembno materialno bazo slovenskega planinstva.

Rad bi se zahvalil Skupščini SR Slovenije, njenemu Izvršnemu svetu, zahvalil bi se Telesnokulturni skupnosti Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije in vsem podpisnikom, zlasti pa tudi nekaterim občinam, ki so še izven tega družbenega dogovora, katerega sedaj po sedmih letih obnavljamo, krepko podprle planince v lokalnih društvih, in nekatere planinske postojanke po Sloveniji.

Ob tej priložnosti bi rad, zaradi tega, ker je redko dana možnost, da govorimo v tako visokem domu o planinskih problemih, delegate seznanil z nekaterimi vprašanji, predvsem pa z dvema, to je planinstvo v odnosu do slovenskega turizma in planinstvo v odnosu do slovenske telesne kulture.

Ko v Sloveniji govorimo o turizmu, govorimo zelo veliko o hotelih, o hotelirstvu in o kmečkem turizmu, zelo malo pa se v teh turističnih razgovorih sliši o slovenskem planinskem in gorskem turizmu, ki je brez dvoma tudi sestavni del naših turističnih dejavnosti. V slovenskih gorah je po naših statistikah letno sedaj že več kot 1 500 000 obiskovalcev. Predvčerajšnjim smo brali v Delu, da je celotna republika Makedonija imela v lanskem letu 1 000 000 turistov, medtem ko smo v Sloveniji samo v naših gorah imeli 1 500 000 turistov, od tega morda 150 000 tujcev, vsi drugi pa so naši domači ljudje, predvsem delovni ljudje in mladina. To je brez dvoma izredno važen sestavni del slovenskega turizma. Predvsem so to turisti z manj polnimi žepi, ljudje z manjšimi dohodki, skratka ljudje, ki si težko privoščijo letovanje na našem morju in v hotelih A kategorije in podobno. To so preprosti ljudje, ki si aktiven dopust v preživljanju prostega časa lahko privoščijo v slovenskih gorah, kjer so v domovih bolj skromne razmere, ko si vsakdo lahko hrano in okrepčilo prinese s seboj in to použije v planinski koči, ne da bi ga za to kdo grdo gledal. Tako bi temu delu slovenskega turizma, poleg tega, da je to planinski turizem, lahko rekli — če nekoliko pretiravamo — tudi proletarski turizem ob kmečkem in hotelirskem turizmu.

Ta družbena pomoč, ki nam omogoča, da lahko vzdržujemo 160 planinskih postojank v Sloveniji, je za nas izredno pomembna, čeprav je — lahko se reče — še vedno skromna. Pri tem družbenem dogovoru, glede katerega danes predlagamo, da bi bil podpisan in podaljšán, ker se s tem nadaljuje samo sedemletno sodelovanje in podpora, gre za manj kot za milijardo starih dinarjev. Družbena pomoč republiškega proračuna prek Izvršnega sveta in Republiške telesno kulturne skupnosti je predvidena za leto 1981, če govorimo zaokroženo, v višini okoli 700 starih milijonov. To je, tovarišice in tovariši, 7 postelj v hotelu A kategorije na slovenski obali, če sem prav prebral informacije, da stane ena hotelska postelja, ki je v investicijskem znesku preračunana že na okoli 100 pa tudi 120 milijonov starih dinarjev. Zato lahko v imenu planincev obljubim, da bo ta pomoč še naprej izredno gospodarno in izredno vestno uporabljena, da bomo lahko vzdržali sedanjo materialno bazo.

Povedati pa moram še tole: V planinskih kočah v Sloveniji je okoli 5600 ležišč. To je več kot ima hotelskih ležišč najbolj razvita obalna turistična občina Piran s Portorožem in z Lucijo in več kot jih ima naša najbolj razvita kontinentalna občina Radovljica z Bledom in Bohinjem. To je velik turistični fond, ki je na voljo predvsem našim delovnim ljudem in mladim ljudem, ki se še šolajo, in ki zelo pridno obiskujejo naš gorski svet.

Drugi vidik pa predstavlja odnos do telesne kulture. V Sloveniji se po našem mnenju še zelo neenakomerno obravnava sklop telesne kulture. Veliko govorimo o tako imenovanem vrhunskem športu zlasti pa o tekmovalnem športu, in o tem, koliko nas vse to stane. Izredno malo pa se govori o netekmovalni sferi telesne kulture, kjer pa so poleg planincev vključeni tudi taborniki, ljudska tehnika, tehnična vzgoja, društvo Partizan in druge organizacije, ki imajo tisoče članov in ki v našem družbenem in društvenem življenju gotovo pomenijo tudi veliko obogatitev. Zato je prav, da ta družbeni dogovor poleg Izvršnega sveta podpiše tudi telesnokulturna skupnost. Ker je to Zbor občin, bi apeliral, da tudi delegati iz naših občin dajo pobudo telesnokulturnim skupnostim v občinah, da podprejo planinsko dejavnost, ker se obisk v naših gorah iz leta v leto povečuje, pri čemer planinci sami z amaterskim de-

lom in s svojimi sredstvi oziroma s članarino ne moremo vzdrževati planinskih postojank tako, kot bi radi, da bi bile na voljo vsem našim delovnim ljudem.

V družbenem dogovoru je govor tudi o planinskih poteh. Planinskih poti, ki jih naša planinska društva vzdržujejo v Sloveniji, je čez 7000 km. Leta in leta, pa tudi desetletja, se trudimo, da bi prodrli s tezo, da bi planinska pota, ki jih naša društva nadelujejo, zavarujejo, markirajo in opremljajo z napisi in z vsemi informacijami ter izdajajo pri tem tudi vodiče, zemljevide in podobno, bila priznana kot normalen podaljšek dolinskih komunikacij, bodisi zveznih, republiških, občinskih, krajevnih ali turističnih poti, ki jih v dolini priznavamo in financiramo na poseben način, medtem ko morajo za planinske poti skrbeti planinski amaterji, kar pa zahteva tudi mnogo stroškov in mnogo ur prostovoljnega dela naših idealistov in podobno.

Lahko rečem, da je planinstvo v Sloveniji prav gotovo nacionalni šport, ki sega v najširše plasti prebivalstva in ki vzbuja pri ljudeh prav gotovo večje zanimanje kot ga vzbujajo nogomet in podobni športi. Splošno zanimanje za gore izhaja iz prepričanja, da je to delovnim ljudem in mladini potrebno.

Upam, da ne zlorabljam vaše potrpežljivosti in da mi tudi ne boste zamerili, če nekoliko bolj hvalim to planinsko malho. Prav gotovo pa to, da ljudje v svojem prostem času odhajajo v hribe, veliko prispeva k telesnemu in duševnemu zdravju ljudi, k delovni sposobnosti in k boljšemu razpoloženju pri delu. Planinska aktivnost ne poteka v zaprti športni dvorani, ali pa na stadionu, ampak je naše »igrišče« vsa Slovenija in Jugoslavija. V tem je tudi velik element naše patriotične vzgoje in negovanja patriotične zavesti, ki jo je planinska organizacija v Sloveniji že od svoje ustanovitve, to je od 1893 leta naprej vneto gojila in vcepljala predvsem mladim rodovom. Zato vas prosim, da predlog, naj Izvršni svet v imenu republike podpiše družbeni dogovor in ga podaljša še za nadaljnjih pet let, podprete in izglasujete.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem bi dr. Mihi Potočniku lahko zagotovila, da bomo ne le z razumom, ampak celo s srcem glasovali za ta dogovor in zaželeli slovenskim in vsem drugim planincem veliko uspeha pri njihovem delu. Hkrati bi bilo prav, da se jim zahvalimo in jim damo priznanje za ves trud in za ves entuziazem, ki ga vlagajo v svoje delo. Se zbor s tem strinja? (Da.)

Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme takle sklep:

1. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov v obdobju od leta 1981—1985 se sprejme.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj pri podpisnikih družbenega dogovora uveljavlja pripombe, ki jih navaja Odbor za finance v svojem poročilu.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na statut Republiške skupnosti za cene.

V okviru te točke dnevnega reda bi, če menite, da je potrebno, razpravljali tudi o poročilu o stanju in nalogah na področju cen.

Uvodno poročilo smo poslušali na skupnem zasedanju in tudi uvodno obrazložitev k statutu. Statut je predložila Skupščini v potrditev Republiška skupnost za cene in za svojega predstavnika določila tovariša Jožeta Strleta, predsednika Republiške skupnosti za cene. Predstavniki Izvršnega sveta je tovariš Janez Šinkovec, svetovalec predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Tovariš Strle, želite morda besedo? (Ne.) Tovariš Šinkovec? (Ne.)

Statut ste dobili. Dobili ste tudi spremembe in dopolnitve tega statuta in mnenje Izvršnega sveta. Prečiščeno besedilo statuta je na razpolago v skupščinski dokumentaciji. Statut so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbor za finance, ki sta predložila skupno poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila svoje poročilo. Želite poročevalci besedo? (Ne.)

Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k statutu te skupnosti.

Na podlagi vseh gradiv in uvodnih besed začejam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k statutu Republiške skupnosti za cene. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na pripombe Zakonodajno-pravne komisije in odborov za družbenoekonomske odnose in razvoj ter za finance našega zbora, predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

Republiška skupnost za cene naj upošteva pripombe omenjenih delovnih teles ter o tem poroča zboru.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na statut ter spremembe in dopolnitve statuta Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Ker pri naslednji, to je 9. točki dnevnega reda obravnavamo statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja, predlagam zboru, da združimo obravnavo 8. in 9. točke dnevnega reda.

Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Statut ter spremembe in dopolnitve statuta je predložila v potrditev Pedagoška akademija, statut pa Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Želita morda predstavnika besedo? (Ne.) Predstavniki Izvršnega sveta pri tej točki je tovariš Leopold Kejžar, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

Celotno gradivo je bilo na voljo v skupščinski dokumentaciji. Prejeli ste mnenje Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Gradivo sta obravnavali skupini delegatov za proučitev statutov oziroma sprememb in dopolnitev statutov visokošolskih organizacij in Zakonodajno-pravna

komisija, ki so predložila pismena poročila, Skupina delegatov pa tudi predlog odloka o soglasju k omenjenima statutoma. Želite poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k statutoma oziroma k spremembam statuta Pedagoške akademije v Ljubljani in Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo in sprejem predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje in predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi dveh članov našega Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj. Predstavnica komisije je tovarišica Mihaela Verbičeva.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje.

O tem predlogu odloka začnjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje imenovan tovariš Vinko Trinkaus.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi dveh članov Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin.

O predlogu odloka pričnjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel. S tem sta bila razrešena dolžnosti člana Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin tovariša Marjan Simič in Miro Varšek, za člana tega odbora pa izvoljena tovariša Uroš Dular in Janez Leskovec.

Pri tej točki dnevnega reda moramo izvoliti oziroma imenovati še skupino delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanj za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog odloka o imenovanju omenjene skupine delegatov ste prejeli danes na klop. Člana te skupine delegatov iz našega zbora sta tovariš Tone Kranjc, delegat iz občine Maribor, in tovarišica Jožica Jarc, delegatka iz občine Tolmin.

Predlog sklepa je pripravila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Gre za to, da bi imeli medzborovsko skupino, ki bi proučevala gradiva, pregledovala poročila in potem poročala zborom, ne da bi direktno dobivali vsa ta gradiva na same seje zborov. Želi morda o tem kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine, predsedniku zбора ali predsednikom delovnih teles, pa tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki ste prejeli delegatski vprašnji skupine delegatov iz občine Logatec in skupine delegatov iz občine Zagorje ob Savi.

Na vprašanje skupine delegatov iz občine Logatec bo odgovoril tovariš Marjan Trebežnik, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. (Ni navzoč.) Kaj pa tovariš Perko, da bi odgovoril na vprašanje skupine iz Zagorja ob Savi? (Tudi ni navzoč.)

Na prejšnji seji zбора je bilo postavljeno delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Zagorje ob Savi v zvezi z izgradnjo hidroelektrarn in bo odgovor na to vprašanje dan na eni od naslednjih sej, ker je sekretar Skupščine občine Zagorje ob Savi obvestil zbor, da bo v zvezi s tem vprašanjem razpravljal tudi revirski družbeni svet za energetiko in bo verjetno postavil dodatno vprašanje.

Danes nismo dobili nobenega delegatskega vprašanja. Ker predstavnikov Izvršnega sveta, ki bosta odgovorila na delegatski vprašnji, še ni, predlagam 15 minut odmora.

(Seja zбора je bila prekinjena ob 11.45 in se je nadaljevala ob 12.20.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo sejo.

Da Zbor združenega dela in Družbenopolitični zbor ne bi po nepotrebnem čakala, predlagam, da najprej zaključimo 3. točko dnevnega reda. Prosim poročevalca medzborovske skupine delegatov, tovariša Silva Gorenca, da poroča zboru.

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Medzborovska skupina se je sestala in zelo natančno proučila vse pripombe, ki so bile izrečene v Zboru združenega dela in v Družbenopolitičnem zboru glede te točke dnevnega reda. Pri tem smo ugotovili naslednje:

1. Da so z vsemi predlogi in dopolnitvami delegati v vseh treh zborih dali podporo stališčem, ki so formulirani v predlogu sklepa. Med predlogom sklepa skupine delegatov, ki smo ga predložili, in razpravami ni takšnih razlik, ki bi zahtevale korekturo tega sklepa. Zato predlagamo, da sprejmete predloženi sklep, ki ga je predložila skupina delegatov, s konkretnimi pripombami in dopolnitvami, ki so razvidne iz načelnih pripomb, ugotovitev in predlogov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in so priloga k predlogu sklepa.

2. Glede nekaterih konkretnih pripomb pa smo predlagali, da bi jih predstavnik Izvršnega sveta komentiral in seveda tudi povedal, kako jih lahko vključimo v naša stališča.

Predsednica Silva Jerreb: Hvala! Prosim, besedo ima tovariš Praznik.

Zdravko Praznik: Menim, da pripombe pretežno zadevajo vprašanja realnosti oziroma boljše rečeno — v nekaterih točkah — nerealnosti zveznega plana, in uveljavljanja stabilizacijskega koncepta. Izraženih je bilo še nekaj dodatnih pogledov na ta vprašanja, ki jih osvetljujejo z drugih zornih kotov in zaradi tega menim, da bodo te pripombe v pomoč tistim, ki bodo sodelovali pri nadaljnjem oblikovanju zveznega plana in pri pripravljanju republiškega plana.

Pri tem, ko dajemo določene pripombe k zveznemu planu, pa je potrebno upoštevati tudi nekatere probleme, ki se v federaciji kot celoti drugače odražajo kot v Sloveniji. Vemo, da so nekateri problemi v Jugoslaviji taki, da večkrat otežkočajo izvajanje nekaterih, sicer zelo čvrsto zastavljenih ciljev. Med njimi je zelo pereče vprašanje zaposlenosti, saj se stopnja nezaposlenosti v Jugoslaviji bliža 10 %, v Sloveniji pa je le 1 do 2 %. Tu so še nekateri drugi problemi, kot so visoka zadolženost, predvsem zaradi težnje, da bi se posamezna manj razvita območja hitreje izvlekla iz gospodarske zaostalosti, potem so naravne nesreče, ki smo jim bili pred kratkim priča in pa — tudi to moram reči — precej odprta investicijska fronta v nekaterih republikah, ki zahteva dokončanje določenih investicij, če nočemo, da bi prišlo še do večjih neučinkovitosti na tem področju. To so nekatere zadeve, ki jih moramo upoštevati, ko pravzaprav zaostrojemo določena vprašanja.

Menim tudi, da so pripombe skupaj s predhodnimi poročili in informacijami večinoma tudi odgovor na nekatera vprašanja, ki so jih zlasti delegati iz Bežigrada postavili glede odpravljanja proračunskega deficita in odpravljanja plačilno-bilančnega deficita ter kako bomo zajezili inflacijo in podobno.

Moram reči, da plan lahko le delno pripomore k rešitvi teh vprašanj. Pripombe glede tega, kako si zamišljamo, da bi se ta vprašanja rešila, smo dali in jih ne bi ponavljali, pač pa je pri tem bistveno vprašanje, kako se bo ta plan izvajal, kako bo tudi tekoča politika opravila svojo funkcijo in zlasti, kako bomo uspeli krepiti dohodkovne motive za boljše gospodarjenje. Od tega je prav gotovo v veliki meri odvisno, kako bomo te probleme, o katerih je delegat govoril, rešili, med katerimi je bistvena uskladitev porabe z realnimi materialnimi okviri.

Bilo je postavljeno tudi vprašanje oziroma zahteva, da bi bilo treba dati na razpolago več dokumentacije k zveznemu planu. Danes je na pogovorih s skupinami delegatov bilo zavzeto stališče, da je treba omogočiti delegatom vpogled v to dokumentacijo, da pa zaradi obsežnosti gradiv teh ne kaže razmnoževati za vse delegate, ampak jih je potrebno poslati delegatskim skupinam oziroma imeti gradivo na razpolago, tako da je vpogled omogočen. Hkrati pa nas je ta razprava glede dokumentacije opozorila, da k predlogu plana, ki bo kot rečeno, danes ali jutri predložen Skupščini, priložimo tudi najnujnejši dokumentacijski material za vse delegate in bomo to tudi storili. Celotno dokumentacijo pa bomo prav tako poslali Skupščini, da bo na vpogled delegatom.

Tu sta še dve konkretni vprašanji. Prvo se nanaša na problem luških sporazumov in ladij, — to vprašanje je postavil delegat iz obale, — in vprašanje

izenačevanja izvoznih spodbud za turizem oziroma druge storitve z izvoznimi spodbudami za blago.

Glede prvega vprašanja, to se pravi glede luških sporazumov in ladij, je že sam delegat ugotovil, da je o tem stališče Izvršnega sveta ustrezno izraženo v predlogu družbenega plana, ki je bil na bazenskih posvetih že obravnavan. V zadnji redakciji je predlagatelj upošteval stališče, ki je bilo predlagano na bazenskem posvetu na obali, da se stališča Slovenije glede luških sporazumov in glede ladij izrazijo v okviru ukrepov ekonomske politike za obdobje 1981—1985. Gradivo bo na razpolago in se boste potem o tem stališču lahko konkretno izrekli, vendar je to stališče usmerjeno približno tako, kot je bilo že rečeno, da je še vprašanje, kako ga bo Slovenija uspela uveljaviti v medrepubliških dogovorih oziroma v dogovorih na zvezni ravni.

Glede vprašanja izvoznih spodbud bi moral reči, da se vsaj doslej na ravni federacije nismo zavzemali za to, da bi bile izvozne spodbude pretežno sredstvo za stimulacijo izvoza, ampak smo se zavzeli predvsem za tako imenovano politiko realnega kurza, medtem ko naj bi bile izvozne spodbude bolj instrument premagovanja raznih carinskih omejitev, ki jih imajo države, s katerimi sodelujemo, ne pa nadomestilo za defekten kurz ali pa za nerealno razmerje med zunanjo in notranjo ceno. To je bila osnovna zadeva, za katero smo se zavzemali, in bi bila prizadevanja v drugo smer v bistvu v nasprotju s to generalno politiko, ki smo jo na tem področju zastopali.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi kdo od delegatov razpravljati o obrazložitvah tovariša Gorenca in tovariša Praznika? (Ne.) Če ne, potem dajem, upošteva obe obrazložitvi, na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga danes dobili in ki je bil tudi obrazložen. Kdor je za, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa.

Zdaj bi se vrnilo na 11. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na vprašanje skupine delegatov iz občine Logatec bo odgovoril tovariš Marjan Trebežnik, republiški podsekretar v Republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim!

Marjan Trebežnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Logatec je postavila naslednje delegatsko vprašanje.

4. člen zakona o kmetijskih zemljiščih določa, kateri občan se šteje za kmeta. To svojstvo je konkretno opredeljeno v 5. točki omenjenega člena, in sicer tako, da opredeljuje vrednost proizvodnje in storitev, dosežene z osebnim delom v kmetijstvu, kot enega izmed pogojev, da se občan lahko šteje za kmeta. Glede na to, da v zakonu ni točno določeno, kaj je šteti za vrednost proizvodnje in storitev, dosežene z osebnim delom v kmetijstvu, vprašujemo, ali se tudi delo na izkoriščanju gozdov in vrednost prodanega lesa upošteva v tej enotretjinski vrednosti, določeni v 5. točki 4. člena zakona. Katerikoli lastnik, ki iz gozda pridobiva — lahko celo v obliki rente — več kot eno tretjino letnega povprečnega osebnega dohodka — za leto 1980 je bil okoli 35 000 dinarjev in če se ta dohodek iz gozda zdaj šteje v vrednost, doseženo z osebnim delom v kmetijski dejavnosti, potem je pri povprečni letni zalogi gozda dovolj

že lastništvo 7 ha, da se tak občan šteje za kmeta. Torej, če je tako tolmačiti določbo o statusu kmeta, bodo s februarjem prešli v družbeno lasnino le gozdovi lastnikov z manj kot 7 ha gozda, vsi ostali pa bodo kot doslej koristili gozdno rento.

Odgovor na vprašanje je naslednji. Postavljeno vprašanje in odgovor nanj sta danes aktualna in pomembna zlasti zato, ker se je 12. februarja letos iztek predpisan rok za prilagoditev obsega kmetijskih zemljišč in gozda z določbami tega zakona, ki se nanašajo na maksimum kmetijskih zemljišč in gozda za občane, ki po tem zakonu niso kmetje. Delegatsko vprašanje je pravzaprav usmerjeno v razlago o tem, ali se tudi delo na izkoriščanju gozdov in vrednost prodanega lesa upošteva v vrednosti proizvodnje in storitev, dosežene z osebnim delom v kmetijstvu v smislu 5. odstavka 4. člena zakona o kmetijskih zemljiščih. Ta določa, da se kot glavna oziroma dopolnilna dejavnost šteje v območjih, kjer imamo najboljša kmetijska zemljišča, takšna dejavnost, ki daje vrednost proizvodnje in storitve, dosežene v osebnem delom v kmetijstvu, da je mogoče doseči najmanj tretjino povprečnega osebnega dohodka v občini, v drugih območjih pa po merilih, ki jih določi občinska skupščina, upoštevajoč razvojno usmeritev posameznih območij.

Uvodoma je treba povedati, da zakon o kmetijskih zemljiščih ne opredeljuje statusa kmeta le na osnovi lastnine, temveč predvsem na osnovi osebnega obdelovanja kmetijskega zemljišča, pri čemer sta kmetijsko zemljišče in kmetijska dejavnost posebej poudarjeni. Izhajajoč iz tega je seveda pri ocenjevanju vrednosti proizvodnje in storitev, dosežene z osebnim delom v kmetijstvu, nujno potrebno upoštevati ves dohodek iz kmetijske dejavnosti, saj se ta glede na kmetijo kot gospodarsko enoto ne more deliti. Poleg dohodka iz lastne kmetijske proizvodnje je tako pri vrednosti proizvodnih storitev, dosežene z osebnim delom v kmetijstvu, upoštevati tudi dohodek, ki izvira iz združevanja dela, zemljišč, delovnih in drugih sredstev med kmeti in kmetov z delom delavcev ter z družbenimi sredstvi v kmetijskih zadrugah, v drugih oblikah združevanja kmetov, ali z delom delavcev in z družbenimi sredstvi v drugih organizacijah združenega dela.

Pri priznanju statusa kmeta se upošteva torej tudi dohodek od drugih, s kmetijsko proizvodnjo povezanih dejavnosti in tako tudi vrednost gozdne proizvodnje, če lastnik gozda z osebnim delom opravlja gospodarsko dejavnost. Ne more pa pridobiti statusa kmeta občan, ki je samo lastnik gozdov in z osebnim delom ne opravlja gozdarske dejavnosti in tudi z obdelovanjem kmetijskega zemljišča z osebnim delom, ne glede na to, ali je lastnik kmetijskega zemljišča, ne ustvarja predpisane vrednosti. Če pa je opravljanje gozdarske dejavnosti povezano z obdelovanjem kmetijskih zemljišč in tako s kmetijsko proizvodnjo, se pa tudi vrednost, pridobljena z opravljanjem gospodarske dejavnosti, upošteva kot vrednost proizvodnje in storitev, doseženih z osebnim delom v kmetijstvu, kadar gre za opredeljevanje statusa kmeta.

Takšen zaključek temelji na dejstvu, da je tudi gozd pri kmetiji in delo v njem tisti dodatni vir dohodka, ki poleg drugih dejavnosti, vezanih na kmetijsko proizvodnjo odvisno od naravnih razmer, bolj ali manj dopolnjuje dohodke kmetije in tako omogoča osnovno, torej kmetijsko dejavnost.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Odgovor boste dobili tudi pisмено. Želite morda postaviti še kakšno dodatno vprašanje? (Ne.)

Na vprašanje skupine delegatov iz Zagorja bo odgovoril tovariš Srečko Perko, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Srečko Perko: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za Zbor občin Skupščine občine Zagorje so v Zboru občin Skupščine SR Slovenije postavili naslednje vprašanje:

Kakšni so izgledi za normalno oskrbo kmetijstva z mineralnimi gnojili? V sedanji situaciji ni nobenih zagotovil, da bodo potrebne planske količine v letu 1981 zagotovljene.

Odgovor: Kot je znano, je Slovenija v resnih težavah glede oskrbe s potrebnim repromaterialom za potrebe kmetijstva, zato bo potrebna smotrna potrošnja mineralnih gnojil za potrebe družbeno organizirane proizvodnje s ciljem povečevanja domače proizvodnje hrane in zmanjševanja odvisnosti od uvoza. V tem smislu bo potrebno z vsemi ukrepi uvoz hrane zmanjšati na tisti minimum, ki ga doma ni mogoče proizvesti. Bilančno potrebuje Slovenija v letu 1981 vsega 230 000 ton mineralnih gnojil, od tega v prvem polletju okoli dve tretjini, kar znaša 150 000 ton, drugih 80 000 ton pa je potrebno za jesensko gnojenje.

Od teh količin gnojil v letu 1981 je s proizvajalci dogovorjenih 178 000 ton, od česar bo INA-Kutina zagotovila 93 000 ton, Tovarna dušika Ruše 75 000 ton ter Zorka—Šabac 10 000 ton. V Sloveniji tako po navedeni bilanci zaenkrat primanjkuje skupno 52 000 ton gnojil. Domači proizvajalci, predvsem pa INA-Kutina, zaradi zmanjšane proizvodnje ne bodo uspeli pokriti celotnih potreb. Predvsem je neugodna predvidena dinamika dobave gnojil, ki ne zadostuje za spomladanske potrebe.

Glede na to, da so v spomladanskem obdobju potrebe po dušičnih mineralnih gnojilih bistveno večje kot v drugih obdobjih leta in upoštevajoč, da domači proizvajalci ne pokrivajo potreb po dušičnih gnojilih, je predvsem nujen uvoz 20 000 ton dušičnih gnojil. Preostali manjkajoči del gnojil, ki znaša 32 000 ton, se bo zagotovil pri drugih jugoslovanskih proizvajalcih. Izpolnitev obveznosti proizvajalcev mineralnih gnojil bo odvisna tako od pravočasnega zagotavljanja deviznih sredstev za uvoz reprodukcijskih materialov za proizvodnjo mineralnih gnojil, kot od pravočasnega usklajevanja cen gnojil s porastom proizvodnih stroškov.

Stanje pri uresničevanju navedene bilance pri oskrbi z gnojili in izvajanju ukrepov v zvezi s tem je naslednje:

V postopku uvoza je 20 000 ton dušičnih mineralnih gnojil, poleg tega pa so doslej zagotovljena devizna sredstva za uvoz surovin za proizvodnjo 50 000 ton mineralnih gnojil pri INA-Kutina. Uvoz teh surovin je v teku in bo lahko INA-Kutina izpolnila sprejete obveznosti do Slovenije v letošnjem prvem trimesečju. Za preostali del potrebnih deviznih sredstev za uvoz repromateriala za proizvodnjo kompleksnih mineralnih gnojil, ki jih ni mogoče združiti v predvideni dinamiki, je v teku akcija za zagotavljanje potrebnih deviznih sredstev s tako imenovanim terminskim nakupom deviz.

Na osnovi tega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da bodo, upoštevaje tudi večjo in racionalnejšo porabo razpoložljivih organskih gnojil, pokrite potrebe po mineralnih gnojilih v letu 1981 za vso kmetijsko proizvodnjo, ki je oziroma bo s pogodbami dogovorjena in na tej podlagi tudi dana na tržišče.

Predsednica Silva Jerreb: Odgovor boste dobili tudi pismeno. Želite morda postaviti še kakšno dodatno vprašanje? (Ne.) Želi še kdo drug postaviti kako vprašanje? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Vinko Bah.

Vinko Bah: Glede na to, kako resno je vprašanje oskrbe z umetnimi gnojili, je po mojem mnenju edino prav, da je bilo postavljeno delegatsko vprašanje. Ni pa tako samo z umetnimi gnojili, temveč gre tudi za vprašanje oskrbe z zaščitnimi sredstvi. Prvo, kar bo kmetijstvo nujno potrebovalo, so zaščitna sredstva, ki jih pa ni mogoče nikjer dobiti. Zaradi tega menim, da če hočemo reševati kmetijstvo, ko je tako akuten problem prehrane, da ne bi iskali sredstev tam, kjer jih ni. Kmetijstvo je eden glavnih dobaviteljev na domačem trgu, saj izvažamo v glavnem živino, nekaj vina, drugo pa vse porabimo doma. Če hočemo zadovoljiti 85 % potreb po hrani sami, in mislim, da kmetijstvo to v nekaj letih zmore, potem je, glede na to, da samo tega bremena ne bo moglo nositi, nujno potrebno, da te težave rešuje tudi kdo drug. Ker kmetijstvo ne bo moglo zviševati cen, je edini izhod v subvenciji. Bilo bi prav, da bi Izvršni svet odgovoril, kako bo rešil ta vprašanja.

Predsednica Silva Jerreb: Boste sedaj odgovorili, ali naj to oblikujemo kot posebno vprašanje in ga pošljemo Izvršnemu svetu?

Jernej Rajer (iz klopi): Verjetno bi bilo potrebno to opredeliti kot delegatsko vprašanje, ker nas to zanima tudi v občini Nova Gorica.

Predsednica Silva Jerreb: Ali bi se dalo mogoče nekaj vendarle odgovoriti? Prosim, tovariš Perko!

Srečko Perko: Glede zaščitnih sredstev tole. Gre za zelo podoben problem pravočasnega zagotavljanja deviznih sredstev, kot za gnojila. Po drugi strani pa gre za zagotavljanje kratkoročnih dinarskih kreditov s strani bank, ker vemo, da slovenski proizvajalec Pinus pokriva dobrih 50 % slovenskih potreb, ostale potrebe pa pokrivajo drugi jugoslovanski proizvajalci, ki pa zaenkrat predvsem zahtevajo dinarske kratkoročne kredite. Prav tako je problematična dinamika zagotavljanja teh zaščitnih sredstev in začasna rešitev je terminski nakup deviznih sredstev pri banki, da se ta dinamika zagotavljanja sredstev zagotovi, v kasnejši fazi pa se bodo morala zagotoviti devizna sredstva za vračila banki. Tako gre za zelo podoben način reševanja oskrbe z zaščitnimi sredstvi, s tem da pri gnojilih še čakamo na usklajevanje cen, medtem ko pri zaščitnih sredstvih ta problem še ni tako pereč.

Predsednica Silva Jerreb: Želi še kdo postaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, potem zaključujem 11. točko dnevnega reda.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog aktov ESA 668.

To točko dnevnega reda bomo obravnavali v smislu drugega odstavka 398. člena in drugega odstavka 399. člena poslovnika Skupščine. Zato prosim predstavnike sredstev javnega obveščanja in vse tiste, ki na današnji seji

niso delegati oziroma nimajo zadolžitev v zvezi s to točko dnevnega reda, da zapustijo dvorano, ker bomo opravili obravnavo brez navzočnosti javnosti.

Preden zaključim sejo, obveščam zbor, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, pri katerih smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom združenega dela in z Družbenopolitičnim zborom.

S tem je dnevni red današnje seje zbora izčrpan. Zahvaljujem se vam za udeležbo in za razpravo ter zaključujem 51. sejo Zbora občin.

(Seja zbora je bila končana ob 13. uri.)

52. seja

(25. marca 1981)

Predsedovala: **Silva Jereb**,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica **Silva Jereb**: Tovarišice in tovariši delegati. Začenjam 52. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

Po 15. členu poslovnika našega zbora moramo na začetku vsake seje preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor. V to komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: tovariša Leopolda Samso, delegata iz občine Postojna za predsednika in tovariša Jožeta Kolarja, delegata iz občine Ptuj in Nika Talerja, delegata iz občine Radovljica, za člana. Če se s tako komisijo strinjate, potem prosim, da to potrdite z dvigom rok. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 52. sejo zbora izvoljeni: tovariš Leopold Samsa, za predsednika in tovariša Jože Kolar in Niko Taler za člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se takoj sestane, pregleda pooblastila in pripravi poročilo za zbor. Vas pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Ker bi radi, da bi Izvršni svet, če se le da, na delegatska vprašanja odgovoril že ob koncu današnje seje, prosim tiste delegate, ki imate pripravljena delegatska vprašanja, pa jih še niste oddali, da jih oddate sekretarju zbora. Vprašanja bomo takoj posredovali Izvršnemu svetu ali pa drugim naslovnikom z željo, da nanje odgovorijo, če se da, že na današnji seji.

Vse tiste, ki imate namen razpravljati, pa se še niste prijavi, prosim, da to storite, medtem ko čakamo na poročilo komisije.

Precej gradiva ste dobili danes na klop. Rada bi vas opozorila zlasti na amandmaje Izvršnega sveta in na opredelitve Izvršnega sveta do amandmajev, mnenj, predlogov in pripomb, ki jih je Izvršni svet dobil v pripravah na današnjo sejo v zvezi z družbenim planom.

Prosim zlasti delegate iz tistih občin, kjer ste predlagali bodisi amandmaje bodisi, da ste imeli pripombe, da pogledate vsaj tisti del, ki zadeva vašo občino, da bi pozneje pri točki dnevnega reda lahko sproti ugotovili, ali se s takim modificiranim predlogom Izvršnega sveta, ali pa z zavrnitvijo strinjate, ali pa vztrajate pri svojih amandmajih, ker bi potem o njih morali posebej glasovati.

Delegata iz občine Ljubljana Moste-Polje, ki ima pripravljen amandma k spremembam zakona o kmetijskih zemljiščih, opozarjam, da ga bo lahko uveljavljal s podpisi še devetih delegatov.

Kot vidim, je komisija končala z delom in prosim predsednika, da poroča zboru.

Leopold Samsa: Poročilo o pregledu pooblastil za 52. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za 25. marec 1981 ob 9. uri v mali dvorani posloplja Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležuje današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegata iz občine Radlje ob Dravi.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato v smislu 1. odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 52. sejo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Slišali ste poročilo verifikacijske komisije. Želi kdo razpravljati o tem poročilu? (Ne.)

Če ne, potem prosim, da ga z dvigom rok potrdite. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 52. sejo Zbora občin.

Hkrati ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Na današnjo sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta po-
vabljeni še predstavniki Republiške konference SZDL, Republiškega sveta
Zveze sindikatov in Skupnosti slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda,
predstavniki Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in
na vasi pri Predsedstvu RK SZDL in Zadružne zveze Slovenije k 5. in 6. točki,
predstavniki Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet k
7., Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije k 8., Sveta za družbenopoli-
tični sistem in Volilne komisije pri Republiški konferenci SZDL k 10. in 11. ter
Časopisnega zavoda Uradni list SRS k 14. točki dnevnega reda po sklicu.

Obveščena sem, da se današnje seje udeležujejo dr. Emil Čeferin za Združeno zvezo Slovenije, Alojz Bakan za Samoupravno interesno skupnost za železniški in luški promet, Tone Hren za Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije.

Kot poročevalci delovnih teles našega zbora in Skupščine pa so navzoči: tovariš Silvo Gorenc za skupino delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, tovariš Mitja Horvat, predsednik Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, tovariš Franc Zorman, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, tovariš Franc Štrakl, član Odbora za finance, tovariš Andrej Cankar, član Odbora za finance, tovariš Andrej Cankar, član Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, tovariš Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, tovariš Ivan Einfalt, član Komisije za pravosodje, tovariš Filip Dolinar, član Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Gianfranco Silian, član Komisije za narodnosti.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 52. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 3. marca 1981 sem dnevni red za današnjo sejo razširila še z naslednjo točko, in sicer z osnutkom ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

Ker je Izvršni svet z dopisom z dne 24. 3. 1981 umaknil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, bomo obravnavali ta akt le v prvi fazi, to je kot predlog za izdajo zakona.

Dopis Izvršnega sveta ste danes prejeli na klop.

Osnutek je umaknjen zato, ker so bile, kot ste lahko razbrali iz poročila, dane različne sugestije in pripombe in je prav, da ta dokument obravnavamo v vseh fazah.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 52. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnika 51. seje Zbora občin,
3. osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije,
4. predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985,
5. osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985,
6. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih,
7. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše,
8. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa,
9. predlog zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma,
10. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona,

11. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okolišev za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije,

12. predlog zakonâ o določitvi zaokroženega urbanega območja občin Maribor-Pesnica, Maribor-Pobrežje, Maribor-Rotovž, Maribor Ruše, Maribor-Tabor in Maribor-Tezno,

13. predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona,

14. predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije«,

15. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981 do 1985,

16. osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije kot članske vloge SFR Jugoslavije v Afriški banki za razvoj,

17. predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v SFR Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski,

18. odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije, s katero ugotavlja, da je 3. odstavek 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih v nasprotju z zakonom o kazenskem postopku in zakonom o pravnem postopku,

19. odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, da 2. in 3. odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Ur. l. SRS, št. 30/69) nista v skladu z ustavo SR Slovenije,

20. predlog periodičnega delovnega načrta zborov Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981,

21. volitve in imenovanja,

22. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi kdo o takem dnevnem redu razpravljati? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak dnevni red, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje določen tako, kot sem ga danes predlagala, in sicer soglasno. Tak dnevni red ste dobili danes tudi na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali ekspeze k 4. točki dnevnega reda, to je k predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki ga bo dal predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, tovariš Janez Zemljarič, in poročilo o poteku usklajevanja osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 in o uveljavitvi pripomb Skupščine SR Slovenije, ki ga bo dal tovariš Marko Bulc, vodja delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Skupno zasedanje bo po dogovoru s predsedniki zborov vodil predsednik Zbora združenega dela, tovariš Emil Tomažič.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 51. seje zbora.

Osnutek zapisnika ste dobili. Ima morda kdo kakšno pripombo ali popravek k zapisniku? (Nihče.) Če ne, potem prosim, da glasujemo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 51. seje.

Zdaj pa prosim, da odidete v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 10.55.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z našim delom.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

Osnutek amandmajev k ustavi je bil objavljen v prilogi 15 Poročevalca. Prejeli ste tudi stališče Republiške konference SZDL Slovenije in mnenje Izvršnega sveta. Osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije je obravnavala Komisija za pripravo sprememb ustave SR Slovenije in zboru predložila pismeno mnenje, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor in predloge, pripombe ter mnenja k osnutku amandmajev.

Prav tako je osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije obravnavala Zakonodajno-pravna komisija in predložila pismeno poročilo, ki ste ga prejeli danes na klop.

Dovolite mi, da kot član Komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije povem nekaj besed.

Zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije je na seji dne 29. oktobra 1980 določil osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije in ga poslal v javno razpravo skupščinam socialističnih republik in skupščinam socialističnih avtonomnih pokrajin v mnenje. Javna razprava o osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije je v SR Sloveniji potekala hkrati z javno razpravo v osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije.

V javni razpravi, ki jo je organizirala in usmerjala Socialistična zveza delovnega ljudstva, je bilo v ospredju zlasti vprašanje pomembnosti vsebine, izhodišč in ciljev teh amandmajev za uresničevanje celotnega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, še posebej pa za delovanje in izpopolnjevanje delegatskega skupščinskega sistema, dela in odgovornosti izvršilnih in upravnih organov ter splošnega političnega in družbenega nadzorstva nad delom organov oblasti in samoupravljanja ter nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij.

Tako imata osnutek amandmajev in javna razprava poseben pomen za nadaljnjo demokratizacijo družbenih odnosov in procesov družbenega odločanja, s poudarjeno odgovornostjo za uveljavljanje odločujoče vloge delovnih ljudi in njihovih pravic in odgovornosti pri opravljanju ekonomskih in političnih funkcij v družbi, v čemer je tudi bistvo Titove pobude.

Republiška konferenca Socialistične zveze je na seji 17. marca letos na podlagi poročila svojega Predsedstva, poročil občinskih konferenc SZDL in republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij ocenila javno razpravo o osnutku dopolnil k ustavi SFRJ in ugotovila, da so delavci, delovni ljudje in občani podprli usmeritev, vsebino in obrazložitev osnutka amandmajev k ustavi SFRJ.

Še posebej je bilo podprto načelo, da ostaja osnutek amandmajev k ustavi SFRJ v mejah enotnih temeljev političnega sistema, kar omogoča republikam in pokrajinama, da skladno z njihovim ustavnim položajem in odgovornostjo

ter specifičnimi razmerami samostojno urejajo vsa druga vprašanja med njimi tudi trajanje mandatne dobe in ponovno izvolitev članov organov teh družbeno-političnih skupnosti.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije je na seji 10. marca letos obravnavala osnutek amandmajev k ustavi SFRJ ter predloge, pripombe in mnenja, oblikovana v javni razpravi o osnutku. Komisija je ugotovila, da so nekateri predlogi iz javne razprave taki, da je o njih potrebno razpravljati tudi v Komisiji Skupščine SFRJ za ustavna vprašanja, meni pa, da ostajajo v okviru temeljnih izhodišč ustavnih sprememb, zaradi česar ni potrebno da bi Skupščina SR Slovenije o njih zavzemala svoje stališče.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije predlaga zborom Skupščine SR Slovenije, da dajo mnenje k osnutku amandmajev k ustavi SFRJ v besedilu, ki ga predlaga komisija.

Na podlagi vseh predloženih gradiv pričnjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Ce ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje mnenje Komisije Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije. Kdor je za, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je mnenje Komisije soglasno sprejeto.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

Predlog družbenega plana SR Slovenije je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoje predstavnike določil člane Izvršnega sveta, tovariša Tomaža Ertla, Marka Vraničarja, Marjana Simiča in Tatjano Kosovelovo ter namestnika direktorja Zavoda SRS za družbeno planiranje Živka Pregla in pomočnika direktorja Andreja Briškega.

Ekspoze smo poslušali na skupnem zasedanju.

Predlog družbenega plana je bil objavljen v prilogi 1 Poročevalca. V Poročevalcu št. 5 pa je bil objavljen dogovor o temeljnih družbenega plana za obdobje 1981—1985.

K tej točki ste prejeli stališče Republiške konference SZDL Slovenije, stališče in pripombe Republiškega sveta Zveze sindikatov ter amandmaje skupin delegatov iz občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika, Kranj, Logatec, Ljubljana-Siška in Sežana. Pripombe k predlogu družbenega plana pa so posredovali še Izvršni svet Skupščine občine Idrija, Izvršni svet Skupščine mesta Ljubljana, skupina delegatov iz občine Škofja Loka, Izobraževalna skupnost Slovenije, Zdravstvena skupnost in Zveza društev za varstvo okolja Slovenije.

Danes pa ste na klop prejeli amandmaje Izvršnega sveta, ki se je opredelil do vseh predloženih amandmajev občin Logatec, Kranj, Novo mesto, Šiška, Komisije za narodnosti, Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravne komisije.

Prav tako se je Izvršni svet opredelil do pripomb, ki niso oblikovane v smislu amandmajev in so jih posredovale samoupravne organizacije in skupnosti, skupine delegatov in izvršni sveti nekaterih občin. Na začetku današnje seje pa smo dobili še pripombe Skupščine občine Ilirska Bistrica.

Predlog družbenega plana so obravnavali: Odbor za finance, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-ko-

munalna vprašanja in varstvo okolja, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Komisija za narodnosti in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru poročali. Želijo poročevalci odborov in komisij besedo? (Da.) Besedo ima Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije.

Milan Gaspari: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija je predložila dva amandmaja k predlogu družbenega plana. Drugega je Izvršni svet v svojih predlogih, ki smo jih danes dobili, v celoti upošteval, zato iz teh razlogov umikamo ta amandma k poglavju »Smeri in okviri za sprejemanje razvojne politike«, pod točko 5.19.

V poglavju »Prestrukturiranje družbenih dejavnosti« pod točko 4.5.3. pa je Izvršni svet upošteval amandma Izobraževalne skupnosti z nekoliko drugačno formulacijo, s katero so tudi smiselno upoštevanji razlogi, zaradi katerih je dala svoj amandma Zakonodajno-pravna komisija in zato tudi ta amandma umikamo.

Zakonodajno-pravna komisija se je ustavila še ob formulaciji določbe 5.19., in sicer zato, ker iz besedila ni bilo povsem jasno razvidno, ali je zagotavljanje infrastrukturnih potreb na področju PTT prometa tudi tisti nujni cilj družbenega plana, ki ga je treba doseči v naslednjem srednjeročnem obdobju. To vprašanje je Izvršni svet obrazložil, zato k temu nimamo pripomb.

K danes sprejetim amandmajem pa lahko v imenu Zakonodajno-pravne komisije glede amandmaja skupine delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin iz občine Sežana pripomnim to, da iz pravno sistemskega vidika ta amandma ni sprejemljiv, glede na to, da se lahko dejavnosti posebnega družbenega pomena opredeljujejo samo z zakonom oziroma z odlokom skupščine občine oziroma posebne družbenopolitične skupnosti, kar izhaja iz 51. člena ustave SR Slovenije in se torej ne morejo opredeljevati z družbenim planom.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog družbenega plana obravnava danes tudi Družbenopolitični zbor v smislu 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, tako da o njem daje pristojnima zboroma svoja stališča. Predlog teh stališč ste dobili danes na klop.

Prav tako je predlog družbenega plana obravnavala Medzborovska skupina delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in zboru predložila pismeno poročilo.

Prav tako pa je skupina obravnavala tudi amandmaje Izvršnega sveta na svoji včerajšnji seji. Zato prosim poročevalca skupine tovariša Silva Gorenca, predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, da poroča o delu te medzborovske skupine delegatov.

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vsi trije zbori Skupščine so septembra lani ustanovili medzborovsko skupino delegatov z nalogo, da spremljanje poročil Izvršnega sveta o temeljih zveznega in republiškega družbenega plana ter pripravo obeh planov.

Skupina je imela tudi nalogo, da opravi potrebna usklajevanja stališč, mnenj, pripomb in predlogov, oblikovanih v posameznih fazah obravnave planskih aktov in to v tesnem sodelovanju z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije, da bi se s tako metodo dela dosegla največja možna stopnja usklajenosti in da bi bilo olajšano usklajevanje na sejah zborov.

Zaradi takšnega načina dela skupina torej tudi pri oblikovanju pobud in predlogov ter pri predlaganju amandmajev praviloma ni samostojno predlagala amandmajev, temveč je izhajala iz že predlaganih rešitev, oblikovanih v delegatskih razpravah na vseh ravneh.

Posebej želim poudariti, da je bil v vseh dosedanjih razpravah izražen izredno velik interes za vsebino družbenega plana naše republike. Zato je skupina usklajevanje opravila zelo pozno, 19. tega meseca, in tudi še včeraj popoldne, ko je bila seznanjena z opredelitvami Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Znano vam je tudi, da so o predlogu dokumenta razpravljala vsa pristojna delovna telesa te Skupščine in najodgovornejši organi družbenopolitičnih organizacij na ravni republike. Potekale so tudi številne razprave v občinah, v organizacijah združenega dela, v organih Gospodarske zbornice in tako dalje.

Ker je bilo usklajevanje v skupini ves čas odprto, je bil s predlagateljem dosežen tudi dogovor, da amandmaje k predlogu plana, oblikovane v skupinah delegatov in v organizacijah in skupnostih, ki jih glede na naravo plana sprejema, predloži kot svoje amandmaje, da se tako olajša združena obravnava vseh številnih predlogov za spremembe in dopolnitve, ki jih je bilo blizu 100, vključno z amandmaji skupine, razvidnih iz njenega poročila z dne 20. marca 1981.

Danes ste na klop prejeli predloge amandmajev in druge opredelitve Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Zato v imenu skupine umikam njene amandmaje, ker je skupina na včerajšnji popoldanski seji ugotovila, da je Izvršni svet s svojimi amandmaji upošteval njene opredelitve, ki zadevajo področje stanarin, položaja narodnosti, olajšav pretežnim izvoznikom, zaposlovanja in starostnega zavarovanja kmetov. Prav tako je skupina ugotovila, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v svojih amandmajih smiselno upošteval njene opredelitve glede spodbujanja živinoreje in oskrbe z mineralnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je ustrezno opredelil tudi tiste naloge, ki izhajajo iz dogovorov z drugimi republikami glede razvoja Spominskega območja Žumberak-Gorjanci in Spominskega parka Trebče. V skladu s stališči delovnih teles je ustrezno vključena tudi ureditev Spominskega območja partizanskega Roga z Bazo 20 in območja Črmošnjic.

Glede predloga Izvršnega sveta Skupščine občine Idrija je skupina soglašala z opredelitvijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da je predlog še v fazi tehnično-ekonomskih proučevanj in še ni samoupravno verificiran, zato ga še ni mogoče sprejeti.

V skladu z načelno opredelitvijo, da se v plan ne more uvrščati nalog in obveznosti, ki niso sprejete z dogovorom o temeljih družbenega plana, je skupina ugotovila, da je predlagatelj upošteval njene opredelitve glede industrijsko-energetske cone Dolsko pri Ljubljani in konkretne opredelitve glede razvoja zimskega turizma v točki 4.1.10. Skupina je soglašala s predlagateljem, da je to predmet dogovora o temeljih družbenega plana oziroma njihovih aneksov.

Skupina je prav tako podprla amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede usmeritev v zvezi z razvojem delovne organizacije Ina-Nafta Lendava, saj je usklajen s sestavljeno organizacijo združenega dela Ina in z drugimi družbenimi in političnimi dejavniki v pomurski regiji.

Skupina pa je bila seznanjena tudi s predlogi za spremembe in dopolnitve predloga plana, ki so jih predložili Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije, Izvršni odbor Zdravstvene skupnosti Slovenije, skupina delegatov iz ob-

čine Maribor in skupina delegatov iz občine Škofja Loka. V zvezi s predlogi Zdravstvene skupnosti in Izobraževalne skupnosti je skupina menila, da se mora do teh predlogov opredeliti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, zlasti kar zadeva njuna predloga za spremembo prvega odstavka točke 4.5.1., ki se vsebinsko razlikujeta. Taka opredelitev je razvidna iz gradiva, ki smo ga danes prejeli na klop.

Glede predlogov skupine delegatov iz Maribora pa je bilo v zvezi s predlogom za dopolnitev točke 4.3.2. ocenjeno, da je potrebno ta vprašanja urediti z dogovorom o temeljih plana oziroma s samoupravnim sporazumom o temeljih plana v okviru Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet. Smiselno to velja tudi glede stališč skupine delegatov iz občine Škofja Loka.

Iz doslej povedanega tudi izhaja, da skupina ni izhajala iz formalno-pravnih vidikov oziroma poslovniških zahtev glede rokov za predložitev amandmajev, saj sta prav Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in medzborovska skupina delegatov glede na zahtevnost in pomembnost obravnavanega dokumenta z vso vsebinsko in rokovno odprtostjo obravnavala številne pobude in predloge z namenom, da bi ta družbeni plan bil sprejet kot naš skupni temeljni razvojni dokument za to srednjeročno obdobje. Pri tem pa želim posebej poudariti, da sta tako skupina delegatov kot tudi Izvršni svet vztrajala, da v planu ne kaže ponavljati nalog in obveznosti iz dogovorov o temeljih plana niti ni mogoče vnašati vanj nalog, ki niso urejene v dogovorih oziroma v sporazumih o temeljih planov na vseh ravneh. Na to so opozorila tudi delovna telesa naše Skupščine, saj gre za pomemben vidik uresničevanja sistema samoupravnega družbenega planiranja, ki ga je v skladu z opredelitvami skupine upošteval tudi Izvršni svet pri predlaganju amandmajev in opredelitev do posameznih nalog.

Glede na včerajšnji dogovor na seji skupine pa predlagam, da delegati skrbno ocenite, v kolikšni meri so vsebinsko — posebej poudarjam vsebinsko — v amandmajih Izvršnega sveta zajeti vsi številni predlogi za spremembo besedila predloga družbenega plana. Naša skupina delegatov je na včerajšnji seji namreč ocenila, da smo vsebinsko usklajeni glede rešitev, ki jih predlaga Izvršni svet v svojih amandmajih.

Način, na kakršen je gradivo danes predložil Izvršni svet z razdelitvijo vseh predlogov na tiste, ki so sprejeti v različnih oblikah, in na tiste, ki jih ni bilo mogoče sprejeti, je dokaj ilustrativen in omogoča, da pri skrbnem pregledu lahko vsak delegat ugotovi, kakšno usodo je konkretno doživel predlog, ki je bil podan.

Skupina je tudi ugotovila, da je bilo v vseh dosedanjih razpravah poudarjeno, da mora biti breme stabilizacije enakomerno porazdeljeno, da pa precej pobud in predlogov izhaja iz sedanjih težav in jih ni mogoče vgrajevati v plan kot razvojno politiko, temveč jih je potrebno operativno in akcijsko reševati v okviru tekoče ekonomske politike. Kot veste, je s tem namenom sklicano izredno zasedanje zborov 7. aprila. Zato v imenu skupine tudi predlagam, da pri presoji predlaganih sprememb in dopolnitev upoštevate kriterije glede vsebine plana, s katerimi sem vas na kratko seznanil. Od naših skupnih ugotovitev na sejah 7. aprila pa bo odvisno, ali bodo potrebne tudi spremembe letošnje resolucijske resolucije, ki smo jo že sprejeli.

Ob zaključku predlagam, da potrdite delo skupine in da ugotovite, da je opravila naloge, za katere je bila ustanovljena, in da sprejmete predlog družbe-

nega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v predloženem besedilu in s predloženimi amandmaji Izvršnega sveta. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Gorenc. Obveščam vas, da so člani medzborovske skupine delegatov, v imenu katerih je pravkar poročal tovariš Gorenc, tudi navzoči na današnjih sejah zborov. Spremljali bodo razpravo in po potrebi na koncu razprave predložili še morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga družbenega plana.

Obveščena sem bila, da bo amandmaje Izvršnega sveta in opredelitve Izvršnega sveta do posameznih amandmajev in predlogov, ki jih ni bilo mogoče upoštevati, obrazložil predstavnik Izvršnega sveta še preden začnemo z razpravo.

Besedo ima tovariš Živko Pregl, namestnik direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

Živko Pregl: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. V bistvu gre samo za dva popravka. Delali smo ponoči, zato sta iz tehničnih razlogov izpadli dve zadevi, sicer pa menim, da amandmajev Izvršnega sveta ni potrebno širše komentirati. Rad pa bi dodal dva popravka.

Na 2. strani je potrebno vstaviti novo točko 1.4. a) z naslednjo vsebino: »na strani 8) se v točki 4.1.10 v 5. odstavku črta besedilo med pomišljajema, ki se glasi: »v tem okviru bo proučena možnost in začeto urejanje smučišč na območju Pokljuke«. Izvršni svet je sprejel stališče, da se to črta, iz tehničnih razlogov pa to ni navedeno. Ni pa sprejemljiv predlog, da se doda nova 28. točka na predlog Skupščine občine Sežana, in sicer, da bi se v točki 4.1.9 pogozdovanja Krasa razglasilo za dejavnost posebnega družbenega pomena. Stališče Izvršnega sveta je bilo identično tistemu, ki ga je razložil tovariš Gaspari v imenu Zakonodajno-pravne komisije te Skupščine, da tega ni mogoče storiti s planom, ampak je to zadeva, ki jo bo potrebno upoštevati pri zakonodajni aktivnosti.

Predsednica Silva Jereb: Danes ste na klop dobili tudi poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o poteku usklajevanja družbenega plana SFR Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Poročilo smo poslušali tudi na skupnem zasedanju. Prav tako ste prejeli poročilo pristojnih delovnih teles zborov o obravnavi poročila delegacije, zato bi v okviru te točke razpravljali tudi o poročilu delegacije.

Na osnovi vseh predloženih gradiv in poročila delegacije pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško.

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Krško so na včerajšnji seji v celoti podprli predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 kot temeljni dokument družbenega razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju. V svoji razpravi so zbori tudi ugotovili njegovo skladnost s temelji planov v posameznih dejavnostih in v tem smislu predstavlja sintezo v sistemu družbenega planiranja. Ob tem načelnem stališču in izraženi podpori družbenemu planu pa so delegati opozorili na nekatera odprta, vendar zelo pomembna vprašanja, ki neposredno zadevajo izvrševanje družbenega plana.

V vseh planskih in drugih dokumentih je razvoj kmetijske dejavnosti opredeljen kot prioriteta dejavnost, ki mora imeti v družbenem planu prevladujočo vlogo s posebnim poudarkom na pridelovanju hrane kot strateški osnovi našega razvoja. Kljub takim stališčem in načelom, pa v praksi to področje nima z družbenim planom in drugimi dokumenti ustreznega položaja. Niso zagotovljena potrebna bančna sredstva za investicijska vlaganja v povečanje proizvodnje mesa in drugih kmetijskih proizvodov. Še vedno se soočamo s skokovitim naraščanjem cen reprodukcijskega materiala. Zelo neusklajena so tudi razmerja med ceno repromateriala in kmetijskimi proizvodi. Prav tako so ravno v tej Skupščini propadla prizadevanja nekaterih občin za zakonsko ureditev združevanja sredstev za pospeševanje razvoja kmetijstva, čeprav ta prispevek ne bi bistveno obremenil združenega dela. Dokaj nenačelni smo pri obravnavanju cen sploh, ker z njihovo liberalizacijo in z zadrževanjem cen proizvodov, zlasti s področja kmetijstva, destimulativno vplivamo na dejavnosti, ki smo jih politično in ekonomsko opredelili kot strateške.

Tudi glede kompenzacij na področju kmetijstva so stvari še vedno dokaj nedorečene in po svoji vsebini ne zagotavljajo možnosti in pogojev za hitrejši razvoj kmetijstva in večjo spodbudo v naporih, da do konca leta 1985 dosežemo dogovorjeni cilj, da bodo kmetijski proizvodi pomembna postavka v menjavi s tujino.

V skladu s temi ugotovitvami zbori Skupščine občine Krško predlagajo, da odgovorni organi v republiki v najkrajšem času pripravijo predloge konkretnih ukrepov za zagotovitev materialne osnove razvoja kmetijstva s sredstvi združenih bank in združevanjem sredstev po samoupravnem sporazumu ter druge ukrepe, ki bodo omogočili izvajanje razvojnih programov na področju kmetijstva.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Plut. Besedo ima tovariš Franc Valenčak, delegat iz občine Šmarje pri Jelšah, ki bo govoril tudi v imenu skupine delegatov iz občine Šentjur pri Celju.

Franc Valenčak: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V delegaciji za Zbor občin smo temeljito obravnavali družbeni plan SR Slovenije v vseh fazah oblikovanja. Vseskozi smo bili seznanjeni s stališči družbenopolitičnih organizacij v občini in krajevni skupnosti ter delovnih organizacijah, ki so se oblikovale na sejah vseh zborov skupščine.

Današnjo razpravo smo uskladili z delegacijo občine Šentjur pri Celju. Ob sprejemanju družbenega plana SR Slovenije želimo opozoriti na nekatera vprašanja in naloge s področja strateškega razvoja, ki so sicer v planu načelno opredeljene, vendar jih bomo morali v ostalih planskih dokumentih in praksi veliko bolj konkretno opredeliti in dodelati. Dosedanji uspeh politike pospeševanja razvoja gospodarsko manj razvitih območij v Sloveniji se kaže v nadpovprečni rasti družbenega proizvoda, v hitrejšem zaposlovanju, v izenačevanju pogojev na področju splošne in skupne porabe s solidarnim dopolnjevanjem ter z nekaterimi direktnimi nalogami samoupravnih interesnih skupnosti s področja materialne proizvodnje, ki prispevajo k hitrejšemu reševanju problemov razvoja gospodarske infrastrukture.

Ti uspehi so rezultat dosedanje politike do enakomernega regionalnega razvoja Slovenije, ki je vgrajena v številnih političnih dokumentih, družbenem

planu in posebnem družbenem dogovoru, ki je konkretno zavezoval nosilce posameznih dejavnosti k angažiranju na manj razvitih območjih v preteklem srednjeročnem obdobju.

Dosedanji ukrepi so bili bolj učinkoviti na področju izgradnje gospodarske infrastrukture in na področju izenačevanja pogojev dela družbenih dejavnosti. Številni kilometri moderniziranih cest, novi šolski objekti in vse drugo, kar je bilo narejenega z angažiranjem samoupravnih interesnih skupnosti in z aktivnostjo občanov, ki so s prostovoljnimi prispevki in delom oplemenitili tako pridobljena sredstva, potrjujejo ugotovitve o učinkovitosti ukrepov na teh področjih.

V manjši meri pa so bili uresničeni načrti za hitrejši razvoj gospodarstva in s tem krepitev lastne materialne osnove. Neuresničeni so ostali programi naložb v nove zmogljivosti, s tem pa tudi hitrejše zaposlovanje razpoložljive delovne sile.

Nove naložbe, ki so bile realizirane, so v glavnem rezultat prizadevanj in naporov nosilcev gospodarstva v manj razvitih sredinah, medtem ko usmerjanje naložb iz industrijsko razvitejše sredine ni bilo zadovoljivo. Očitno je, da dosedanji sistem spodbujanja in usmerjanja naložb na manj razvita območja ni bil dovolj učinkovit.

Ob prehodu v novo srednjeročno obdobje ugotavljamo, da kljub dinamični rasti niso bili doseženi bistveni premiki v smeri zmanjševanja razlik. Nasprotno. Po nekaterih kazalcih se te razlike povečujejo. Potrebne so bile dodatne spodbude za hitrejšo gospodarsko rast na teh območjih.

Ugotavljamo pa, da smo ob vstopu v novo srednjeročno obdobje na nekaterih področjih v bistveno slabšem položaju, kot pa smo bili doslej.

1. Stimulacije za nove naložbe na manj razvitih območjih so se zaradi spremenjenega sistema plačevanja prispevkov samoupravnim interesnim skupnostim materialne proizvodnje zmanjšale kar za štirikrat.

2. Bistveno so se poslabšali pogoji kreditiranja bank.

3. Nosilci planiranja s področja dejavnosti samoupravnih skupnosti so, v celoti gledano, v prehodnem obdobju namenili manj razvitim območjem bistveno manj pozornosti in sredstev.

4. Obremenitve gospodarstva na manj razvitih območjih s prispevki samoupravnim interesnim skupnostim materialne proizvodnje so se zaradi spremenjenega načina plačevanja prispevkov povečale z indeksom 250 in več.

Glede na navedene ugotovitve in dejstva, delegaciji občin Šmarje in Šentjur predlagata, da se v izvedbenih aktih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985:

1. zagotovi pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih območij v vsaj enakem obsegu kot doslej;

2. da se v anekse samoupravnih sporazumov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje vključijo olajšave v primeru naložb na manj razvitih območjih, podobno kot je to veljalo doslej;

3. da se v večji meri zagotovi usmerjevalna vloga zbornice in bank ter odgovornost združenega dela razvitih sredin, da pri lociranju novih zmogljivosti v večji meri upoštevajo vidik enakomernejšega regionalnega razvoja Slovenije;

4. da se na osnovi celovite ocene predvidijo tudi druge oblike in ukrepi za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij Slovenije.

Tovarišica predsednica, spoštovani delegati! Z navedenimi ugotovitvami in predlogi naši delegaciji sicer nimata spreminjevalnih predlogov k besedilu predloga družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, menita pa, da je potrebno opozoriti na nekatere naloge, ki bi jih bilo potrebno opraviti, da bi se v praksi dejansko uresničila načelno opredeljena politika pospeševanja hitrejšega razvoja manj razvitih območij, kot je opredeljena v predlogu družbenega plana, ki ga podpiramo. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Miro Jurjevič, delegat iz občine Škofja Loka.

Miro Jurjevič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je obravnavala gradivo za 52. sejo Zbora občin in ima naslednjo pripombo.

Že pri osnutku družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 je Skupščina občine Škofja Loka posredovala pripombo, ki se nanaša na izgradnjo uranske ceste, ki je pogoj za pričetek obratovanja Rudnika urana.

V osnutku družbenega plana Slovenije je trasa uranske ceste predvidena samo na odseku od Zminca do Todraža, kar je razvidno tudi iz dokumentacijskega gradiva k osnutku družbenega plana.

V predlogu družbenega plana je pod točko 4.3., Energija, promet in vodno gospodarstvo, navedeno samo: »Pri gradnji in modernizaciji cestne infrastrukture bo poudarek na dokončanju začetih odsekov in obvoznic ter etapni gradnji prioriternih odsekov na cesti Bratstva in enotnosti oziroma slovenskem cestnem križu.«

V dokumentacijskem gradivu pa je na karti cestnega omrežja razvidno, da gre za novogradnjo uranske ceste samo na odseku Zminec—Todraž. Najbolj izpostavljen del mimo Škofje Loke pa ni upoštevan, čeprav smo na to nenehno opozarjali in je bila na skupščini sprejeta ustrezna varianta ceste mimo Škofje Loke.

Pripominjamo, da je v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije v 57. členu omenjena kot prednostna naložba tudi uranska cesta v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste. Omenjeni samoupravni sporazum Republiške skupnosti za ceste pa v svojem 5. členu, v točki 1 pod novogradnje, navaja uransko cesto v dolžini 21 km. Pod opombo za to cesto je navedeno, da bo upoštevana dogradnja samo v okviru možnosti Republiške skupnosti za ceste.

Mnenja smo, da je na podlagi pripomb k osnutku družbenega plana SR Slovenije prišlo do usklajevanja postopka med tolmačenjem osnutka družbenega plana in samoupravnega sporazuma o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste. To potrjujejo samoupravni sporazumi o temeljih plana Republiške skupnosti za ceste, saj navajajo celotno traso v dolžini 21 km kot uransko cesto.

Ker dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije navaja uransko cesto in ker le-ta temelji na sprejetih samoupravnih sporazumih, menimo, da je bila naša pripomba v smislu definiranja dolžine uranske ceste upoštevana. Grafična karta družbenega plana pa ni usklajena z dogovorom o temeljih družbenega plana.

Menimo, da gre za pomoto v grafični karti, zato opozarjamo, da je potrebno navedeno napako v čistopisu družbenega plana popraviti. Hvala!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Majda Meštrov, delegatka iz občine Celje.

Majda Meštrov: Tovarišica predsednica, tovarišica in tovariši delegati! V občini Celje glede na okoliščine, v katerih je družbeni plan SR Slovenije nastajal, sprejemamo njegove osnovne usmeritve in cilje. Kljub temu pa menimo, da je potrebno opozoriti na nekatere elemente plana, ki po našem mnenju v celoti ne upoštevajo realnih možnosti v srednjeročnem obdobju do leta 1985.

Čeprav se zavedamo nujnosti po povečanju izvoza in zmanjšanju uvoza, menimo, da z zahtevki po 1% realnem povečanju izvoza na leto niso v celoti upoštevane sedanje možnosti gospodarstva za doseg tega cilja, tako da se ta planski cilj zdi bolj usmeritev, katerega uresničevanje pa je v precejšnji meri vprašljivo. Pri tem izhajamo iz strukture gospodarstva v Celju, izjema pa niso druga industrijska središča v republiki. V Celju so sedanji proizvodni programi v celoti ali pretežno odvisni od uvoženega repromateriala, pa naj gre za Železarno Štore, ki uvaža gredice, staro železo, železovo rudo, ali pa za Cinkarno, ki uvaža ilmenit za proizvodnjo titan dioksida in ki bo uvažala elementarno žveplo za proizvodnjo žveplene kisline, ter nadalje Aero, Etol in Kovinsko-predelovalna industrija, ki v mnogih primerih uvažajo reprodukcijski material, ki ga v Jugoslaviji ni mogoče nabaviti.

Vprašanje možnosti uvoza reprodukcijskega materiala ni samo vprašanje zagotavljanja tekoče proizvodnje, ampak tudi vprašanje povečevanja izvoza. Ker menimo, da je podoben položaj še v številnih drugih organizacijah združenega dela v Sloveniji, izpostavljamo uvoz reprodukcijskega materiala ne le kot element omejitve, ampak tudi kot element pospeševanja izvoza.

V poglavju »Oblikovanje sredstev za reprodukcijo v materialni proizvodnji in njihova razporeditev po namenih financiranja« opozarjamo, da je cilj povečanja lastnih sredstev investitorjev na 76,6% nerealno postavljen in po našem mnenju izraža trend iz planirane udeležbe lastnih sredstev v obdobju 1976—1980, ki je znašala 62,5%, ne izhaja pa iz dejanskih razmer v preteklem srednjeročnem obdobju. Za mnoge investicije v republiki vemo, da je lastna udeležba organizacij združenega dela skupaj z združenimi sredstvi komaj dosegla 30%, v marsikaterem primeru pa je bila dejanska udeležba teh sredstev celo pod 20%. Razmere v gospodarstvu se po našem mnenju ne bodo tako spremenile, vsaj ne v prihodnjih letih, da bi lahko realno računali na tako visok delež lastnih sredstev investitorjev.

Na področju občinskih raziskovalnih programov, po našem mnenju, republiški plan ne upošteva različnega položaja v občinah. Ni namreč sprejemljivo, da se izrecno postavlja zahteva po takšnih programih občinskih raziskovalnih skupnosti, ki bi usmerjale raziskave samo v demografski, socialni in prostorski razvoj. Pri tem se pozablja, da je bilo v več občinah ravno na teh področjih marsikaj narejenega v zvezi z izdelavo prostorskih planov. Naše mnenje je, da bi morale občinske raziskovalne skupnosti svoje programe oblikovati zlasti v smeri prestrukturiranja gospodarstva tudi z namenom, da bi te raziskave v posameznih občinah predstavljale na področju gospodarstva strokovne osnove za izdelavo dolgoročnih planov, ki bi jih občine že morale izdelovati.

In še nekaj besed glede integralnega transporta. Nedvomno je res, da smo v obdobju zadnjih nekaj let veliko govorili o nujnosti razvijanja integralnega transporta blaga, vendar so bile naše opredelitve glede nekaterih nujnih ukre-

pov na področju pretoka blaga vse preveč načelne. Kljub zelo različnim mnenjem glede tega, do kod smo prišli pri racionalizaciji pretoka blaga, pa menimo, da velja splošna ugotovitev, da dosežena stopnja razvitosti vseh oblik pretoka blaga ne ustreza sedanjim potrebam gospodarstva. Kolikor ne bomo hitreje in odločneje presegali dosedanje, še vedno večkrat prisotne togosti, zaprtosti in neracionalnosti na področju pretoka blaga, tako pri organizatorjih integralnega transporta, kot pri uporabnikih — organizacije združenega dela s področja industrije, trgovine in druge potrošnje — potem integralni transport ne bo potencialni stabilizacijski dejavnik v okviru naše gospodarske aktivnosti v prihodnje.

Pri tem mislimo na še vedno prepočasno sporazumevanje in delitev dela med železniškim in cestnim prevozom, na zaostajanje na področju paletizacije in kontejnerizacije, na zapostavljanje pomena zbirnega prometa in oblikovanje tovara v blagovno-distribucijskih centrih, na zaostajanje pri uvajanju boljše organizacije in sodobne tehnologije pri prekladanju blaga in na drugih področjih. To so sicer znane stvari. O njih na podoben način razpravljamo na različnih nivojih in v številnih okoljih. Vendar so premiki pri uveljavljanju principov integralnega transporta še prepočasni.

Zato predlagamo, da Skupščina SR Slovenije in njen Izvršni svet zaostrita vprašanje odgovornosti subjektov pretoka blaga tako organizatorjev pretoka blaga kot tudi uporabnikov transportnih storitev za uvajanje hitrejšega razvoja integralnega transporta v vsa okolja, kjer se pretaka blago in to pri vходу in izhodu. Menimo namreč, da ni več mogoče popuščati pred neutemeljenimi izgovori in pred prikazovanji ter zagovarjanji sedanje, po naši oceni, neugodne situacije na področju celovitega pretoka blaga, ker smo preslabo organizirani, premalo povezani in neracionalni. Zato predlagamo, da se pospeši ustanovitev poslovne skupnosti za integralni transport v republiki, da se dokončno verificira predlog o lokaciji distribucijskih centrov v SR Sloveniji, da se oceni izvajanje samoupravnega sporazuma o skladnem razvoju in delitvi dela med organizacijami združenega dela železniškega in cestnega prometa ter da se oceni tehnološka razvitost in primernost domače prekladalne mehanizacije.

To so, po naši oceni, poleg drugih operativnih vprašanj izvajanja integralnega transporta najpomembnejša vprašanja, ki zaslužijo posebno pozornost v naših skupnih prizadevanjih za učinkovitejše gospodarjenje v prihodnje.

Končno predlagamo, da Skupščina SR Slovenije podpre prizadevanja, da se v smislu ugotavljanja gospodarske porabe sredstev družbene reprodukcije za pretok blaga in zagotavljanje pogojev za njegov racionalni pretok, kot so investicijska vlaganja v objekte, opremo, prevozna sredstva in drugo, sistemsko uredi vodenje posebne evidence o stroških pretoka blaga v organizacijah združenega dela in drugih asociacijah združenega dela ter njihovih skupnostih.

Menimo, da je to izredno pomembno vprašanje, ki zdaj, ko ni posebne evidence o stroških pretoka blaga, omogoča velik manevrski prostor za negospodarsko obnašanje in ohranjanje sedanjega stanja na področju pretoka blaga. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Jože Manfreda, delegat iz občine Tolmin.

Jože Manfreda: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji skupine delegatov za Zbor občin in Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije v Tolminu nismo imeli posebnih pripomb k predlogu

družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Pripombe so bile dane le k določili v poglavju »Smeri in okviri za sprejemanje ukrepov razvojne politike«, to je podpoglavje »Ukrepi za urejanje prostora in varstva okolja«, kar je navedeno v Poročevalcu z dne 20. 2. 1981, na 23. strani: »Občine bodo začasno zavarovale površine za morebitne akumulacije na naslednjih območjih: Trebuša, Planina itd.«, navaja pa še nekatere druge kraje v Sloveniji. Nadalje, namembnost teh območij bo opredeljena do konca leta 1985.

To določilo zahteva, da mora občina Tolmin zavarovati dolino Dolenje Trebuše za morebitne akumulacije. Naj povem, da v skupinah delegatov ni tekla beseda o tem, ali naj se elektrarna v Trebuši gradi ali ne. Pripombe so bile v zvezi s tem, da se v Trebuški dolini, kjer živi približno 400 prebivalcev, ne bi smelo izvajati kar pet let nobenega posega v okolje. Verjetno ne bi bilo nobenih pripomb, če bi določili, da naj se o trebuški akumulaciji razmisli v enem letu. Glede tega nismo pripravili spreminjevalnih predlogov ali amandmajev, menimo pa, da se s tako določitvijo prebivalcem Dolenje Trebuše dela krivica.

Že leta 1952 so s Trebušani tekle razprave o tem, kam bi se izselili ob gradnji elektrarne. Zaradi take negotovosti, Trebušani niso celih deset let storili ničesar za razvoj tega kraja. Kasneje je bilo sicer nekaj narejenega, še vedno pa je ta kraj zelo zaostal. Sprejeti prepoved, da v petih letih ne smejo krajani Trebuše storiti ničesar za izboljšanje svojih stanovanjskih razmer, slabih prometnih povezav in drugega, prav gotovo ni v redu.

Zato skupini delegatov predlagata, da, če Skupščina že sprejme tako odločitev, naj hkrati zadolži pristojni upravni organ, da ta pospeši razgovore o gradnji te akumulacije, tako da ne bo prepoved o posegu trajala celih pet let, ampak, da bi se o tej zadevi v enem ali najkasneje v dveh letih dokončno odločili. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima Aljoša Žorga, delegat Skupščine mesta Ljubljane.

Aljoša Žorga: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši. Navedel bi nekaj stališč in predlogov k družbenemu planu Slovenije v imenu skupine delegatov Skupščine mesta Ljubljane.

Ob upoštevanju razprav in sprejetih stališč v Skupščini mesta Ljubljane in drugih delegatskih sredinah v Ljubljani, ugotavljamo, da predlog družbenega plana upošteva stabilizacijsko naravnost v nadaljnjem razvoju, upošteva številne pripombe, ki so bile dane k osnutku in tako pomeni kakovostni premik v oblikovanju družbene razvojne usmeritve SR Slovenije do leta 1985. Spremembe in dopolnitve k predlogu družbenega plana, ki so se ob upoštevanju zgornje ugotovitve kljub vsemu še oblikovale, so bile sproti posredovane predlagatelju oziroma Skupščini SR Slovenije in so bile deloma tudi sprejete. Pomembno je, da je dosežena skladnost med planom mesta Ljubljane in planom SR Slovenije v osnovnih ekonomskih kategorijah, kot so porast družbenega proizvoda, načrtovanje realnega obsega izvoza, uvoza in zaposlovanja.

Plan Slovenije je usmerjen na tiste točke, ki so ključne za uspešen razvoj, to je predvsem prestrukturiranje gospodarstva v smislu razvojno tehnološkega intenziviranja proizvodnje, avtomatizacije in modernizacije. Kljub temu pa se postavlja vprašanje, ali bomo to koncepcijo lahko uresničili na tak način, kot je v predlogu nakazan, glede na to, da se na eni strani zavzemamo za prestruk-

turiranje gospodarstva, in pri tem za hitrejšo modernizacijo gospodarstva, s posebno usmeritvijo na proizvode visoke stopnje obdelave in izvozno usmerjenost, na drugi strani pa nam ostaja odprta alternativa rešitve problema surovinske baze kot so železo, aluminij in drugo. Obe, v primerjavi z infrastrukturo, ki zahteva še veliko vlaganja, verjetno ne bomo mogli hkrati reševati. Ob tem se pojavlja vprašanje, za katero od zgoraj navedenih alternativ se bomo odločili ali pa bomo oblikovali tretjo varianto, ki pomeni kombinacijo obeh.

Ena od odlik plana je ta, da so dane smernice za doseganje večje stopnje povezave v jugoslovanskem prostoru. Mesto Ljubljana že deluje v tem smislu in se zavzema za maksimalno koriščenje sredstev za nerazvite oziroma vlaganja organizacij združenega dela na nerazvitih področjih.

Podpiražno dele plana, kjer so opredeljene naloge v zvezi s proučevanjem o izboljšanju energetske situacije in gradnje industrijskih con. V Ljubljani v tem smislu že potekajo proučevanja in raziskave za postavitev industrijske cone Dolsko in študije v povezavi s Socialistično republiko Hrvaško o lokaciji nuklearne centrale.

Nazadnje bi omenil še izreden pomen, ki ga ima načrtovanje ljubljanskih obvoznic. Te obvoznice so res locirane v Ljubljani, vendar pa gotovo ne pomenijo le lokalno korist, temveč tudi pomembno pridobitev za slovenski in širši jugoslovanski prostor. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala, tovariš Žorga. Franc Godina, delegat iz občine Logatec, ima besedo.

Franc Godina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je upošteval drugi in četrti amandma naše delegacije, ni pa mogel upoštevati prvega in tretjega, zato ta dva amandmaja umikam, ker nista tako pomembna.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Ne.) Pismenih prijav ni več. Sprašujem tovariša Gorenca, ali je potreben krajši odmor, da bi se skupina sestala? (Ne.)

Ker delegati iz občin Logatec, Kranj, Novo mesto, Ljubljana-Šiška in Sežana umikajo svoje amandmaje, lahko preidemo na glasovanje.

Besedo želi še tovariš Franc Valenčak. Prosim!

Franc Valenčak (iz klopi): Zanima me, ali je amandma glede Spominskega parka Trebče sprejet ali ni?

Predsednica Silva Jereb: Zapisano je, da bomo delali v skladu z zakonom tudi na tem področju, tako kot ste predlagali.

Je še kakšno vprašanje? (Ne.)

Torej lahko preidemo na glasovanje o amandmajih Izvršnega sveta, ki so navedeni v točkah od 1.0. do 3.52., na 11. strani, z dne 24. 3. 1981, upošteva dopolnilo na 2. strani, ki ga je na začetku dal tovariš Živko Pregl. Če se strinjate, bi o vseh amandmajih glasovali skupaj, tako kot so opredeljeni v dokumentu, ki ste ga dobili. Kdor je za te amandmaje Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Zdaj bomo glasovali še o predlogu družbenega plana v celoti. Kdor je za predlog družbenega plana, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog družbenega plana.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Ivana Raua, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za pravosodje, upravo in proračun, in Valentina Gerkmána, pomočnika republiškega sekretarja. Želita morda besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste dobili. Obravnavali so ga Odbor za finance, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili poročila. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Saša Černež, delegatka iz občine Ljubljana-Center.

Saša Černež: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Ljubljana-Center podpira omenjeni osnutek zakona, vendar meni, naj Izvršni svet ponovno prouči gradnjo novih objektov, kajti obseg investicijskih vlaganj se mora v tem obdobju skržiti in omejiti na nujno potrebne objekte. Prizadevati si je potrebno, da se izboljšajo delovni pogoji, sredstva je potrebno vlagati v nakup opreme, začete gradnje naj se dokončajo v predvidenih rokih, vse ostale planirane gradnje pa naj se črtajo. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Jože Gornjec, delegat iz občine Lendava, ima besedo.

Jože Gornjec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V občini Lendava smo skupaj s predstavniki Uprave za notranje zadeve in Carinske uprave vsestransko ocenili kontrolni objekt na mednarodnem mejnem prehodu Dolga vas, ki je bil zgrajen leta 1966 kot provizorij začasnega pomena. Investitor je bila Skupščina občine Lendava, ki je objekt s pripadajočim zemljiščem brezplačno dodelila v uporabo Republiškem sekretariatu za notranje zadeve SR Slovenije.

Objekt je bil zgrajen v zelo kratkem času, kar je narekoval dogovor oziroma takratna politična situacija z Ljudsko republiko Madžarsko. Vse to je v precejšnji meri vplivalo na kvaliteto gradnje, posledice pa so visoki stroški vzdrževanja in nefunkcionalnost. Frekvenca prometa je mnogo večja kot je bila predvidena, v zadnjem času pa se je še posebej povečal tovorni promet, kar v času gradnje objekta sploh ni bilo predvideno. Mejni prehod ima vstopno in izstopno stezo, ki je pokrita z nadstrešnico lesne konstrukcije in predstavlja resno oviro pri prehodu tovornih vozil in avtobusov. Zato je nujno, da se čimprej uredi poseben vozni pas tudi za ta vozila.

Zaradi navedenih razlogov predlagamo, da se osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 dopolni, in sicer:

K 3. točki 2. člena naj se doda nova alineja, z naslednjo vsebino: »Izdelava investicijsko-tehnične dokumentacije in odkup zemljišča za novi kontrolni objekt

na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vasi ter izgradnja novega voznega pasu za tovorni promet.«

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Franc Godina, delegat iz občine Logatec.

Franc Godina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala tudi ta osnutek zakona in daje naslednje mnenje.

Zakon o notranjih zadevah sicer opredeljuje, da mora vsaka družbenopolitična skupnost skrbeti za gradnjo objektov, potrebnih za delovanje postaj ljudske milice na svojem območju, s čimer smo se načeloma strinjali ob sprejemanju zakona. Osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme pa izjemoma odstopa od določb zakona o notranjih zadevah, kar je razumljivo in se s tem tudi strinjamo, predlagamo pa, da se vključi v gradnjo tudi prepotrebna Postaja milice v občini Logatec. Občina je izredno majhna in gospodarsko šibka in sama ne zmore izgradnje takega objekta, ki pa ga Postaja ljudske milice v Logatcu nujno potrebuje za svoje delovanje. Dosedanji prostori so neprimerni za delo, stavba je stara 100 in več let. Zato predlagamo, da se v fazi priprave predloga zakona preveri stanje, ki sem ga navedel, in najde možnost, da se vsaj delno, če že ne v celoti zagotovi izgradnja Postaje milice v Logatcu v vrednosti 7 milijonov dinarjev. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Ciril Plut, delegat iz občine Krško, ima besedo.

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Krško ima naslednjo pripombo k osnutku zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985.

Z novo ustanovljeno Upravo javne varnosti v Krškem je bilo med predstavniki Skupščine občine Krško in Republiškim sekretariatom za notranje zadeve dogovorjeno, da bodo zagotovljeni v tem obdobju ustrezni prostori za njeno normalno delovanje, ker deluje Uprava javne varnosti v Krškem v neprimernih prostorih.

Ker v osnutku zakona ni predvidena rešitev, predlagamo, da Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma Republiški sekretariat za notranje zadeve pri dokončni formulaciji zakona poiščeta ustrezno rešitev, ki bo omogočila pravno podlago, da se bo v okviru realnih materialnih možnosti zagotovilo normalno delovanje Uprave javne varnosti v Krškem. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne javi se nihče.) Predstavniki predlagatelja tudi ne? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985 se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja delovnih teles zbora in Skupščine in pripombo iz razprave delegatov na seji zbora oziroma naj pove, katere ne bo mogel upoštevati.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Stanka Renčlja, namestnika predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Lojzeta Senegačnika, pomočnika predsednika. Tovariš Renčelj, želite besedo? (Da.)

Stanko Renčelj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pobuda za spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih je na 32. seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije dala delegacija iz občine Ptuj. Prvotna pobuda za spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih gre v smeri večje zaščite kmetijskih zemljišč in za povečanje odškodnine zaradi spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč in za usmerjanje tako zbranih sredstev za pridobivanje novih obdelovalnih površin, kar je ena ključnih nalog pri izboljševanju prehranske bilance v SR Sloveniji.

Pobuda za spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih se je v času sprejemanja srednjeročnega plana melioracij in komasacij razširila tudi na to področje. Na podlagi novih določb za izvedbo komasacij in melioracij se le-te vključujejo v sistem planiranja in olajšujejo postopek za njihovo izvedbo. V primeru, da so te kmetijske, prostorske ureditvene operacije predvidene v dogovoru o temeljnih družbenopolitičnega plana občine in v družbenem planu republike, so s tem dani pogoji za uvedbo teh operacij in zato ni potrebno neposredno ugotavljanje soglasja lastnikov zemljišč, saj se dogovor o temeljnih plana sprejema na zboru vseh vključenih v zadružno organizacijo.

Ob razpravi v Skupščini je ostalo delno odprto vprašanje, da naj bi vsi porabniki hrane prispevali del sredstev za izvajanje melioracij in komasacij. Predlagatelj zakona ob tej pobudi na podlagi razprave v odborih sprejema obveznost, da bo zahtevi delegatov ugodil s tem, ko bo Skupščini predložil zakon, s katerim bodo vsi porabniki hrane prispevali sredstva za vlaganje v interventne posege v kmetijstvo.

Pri obravnavi amandmajev k predlogu zakona o kmetijskih zemljiščih je predlagatelj sprejel vse amandmaje, ne more pa sprejeti amandmaja delegatov občine Ljubljana Moste-Polje, ker ni v skladu z dogovori o temeljnih plana in ne sledi ekonomskim kriterijem za racionalna vlaganja v pridobivanje novih kmetijskih zemljišč. Sredstva, ki se na samoupravni podlagi združujejo v okviru zveze kmetijskih zemljiških skupnosti, se usmerjajo za izvedbo prioriternih nalog, sprejetih v temeljnih plana 1981—1985 in pomenijo realizacijo strateških ciljev v kmetijski proizvodnji v skladu s plani.

V zadnjih razpravah v SR Sloveniji o nekaterih vprašanih zemljiške politike je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal Skupščini, da sprejme nov amandma, ki ste ga prejeli danes, in ki pomeni bistveno okrepitev varstva obdelovalnih zemljišč, s tem ko ohranitev najboljših obdelovalnih kmetijskih

zemljišč postane skupen družbeni interes, ki je jasno opredeljen s sistemom planiranja oziroma s sprejetjem prostorskega dela družbenega plana v občini ter je za vsako spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča potrebno ugotoviti splošni družbeni interes v skladu s kriteriji za ugotavljanje tega interesa, ki so opredeljeni v dogovorih o temeljih družbenega plana SR Slovenije in občin. Izvršni svet predlaga, da dopolnitev zakona o kmetijskih zemljiščih, skupaj s tem amandmajem sprejmete. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Renčelj! Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi amandma skupine delegatov občine Ljubljana Moste-Polje. Vprašujem delegata iz občine Ljubljana Moste-Polje, ali vztraja pri tem amandmaju? (Ne.)

Danes ste dobili na klopi tudi pripombe Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije in amandma Izvršnega sveta, ki ga je pravkar obrazložil tudi tovariš Renčelj.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Franc Godina, delegat iz občine Logatec!

Franc Godina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za delegiranje v Zbor občin in Zbor združenega dela nimata pripomb k predlaganim spremembam in dopolnitvam zakona o kmetijskih zemljiščih, ne strinjamo pa se z razlago, dano na 51. seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije glede tega, kdo od lastnikov kmetijskih in gozdnih zemljišč je kmet.

Menimo namreč, da namen zakona o kmetijskih zemljiščih ni v tem, da, grobo rečeno, lastnikom z nekaj hektarji kmetijskega in gozdnega zemljišča odvzame še to, vsem ostalim, zlasti večjim lastnikom gozdov, pa ne glede na to, ali so tudi v delovnem razmerju ali ne, omogoča, da se okoriščajo z rento. V zakonu tako sicer ne piše, saj morajo z osebnim delom ali prek svojih sorodnikov sodelovati pri gozdni proizvodnji, kar pa ni težko dokazati. Gozdna renta pri nas in pri današnjih cenah lesa ni majhna in znaša okoli 1000 dinarjev za kubični meter.

Omenjeni odgovor na delegatsko vprašanje so prejeli delegati vseh treh zborov Skupščine občine Logatec in predlagajo, da je potrebno spremeniti razlago zakona ali pa zahtevati spremembo tistih členov zakona, ki neustrezno določajo, kdo ima status kmeta. Tudi kmetijsko-zemljiška skupnost občine je posredovala Republiški zvezi kmetijsko-zemljiških skupnosti pobudo za spremembo zakona prav na tem področju, videti pa je, da tu mlini počasi meljejo.

Skupina delegatov podpira predlog Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, da naj zbor naloži Izvršnemu svetu, da v okviru proučitev uresničevanja zakonov s področja kmetijstva prouči tudi navedena vprašanja in predloži celovitejše spremembe veljavne zakonodaje.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Godina! Besedo ima tovarišica Saša Černej, delegatka iz občine Ljubljana-Center.

S a š a Č e r n e j : Skupina delegatov podpira predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih, vendar meni, da mora Izvršni svet pripraviti celovito spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih ter da pomeni pobuda občine Ptuj samo začasno in delno rešitev.

Predsednica S i l v a J e r e b : Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Pismenih prijav ni več. Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 20. marca, ki ste ga prejeli danes na klop. Gre za amandmaje k 11., 12., novemu 12. a in 13. členu predloga zakona.

Predlagatelj se s temi amandmaji strinja, prav tako tudi Odbor za družbeno-ekonomske odnose in razvoj. Ker se z amandmaji strinjata predlagatelj in odbor, bistveno pa ne posegajo v vsebino zakona, predlagam, da o vseh glasujemo skupaj.

Kdor je torej za amandmaje Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Skupina delegatov iz občine Ljubljana Moste-Polje je amandma umaknila, zato moramo glasovati le še o amandmaju Izvršnega sveta k 1. a členu, ki je razviden iz njegovega dopisa z dne 24. 3.; danes ste ga dobili na klop. Zakonodajno-pravna komisija in naš odbor se z amandmajem strinjata.

Kdor je torej za amandma Izvršnega sveta, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Izvršnega sveta.

Sedaj moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Na predlog Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj in tudi ob podpori obeh razpravljalcev predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na pripombe, ki so jih dali delegati ob obravnavi tega zakona, pripravi podrobnejšo analizo, ki bo omogočala dolgoročno sistemsko zagotavljanje potrebnih sredstev za razvoj kmetijstva, za učinkovitejše varovanje in izkoriščanje kmetijskih zemljišč ter namensko uporabo združenih sredstev v ustreznih samoupravnih interesnih skupnostih, zlasti kmetijsko-zemljiških in vodnih skupnostih.

Na tej podlagi naj Izvršni svet, če bi ugotovitve iz analize terjale drugačno ureditev od dosedanje, predloži celovito revizijo veljavne zakonodaje na tem področju.

Želi o takem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Potem prosim, da glasujete o predlaganem sklepu! Kdor je za, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Stanka Renčlja in Lojzeta Senegačnika. Tovariš Renčelj, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 4. in 6. členu, ki sta razvidna iz njenega poročila z dne 13. marca. Z amandmajem soglašata predlagatelj kot tudi naš odbor.

Zboru predlagam, da o obeh amandmajih glasuje skupaj, ker z njima soglašata predlagatelj in odbor.

Kdor je torej za amandmaje komisije, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaja Zakonodajno-pravne komisije.

Sedaj moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljal, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoja predstavnik določil tovariša Franja Lundra, namestnika predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze, in Sama Zupančiča, pomočnika predsednika tega komiteja.

Tovariš Lunder, želite besedo? (Da.) Prosim!

Franjo Lunder: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina SR Slovenije je na sejah Zbora združenega dela in Zbora občin dne 22. januarja 1981 sprejela osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa in naročila predlagatelju, da pri izdelavi predloga zakona upošteva pripombe in predloge, dane v razpravi v skupščinskih telesih in na sejah zborov.

K osnutku zakona so skupščinska telesa in zbori dali pripombe in predloge, ki jih je predlagatelj v celoti upošteval. Večina predlaganih sprememb in dopolnitev je bila redakcijskega značaja. Med vsebinskimi spremembami in dopolnitvami, ki so vnešene v predlog zakona, velja posebej omeniti predloge delegatov iz občin Šmarje pri Jelšah in Slovenske Bistrice.

Delegati iz občine Šmarje pri Jelšah so predlagali preciziranje določbe, ki govori o zavarovanju križanja proge s cesto v istem nivoju, tako da mora svetlobno zavarovanje obvezno vsebovati tudi zvočne naprave. To je urejeno v 22. členu prečiščenega besedila zakona.

Delegati iz občine Slovenska Bistrica pa so predlagali, da naj se s tem zakonom omogoči gradnja podhodov in nadhodov pod oziroma nad železniško progo za potrebe pešcev. To je urejeno tako, da je načelno taka možnost v zakonu predvidena, vsa vprašanja v zvezi s tem pa rešujeta upravljalec ceste in železniška organizacija. To je urejeno v 31. členu prečiščenega besedila zakona.

V zvezi s predlogom delegatov iz Slovenske Bistrice glede konkretne ureditve izvennivojskega križanja v Pragerskem naj opozorimo, da to križanje leži

v postajnem območju in ga je zato potrebno že v smislu 3. točke 21. člena izvennivojsko urediti, to je tako, kot so predlagali delegati iz občine Slovenska Bistrica.

Delegati iz občine Sevnica so na istih sejah zborov dali pripombe v zvezi s financiranjem oziroma delitvijo stroškov za vzdrževanje cestno-železniških križanj med upravljalci cest in železniškimi organizacijami, kakor tudi glede financiranja izgradnje izvennivojskih križanj.

V zvezi z gradnjo podvozov in nadvozov naj poudarimo, da nujnost gradnje takega objekta ugotavlja posebna strokovna komisija iz 23. člena zakona, na podlagi posebnega programa, ki ga določita upravljalec ceste in železniška organizacija. To je urejeno v 45. členu predloženega zakona, program pa mora biti sprejet v roku enega leta po uveljavitvi predloženega zakona. Podvoz oziroma nadvoz mora biti zgrajen v roku petih let po sprejemu tega zakona, če gre za križanje magistralne ceste oziroma v roku desetih let, če gre za križanje druge ceste.

Stroške take gradnje sporazumno določita upravljalec ceste in železniška organizacija glede na gostoto prometa na železnici oziroma cesti, glede na urbanistične pogoje, naseljenost, usmeritev cestnega prometa na tako križanje in podobno. Če pa se partnerja ne sporazumeta, odloči o tem posebna arbitražna komisija, ki jo predvideva 46. člen prečiščenega besedila zakona.

V zvezi z delitvijo stroškov za vzdrževanje križanja železnice in ceste v istem nivoju je skupina delegatov iz občine Sevnica k predlogu zakona predlagala 4. marca 1981 amandma k 2. in 3. točki 42. člena, in sicer v tem smislu, da naj bi stroške, predvidene v tej točki, v celoti nosila Samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet.

Dne 20. marca 1981 je ista občina svoj prvotni amandma umaknila in predlaga nov amandma k 3. točki 42. člena, po katerem bi stroške, predvidene v tej točki, v celoti nosila železniška organizacija.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je prvotno predložena amandmaja obravnaval na seji dne 19. 3. 1981, spremembe amandmaja oziroma nov amandma delegatov iz občine Sevnica k 3. točki 42. člena pa na seji dne 24. marca 1981. Po temeljiti in podrobni proučitvi je Izvršni svet sprejel sklep, s katerim predlaga Skupščini SR Slovenije, da predloženega amandmaja ne sprejme. Pri svoji odločitvi je predlagatelj upošteval družbenoekonomske, politične in finančne razloge.

Po določilu 42. člena predloženega zakona stroške za vzdrževanje cestnega prehoda in stroške za zagotovitev varnega in neoviranega prometa na cestnem prehodu nosijo: »1. stroške za vzdrževanje tirov in drugih delov železniške proge na cestnem prehodu, signalnih naprav in znakov, ki opozarjajo železniške delavce v vlaku na cestni prehod in na železniške telefonske zveze s cestnim prehodom — železniška organizacija;

2. stroške za vzdrževanje vozišča na cestnem prehodu ter cestnih prometnih znakov, ki opozarjajo udeležence v cestnem prometu na cestni prehod — upravljalac ceste

3. stroške za vzdrževanje naprav, s katerimi se udeležencem v cestnem prometu dajajo znaki, da se cestnemu prehodu približuje vlak, in naprav za zapiranje prometa na cestnem prehodu v pogojih in obsegu, kot to predpisujejo veljavni predpisi o varnosti cestnega prometa, ter nujne stroške za ravnanje s takimi napravami — v enakih delih železniška organizacija in upravljalac ceste.

Železniška organizacija trpi vse stroške, ki jih imajo postaje in druga mesta, na katerih se ureja železniški promet ali ki neposredno sodelujejo v železniškem prometu z urejanjem vožnje vlakov in drugim delom, ki je v zvezi z zagotovitvijo varnega in neoviranega prometa na cestnem prehodu.«

V 43. členu prečiščenega besedila je tudi povedano, kateri stroški so mišljeni v smislu 3. točke 42. člena. Med drugim je rečeno, da so to tudi stroški, ki so potrebni za osebne dohodke delavcev, ki na cestnem prehodu ravnajo z varnostnimi napravami in ki dejansko pomenijo največji delež v skupnih stroških za vzdrževanje.

Iz teh določil je nedvomno razvidno, da gre za cestni prehod prek železniške proge in je jasno, da je potrebno to križanje varno urediti predvsem zaradi cestnega prometa, in sicer glede na gostoto tega prometa. Tu se srečujeta dve vrsti prometa, ki pa sta vsaka po svoje zainteresirani za varen promet in s tem v zvezi tudi za modernizacijo cestnih prehodov prek železnic.

Železniške organizacije imajo izdelan petletni program modernizacije cestno-železniških križanj, kakor tudi izgradnjo podvozov in nadvozov. V okviru tega programa velja zlasti omeniti intenzivno modernizacijo cestnih prehodov prek železnice s tem, da se uvaja polavtomatično zavarovanje teh prehodov. Z uvedbo takega zavarovanja odpadejo stroški za čuvajska mesta in s tem največji del stroškov, ki bremenijo upravljalce cest in železniške organizacije.

Nedvomno je, da so tako cesta in njeni uporabniki kot tudi železnica in njeni uporabniki zainteresirani, da prehodi delujejo in da so zavarovani. Zaradi tega je tudi najbolj smotno, da oboji sodelujejo pri odločanju o vrsti zavarovanja, kakor tudi pri zagotavljanju sredstev za realizacijo tega zavarovanja. Skupno urejanje problemov v zvezi s cestnimi prehodi je smotno tudi zato, da se prepreči čezmerna graditev teh prehodov in da se njihovo število omeji na resnične potrebe, s tem v zvezi pa tudi racionalno porabo finančnih sredstev, ki so potrebna za zavarovanje.

Končno velja omeniti, da sedanja zakonska ureditev financiranja vzdrževanja cestnih prehodov prek železnice velja že od leta 1974, ko je bil zakon sprejet, in da se je takšna rešitev pokazala kot uspešna. Zmanjšalo se je število cestnih prehodov, uspešno pa se izvaja tudi modernizacija in zniževanje stroškov na sedanjih cestnih prehodih. Tako samoupravno reševanje financiranja vzdrževanja cestnih prehodov, kjer so se uspešno dogovarjali upravjalci cest in železniške organizacije, kaže na to, da je postala skrb za varnost teh prehodov skupna naloga in dolžnost.

Na uspešnost in smotrnost take rešitve kaže tudi to, da od leta 1974 ni bilo pripomb, zato bi rešitve, ki so jih predložili delegati iz Sevnice, pomenile korak nazaj na področju samoupravnega dogovarjanja o skupnih problemih. Če bi amandmaji bili sprejeti, bi lahko prišlo do manjšega vpliva in interesov neposrednih uporabnikov cestnih prehodov na prometno varnost, povečale pa bi se zahteve za odpiranje novih cestnih prehodov tudi tam, kjer objektivno za to ni potrebe. Širša družbena skrb za reševanje varnosti na cestnih prehodih izhaja tudi iz iniciative Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za namensko usmeritev dela sredstev iz tako imenovanega bencinskega dinarja, po kateri bi se del sredstev iz zadnje podražitve bencina namensko usmeril za investicije v modernizacijo cestnih prehodov prek železnice.

Predlagatelj je v skladu s stališčem Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem Zbora občin zbral tudi zahtevane podatke in jih posredoval skupini delegatov iz občine Sevnica in omenjenemu odboru. Konkretno je v občini

Sevnica 13 prehodov prek železnice, ki so na lokalnih cestah. Delež stroškov občine Sevnica za vzdrževanje teh prehodov je do sedaj znašal od 800 000 do 1 000 000 dinarjev. V letu 1981 so na cestnih prehodih v občini Sevnica zaradi modernizacije že v celoti odpravljena čuvajska mesta, s tem pa so se stroški znižali za 54 0/0.

Po izračunih Železniškega gospodarstva Ljubljana znaša 50% udeležba v stroških vzdrževanja sedanjih cestnih prehodov v letu 1981 v Sloveniji okoli 20 milijonov dinarjev. Vsako odpiranje novih cestnih prehodov bi stroške vzdrževanja cestnih prehodov ustrezno povečalo, za kar pa ni predviden vir pokrivanja. Poudariti je treba, da združeno delo v SR Sloveniji že sedaj pokriva izredno velik del celotnega prihodka tozd v Železniškem gospodarstvu Ljubljana za leto 1981 s posebnim zakonom, v planskih dokumentih za obdobje 1981—1985 pa se predvideva še nadaljnje zmanjšanje tega deleža.

Ob koncu naj poudarimo, da je bistvo sprememb in dopolnitev predloženega zakona v tem, da poleg formalnih uskladitev z zveznimi predpisi in dopolnitve nekaterih določil v celoti ureja vprašanje gradnje, rekonstrukcij in vzdrževanja cestnih prehodov prek železnice. Ob tem so nedvomno upoštevani interesi uporabnikov cest in uporabnikov železnice, kakor tudi upravljalcev obeh prometnih infrastruktur, poleg tega pa še interesi, pravice in dolžnosti družbenopolitičnih skupnosti, ki so v okviru svojih pristojnosti dolžne sodelovati pri urejanju konkretnih vprašanj, ki so bistvenega pomena za prebivalce njihovega območja. Zato je problematiko ureditve cestno-železniških križanj potrebno obravnavati v celoti.

S predloženim zakonom se uzakonja praksa, ki je bila doslej uspešna prav zaradi tega, ker je angažirala v formalnem in materialnem smislu vse, ki so zainteresirani za varen in neoviran promet na cestno-železniških križanjih. Odstopanje od teh, v praksi preverjenih načinov rešitev, ki dejansko predstavljajo samoupravno sporazumevanje, bi pomenilo korak nazaj, pri čemer bi se ponovno pojavile vse težave in problemi, ki so v preteklosti obstajali, in ki so v znatni meri oteževali hitro in uspešno reševanje konkretnih zadev.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na podlagi vsega omenjenega meni, da amandmajev skupine delegatov iz občine Sevnica ni mogoče sprejeti, in predlaga, da sprejmete predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa v besedilu, ki je predložen.

Predsednica **S i l v a J e r e b**: Hvala lepa! Predlog zakona ste dobili, dobili ste tudi prečiščeno besedilo zakona in amandma skupine delegatov iz občine Sevnica k 2. in 3. točki 42. člena tega zakona.

Skupina delegatov iz občine Sevnica pa je z dopisom z dne 23. marca umaknila prvotni amandma k 2. točki 42. člena tega zakona, amandma k 3. točki tega člena pa spremenila, kar je razvidno iz njenega dopisa, ki ste ga prejeli danes na klop.

Prav tako ste prejeli mnenje Izvršnega sveta, iz katerega je razvidno, da z omenjenim amandmajem ne soglaša. Tovariš Lunder je pravkar razložil razloge za to.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Janko Rebernik, delegat iz občine Sevnica!

J a n k o R e b e r n i k : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš Lunder je zelo dobro obrazložil celoten potek sprejemanja zakona, ki je sedaj na dnevnem redu. Dovolite mi, da še sam nekoliko osvetlim celoten postopek.

Ko je naša delegacija razpravljala o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa, smo poleg skrbi za varnost prometa, ki je seveda bistvo tega zakona, in ga tudi podpiramo, največ pozornosti namenila tistim določilom, ki se nanašajo na obveznost upravljalca cest v občini, glede na upravljalce železnice.

Na 50. seji Zbora občin smo k osnutku dali nekaj pripomb, kar je bilo danes tudi povedano, ki pa niso bile v celoti upoštevane. Zato je delegacija sklenila predlagati amandma. Naša dopolnitev zakona je šla v to smer, da bi se vsi stroški iz druge in tretje točke 42. člena prenesli na Samoupravno interesno skupnost za železniški promet.

Vsebinska in obrazložitev tega amandmaja sta vam bila dostavljena pismeno, z datumom 4. 3. 1981. Kasneje smo v Republiškem komiteju za promet in zveze razpravljali o tem amandmaju. S strani predstavnikov komiteja in železnice smo bili informirani, da bodo ti stroški v bodoče bistveno manjši za občino oziroma upravljalce cest, s čimer naj bi odpadel osnovni argument naše delegacije.

Tudi Zakonodajno-pravna komisija je bila mnenja, da prvi del amandmaja ni sprejemljiv, ker so stroški, o katerih je govora, stvar enostavne reprodukcije, ki pa jih samoupravna interesna skupnost po novem ne financira, ampak je to stvar tarife za usluge oziroma stvar organizacije združenega dela, ki te usluge opravlja.

Iz teh formalnih razlogov tudi Zakonodajno-pravna komisija prvi del amandmaja ni podprla. Zato smo izdelali dodaten predlog, v katerem smo odstopili od amandmaja k 2. točki 42. člena, dodali pa smo, da naj se v 3. točki 42. člena predloga zakona črta besedilo »upravljalec železnice«. S tem je po našem mnenju dan pogoj, da amandma lahko sprejme tudi Zakonodajno-pravna komisija, prav tako pa tudi Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, ki je prvotni amandma obravnaval in se do njega pozitivno izrekel.

S tako formulacijo dopolnjenega amandmaja se je strinjala tudi občinska skupščina na zadnjem zasedanju, ki je bilo pred sejo Zbora občin, zato moram še posebej poudariti, da se z dosedanjo rešitvijo naša skupščina ni strinjala že od leta 1974. Zato trditev, da je bilo to doslej ustrezno urejeno za vse, ne drži. Seveda pa nismo sprožili postopka za spremembo zakona, zato pa izkoriščamo današnjo priložnost, ko je stvar na dnevnem redu, in predlagamo spremembo, ki je predlagana v tem drugem, popravljenem amandmaju.

Dovolite, da na kratko navedem razloge, ki govore v prid našemu amandmaju, oziroma spremembi predloga amandmaja, in ki v marsičem spodbijajo trditve Izvršnega sveta oziroma komiteja:

1. Delitev stroškov med upravljalcem cest in železnice je nesorazmerna glede na intenzivnost prometa na cesti in železnici in glede na količino prepeljanega tovora.

2. Delitev ne upošteva dejanskih ekonomskih možnosti nosilca teh stroškov. Naša skupina meni, da bi upravljalec železnice lažje pokrival nastale stroške, saj se je prek Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet vsaj do neke mere zadovoljivo uredilo vprašanje financiranja železnic, čeprav se seveda zavedamo, da še ni v celoti rešeno. Vem pa, da bi tudi železnica sama morala in lahko vkalkulirala stroške vzdrževanja teh prehodov v ceno stroškov, to je v ceno storitev.

Na drugi strani pa je financiranje lokalnih cest v občini sistemsko slabo urejeno, predvsem pa so potrebe po obnovi lokalnih cest tako velike, da ni mogoče financirati obnove in vzdrževanja naših cest iz sredstev občinske samoupravne interesne skupnosti, ampak morajo večji del sredstev prispevati krajanji sami iz svojih osebnih dohodkov.

Mnenja smo, da bi tudi sedanja delitev stroškov med cesto in železnico, za katero trdi Izvršni svet, da je v redu, morala sloneti na samoupravno sprejetih merilih in kriterijih, ne pa delitev, ki je sedaj v razmerju 50 : 50, prepuščati prosti presoji predlagatelja zakona. Delitev na osnovi meril in kriterijev, bi bila tudi bolj skladna z intencijo ustave in zakona o združenem delu.

Tovarišice in tovariši delegati! Ponovno predlagam, da podprete naš amandma, ki ste ga danes dobili na klop, ker v tem predlogu, vsaj po našem mnenju, ni formalnih zadržkov, ki bi preprečevali sprejetje amandmaja. Na drugi strani pa bi takšna rešitev zagotavljala pravičnejše urejene odnose med upravljalci cest in železnice.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Rebernik! Želi še kdo besedo? (Ne.) Pismenih prijav za razpravo ni več. Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju skupine delegatov iz občine Sevnica k 3. točki 42. člena zakona, ki ga je tovariš Rebernik pravkar obrazložil.

Predlagatelj zakona se z amandmajem ne strinja, to je povedal že na začetku. Prosim še predsednika Zakonodajno-pravne komisije in predsednika odbora, da se opredelita do amandmaja.

Milan Gaspari (iz klopi): S stališča pristojnosti komisije nimamo pripomb k amandmaju.

Predsednica Silva Jereb: Predsednik Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem?

Mitja Horvat (iz klopi): Naš odbor se je v svojem poročilu že opredelil do tega amandmaja. Odbor je amandma skupine delegatov v načelu podprl.

Predsednica Silva Jereb: Slišali smo vsa štiri mnenja, zato lahko glasujemo. Najprej bomo glasovali o amandmaju skupine delegatov iz občine Sevnica k 3. točki 42. člena zakona.

Kdor je za amandma skupine, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel amandma k 3. točki 42. člena zakona.

Sedaj bomo glasovali še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

(Seja je bila prekinjena ob 13.40 in se je nadaljevala ob 13.15.)

Predsednica Silva Jereb: Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma.

Predlog zakona je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Slavka Polaniča, namestnika republiškega sekretarja za finance. Tovariš Polanič, želite besedo? (Da.)

Slavko Polanič: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je dne 20. 1. 1981 predlagal Skupščini SR Slovenije, da z dnevnih redov sej zborov dne 22. 1. 1981 odloči predlog zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma.

Izvršni svet je namreč ugotovil, da je sporazum podpisalo relativno majhno število organizacij združenega dela, ki so po zakonu o skupnih rezervah zavezane združevati del rezervnih skladov v republiškem skladu skupnih rezerv. Hkrati s tem je Izvršni svet sprejel obveznost, da bo posredoval pri strokovni službi sklada, to je pri Zvezi sindikatov Slovenije in Gospodarski zbornici Slovenije, da s pospešeno družbenopolitično aktivnostjo dosežeta, da sporazum podpišejo organizacije združenega dela, ki tega v letu 1980 niso storile.

Izvršni svet je sprejel tudi obveznost, da bo tekoče spremljal sprejemanje samoupravnega sporazuma in po potrebi pozneje predlagal sprejetje zakona.

Strokovne službe Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije so medtem ponovno obvestile temeljne organizacije združenega dela — zakonske zavezance za združevanje sredstev rezerv v sklade — o vsebini samoupravnega sporazuma in pozvale vse tiste temeljne organizacije, ki do konca februarja niso sprejele samoupravnega sporazuma, da to čimprej store.

Tako je bil v novembru 1979 poslan samoupravni sporazum 3316 temeljnim organizacijam združenega dela, od teh je 2293 sporočilo svoj pristop k samoupravnemu sporazumu. 7. marca letos je bil samoupravni sporazum z okrožnico in obrazcem o sprejetju samoupravnega sporazuma poslan 1233 temeljnim organizacijam in enovitim delovnim organizacijam. Do 23. marca je sporočilo svoj pristop k samoupravnemu sporazumu 2539 organizacij ali skoraj 72 % od skupnega števila organizacij, ki so po zakonu dolžne združevati sredstva rezerv v Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije.

Izvršni svet je dne 24. 3. 1981 razpravljal o poteku podpisovanja samoupravnega sporazuma. Pri tem je ugotovil, da se je pri ponovljeni akciji, ki jo je izvajal republiški sklad skupnih rezerv ob sodelovanju z Zvezo sindikatov in Gospodarsko zbornico Slovenije, število podpisnikov povečalo ter da vsakodnevno prihajajo nove izjave o pristopu k sporazumu. Do 23. 3. 1981 je še 246 organizacij združenega dela sporočilo, da pristopajo k sporazumu.

Kljub ugotovitvi, da je število organizacij združenega dela, ki sporazuma niso podpisale, še vedno veliko, je Izvršni svet ocenil, da je zaradi velikega števila organizacij združenega dela, ki so zaključile poslovanje v letu 1980 z izgubo, nujno potrebno zagotoviti združevanje sredstev rezerv. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga delegatom zbora:

1. da predlog zakona obravnavate po hitrem postopku in
2. da predlog zakona sprejmete v predloženem besedilu.

Obenem Izvršni svet še nadalje vztraja pri akciji samoupravnih organov sklada skupnih rezerv — Gospodarske zbornice in Zveze sindikatov Slovenije — za pridobivanje novih podpisnikov samoupravnega sporazuma, saj akcija samoupravnega dogovarjanja še teče. S tem bi se izognili podobnemu interventnemu zakonu za naslednje leto.

Predsednica Silva Jereb: Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi dopis Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije.

Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava akt v skladu z 295. členom poslovnika Skupščine, to je po hitrem postopku, kar je v dopisu posebej utemeljil. Predlog je pravkar obrazložil tudi tovariš Polanič.

Zato prosim, da najprej glasujemo o tem predlogu Izvršnega sveta. Kdor je za hitri postopek, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoja predstavnika določil tovariša Ivana Raua, republiškega podsekretarja, in Valentina Gerkmanna, pomočnika republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun. Kdo od predstavnikov bo govoril? Tovariš Ivan Rau ima besedo!

Ivan Rau: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Z zakonom o volitvah in delegiranju v skupščine iz leta 1977 so urejene volitve članov delegacij za delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in delegacij za delegiranje delegatov v skupščine tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti. To so samoupravne interesne skupnosti s področja družbenih dejavnosti.

Združevanje obeh vrst volitev v en zakon je pri volitvah v letu 1978 povzročilo nekatere težave, predvsem pri glasovanju, glede na veliko število predlaganih kandidatov za več delegacij. Zato sta Republiška konferenca SZDL

Slovenije ob oceni volitev leta 1978 postavila zahtevo po nujnosti dograjevanja volilnega sistema in prilagajanja volitev naravi delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Posebej je bilo pri tem prisotno vprašanje poenostavitve volilne procedure in tehnike glasovanja.

Potreba po dograjevanju volilnega sistema in po njegovi poenostavitvi je omenjena tudi v resoluciji VIII. Kongresa Zveze komunistov Slovenije. V ta namen je Republiška volilna komisija v sodelovanju z volilno komisijo pri Republiški konferenci SZDL Slovenije izdelala analizo »Delegatski sistem in dograjevanje volilnega sistema«. Omenjena analiza je bila podlaga za regijske posvete, ki so bili v mesecu juniju preteklega leta. Stališča in mnenja, sprejeta na teh posvetih s predstavniki občinskih volilnih komisij, predstavniki vodstev družbenopolitičnih organizacij in volilnih komisij pri občinskih konferencah Socialistične zveze delovnega ljudstva so predstavljala izhodišča za pravo predloženih sprememb in dopolnitev volilne zakonodaje. Potrebo po dopolnitvi volilne zakonodaje je predlagalo tudi Predsedstvo Republiške konference SZDL Slovenije decembra 1980.

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščine ne spreminjajo načel, na katerih je zgrajen volilni sistem, in tudi ne postopka za volitve članov delegacij in delegiranje v skupščine, temveč dopuščajo več samoupravne regulative, predvsem pri volitvah v samoupravne interesne skupnosti in v določeni meri poenostavljajo postopek glasovanja. Zakon naj bi v bodoče urejal tudi nekatera vprašanja glede volitev in delegiranja v skupščine in druge ustrezne organe upravljanja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, katerih dejavnosti oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena. To področje doslej zakonsko ni bilo urejeno, praksa pa je bila zelo neenotna. Poleg tega so predlagane še naslednje spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

1. Jasneje bo opredeljena določba sedanjega 9. člena zakona glede omejitve ponovne izvolitve za člane iste delegacije v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti in ne več za člane delegacije iste temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti, kot se glasi omenjena določba sedaj.

Po sedanji določbi ne bi mogel biti noben dosedanji član delegacije ponovno izvoljen, če je bil že dvakrat zaporedoma izvoljen za člana katerekoli delegacije v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti. To bi več kot 60 % sedanjim članom delegacij onemogočalo ponovno kandidiranje pri volitvah leta 1982.

2. Predlagana je poenostavitev kandidacijskega postopka, ki ga podrobneje ureja volilni pravilnik Republiške konference SZDL Slovenije in Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Novo izvoljene delegacije naj se ne bi več neposredno vključevale v temeljne kandidacijske konference, ampak bi te delegacije delegirale delegate v vse kandidacijske konference in prevzele naloge v zvezi s kandidiranjem na vseh ravneh, predvsem pa v občinskih kandidacijskih konferencah. To konferenco bi v bodoče sestavljali delegati, ki jih vanje delegirajo te delegacije, ter delegati občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij.

3. Pri kandidiranju delegatov za delegate v družbenopolitičnih zborih občinskih in republiške Skupščine naj bi še bolj prišla do izraza ustavna določba, po kateri se lista kandidatov določi z dogovorom družbenopolitičnih organizacij v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zato je predlagana takšna rešitev, ki ne terja, da bi listo kandidatov za družbenopolitični zbor

ugotavljala še občinska oziroma republiška kandidacijska konferenca. Namesto tega naj bi listo, kot bo to določeno z dogovorom, poslala občinska oziroma republiška organizacija Socialistične zveze neposredno občinski oziroma republiški volilni komisiji.

4. Sedanji zakon postavlja obveznost, da mora sestav delegacije zagotoviti zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezati socialni strukturi temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti, in sicer tako za delegacije za skupščine družbenopolitičnih skupnosti kot za delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

V praksi se je pokazalo, da te določbe skoraj ni mogoče izvajati pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, posebno v tistih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer so se odločili za več posebnih delegacij. Zato naj bi se ta zakonska določba spremenila in dopolnila tako, da bi bila opisana sestava delegacije obvezna samo pri delegacijah za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, kot to terjata določba 157. člena ustave SR Slovenije. Pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa bi to načelo upoštevali, kolikor je to mogoče, glede na razmere v posamezni temeljni organizaciji oziroma skupnosti.

5. Za volitve članov vseh delegacij sedanji zakon določa enak način glasovanja. Pri zadnjih volitvah pa se je pokazalo, da so imeli volivci težave pri glasovanju o kandidatih za člane delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti kadar je šlo za večje število delegacij in delegatov, za katere je bilo potrebno glasovati. Zato je predlagana poenostavitev glasovanja pri volitvah članov teh delegacij v primeru, če je na kandidatni listi toliko kandidatov, kot jih je potrebno izvoliti — tako imenovana zaprta kandidatna lista. V tem primeru bi bilo mogoče glasovati skupaj o vseh kandidatih na listi, s tem da bo mogoče črtati posamezne kandidate na glasovnici, s katerimi se volivci ne bi strinjali. Tak način glasovanja pa bo potrebno določiti s statutom temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti.

6. Sedanji zakon določa, da je za člane delegacije izvoljen kandidat, ki v primeru zaprte kandidatne liste dobi večino glasov volilnih upravičencev — tako imenovana absolutna večina. Če pa gre za glasovanje odprte kandidatne liste, kjer je več kandidatov kot je treba izvoliti članov delegacij, je izvoljen tisti izmed kandidatov, ki je dobil večje število glasov — tako imenovana relativna večina. Pri tem pa doslej ni bilo določeno, koliko glasov mora kandidat dobiti, da je izvoljen. Tako je lahko bil pri odprtih kandidatnih listah izvoljen za člana delegacije tudi kandidat, ki v temeljni samoupravni organizaciji ni užival dovolj zaupanja. Zato naj bi se v zakonu ta določba spremenila tako, da bi bil v takem primeru izvoljen le kandidat, ki bo dobil najmanj eno tretjino glasov vseh volilnih upravičencev v temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti. Taka rešitev je tudi bolj v skladu z načeli delegatskega sistema kot pa sedanja ohlapna določba.

V dosedanjih razpravah ob predvidenih spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine je bila prisotna tudi zahteva, da naj bi v bodoče težišče urejanja volitev v samoupravnih interesnih skupnostih, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščine družbenopolitične skupnosti, prenesli na samoupravno regulativo. Zakon naj bi urejal temeljna načela za volitve vseh delegacij, medtem ko bi se za volitve delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti uredila samo nekatera vprašanja volilnega postopka, vsa druga vprašanja glede oblikovanja delegacij in volitev članov dele-

gacij pa naj bi samoupravne interesne skupnosti uredile s svojimi samoupravnimi akti.

Predlagatelj ocenjuje, da bi se s tem zasnova zakona spremenila v tolikšni meri, da tega ne bi bilo mogoče več urediti s spremembami in dopolnitvami zakona, temveč bi bilo potrebno pripraviti in sprejeti nov zakon.

Različno urejanje volitev in delegiranja v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti glede na vlogo, ki jo imajo te samoupravne interesne skupnosti v skupščinskem sistemu, ne bi bilo primerno. Zato predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ostajata pri dosedanji zasnovi zakona in se usmerjata le na predlagane posamične spremembe in dopolnitve.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, skupaj z osnutkom zakona.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ste prejeli. Dobili ste tudi mnenje Republiške konference SZDL Slovenije.

Izvršni svet je predlagal, da naj zbor obravnava ta akt v smislu 2. odstavka 250. člena poslovnika Skupščine tako, da se združita prva in druga faza zakonodajnega postopka in se torej hkrati obravnavata predlog za izdajo in osnutek zakona. Če se s takim predlogom Izvršnega sveta strinjate, prosim da glasujete! Kdo je za? (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog za izdajo zakona in osnutek so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili pismena poročila. Želijo poročevalci poročila dopolniti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Nada Mihajlovič iz Kranja!

Nada Mihajlovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi predloga za izdajo zakona in osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine smo člani skupin delegatov podprli predlog za izdajo zakona in osnutek zakona, imamo pa naslednje konkretne pripombe.

V 5. členu osnutka zakona je predlagano za 50. člen zakona novo besedilo, ki predvideva, da funkcijo delegacije za delegiranje delegatov v skupščino ali drug ustrezen organ upravljanja samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje opravlja v krajevni skupnosti skupščina krajevnih skupnosti. Predlagamo, da naj funkcijo delegacije opravi svet krajevnih skupnosti.

Menimo, da je svet krajevnih skupnosti tisti samoupravni organ, ki skrbi za uresničevanje planskih dokumentov in je operativno organizacijsko bolj primeren za neposredno zvezo med krajevno skupnostjo in skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje. Ugotavljamo tudi, da v mnogih manjših krajevnih skupnostih nimajo skupščin, kjer jih pa imajo, jih poredkoma sklicujejo.

2. V 131. členu zakona o volitvah in delegiranju v skupščine je določeno, da se glasovanje prične ob 7. uri zjutraj in konča ob 19. uri ter da se lahko

pričetek in zaključek volitev podaljša največ za tri ure. To določilo velja tudi za izvedbo glasovanja na referendumu. Predlagamo, da se ta člen spremeni tako, da bo v organizacijah združenega dela glasovanje mogoče zaključiti ob 17. uri.

V organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, v katerih delavci delajo v treh izmenah, se za nočno izmeno glasovanje organizira na koncu te izmene in se zato volišča odprejo že ob 6. uri zjutraj. Delavci tudi prihajajo na volišča večinoma do 15. ure. Do te ure pridejo na volišča tudi delavci, ki delajo v popoldanski izmeni, kasneje pa le izjemoma. Volišča naj bi bila tudi pri spremenjenem predlogu odprta 12 ur, tako kot je določeno v sedanjem besedilu zakona. Organi za izvedbo volitev bi bili s tem razbremenjeni za dodatno dveurno delo na volišču, pa tudi delo, ki ga imajo po končanem glasovanju, bi lahko bolje opravili.

Če pa ta konkreten predlog ni sprejemljiv, variantno predlagamo, da se določi okvir, v katerem bi pristojni organ temeljne samoupravne organizacije in skupnosti lahko sam uredil čas glasovanja na volišču.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in skupščine in pripombe iz razprave delegatov na seji zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Predlog za izdajo zakona je predložil Skupščini Izvršni svet. Njegov predstavnik je tovariš Ivan Rau, republiški podsekretar, in tovariš Valentin Gerkman, pomočnik republiškega sekretarja za pravosodje, upravo in proračun. Želite besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rau!

Ivan Rau: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije ureja zakon, ki je bil sprejet leta 1977 skupaj z ostalimi volilnimi zakoni. Pri določanju števila delegatskih mest za posamezna področja združenega dela in območij delegatskih okolišev je zakon izhajal iz določb 162. člena ustave SR Slovenije in ustreznih določb zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Delegatska mesta v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki šteje 150 delegatov, se delijo na posamezna področja oziroma dejavnosti glede na število delovnih ljudi v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih v kmetijski, obrtni in podobnih dejavnostih ter glede na udeležbo delovnih ljudi pri ustvarjanju družbenega proizvoda.

Zakon določa, da delegirajo delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije zbori združenega dela občinskih skupščin izmed članov vseh delegacij, ki delegirajo delegate v te zборе. Če ne pripada posameznemu občinskemu zboru združenega dela samostojno delegatsko mesto, se za posamezna področja oziroma dejavnosti z zakonom določijo delegatski okoliši. Občinski zbori združenega dela pa oblikujejo skupine delegatov za posamezna področja oziroma dejavnosti zaradi delegiranja delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije tako, da se v njem zagotovi ustrezna zastopanost delavcev v vseh področjih združenega dela.

Na podlagi podatkov o številu delavcev po posameznih dejavnostih in o družbenem proizvodu je zakon iz leta 1977 zadržal osnovno delitev delegatskih mest po področjih, kot jih je že določil zakon iz leta 1974. Povečano je bilo le število delegatskih okolišev. Ocenjeno je namreč bilo, da so nekateri okoliši preveliki in je zaradi tega prihajalo do težav pri sestavljanju skupin delegatov in delegiranju delegatov v zbor. Nove pobude za spremembo zakona so bile dane tudi pozneje v tej smeri, da naj bi se v večji meri zagotovila zastopanost občin oziroma regij v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije in s tem poenostavil način delegiranja delegatov v ta zbor.

V predlaganih spremembah in dopolnitvah zakona so upoštevane le tiste spremembe, ki so utemeljene zaradi sprememb v številu delovnih ljudi na posameznih področjih združenega dela, kakor tudi zaradi razdruževanja sedanjih delegatskih okolišev v prid ustrežnejše teritorialne povezanosti posameznih občin v regijah. S predlaganimi spremembami bi se število delegatskih okolišev povečalo za deset, in sicer od sedanjih 79 na 89 okolišev. Pri tem je upoštevana tudi ustanovitev novih šestih občin v letu 1982 na območju sedanje občine Maribor.

V dosedanji razpravi o predlaganih spremembah zakona v telesih zborov Skupščine SR Slovenije ter v Svetu za družbenopolitični sistem in nekaterih drugih telesih Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, pa je bilo ugotovljeno, da ustrezne zastopanosti posameznih področij združenega dela v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije ni mogoče zagotoviti le z upoštevanjem števila delovnih ljudi in z deležem pri ustvarjenem družbenem proizvodu. Zato bo potrebno v nadaljnjih razpravah najti ustrežnejše rešitve tega vprašanja z upoštevanjem teritorialne povezanosti interesov združenega dela v posameznih občinah oziroma regijah.

Tovarišice in tovariši delegati! Iz teh razlogov je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije umaknil iz razprave osnutek omenjenega zakona in predlaga, da zbor na današnji seji obravnava le predlog za izdajo zakona.

Predsednica Silva Jereb: Predlog za izdajo zakona smo dobili. Dobili smo tudi mnenje Republiške konference SZDL Slovenije.

Predlog za izdajo so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili pismena poročila. Želijo poročevalci poročila dopolniti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Ciril Plut, delegat iz občine Krško!

Ciril Plut: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vsi zbori Skupščine občine Krško so na seji dne 24. marca 1981 obravnavali predlog

za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Zbori skupščine ugotavljajo, da se s predloženim osnutkom zakona rešuje le nekatera organizacijska vprašanja, ne posega pa se v bistvo problema, na katerega so vse dosedanje razprave in analize o delovanju delegatskega sistema v zadnjih nekaj letih zelo resno opozarjale. Že na regijskih posvetih o uresničevanju skupščinskega sistema in delegatskih odnosov v začetku leta 1979, je bilo poudarjeno, da so skupine delegatov za Zbor združenega dela republiške Skupščine skoraj praviloma brez delegatske baze oziroma, da občinske skupščine v tem primeru objektivno niso v stanju izvrševati funkcije konferenc delegacij.

Kot potrditev te ugotovitve navajamo podatek, da se občina Krško le na gospodarskem področju, ki je v republiškem zboru zastopano z 90 delegatskimi mesti, povezuje z občinama Brežice in Sevnica, s katerima ima skupno dve delegatski mesti. V tem primeru omenjena skupina delegatov ne more delovati drugače kot samostojno in avtonomno oblikuje stališča in predloge. Na kulturno-prosvetnem področju pa se naša občina povezuje s posavskimi in dolenjskimi občinami oziroma ima sedem občin en mandat. Še slabše pa je v skupini za delovne skupnosti državnih organov in drugih organizacij in skupnosti, za katero obstajajo samo 4 okoliši ter za aktivne in druge osebe v službi v oboroženih silah SFR Jugoslavije, kjer predstavlja celotno območje republike en okoliš. Glede na to, da imajo občinske skupščine poleg nekaterih skupnih tudi svoje specifične naloge in probleme, ni mogoče programa dela tako uskladiti, da bi lahko poenotile obravnavanje gradiva in v občinskih skupščinah oziroma njihovih zborih združenega dela oblikovali stališča.

Zastavlja pa se še drugo vprašanje: kako sploh usklajevati različna stališča posameznih skupščin? Že iz teh primerov lahko ugotovimo, da občinske skupščine na za politični sistem zelo pomembnem področju ne morejo izvrševati funkcije konferenc delegacij. Zato so navedene skupine delegatov v pretežni meri prepuščene same sebi.

Zbori skupščine ugotavljajo, da tudi uskladitev okolišev po regijah ne bi izboljšala stanja. Takšne oblike organizacije bi v določenih primerih lahko vodile celo k zapiranju v regijske meje in bi na ta način ustvarjali neko novo umetno tvorbo, ki jo ustava ne pozna in ne predvideva. Tudi v tem primeru bi občinske skupščine težko izvrševale funkcijo konferenc delegacij. Ne nazadnje je število občin v posameznih regijah zelo različno, kar bi zopet onemogočalo povezovanje delegacij z bazo.

Zbori tudi ugotavljajo, da gre v organizacijski strukturi Zbora združenega dela republiške Skupščine v določenem smislu za podvajanje zastopanosti posameznih dejavnosti in ne nazadnje tudi za neenakopraven položaj med združenim delom in družbenimi dejavnostmi. Ustava SR Slovenije v 162. členu določa, da ena ali več delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, povezanih z delom in drugimi skupnimi interesi ali z interesi v družbenopolitični skupnosti oziroma delegati teh organizacij in skupnosti v občinski skupščini, delegirajo iz sestave delegacij glede na vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini družbenopolitične skupnosti, delegate v ustrezni zbor skupščine družbenopolitične skupnosti na način, določen s to ustavo oziroma s statutom in zakonom.

Na tej osnovi je sestavljen tudi delegatski sistem Zbora združenega dela občinske skupščine, torej tam, kjer se najbolj neposredno uresničuje povezovanje dela s skupnimi interesi v občini in preko nje tudi v republiki. Ustava SR Slovenije v omenjenem členu izrecno pravi, da delegati teh organizacij in skupnosti v občinskih skupščinah delegirajo delegate v ustrezni zbor glede na vprašanja, ki se obravnavajo v skupščini družbenopolitične skupnosti. Če izhajajo iz te ustavne opredelitve, se postavlja vprašanje, ali je nujno, da je zbor združenega dela republiške Skupščine sestavljen po enakem organizacijskem principu kot v občinski skupščini. Gledano z drugega vidika, sedanji organizacijski princip oziroma določitev okolišev ustvarja v določenem smislu neenakopraven položaj med občinami, ker je število zaposlenih v posameznih dejavnostih kriterij za določevanje delegatskih mest in oblikovanje okolišev. To ugotovitev najbolj značilno ilustrira podatek, da imajo vse tri posavske občine samo dve delegatski mesti, vse tri zasavske občine pa 3 delegatska mesta, čeprav je glede števila zaposlenih med njima le za 131 delavcev razlike.

Prav zaradi svojega pomena in zlasti v sedanjih razmerah zelo izpostavljene kreativne vloge zborov združenega dela sploh, bi bilo nujno potrebno v predvidenih spremembah in dopolnitvah tega zakona zagotoviti enakopravno zastopanost vseh občin v Zboru združenega dela republiške Skupščine, preostalo število delegatskih mest, ki ga predvideva ustava, pa bi se razdelilo po ustreznem ključu v občinah glede na število zaposlenih. Takšen princip sestave v skladu tudi s 162. členom ustave SR Slovenije, ki zagotavlja občinski skupščini možnost, da delegira delegate glede na obravnavana vprašanja.

V skladu s to obrazložitvijo zbori Skupščine občine Krško kot konferenca delegacij predlagamo in dajemo pobudo Zboru občin republiške Skupščine, da naj se pri obravnavi predlaganega osnutka zakona temeljito oceni in ugotovi potreba po spremembi in dopolnitvi zakona v smislu in vsebini tega predloga. Gre namreč za to, da se prav na tem področju izvršijo korenite spremembe s ciljem nadaljnje krepitve skupščinskega sistema in uresničevanje delegatskih odnosov ter uveljavljanja združenega dela v političnem sistemu samoupravne demokracije.

Zbori skupščine so tudi mnenja, da bi iskanje boljših rešitev šele po volitvah v prihodnjem letu pomenilo izgubo dragocenega časa v prizadevanju za hitrejše uveljavljanje občinskih skupščin kot konferenc delegacij za zbere republiške Skupščine.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Dobili smo še pismene prispevke delegatov iz mesta Ljubljane in občin Postojna, Ravne na Koroškem in Mozirje. Vse to in razprava tovariša Pluta gotovo daje prav odločitvi, da nismo združili prvih dveh faz. Prispevki, ki so bili dani pismeno, so take narave, da je njihova vsebina več ali manj že zajeta v pripombah, ki smo jih lahko razbrali iz poročil. Vsi pa tudi navajajo, da ni potrebno deliti delegatskih mest v tistih primerih, ko lahko vsaka občina, vsaj za področje gospodarstva, obdrži ali pa pridobi samostojno delegatsko mesto v Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Če torej nihče več ne želi razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor Združenega dela Skupščine SR Slovenije se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zбора in Skupščine in pripombe iz razprave delegatov na seji zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o določitvi zaokroženega urbanega območja občin Maribor-Pesnica, Maribor-Pobrežje, Maribor-Rotovž, Maribor-Ruše, Maribor-Tabor in Maribor-Tezno.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoja predstavnika prav tako določil tovariša Ivana Raua in Valentina Gerkmana. Želita predstavnika predlagatelja besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili.

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Franca Grada, pomočnika predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo. Tovariš Grad, želite besedo? (Da.)

Franc Grad: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom zakona. Zakon na novo ureja položaj in naloge Republiškega sveta za varstvo ustavne ureditve, ki je bil ustanovljen z zakonom o republiških svetih iz leta 1975.

Po ustavni ureditvi je funkcija Socialistične republike Slovenije, da v republiških organih varuje ustavno ureditev, ureja in organizira službo državne varnosti in usmerja njeno delo. V okviru funkcije republiških upravnih organov je v zvezi s tem še posebej poudarjena funkcija predsedstva republike, ki po ustavi obravnava vprašanja s področja varstva z ustavo določenega reda, zavzema stališča o teh vprašanjih, daje pobudo za njihovo obravnavo in ima v okviru svojih splošnih obveznosti še druge usklajevalne, usmerjevalne in iniciativne pristojnosti.

Skupščina SR Slovenije v okviru svojega systemskega položaja in funkcije na tem področju določa politiko in opravlja politično nadzorstvo nad delom upravnih organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prav tako v okviru svoje vloge usklajevanja in usmerjanja dela vseh upravnih organov usklajuje in usmerja upravno delovanje tudi na področju državne varnosti in nadzoruje takšno delovanje. V temeljnih načelih ustave je opredeljena tudi funkcija družbenopolitičnih

organizacij, ki opravljajo politično kontrolo in idejnopolitično usmerjevalno vlogo na tem področju.

Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve je predviden kot poseben republiški organ, ki se po svojih nalogah, pooblastilih in sestavi razlikuje od družbenih svetov, zato zanj ne velja sistemska zakonska ureditev družbenih svetov. Naloge sveta vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije, Skupščine SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, pa tudi iz ustavne vloge družbenopolitičnih organizacij. Ti organi in organizacije prek sveta uresničujejo svoje z ustavo določene pravice, dolžnosti in odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve. Predsedstvo SR Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa lahko kot doslej, v okviru smernic in stališč, ki jih določita, še posebej zaupata svetu opravljanje določenih zadev iz svoje pristojnosti v zvezi z usklajevalnim delom organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

V zvezi s položajem sveta je bila pri pripravi zakona prisotna dilema, ali naj bo to poseben republiški organ, kot je to določeno v predloženem aktu, ali pa naj bi bilo to delovno telo Predsedstva SR Slovenije, kot je zasnovan zvezni svet za varstvo ustavne ureditve. Obveljalo je vendarle stališče, da naj bo Svet poseben republiški organ, prek katerega omenjeni organi in organizacije uresničujejo svoje funkcije na področju varstva ustavne ureditve. Zoper koncept, po katerem bi bil Svet zgolj delovno telo Predsedstva, govori zlasti to, da bi bila v takem primeru funkcija sveta omejena le na okvir pravic in dolžnosti samega Predsedstva.

Naloge sveta so torej, da obravnava stanje, sistem in politiko na področju ustavne ureditve, vprašanja, ki so pomembna za politično usmerjanje in usklajevanje dela organov, ki opravljajo zadeve varstva ustavne ureditve, družbeno kontrolo nad tem delom, kakor tudi druga vprašanja, ki so pomembna za varnost države. Svet izvaja kontrolo nad delom republiškega organa uprave, ki opravlja zadeve državne varnosti, zlasti s stališča spoštovanja pravic in svoboščin človeka in občana, pravic samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti, kakor tudi glede metod in sredstev, ki jih služba državne varnosti uporablja pri izvrševanju svoje pristojnosti.

Pri svojem delu sprejema mnenja in stališča ter daje pobude in predloge. S tem se seveda v ničemer ne spremenijo ustavna pooblastila Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in drugih političnih organizacij pri varstvu ustavne ureditve. Ti organi in organizacije prenesejo na svet določene naloge, pri tem pa obdržijo svoje ustavne pravice in odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve. To še posebej velja za Skupščino SR Slovenije, ki slej ko prej opravlja splošni nadzor nad delom organov državne varnosti.

Svet sestavljajo predsednik in določeno število članov, ki jih imenuje Predsedstvo SR Slovenije v sporazumu z republiškim vodstvi družbenopolitičnih organizacij, Skupščino SR Slovenije in Izvršnim svetom. Predsednik Izvršnega sveta ter republiški sekretar za notranje zadeve pa sta člana sveta kot doslej po svojem položaju.

Svet je za svoje delo odgovoren Predsedstvu in mu je dolžan poročati o svojem delu. O svojem delu pa je dolžan obveščati tudi Skupščino SR Slovenije, Izvršni svet in republiška vodstva družbenopolitičnih organizacij.

Predstojniki republiških upravnih organov, ki opravljajo zadeve na področju varstva ustavne ureditve, so dolžni poročati svetu o vseh pomembnih

vprašanjih na tem področju ter pri svojem delu upoštevati stališča, ki jih sprejema svet.

Zakon poleg teh osnovnih načel vsebuje še nekatere temeljne določbe o načinu dela Sveta, ki so potrebne zaradi specifičnosti njegovega dela. Podrobneje pa naj bi se ta vprašanja uredila s poslovníkom, ki naj bi ga sprejel sam Svet.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Grad! Predlog za izdajo zakona in osnutek ste dobili. Dobili ste tudi po pomoti izpadlo 5. stran, ki vsebuje določbe štirih členov, ki pa niso systemske narave. Gre le za prehodne in končne določbe tega zakona. Opravičujem se v imenu tistih, ki so to zagrešili.

Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava predloženi akt v smislu 2. odstavka 250. člena poslovníka Skupščine tako, da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita.

Ce ste za tak predlog Izvršnega sveta, potem prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog za izdajo in osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dana v poročilih delovnih teles zbora in Skupščine.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije«.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika prav tako določil tovariša Franca Grada. Tovariš Grad, želite besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih Zakonodajno-pravne komisije k 2., 9., 11., 16., 20. in k 23. členu predloga zakona, ki so razvidni iz njenega poročila z dne 13. marca 1981. Z amandmaji soglašata predlagatelj in odbor. Ker amandmaji bistveno ne posegajo v vsebino, predlagam, da o njih glasujemo skupaj.

Kdor je za amandmaje komisije, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandmaje Zakonodajno-pravne komisije.

Sedaj moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Njegov predstavnik je tovariš Leopold Kejžar, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Tovariš Kejžar, želiš besedo? (Ne.)

Predlog odloka ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav ni. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije kot članske vloge SFR Jugoslavije v Afriški banki za razvoj.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajnin Skupščine SFRJ. Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Slavko Polanič. Želi tovariš Polanič besedo? (Ne.)

Osnutek zakona ste dobili. Dobili ste tudi pripombe Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Osnutek sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga danes sprejeli. Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v SFR Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski.

Predlog zakona je Skupščini predložila v soglasje Skupščina SFRJ. Predstavnik Izvršnega sveta je prav tako tovariš Polde Kejžar.

Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za mednarodne odnose, Komisija za narodnosti in Zakonodajno-pravna komisija, ki so vsi poročali zboru.

Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.) Želi kdo od delegatov besedo? (Ne želi.)

Če ne, dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona. Kdor je za, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka,

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije, s katero ugotavlja, da je 3. odstavek 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih v nasprotju z zakonom o kazenskem postopku in zakonom o pravdnem postopku.

Odločbo je Skupščini predložilo v obravnavo Ustavno sodišče Jugoslavije.

Predstavniki Izvršnega sveta je tovariš Janko Lojze.

Odločba je bila objavljena v Poročevalcu št. 4. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Odločbo sta obravnavali Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročali. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne želi.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije, s katero ugotavlja, da je 3. odstavek 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih v nasprotju z zakonom o kazenskem postopku in zakonom o pravdnem postopku.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu z omenjeno odločbo predloži Skupščini SR Slovenije v obravnavo predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o samoupravnih sodiščih, s katerim bi realiziral odločitev Ustavnega sodišča Jugoslavije.

3. Pri pripravi predloga za izdajo zakona naj Izvršni svet upošteva mnenja in predloge Komisije za pravosodje in Zakonodajno-pravne komisije.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, da 2. in 3. odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov (Ur. l. SRS, št. 30/69) nista v skladu z ustavo SR Slovenije.

Odločbo je predložilo Skupščini v obravnavo Ustavno sodišče Slovenije. Predstavnica Izvršnega sveta pri tej točki dnevnega reda je tovarišica Marija Godler, republiška svetovalka v Izvršnem svetu.

Odločba je bila objavljena v Poročevalcu št. 4. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Odločbo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.) Besedo ima tovarišica Godlerjeva.

Marija Godler: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Preteklo je devet let od sprejema zakona o starostnem zavarovanju kmetov; začel je veljati 1. 1. 1972. Z njim je bilo v naši republiki prvič uvedeno

in urejeno obvezno starostno zavarovanje kmetov ter določena načela za razširjeno zavarovanje kmetov.

Uvedeno je bilo zaradi hitrega razslojevanja kmečkega prebivalstva in s tem vezanega spreminjanja njegove starostne strukture, občutnih razlik med povprečnim dohodkom in s tem tudi med življenjsko ravniyo kmečkega in nekmečkega prebivalstva, moralno politične obveznosti do kmetov, posebno do ostarelih in kot dejavnik uspešnega razvoja kmetijstva in socialne preobrazbe vasi.

Rešitve naj bi prispevale k preprečevanju procesa drobljenja zemljiške posesti, k nastajanju kmeta kot blagovnega proizvajalca, zadržanju mladih ljudi na kmetijah, krepitvi vloge in obsega kooperacije in s tem h krepitvi družbenih odnosov na vasi. Skupno z drugimi ukrepi naj bi preprečile stihijsko deagrarizacijo in omogočile hitrejše in bolj načrtno prestrukturiranje v kmetijsko blagovno proizvodnjo, razvijanje poslovne kooperacije in združništva.

Z obdobjem izvajanja tega zakona sovpada leta 1974 sprejem nove ustave in leta 1976 sprejem zakona o združenem delu. Pomanjkljivosti, ki so se kazale bodisi v izvajanju zakona v praksi, kot pri upoštevanju novonastalih odnosov, so bile odpravljene s sprejetimi novelami. Skupno je bil zakon petkrat spremenjen in dopolnjen v posameznih določbah.

Temeljne značilnosti obveznega starostnega zavarovanja kmetov so hkrati temeljna sistemska načela tega zavarovanja. V skladu z izhodišči in cilji uvedbe zavarovanja v letu 1972 je obvezno starostno zavarovanje zagotovljeno minimalnemu krogu upravičencev ob minimalni pokojnini ter ob načelu, da pripada eni kmetiji le ena starostna pokojnina. To in način financiranja, delno s strani kmetov, delno s solidarnostno udeležbo združenega dela ter samoupravna organiziranost kmetov zavarovancev predstavlja zaokroženo in v temeljih celovito podobo veljavnega sistema zavarovanja.

Starostno zavarovanje kmetov je torej kot posebna oblika socialnega varstva kmetov zgrajeno na drugačnih načelih kot pokojninsko-invalidsko zavarovanje delavcev. Uzakonitev starostnega zavarovanja kmetov s solidarnostno udeležbo družbe pri pokrivanju stroškov je bila zamišljena kot posebna oblika socialnega varstva za individualne kmete in njihove zakonce, ki se preživljajo izključno z dohodkom od obdelovanja lastne zemlje, ne pa kot pravo pokojninsko zavarovanje. Takšna oblika pa naj bi bila le za prehodno obdobje, dokler se realne ekonomske zmogljivosti kmetov samih toliko ne povečajo, da bi se tudi za njihovo zavarovanje kot za zavarovanje delavcev lahko uveljavilo načelo samofinanciranja ob načelu vzajemnosti in solidarnosti.

Končni cilj naj bi bila vključitev v delavsko zavarovanje oziroma združitev s tem zavarovanjem in s tem izenačitev pravic in dolžnosti delavcev in kmetov v pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Veljavni zakonski predpisi le združenim kmetom priznavajo pravico do polnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, če dosegaajo z združevanjem dela in sredstev in iz drugih virov najnižji osebni dohodek delavca in plačujejo za to zavarovanje ustrezní prispevek. Vendar se procesi v tej smeri razvijajo počasi. Po podatkih je doslej le nekaj nad 3000 kmetov uveljavilo pravico do polnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v delavskem zavarovanju.

Razlogi za ta počasen razvoj so tako na strani organizacij združenega dela kot samih kmetov. Organizacije združenega dela so pogosto pasivne, ne kažejo dovolj aktivnosti za združevanje dela in delovnih sredstev s kmeti

in ne ustvarjajo pogojev za takšno združevanje. Kooperantska razmerja kmetov z združenim delom še vedno temeljijo na kupoprodajnih razmerjih, ne pa na ustvarjanju skupnega dohodka in udeležbi kmetov in organizacij po načelih združevanja in skupnega rizika. Na strani kmetov pa so razlogi v neugodni starostni strukturi, ki jih ovira, da bi združevali zlasti svoje delo z organizacijami združenega dela.

Prihodki skupnosti se oblikujejo na osnovi zakona o starostnem zavarovanju kmetov in na temelju družbene solidarnosti, ki jo zagotavljajo delavci v združenem delu in drugi delovni ljudje. Prihodki se oblikujejo iz naslednjih virov: s prispevki kmetov zavezancev, s solidarnostno udeležbo delavcev in s povračili republike za pokojnino po posebnih predpisih in za varstvene dodatke kmetom borcem NOV. Razmerje je bilo po letih različno. Opazno pa se je večal delež solidarnostne udeležbe združenega dela in je v letu 1979 znašal 76,7 %, prispevek kmetov pa 23,3 %.

Razlago in namen načela »ena kmetija ena pokojnina«, je bil zadrževati gibanje izdatkov tega zavarovanja na ravni, ki jo dopušča ekonomska zmožljivost družbe oziroma združenega dela in kmetov kot nosilcev bremen. To velja zlasti za kmete zavarovance, ker je kmetija oziroma njen dohodek kot celota edini vir sredstev za kritje tistega dela izdatkov, ki bremeni kmete, in edina podlaga za obseg obremenitev kmeta. Naraščanje izdatkov povečuje obseg obremenitev posamezne kmetije ne glede na gibanje dohodka kmetije. V starostnem zavarovanju kmetov je bilo v letu 1980 71 821 zavarovancev, 42 041 pa je bilo uživalcev pokojnin, od tega 2930 kmetov-borcev.

Po podatkih skupnosti je 80 % zavarovancev starih nad 50 let, od tega 46 % nad 65 let oziroma je starostna struktura takšna, da jih je le 2 % starih do 30 let, 4 % do 40 let. Skupno jih je 18 % starih manj kot 50 let. Povprečna starost uživalcev pa znaša 73,5 let.

Število uživalcev pokojnin v zadnjih 3 letih pada. Tudi število čistih kmetov zavarovancev tega zavarovanja iz leta v leto pada, raste pa število kmetov delavcev, to je tistih, ki ne opravljajo kmetijske dejavnosti kot edini ali glavni poklic.

Iz podatkov o starostni strukturi je razvidno, da gre v tem zavarovanju večinoma za generacijo, ki iz objektivnih razlogov ni sposobna za združevanje oziroma kooperantska razmerja zaradi starosti, bolehnosti in nesposobnosti za delo.

S sistemskimi rešitvami smo kmetijstvo opredelili kot enakopraven del družbenoekonomskega razvoja. Na osnovi razvijanja dohodkovnih odnosov v kmetijstvu se bodo lahko vsi, ki delajo na kmetijah, enakopravno z drugimi delavci v združenem delu na osnovi združevanja dela in sredstev vključevali v vse sisteme socialne varnosti oziroma si zagotavljali enak obseg pravic kot drugi delavci v združenem delu. Sistemske možnosti so, vendar dohodek v kmetijstvu še ni tolikšen, da bi omogočal vključitev vseh kmetov v vse sisteme socialne varnosti.

Starostna struktura kmečkega prebivalstva je izrazito neugodna, prevladujejo starejši ljudje, in se v tem smislu še poslabšuje. Zato v preteklem obdobju vse doslej ni bilo mogoče pristopiti k oblikovanju sistema na tem področju. Ekonomska sposobnost kmetov, vključenih v to zavarovanje, se po pokazateljih ni toliko izboljšala, da bi se tudi za njihovo zavarovanje kot za zavarovanje delavcev lahko uveljavilo načelo samofinanciranja oziroma, da bi se izenačili v pravicah in dolžnostih z delavci v združenem delu.

Sposobnost financiranja ob uveljavitvi tega zavarovanja je bila: 50 % kmetje sami, 50 % družba; le-ta je na strani kmetov upadala, danes krijejo 30 % kmetje sami, 70 % družba oziroma združeno delo. V letu 1980 pa je skupni znesek prispevkov kmetov znašal 23,5 % skupnih prihodkov skupnosti.

Ustavno sodišče SR Slovenije je s svojo odločbo z dne 27. 11. 1980 ugotovilo, da drugi in tretji odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov, kolikor izključujeta iz obveznega starostnega zavarovanja kmeta, če ima član njegove družine ali njegovega gospodinjstva pravico do pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz drugega naslova, nista v skladu z ustavo SR Slovenije, ker je ustavna podlaga za pravico in obveznost delovnega človeka, da s socialnim zavarovanjem na temelju vzajemnosti in solidarnosti z drugimi delovnimi ljudmi zagotavlja sebi in članom svoje družine socialno varnost, delo in dohodek, ki ga ustvarja.

Po razveljavljenih zakonskih določbah pa ta pravica in obveznost delovnega človeka kmeta nista odvisni od dela in dohodka, ki ga ustvarja, temveč od drugih okoliščin. Tako ni mogoče izključiti kmeta iz obveznega socialnega zavarovanja zato, ker ima član njegove družine ali gospodinjstva pravico do socialnega zavarovanja iz drugega naslova. Določilo je rok 6 mesecev za usklajitev teh določb z ustavo.

To, da odpadeta drugi in tretji odstavek 17. člena zakona, pomeni novo razširitev kroga upravičencev. Ostane v veljavi načelo 9. člena zakona, da posameznemu kmečkemu gospodarstvu pripada v okviru obveznega starostnega zavarovanja le ena pokojnina, s tem pa tudi 26. člen zakona, ki določa, da, če je več oseb iz iste kmetije upravičenih do pokojnine, se v skladu z zgornjim načelom le-ta deli na vse upravičence po enakih delih, če se upravičenci ne sporazumejo drugače. Ta razveljavitev pa pomeni po oceni Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji potrebo po dodatnih finančnih sredstvih v višini 18 milijonov dinarjev. Sredstva niso zagotovljena, niti predvidena v planskih dokumentih skupnosti. Sistem zbiranja sredstev pa je takšen, kot ste slišali, da 70 % prispevajo solidarnostno delavci, 30 % pa krijejo kmetje sami.

Tudi če bi trenutno lahko premostili praznino s krediti, bo potrebno kasneje poiskati rešitve, kako nadomestiti navedena sredstva. Ker gre za vprašanja, ki so širšega pomena in za večje materialne posledice, je Izvršni svet sklenil, naj bi se to problematiko seznanili tudi Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije in Republiški svet za vprašanja družbene ureditve ter posredovali svoja mnenja in stališča. Vendar pa razprave še potekajo in rezultati še niso znani.

Že ko je Ustavno sodišče začelo postopek za presojo ustavnosti omenjenih določb, je v podrobnejši analizi celotnega sistema tega zavarovanja in posameznih institutov opozorilo tudi na vrsto drugih nepravilnosti. Postopka pa ni začelo na lastno pobudo, temveč je Skupščino SR Slovenije le opozorilo, da bi bila potrebna širša revizija zakona. Razveljavitev določb zakona, na katere je opozorilo Ustavno sodišče in za katere ni sprožen ustavni spor — vendar je ob analiziranju ugotovljeno, da so določbe sporne — pa bi pomenila popolno spremembo tega sistema zavarovanja.

Pristojna delovna telesa Skupščine SR Slovenije, ki so gradivo Ustavnega sodišča obravnavala, in sicer Odbor za agrarno politiko Zbora združenega dela, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin in Zakono-

dajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije, so že takrat sklenila, da je potrebna širša revizija zakona in s tem ustrezna sprememba sistema na tem področju. Poleg tega, kakšna naj bi bila ta sprememba oziroma v kakšnem obsegu naj bi se opredelili tudi družbenopolitični dejavniki, pa je bilo rečeno, da naj bi se izvedla v skladu z ekonomskimi možnostmi družbe, upošteva je politiko stabilizacije.

Razprave, ki so nato potekale, so nakazale smer nadaljnjega razvoja, ki je v združevanju dela in sredstev kmečkih proizvajalcev. To je smer, ki jo določata ustava in zakon o združenem delu. Politika naj bi se na tem področju vodila po poti združevanja kmetov zaradi uspešnejšega in ekonomičnejšega pridelovanja hrane.

Pri tem pa je ostalo odprto vprašanje, kaj je s tisto kategorijo kmetov v tem zavarovanju, ki iz objektivnih razlogov ni sposobna za združevanje oziroma kooperantska razmerja zaradi starosti, bolehnosti in nesposobnosti za delo. Še enkrat poudarjam, da gre pri tem zavarovanju za zelo neugodno starostno strukturo, saj ste slišali, da je po zadnjih podatkih od 71 821 zavarovancev 80 % starih nad 50 let.

Znane so tudi dolgoletne težnje in zahteve kmetov za izpopolnitev tega zavarovanja in s tem razširitev pravic zlasti za uvedbo invalidskega varstva in odpravo načela »ena kmetija ena pokojnina«. Te težnje in zahteve so bile poudarjene na sleherni seji Skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov in drugih teles. S podrobnimi finančnimi pokazovalci in postopno predvideno razširitvijo tega zavarovanja so jih vnesli v osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1981—1985 in v druge planske dokumente za naslednje srednjeročno obdobje. Ker zaradi stabilizacijske politike ni mogoče širiti socialnih pravic, je ostalo le načelo, da se bodo pravice širile tako, kot bodo dopuščale ekonomske zmogljivosti kmetov samih in celotne družbe.

Temeljna razvojna usmeritev na področju kmetijstva je na osnovi znanja, tehnoloških in naravnih možnosti razvijati proizvodnjo hrane in kmetijskih surovin, da bi bila zagotovljena stabilna preskrba prebivalstva. Zeleni cilj take usmeritve je racionalno planirana in družbeno organizirana proizvodnja hrane in kmetijskih surovin. Za doseg tega cilja pa je potrebno več sredstev in več naložb v kmetijstvo. Od vseh kmetijskih površin je v republiki Sloveniji 80 % le-teh v rokah individualnih kmetov.

Starostno zavarovanje kmetov pa je del kmetijske politike in odraz vodenja te politike. V skladu z načeli družbenega razvoja, da je treba spodbujati procese združevanja dela in sredstev kmečkega prebivalstva in voditi politiko v smeri združevanja kmetov, zaradi uspešnejšega in bolj ekonomičnega gospodarjenja z zemljo in produktivnejšega pridelovanja hrane, so smeri razvoja tega zavarovanja torej nakazane.

Vendar bo glede na starostno strukturo kmetov v starostnem zavarovanju potrebno tudi pri bodočem delu te kategorije kmetov zagotoviti socialno varnost prek sistema starostnega varstva, ker ne bo mogoče doseči preorientacije vseh kmečkih proizvajalcev v kooperantska razmerja.

Iz vsega povedanega izhaja, da je širša revizija sistema starostnega zavarovanja kmetov potrebna in nujna. Vendar je za takšno celovito revizijo potrebno daljše časovno obdobje. Delo na takšni reviziji sistema se je že začelo in bo v prihodnje še pospešeno. Zato Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije predlaga Ustavnemu sodišču SR Slovenije, naj v smislu 412. člena

ustave SR Slovenije podaljša rok za uskladitev razveljavljenih določb z ustavo še za nadaljnjih 6 mesecev. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovarišica Godlerjeva.

Odločba je bila objavljena, kot sem rekla, v Poročevalcu št. 4. Prejeli ste mnenje Izvršnega sveta.

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin jemlje na znanje odločbo Ustavnega sodišča SR Slovenije, da 2. in 3. odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov nista v skladu z ustavo SR Slovenije;

2. Zbor v skladu s 3. odstavkom 381. člena poslovnika Skupščine predlaga Ustavnemu sodišču SR Slovenije, da podaljša rok za uskladitev zakona za 6 mesecev;

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v skladu s pripombami delovnih teles Skupščine in zbora opravi širšo revizijo sistema starostnega zavarovanja kmetov ter predloži Skupščini SR Slovenije ustrezne spremembe in dopolnitve zakona o starostnem zavarovanju kmetov.

Želi kdo o tem sklepu razpravljati? (Ne.) Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Vračamo se na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi dolčenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa, kjer nismo uskladeni z Zborom združenega dela.

Tovariš Lunder, želite besedo? (Da.) Prosim!

Franjo Lunder: Tovarišice in tovariši delegati. V zboru združenega dela, kjer so obravnavali isti predlog zakona, so zavrnili amandma, ki ga je sprejel ta zbor. Izvršni svet vztraja pri svojem prvotnem predlogu, to se pravi, da ne more sprejeti amandmaja občine Sevnica. Vsem je znano, da sredstva za financiranje železnic združujejo vsi tozdi v Sloveniji, ne glede na to, ali uporabljajo železniške storitve ali jih ne uporabljajo. Torej je vzajemnost, bi rekel, popolna in izražena do maksimuma. Upravljalci cest pa prispevajo svoj delež stroškov samo na tistem območju, kjer železnica oziroma cesta prehaja prek železniške proge in v konkretnih primerih, o katerih smo govorili, samo prek lokalnih cest.

Prav tako, ne da bi polemiziral z utemeljitvijo tovariša iz občine Sevnica, lahko pa povem, da ne drži trditev občine Sevnica, da bi železnica povečanje stroškov za vzdrževanje teh cestnih prehodov lahko prenesla in vkalkulirala v cene, ker so, kot vsi dobro veste, cene na železnici v pristojnosti federacije. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Rebernik!

Janko Rebernik: Tovariši delegati! Ne morem odstopiti od 3. točke 42. člena tega zakona, in prosim, tovarišica predsednica, da postopate po poslovniku!

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima delegat iz Brežic, tovariš Franc Hervol!

Franc Hervol: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlagani amandma Skupščine občine Sevnica ni sprejemljiv iz razlogov, ker pri zagotavljanju varnosti železniškega in cestnega prometa na cestnih prehodih ne gre samo za varnost železniškega, temveč tudi za varnost cestnega prometa. Zato sta Železniška transportna organizacija kot tudi družbenopolitična skupnost enako odgovorni za ustrezno ureditev cest na železniških prehodih. Očitno je namreč, da pri sedanjem cestno-prometnem režimu težki tovornjaki neposredno ogrožajo varnost železniškega prometa, za kar seveda železnica ni odgovorna in tudi ni osnove, da bi samo železnica morala financirati izvedbo varnostnih ukrepov na cestno-železniških prehodih, kajti le-ti v glavnem zadevajo varnost cestnega prometa.

V primeru, da bi se sprejela ureditev v smislu predlaganega amandmaja, bi to lahko imelo zelo škodljive posledice, kajti družbenopolitična skupnost bi si v tem primeru odločno prizadevala, da bi se število cestno-železniških prehodov na njihovem območju povečevalo, kar pa nikakor ni v skladu s sprejeto politiko glede urejanja in modernizacije cestno-železniških prehodov v SR Sloveniji. Tudi s tega vidika predloženi amandma ni utemeljen.

Po predlogu amandmaja gre v bistvu za financiranje vzdrževanja cestno-železniških prehodov iz sredstev, ki jih železnica prejema po načelih svobodne menjave dela prek Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet od združenega dela SR Slovenije v celoti. To pa nikakor ni utemeljeno, ker se s tem posredno zavezujejo k plačilu v ta namen tudi tiste organizacije združenega dela in družbenopolitične skupnosti, ki na svojem območju nimajo prog in s tem tudi ne cestno-železniških prehodov.

Iz navedenih razlogov menimo, da predloženi amandma ni sprejemljiv.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! To menite kot občina ali kot skupina delegatov?

Franc Hervol: Kot skupina delegatov.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Jože Florjančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Opozoril bi samo na nekaj. Menim, da ne gre zanikati interesov občin, da se stroški za cestne prehode prenesejo na druge. V tem smislu je bil amandma z veliko večino tudi sprejet. Vendar pa bi opozoril na to, da upravjalci niso občinske skupščine, ampak skupnosti za ceste. Tako se v 42. členu zakona opredeljuje odgovornost samoupravnih skupnosti oziroma upravjalcev. Gre za skupno odgovornost za varnost železniškega in cestnega prometa.

Ta križanja so seveda že ves čas sporna. V zakonu o varnosti cestnega prometa oziroma železniškega prometa je bila sprejeta rešitev, ki je sedaj opredeljena v 42. členu. Problem prehodov v občini Sevnica je star toliko kot je stara občina. Gre dejansko za specifičen položaj te občine, ki ga ne moremo primerjati z ostalimi. Zato razumem prizadevanja občine Sevnica, da se ta problem ustrezno reši. Mislim pa, da to ne velja za vse ostale občine. Ure-

janje prehodov je v dosedanjem sistemu potekalo brez večjih motenj in brez večjih finančnih težav za vse ostale občine v Sloveniji. Če je položaj dejansko tak, konkretno v občini Sevnica, pa mislim, da ga je potrebno rešiti v okviru cestnega gospodarstva po samoupravni poti, tako kot imamo to opredeljeno. V tem smislu predlagam, da se sprejme pobuda, da se v okviru skupnosti za ceste preuči specifičnost položaja občine Sevnica, ne pa da se v sistemskem zakonu zaradi specifičnega položaja ene občine, v trenutno dobrobit vseh občin sprejme sprememba sistema.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Rebernik.

Janko Rebernik: Res smo predlagali, da bi se 2. in 3. točka 42. člena prenesli na samoupravno interesno skupnost za ceste ali na železniško organizacijo iz formalnih razlogov. Potem smo umaknili 2. točko. To pa je ravno tisto, kar govori, da mora tudi cestna skupnost ali občina ali upravljalec prispevati del stroškov za varnost in za vzdrževanje. Zato mislim, da ne držijo trditve predstavnika Izvršnega sveta, češ da se hočemo izogniti vsem tem stroškom in jih prevaliti na nekoga drugega in da nismo zainteresirani za varnost prometa. Pripravljeni smo financirati in vzdrževati tisti del cestnih prehodov, ki se resnično nanašajo na ceste. Gre za vse znake, ki stojijo na cesti in opozarjajo udeležence prometa, da se približujejo križanju z železnico. Torej se ne izogibamo tem odgovornostim oziroma stroškom vzdrževanja cestišča na prehodu. Mislimo pa, da ni logično, da bi morali vzdrževati in namestiti naprave, ki zapirajo cestišče ali pa s svetlobnimi in zvočnimi signali označujejo, da se vlak približuje. Mislim, da je to stvar železnice.

Ko se je zakon leta 1974 sprejemal, je bila železnica resnično v drugačnem položaju kot je danes. Je pa bila takrat razprava približno taka kot je danes. Takratni poslanci so sprejeli rešitev, da se zadeva pač prenese tudi na občino. Mislim, da je bila to takrat krivična odločitev. Od 1974. leta so naši občani dnevno protestirali proti taki rešitvi in se sedaj ne bi mogli strinjati, da je to nova ideja, da hočemo stroške prevaliti. Izražam mnenje naših občanov in delegatov, da je to krivična rešitev.

Predsednica Silva Jereb: Vprašujem, ali bi bilo nesistemske, če bi se v tej 3. točki spremenilo besedilo, ki se sedaj glasi: »V enakih delih železniška organizacija in upravljalec ceste«. Sedaj piše, da v enakih delih nosita te stroške. Tovariš Rebernik je na začetku, če ste dobro poslušali njegovo razpravo, rekel, da se mu zdi »v enakih delih« krivično in ali ne bi oblikovali nekkih kriterjev. Sam meni, da bi po samoupravni poti pač lahko prišli do pravičnejše delitve obveznosti. Res je, da gre za občino z izrazito velikim številom prehodov, zato se drugi tudi ne oglašajo. Drugim verjetno ta enaki del ustreza.

Tovariš Lunder, lahko še kaj pojasnite, preden bi glasovali?

Franjo Lunder: Verjetno je možna tudi drugačna rešitev. Vendar Izvršni svet o takšni drugačni rešitvi ni razpravljal, zato kot predstavnik Izvršnega sveta ne bi mogel spreminjati njegovega stališča.

Rad bi poudaril še eno stvar, v podporo tistemu, kar je govoril podpredsednik Izvršnega sveta tovariš Florjančič, namreč, da je reševanje izjemnega in specifičnega problema Sevnice mogoče iskati v okviru zakona o javnih

cestah, ki ga prav tako pripravljamo in bo v prihodnjem mesecu v fazi osnutka predložen tej Skupščini. Gre samo za vzdrževanje železniških prehodov. V tem bi korigiral tovariša iz Sevnice. Ne gre torej za rekonstrukcije ali novogradnje, temveč samo za vzdrževanje. V osnutku zakona o cestah koncipiramo člen, kjer pravimo, da naj bi se zaradi izenačevanja pogojev vzdrževanja regionalnih cest, ki bodo po konceptu zakona prešle v upravljanje občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, formirala sredstva vzajemnosti na ravni republike z dogovorom vseh 60 občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in republiške samoupravne interesne skupnosti, seveda, kolikor bo ta zakon v takšnem konceptu sprejet. Eden od kriterijev za vzdrževanje regionalnih cest v neenakih pogojih bi lahko bil tudi takšno čezmerno število železniških prehodov in specifičen položaj posamezne občine. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Slišali smo torej predstavnika Izvršnega sveta, ki vztraja pri svojem stališču, nadalje pobudo podpredsednika Izvršnega sveta, da to uredimo v okviru Republiške skupnosti za ceste oziroma v novem zakonu o javnih cestah, in mnenje tovariša Rebernika, ki tudi vztraja pri svojem amandmaju.

Dajem ponovno na glasovanje amandma skupine delegatov iz občine Sevnica k 3. točki 42. člena zakona. Kdor je za amandma Sevnice, naj prosim glasuje! (39 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (4 delegati.) Se je kdo vzdržal? (10 delegatov.)

Ugotavljam, da je amandma ponovno sprejet.

Zdaj imamo možnost za še eno zaporedno glasovanje in razpravo. Verjetno pa bi bilo najbolj prav, da izvolimo skupino delegatov, ki bo skupaj s predstavniki Izvršnega sveta in Zakonodajno-pravno komisijo oblikovala predlog. V to skupino predlagam tovariša Mitjo Horvata, predsednika in poročevalca Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, tovariša Franca Štrakla, poročevalca Odbora za finance in delegata iz občine Ljutomer, in tovariša Janka Rebernika, delegata iz občine Sevnica. Če se s tako delegatsko skupino strinjate, potem prosim, da glasujete! Kdo je za tak predlog? (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo vse tri tovariše soglasno izvolili v medzborovsko skupino delegatov.

Predlagam, da se skupina takoj sestane, mi pa bomo nadaljevali z delom.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na predlog periodičnega delovnega načrta zborov Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981.

Predlog periodičnega delovnega načrta je pripravila in predložila medzborovska skupina delegatov za pripravo programa dela zborov Skupščine za leto 1981, imenovana na sejah zborov 5. novembra lani.

Predlog periodičnega delovnega načrta zborov za II. trimesečje so obravnavala vsa delovna telesa zborov in Skupščine in o tem pisмено poročala zborom. Dovolite mi, da povem za uvod nekaj stavkov. K predlogu periodičnega delovnega načrta predlagajo delovna telesa nekatere spremembe, ki so sprejemljive in ki jih bo treba vključiti v načrt. Te spremembe oziroma poročila ste dobili. Nadalje je bilo na seji predsedstva Skupščine ob sklicu sej za mesec april ugotovljeno, da moramo programirati izredno sejo zborov v skladu s stalno nalogo naše Skupščine, ki izhaja iz programa dela glede spremljanja uresničevanja politike stabilizacije. Izvršni svet Skupščine je pripravil v zvezi

s tem informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije za leto 1981. Danes ste slišali, da naj bi bila ta izredna seja vseh zborov 7. aprila.

Na seji 7. aprila bi obravnavali tudi predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili. Izvršni svet bo, tako je vsaj bilo dogovorjeno, za to sejo pripravil tudi informacijo o spomladanski setvi. Tako bi morali periodični načrt seveda dopolniti še s to izredno sejo.

Glede seje zborov, ki je v predlogu periodičnega delovnega načrta predvidena za 22. april, je Izvršni svet sporočil Skupščini, da ne bo mogoče pravočasno predložiti naslednjih zadev: uresničevanje družbene preobrazbe uprave z informacijo o izvajanju predpisov o upravnem postopku pred upravnimi organi ter pooblaščenimi organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi, predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o rudniku živega srebra.

Analiza uresničevanja družbene preobrazbe uprave narekuje tudi spremembe in dopolnitve nekaterih zakonov s tega področja, zato je zaradi celovite obravnave potrebna premaknitev na kasnejši čas, in sicer v mesec junij. Nekaj je o tem govoril danes tudi predsednik Izvršnega sveta.

Kar pa zadeva priprave predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih, je bilo ugotovljeno, da so še odprta nekatera sistemska vprašanja, ki jih mora predhodno razjasniti Republiški svet za vprašanje družbene ureditve. Zato Izvršni svet predlaga, da se obravnava ta zakon skupaj z ostalimi s področja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

Do nadaljnjega se ne bi vključil v periodični načrt tudi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o rudniku živega srebra, ker še niso končane študije o utemeljenosti podaljšanja režima za ta rudnik. O tem je bilo danes tudi že govora.

Medtem so bila predložena še nekatera druga gradiva, zato je bilo na seji Predsedstva predlagano, da se datum seje spremeni, in sicer ne 22. kot je v periodičnem načrtu, ampak 29., to se pravi teden dni kasneje, s tem da bi na tej seji obravnavali še naslednje zadeve: poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ za leto 1980 — z željo, da bi na sejah občinskih skupščin, kot ponavadi, opravili razpravo o tem poročilu pred to sejo — nadalje, osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje; samoupravni sporazum o ustanovitvi Skupnosti otroškega varstva in statut te skupnosti, samoupravne sporazume o ustanovitvi in delovanju 11. posebnih raziskovalnih skupnosti Slovenije; spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustvanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gozdarstvo; samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

Komisija za narodnosti, ki je predlagatelj poročila o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti in njihovih pripadnikov v SR Sloveniji,

predlaga, da se to poročilo obravnava na junijski seji, ker še niso zaključena posvetovanja o dvojezičnosti, kar bo podlaga za pripravo navedenega poročila. Poleg tega pa ta komisija meni, da bi bilo prav, če bi o poročilu potekala širša razprava in ne le na obalnem območju in v Prekmurju. V to razpravo se bo seveda vključila tudi Republiška konferenca Socialistične zveze.

Skupina, ki je pripravljala predlog periodičnega delovnega načrta, predlaga, da se periodični delovni načrt spremeni in dopolni tako, kot sem pravkar povedala. Predlagam tudi, da pooblastimo delovno skupino, ki je pripravljala periodični delovni načrt, da v končni redakciji upošteva navedene spremembe in dopolnitve.

O predlogu periodičnega delovnega načrta zborov pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog periodičnega delovnega načrta zborov Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981 se sprejme.

2. Zbor pooblašča medzborovsko skupino delegatov, da na podlagi pripomb delovnih teles zbora in Skupščine pripravi prečiščeno besedilo periodičnega delovnega načrta zborov, ki se objavi v Poročevalcu.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Naj še povem, da smo zbrali relativno veliko odgovorov občinskih skupščin oziroma skupin delegatov, na kakšen način se vključujejo v delo zborov republiške Skupščine.

Ker so za ta vaša poročila zainteresirana tudi vsa delovna telesa republiške Skupščine, da bi lahko temu ustrezno prilagodila svoje delo, vodstvo Zbora združenega dela pa je mnenja, da ne bi bilo slabo, če bi tudi skupine delegatov za Zbor združenega dela imele ta pregled, ker je zanje to še posebej pomembno, spričo tega, da so nekatere raztresene na področju več občin, smo se dogovarjali, da bi ta vaša poročila strnili in objavili v Poročevalcu, tako da bi bila na voljo vsem tistim, ki bi jim pri njihovem vsakodnevnem delu to lahko pomagalo.

Ima morda kdo kakšen pomislek ali sugestijo? (Ne.)

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo in sprejem predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani, predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru, predlog odloka o razrešitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije in predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade.

Predstavniki komisije je član komisije tovariš Filip Dolinar.

1. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani.

O predlogu odloka začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka. Kdo je za? (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem so bili za sodnike Višjega sodišča v Ljubljani izvoljeni Anton Markelj, Marko Šorli in Miha Štrukelj.

2. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne, potem dajem predlog odloka na glasovanje! Kdo je za? (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem sta bila z 31. 3. 1981 razrešena dolžnosti sodnika Višjega sodišča v Mariboru dr. Rudolf Martinec in Nada Sancin.

3. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje! Kdo je za? (50 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Stane Boštjančič razrešen dolžnosti sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije.

4. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade.

Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem dajem predlog odloka na glasovanje! Kdo je za? (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem sta bila za člana Upravnega odbora tega sklada izvoljena tovariš Andrej Jemec in in Peter Krečič.

5. V okviru te točke dnevnega reda moramo imenovati še medzborovsko skupino delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike. Slišali pa ste pri periodičnem delovnem programu, da imamo veliko teh sporazumov že predloženih.

Zato ste danes na klop dobili predlog sklepa, ki naj bi ga sprejel naš zbor. Iz predloga sklepa je razvidno, da so iz našega zbora predlagani v to medzborovsko skupino naslednji delegati: tovariš Stane Božičnik, delegat iz Slovenske Bistrice, tovariš Andrej Fajmut, delegat iz občine Ravne na Koroškem in dr. Mitja Mrgole, delegat iz občine Ptuj. Celotna skupina je sestavljena tako, da so v njej zastopani tudi uporabniki in ne le izvajalci. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.)

Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdo je za tak sklep? (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep o imenovanju medzborovske skupine delegatov.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškimi funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti.

Vprašanje lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine, predsedniku zbora, predsedniku delovnega telesa in tudi skupščini samoupravne interesne skupnosti za območje republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli delegatski vprašanji skupine delegatov iz občine Litija in delegatsko vprašanje Vinke Baha, delegata iz občine Krško. Odgovor na to vprašanje zanima tudi delegata iz občine Nova Gorica.

Pri tem se nam je zgodila tale nerodnost.

Včasih pri fleksibilnih mandatih določamo delegata po sedežnem redu in ker je delegat, ki je postavil vprašanje glede gnojil in zaščitnih sredstev, sedel na sedežu občine Krško, smo ga poimenovali za Vinke Baha, ki pa ni protestiral. Naknadno pa je povedal, da to ni bil on.

Če je kdo od vas tukaj, ki ve, da ste se v svoji delegaciji dogovorili, da postavite to vprašanje, bi prosila, da to poveste. Že na zadnji seji smo ugotovili, da je vprašanje širšega pomena in da v bistvu zanima vse, zato bomo tudi vsem posredovali pismeni odgovor.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Litija v zvezi s problematiko naraščanja cen v gradbeništvu, bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Prosim!

Aleksander Škraban: Delegacija Skupščine občine Litija je Zboru občin Skupščine SR Slovenije postavila naslednja delegatska vprašanja:

V kolikšni meri so podatki iz brošure Splošnega združenja gradbeništva in IGM Slovenije v skladu z družbenim dogovorom o izvajanju politike cen proizvodov in storitev v SR Sloveniji v letu 1980 in dopolnil k temu družbenemu dogovoru?

Kaj je bilo doslej storjenega za omilitev nesorazmerne rasti cen v gradbeništvu?

V kolikšni meri je pri rasti cen v gradbeništvu prisotna družbena kontrola cen? Zakaj si cene v gradbeništvu oblikuje gradbeništv samo, na primer določevanje cen urnih režijskih postavk, ki posredno vplivajo tudi na končne cene, preverjanje razlogov, zaradi katerih proizvajalci dvigujejo cene gradbenega materiala in razlogov dviganja cen gradbenih zaključnih del in tako dalje?

Kakšni ukrepi bodo sprejeti, da bi se zaustavilo nadaljnje samodejno naraščanje cen v gradbeništvu in to navkljub prizadevanjem za znižanje teh cen in nasproti vsem tistim, ki težijo k zvišanju cen v gradbeništvu?

Odgovor: Najprej je potrebno ugotoviti, da se je s 1. januarjem tega leta začel uporabljati nov sistem cen, ki se močno razlikuje od prejšnjega sistema. Medtem ko so se do 31. decembra 1980 cene gradbenih storitev na splošno oblikovale samostojno po tržnih razmerah, velja sedaj tudi za te storitve, da cene oblikujejo delavci temeljnih organizacij združenega dela v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti, izhajajoč pri tem iz meril, določenih z zakonom o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen.

Lani za cene gradbenih storitev, tako kot vsa leta pred tem, niso veljali neki posebni ukrepi pri neposredni kontroli cen, se je pa tudi na te cene nanašalo maksimiranje cen vseh proizvodov in storitev, ki je na podlagi odloka Zveznega izvršnega sveta, sprejetega 6. julija 1980, veljalo za cene iz pristojnosti republike in občin do 21. oktobra. V navedenem času, v 4 in pol

mesecih, se cene gradbenih storitev zato niso smele povečevati, ne glede na to, da so pogodbe med investitorji in izvajalci vsebovale določbe o povečanju cen na podlagi drsnih lestvic oziroma drugih metodologij obračunavanja povečanih stroškov. To maksimiranje cen je zato imelo precejšen vpliv na zadrževanje rasti cen gradbenih storitev ter zato, na primer, indeksi za obračun razlike v ceni gradbenih storitev, ki jih pripravlja Splošno združenje gradbeništva in industrije gradbenega materiala Slovenije, niso bili v celoti in v vseh primerih, ki so bili vključeni v pogodbo, uporabljeni. Zaradi tega so dejanska povečanja cen gradbenih storitev v letu 1980 od primera do primera različna. Ker so investitorji zahtevali, da povečanje cen ostane v okviru največjih možnih povečanj cen, začrtanih z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1980, se cene gradbenih storitev niso povečale za več kot 18 %. Tak primer so podražitve teh storitev v Ljubljani pri gradnji objektov iz sredstev samoprispevka občanov.

Cene se torej niso gibale vedno v skladu s pogodbeno dogovorjenimi mehanizmi, pri čemer so pomemben vpliv tudi v primerjavi s prejšnjimi leti imele spremenjene razmere na trgu, ki so posledica zmanjšane investicijske porabe.

V letu 1981 pa se kot je že bilo omenjeno, začelja uporabljati na področju cen nov sistemski zakon, ki ne dopušča oblikovanja cen izven zakonsko določenih meril. Ta merila za oblikovanje cen so obvezna za vse samoupravne organizacije in skupnosti s tem, da so ti subjekti dolžni merila podrobno razčleniti s svojimi samoupravnimi splošnimi akti.

Organizacije združenega dela s področja gradbeništva, bodo zato lahko metodologijo za obračunavanje povečanja cen uporabile, če bo usklajena z zakonskimi merili in ustrezno uporabljena pri razčlenjevanju teh meril. Samodejno naraščanje cen, kot jih imenuje delegatsko vprašanje, od 1. januarja tega leta torej ni v skladu z zakonom. Ker pa je v času od začetka tega leta prišlo do večjega povečanja cen v stanovanjski izgradnji, ki ni opravljeno na način in po postopku predvidenem z zakonom, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v besedilo dogovora o izvajanju politike cen izdelkov in storitev v letu 1981 vnesel predlog, da izvršni sveti občinskih skupščin, skupščina obalne skupnosti in Skupščina mesta Ljubljana v okviru ukrepanja na področju cen gradbenih storitev sprejmejo ukrepe neposredne kontrole cen stanovanjske graditve.

Iz navedenega izhaja, glede vprašanj, ki jih postavlja delegacija iz občine Litija, da so indeksi za obračun razlik v ceni gradbenih materialov Splošnega združenja gradbeništva Slovenije omogočali povečanja cen, ki so bila večja od 18 % povečanja. Glede tega povečanja so se udeleženci družbenega dogovora o izvajanju politike cen v letu 1980 dogovorili, da bodo sprejeli ukrepe in drugače zagotovili, da rast cen storitev do decembra 1980 ne bo preseгла nivoja iz decembra 1979.

Povečanje cen zgolj na podlagi pogodb, ki določajo uporabo omenjenih indeksov za obračun razlike v ceni, v novem sistemu cen ni več mogoče. To pomeni, da bo morala biti možnost povečanja cen zaradi povečanja cen elementov, na podlagi katerih je bila oblikovana izhodiščna cena gradbenih storitev, opredeljena v okviru podrobne razčlenitve meril za oblikovanje cen, ki jo bodo vsebovali samoupravni splošni akti izvajalcev gradbenih storitev. Tako razčlenjena merila pa bodo verificirana v ustreznih splošnih združenjih, pri cenah stanovanjske izgradnje pa pri vseh dejavnih stanovanjske gradnje.

Skupnosti za cene bodo morale ukrepati tako, da bodo cene tam, kjer so bile povečane v nasprotju z določbami zakona, zavrnjene, s tem da je treba upoštevati, da je republiška skupnost za cene pristojna za cene storitev pri nizki gradnji in hidrogradnji, občinska skupnost za cene pa za cene storitev v visoki gradnji ter za zaključna inštalacijska dela.

In končno bodo izvršni sveti občinskih skupščin predpisali obveznost pošiljanja cenikov s cenami izhodiščnih in končnih cen za m² stanovanj občinskim skupnostim za cene v potrditev. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovarišica Kotarjeva, odgovor boste dobili tudi pismeno. Imate mogoče še kakšno vprašanje? (Ne.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Litija v zvezi z uvedbo poletnega računanja časa v Jugoslaviji bo odgovoril tovariš Edvard Gale, republiški svetovalec v Izvršnem svetu. Prosim, tovariš Gale!

Edvard Gale: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije pri Skupščini občine Litija je postavila naslednje delegatsko vprašanje:

Kdaj bomo v Jugoslaviji uvedli poletni čas, ne pa zimskega, kot je to že bilo predlagano?

Na to vprašanje daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednji odgovor:

Pobuda za uvedbo spremenljivega računanja časa je bila dana v Skupščini SFRJ že ob koncu leta 1978. Zvezna medresorska delovna skupina, ki je podrobno obdelala vprašanje uvajanja spremenljivega računanja časa v Jugoslaviji v sodelovanju s pristojnimi organi v republikah in pokrajinah, je ob posvetovanju z ustreznimi strokovnimi organizacijami izdelala tri verzije informacije o uvajanju zimskega časa, to se pravi premaknitev urnih kazalcev za eno uro nazaj samo v zimskem času, in poletnega računanja časa, to je premaknitev urnih kazalcev za eno uro naprej, samo v poletnem času, ki jih je obravnaval Zvezni izvršni svet. Zvezni izvršni svet je 28. 8. 1980 sprejel dokončno verzijo informacije in sklenil, da je lahko informacija o uvajanju zimskega in poletnega računanja časa s predlaganimi stališči podlaga za izdelavo predloga za izdajo zakona. Zvezni izvršni svet je tudi sklenil, da se je treba pred tem posvetovati s Svetom Zveze sindikatov Jugoslavije, Zvezno konferenco SZDL Jugoslavije in Gospodarsko zbornico Jugoslavije ter opraviti razpravo v delovnih telesih Zveznega zbora Skupščine SFRJ.

Matični odbor Skupščine SFRJ za delo, zdravje in socialno politiko je dne 10. 9. 1980 sprejel informacijo in soglaša z navedenim sklepom Zveznega izvršnega sveta.

Predlog za izdajo zakona, z osnutkom, ki predvideva zimsko varianto, je bil predložen v obravnavo in sprejet na seji Zveznega zbora Skupščine SFRJ dne 26. 11. 1980.

Že med obravnavo predloga za izdajo zakona o računanju časa, z osnutkom zakona, kot tudi med obravnavo predloga zakona, so se v SR Sloveniji pojavljali pomisleki glede uvedbe zimskega računanja časa. Na podlagi sklepa koordinacijske komisije Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije z dne 20. 10. 1980, je bila ustanovljena medresorska delovna skupina, ki je ob sodelovanju strokovnjakov z ustreznih področij in temeljiti analizi prišla do zaključkov, da ni preprečljivih razlogov za uvedbo zimskega časa.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je posredoval to stališče na seji Zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo 17. 12. 1980. Glede na to, da je predlog zakona že bil sprejet v Zveznem izvršnem svetu na seji 4. 12. 1980, je Zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo zgoraj navedene pripombe vzel na znanje.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je obravnaval predlog zakona o računanju časa 22. 12. 1980 in sprejel sklep, da le-ta še vedno ni vsestransko pretehtan, saj uvedba zimskega časa ne nakazuje celovite rešitve tega vprašanja, ki bi ustrezala našim družbenoekonomskim, klimatskim in drugim vidikom.

Navedeno stališče je bilo posredovano Zveznemu izvršnemu svetu dne 23. 12. 1980. Predlog zakona je bil sicer obravnavan na seji Zveznega zbora Skupščine SFRJ dne 16. 12. 1980, vendar pa je bilo njegovo sprejetje preloženo, zaradi različnih stališč o prihrankih električne energije, prednostih uvajanja zimske ali poletne variante računanja časa v prometnih organizacijah in pomena vpliva spremenljivega računanja časa na bioritem človeka.

V skladu s sklepom Zveznega zbora Skupščine SFRJ je Zvezni izvršni svet na seji dne 31. 12. 1980 sklenil, da naj mu Zvezni komite za delo, zdravstvo in socialno varstvo v sodelovanju z ustreznimi zveznimi organi in ob posvetovanju s strokovnimi institucijami pošlje informacije o spornih in odprtih vprašanjih, ki zhajajo z predloga zakona, da bi jo poslal Skupščini SFRJ.

Zvezna medresorska skupina je nato opravila dve razpravi, tretjo pa 15. 1. 1981 s predstavniki iz SR Slovenije in SR Hrvatske, pri katerih so se pojavile razlike v oceni učinkov pri sprejetju tega zakona.

Dne 19. 1. 1981 je bila seja Zveznega komiteja za delo, zdravstvo in socialno varstvo, ki je na podlagi kasnejših obravnav sprejel novo informacijo, v kateri so bile nakazane različne variante spremenljivega računanja časa in se z večino glasov opredelil za zimsko varianto.

Sklenil je, da jo je potrebno poslati v obravnavo Zveznemu izvršnemu svetu, ki jo je, dopolnjeno dne 17. 2. 1981, poslal v obravnavo Skupščini SFRJ kot informacijo o spornih vprašanjih, ki so se pojavila v zvezi z izvedbo spremenljivega računanja časa, k predlogu zakona o računanju časa z dne 12. 2. 1981. V tej informaciji se ocenjuje, da bi bilo v naših razmerah najoptimalnejše, da se uvede zimska varianta, pri čemer bi bilo treba poleg izdaje zakona priporočiti, da se z družbeno akcijo vpliva na to, da se prej, za približno eno uro, končajo pozne večerne aktivnosti kot televizija in drugo, s čimer bi tudi v Jugoslaviji dosegli določene prihranke pri energiji, hkrati pa ustvarili ugodnejše okoliščine za delovne aktivnosti pozimi, ko je dan najkrajši, temperatura pa nizke. Hkrati bi bilo treba spodbuditi tudi širše izvajanje prakse, da se v poletnih mesecih z delom prične prej.

Zimska varianta pa bi bila manj ugodna za prometne organizacije, ker bi to povzročilo zlasti težave pri reprogramiranju vozniških redov v mednarodnem in notranjem prometu, vendar je bilo hkrati ugotovljeno, da bi bila za promet ugodnejša od sedanjega računanja časa, zlasti še, ker je s stališča širših družbenih interesov ocenjena kot bolj smotrna.

Glede na celotno obravnavano problematiko premaknitve urnih kazalcev v navedeni informaciji, pa se Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zavzema za sprejetje že preizkušene rešitve, ki jo je z uvedbo poletnega časa sprejelo okoli 25 zahodnoevropskih in nekatere vzhodnoevropske države. Brez take

opredelitve bi imela Jugoslavija vse leto drugačen čas kot sosednje države. Hkrati pa bi bilo potrebno zagotoviti širšo družbenopolitično akcijo za kasnejši začetek dela v organizacijah združenega dela v zimskem času, s čimer bi dosegli takšno razporeditev delovnega časa, ki bi dejansko prispevala k večji produktivnosti dela, predvsem k smotrnejši izrabi delovnega časa in učinkovitejšemu delu z izboljševanjem delovnih pogojev in z zmanjševanjem števila nesreč pri delu in podobno. K znatnejšim prihrankom električne energije pa bi bilo poleg ustrežnejše razporeditve delovnega časa potrebno še ustrezno skrajševati pozne večerne aktivnosti, kot so to televizija in podobno. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Odgovor boste dobili tudi pismeno.

Na delegatsko vprašanje v zvezi z zaščitnimi sredstvi za varstvo rastlin pa bo odgovoril tovariš Srečko Perko, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim!

Srečko Perko: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati Zbora občin Skupščine SR Slovenije iz občine Krško in Nova Gorica so na Zbor občin naslovili vprašanje ne le o zagotavljanju umetnih gnojil, temveč tudi o zagotavljanju zaščitnih sredstev.

Vprašanje je naslednje. Zdaj smo tik pred tem, ko bo kmetijstvo nujno potrebovalo tudi zaščitna sredstva, ki jih ni mogoče dobiti, ker jih sploh ni. Če hočemo reševati kmetijstvo in akuten problem s prehrano, ne moremo iskati sredstev tam, kjer jih ni. Kmetijstvo namreč plasira svoje proizvode pretežno na domači trg, ker jih porabimo doma. Izvažamo le živino in nekaj vina. Če hočemo v nekaj letih oskrbeti trg s 85 % lastne hrane, kar je v kmetijstvu sicer mogoče, tega bremena kmetijstvo samo ne bo zmoglo. Ta sredstva mora nekdo zagotoviti, ker z dvigovanjem cen tega ne bomo rešili. Edini izhod so subvencije, zato prosimo, da Izvršni svet odgovori, kako bo zagotovil sredstva za pravočasno oskrbo z zaščitnimi sredstvi?

Odgovor: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je še pred nedavnim na podlagi resolucijske obveznosti o zagotavljanju kvalitetne setve sprejel konkretne sklepe v zvezi s programom spomladanske setve. Pristojni republiški organi so zadolženi za konkretne aktivnosti, ki naj zagotovijo čimbolj kvalitetno setev, povečanje proizvodnje v skladu s planskimi nalogami za obdobje 1981—1985 in s tem boljšo oskrbljenost občanov z osnovnimi živili ter manjšo odvisnost Slovenije od uvoza hrane v letih 1981—1982. Nesporno je, da so reprodukcijski materiali kot so mineralna gnojila in zaščitna sredstva za varstvo rastlin temeljni pogoj za normalno proizvodnjo oziroma za njeno povečanje. S tem v zvezi že od jeseni 1980. leta potekajo v okviru prizadevanj Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, Splošnega združenja tozd kmetijstva in živilstva in Zadružne zveze resna prizadevanja za reševanje ključnih problemov oskrbe z reprodukcijskimi materiali za potrebe kmetijstva. To še zlasti zato, ker 7. enota v SISEOT, kamor spada agroživilstvo, v bilanci na področju uvoza prioritetnih reprodukcijskih materialov izkazuje v 1981. letu 1080 milijonov din deviznega primanjkljaja. Način razreševanja devizne problematike je bil obravnavan na Skupščini SISEOT 24. februarja 1981, kjer so vse članice skupnosti predlagale dopolnitev 13. člena samoupravnega sporazuma za devizni

režim, po katerem se bodo za mineralna gnojila, zaščitna sredstva za varstvo rastlin ter za del veterinarskih zdravil zagotovila devizna sredstva za uvoz na nivoju celotnega gospodarstva SR Slovenije.

Prav tako je sklenjen dogovor predsednikov izvršnih svetov skupščin socialističnih republik in avtonomnih pokrajin, da republike in pokrajine v letu 1981 v okviru svojih plačilnobilančnih projekcij in deviznobilančnih položajev v celoti zagotavljajo potrebna devizna sredstva za uvoz surovin za proizvodjalce, ki oskrbujejo širše jugoslovansko tržišče. Ker SR Slovenija potrebuje v letu 1981 skupaj 3 861 000 kilogramov zaščitnih sredstev za varstvo rastlin, bo s svojim asortimajem okoli 50 % teh potreb kril proizvajalec »Pinos« Rače, drugo polovico pa ostali proizvajalci kot »Zorka« Šabac, »Župa« Kruševac, »Ohis« Skopje, »Kromos« Zagreb in tako naprej. Glede na to, da je za »Pinos« Rače, ki oskrbuje tudi druge republike z zaščitnimi sredstvi za varstvo rastlin, že zagotovljeno 175 milijonov deviznih dinarjev za uvoz aktivne substance in ob upoštevanju dogovora republik in pokrajin, da bodo prav tako dogovorjene obveznosti oskrbe jugoslovanskega tržišča izpolnjevali vsi proizvajalci, ni razloga, da slovenske potrebe po zaščitnih sredstvih za varstvo rastlin, čeprav v nekoliko okrnjenem asortimaju kot običajno, ne bi bile pokrite. Pri tej številki gre za popravek, in sicer se je številka 175 milijonov, ki bi jih naj zagotavljalo celotno gospodarstvo, po ponovnem proučevanju potreb in možnosti zmanjšala na 125 milijonov dinarjev, medtem ko mora »Pinos« Rače naslednjih 65 milijonov deviznih dinarjev združiti v njegovi skupnosti ter tako realizirati obveznosti tudi do drugih republik.

Pri tem pa Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poudarja, da je zaradi velikih obveznosti celotnega gospodarstva, ki jih pri zagotavljanju deviznih sredstev za oskrbo z reprodukcijskim materialom za potrebe proizvodnje hrane prevzema, potrebno dosledno izvajati sprejete prioritete pri razdelitvi reprodukcijskih materialov v smislu krepitve družbeno organizirane proizvodnje. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije zahteva, da je potrebno dobave mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev za varstvo rastlin vezati na dosledno izpolnjevanje sklenjenih kooperacijskih pogodb. V ta namen naj Gospodarska zbornica Slovenije in Zadržna zveza Slovenije ponovno proučita vzroke kršitev kooperacijskih pogodb in sprožita aktivnost za učvrstitev kooperacijskih pogodb glede setvenih površin in oddaje pridelka.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Želi še kdo kaj dodatno vprašati? (Ne.) Sicer boste pa tudi ta odgovor dobili pismeno, tako kot običajno. Na danes zastavljena delegatska vprašanja bo Izvršni svet, če se bo le dalo, odgovoril 7. 4. 1981.

Želi morda še kdo postaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, potem zaključujem to točko.

Moram še povedati, da je Družbenopolitični zbor svoja stališča delno dopolnil oziroma spremenil, in sicer se na začetku v prvi točki ta sprememba glasi takole: »Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je predlagatelj pripravil predlog plana in amandmaje k temu planu v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, 3. točko so črtali. Nanašala se je na pravice narodnosti. Izvršni svet je vse pripombe upošteval v svojih amandmajih. Pri 4. točki pa je dopolnitev, ki se glasi takole: »Glede na stališča in opredelitve Republiške konference SZDL in Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov bo potrebno pri uresničevanju planskih ciljev posvetiti posebno pozornost ustvar-

janju, pa tudi delitvi dohodka.« To so spremembe, ki jih sporoča Družbenopolitični zbor.

Zdaj pa bi se vrnil na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa.

Prosim poročevalca delegatske skupine, tovariša Mitjo Horvata, da pove, kaj je bilo dogovorjeno.

Mitja Horvat: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Glede na močno različna gledanja na amandma občine Sevnica, ki so se odražala tudi v medzborovski skupini, ta predlaga, da se vsebina 3. odstavka 42. člena uskladi do ene od prihodnjih sej zborov Skupščine SR Slovenije in da se zato sprejemanje predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa prav tako preloži na eno izmed naslednjih sej zborov Skupščine SR Slovenije. Skupina meni, da je takšen predlog v dani situaciji najumestnejši, še zlasti, ker ni nobenih posebnih razlogov, da bi morali ta zakon sprejeti danes. Zato v imenu skupine predlagam zboru, da sprejme takšen predlog skupine.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Preden bi predlagala sklep, bi prosila, da bi bili čimbolj strpni do predlagateljev amandmajev in do nosilcev različnih mnenj. Navsezadnje smo tu zato, da skušamo stvari uskladiti. Ne gre za posameznike, pač pa za družbenopolitične skupnosti, za predloge in mnenja teh skupnosti in je zato prav, da skušamo s čim več dobre volje najti ustrezno rešitev za ta konkreten primer. Zboru predlagam takšen sklep:

1. Sklepanje o predlogu zakona se odloži.

2. Izvršni svet naj skupaj s predlagateljem amandmaja ponovno prouči to vprašanje.

3. Zbor bo o predlogu zakona dokončno odločil na eni od prihodnjih sej.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Ne morem reči, kako smo usklajeni pri ostalih točkah z Zborom združenega dela, ker ima v petek še sejo in bomo tudi o tem poročali na naslednji seji.

S tem je dnevni red seje izčrpan. Zahvaljujem se vam za udeležbo in zaključujem sejo zбора!

(Seja zбора je bila zaključena ob 15.30.)

53. seja

(7. aprila 1981)

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Silva Jereb: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 53. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika Zbora občin moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor.

V to komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: tovariša Ludvika Kotnika iz občine Ravne na Koroškem za predsednika, tovarišico Slavko Pucar iz občine Ribnica in Slavka Kolarja iz občine Sevnica za člana. Če se s takim predlogom strinjate, prosim, da to potrdite z dvigom rok. (Vsi delegati dvignete roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 53. sejo Zbora občin izvoljeni: tovariš Ludvik Kotnik za predsednika in Slavka Pucar ter Slavko Kolar za člana.

Verifikacijsko komisijo prosim, da se takoj sestane, da pregleda pooblastila in poročila zboru. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija, kot veste, hitro opravila svoje delo.

Ker bi radi, da bi Izvršni svet, če se le da na delegatska vprašanja odgovoril že ob koncu današnje seje, prosim tiste, ki še niste oddali delegatskih vprašanj, pa jih imate morda pripravljene, da to storite sedaj. Tako bi lahko delegatska vprašanja posredovali Izvršnemu svetu ali drugim naslovnikom z željo, da na vprašanja odgovorijo po možnosti že na današnji seji.

Rada bi vam še povedala, da smo večeraj dobili teleks iz Nove Gorice, v katerem pišejo:

»Skupščina občine Nova Gorica je 10. marca 1981 v pismu Republiškega komiteju za vzgojo in izobraževanje med drugim postavila vprašanje, ali v smislu svobodne menjave dela lahko združeno delo v občini glede na svoje

potrebe združi sredstva za financiranje matematično-naravoslovnega oddelka v Novi Gorici in ali bi bil lahko ustanovljeni oddelek verificiran.

Ker je pripravljen samoupravni sporazum o združevanju sredstev za tak oddelek, vas prosimo, da nam Republiški komite za vzgojo in izobraževanje na seji zborov republiške Skupščine 7. aprila 1981 odgovori na naše vprašanje.»

O teleksu smo že sinoči obvestili predsednico komiteja in pričakujemo odgovor na današnji seji, tako kot so tovariši tudi prosili.

Dobili smo tudi delegatsko vprašanje iz občine Brežice. Tudi tega bomo posredovali Izvršnemu svetu, čeprav najbrž danes ne bo odgovora.

Ker vidim, da je komisija opravila svoje delo, prosim predsednika, da poroča zboru.

Ludvik Kotnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občine Koper, razen delegatov iz občin Lendava, Ormož, Piran in Šmarje pri Jelšah.

Delegat Leopold Rihteršič iz Slovenskih Konjic je prišel na sejo brez pooblastila, vendar je bilo ugotovljeno, da je pooblaščen za današnjo sejo.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato v smislu prvega odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin predlagam, da zbor poroči sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 53. sejo Zbora občin.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi kdo besedo o poročilu? (Ne.) Potem pa prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 53. sejo Zbora občin.

Obenem ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Glede na to, da je bila seja Zbora združenega dela, na kateri je ta zbor obravnaval nekatere točke dnevnega reda, ki jih je naš zbor sprejel na seji 25. marca 1981, šele dva dni pozneje, 27. marca 1981, vas moram obvestiti, da sta oba zbora med seboj usklajena pri vseh točkah, razen pri tistih, kjer smo obravnavo prekinili. Šlo je za zakon o varstvu železniškega prometa.

Na današnjo sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije povabljeni še predstavniki Republiške konference SZDL, Republiškega sveta Zveze sindikatov in Skupnosti slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda, družbeni pravobranilec samoupravljanja in Zadružna zveza Slovenije k 3. točki dnevnega reda.

Seje zbora se udeležujejo predstavniki Izvršnega sveta pri posamezni točki dnevnega reda, tovariš Slavko Glinšek, član Izvršnega odbora Predsedstva za Republiško konferenco SZDL, tovariš Marjan Grampovčan za Skupnost slovenskih občin in tovariš Nande Vode, predsednik Zadružne zveze Slovenije.

Zbor hkrati obveščam, da so na seji navzoči kot poročevalci delovnih teles našega zbora in Skupščine tovariš Uroš Dular in Janez Leskovec za Odbor za

družbenoekonomske odnose in razvoj in tovariš Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 53. seje Zbora občin.

Za današnjo sejo zbora predlagam naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 53. seje Zbora občin,
2. informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981,
3. predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili,
4. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o takem dnevnem redu kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za tak dnevni red, naj prosim glasuje! (65 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora na skupnem zasedanju poslušali uvodno obrazložitev k 2. točki dnevnega reda, to je k informaciji o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in k predlogu ukrepov za uresničevanje resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981, ki ju bo podal tovariš Jože Florjančič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Skupno zasedanje bo po dogovoru med predsedniki zborov vodila tovarišica Tina Tomlje, predsednica Družbenopolitičnega zbora.

Po skupnem zasedanju pa takoj nadaljujemo z delom v naši dvorani.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z delom.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Informacijo je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svoje predstavnike določil Tatjano Kosovel, predsednico Republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo, Andreja Grahorja, predsednika Republiškega komiteja za promet in zveze, Tomaža Ertla, republiškega sekretarja za notranje zadeve, Marjana Simiča, predsednika Republiškega komiteja za delo, Marka Vraničarja, predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo in Stanko Kukarjevo, namestnico direktorja Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, ter podpredsednika Izvršnega sveta tovariša Vladimirja Klemenčiča.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Informacija je bila objavljena v Poročevalcu št. 7. V istem Poročevalcu je bilo objavljeno še naslednje gradivo: ocena gospodarskega stanja in smeri aktivnosti, oblikovane na skupnem delovnem pogovoru članov Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za uresničevanje mate-

rialne in socialne varnosti delavcev v pogojih gospodarske stabilizacije v začetku leta 1981 in dogovor o izvajanju politike cen proizvodov in storitev v SR Sloveniji v letu 1981. Prav tako ste prejeli predlog družbenega dogovora o načinu zagotavljanja in usmeritvi družbenih sredstev za nadomeščanje malo-prodajnih cen osnovnih prehrabnenih proizvodov, danes na klop pa še informacijo o gospodarskih gibanjih na začetku leta 1981, ki pa je po vsebini strogo zaupne narave. Prosim vas, da s to informacijo in s podatki ravnate v skladu z drugim odstavkom 398. člena poslovnika Skupščine, po katerem javnosti niso na voljo dokumenti in gradiva Skupščine, ki pomenijo uradno tajnost.

Gradivo je obravnaval naš Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in zboru poročal. Obravnavala ga je tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru predložila pismeno mnenje. Ker ste poročilo šele dobili, bi prosila poročevalca našega odbora, da povzame besedo. Tovariš Uroš Dular, prosim!

Uroš Dular: Odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj je na seji 1. aprila obravnaval informacijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o gospodarskih gibanjih v prvih dveh mesecih s predlogom ukrepov. Ker vam je bilo to poročilo predloženo šele danes na klop, mi dovolite, da ta del poročila, ki zadeva informacijo Izvršnega sveta in predlagane ukrepe, preberem.

Delegati so bili ob obravnavi informacije seznanjeni tudi z oceno gospodarskega stanja in smeri ukrepov, oblikovanimi na skupnem delovnem dogovoru članov Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, z dogovorom o izvajanju politike cen proizvodov in storitev v SR Sloveniji v letu 1981, z družbenim dogovorom o načinu zagotavljanja in usmeritvi družbenih sredstev za nadomeščanje dela drobnoprodajnih cen osnovnih živil v letu 1981 ter z oceno priprav za spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji.

V načelni razpravi je bilo ugotovljeno, da se je gospodarski položaj v prvih dveh mesecih letošnjega leta poslabšal. Neugodna gospodarska gibanja se kažejo predvsem v upadanju gospodarske rasti in izvoza, hitri rasti cen in življenjskih stroškov ter nadaljnjem upadanju osebnih dohodkov, neuskkljenosti skupne in splošne porabe z usmeritvami iz resolucij ter v problemih pri oskrbi proizvodnje s surovinami in reprodukcijskim materialom. Pri tem je bilo poudarjeno, da gre sicer za začasne ocene, ki pa vendarle opozarjajo, da brez organizirane in usklajene aktivnosti vseh subjektov ne bo mogoče učinkovito odpraviti navedenih težav pri gospodarjenju. Pri tem imajo pomembno vlogo tudi izvršilni organi družbenopolitičnih skupnosti, ki morajo v okviru svojih ustavnih pristojnosti pravočasno ukrepati in zagotavljati pogoje za učinkovito samoupravno razreševanje posameznih razvojnih vprašanj.

S tem v zvezi je bilo posebej opozorjeno predvsem na področje cen, ko je potrebno tudi z ukrepi izvršilnih organov zagotoviti, da bodo skupnosti za cene lahko učinkovito ukrepale in oblikovale cene v skladu z merili, opredeljenimi v novem zakonu o cenah. Na nujnost takšnega ukrepanja so delegati opozorili predvsem zaradi visoke rasti cen, ki zmanjšuje konkurenčno sposobnost našega gospodarstva v izvozu. Odbor se je torej zavzel za samoupravno razreševanje in oblikovanje cen, poudaril pa je tudi nujnost hitrejšega in učinkovitejšega ukrepanja izvršilnih organov v skladu z zakonom.

V razpravi so bili podprti ukrepi, ki jih predlaga Izvršni svet. Pri tem pa je bilo poudarjeno, da gre predvsem za ukrepe kratkoročnega značaja, ki naj v največji možni meri omogočijo hitro rešitev navedenih težav gospodarjenja.

S tega vidika je odbor podprl tudi ukrepe in način zagotavljanja sredstev za kompenzacije cen osnovnih prehrambenih proizvodov. Ob tem pa je bilo posebej poudarjeno, da je potrebno razreševanje teh vprašanj zagotoviti na trajnejših osnovah v skladu z veljavnimi sistemskimi rešitvami. To se nanaša tudi na predvidene vire za kompenzacije, ki so po mnenju odbora lahko začasna rešitev. S tem v zvezi pa je bilo poudarjeno, da je potrebno oceniti, kako bo 2°/o linearno zmanjševanje splošne porabe vplivalo na uresničitev nalog, ki jih imajo družbenopolitične skupnosti in še posebej zato, ker vse občine niso v enakem položaju. Prav tako je potrebno jasno opredeliti, kako bodo zagotovljena preostala potrebna sredstva, pri čemer pa je potrebno dosledno spoštovati politiko in okvire obsega splošne porabe, ki je opredeljena v republiški resoluciji.

Odbor je torej soglašal, da se glede na probleme, s katerimi se srečujemo v začetku letošnjega leta, sicer podpre predlagani način zagotavljanja sredstev za kompenzacije, vendarle kot začasno rešitev. V načelu pa se je zavzel za razreševanje teh vprašanj na trajnejših osnovah, upošteva je veljavne sistemske rešitve in politiko, ki je na tem področju opredeljena v planskih aktih republike. Tako stališče je odbor zavzel tudi glede porabe presežkov v samoupravnih interesnih skupnostih v letu 1980.

Delegati so posebej podprli ukrepe in usmeritve Izvršnega sveta, da je potrebno odpraviti negativne pojave, ko so temeljne organizacije združenega dela pogojevale dobave reprodukcijskega materiala s plačilom v devizah in z neutemeljenimi zahtevami za sovlaganja v razširjeno reprodukcijo. Ob takšni podpori predlaganim ukrepom so delegati posebej poudarili, da je potrebno čimprej sprejeti zelo konkretne ukrepe, ki naj na dolgoročnejših osnovah zagotovijo uresničitev ciljev, opredeljenih v srednjeročnem družbenem planu Slovenije in v letošnji resoluciji. Delegati so menili, da morajo biti aktivnosti usmerjene predvsem v dosledno uresničevanje in razvijanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, še posebej pa ekonomskih odnosov s tujino.

Pri tem je potrebno v okviru SISEOT sprejeti konkretne ukrepe za dodatne izvozne spodbude, pri čemer mora imeti prednost izvoz tistih proizvodov, kjer je mogoče doseči največje učinke za zagotovitev enotnosti deviznega trga in za zagotovitev potrebnih deviz za uvoz surovin in repromateriala. Oceniti je potrebno, ali je dovolj spodbud, da se ne izvažajo nujne surovine, ki jih sami potrebujemo, dosledno uveljavljanje delitve osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela, pri čemer je potrebno stimulativnejše in ustrežnejše vrednotiti večjo produktivnost, boljše izkoriščanje delovnega časa ter racionalno gospodarjenje z minulim delom. Sprejeti pa je potrebno tudi ukrepe za odpravo problemov, ki se kažejo pri zaposlovanju mladih strokovnih delavcev, dalje, odpravo neskladij v cenah, pri čemer morajo izvršilni organi družbenopolitičnih skupnosti v okviru svojih pristojnosti z ukrepi zagotavljati pogoje za učinkovito samoupravno obvladovanje tega področja.

Sprejeti je potrebno tudi ukrepe za razrešitev problemov izgub in likvidnosti, ki se kažejo na začetku leta 1981, sprejeti je potrebno dodatne ukrepe, da se pospeši varčevanje občanov in zagotoviti prestrukturiranje gospodarstva v skladu s kriteriji, opredeljenimi v dogovoru o temeljnih družbenega plana Slovenije. S tega vidika je potrebno oceniti pojave opuščanja nekaterih vrst proizvodnje in usmerjanje v proizvodnjo na podlagi razpoložljivih surovin in v proizvodnjo tistih izdelkov, kjer se laže doseže povečanje cen. Oceniti je potrebno, ali takšni pojavi lahko negativno vplivajo na preskrbljenost domačega trga, pri čemer je posebej pomembno uveljavljanje skupnega prihodka v okviru reprodukcijskih celot.

Zagotoviti je treba racionalno porabo vseh vrst energije, kar je potrebno upoštevati tudi pri oblikovanju energetske bilance, in oblikovanje vseh oblik porabe v skladu z okviri, opredeljenimi v letošnji resoluciji. V tem okviru je potrebno sprejeti tudi ukrepe za racionalnejšo organizacijo dela ter ponovno preveriti veljavne normative in standarde. Menili smo namreč, da so tudi ti velik vzrok za pritisk na povečano skupno in splošno porabo.

Ob zaključku razprave so delegati ugotovili, da še niso realizirane vse naloge, ki izhajajo iz republiške resolucije. Zato so se zavzeli, da se te naloge dosledno uresničijo ter da se tudi s tem zagotovijo pogoji za doseg ciljev, opredeljenih v letošnji resoluciji. Odbor je posebej podprl stališče Izvršnega sveta, da v tem času glede na predlagane ukrepe ni potrebno spreminjati določil resolucije.

Predsednica Silva Jerab: Hvala lepa. Glede na to, da boste v razpravi gotovo dopolnili ocene o gospodarskih gibanjih in se opredelili tudi do predloga aktivnosti, za današnjo sejo nismo pripravili predloga sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor, pač pa predlagam, da bi izvolili skupino delegatov, ki bi spremljala razpravo pri obeh točkah dnevnega reda in predlagala zboru sklep. Glede na to sem iz vrst razpravljalcev sama pripravila predlog za to skupino. Za predsednika predlagam tovariša Uroša Dularja, poročevalca Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in delegata iz Novega mesta, za člana pa tovariša Janeza Arsenjuka, delegata iz Maribora, Ludvika Cipota, delegata iz Murske Sobote, Nado Mihajlovič, delegatko iz Kranja, Toneta Mikelnja, delegata iz Pirana, Zvonka Perliča, delegata iz Celja, in Cirila Vargo, delegata iz Ptuja. Ima kdo kakšen drugačen predlog? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete za tak sestav skupine. Kdor je za, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov, ki sem jo predlagala.

Na podlagi vsega gradiva in uvodnih besed bi pričeli razpravo. Besedo ima tovarišica Mirjam Jan-Blažič, delegatka iz občine Škofja Loka. Prosim!

Mirjam Jan-Blažič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi stališč Izvršnega sveta Skupščine občine Škofja Loka in stališč, ki so jih skupini delegatov poslale večje delovne organizacije, se je skupina delegatov za Zbor občin opredelila, da na današnji seji posreduje naslednja stališča.

1. Skupina podpira predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za ukrepanje na področju tekoče ekonomske in socialne politike za ublažitev in odpravo posledic neugodnih ekonomskih gibanj v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji.

2. K predlogu ukrepov na posameznih področjih je skupina dala te pripombe.

1. Ukrepi in aktivnosti za poživitev proizvodnje in izvoza. Organizacije združenega dela v okviru SISEOT naj se dogovorijo za selektivno določanje deleža deviznih sredstev za lastne potrebe. Čimprej se morajo povezati devizno pasivni subjekti z devizno-aktivnimi subjekti v okviru SISEOT na osnovi usklajenih planov ekonomskih odnosov s tujino.

Skupina podpira izboljšanje pogojev za uvoz repromateriala iz konvertibilnega področja za potrebe proizvodnje blaga za izvoz na klirinško področje

v skladu s kriteriji, sprejetimi v SISEOT. Upoštevaje dejstva, da ima veliko proizvajalcev-izvoznikov težave pri zagotavljanju deviznih sredstev za zagotovitev nemotene proizvodnje, so ti začeli sklepati pogodbe s tujimi partnerji, s klavzulo franko tovarna v Jugoslaviji, tuji partnerji pa zagotavljajo prevoze s tujimi prevozniki, kar naj bi se v bodoče onemogočalo.

Skupina meni, da je potrebno definirati devizni trg na novih osnovah v smislu uveljavljanja sistemskih rešitev, pri čemer se mora v okviru deviznega trga dosledno upoštevati sprejete sistemske rešitve in druge dogovore, tako da se razpolaga izključno z dejansko pridobljenimi ali združenimi devizami in se zagotovi odgovornost organizacij združenega dela in drugih porabnikov deviz za uresničevanje projekcije plačilne bilance.

Skupina ugotavlja, da se zametek deviznega trga kaže danes pri poslovnih bankah, kjer je uveden terminski nakup deviz, vendar ni rešeno vprašanje tečajnih razlik, od katerih ima sedaj korist samo poslovna banka. Če pogledamo nazaj, so v letu 1980 postale poslovne banke pomemben člen likvidnosti in to celo mimo Narodne banke, ki je zakonito edino regularno devizno tržišče. Po 60. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino je potrebno ustvariti pogoje za povezovanje z organizacijami iz drugih republik.

Skupina daje pripombo oziroma dopolnitev k ukrepu številka 10., na strani 10 Poročevalca z dne 24. 3., in sicer, da se na koncu stavka vključi še besedilo: »in proizvodnjo za izvoz«. Ob tem skupina predlaga, da se v skladu s sprejetimi kriteriji v okviru SISEOT omogoči izvoznikom uporaba do 10 % konvertibilnega priliva za uvoz nujno potrebne opreme. Poleg tega predloga, da se v drugem odstavku tega ukrepa opredeli, da bodo našteje institucije skupaj s prizadetimi organizacijami združenega dela ponovno pregledale upravičenost realizacije uvoza opreme za celotno področje negospodarstva in nekatere večje organizacije, ki so v tem odstavku našteje.

Na področju ukrepov in aktivnosti za izvajanje sprejete politike cen in izboljšanje preskrbe, skupina meni, da so opredelitve v zvezi z odločanjem o spremembi cen v organizacijah združenega dela pravilno in zadostno opredeljene v zakonu o sistemu cen in jih ni potrebno dopolnjevati, s tem da se po sedanjih zahtevah Republiške skupnosti za cene o tem odloča na zborih delavcev. Glede na to, da se v posameznih republikah režimi za istovrstne proizvode razlikujejo med seboj, skupina predlaga, da se z ustreznim medrepubliškim usklajevanjem zagotovi enotni režim za posamezne vrste proizvodov. Natančneje naj se opredeli, do kdaj bodo skupnosti za cene republik in avtonomnih pokrajin v medsebojnem sodelovanju določile, za katere proizvode in storitve bo predpisan postopek obveznega samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.

Skupina meni, naj se potrebna sredstva za kompenzacije za pokrivanje nastalih razlik v ceni osnovnih živil ne pokrivajo iz presežkov proračuna občin, strinja pa se, da se dogovorjeni delež izvornih dohodkov proračuna nameni za te namene. Skupina opozarja, da že nastajajo problemi pri financiranju splošne porabe, ki se bodo z dodatnim zmanjševanjem sredstev za te namene še zaostrole. Predlaga, da se takoj izdela program aktivnosti za postopno ukinjanje kompenzаций na področju potrošnje ter usmerjanje sredstev neposredno v pospeševanje proizvodnje.

Na področju ukrepov za zaščito življenjskega standarda in socialne varnosti delavcev in občanov pa je zavzeto naslednje stališče.

Uporaba presežkov samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1980 za socialni program pomeni, glede na opredelitev v sprejetih samoupravnih sporazumih, da se presežki iz preteklega leta prenesejo kot prihodek v tekoče leto, spremembo sprejetih oziroma dogovorjenih programov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1981 ali potrebo po zagotavljanju dodatnih virov za realizacijo sprejetih programov. Skupina meni, da je potrebno sprejete programe spreminjati po dogovorjeni samoupravni poti, kar lahko pomeni časovni zamik uporabe tega ukrepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovariš Franc Vrviščar, delegat iz občine Metlika. Prosim!

Franc Vrviščar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je skupaj z nosilci kmetijske proizvodnje obravnavala poročilo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih letošnjega leta. Ob obravnavi problematike s področja kmetijstva glede večje proizvodnje hrane želimo seznaniti Skupščino in Izvršni svet z določenimi problemi, ki se v zvezi s tem pojavljajo v občini Metlika, podobni pa so tudi v vseh ostalih občinah dolenske regije.

Znano je, da je bil dosedanji razvoj dolenskega kmetijstva v znatnem zaostanku za razvojem kmetijstva večine ostalih slovenskih regij. V naši občini je bil dosežen znaten napredek na področju vinogradništva in vinarstva. Da bi nadomestili zaostanek na področju poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in ostalih kmetijskih panog, so dolenske kmetijske organizacije sprejele, lahko bi rekel zelo ambiciozne programe za obdobje 1981—1985. Tako naj bi se fizični obseg kmetijske proizvodnje v tem obdobju povečal in rasel letno po stopnji 6 %, medtem ko je predvidena rast kmetijstva v naši republiki 3,5 %. Žal pa že sedaj v prvem letu novega planskega obdobja ugotavljamo, da težave, s katerimi se srečuje naše kmetijstvo v zadnjem letu, ne bodo dopuščale takšne rasti kmetijske proizvodnje.

Za takšno oceno obstajajo naslednji objektivni vzroki. Oskrba s kmetijskimi reprodukcijskimi materiali postaja pomanjkljiva. Že za jesensko setev je bilo na voljo in uporabljeno komaj približno 30 % potrebnih umetnih gnojil. Dobave gnojil domačih proizvajalcev so kasnile, saj so gnojila dospela pretežno v novembru in decembru lanskega leta. To pa se dogaja tudi sedaj pri spomladanski setvi. Zagotovljene količine po usklajenem republiškem predlogu in po dispozicijah predstavljajo največ do 40 % dosedaj redno porabljenih kmetijskih gnojil. Poleg tega pa tudi te dobave kasnijo. Domači proizvajalci kot so Ruše, Kutina in tako dalje bodo predvidoma dobavili glavni del gnojil do konca aprila. Uporaba teh gnojil bo prepozna za spomladansko setev, pa tudi za travništvo in vinograde. Trenutno pa je največji problem pomanjkanje dušikovih gnojil za dognovanje ozimin. Od skupnih potreb so sedaj zadržge prejele le okoli 15 do 20 % potrebnih dušikovih gnojil. Dobave iz uvoza tudi kasnijo, čeprav so bila dana določena zagotovila, da bodo ta gnojila prispela pravočasno. V Beli krajini bomo zaradi tega uporabljali dušikova gnojila zaradi zgodnejše vegetacije le do 20. aprila.

Močno primanjkuje tudi zaščitnih sredstev. Čeprav so naše kmetijske zadruge že v jeseni preteklega leta zagotovile proizvajalcem sorazmerno visoke avanse za zaščitna sredstva, te dobave prav tako kasnijo, poleg tega pa so tudi cene v znatnem porastu.

Ob koncu preteklega leta smo ugotovili, da so bila razmerja cen v kmetijstvu pretežno usklajena. Velike podražitve kmetijskega reprodukcijskega materiala, goriva, kmetijske mehanizacije, gnojil in gradbenega materiala pa so sedaj porušile omenjena ugodna razmerja cen v kmetijstvu. Zaradi tega se med kmeti proizvajalci mnogokrat pojavlja malodušje in negodovanje. Močno pa tudi upada interes za dolgoročne investicije, pa tudi interes za večjo tržno kmetijsko proizvodnjo. Težave nastajajo tudi pri izvajanju agrarnih operacij kot so komasacije zemljišč, večja skupinska obnova vinogradništva in hidromelioracije.

Oskrba z mesom in ostalimi pridelki je občasno nezadovoljljiva. Ta problem je sedaj najbolj občuten predvsem na območjih, ki mejijo s SR Hrvatsko. Zaradi znatno višjih odkupnih cen za teleta, mlado pitano govedino in prašiče, ki jih sedaj nudijo kupci iz Hrvatske, odhaja velik del živine v sosednjo republiko.

Kompenzacije za potrošnjo mesa so še vedno neusklajene z dejanskimi cenami živine in prašičev. Poleg tega so kompenzacije, kot je bilo že danes nekajkrat rečeno, le kratkotrajne rešitve, ki ne stimulirajo večje proizvodnje mesa, pač pa le večjo porabo. Če želimo, da bomo dosegli bistvene premike v kmetijski proizvodnji ter večjo ponudbo tržnih presežkov hrane, je nujno spremljati stanje in kolikor se da hitro ukrepati. Vsi ukrepi bi morali biti zastavljeni bolj dolgoročno in bolj zavezujoče. Določiti je potrebno taka stalna razmerja cen med kmetijskimi proizvodi in proizvodnimi stroški, da bo dana stimulacija kmetijski proizvodnji ter da bodo dani tudi pogoji za razširjeno reprodukcijo v kmetijstvu.

Z drugimi republikami je potrebno stalno dosegati soglasje za enotne cene vseh kmetijskih proizvodov, predvsem pa žit, živine, prašičev, mleka in podobno. Nujno je potrebno stalno zagotavljati devizna sredstva iz skupnih virov za nabavo surovin za kmetijske reprodukcijske materiale ter zagotoviti denar za kompenzacije, da bodo kmetijski reprodukcijski materiali dostopni po zmernih cenah. Potrebno je tudi zagotavljati znatno večja sredstva v občinah in republikah za agrarne operacije in pospeševalno kmetijsko dejavnost. Skratka, potrebno je doseči tako miselnost vseh potrošnikov hrane, da je problem zagotavljanja hrane in sredstev naš skupni družbeni problem in dejansko prioriteta naloga. Kmetijske organizacije kot nosilci te proizvodnje pa morajo v bodoče več storiti kot doslej pri sami organizaciji proizvodnje, pri izvajanju kratkoročnih in dolgoročnih programov ter pri zagotavljanju in razdelitvi dohodka na podlagi vloženih sredstev in dela.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Leopold Rihteršič, delegat iz Slovenskih Konjic, ima besedo.

Leopold Rihteršič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je na seji obravnavala informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Delegati podpiramo predloge ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 in ob tem posebej opozarjamo na tale vprašanja.

Z ukrepi in aktivnostmi za izvajanje sprejete politike cen in izboljšanje preskrbe so v 7. točki predvidene kompenzacije za pokrivanje razlik v ceni osnovnih živil. V smislu 1. člena dogovora o izvajanju politike na področju

splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji v letu 1981 se proračunski presežki namenjajo med drugim tudi za blagovne rezerve. V občinah so že sprejeti programi blagovnih rezerv za leto 1981. Če se bodo vsi proračunski presežki iz leta 1981 združevali za kompenzacije za pokrivanje razlik v cenah, ne bo mogoče realizirati programov blagovnih rezerv. Ta problem je prisoten v občinah, ki so bile v preteklih letih proračunsko dopolnjevale. Zato predlagamo, da se za kompenzacije združuje 50 % doseženih proračunskih presežkov leta 1981.

Predlagamo tudi, da se z izvedbenimi akti za realizacijo predlaganih ukrepov zagotovi takšen način zbiranja sredstev v skladu za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v SR Sloveniji, ki ne bo ogrozil likvidnosti občinskih proračunov in financiranja drugih nalog proračunskih potrošnikov, ki jim občine po ustavi in zakonu zagotavljajo sredstva za delo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Tovarišica Mira Jančar iz Kamnika ima besedo.

Mira Jančar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin je skupaj s skupino delegatov Zbora združenega dela iz Kamnika 3. aprila 1981 obravnavala informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Skupini imata naslednje pripombe oziroma stališča.

1. Nujno je potrebno povečati izvozne stimulacije predvsem za izvoz na konvertibilno področje. Pri tem je potrebno narediti večjo izvozno selekcijo, ker je premajhna razlika v izvozni stimulaciji za izdelke nižje stopnje obdelave in izdelki višje stopnje obdelave, kjer je potrebno poleg surovin vložiti tudi veliko lastnega dela.

Izvršni svet Skupščine občine Kamnik je pravočasno obvestil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da nerazrešeno vprašanje izvoznih stimulacij in neizplačevanje le-teh destimulativno vpliva na izvozna prizadevanja naših izvoznikov. Zaradi tega organizacije združenega dela v prvem trimesečju izvoznih stimulacij ne bodo mogle upoštevati pri obračunu dohodka in bodo izkazale slabše poslovne rezultate.

Skupini sta mnenja, da ne bi smeli podpirati izvoza za vsako ceno, ne da bi se zavedali posledic, ki s tem nastajajo. Tako nam na primer zaradi izvažanja nekaterih surovin primanjkuje surovin za domači trg, kar povzroča težave v gospodarstvu. Naj opozorim na primer tovarne dušika Ruše pri izvozu umetnih gnojil. Rezultati naših prizadevanj bi morali iti v tej smeri, da bo naša izvozna politika dolgoročna ter da bodo ukrepi na tem področju pravočasni.

Za občino Kamnik je izvoz zelo pomemben. V letu 1980 je občina v primerjavi s prejšnjim letom povečala izvoz za 53 %. Naši izvozniki ugotavljajo, da cene nekaterim izdelkom na svetovnem trgu padajo, po drugi strani pa se soočamo z vse višjimi cenami reprodukcijskega materiala na domačem trgu. Konkretno lahko navedemo primer tovarne Titan Kamnik, TOZD Livarna z obdelavo, ki večino svojih izdelkov izvažajo, vendar bo prvo trimesečje zaradi vseh naštetih težav zaključila s slabšimi poslovnimi rezultati, vmes pa večkrat proizvodnja tudi obstane. Na to vpliva tudi gospodarska situacija v Evropi, ker večina evropskih držav beleži majhno ali celo negativno stopnjo rasti. Zaradi tega se Jugoslavija težje uveljavlja na tujem tržišču.

Drugi problem je izvoz, ki je lansko leto po devalvaciji dobil zalet in postal dohodkovno zanimiv, v letošnjem letu pa je glede na porast cen repromateriala postal nezanimiv in je izgubil svojo stimulatívno naravo. Organizacije združenega dela nimajo več neposredne ekonomske stimulacije. Nasprotno, veliko jih ugotavlja, da jim izvoz ne prinaša nobenega dohodka oziroma izvažajo celo z izgubo. Če bodo cene reprodukcijskega materiala še nadalje rasle, se lahko zgodi, da bo izvoz še bolj upadel.

2. Takoj je treba proučiti celoten sistem kompenzacij. Kompenzacije za cene nekaterih vrst osnovnih življenjskih proizvodov kot so meso, mleko in kruh, niso dolgoročna rešitev sedanjega gospodarskega položaja.

Zato delegacija predlaga, da bi bilo umestneje, če bi se povečale premije in regresii pri proizvajalcu kmetu oziroma naj bi se s pospeševanjem kmetijstva ustvarili pogoji za povečanje proizvodnje teh živil, s tem pa usmeritev cen teh proizvodov.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Janez Arsenjuk, delegat iz Maribora, ima besedo.

Janez Arsenjuk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov občine Maribor je obravnavala informacijo, ki je bila objavljena v Poročevalcu. Povedati moram, da smo takrat ugotavljali vrsto nedorečenosti v poročilu, vendar je bila v današnjem uvodnem poročilu vrsta teh nedorečenosti popravljena oziroma smo dobili popolnejšo sliko o stanju v SR Sloveniji.

Neugodna gospodarska gibanja v Sloveniji, o katerih govorimo, so, kot smo slišali, predvsem rezultat ocen. Delegati smo mnenja, da bi postopoma morali preiti na neke trdnejše kriterije, po katerih bi dobili podatke o gibanju gospodarstva. Ocene so odvisne tudi od nas. Lahko ocenimo tako, lahko pa ocenimo drugače. Na tem področju bi bilo potrebno nekaj spremeniti, zato predlagamo, da bi to zadevo proučili tudi ustrezni organi.

Poročilo navaja predvsem subjektivne oziroma objektivne razloge za sedanje stanje. Ko smo analizirali to situacijo, smo ugotovili, da bi bilo potrebno v naši republiki vendarle upoštevati še en dejavnik od katerega je v veliki meri odvisno gospodarjenje v republiki, to je subjektivni dejavnik — ljudi. Od človeka je v veliki meri odvisno, kako bo gospodaril, kako bo delal, kako bo izkoriščal proizvodna sredstva itd., in zato ni prav, da na primer v teh poročilih ni zaslediti podatkov o tem, čeprav je to tudi eden izmed pomembnih elementov našega družbenega življenja in gospodarjenja v republiki.

Predlagamo, da bi v bodoče v takšnih poročilih šli nekoliko dlje in vključili tudi ta element. Namreč, če govorimo samo o objektivnih dejavnikih, dobimo občutek, da ne moremo ne vem kako zelo vplivati na to. Je pa — poudarjam ponovno — v največji meri odvisno od človeka, v kakšnih pogojih bo gospodaril in ali bo v slabih pogojih vendarle lahko uspešno gospodaril, ali pa bo v dobrih pogojih tudi slabo gospodaril. Predlagamo, da bi te zadeve proučili, saj lahko na primer vzamete organizacijo dela, to je, kot vemo, pogoj za večjo storilnost, izrabo delovnega časa in tako dalje. To so elementi, ki vplivajo na gospodarjenje, potem usposabljanje delavcev ob delu in tako dalje ter hkrati elementi, ki vplivajo na tiste subjekte, ki delajo, proizvajajo, gospodarijo, pa tudi trošijo.

V letošnjem programu smo določili kot prednostno nalogo pridelovanje hrane, o čemer so delegati pred menoj že govorili. Zato vsega tega ne bi ponav-

ljal, omenil pa bi samo naslednje. Morali bi izkoristiti dejansko vsak kvadratni meter obdelovalne zemlje, ugotoviti pa moramo, da imamo v Sloveniji še tisoče hektarjev neobdelane ali slabo obdelane zemlje. O teh elementih v poročilu nismo veliko zasledili. Predlagamo, da bi, če hočemo pridelati več hrane, tudi to zadevo postopoma spremenili in se tudi dogovorili, kaj bomo storili, da bi to neugodno situacijo glede neobdelane zemlje v Sloveniji spremenili. V občini Maribor ugotavljamo, da je teh hektarjev samo v naši občini nekaj tisoč, ki pa je poleg vsega sedaj še največja občina v republiki. Vendar pa imajo tudi drugod v Sloveniji veliko takih primerov.

Mnenja smo, da smo ob dogovarjanju prehitro zadovoljni sami s seboj, mnogo premalo pa je preverjanja, kako se ti dogovori izvajajo. Samo dogovarjanje je premalo. Če hočemo doseči hitrejši napredek, potem je nujno potrebno, da se ti dogovori tudi dosledno izvajajo, zato predlagamo, da bi tudi preverjanju dogovorov — ne samo oceni, kako smo jih izvajali — posvečali večjo pozornost.

V poročilu, ki smo ga dobili glede setve v primerjavi z mnenjem na primer Slovin, Kmetijskega kombinata Jeruzalem, Ormož, so v poročilu nekateri podatki neskladni. V poročilu je dokaj ugodno omenjena tudi preskrba z umetnimi gnojili. Tovarišica pred menoj je o tem govorila. Slovin navaja, da je do sedaj celo družbeni sektor dobil le okoli 30 % umetnih gnojil, zasebni kmetovalci, ki jih je na tistem področju ogromno, pa so izključeni iz tega. Mislimo, da bi bilo treba tu enakovredno obravnavati oba sektorja gospodarjenja. Poglejte samo podatke, ki jih imate na tretji strani pod spomladansko setvijo. Krompir bodo v družbeni proizvodnji pridelovali na 300 ha, v zasebnih pa na 32 700 ha. To se pravi, niti 10 % zasajenih površin ne bo v družbenem sektorju. V tega pa vključujemo tudi tiste, ki so vključeni prek zadrug.

Nadalje menimo, da bo treba tudi politiki odnosa do zasebnega kmetovalca, ki ima v naši republiki vendarle še velik delež obdelovalne zemlje, posvečati nekoliko več pozornosti. Vzemite primer krompirja lansko jesen. Kmetom so plačevali krompir po 3,40 par. Če bi ga plačali takrat po 5 dinarjev, bi krompirja dovolj odkupili. Letošnjo zimo pa smo že ugotovili, da je ta isti krompir bil po 15, 17 ali celo 20 dinarjev. Tu se proizvajalci čutijo opeharjene in če hočemo dejansko zagotoviti več hrane vsem, je treba vključiti slehernega, ki hrano prideluje, četudi jo prideluje samo za sebe. Če pa jo za sebe pridelava, je ne bo kupoval na trgu, tako da ni samo tržna proizvodnja tista, kar je tovarišica delegatka pred mano dobro povedala, ki naj bi ji posvečali pozornost, ampak je potrebno posvetiti pozornost tudi pridelavi hrane za lastno porabo.

Delegati ugotavljamo, da se premalo upoštevajo sugestije delegatov iz baze, kar večkrat tako radi poudarjamo. Pogosto se sugestije, pa tudi opozorila, premalo upoštevajo oziroma premalo proučijo. Menimo, da bi marsikatera težava odpadla, če bi pravočasno ali pa že predhodno temeljito proučili vse pozitivne in negativne elemente nekaterih ukrepov. Tako bi bilo brez dvoma manj hib in ne bi pozneje ugotavljali, da to ali ono ni dobro.

Predlagam, da bi tudi v naslednjem obdobju večjo pozornost posvečali mnenjem iz baze in se pred določenimi ukrepi posvetovali z gospodarstveniki in drugimi aktivnimi družbenimi delavci, da bi tako skupaj ocenili nek ukrep, ki ga pripravljamo. Tako pa smo pogosto postavljeni pred dejstvo, čez mesec ali dva pa ugotavljamo, da ukrep ni bil dober. Če bi ga prej temeljito proučili, bi verjetno prišli do drugačnih rešitev. Predlagamo, da bi temu vprašanju posvečali večjo pozornost in prisluhnili sugestijam in predlogom iz baze. Upravni

organi in Izvršni svet in njegovi organi bi morali te zahteve, po našem mnenju, bolj tehtno proučevati in jih tudi vključevati v dokumente, ki jih sprejemamo v republiki Sloveniji.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovarišica Slavica Robida, delegatka iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Slavica Robida: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Posredovala bom stališča skupine delegatov, ki je zasedala 6. 4. 1981, in k obravnavanemu gradivu za 53. sejo dodala tole.

Ker so govorniki pred menoj že v precej široki razpravi zajeli bistvo tega, kar smo tudi mi predlagali, bom zelo kratka. Delegati se strinjamo z informacijo, ki prikazuje realno sliko sedanjega stanja, vendar menimo, da je premalo poudarjeno zmanjševanje splošne in skupne porabe na vseh ravneh, prav tako pa tudi povečevanje produktivnosti.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovarišica Tatjana Štirn iz Logatca. Prosim!

Tatjana Štirn: Tovarišica predsednica, spoštovane delegatke in delegati! Delegacija za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz Logatca je ob obravnavi gradiva za 53. sejo Zbora občin pri drugi točki ocenjevala tudi gospodarska gibanja v občini Logatec v prvih mesecih letošnjega leta.

Kot konkreten primer, s kakšnimi problemi se srečujemo v naši družbenopolitični skupnosti, naj navedemo problematiko gospodarjenja v največji delovni organizaciji, to je v Kombinat u lesne industrije Logatec. Dobava osnovne surovine zaostaja za planirano dinamiko dobave za okoli 50 %. Zaostajanje se nanaša predvsem na dobavo iz zasebnega sektorja v okviru plana temeljne organizacije kooperantov. Vzrok za to je vse večja poraba lesa za domačo uporabo, ki se proizvaja na domačih žagah in prodaja po nedovoljenih poteh. Vzporedno s tem pa upada tudi dobava z drugih gozdnih območij zaradi zapiranja občinskih meja. Zapiranje je še posebno močno v sosednjih republikah. Posledica tega je zmanjševanje oskrbe z žaganim lesom za proizvodnjo oken in kolonialnega pohištva, ki pa je skoraj izključno usmerjeno v izvoz. Vendar pa je zaradi navedenega problema v upadanju.

Izpad v zagotavljanju surovine je treba nadoknaditi z uvozom žaganega lesa iz Avstrije in Sovjetske zveze. V zadnjih treh mesecih smo na primer uvozili 2500 kubičnih metrov žaganega lesa. Tozd, ki proizvaja kolonialno pohištvo za izvoz, je bila zaradi pomanjkanja surovine prisiljena poslati svoje delavce na štiridnevni dopust. Zaskrbljujoče pa je to, da so zaloge surovin zmanjšane na 1/3 potrebnih minimalnih zalog. Tozd se povezuje z delovnimi organizacijami tako, da pride do blagovne menjave za nemoteno proizvodnjo, na primer prodaja lesnih odpadkov v Ilirski Bistrici in Brestu v Cerknici za njihovo nadaljnjo predelavo.

2. Razen težav glede nabave surovine se srečujemo tudi s težavami pri dobavi repromateriala, kot so na primer okovje, laki, steklo, lepila in podobno. Na primer: vzrok za slabo oskrbo s steklom je predvsem v premajhnih kapacitetah proizvodnje stekla, pa tudi v tem, da proizvajalci steklo v določenih količinah tudi izvažajo. Predlog za odpravo tega problema je že dan, in sicer

v tem smislu, da bi uporabniki stekla združili finančna sredstva za povečanje kapacitet te proizvodnje. Glede problema z oskrbo ostalih repromaterialov pa KLI združuje ustvarjene devize za nabavo surovin iz uvoza, ki jih dobavitelji potrebujejo za svoje proizvode.

Glede prodaje izdelkov ni problemov, vendar pa se pojavljajo težave v tem, da so cene surovine in repromaterialov v stalnem porastu, na primer, jelova hlodovina v letošnjem letu za 57 %, bukova za 76 %, jelov žagan les za 65 %, bukov žagan les za 89 %, steklo za 97 %, laki pa v povprečju za 83 %. Zaradi tega je tudi naša lastna cena visoka in nastaja nadaljnji problem, saj se na tujem tržišču težko kosamo s konkurenco. Kljub naporom, da bi se proizvodni stroški znižali in izboljšala kvaliteta, smo vse manj konkurenčni na tržišču, ki smo ga osvojili že pred 28 leti.

Proizvodne težave povzročajo tudi omejitve uvoza strojne opreme za posodabljanje tehnologije. Posebno težavo povzroča oskrba rezervnih delov iz uvoza. Vse to onemogoča, da bi naraščala produktivnost dela, tako kot bi to bilo mogoče in zaželeno. Izvoz v letošnjih prvih mesecih je dosežen s komaj 79 % v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta, uvoz pa je dosežen s 66 %. Sicer pa je ta odnos še vedno pozitiven, vendar je situacija glede upadanja rasti izvoza zaskrbljujoča. Plan izvoza v prvem trimesečju v dolarjih je dosežen komaj s 75 %. Vzrok je poleg že prej navedenih tudi ta, da so morali nekaj dobav v januarju izvršiti še po pogodbah iz leta 1980, nekatere cene pa niso bile dosežene, kot je bilo v začetku leta načrtovano. Pričakuje se, da bodo v drugem polletju uspeli doseči določeno povečanje cen na izvoznem trgu in s tem pokrili razlike iz prvega polletja.

Glede gibanja osebnih dohodkov je ugotovljeno, da ni primera, ko bi imel katerikoli delavec manj kot 5000 dinarjev osebnega dohodka. Tudi razmerje med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom se je od 1 : 4 spremenilo na 1 : 3,75.

Na koncu bi poudarili še to, da je bil na posvetu predstavnikov sindikalnih organizacij gozdnih in lesnopredelovalnih dejavnosti sprejet predlog, da se popolnoma ukine izvoz gozdnih sortimentov, destimulira izvoz polproizvodov, nameni pa večja pozornost stimulaciji izvoznikom končnih proizvodov. To podpira tudi naša skupina in priporoča, da se to upošteva pri sprejemanju nadaljnjih ukrepov v republiških in zveznih organih. S tem podpiram tudi izvajanje tovarišice iz občine Kamnik. Tudi naša delegacija v celoti podpira ukrepe Izvršnega sveta za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Zvonko Perlič, delegat iz občine Celje, ima besedo.

Zvonko Perlič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V Celju smo poglobljeno razpravljali o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v začetku leta in poleg znanih ugotovitev ugotavljali tudi vzroke za ekonomsko in socialno nestabilnost v republiki pa tudi v državi. Ocenjujemo, da ima za posledico tudi slabšanje politične situacije v posameznih okoljih. Naš prispevek ni torej v ponavljanju že znanih ugotovitev, temveč v tem, da o nekaterih vzrokih, ki jih mi vidimo, tudi tukaj v samoupravni Skupščini resno razmislimo. Sicer pa predlagane ukrepe za preseganje sedanjih gospodarskih in socialnih problemov podpiramo, imamo pa naslednje pripombe in stališča.

Del predlaganih ukrepov in aktivnosti za odpravo negativnih trendov v razvoju je vse preveč slovenski. Premalo navaja, kaj bomo storili v medrepubliškem sodelovanju in razreševanju te problematike na zvezni ravni. To se nanaša predvsem na znana tri področja, in sicer na zunanje trgovinske odnose, na enotnost jugoslovanskega tržišča in na devizni trg.

Drugič. V veliki meri je v različnih okoljih prisoten občutek nemoči, ko ugotavljamo, da so se normalnim razvojnim usmeritvam in poslovnim vezem postavile po robu nerazumljive odločitve in nenaravne omejitve na jugoslovanskem trgu. Pri razreševanju teh problemov smo premalo politično odgovorni in odločni ter vse preradi ugotovljeno stanje ponavljamo, kritiziramo te napake in vse predolgo ničesar ne storimo. Obstaja občutek, kot da smo se sprijaznili s pojavom inflacije, čeprav povsod trdimo, da to ni res.

Dejstva pa so drugačna. V posameznih okoljih se obnašamo, kot da so za tako visoko inflacijo odgovorni samo drugi, da je to njihova stvar, da je to stvar Izvršnega sveta itd. Začeti moramo odločno bitko proti inflaciji v vseh okoljih in na vseh ravneh ter pri slehernem človeku. Inflacija, ki jo imamo, je prav gotovo narodnogospodarski sovražnik številka ena in bi morali to tako tudi ovrednotiti. Soočamo se tudi z dokaj velikim birokratizmom in preveliko intervencijo države na posameznih področjih, saj oboje predvsem združenemu delu onemogoča normalno poslovno aktivnost. Nasilno in brutalno se trgajo vzpostavljene vezi, uveljavlja se sistem pritiskov in izsiljevanja. Mi pa se večkrat sprenevedamo od kod ta pojav.

Hočemo ali nočemo, presoja o oblikovanju in o višini cen sodi v združeno delo in samo tja. To je njegova domena oziroma pravica. Tako smo se tudi dogovorili. Divjanje cen ni nezrelo in neodgovorno dejanje le združenega dela, temveč je — pogledjmo resnici v oči — v največji meri posledica naših prevelikih apetitov od federacije do republik, SIS in drugih uporabnikov že tako premajhnega dohodka.

Odločno podpiramo vsa prizadevanja vseh samoupravnih elementov v republiki in državi, da se brez omahovanja in sprenevedanja razkrijejo in onemogočijo vsi poskusi, da se dohodek izven združenega dela pridobiva na nesamoupraven način, s pritiski, z izkoriščanjem samoupravnih pravic in podobno.

Več prizadevanja je potrebno, da bodo v vseh republikah pričele delovati samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, sicer zunanjetrgovinski sistem, ki smo ga vzpostavili, ne more delovati in to vsi dobro vemo. Škoda, ki je s tem povzročena, je neprecenljiva in je v veliki meri vzrok za naše sedanje gospodarske težave.

Hitreje in odločneje je potrebno urediti vprašanje vrednosti dinarja, torej našega plačilnega sredstva. Prikiniti je potrebno fetišiziranje deviz na notranjem trgu. To so deformacije, ki so nekatere druge države stale težke narodnogospodarske pretrese in politične konflikte.

Skrajno nesprejemljivo je dejstvo o investicijski porabi, ki izhaja iz objavljenega podatka, da so bila izplačila v januarju 1981, v odnosu do januarja 1980, v gospodarstvu nominalno 2,5 %, v negospodarstvu pa 55,4 %, kar je bilo danes popravljeno na 26,5 %. Zaskrbljujoče je pri tem seveda, da je velik del takih izplačil povzročen z nenormalnim porastom cen na področju stanovanjske izgradnje. To ugotavljamo, vendar ničesar od tega do danes še nismo storili. Vemo, da se bodo hitro našli različni razlagalci tega podatka, zagovorniki in podobni, ki bodo na vse načine hoteli prikazati, da ta problem ni tako zelo pomemben. Prepričani smo, da je to dokaz naše družbene moči, da od besed in

fraziranja preidemo k dejanjem. Omejevanje investicijske porabe na negospodarskih področjih ni namreč stvar od včeraj, vendar pa se dogaja prav nasprotno. Zato je potrebno odločno ukrepati in takoj preprečiti sleherno investicijsko porabo na negospodarskem področju, predvsem pa tisto, ki ni dogovorjena, razen v izjemnih primerih za zdravstvo in za izgradnjo stanovanj.

Nesprejemljivo za naš samoupravni družbenopolitični sistem je, da delež nad 12 000 nezaposlenih delavcev v odnosu na zaposlene ni zaskrbljujoč, tako kot piše v informaciji. Ne zavzemamo se za ekstenzivno zaposlovanje, vendar pa takšna pavšalna ocena ne more ostati, ne da bi globlje analizirali stanje na tem področju, kdo je nezaposlen in zakaj, kaj bomo storili predvsem pri zaposlovanju mladih ljudi, ki bodo letos končali s šolanjem.

Na rob temu pa le tole v razmislek. Nekdo je dejal, da je v združeno delo težko priti, izhod iz njega oziroma odhod iz njega pa je skoraj nemogoč. Mislim, da je o tem treba resno razmisliti.

Z konec še tole. To, kar zdaj delamo, je prav gotovo izhod v sili, torej na nek način saniramo situacijo, v kateri smo se znašli. S tem ne bomo odpravili trajnih učinkov. Zato se zavzemamo, da so sedanja družbena prizadevanja na področju stabilizacije odraz predvsem drugačnega odnosa do dela v vseh okoljih. Sleherni med nami, ne glede na položaj, se mora obrniti k sebi in se pošteno vprašati, ali s svojim delom ustvarja toliko dohodka, da pokriva svoje in skupno dogovorjene potrebe, kako je izkoristil delovni čas in delovne naprave za dosego tega cilja.

Čas je namreč že, da ponovno uveljavimo izvirne vrline uspešnega dela, brez katerega nobena družba ne more dosežati uspehov in dobrih rezultatov. Te vrline so zelo preproste in so bile doslej lastne domala slehernemu Slovencu. To je red, to je disciplina, to je dobra organizacija dela in spoštovanje te organizacije, to je racionalnost, varčnost, hitrost, učinkovitost itd. Vse to mora ponovno pridobiti vsa veljava. To moramo nagrajevati in s tem se moramo ponašati. V tem smislu veliko pričakujemo od slovenske samoupravne Skupščine, ki je znala in zmogla velikokrat samoupravno povezati in popeljati delovne ljudi in občane v bitko za lepši jutri.

Na koncu še nekaj besed glede družbenega dogovora o kompenzacijah. V Celju se zavzemamo, da ne bi v celoti porabili sredstev, kot je to predlagano v 3. členu predloga dogovora pod točko c), temveč le 50 % teh sredstev. Predlagano pa je bilo, da bo uveljavljen selektiven pristop. Ob rob temu pa bi rekel — in mislim, da se vsi tega dobro zavedamo, — da s kompenzacijami ne rešujemo le socialnega položaja socialno ogroženih delovnih ljudi in občanov, temveč tudi tistih, ki takšnih subvencij ne potrebujejo oziroma ne potrebujemo.

Predsednica Silva Jerab: Hvala! Tovarišica Nada Mihajlovič iz Kranja ima besedo.

Nada Mihajlovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin s sedežem v Kranju sta na skupnem sestanku podprli predlagano gradivo, s tem da smo nekatere dopolnitve dobili v ekspezeju podpredsednika Izvršnega sveta. Vendar pa bi rada poleg nekaterih pripomb, ki smo jih že slišali, omenila še pomislek oziroma pripombo glede neselektivne investicijske politike. Upoštevati je potrebno tudi sedanje stanje, vendar pa bi morali vse svoje sile usmeriti v povečanje izvoza na področja, kjer trg že poznamo. Pri tem bo treba proučiti ne-

ustrezno strukturo zalog materiala in nedokončane proizvodnje, visoko vezavo sredstev in stroškov zaradi dvojnega financiranja proizvodnje, neustrezno oziroma neracionalno zaposlitev delavcev s ciljem ohranjanja socialne varnosti zaposlenih, kar vse skupaj pomeni slabšanje pogojev za doseganje ciljev stabilizacijskih ukrepov; to vse smo danes že slišali.

Predlagamo pa naslednje. Ugotavljamo namreč, da med ukrepi pod 4. točko predloga aktivnosti za odpravo neugodnih trendov v razvoju ni predviden sprejem aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov republiških in občinskih samoupravnih in interesnih skupnosti. Sprejem aneksov je predviden že v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 v točki 4.5. Omenja se tudi v obravnavanem gradivu, prav tako pa izhaja tudi iz nekaterih drugih aktivnosti, da se ti dokumenti pripravljajo. Zato menimo, da je potrebno k tretjemu odstavku v točki 4. dodati obveznost za sprejem aneksov. Z ukrepi za sprejem aneksov pa mora biti predvideno, da se proučijo možnosti in zagotovijo pogoji, da bi imele organizacije združenega dela, ki veliko izvažajo, pri združevanju sredstev za samoupravne interesne skupnosti podobne ugodnosti, kot so jih imele do sedaj.

Za obračun prispevkov v obdobju 1976—1980 za SIS materialne proizvodnje elektrogospodarstva, cestno, luško in železniško gospodarstvo je bila korigirana davčna osnova in izvoznikom znižana osnova za obračun. Obenem je potrebno v teh aneksih predvideti, da se bo ponovno proučil vpliv spremenjenih osnov za združevanje sredstev za nekatere republiške samoupravne interesne skupnosti. Spremenjene osnove za obračun prispevkov povzročajo, da se obremenitve združenega dela tudi zaradi teh sprememb povečujejo. Po podatkih iz izračunov v več občinah se pa tudi skupna obveznost zaradi spremenjenih osnov za združevanje sredstev povečuje.

V občini Kranj na primer iz izračunov izhaja da se obveznosti za samoupravne interesne skupnosti, pri katerih se spreminja osnova za združevanje sredstev, povečujejo, in sicer na področju družbenih dejavnosti, to je izobraževalna skupnost, raziskovalna skupnost in skupnost starostnega zavarovanja kmetov, z realnim indeksom 128,7 % ter na področju materialne proizvodnje elektrogospodarstva, cestnega, luškega gospodarstva z realnim indeksom 102,2. Spremenjene osnove združevanja sredstev pa razlike v obremenitvah za posamezne tozđ še stopnjujejo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Tovariš Josip Logar, delegat iz občine Ljubljana-Šiška, ima besedo.

Josip Logar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Šiška daje podporo Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije pri njegovih naporih. Svoja stališča je posredovala v pisмени obliki, zato ne bi o tem razpravljal.

Skupina delegatov pa daje pobudo glede potrošniških posojil. Prouči naj se politika kreditiranja avtomobilov in bele tehnike glede na stabilizacijske ukrepe. Pri teh ukrepih je bila izvzeta določena kategorija udeležencev revolucije, in sicer nosilcev spomenice, narodnih herojev in španskih borcev. Ob vse splošnih stabilizacijskih prizadevanjih menimo, da je takšen ukrep nepotreben in da ni nikakršnega razloga, da bi morale biti te kategorije izvzete. Menimo tudi, da naj se pri vseh ukrepih, ki bodo eventualno še sledili, te kategorije obravnavajo enako kot vsi drugi delovni ljudje in občani v Jugoslaviji.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Tovariš Andrija Vlahović, delegat iz občine Ljubljana-Moste-Polje, ima besedo.

Andrija Vlahović: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegati skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin in skupine delegatov za Zbor združenega dela smo s člani predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov in člani Koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri Občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva obravnavali informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predloge ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije. Pri obravnavi informacije smo primerjali tudi stanje v naši občini in sprejeli določena stališča, ki naj vplivajo tako na stališča, ki bodo danes sprejeta, kakor tudi na naše usmeritve pri aktivnostih v občini.

Tudi pri nas so ugotovljeni podobni problemi, kot so navedeni v informaciji, in v oceni gospodarskega stanja za Slovenijo. Menimo, da problemi izhajajo tudi iz neustrezne aktivnosti pri planiranju, predvsem pri izdelavi planskih dokumentov in pri njihovi realizaciji ter zaradi zmanjšanja odgovornosti nosilcev planiranja. Plani posameznih delovnih organizacij še ne presegajo tovarniških okvirov in ne posegajo v širše reprodukcijske komplekse, kjer bi se na osnovi planov dogovarjali o povezovanju v posameznih fazah reprodukcijskih odnosov. Med posameznimi nosilci planiranja ostajajo pomembne neuskkljenosti. Plan občine smo uskladili s planom republike, pri čemer pa so neuskkljeni plani med občino in posameznimi delovnimi in temeljnimi organizacijami. To izhaja predvsem iz dejstva, da smo sprejeli planske dokumente občine v času, ko polovica delovnih organizacij še ni sprejela svojih srednjeročnih planov. To hkrati pomeni, da je tudi plan občine napisan na pamet in ne izhaja iz dejanskega stanja v delovnih organizacijah, ker tam planov še ni.

Sami plani pa še niso uveljavljeni kot samoupravni dokumenti, po katerih je treba poslovati in jih izvajati oziroma imenovati nosilce in odgovarjati za realizacijo. Za primer navajamo, da smo plane zaposlovanja za leto 1980 za vse delovne organizacije kar trikrat usklajevali in zmanjšali planirani obseg zaposlovanja od 8 na ustrezna 2 odstotka. Sedaj nam podatki o zaposlovanju za lansko leto, v katerem smo se toliko usklajevali, kažejo, da je dejansko zaposlovanje doseglo 6%. Vse to kaže, da so organizacije pod pritiskom družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti formalno sicer prilagodile svoje planske dokumente, v vsakodnevni praksi pa se tega niso držale. Sedaj se pojavljajo nadaljnje negativne tendence glede planiranja. Mnogi mislijo, da se ne splača temeljito truditi s planiranjem, ker zaradi vsakodnevnih proizvodnih težav, trganja reprodukcijskih vej in drugega ti plani ne držijo. Plani pa ne držijo tudi zato, ker se neodgovorno obnašamo do realizacije plansko dogovorjenega. Zato je na vseh ravneh v tem trenutku potrebno spodbujati strokovno in politično delo za izdelavo kvalitetnih planov kot osrednjega inštrumenta tudi za sedanje gospodarske težave.

Na področju industrijske proizvodnje, ki je na področju naše občine prevladujoča in zelo obsežna, se nadaljuje tendenca upadanja, ki se je že kazala v preteklem letu. Zaradi uvoznih restrikcij in zaradi načina proizvodnje je bil obseg le-te zmanjšan predvsem v organizacijah združenega dela, ki potrebujejo za svojo proizvodnjo uvožene repromateriale, kot so Totra, papirnica Vevče, Julon, Izolirka. V nekaterih primerih prispeva k temu še neuskkljenost cen, saj na primer v Totri za surovino plastičnih cevi plačujejo okoli 80 din, po 20%

vložku dela pa te izdelke lahko prodajo po okoli 50 dinarjev za kg. Zaradi takih razmer so sedaj ustavili prodajo izdelkov, kar pa je v bistvu zelo kratkoročen ukrep, ki ničesar ne spreminja in tudi ničesar ne izboljšuje.

Glede strukture in vrste industrijske proizvodnje v občini Ljubljana-Moste-Polje so se cene reprodukcijskih materialov v primerjavi z lanskim obdobjem povečale za 64 %, cene končnih izdelkov pa se niso povečale v tem razmerju. Večina organizacij je vložila maksimalne napore in kljub težavam dosegla primerne rezultate. Zato je potrebno poudariti tudi pozitivne premike in primere. V Saturnusu, na primer, je bil zaradi nastalih težav pri dobavi bele pločevine že lani izdelan zelo konkreten stabilizacijski načrt za vse nivoje delovne organizacije do posameznih oddelkov in delavnic. Z omejevanjem nepotrebnih stroškov, racionalnim zaposlovanjem, prerazporeditvijo delavcev, zmanjševanjem nadurnega dela, števila honorarnih in pogodbenih delavcev in vrste drugih ukrepov so doseženi pomembni prihranki, izboljšana je kvaliteta planiranja in dela. Največ pa je vredno, da so stabilizacijske ukrepe sprejeli in jih potem striktno izvajali sami delavci. Tako je stabilizacija postala najmnogičnejše politično, samoupravno in strokovno gibanje, skratka sestavni del dela in življenja tega kolektiva. Primerni poslovni rezultati so opravičili takšne napore.

Ali drugi primer. V Izolirki so delavci v prvem polletju lanskega leta dvakrat zmanjševali osebne dohodke in za ceno takih žrtev reševali likvidnost in poslovanje delovne organizacije. Zato je potrebno kljub vsem težavam afirmirati in širiti napore in uspehe posameznih organizacij in ne vse vprek govoriti, da je vsepovsod vse slabo.

Pri iskanju rešitev za učinkovitejše delo in ustvarjalnost je zelo pomembna, posebej v Ljubljani, prerazporeditev delovnega časa. To je potrebno prav na vseh področjih naše dejavnosti. Odločno se je treba spopasti z odpori, obenem pa povsod tudi predlagati nove in boljše rešitve. Tam, kjer so uspeli s prerazporejenim delovnim časom, ki je prilagojen delu in ustvarjalnosti, so dosegli pomembne finančne rezultate, kot na primer pri Slovenija ceste-Tehniki. Tudi tam so bili v začetku odpori, ki pa so bili z odločno družbenopolitično in samoupravno aktivnostjo odpravljeni.

Ta teden pa imamo težave zaradi neizvajanja samoupravno dogovorjenega prerazporejanja časa v Gradisu, tozd Ljubljana okolica, kjer večina delavcev odide ob 14. uri domov. Tudi tisti, ki se držijo dogovorjenega časa in delajo do 15. ure, ne morejo učinkovito delati, ker je v bistvu moten delovni proces. Takim odporom se bo potrebno z vsemi sredstvi politične aktivnosti upreti, delavcem pa pojasnjevati, da bo njihovo početje prispevalo tudi k zmanjšanemu dohodku in k osebnim dohodkom. Docela nerazumljivo je, da je na primer veliko število gradbenih temeljnih organizacij imelo vso zimo, ki je bila izjemno dolga in za gradbeno dejavnost neustrezna, 8-urni delavnik, čeprav je bila učinkovitost, kot sami ugotavljamo, le polovična. Z boljšim izkoriščanjem delovnega časa bi odpravili tudi konice v proizvodnji in bi zmanjšali potrebe po zaposlovanju skupin gradbenih delavcev iz drugih republik, ki se ponovno pojavljajo z isto vsebino, samo ne več prek znanih »gazd«, temveč prek zadrug, v resnici pa gre za vsebinsko nespremenjen odnos. Sindikati Ljubljane in Izvršni svet prav sedaj pripravljajo predlog prerazporeditve delovnega časa v Ljubljani, ki že sedaj izziva odpore in bo potrebna dolgotrajna odločna akcija za njegovo realizacijo.

V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta se je na območju občine uvoz zmanjšal v prvih dveh mesecih za 30 %, izvoz pa tudi za 19 %. Ugotovljeno je, da je izvozna ekspanzija tudi naprej v upadanju in da se v kratkem bistveno ne bo spremenila. Plan izvoza ni v celoti dosežen. Osrednji problem je zlasti pri zagotovitvi surovin, kjer so zaloge reprodukcijskega materiala izčrpane in so bistveno manjše kot v istem obdobju lanskega leta. Pozitivni premiki pa se kažejo pri izvajanju gradbenih del v tujini, kjer so nosilci Slovenija ceste-Tehnika in Gradis, in kjer so naše velike rezerve. V tem primeru pa ne smemo biti prerigorozni glede povečanega zaposlovanja delavcev od planiranega.

Pri zaposlovanju je v ospredju poseben problem zaposlovanje mladih delavcev. Mnoge organizacije razumejo restrikcije pri politiki zaposlovanja v tem smislu, da se navznoter zapirajo in ohranjajo sedanjo strukturo zaposlenosti, za katero pa v naši občini ugotavljamo, da je neustrezna, saj je 53 %, to je več kot 16 000 zaposlenih delavcev, nekvalificiranih ali le priučenih. Potrebni so dodatni naporji za zaposlovanje mladih delavcev, še posebej pa štipendistov posameznih organizacij. Sedaj v občini ponovno preverjamo planske dokumente, jih usklajujemo, pa tudi popravljamo, ker ti predvidevajo za naslednje srednjeročno obdobje polovico manj štipendistov, kot je bilo predvideno v letih 1976—1980. To je resno svarilo, kako je ponekod stabilizacija napak razumljena.

Sedanje gospodarske razmere narekujejo tudi ustrezno prestrukturiranje gospodarstva v občini, predvsem v tiste proizvodne dejavnosti, ki imajo pogoje, ustrezne kadre ter prostorske in finančne možnosti. Zato je potrebno preanalizirati sedanje organizacijske povezave in pogumno snovati dejansko povezovanje tistih organizacij, ki pomembneje sodelujejo v poslovnem in dohodkovnem procesu. Ena takih organizacijskih struktur je Sozd Kemija. Prav sedaj se reorganizira SAP-VIATOR, kjer so precejšnja nesamoupravna nasprotovanja. Zveza komunistov in Sindikati so dali pobude za povezovanje združenega dela v gradbeništvo, Litostroja in Indosa, organizacij agroživilstva, trgovskega in turističnega kompleksa v okviru Žita in Emone, Kolinske in še druge. Enako odgovorno pa je treba tudi prestrukturirati neustrezne in neučinkovite proizvodnje. Tako smo pred dnevi sprejeli stečajni postopek za tozd Gradbena operativa Zidar-Kočevje iz Ljubljane, ki ni imel nobene ustrezne perspektive za delovanje. Delavci so se zaposlili v drugih delovnih organizacijah, kjer bodo imeli bistveno višji osebni dohodek, in bodo dosegli večjo učinkovitost; za družbo v celoti torej ne bo nobene škode.

Glede cen je povsod treba dosledno podpirati sklepe družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti ter zahtevati principialnost in izvajati dogovorjene postopke, kar naj privede do zaviranja nekontroliranega naraščanja. V tem smislu so bila uresničena stališča ljubljanskih sindikatov, da se v tem trenutku ne odobri povečanje cene komunalnih in energetskih storitev v vzgojnovarstvenih zavodih v Ljubljani. Delovni ljudje so to ugodno sprejeli. Rešitve za povečanje cen v teh dejavnostih, pa tudi v vseh drugih, je potrebno usklajevati s planskimi in resolucijskimi dokumenti, za upravičen del podražitve pa poiskati tudi druge oblike, ne nazadnje tudi boljše delo teh organizacij. Delegacije skupin delegatov za Zbor občin, Zbora združenega dela ter drugi podpirajo usmeritve stališč Skupščine SR Slovenije in gradiva Izvršnega sveta, ki naj se ustrezno dopolnijo z usklajenimi razpravami in predlogi z današnje seje zborov Skupščine SR Slovenije.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Tovariš Ciril Varga, delegat iz Ptujja, bo govoril tudi v imenu občine Slovenska Bistrica.

Ciril Varga: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov v naši občini je obravnavala gradiva in podpira informacijo s predlogi ukrepov. Imamo pa pripombe glede družbenega dogovora o kompenzacijah. Več delegatov je že prej omenilo, da je to kratkoročna usmeritev. V tej situaciji podpiramo to rešitev. Dolgoročno pa menimo, da bi morali najti tak sistem, ki bi omogočal trajnejši razvoj živinoreje. Kompenzacije, ki se podaljšujejo iz leta v leto, ne koristijo nikomur. Koristijo le, kot je povedal delegat iz Celja, standardu tistih, ki imajo nekoliko višje osebne dohodke, kar ni socialno in tudi ne prav.

Glede problematike kompenzacij imamo svoja stališča. Tovariš Florjančič je prej omenil, da vsi proizvajalci mesa dobivajo kompenzacije, kar ni res. Kompenzacije se v tej republiki dajejo za meso mlade pitane govedi in za svinjino. Proizvajalci perutninskega mesa v tej republiki kompenzacij še niso bili deležni. To govorim zaradi tega, ker je na območju občine Ptuj tak večji proizvajalec, enako pa je to tudi pri drugih proizvajalcih perutninskega mesa, ki se je znašel v nezavidljivem položaju. Mogoče bo kdo rekel, da s proizvodnimi rezultati nekaj ni v redu. Ti so na svetovni ravni, saj se za 2,7 kg hrane proizvede kilogram mesa, ki ga dobimo v prodajalni. Obstajajo pa objektivni dejavniki, ki so vplivali na to. Tako se je na primer od lanskega leta cena koruze povečala od 5,5 na 9,5 dinarjev, s tem da o kvaliteti ne bi govoril, ker vemo, kakšna je. Tu so odpovedali vsi naši družbeni inštrumentariji. Dejansko na gibanje cen koruze nima nihče več nobenega vpliva. Glede tega smo se trudili tako v raznih občinskih organih kot v republiških, vendar je bil ves trud zaman.

Drugi razlog za kritično situacijo pa je odlok Zveznega izvršnega sveta iz lanske jeseni, ki je zamrznil vse cene na ravni 6,5 dinarjev za kg. To je seveda daleč pod proizvodno ceno. Ker je proizvodnja ogrožena in ker opazamo v slovenski perutninarski proizvodnji tendenco upada proizvodnje — ker ta proizvodnja preprosto ni več rentabilna in ker je glede na srednjeročni plan, ki pa je izključno usmerjen v uvoz, proizvodnja že v zaostanku — predlagamo, naj bi kompenzacija veljala od 1. januarja 1981. V dogovoru namreč nikjer ne piše, od kdaj bo veljala kompenzacija — velja le z dnevom podpisa — in kolikšna bo kompenzacija za posamezne vrste živil, kot na primer za moko, olje in tako naprej. Menimo, da bi ali v aneksu ali pa kje drugje moralo biti to zapisano, da se točno ve, kakšne so obveznosti in da tudi združeno delo ve, od kdaj lahko kaj pričakuje. Drugače bomo verjetno še mesec dni ali več izgubljali, preden se bodo te stvari uredile.

Druga stvar, ki jo je omenil tovariš Florjančič, pa je medrepubliško dogovarjanje. Iz njegovih izjavanj je razvidno, da so tu določene težave zaradi specifičnosti itd. Kot delegati menimo, da bi se ti vrhovi v republiki morali uspešneje dogovarjati in da bi dejansko morali te stvari bolj načrtovati, da ne bi ta dogovarjanja, konkretno govorim o vprašanih cen mesa, trajala že četrti mesec brez nekih konkretnih rezultatov za združeno delo. Lepo je, da se dogovarjajo, vendar naši proizvajalci razen vrste obljub nimajo ničesar.

Glede gnojil mislim, da je tovariš iz Metlike lepo povedal. Enako je tudi v ptujski občini. Gnojil je bilo premalo, rastlinska proizvodnja pa bo pod planom. Strokovnjaki iz kmetijstva trdijo, da se to, kar je zamujeno, ne bo

dalo popolnoma nadoknaditi. To se pravi, da je zaradi pomanjkanja gnojil pričakovati, da bo rastlinska proizvodnja pri poljščinah, ki so že posejane, manjša. Pri tem se postavlja vprašanje, kdo je za to v tej republiki osebno odgovoren, ker je verjetno znano, da je potrebno rastline gnojiti. Ko smo imeli razgovor s strokovnjaki, so zatrjevali, da se z dogovarjanjem stvari ne morejo bistveno popraviti, da bi dosegli planirano proizvodnjo po hektarju.

Na kratko. Potrebno je hitro medrepubliško dogovarjanje, urediti je treba kompenzacije začasno tudi z veljavnostjo za nazaj, v bodoče pa naj se najdejo trajne rešitve za agrokomples in za proizvodnjo hrane, ki bodo omogočale stabilno proizvodnjo. Proizvajalci so to sposobni izvesti, vendar pa morajo imeti neko garancijo za določeno stabilnost te proizvodnje, ki ne bo izpostavljena vsakodnevnim nihanjem, ki so vendarle prehuda.

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Besedo ima tovariš Igor Božič, delegat iz Idrije.

Igor Božič: Tovarišice in tovariši delegati! Na skupni seji delegacije za delegiranje delegatov v Zbor občin in Zbor združenega dela iz občine Idrija, ki smo jo razširili še s člani občinskega izvršnega sveta, koordinacijskega odbora za stabilizacijo pri SZDL, predstavniki večjih organizacij združenega dela v občini in predstavniki nekaterih interesnih skupnosti smo obravnavali informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in še posebej pozorno predlog ukrepov, ki bi omogočil, kljub negativnim tendencam, realizacijo ciljev, zastavljenih z resolucijo o družbenoekonomski politiki razvoja SR Slovenije v letu 1981.

Razpravo o predloženem dokumentu in predlogih ukrepov smo zastavili tako, da bi omogočila primerjavo posameznih gibanj v SR Sloveniji in v naši občini in obenem predlagala ukrepe z vidika konkretnih ukrepov, ki jih vsakodnevno srečujemo v naših delovnih sredinah.

Na področju industrijske proizvodnje ugotavljamo, da organizacije združenega dela ne dosegajo svojih planskih predvidevanj, kljub temu da doslej še nikjer ni prišlo do večjega padca fizičnega obsega proizvodnje. Posebej poudarjamo, da nedoseganje plana v nekaterih organizacijah združenega dela, ki imajo svoje plane usklajene s potrošniki svojih proizvodov, ob izpadu proizvodnje lahko povzroči motnje v reprodukcijski verigi, ki je s svojimi končnimi proizvodi usmerjena tudi na zunanja tržišča.

Ocenjujemo, da se situacija slabša in da je ne rešujemo dovolj hitro in fleksibilno. Kljub znatnim naporom se domači repromaterial vedno težje dobi. Uvoza praktično ni, čeprav gre za potrebe industrije, ki je izvozno usmerjena. Nepravilnosti, kot so pogojevanja dobav z deviznimi plačili, z nesorazmerno velikimi sovlaganji in avansi se nadaljujejo, čeprav smo se ničkolikokrat dogovorili, da bomo s tako prakso prenehali. Ukrepov ni in še vedno delamo po starem.

Nekaj podobnega velja za zunanjetrgovinsko menjavo. V občini imamo organizacijo združenega dela, ki skoraj polovico svoje proizvodnje izvažata. Lahko bi takih organizacij bilo še več, če bi dobile nujno potrebno opremo in repromaterial iz uvoza, ki marsikdaj ne pomeni bistvenega trošenja deviz in ni zgolj prenos tuje tehnologije, ampak se material z domačim znanjem obogati in ponovno izvažata. Ob sedanjih togih režimih pa se lahko zgodi obratno,

da se bo sedanja tehnologija iztrošila, kar pomeni padec kvalitete in zmanjšanje konkurenčne sposobnosti na tujem tržišču.

Glede na to, da imamo precejšnje izkušnje in tudi rezultate s kooperacijskim izvozom, nam je tudi nerazumljivo, zakaj ta izvoz še vedno ni izenačen z rednim izvozom, čeprav ima v bistvu enake učinke.

Nadalje omenjamo nenormalna gibanja v cenah repromateriala in cen sploh. Takih skokov cen, kot jih doživljamo sedaj, ni sposobna vzdržati nobena organizacija združenega dela z aktiviranjem lastnih notranjih rezerv, čeprav tudi te še vedno obstajajo. S takim načinom smo tudi daleč od reševanja strukturnih neskladij oziroma disproporcev, saj se nekritično in stihijsko povečujejo vse cene ne glede na drugače sprejete odločitve.

Pri neupravičenih povečanjih še nismo ukrepali, čeprav smo se dogovorili drugače. Ocenjujemo, da novi zakon o cenah ne terja samo organizacijskih naporov v zvezi z ustanavljanjem skupnosti za cene v družbenopolitičnih skupnostih, ampak je treba takoj izdelati ustrezno metodologijo, ki bo uporabna in realna. Kako naj sicer občinska skupnost, ki je običajno še brez strokovnega kadra, ugotovi, ali so cene na primer v gradbeništvu, ki so odslej v pristojnosti občine, določene korektno, saj za tako odločitev nima prav nobenega merila z izjemo splošno postavljenih kriterijev v zakonu, nasproti pa ji stoji močna strokovna skupina, ki bo znala še kako dobro utemeljevati svoje zahteve. Enako velja tudi za druga področja. Bojimo se, da sedanji instrumentariji ne zagotavljajo realizacije intenc zakona o cenah na nivoju občine. Posebej pomembno je v zvezi s cenami poudariti, da nam spirhalno povečevanje cen iz dneva v dan slabi ekonomske učinke izvoza in našo konkurenčno sposobnost na tujem trgu. Zato se ne moremo preveč čuditi slabšim rezultatom v začetku leta.

Cene s takim nenormalnim gibanjem posegajo tudi na področje kmetijstva. Dispariteta med cenami repromateriala in kmetijskih proizvodov je vsak dan večja in postavlja kmeta v izjemno težak položaj. Težko je tudi razumeti, da se kljub absolutni prioriteti, ki jo ima proizvodnja hrane, še nismo dogovorili oziroma odločili za sistem regresiranja obrestnih mer za kredite, ki jih kmetje najemajo za večjo modernizacijo svoje proizvodnje. Prepočasno se rešuje problem poenotenja odkupnih cen in vprašanje kompenzacije. Škoda je velika in je v kratkem času ne bo mogoče nadoknaditi.

Kot glavni vir za pokrivanje dodatnih obveznosti, ki jih nalagamo skupnostim za otroško varstvo, socialno skrbstvo, šolstvo, zdravstvo itd., Izvršni svet Skupščine SR Slovenije navaja presežke SIS iz leta 1980. Vprašanje je, kako naj bi to storili v naši občini, saj smo v skladu z načeli svobodne menjave dela prisežke prenesli v program za leto 1981 oziroma z njimi pokrili dodatne obveznosti v zdravstvu. Te predloge bi morali podrobneje selektivno razdeliti, saj je gotovo treba upoštevati tudi različnost socialne strukture posameznih občin, pa tudi različne stopnje obremenitve.

Našteli smo samo nekaj vprašanj oziroma dilem, ki se pojavljajo v tem trenutku v naših organizacijah združenega dela in skupnostih. Hkrati ocenjujemo, da so predlagani ukrepi v večini taki, da omogočajo postopno reševanje nakopičenih problemov, seveda le v primeru, da ne bomo ponovno dejstev in napak le ugotavljali, delali pa po starem naprej. Predlogi so jasni in konkretni. Na njihovi osnovi je mogoče opredeliti tudi odgovornost za njihovo izvajanje.

Za zaključek pa še tako rekoč zahteva, ki je izhajala iz vseh razprav v zvezi z informacijami o tekočih problemih gospodarjenja, namreč zahteva po

dolgoročnejšem reševanju nekaterih problemov in odprtih vprašanj, o stabilnejših predpisih, dogovorih, sporazumih in usmeritvah, ki bi organizacijam omogočili kreiranje dolgoročneje poslovne politike, saj ne moremo mimo občutka, da je večina predlaganih ukrepov, s katerim želimo doseči uresničevanje letošnjih planskih usmeritev, še vedno usmerjena v kratkoročno reševanje nakopičenih problemov.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Davorin Škarabot, delegat iz občine Nova Gorica, ima besedo.

Davorin Škarabot: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Težko je po tako široki razpravi dodati še kaj bistveno novega, zato mi dovolite le nekaj poudarkov.

Gospodarski rezultati zadnjih nekaj let v naši občini nas poleg siceršnjih gospodarskih zaostritev še posebej zavezujejo, da tekoče in pozorno spremljamo gospodarska gibanja v občini kot tudi v širši družbeni skupnosti. O tem velja uvodoma opozoriti na izredne napore in široko razvejano aktivnost družbenopolitičnih organizacij, delegatskih struktur in gospodarskih subjektov, da bi navedeno stanje obvladali ter ga usmerjali po začrtanih poteh izboljšanja in razreševanja nakopičenih problemov. Rad bi opozoril, da smo delegati zelo pozorno obravnavali analizo in ukrepe v informaciji in ob tem menimo, kar je bilo danes že večkrat v razpravi poudarjeno, da je tako v analizi, še posebej pa v predlaganih aktivnostih, še vse premalo konkretnosti in določnosti. Zaostrovanje pogojev gospodarjenja, discipline in odgovornosti slehernega delavca v združenem delu zahteva in obvezuje vse ostale subjekte na vseh nivojih k natančni opredelitvi nalog, nosilcev, rokov ter seveda tudi ukrepov, ki morajo slediti neizvrševanju sprejetih nalog.

Tako smo izvoz opredelili kot prioritarno nalogo in usmeritev. S široko aktivnostjo smo omogočili, da je sleherni delavec spoznal nujnost, da se moramo usmeriti na zahtevni svetovni trg. Nastajajo pa težave, o tem smo danes že veliko slišali, pri preskrbi materiala, surovin in rezervnih delov. Srečujemo se z nelojalno konkurenco naših organizacij in tako dalje. Če vse to vzamemo kot objektivne razloge, čeprav nelojalna konkurenca to ne bi smela biti, delavci nikakor ne morejo razumeti, da na primer izplačila izvoznih stimulacij močno kasnijo, o čemer je govorila tudi delegatka iz Kamnika. Te izvozne stimulacije pa tudi sicer v pogojih današnje stopnje inflacije ne opravljajo svoje naloge. Nekdo je očitno zatajil, takih primerov pa je še veliko, vsekakor pa veliko preveč, da bi šli lahko mirno prek tega. Če zahtevamo od neposrednega proizvajalca več in bolje, naj to velja tudi za vse ostale, ki morajo prispevati svoj delež k povečevanju družbene produktivnosti našega gospodarstva.

Ob tem smo tudi menili, da je sicer prav, da se proučijo možnosti za dodatno pospeševanje izvoza na konvertibilno področje, kljub temu pa ne bi bilo napak, da bi hkrati ali pa pred tem analizirali izvajanje in učinkovitost tistih ukrepov, ki so bili sprejeti, pa se ne izvajajo.

Uvodoma sem omenil, da smo v naši občini sprejeli zaradi znanega dejstva, da posredujemo četrtno v Sloveniji ustvarjenih izgub, še poseben plan aktivnosti in ukrepov. Ocenjujemo, da so prizadevanja dala ugodne rezultate, čeprav je v tem trenutku skoraj nemogoče govoriti o številkah, ki se zaradi različnih vzrokov izredno hitro spreminjajo. Veliko političnega dela in zavesti

je bilo potrebno za angažiranje prispevka posameznikov in kolektivov ob dejstvu, da lahko zunanji ukrep v vsakem trenutku izniči njihov trud.

Še posebno velika aktivnost je potrebna pri uresničevanju globalnih odločitev, kot je preusmerjanje proizvodnje tovarne Cimos v Novi Gorici. O tem so delegati prek dnevnega časopisja in drugih sredstev javnega obveščanja podrobno obveščeni. Kljub temu bi o tem povedal nekaj besed. To težko odločitev so sprejeli vsi delavci in občani naše občine, zavedajoč se težav, ki jih prinaša taka odločitev. Ne gre le za izpad družbenega proizvoda, temveč tudi za celoto socialnih in povsem človeških problemov, ki jih prinaša s seboj pre-zaposlovanje delavcev tega velikega tozda. Kljub temu smo pristopili k realizaciji usmeritev srednjeročnega plana SR Slovenije na področju avtomobilske proizvodnje in prevzeli levji delež bremena na lastna pleča. Aktivnosti smo usmerili v zagotavljanju socialne varnosti delavcev ob hkratnem izpolnjevanju potrebe, da se zagotovi dolgoročno reševanje. Prepričani smo, da je tak način razreševanja v skladu z vsemi družbenimi interesi, zato tudi pričakujemo širšo družbeno pomoč. Le-ta naj bi se predvsem nanašala na sodelovanje pri naporih za preusmeritev proizvodnje, za katero bo potrebno zagotoviti določena finančna sredstva in uvoz nujno potrebne opreme. Pri tem velja opozoriti, da je potrebno aktivnosti izvajati hitro in skladno s planiranimi roki, saj bi njihovo podaljševanje povzročilo neželjene in težko predvidljive negativne posledice. S tem bi zadali tudi močan udarec političnemu in samoupravnemu delu ter omajali zaupanje v moč našega sistema, da na svojstven, demokratičen način razrešuje najtežje situacije.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima Anton Prus, delegat iz občine Ljubljana-Center.

Anton Prus: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na včerajšnji seji je naša skupščina delegatov obravnavala gradivo za 53. sejo in je v celoti podprla informacijo in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981. Delegati pa menimo, da bi morala biti bolj poudarjena vloga izvršilnih organov v smislu hitrega ukrepanja in obravnavanja motenj, ki se pojavljajo v organizacijah, hkrati pa se mora povečati tudi odgovornost izvršilnih organov. Večji poudarek mora biti na družbenem dogovarjanju in seveda tudi na izpolnjevanju teh družbenih dogovorov. S tekočimi ukrepi ekonomske politike moramo izvršilnim organom omogočiti, da lahko operativno ukrepajo. Nujno je potrebno poseči tudi na področje družbene potrošnje in učinkovito zmanjšati vse dohodke, ki niso nujni, na primer nove investicije, razen tistih, ki so pogoj za razvoj proizvodnje.

Skupina delegatov je obravnavala tudi predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili. Skupina delegatov podpira predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja in tudi stališča Izvršnega sveta, vendar meni, da je potrebno sprejeti intervencijske ukrepe, da se težave v kmetijstvu odpravijo. Delegati menijo, da bi moral Izvršni svet z ukrepi ekonomske politike naglo ukrepati in rešiti nastalo situacijo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Kapus, delegat iz občine Radovljica.

Jože Kapus: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Gospodarjenje v naši občini v prvih dveh mesecih kaže sicer ugodne indekse, čeprav je oskrba z repromateriali iz dneva v dan slabša in je že močno zaskrb-ljujoča. Podpiramo predvidene ukrepe, opozarjamo pa na naslednje:

Če primerjamo uvoz opreme in repromateriala, vidimo, da je v nekaterih sferah izkoriščenost opreme še tako majhna, da bi lahko za določeno obdobje, glede na perečo situacijo, v kateri se nahajamo, v nekaterih primerih omejili uvoz opreme in sprostili uvoz repromateriala. Na ta način bi bilo manj prekinitev dela v materialni proizvodnji. Seveda pa ne moremo to posploševati. Mnenja sem, da se nahajamo v taki situaciji, ko moramo ugotoviti, da je ocen in analiz dovolj in da se moramo dogovoriti, kako bomo delali v prihodnje.

Nekdo je že opozoril na problem, ki ga lahko zasledimo na področju gradbeništva. Imeli bomo tudi problemsko konferenco CK, kjer bomo obravnavali to vprašanje. Če bo ta problemska konferenca lahko ustvarila tako družbeno klimo, da bodo gradbena podjetja resnično organizirala svoje delo v sezoni in če bodo takrat delala 8, 10 ali 12 ur namesto pozimi, potem pomeni to zame konkretizacijo.

V zadnjem času smo priča naraščajočemu napadu na administracijo in to na vseh področjih. Strinjam se s tem, vendar pa se moramo hkrati vprašati, zakaj se je administracija tako razbohotila in kaj jo pogojuje. Prepričan sem, da bomo prišli do zelo čudnih rezultatov. Srečujemo se s poplavo raznih potrebnih in nepotrebnih zahtev po podatkih iz različnih področij. Seveda se sprašujemo, ali je to potrebno! Ena administracija pogojuje drugo, služi drugi in tako prihajamo do poplave papirjev ne glede na to, ali gre za Zavod za statistiko, Gospodarsko zbornico ali splošna združenja. Vse to povzroča, da so ljudje obremenjeni še s takimi zahtevami.

Porast cen. Kaže, da so nekateri brez sramu izkoristili, morda bom rekel preveč in nejasno, prazen prostor med delovanjem oziroma spremembo dveh sistemov. Osebnost ne razumem, in verjetno nikoli ne bom, kako je na primer mogoče, da nekdo dela danes s ceno 100, od jutri naprej pa lahko še dela za pozitiven rezultat, ki ga je doslej tudi imel, s ceno 160, 180, z 200. S preprostim razmišljanjem se tega ne da razložiti in tudi ne vem, če lahko kdo to pojasni. Kaže, da imamo dva obraza, in sicer v tozdih samo za višje cene, pri porabi pa takšno stanje napadamo.

Nadalje, priča smo nastajanju lažnih samoupravnih sporazumov, o čemer je bilo že veliko govora, in menim, da moramo močno zaostriti odgovornost, saj gre vendar za poštenost, za poslovno moralno in tako naprej. Bojazen, da bomo priče še nadaljnjim takšnim pojavom, ki zame pomenijo tudi za naprej pravo tragedijo, še vedno obstaja. Delavci, ki se na različne načine — navadno so nelegalni — boriijo za višje cene in jih tudi dosegaajo, imajo v temeljni organizaciji veliko zaslug za porast dohodka. Temu primeren imajo tudi osebni dohodek. Na drugi strani pa imamo lahko za primerjavo izumitelja, ki bo z raznimi inovacijami skušal privarčevati organizaciji 10 ali 100 milijonov, vendar takšnega dela ne znamo ceniti. S tem želim reči tudi to, da bi se vendar morali usmeriti k delu, ne pa da z izkoriščanjem nekih situacij skušamo doseči kratkoročne rezultate. Takšno napeto stanje seveda tudi izredno negativno vpliva na medsebojne odnose bodisi v tozdu bodisi navzven, dobrega dela ne znamo ceniti in ustrezno nagrajevati, medsebojnega sodelovanja je vedno manj in tako dalje.

Na koncu bi opozoril še na nekaj. V radovljiški občini smo se dogovorili za sorazmerno izredno nizko rast skupne splošne porabe. Če pa primerjamo občinsko in republiško skupno porabo, lahko ugotovimo, da je slednja za delavce mnogo večja. Zato predlagam, da republika pripravi za prvo četrletje jasen izračun.

Drugič, presežek združenih sredstev za skupne potrebe se v nobenem primeru ne sme preliti v sfero splošne porabe, ker bi tako nastale nove, višje osnove v naslednjih letih.

Tretjič, poenotenje osnov za izračun prispevkov v samoupravnih interesnih skupnostih. Letošnja praksa je onemogočila realno primerjavo v tozdih. Novembra meseca je bilo nekaj že pojasnjeno, danes pa v uvodni besedi.

Na koncu želim postaviti še vprašanje. Govorimo namreč o kompenzacijah, ki naj bi trajale do septembra, lahko pa tudi dlje oziroma, da ne bi podražili osnovnih življenjskih potrebščin do septembra. Kaj to pomeni, ali v sistem vključujemo sedaj kompenzacije in ali po septembru oziroma v prihodnjem letu kompenzacij ne bo več? Ali to pomeni akumulacijo težav in potem izbruh ali pa kaj drugega?

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče več razpravljati, potem zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda.

Odrejam 30 minut odmora, skupino delegatov, ki smo jo imenovali na začetku te točke, pa prosim, da se sestane.

(Seja je bila prekinjena ob 12.25 in se je nadaljevala ob 13.10.)

Predsednica Silva Jereb: Nadaljujemo z delom. Obveščam vas, da se je število delegatov že na začetku seje povečalo za dva delegata, in sicer iz Pirana in Tolmina, tako da je sedaj navzočih 60 delegatov.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili.

Predlog je Skupščini predložil družbeni pravobranilec samoupravljanja. V okviru te točke bomo obravnavali tudi oceno priprav na spomladansko setev, ki jo je pripravil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Stanko Renčelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Želi tovariš Renčelj besedo? (Da.)

Stanko Renčelj: Tovarišica predsednica, spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je že pri pripravi predloga resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 na podlagi ugotovitve, da je bila zaradi izjemnih vremenskih razmer v jeseni 1980 jesenska setev opravljena le na 80 % predvidenih površin, v scdelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije in Zadružno zvezo Slovenije pričel z aktivnostjo za rešitev problemov, ki smo jim bili priča ob spomladanski setvi. Gre namreč za nalogo, kako z največjo učinkovitostjo in ob sodelovanju vseh zaposlenih v kmetijstvu — delavcev, kmetov in strokovnih delavcev — posejati 10 000 ha več

kot navadno, hkrati pa na vseh 250 000 obdelovalnih njivskih površinah v Sloveniji doseči tudi maksimalne pridelke, ki bodo na ravni razvitosti Slovenije kot celote. Ta aktivnost je bila začeta s ciljem zmanjševati negativni vpliv kmetijstva na projekcijo plačilno in devizno bilančnega položaja SR Slovenije za leto 1981 in povečati delež preskrbe z živilskimi proizvodi iz domačih virov. V tem smislu je povečanje tržne in družbeno organizirane kmetijske proizvodnje v letu 1981 pomemben element celotnih stabilizacijskih prizadevanj, zlasti glede usklajevanja ponudbe in povpraševanja, stabilizacije cen, celotne gospodarske rasti, zlasti pa še krepitev samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavcev in kmetov in njihove vključitve v celovito odločanje o svojem lastnem družbenem, ekonomskem in socialnem položaju na podlagi rezultatov dela.

Hkrati pa že letošnje uresničevanje planirane kmetijske proizvodnje pomembno vpliva na uresničevanje s planom načrtane politike v obdobju 1981—1985. Za realizacijo takšne usmeritve so temeljne organizacije združenega dela, temeljne zadružne organizacije in temeljne organizacije kooperantov sprejele take setvene plane, ki so se usklajevali v občinah in v poslovnih skupnostih. Tako je bil po naši oceni dan primeren poudarek tudi strukturi setve zlasti tistih kultur, ki so z vidika deficita v živilski bilanci Slovenije najpomembnejše, to je zlasti setvi koruze, sladkorne pese in krmskih rastlin. Ob sodelovanju vseh zainteresiranih in odgovornih organizacij, skupnosti in republikanskih organov je v Gospodarski zbornici Slovenije sodeloval koordinacijski odbor, ki je usklajeval vse aktivnosti za zagotovitev kvalitete spomladanske setve. Ob analizi pogojev, v katerih so potekale priprave za spomladansko setev, ugotavljamo, da so letošnje priprave najbolj kvalitetne v zadnjih 10 letih in da se kmetijski delavci in združeni kmetje zavedajo nalog in odgovornosti, ki jih prevzemajo v letošnjem letu okrepljenih stabilizacijskih prizadevanj. Glede na to, da so v tem trenutku končane priprave in se dejansko začelja setev, pa vsestranska pozornost in podpora naporom kmetijskih proizvajalcev ne sme popustiti, z vidika zagotovitve obdelave prav vseh površin slehernega kvadratnega metra zemlje, z vidika realizacije setvenih planov po strukturi in zlasti z vidika uveljavljanja načela, da lahko le visoko produktivna kmetijska proizvodnja, ki omogoča zmanjševanje stroškov in tržno usmeritev, daje večje količine tržne proizvodnje in primernejši dohodek proizvajalcem.

Že sedaj se začelja tudi priprava za odkup pridelkov letine 1981. Za Slovenijo ni sprejemljiva avtarkično naturalno usmerjena kmetijska proizvodnja. Rezultati uspešnosti gospodarjenja se morejo potrjevati na trgu prek ustvarjenega dohodka, boljše oskrbe in večje akumulativne sposobnosti panoge, da bo sposobna uresničevati zahteve s srednjeročnim planom zastavljenih nalog. Vsak proizvajalec mora vedeti, za koga proizvaja, kdaj bo izveden odkup in po kakšnih pogojih. Ni še prepozno, da se pri pomembnejših tržnih proizvodih kot so pšenica in krompir, pa tudi pri živini, proizvajalci organizirajo tako, da bo na osnovi sklenjenih pogodb v združenih organizacijah že pred setvijo sklenjena tudi pogodba s predelovalci in trgovino.

Ob velikih naporih zlasti občin za redno oskrbo je nesprejemljivo, da se odkup navedenih pridelkov ne organizira na način, na kakršen so se organizirali tudi predelovalci in predelovalci sladkorne pese, ki so opredelili tudi odnose medsebojnega rizika v proizvodnji. Pri tem je trajnost skupnega poslovnega interesa, izražena s samoupravnim sporazumom o skupni proizvodnji in preskrbi, tudi pogoj, da bomo uspeli izboljšati oskrbo z vsemi deficitarnimi

proizvodi. Zato Izvršni svet pričakuje, da bodo izvršni sveti skupščin občin in tudi združeno delo v trgovini analizirali dosedanje priprave za sklepanje takšnih samoupravnih sporazumov neposredno ali prek ustreznih poslovnih skupnosti. Interese za zagotavljanje hrane, kot nujnega pogoja za normalno življenje in delo vseh delovnih ljudi in občanov, ne more biti le skrb proizvajalcev, temveč vseh udeležencev v reprodukcijski verigi, vključno z obveznostjo skupnega vlaganja, delitvijo skupnega prihodka in rizika iz naročene proizvodnje. Zato je razplet gordijskega vozla, opredelitve konkretnih obveznosti prevzemnikov proizvodnje ključno vprašanje stabilnosti usmerjene tržne kmetijske proizvodnje, redne in stabilne preskrbe, uresničevanja planskih obveznosti v proizvodnji in nenazadnje uveljavljanje ustavnopravnih družbeno-ekonomskih odnosov v procesu družbene reprodukcije tudi na tem področju. Z ogromnimi naporji vseh in trdim usklajevanjem vseh aktivnosti v pripravah na spomladansko setev je uspelo zagotoviti, da pred setvijo ni večjih problemov glede zagotavljanja reprodukcijskih materialov za kmetijsko proizvodnjo, pri tem pa vendarle želimo opozoriti na to, da kaže tudi v Skupščini SR Slovenije podpreti usmeritev, da na osnovi združevanja deviz znotraj Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino za prioritete namene, to so gnojila, zaščitna sredstva in zdravila za potrebe veterinarstva, podpre usmeritev, da se z ustreznimi srednjeročno zastavljenimi samoupravnimi sporazumi, tako kot je bilo dogovorjeno za leto 1981, zagotovijo devize tudi za obdobje do leta 1985.

Prav tako je potrebno opozoriti na nujnost spoštovanja skupno sprejetih obveznosti s strani organizacij, ki skrbijo za preskrbo z reprodukcijskimi materiali, ob upoštevanju skupnega interesa za zagotavljanje hrane ter na nujnost večje zavzetosti zadružnih organizacij, da tudi prek dobav reprodukcijskih materialov svojim članom in kooperantom, v skladu z zakonom o združevanju kmetov, krepijo družbenoekonomske odnose v zadružnih organizacijah, kjer mora imeti združeni kmet svoje jasno opredeljene ekonomske motive združevanja, pravice in iz tega izhajajoče obveznosti. Zato je lahko obveznost zadružne organizacije za redno dobavo reprodukcijskega materiala za kmetijsko proizvodnjo tudi ekonomski motiv za povečanje števila članstva in kvalitete kooperacije tako v temeljnih zadružnih enotah kot temeljnih enotah kooperacije.

V zvezi s tem kaže ob pobudi družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, ki je bila povod za današnje razpravo, ugotoviti, da je sprožila nekatere konkretne aktivnosti za spomladansko setev. Očitno pa je, da razprava o takšni pobudi, če ne bi bila usmerjena v celovito razreševanje ne le problema socialne varnosti delavcev v proizvodnji gnojil, ampak tudi vprašanj družbenoekonomskega položaja vseh sodelujočih v proizvodnji hrane, ne bi rešila vseh problemov. Tako pa danes lahko ugotovimo, da so družbene usmeritve v resoluciji za leto 1981 o spomladanski setvi dale rezultat, ki omogoča uresničevanje celote z družbenim planom opredeljenih ciljev v letošnjem letu.

Zato Izvršni svet predlaga, da Skupščina in njeni zbori podprejo usmeritev Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki je dana v dogovoru na pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja v posebni formulaciji o spomladanski setvi in tudi sami pozovejo kmetijske proizvajalce, proizvajalce reprodukcijskih materialov, nosilce preskrbe in porabnike, da svoje medsebojne odnose na sporazumno in na trajno določeni podlagi uredijo za celotno sred-

njeročno obdobje ter tako tudi sami prispevajo svoj delež k celokupni družbeni opredelitvi za povečanje kmetijske proizvodnje in preskrbe.

Glede na razpravo, ki je potekala pri prejšnji točki dnevnega reda, je prav, da odgovorimo tudi na vprašanja glede organiziranosti proizvodnje in trenutnih težav, ki izhajajo iz oskrbe z umetnimi gnojili. Tako kot je ponekod slišati, da preskrba z umetnimi gnojili še ni zadovoljiva oziroma, da gnojila dotekajo šele sedaj, tako so ponekod z oskrbo zadovoljni. Čeprav je oskrba ravno v tem času na višku, pa poleg težav v sami proizvodnji prihaja tudi do težav pri organizaciji transporta zaščitnih sredstev in umetnih gnojil na posamezna območja. V tistih delovnih organizacijah, kjer so se odločili za takšen način distribucije, da gnojil nimajo na zalogi, temveč jih z železniških postaj in tovarn pošiljajo direktno v proizvodnjo, je prav gotovo potrebno veliko več spretnosti in iznajdljivosti kot tam, kjer tega ni, zaradi česar imajo v tem trenutku prav gotovo določene težave. Vendar pa bo celotna dobava gnojil do konca meseca aprila, tako kot je bilo za spomladansko setev predvideno, tudi realizirana. Gre pa dejansko tudi za medsebojno pomoč in koordinacijo delovnih organizacij na terenu na tem področju.

Glede setve sladkorne pese, tako kot je v informaciji o setvi tudi navedeno, je bil dosežen pomemben napredek v primerjavi z lanskoletnimi rezultati tako v zasebnem sektorju, ki je izpolnil svojo obveznost in v družbenem sektorju, ki se je preusmeril v setev te kulture in dosegel v primerjavi z lanskim letom 100 % večji rezultat.

Proizvodnja krompirja. Menim, da sodi krompir v tisto kategorijo tržne proizvodnje v Sloveniji, ki lahko oskrbuje celotno območje Slovenije, hkrati pa tudi Jugoslavije in da tržna proizvodnja krompirja ne poteka samo na tistih površinah, ki jih vključuje družbeni sektor. Teh je komaj 300 ha v primerjavi z 32 000 ha površin, ki jih moramo zasaditi s krompirjem. Gre za to, da se celotna površina, ki bo zasajena s krompirjem, šteje kot družbeno organizirana proizvodnja, to je tista proizvodnja, ki jo bodo naročile tiste organizacije združenega dela, ki proizvodnjo organizirajo za znanega kupca. Jasno je, da iz tega izhajajo tudi medsebojne planske obveznosti in obveznosti proizvajalcev, da bodo te količine tudi proizvedli, da bodo presežke organizirano oddali naročnikom proizvodnje in da bo celoten nadaljnji promet s krompirjem potekal organizirano. Se pa velikokrat dogaja, da številni kupci, skratka vsi tisti, ki želijo ta proizvod, niso pa v njegovo proizvodnjo vložili ničesar, v jesenskem obdobju ob letini rušijo tako organiziranost.

Mnenja sem, da je letošnji rezultat setve sladkorne pese v severovzhodni Sloveniji dal še eno potrditev, da se povsod tam, kjer so aktivno delovali koordinacijski odbori za intenziviranje kmetijske proizvodnje, konkretno v severovzhodni Sloveniji za peso, pšenico in koruzo, kaže ustrezno angažirati tudi na ostalih območjih Slovenije za pridelovanje drugih poljščin, krmnih rastlin in vrtnarske proizvodnje in da so povsod tam, kjer so v okviru svojih izvršnih svetov sprejemali problematiko kmetijstva od oskrbe do setve in spremljali izvajanje tekočih nalog v proizvodnji, bili doseženi vidni rezultati v odnosu do kmetijstva in pri reševanju perečih problemov v organiziranosti kmetijske proizvodnje. To daje tudi dobre izkušnje za naše nadaljnje delo, da se o kmetijstvu in o kmetijski problematiki v sleherni občini, povsod, kjer so za proizvodnjo dani pogoji, ne samo razpravlja, ampak tudi ukrepa in s tem prispeva k realizaciji srednjeročnega programa, kjer je naše osnovno geslo več hrane iz domačih virov. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Predlog družbenega pravobranilca ste dobili. Dobili ste tudi stališča Izvršnega sveta k temu predlogu, oceno priprav na spomladansko setev, stališča Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v zvezi s problematiko oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z umetnimi gnojili. Danes pa ste na klop dobili še pripombe skupine delegatov iz občine Ormož. Slišali ste tudi uvodno obrazložitev.

Celotno gradivo sta obravnavala Zakonodajno-pravna komisija in naš Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta vam poročala. Želita besedo poročevalca? (Ne.)

Tudi pri tej točki bo, kot smo rekli na začetku, delegatska skupina spremljala razpravo in na koncu razprave predlagala zboru najustreznejši sklep.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Slavica Robida, delegatka iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Slavica Robida: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Skupini delegatov, ki delegira delegate v Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, zastavljata vprašanje k predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki preskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili.

Delegati sprašujemo, ali se je enako pristopilo k razreševanju te problematike tudi pri ostalih proizvajalcih mineralnih gnojil? Ko obravnavamo problematiko oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili, bi hkrati morali imeti pred očmi tudi ceno mineralnih gnojil. Zavedati se moramo, da bi z zadostnimi količinami gnojil ob neprimernih cenah storili bore malo. Zemljišča bodo slabše pognojena, kmetijska proizvodnja bo manjša, kljub temu, da smo si v srednjeročnem planu zastavili tudi rast kmetijske proizvodnje. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Besedo ima tovarišica Mira Jančar, delegatka iz občine Kamnik.

Mira Jančar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Tudi naša delegacija podpira predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja, ugotavlja pa, da še vedno niso zagotovljena gnojila v zadostnih količinah.

Predlog skupine pa je naslednji. V kmetijski proizvodnji je uvedeno regresiranje cene nafte za pogon kmetijskih strojev, vendar pa se v kmetijski proizvodnji uporabljajo tudi stroji, ki ne trošijo samo nafte, temveč tudi mešanico naftnih derivatov, torej bencin. Zato smo se v občini Kamnik odločili, da bomo regresirali tudi bencin oziroma mešanico naftnih derivatov. Predlagamo, da se prouči predlog, da bi se tudi v republiki odločili za tako regresiranje.

Nadalje naša delegacija predlaga, da bi kmete oprostili plačila cestnine za kmetijske stroje, ki vozijo izključno po gozdnih in poljskih poteh ter se uporabljajo samo v kmetijski proizvodnji.

To so torej naši predlogi, podpiramo pa tudi stališče, ki ga je dala delegatka iz Bežigrada.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovarišica Nada Mihajlovič, delegatka iz občine Kranj.

Nada Mihajlovič: Opozorila bi na problem, ki smo ga pri obravnavanju tega gradiva izpostavili, in sicer, da bo polovica umetnih gnojil dobavljena zadrugam v prvem polletju, ostala količina pa v drugem polletju. Pri tem pa se zastavlja vprašanje, kako plačati ta umetna gnojila, ki jih bodo prevzemale zadruge v drugi polovici tega leta, kajti po podatkih, ki jih imamo na voljo, bodo kmetijske zadruge potrebovale za ta mineralna gnojila okoli 42 milijonov dinarjev? Zaželjeno bi bilo priporočilo bankam, da bodo za plačilo teh gnojil odobrile ustrezne kredite, ki jih bomo potrebovali od julija 1981 dalje. Če denarja za plačilo umetnih gnojil ne bomo dobili, jih ne bomo mogli kupiti. V tem primeru pa bi v letu 1982 nastopile še večje težave kot so danes, saj bi bile tovarne prisiljene umetna gnojila izvažati, če jih domači trg ne bi prevzel. Seveda pa mora imeti SIS za ekonomske odnose s tujino, v soglasju z Izvršnim svetom Slovenije, enake kriterije za uporabo deviznih sredstev, potrebnih za kmetijstvo, kot veljajo danes.

Predsednica Silva Jereb: Besedo ima tovariš Andrija Vlahović, delegat iz občine Ljubljana-Moste-Polje.

Andrija Vlahović: Tovarišice in tovariši! Zelo na kratko se bom vključil v razpravo.

Naša delegacija podpira predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije in stališča Izvršnega sveta. Povzetek nekaterih naših ugotovitev je, da je letos na našem območju preskrba z umetnimi gnojili zadovoljiva in boljša kot je bila prejšnja leta. Problem pa je način, kako so leta pridobljena. 1200 ton umetnih gnojil iz Kutine je bilo potrebno plačati z devizami, sedaj pa že dva meseca prihajajo gnojila z odprto ceno, ki so jo prisiljeni sprejemati, čeprav menimo, da je to oblika manipulacije in izsiljevanja. Nimamo težav s sredstvi za zaščito rastlin, delno tudi zato, ker jih veliko tudi ne potrebujemo. Pomembno pa je reči, da se kljub vsem težavam agromelioracije in hidromelioracije na območju občine tudi letos zadovoljivo razvijajo in zagotovo v tem letu ne bo zastojev, kar je tudi nadaljnja spodbuda za pridelovanje hrane. Zgrajeno je tudi planirano novo skladišče.

Proizvodnja mleka in mesa se v prvih treh mesecih letos ni zmanjšala, v aprilu in maju pa je pričakovati povečano proizvodnjo mesa. V juniju in juliju je predvideno rahlo zmanjšanje proizvodnje mesa, v avgustu pa bo dojava ponovno povečana in normalna.

Glede na zaostreno stanje v gospodarstvu je sedaj primeren čas, da se učinkovito pristopi k pridelovanju hrane ter se izkoristijo vsi pozitivni ukrepi, ki se že dalj časa izvajajo na tem področju. Ugotovljeno je, da je pri nas povečan interes za kmetovanje, predvsem mladine, kar je še posebno spodbudno. Potrebno pa si bo prizadevati, da se bo ta interes krepil še naprej.

Glede kompenzacij pa smo mnenja, da so v tem trenutku dejansko potrebne, toda v tej obliki so dolgoročno neperspektivne, kajti potrebno jih je usmerjati k pridelovalcem hrane in ne k nadaljnjim predelovalcem. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? Želite še kaj dodati, tovariš Renčelj? (Da.)

Stanko Renčelj: Glede cene umetnih gnojil je v letošnjem letu potekal proces sporazumevanja v okviru združenja proizvajalcev umetnih gno-

jil na nivoju federacije. Sprememba cene je bila dosežena šele s 13. 3., medtem pa je preskrba z umetnimi gnojili na terenu potekala nemoteno. V odborih Skupščine je bilo pretekli teden dogovorjeno, da se razlika v ceni krije tudi za tista umetna gnojila, ki so bila poslana v času od 1. 1. do 31. 3., in da se tekoče spremlja ekonomska situacija pri proizvajalcu umetnih gnojil v Rušah in temu primerno tudi ukrepa. Dogovorjeno zvišanje cen na nivoju 29 %, v primerjavi s prejšnjo ceno, bi namreč bilo zelo nesmiselno, hkrati pa bi bilo tudi zelo težko izterjati razliko v ceni pri tistih, ki so umetna gnojila v tem času dobili. Stališče pa je bilo, da proizvajalec umetna gnojila proizvaja in jih na terenu tudi distribuira, kar je proizvajalec tudi storil s tem, da je napovedal poračun. Menim, da tega poračuna ne bo in je tudi neumestno.

Glede ostalih problemov v zvezi s samooskrbo je pač tako, da do določenih zastojev res prihaja, da pa bi bilo veliko bolj ugodno, če bi gnojila prihajala že v mesecu januarju ali februarju in se uskladiščila, tako da bi bila pravočasno poslana na teren. Menim, da se je potrebno, upoštevajoč te težave, s tem sprijazniti in se na terenu ustrežneje tudi organizirati.

Kot sem že prej povedal, je bil vrstni red tak, da ni bilo mogoče preskrbeti umetnih gnojil vsem proizvajalcem hkrati, temveč je bil vrstni red določen tako, da so posamezna območja, glede na čas setve in na zahtevo posameznih kultur, dobila umetna gnojila prej, sedaj pa jih dobivajo tista območja, ki so lahko glede na klimatske pogoje in glede na strukturo setve tudi nekoliko dlje počakala z dobavo. To pa je vzrok, ki letos v mariborskem primeru povzroča težave, ker so bila gnojila do sedaj v januarju že v skladiščih in so se nato sproti razvažala. Jasno pa je, da ima prednost družbeno organizirana in naročena proizvodnja, vendar pa bodo gnojila za vrtničkarstvo in druge potrošnike tudi kmalu na voljo.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? Želi morda besedo tovariš Vladimir Klemenčič, ker bi potem skupina pripravila sklep za obe točki?

Vladimir Klemenčič: Tovarišice in tovariši! Menim, da je današnja razprava na zboru pokazala visoko stopnjo enotnosti glede ocen gospodarskih gibanj v teh dveh mesecih v republiki in tudi enotnost glede smeri in konkretnih ukrepov, ki naj bi jih sprejeli v tem času. Menim, da je določena razlika med nekaterimi poročili odborov in današnjo razpravo v tem, da je današnja razprava dala predvsem poudarek, da iščemo izhod iz sedanjih težav v zaostritvi odnosa do dela, v zaostritvi odgovornosti za delo in to v vseh členih družbene reprodukcije, ne pa v tem, da se bo našel izhod iz težav predvsem ali zlasti z dodatnimi ukrepanji, z dodatnimi sistemskimi in drugačnimi spremembami. Čeprav seveda tudi teh ukrepov, ali pa dodatnih dogovorov, kako delati in kako opredeliti sistem, ne smemo podcenjevati.

Ob tej oceni, pa je bilo izraženih nekaj pomislekov, zlasti glede uvajanja kompenzacij za nekatera osnovna živila, in sicer v dveh smereh. Po eni strani, ali so te kompenzacije smotrne, ko pa ta ukrep v bistvu spodbuja porabo predvsem tistega kroga občanov, ki s svojimi osebnimi dohodki nismo socialno ogroženi. Drugi pomisleki pa so bili izraženi glede virov zagotavljanja sredstev za kompenzacije. Pri tem je bil izražen predvsem pomislek, kako bi ob teh predlogih potem zagotovili tudi sredstva za blagovne rezerve.

Zastavljeni sta bili še dve vprašanji. Kompenzacije, ki naj bi zagotovile varovanje življenjskega standarda, bodo šele uveljavljene, medtem ko so kom-

penzacije za proizvajalce nekaterih vrst mesa že uveljavljene od 23. februarja dalje. Te kompenzacije naj bi v skladu z dogovorom v okviru Jugoslavije trajale do konca septembra, v tem času pa naj bi se izoblikovala dokončna rešitev. Na vprašanje, kakšna naj bi bila ta dokončna rešitev, je dala jasen odgovor današnja razprava. Razumljivo je, da imamo težave pri zagotavljanju virov sredstev za te kompenzacije, ki naj bi trajale do konca septembra, tako da ne glede na to, da so gotovo še druge upravičene potrebe, da se presežki iz občinskih proračunov porabijo za druge namene, tem željam oziroma tem potrebam ne bo mogoče ugoditi. Kljub temu pa sem današnjo razpravo razumel tako, da se glede na začasnost tega ukrepa s tem dogovorom vendarle strinjate. Kljub vsemu pa menim, da je današnja razprava dala nekaj koristnih pomislekov in opozoril, ki jih bomo upoštevali takrat, ko bomo ocenjevali, kako bi to problematiko reševali od septembra dalje.

Drugo področje, na katero kaže opozoriti, je problematika skupne porabe. Menim, da to, kar je rečeno v zaključku informacije, ne zavezuje v tej smeri, da bi bilo treba presežke, ki so nastali v samoupravnih interesnih skupnostih, obvezno nameniti za razreševanje socialnih problemov oziroma za zagotavljanje socialne varnosti, ampak je to predlog, ki ga je kot usmeritev treba sprejeti, s tem da se v okviru ožjih okolij ugotovijo možnosti za realizacijo tega predloga. Za kompenzacije je mogoče uporabiti tudi druge vire. Skratka, ne gre za obveznost v tem smislu, da se ne bi upoštevale specifičnosti posameznih okolij in ki so bile tudi prisotne v razpravi. Razen tega je potrebno jasno poudariti, da so presežki izračunani na podlagi 9-mesečnih podatkov in bomo šele prišli do ocene, kakšni so presežki v samoupravnih interesnih skupnostih za leto kot celoto. To tembolj kaže na upravičenost za takšno smer razreševanja.

Danes je bilo že rečeno, da so na področju skupne porabe določene težave, ker se je sistem virov, osnov in meril in precejšnji meri spremenil s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov za novo srednjeročno obdobje, tako da so težave pri spremljanju teh podatkov. Vendar pa bomo po programu, ki je sprejet, proučili težave, s katerimi se srečujejo posamezne organizacije glede na prerazporeditev obveznosti, ki iz tega izhajajo, in bi skupaj z aneksi za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje proučili tudi potrebe po takšnih aneksih za SIS družbene dejavnosti, s tem da naj bi bil postopek usklajevanj sedanjih, že sprejetih sporazumov s temi aneksi končan do konca meseca maja.

Tretje vprašanje, o katerem je govoril samo en razpravljalec, vendar pa zasluži našo pozornost, je vprašanje zaključevanja postopkov planiranja v organizacijah združenega dela. Menim, da bi bilo prav, da v celoti podpremo njegovo razmišljanje, ker v družbi dejansko vlada neko prepričanje, da smo planske dokumente federacije, republik in občin zaključili in sprejeli ter da je s tem pravzaprav priprava in sprejem planov zaključena. Vemo pa, da en del organizacij teh planskih dokumentov ni še sprejel, tako da je nedvomno potrebna akcija, da pripravo planskih dokumentov v vseh organizacijah združenega dela čimprej zaključimo. Menim, da bi morali glede tega nastopiti z jasno usmeritvijo, da tu ni mogoče popuščati. To posebej poudarjam zato, ker ne glede na to, da prav gotovo obstajajo določene neusklajenosti pri teh planih in da bodo v nekaterih sredinah in okoljih tudi nekateri pomisleki o smotrnosti — namreč, trdijo, ker so gospodarske razmere pri nas in v svetu nestabilne, se je težko opredeljevati in predvidevati za pet let naprej — me-

nim, da takega pristopa ni mogoče sprejeti, ker ravno nestabilne gospodarske razmere še tembolj terjajo, da v organizacijah združenega dela opredelijo, katere so tiste možne alternative razvoja za naslednjih pet let. Tako da ni mogoče, da organizacije združenega dela ne bi imele proučene možnosti, glede nadaljnjega razvoja. Vendar pa ne gre tu samo za njihovo odgovornost in prizadevanja za lasten razvoj, temveč gre gotovo še za drugo stvar. Srednjeročnega plana in dogovora o temeljih planov v republiki in v občinah ter posebnih družbenopolitičnih skupnostih nismo sprejeli zato, da bi ga spravili v predal, nato pa čakali, ali bo življenje teklo po planu ali mimo plana. V Izvršnem svetu bomo v kratkem obravnavali program metod dela in načinov spremljanja uresničevanja dogovorov o temeljih plana republike in samega plana ter pozvali vse udeležence dogovorov o temeljih plana, ki odgovarjajo za posamezna področja in ki so za posamezna področja prevzeli tudi naloge, da ugotovimo, ali so te naloge dovolj konkretno in jasno opredeljene — ponekod namreč obstajajo določene dileme glede tega — hkrati pa tudi, da to, kar smo v dogovoru o temeljih plana zapisali kot konkretne in materialne obveznosti in naloge, tudi dejansko uresničimo. Če pa bomo ocenili, da to iz objektivnih razlogov nikakor ni mogoče izvesti, bomo dogovor korigirali. Ne moremo pa imeti neopredeljenega odnosa do planiranja, češ, nekaj smo zapisali, če se bo izpolnilo, bo dobro, če pa ne, bomo pa stvari razvijali po drugi poti.

To naj bi bilo neko opozorilo, ki naj najde svoj odraz tudi v zaključkih, kar pomeni, da je treba pospešiti aktivnosti, da se priprava planskih dokumentov povsod zaključi in da čimprej ugotovimo, v kakšni fazi uresničevanja so posamezne naloge srednjeročnega plana. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš podpredsednik. Želi še kdo besedo? (Ne.)

Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in prekinjam tudi to točko dnevnega reda, da bi se skupina delegatov lahko sestala in nam pripravila sklep za obe točki.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov, vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Vprašanja lahko postavi delegat v zboru tudi predsedniku Skupščine, predsedniku zbora, predsedniku delovnega telesa ali samoupravnim interesnim skupnostim za območje republike, kadar enakopravno odloča s pristojnimi skupščinskimi zbori.

K tej točki dnevnega reda ste dobili delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Sevnica, delegatsko vprašanje Skupščine občine Ptuj in delegatsko vprašanje skupine delegatov mesta Ljubljane. Na začetku današnje seje sem vam tudi povedala, da smo dobili delegatsko vprašanje skupine delegatov iz Nove Gorice, ki so ga zastavili s teleksom, z dne 6. 4. 1981. Tudi na to vprašanje bomo danes dobili odgovor.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Sevnica bo odgovoril tovariš Slavko Polanič, namestnik republiškega sekretarja za finance. Prosim, tovariš Polanič.

Slavko Polanič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na delegatsko vprašanje, ki ga je 25. 3. 1981 v tem zboru zastavila delegacija Skupščine občine Sevnica, v zvezi s problemi obračunavanja in izplačevanja povračil uvoznih davščin in davčnih olajšav izvoznikom, dajemo naslednji odgovor.

Osnova in način obračunavanja vračil stimulacij in posebnih olajšav izvoznim organizacijam združenega dela je urejena v samoupravnem sporazumu za spodbujanje deviznega priliva na podlagi izvoza blaga in storitev, ki ga je sprejela Skupščina Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino. Sporazum je bil sprejet za leto 1980 in v Skupščini Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino v decembru leta 1980 podaljšan do 31. 12. 1981. Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o dajanju soglasja za podaljšanje veljavnosti tega sporazuma za leto 1981 na seji 30. 12. 1980.

V 9. členu tega sporazuma je določeno, da je osnova za uresničevanje izvoznih olajšav dinarska protivrednost plačil v devizah za izvoženo blago oziroma storitve in da se ta dinarska protivrednost obračuna po tečaju, določenem na podlagi 50. člena zakona o deviznem poslovanju. V letu 1980 je Zvezni izvršni svet določil z odlokom o tečajih tujih valut za določanje osnove za obračunavanje carine in drugih davščin in za obračunavanje davčnih olajšav pri izvozu tečajno listo, ki se je v skladu z 9. členom sporazuma uporabljala za izračun dinarske protivrednosti plačil v devizah za izvoženo blago in za obračun davčnih olajšav izvoznim organizacijam združenega dela.

Zvezni izvršni svet je 12. decembra lanskega leta sprejel odlok o tečajih tujih valut za določanje osnove za obračunavanje carin in drugih uvoznih davščin ter davčnih olajšav pri izvozu, v katerem je v 1. točki med drugim določil, da je osnova za izračun davčnih olajšav pri izvozu blaga fakturna vrednost izvoženega blaga, izraženega v tuji valuti, preračunana v dinarje po prodajnem tečaju, določenem na zadnjem medbančnem sestanku deviznega trga v mesecu pred katerim je bil opravljen izvoz. Odlok o tečajih tujih valut za določanje osnove za obračunavanje carin in drugih davščin ter davčnih olajšav pri izvozu je bil sicer sprejet na podlagi 50. člena zakona o deviznem poslovanju, vendar je v neskladju z določili 9. člena samoupravnega sporazuma o spodbujanju deviznega priliva, ker se osnova za izračun davčnih olajšav pri izvozu izračuna po prodajnem tečaju, določenem na zadnjem medbančnem sestanku deviznega trga v mesecu pred mesecem, v katerem je bil opravljen izvoz, to je po tečaju v času izvoza in ne po tečaju v času deviznega priliva, kot je bilo to urejeno v prejšnjih odlokih oziroma v praksi izvajano prejšnja leta.

Poleg tega odlok določa izračun dinarske protivrednosti samo za izvoz blaga in ne tudi za izvoz storitev in ga je zato potrebno ustrezno dopolniti. Republiški sekretariat za finance je v mesecu februarju 1981 ob obisku podpredsednika Zveznega izvršnega sveta tovariša Ubipariba, in zveznega sekretarja za finance tovariša Kostića, v SR Sloveniji opozoril na to neskladje in predlagal, da se za osnovo za izračun davčnih olajšav pri izvozu uporabi prodajni tečaj, določen na zadnjem medbančnem sestanku deviznega trga v mesecu pred mesecem, v katerem je bilo doseženo plačilo v devizah za izvoženo blago oziroma storitev.

Na probleme v zvezi z obračunavanjem izvoznih stimulacij pa je opozarjala tudi Narodna banka Slovenije in je med drugim o tem obvestila tudi Narodno banko Jugoslavije.

Republiški sekretariat za finance je 4. 3. poslal Zveznemu sekretariatu za finance pobudo za spremembo odloka o tečajih tujih valut za določanje osnove za obračunavanje carin in drugih davščin ter davčnih olajšav pri izvozu. Po informacijah, ki smo jih dobili od Zveznega izvršnega sveta, je Zvezni izvršni svet dne 26. 3. sprejel avtentično tolmačenje odloka o tečajih tujih valut za določanje osnove za obračunavanje carin in drugih davščin ter davčnih olajšav pri izvozu. Po tem tolmačenju se določajo osnove za obračunavanje teh olajšav pri izvozu, če je vrednost blaga v fakturi izražena v tuji konvertibilni valuti, tako da se kot datum izvoza šteje datum deviznega priliva. To pomeni, da se bo za obračunavanje davčnih olajšav pri izvozu, če je vrednost blaga v fakturi izražena v tuji konvertibilni valuti, ta valuta preračunala v dinarje po prodajnem tečaju, določenem na zadnjem medbančnem sestanku deviznega trga v mesecu pred mesecem, v katerem je bil dosežen devizni priliv, to se pravi na isti način kot je to veljalo v preteklih dveh letih. Tolmačenje tega odloka seveda še ni objavljeno v Uradnem listu SFRJ.

Poleg tega je zaradi sprememb v načinu ugotavljanja dinarske protivrednosti deviznega priliva za obračunavanje izvoznih stimulacij potrebno spremeniti 18. člen samoupravnega sporazuma o spodbujanju deviznega priliva na podlagi izvoza blaga in storitev. Odbor za pospeševanje izvoza pri Skupščini Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino je že 2. 4. 1981 potrdil predlog sprememb 18. člena sporazuma. Skupščina Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino, ki je sklicana za 15. april 1981, bo predlog sprememb obravnavala in verjetno tudi sprejela. Do spremembe sporazuma izvozniki na osnovi že sprejetega tolmačenja odloka lahko obračunajo izvozne stimulacije, po sprejemu sprememb sporazuma pa bodo temu ustrezno poračunale tudi nastale razlike. O tem je Narodna banka Slovenije izvoznike že obvestila in lahko izvozniki izvozne stimulacije obračunajo ter pošljejo zahteve za izplačilo Službi družbenega knjigovodstva. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Kolar, odgovor boste dobili tudi pismeno. Želi še kdo zastaviti kakšno dodatno vprašanje? (Ne.)

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Ptuj bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Aleksander Škraban: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Krajanji in člani delegacije krajevne skupnosti Zavrč so prek Zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Ptuj zastavili naslednje delegatsko vprašanje.

Krajanji in člani delegacije krajevne skupnosti Zavrč, ki je v občini Ptuj ob meji s SR Hrvatsko, ugotavljajo, da se odkupne cene za živino med republikami zelo razlikujejo in da so razlike vedno večje. Zato menijo, da bi se morale cene med republikami uskladiti, ali vsaj med SR Hrvatsko in SR Slovenijo. Odkupne cene živine v SR Hrvatski so namreč višje, kar pomeni, da je delo kmetov pri živini v SR Hrvatski bolje plačano.

Odgovor: Za zagotovitev stabilnih pogojev za proizvodnjo tistih kmetijskih in živilskih proizvodov, ki so posebnega družbenega pomena, in za preprečitev motenj na trgu se cene teh proizvodov, v skladu z zakonom o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen, določijo v obliki proizvodajskih prodajnih in zaščitnih cen. Med omenjene proizvode spada tudi živina, za katero se na ravni

federacije ob soglasju republik in pokrajin za posamezno leto določajo proizvajalske prodajne in zaščitne cene. Pri tem pa je potrebno ugotoviti, da so bile do sedaj odkupne cene živine pogosto višje od predpisane proizvajalske prodajne cene za živino, razlika med predpisanimi proizvajalskimi cenami in odkupnimi cenami pa je bila odvisna od ponudbe in povpraševanja, od stopnje organiziranosti trga z živino, trdnosti sklenjenih pogodb in spoštovanja teh pogodb ter ne nazadnje tudi od materialnih možnosti posameznih organizacij in združenega dela klavniške industrije.

Glede na različni materialni položaj in druge pogoje te industrije v SR Sloveniji in SR Hrvatski so se tudi odkupne cene živine večkrat precej razlikovale. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se že ves čas, odkar prihaja do pomembnih razlik v odkupnih cenah živine, zavzema za čim večjo stopnjo pohenotenja odkupnih cen živine. V zvezi s problematiko odkupnih cen živine in drobno prodajnih cen mesa so se pred kratkim republike in pokrajini tudi dogovorile, da bodo organizacije združenega dela klavniške industrije v posameznih republikah in pokrajinah sklenile samoupravne sporazume, s katerimi se bodo med drugim obvezale, da pri odkupu živine ne bodo prekoračevale dogovorjenih proizvajalskih prodajnih cen živine.

Pri tem je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije posebej zainteresiran, da to čimprej stori tudi klavniška industrija Hrvatske, ker meni, da bodo omejnjeni sporazumi pripomogli tako k odpravi pogosto ekonomsko neupravičenih razlik med predpisanimi proizvajalskimi odkupnimi cenami, kakor tudi neupravičenih razlik v odkupnih cenah med posameznimi območji.

Pri izvajanju omenjenega sporazuma pa ima pomembno odgovornost živinorejska poslovna skupnost, ki bo s svojimi ukrepi morala zagotoviti, da bodo udeleženci sporazuma njegove določbe dosledno spoštovali.

Na večjo trdnost sprejetih obveznosti pa bodo imeli pomemben vpliv tudi planski akti in njihovi izvedbeni dokumenti v samoupravnih organizacijah in skupnostih s področja kmetijske proizvodnje, s katerimi bodo natančno opredeljene obveznosti posameznih subjektov in njihove odgovornosti do medsebojnih razmerij. V tem okviru bodo sklenjene tudi pogodbe, ki se vključujejo v plansko proizvodnjo, in sicer na ta način, da bodo jasno opredeljene tako njihove pravice v tej proizvodnji kot tudi sankcije ob kršitvah obveznosti.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Tudi Ptujčani bodo dobili odgovor pismeno.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Nova Gorica bo odgovoril tovariš Polde Kejžar, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

Polde Kejžar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Nova Gorica je v pismu Republiškemu komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo med drugim zastavila vprašanje, ali v smislu svobodne menjave dela lahko združeno delo v občini glede na svoje potrebe združi sredstva za financiranje naravoslovno-matematičnega oddelka v Novi Gorici in ali bi bil lahko ustanovljeni oddelek verificiran?

Odgovor: Samoupravno združevanje sredstev za delovanje dislociranega oddelka naravoslovno-matematične usmeritve v Novi Gorici je po določbah zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja mogoče. Vendar pa je poleg tega, glede na sprejeti družbeni dogovor o razmestitvi

izvajanja vzgojno-izobraževalnih programov in glede na določbe navedenega zakona o usklajevanju planov izobraževalnih skupnosti, potrebno tak predlog predložiti pristojni posebni izobraževalni skupnosti oziroma v tem primeru Izobraževalni skupnosti Slovenije, v kateri se za to usmeritev uresničuje svobodna menjava dela. Ta skupnost pa bo morala izvesti tudi postopek za uskladitev plana oziroma mreže šol, ki je sestavni del vseh planov posebnih izobraževalnih skupnosti.

Verifikacija takega oddelka je mogoča, če so izpolnjeni pogoji iz 128. člena zakona o usmerjenem izobraževanju oziroma pogoji za začetek izvajanja novih programov v šolskem letu 1981—1982, ki jih določa tretji odstavek 220. člena tega zakona. Med temi pogoji je tudi uskladitev zmogljivosti in njihove razmestitve. Izobraževalna skupnost mora tako uskladitev opraviti v skladu s 26. členom zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja, in sicer po enakem postopku, kot je bila sprejeta sedanja razmestitev.

Glede na navedeno menimo, da morajo predlog uporabnikov za območje Nove Gorice obravnavati pristojni organi Izobraževalne skupnosti Slovenije. Če bo v tej skupnosti uskladitev dosežena, bo ob izpolnjenih drugih pogojih tak oddelek mogoče tudi verificirati.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Tovariš Škarabot, ste z odgovorom zadovoljni?

Davorin Škarabot: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija za Zbor občin je sklenila postaviti delegatsko vprašanje Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, ki se nanaša na uveljavljanje zakona o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih.

V letu 1980 so bile organizacije občinskih upravnih organov usklajene z določili zakona o sistemu državne uprave in o Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih, zato je potrebno uveljaviti tudi 7. poglavje navedenega zakona, ki opredeljuje sredstva za delo upravnega organa. Iz zakona izhaja, da ima vsak upravni organ svoja sredstva, o katerih odloča predstojnik po predhodnem mnenju delavcev. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je izdal uredbo o finančno materialnem poslovanju upravnih organov in delovnih skupnosti teh organov, vendar ni neposredno določeno, da ima vsak upravni organ in delovna skupnost organa svoj žiro račun. Vendar so tolmačenja centrale SDK v Ljubljani taka, da bi morali imeti, na primer, upravni organi Skupščine občine Nova Gorica osem žiro računov, prav toliko tudi njihove delovne skupnosti, torej skupno 16 računov namesto dosedanjih dveh. Tak način vodenja sredstev zahteva spremljanje nastajanja določenih stroškov po posameznih organih, od izdajanj naročilnic, določenih obračunov osebnih dohodkov, podpisovanje dokumentov plačilnega prometa, do izdelave 16 periodičnih in zaključnih računov in tako dalje. Na nesmisel takega dela smo opozorili Republiški sekretariat za pravosodje, upravo in proračun, Republiški sekretariat za finance in centralo SDK v Ljubljani, poleg tega pa tudi komisijo Izvršnega sveta Skupščine Slovenije za splošno porabo v občinah. Vodenje knjigovodstva po novih zahtevah bi pomenilo, da bi morali dodatno namestiti približno 4 do 5 računovodskih delavcev, kar je v sedanjih stabilizacijskih razmerah nesprijemljivo. Predlagamo, da Izvršni svet Skupščine Slovenije zadevo

ponovno obravnava in sprejme rešitve, ki bi bile razumne in izvedljive tudi za občinske upravne organe. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi še kdo postaviti kakšno delegatsko vprašanje? (Ne.)

Ker moramo počakati na skupino delegatov, ki pripravlja sklep k 2. in 3. točki dnevnega reda, odrejam krajši odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 14.10 in se je nadaljevala ob 14.20.)

Predsednica Silva Jereb: Predlagam, da najprej zaključimo 2. točko dnevnega reda.

Prosim predsednika delegatske skupine, da poroča zboru.

Uroš Dular: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov se je sestala, proučila razpravo in pismene prispevke ter predlagala zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Zbor občin sprejema informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in soglaša z ugotovitvijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v tem času ni potrebno spreminjati določil letošnje resolucije niti dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981.

2. Zbor na podlagi dvomesečnih gibanj in uvodne besede Izvršnega sveta ter glede na nujnost uskladitve rezultatov gospodarjenja s cilji, opredeljenimi v letošnji resoluciji, podpira predložene ukrepe Izvršnega sveta, ki naj zagotovijo odgovornejše obnašanje vseh nosilcev planiranja, zlasti udeležencev dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. V ta namen morajo nosilci planiranja v okviru sprejetih obveznosti pravočasno ukrepati in s tem zagotoviti pogoje za učinkovito samoupravno razreševanje razvojnih nalog, saj brez organizirane in usklajene aktivnosti vseh delavcev, delovnih ljudi in občanov ne bo mogoče odpraviti iz informacije razvidnih težav v gospodarjenju.

Ob tem pa zbor poudarja, da je za to potrebno čimprej sprejeti operativni program delovanja in ukrepanja na vseh ravneh, ki bodo na dolgoročnejših osnovah zagotovili uresničitev ciljev, opredeljenih v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in v letošnji resoluciji. Prav tako je potrebno pospešiti aktivnost za sprejem planskih dokumentov, ker to še ni bilo storjeno, da bi zastavljene naloge začeli pravočasno uresničevati.

3. Zbor poziva občinske skupščine in samoupravne interesne skupnosti, da glede na sedanja gospodarska gibanja nemudoma sprejmejo ukrepe iz svoje pristojnosti za uresničitev letošnje resolucije, zlasti glede uskladitve načrtovane gospodarske rasti in vseh oblik porabe, vključno z naložbami, z okviri, določenimi v družbenem planu SR Slovenije in v letošnji resoluciji, ter z realnimi materialnimi možnostmi. Prav tako naj ocenijo uresničevanje usmeritev glede krepitve akumulativne in reproduktivne sposobnosti združenega dela, naloge za zagotovitev socialno ekonomske varnosti delovnih ljudi in občanov, naloge za izvajanje sprejete politike cen in izboljšanje preskrbe ob povečani odgovornosti občinskih skupnosti za cene in organov tržne inšpekcije ter naloge glede ustanovitve samoupravnih skladov za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane.

4. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v nadaljnji aktivnosti prouči in upošteva tudi stališča, mnenja, pripombe in predloge delovnih teles, skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora predvsem glede:

— načina zagotovitve sredstev za kompenzacije in njihov namen, saj je potrebno z dolgoročnimi ukrepi in stabilnimi viri zagotoviti povečanje proizvodnje hrane, ne pa spodbujati njeno porabo, pri čemer je predlog za kompenziranje v letu 1981 le začasnega značaja, ki ga je potrebno takoj uveljaviti;

— nadaljnega omejevanja naložb izven gospodarstva;

— nujnosti zagotovitve enotnosti jugoslovanskega trga;

— učinkovitejša in selektivnejša spodbujanja izvoza, zagotavljanja nemotene oskrbe s surovinami in repromaterialom in nujnosti omejevanja izvoza doma nujno potrebnih surovin;

— selektivne uporabe presežkov samoupravnih interesnih skupnosti iz leta 1980 in presežkov proračunov družbenopolitičnih skupnosti iz leta 1980 in 1981;

— in problemov pri zaposlovanju mladine.

5. Izvršni svet naj ob polletju poroča o uresničevanju predloženih ukrepov, hkrati pa naj pripravi tudi analizo o vplivu obveznosti za skupno in splošno porabo na dohodek temeljnih organizacij združenega dela.

Poleg teh predlaganih sklepov pa je skupina delegatov postavila Izvršnemu svetu še vprašanje glede perutninskega mesa. Namreč, ukrepi za zadržanje cen vseh vrst mesa, razen perutninskega, so bili uveljavljeni s 23. 2. 1980. Izvršni svet naj pojasni, zakaj za perutninarstvo kompenzacije niso predvidene.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) To pomeni, da glasujemo za tak sklep, kot ga je predložila skupina.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na zaključevanje 3. točke dnevnega reda.

Besedo ima ponovno predsednik skupine delegatov tovariš Uroš Dular.

Uroš Dular: Skupina predlaga zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Zbor občin jemlje na znanje predlog in ugotovitve družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

2. Zbor soglaša s stališči in ugotovitvami Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k predlogu družbenega samoupravljanja SR Slovenije.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj glede na predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije z ukrepi tekoče ekonomske politike zagotavlja nemoteno preskrbo z mineralnimi gnojili, zaščitnimi sredstvi in rezervnimi deli in s tem omogoči uresničitev planskih nalog glede spomladanske setve, pri čemer naj upošteva tudi stališča, mnenja, pripombe in predloge skupin delegatov in razpravo delegatov na seji zbora k 2. in 3. točki dnevnega reda.

V zvezi z oceno Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o pripravah na spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji pa skupina delegatov predlaga, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin jemlje na znanje oceno Izvršnega sveta o pripravah na spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji.

2. Zbor podpira predlog zaključkov Izvršnega sveta, s katerimi opredeljuje obveznosti samoupravnih organizacij in skupnosti Gospodarske zbornice Slovenije, poslovnih skupnosti in Zadružne zveze Slovenije pri uresničevanju planskih nalog, še zlasti ob spomladanski setvi, ki je v teku.

3. Občinske skupščine naj s svojimi ukrepi zagotovijo, da bodo vsi nosilci nalog izpolnili obveznosti, ki izhajajo iz zaključkov Izvršnega sveta.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo tudi ta sklep soglasno sprejeli.

Ker je s tem dnevni red seje izčrpan, se vam zahvaljujem za udeležbo in za razpravo ter zaključujem sejo zborna.

(Seja zborna je bila zaključena ob 14.30.)

54. seja

(29. aprila 1981)

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Pričetek seje ob 9.05 uri.

Predsednica Silva Jereb: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam 54. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije.

V smislu 15. člena poslovnika Zbora občin moramo na začetku vsake seje, preden določimo dnevni red, izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki pregleda pooblastila delegatov in pripravi poročilo za zbor.

V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: tovariša Žarka Žigona, delegata iz občine Radlje ob Dravi, za predsednika in tovarišico Mirando Mercina iz občine Sežana ter tovariša Jožeta Tergleca iz občine Slovenska Bistrica, za člana.

Če se s takim predlogom strinjate, prosim, da to potrdite z dvigom rok! Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 54. sejo Zbora občin izvoljeni: za predsednika tovariš Žarko Žigon, za člana pa tovarišica Miranda Mercina in tovariš Jože Terglec.

Prosim komisijo, da se takoj sestane, pregleda pooblastila in pripravi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Ker bi radi, da bi Izvršni svet na delegatska vprašanja hitro odgovoril, prosim vse tiste, ki imate pripravljena pismena delegatska vprašanja, da jih oddaste sekretarju zbora. Mi jih bomo poslali Izvršnemu svetu oziroma drugim naslovnikom s prošnjo, da nanje odgovorijo, če je to mogoče, že na koncu današnje seje.

Še nekaj bi vam rada povedala. Vi veste, da bo v ponedeljek minilo leto, od kar je umrl Josip Broz Tito. Na predlog Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije je predsednik skupščine sklical za ponedeljek skupno sejo vseh zborov Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije, delegacij družbenopolitičnih organizacij, članov Sveta federacije iz SR Slovenije in članov Sveta republike. Sklic te žalne seje smo vam posredovali že na klop in vas prosim, da bi se v občinah s predsedniki občinskih skupščin dogovorili, kdo se bo te seje udeležil, da bi mu izročili vabilo.

Pa še nekaj. Delegacija Skupščine SR Slovenije bo 7. in 8. maja vrnila obisk delegaciji Avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine. Namen tega obiska je oceniti stopnjo doseženega dobrososedskega sodelovanja in prispevati k pospešitvi uresničevanja nalog, ki izhajajo zlasti iz Osimskih sporazumov. Posebna pozornost bo namenjena zlasti nadaljnjemu vsestranskemu razvoju obmejnega sodelovanja in položaju slovenske narodne skupnosti v Italiji. Ob tej priložnosti bo naša delegacija informirala tudi o položaju italijanske narodnosti pri nas.

Sestav delegacije bi bil naslednji: vodil bi jo predsednik skupščine tovariš Milan Kučan, v njej pa bi bili še podpredsednik skupščine Ludvik Golob, predsednik Zbora združenega dela Emil Tomazič, predsednik Komisije za mednarodne odnose Bojan Lubej, predsednik Skupščine občine Nova Gorica Jože Šušmelj, podpredsednik Skupščine občine Piran, predsednik Obalne samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti tovariš Elio Musizza in jaz.

Želi kdo v tej zvezi postaviti kakšno vprašanje? (Ne.)

Prosim predsednika verifikacijske komisije, da poroča zboru.

Žarko Žigon: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 16. člena poslovnika Zbora občin pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil ter napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegata mesta Ljubljane in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov občin Brežice in Dravograd.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato v smislu prvega odstavka 17. člena poslovnika Zbora občin komisija predlaga, da zbor poroči sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 54. sejo.

Predsednica Silva Jereb: Želi kdo razpravljati o poročilu? (Ne.) Če ne, potem prosim, da z dvigom rok potrdite poročilo. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 54. sejo Zbora občin. Obenem ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa.

Na sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta povabljeni še: predstavniki Republiške konference SZDL Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Skupnosti slovenskih občin k vsem točkam dnev-

nega reda; delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ k 3. točki ter Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije k 5. točki dnevnega reda po sklicu.

Seje zbornice se udeležujejo, kot sem obveščena, tovariš Marjan Grampovčan, predstavnik Skupnosti slovenskih občin, tovarišica Ivica Žnidaršič, predsednica Koordinacijskega odbora za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, in tovariš Rado Roter, predstavnik delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Hkrati vas obveščam, da so kot poročevalci delovnih teles našega zbora in skupščine na današnji seji navzoči: tovariš Silvo Gorenc, predsednik, ter Uroš Mlinar in Stane Božičnik kot člana Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, tovariša Bojan Štampihar in Albin Levičnik, člana Odbora za finance, tovarišica Jožica Jarc, članica Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, tovariš Janko Žigon, član Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, tovariš Milan Gaspari, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, in tovarišica Mihaela Verbič, članica Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na določitev dnevnega reda 54. seja Zbornice občin.

Z dopisom z dne 10. in 21. aprila sem dnevni red današnje seje razširila še z naslednjimi točkami:

— s predlogom zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

— z osnutkom odloka o zmanjševanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črna gora za leto 1981,

— z osnutkom sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981,

— s predlogom zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979.

Zboru predlagam, da na današnji seji Zbornice ne obravnavamo 9., 10., 11. in 12. točke dnevnega reda, in sicer:

— samoupravni sporazum o ustanovitvi Skupnosti otroškega varstva Slovenije in statut Skupnosti otroškega varstva Slovenije,

— samoupravni sporazum o ustanovitvi in delovanju posebnih raziskovalnih skupnosti: za kmetijstvo, živilstvo in veterinarstvo; za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo; elektrokovinsko industrijo; za kemijo; za gozdarstvo, lesarstvo, papirništvo in grafiko; za promet in zveze; za graditeljstvo; za trgovino, gostinstvo, turizem in drobno gospodarstvo; za zdravstveno in socialno varstvo; za družbene dejavnosti in za tekstilno in usnjarsko-predelovalno industrijo,

— spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za gozdarstvo in

— samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za pedagoško usmeritev.

Skupina delegatov, ki je proučila omenjene sporazume, namreč meni, da ne bi bilo mogoče dati soglasja k tem sporazumom, ker gre za precejšnja odstopanja od sistemske zakonodaje ter za premalo konkretno opredeljene družbenoekonomske odnose, v katere stopajo izvajalci in uporabniki na posameznih področjih, ki jih urejajo omenjeni samoupravni sporazumi.

Skupina v skladu z 148. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije predlaga, da sporazumov ne obravnavamo na današnji seji zбора, ampak na eni od prihodnjih sej, potem ko bodo predlagatelji sporazume ustrezno dopolnili v skladu s poročilom skupine delegatov, ki ste ga danes prejeli na klop.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Kdor je torej za tak predlog, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno umaknil z dnevnega reda 9., 10., 11. in 12. točko dnevnega reda.

Tako predlagam za današnjo sejo zбора naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 54. seje Zbora občin,
2. odobritev zapisnikov 52. in 53. seje Zbora občin,
3. poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ za leto 1980,
4. osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981,
5. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov,
6. predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985,
7. predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke,
8. predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979,
9. osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981,
10. osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin do SR Črne gore za leto 1981,
11. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri Poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985,
12. osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP).
13. volitve in imenovanja,
14. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi o predlaganem dnevnem redu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, potem prosim, da glasujete. Kdor je za, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo zbora soglasno določen tako, kot sem ga pravkar predlagala.

Tak dnevni red ste danes prejeli tudi na klop.

Glede na to, da osnutek sprememb in dopolnitev zvezne resolucije in predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979, niso obravnavala pristojna delovna telesa zbora in skupščine, predlagam zboru, da v skladu s 47. členom poslovnika zbora imenuje skupino delegatov izmed navzočih članov Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj in Odbora za finance ter delegatov na današnji seji, ki bi proučila osnutek sprememb in dopolnitev zvezne resolucije in omenjeni predlog zakona ter morebitno razpravo na seji zbora in na koncu predlagala zboru zaključne sklepe.

Dovolite mi, da v skupino delegatov predlagam: tovariša Silva Gorenca, predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, tovariša Staneta Božičnika, Uroša Dularja in Karla Sukiča, člane tega odbora, tovariša Bojana Steinbücherja, podpredsednika Odbora za finance, tovariša Albina Levičnika, člana Odbora za finance, tovariša Branka Furlana, delegata Obalne skupnosti občin Koper in tovariša Andreja Fajmuta, delegata iz občine Ravne na Koroškem.

Želi o takem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdo je za? (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 52. in 53. seje Zbora občin.

Osnutka obeh zapisnikov ste prejeli. Pri zapisniku 52. seje zbora, ki je bila dne 25. 3. 1981, je prišlo do pomote, in sicer je v verifikacijski komisiji sodeloval tovariš Niko Taler, delegat iz občine Radovljica in ne tovariš Niko Lukež, kot je zapisano v zapisniku te seje. Za neljubo pomoto se obema opravičujem.

Ima morda kdo k zapisnikoma 52. in 53. seje zbora še kakšno drugo pripombo oziroma popravek? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za odobritev zapisnikov, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril oba zapisnika.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Poročilo so zboru predložili v obravnavo delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in za svojega predstavnika določili tovariša Rada Roterja. Tovariš Roter, želiš besedo? (Da.)

Rado Roter: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Gre za kratko poročilo o našem delu v letu 1980. V poročilu so podane samo

najosnovnejše ugotovitve brez komentarjev, zato morda lahko izzovejo določena vprašanja, na katera pa smo pripravljene odgovoriti.

Tudi ob tej razpravi veljajo prav vse ugotovitve, ki so bile prisotne ob obravnavi prejšnjih poročil. To velja zlasti za odnose in vzdušje v Skupščini SFR Jugoslavije glede vloge in sodelovanja z Zveznim izvršnim svetom, z družbenopolitičnimi organizacijami in tako dalje. Po zaključnih razpravah v skupščinah občin bomo pripravili posebno poročilo z navedbo glavnih ugotovitev in predlogov, ki naj bi pospešili bodoče delo, uveljavljanje delegatskih odnosov ter prispevali k nadaljnjemu poglobljanju samoupravljanja ter razvijanju oblik in metod delegatskih odnosov.

V delovnih telesih zborov in Skupščine SR Slovenije so bila podana določena vprašanja in mnenja, za katera bi v tem uvodu skušal inicirati rešitve, in sicer: Kako oblikovati stališča in smernice za delegate v Zveznem zboru, da bodo v skladu z interesi in potrebami delovnih ljudi in občanov? Kako se organizirati, da se bo vedno bolj krepilo spoznanje, da izvršilna funkcija ne more nadomeščati delegatskega sistema in odnosov ter da preglasovanje ne more biti metoda sprejemanja delegatskih odločitev? Da je potrebno še nadalje spodbujati tudi drugačne načine oblikovanja stališč, kot na primer s posebnimi delegatskimi skupinami in konferencami delegacij ter da je v občinskih skupščinah potrebno animirati razpravo z vidika programiranja dela.

Leto 1980 so opredeljevale tudi v Skupščini SFRJ določene značilnosti. Šlo je za konkretizacijo stabilizacijske politike in za nekatere poizkuse, s katerimi naj bi se še močneje uveljavila administrativna politika, namesto poglobljanja in razvoja samoupravnih odnosov. V ta okvir sodijo tudi vsi interventni zakoni po hitrem postopku, ki smo se jim z argumentacijo političnih stališč, sprejetih v družbenopolitičnih organizacijah o potrebi samoupravnega razvoja družbenoekonomskih odnosov, zoperstavljali in tudi uspeli v primeru sprejema zakona o omejeni porabi družbenih sredstev za reprezentanco, reklamo, dnevnice, potne stroške, avtorske honorarje in tako dalje. Prav ta primer dokazuje, da razen v SR Sloveniji v drugih republikah in pokrajinah taki odločitvi ni sledila družbeno usmerjena akcija za pripravo samoupravnih rešitev problema, čeprav nas je primer samoupravnega urejanja politike osebnih dohodkov utrdil v prepričanju, da samoupravne rešitve lahko enakovredno nadomestijo zakon.

Nadaljnja značilnost je bila priprava ustavnih amandmajev za uresničitev Titove ideje o kolektivnem vodenju politike ter vse močneje prisotna zavest, da se je potrebno tudi proceduralno temeljiteje pripraviti za izvrševanje kontrolne funkcije spremljanja izvajanja sprejetih sistemskih zakonov. V zvezi s tem se po eni strani javljajo problemi, ki jih je za tako delo potrebno rešiti v sami Skupščini SFR Jugoslavije, po drugi strani pa se pojavlja pred nami zahteva po vzpostavljanju vse širših in konkretnjših stikov z delegatsko bazo, odkoder bi morali črpati podatke, ki naj bi vplivali na vsestransko analizo stanja na posameznih področjih. Gre za to, da se otresemo sedanje prakse, ko smo v Skupščini SFRJ pričenjali razpravo zgolj na osnovi analitičnih podatkov predlagatelja, to je Zveznega izvršnega sveta, z njegovo verzijo poznavanja problema, ki je tako ali drugače vezana na politiko administrativnega reševanja.

Letošnja razprava o poročilu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ poteka veliko bolj usklajeno kot prejšnja leta tudi v skupščinah občin. Ta odločitev je zavestna in pogojena z namenom poročila. Raz-

prava naj bi v vsakem od zborov na specifičen način opredelila vprašanja oziroma probleme tega sodelovanja. V preteklem obdobju smo delegati v Zveznem zboru pogrešali tako sodelovanje, zlasti pa navzočnost družbenopolitičnih organizacij v obliki stališč, predlogov in opredelitev. V letu 1980 je bilo to sodelovanje boljše, zlasti s Socialistično zvezo in Gospodarsko zbornico Slovenije. V Zboru združenega dela bo potrebno oceniti, ali je ravnanje delegatov Zveznega zbora usklajeno z interesi združenega dela glede na zakone, ki so bili sprejeti po rednem in hitrem postopku.

Lansko leto je bilo izredno intenzivno v stabilizacijskih prizadevanjih in na tej osnovi je bila sprejeta vrsta ukrepov. Osnovno vodilo pri ocenjevanju našega ravnanja pa mora biti spoznanje, da se prav v Zveznem zboru sprejema 80 % zakonov systemskega pomena, s katerimi se določajo pogoji gospodarjenja v združenem delu in pogoji življenja in dela delovnih ljudi in občanov. Pri tem pa se takoj pojavljajo določene dileme in nerešena vprašanja:

1. Kako se organizirati, da bo v postopku sprejemanja zakonov prisotna delegatska baza in ne samo interes predlagatelja, ki hote ali nehote vsiljuje njemu najprimernejše rešitve?

2. Kako se organizirati za izvajanje sprejetih zakonov?

3. Kako se organizirati za kontrolno funkcijo spremljanja izvajanja sprejetih zakonov, da bi imeli realno predstavo o najustreznejših normativnih rešitvah; da bi sproti opozarjali na probleme in zahtevali njihovo rešitev s spremembami in dopolnitvami zakona, ali pa z ustreznějšími izvršilnimi predpisi.

4. Izpolniti bo treba informacijski sistem. Očitno je, da v delegatskem obveščanju še niso izkoriščene vse možnosti; prek glasil ni prisoten celoten delegatski skupščinski sistem oziroma njegova problematika, razen deloma v Poročevalcu. V občinskih glasilih prevladuje, na primer, občinska problematika, glasila združenega dela pa so pretežno usmerjena samo na interno problematiko svojih temeljnih organizacij združenega dela. Prav tako je še vedno nerešeno vprašanje kvalitete obveščanja. V najboljšem primeru so to neangažirane informacije, namesto da bi bile iniciativne, da bi delavce v združenem delu spodbujale k razmišljanju.

Naša poročila so se v preteklih letih obravnavala le na sejah Zbora občin, zlasti ker so v preteklih letih poročilo dogovorno obravnavale vse skupščine občin razen redkih izjem, ki so bile, ne samo v tem, pač pa tudi v primeru celotnega programa Zveznega zbora, konference delegacij za delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru. Dejansko so se na tej osnovi razvile določene delegatske oblike sodelovanja, bodisi da so odgovornost za to sodelovanje prevzemala v občinah predsedstva skupščin ali pa posebne delegatske skupine, ki so ob pomembnejših zakonih ali analizah vabile k sodelovanju predstavnike združenega dela. Taka vprašanja so se potem uvrščala na dnevne rede zborov skupščin občin, ali pa so bila mnenja in predlogi teh skupin delegatov poslana nam delegatom. Vsekakor smo težili k temu, da smo poleg strokovnih in resornih upravnih mnenj k zakonom ali analizam dobili tudi mnenja in predloge delegatske baze, ki smo jih uveljavljali in uveljavili v postopku v Skupščini SFRJ.

Ko so delovna telesa zborov Skupščine SR Slovenije obravnavala poročilo o delu delegatov v Zveznem zboru, so v sklepnem delu dala tudi usmeritve za potek razprave in vprašanja, ki naj bodo prisotna na seji zborov.

Že v lanskoletni razpravi se je izoblikovalo mnenje, da bi bilo potrebno pri določenih pomembnejših vprašanjih organizirati republiško konferenco delegacij. Do organiziranja v letu 1980 še ni prišlo, kar je razumljivo. Ideja je morala dozorevati in dozoreti, institucionalizirana pa bo tudi v spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije. Zakon o računanju časa že lahko štejemo kot primer, ko smo delegati v Zveznem zboru dobili na ta način navodila za svoje ravnanje. Takih primerov bo po mnenju nas, delegatov vse več zlasti zato, ker se bo v Zveznem zboru vse bolj uveljavljala kontrolna funkcija spremljanja izvajanja sprejetih zakonov. To lahko dejansko povedo le delavci v združenem delu oziroma občani, ki lahko opozorijo na probleme, ki jih bo potrebno rešiti bodisi s spremembami oziroma dopolnitvami sprejetih sistemskih zakonov, ali pa z izvršilnimi predpisi. Le s takim vzajemnim sodelovanjem delegatske baze, delegatov in izvršilnih organov lahko računamo na boljši uspeh. Taki problemi v neposredni bodočnosti so: spremembe in dopolnitve zakona o amortizaciji, zakon o valorizaciji osnovnih sredstev, zakon o razširjeni reprodukciji, zakon o minulem delu in zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Sicer pa so v programu dela Skupščine SR Slovenije zajeti vsi pomembnejši zakoni in teme iz programa Zveznega zbora Skupščine SFRJ.

V poročilu so vse ugotovitve vpisane zelo skopo, kar je morda do nekatereh tudi krivično. Prav gotovo bi pomoč, ki nam jo nudi Skupščina SR Slovenije, zaslužila več pozornosti. Gre za to, da Skupščina SR Slovenije nudi pomoč od začetka delovanja delegatskega sistema in da je s spoznanji in izkušnjami postalo to sodelovanje vse intenzivnejše, konkretnije in kvalitetnejše. Prepričani smo, da se bo to sodelovanje še okrepilo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Roter.

Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 7. Obravnaval ga je Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in predložil pismeno poročilo. Želi poročevalec besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Tomo Kipa, delegat iz občine Maribor.

Tomo Kipa: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je obravnavala poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ in ugotavljala, da je iz poročila razvidna aktivnost oziroma delovanje Zveznega zbora, premalo pa so poudarjeni problemi, ki jih imajo delegati pri navezovanju stikov z delegatsko bazo in pri iskanju še ustreznih metod oziroma načinov dela.

Skupina ugotavlja, da je bilo delo delegatov iz občine Maribor v Zveznem zboru aktivno in ustvarjalno. Že v preteklem obdobju so bili vzpostavljeni neposredni stiki med delegati Zveznega zbora in zbori Skupščine občine Maribor, saj je na podlagi skupnega dogovora že ves čas tega mandata redno uvrščena na dnevni red sej zborov točka z naslovom: »obravnavava vprašanj iz zvezne skupščine«. Na tej osnovi je bilo postavljeno že tudi več delegatskih vprašanj.

Še bolj pomembno pa je bilo to sodelovanje z občinsko skupščino na področju skupnega programiranja oziroma dogovora, kako se bodo posamezna telesa občinske skupščine vključila v obravnavo vprašanj iz programa dela

Zveznega zbora. Skupno programiranje je imelo že doslej uspeh, zato upravičeno pričakujemo v bodoče še boljši uspeh.

Sodelovanje zveznih delegatov s skupščino občine je vsestransko in poteka na različne načine, od udeležbe na posameznih sejah zborov občinske skupščine pa do sodelovanja na sejah skupin delegatov za republiško skupščino, ali na drugih delovnih sestankih in razgovorih.

Delovno in plodno je bilo tudi sodelovanje zveznih delegatov z Gospodarsko zbornico za Podravje, kar je delegatom iz organizacij združenega dela omogočilo vpogled v pripravo nekaterih važnejših zakonov, ki jih je v preteklem obdobju obravnaval Zvezni zbor.

Zelo pomemben in kvaliteten stik z delegatsko bazo je potekal tudi prek Komisije za predpise pri Društvu računovodskih in finančnih delavcev. Ta komisija je zelo vestno obravnavala in izoblikovala vrsto kvalitetnih in ustvarjalnih pripomb k mnogim aktom, kot na primer k zakonu o omejitvi negospodarskih investicij, zakonu o dnevnicah in avtorskih honorarjih itd.

Sodelovanje z Univerzo v Mariboru je bilo prav tako zelo aktivno in pestro, saj je na tej osnovi bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje o izvajanju zakona o merilih in merskih enotah. Delegati pa so vzpostavljali stike tudi s SDK Maribor, Elektro-gospodarstvom Slovenije, Kreditno banko Maribor, Delavsko univerzo in mnogimi organizacijami združenega dela s področja gospodarstva. Vsi ti stiki veliko pomenijo, saj so pripomogli k temu, da delegati Zveznega zbora nikoli ne gredo na sejo brez mnenja svoje delegatske baze. Vsekakor pa bi bilo potrebno najti še več načinov za stalen in organiziran način sodelovanja, tako da bi še bolj prišla do izraza ustvarjalna moč delegatske baze.

Skupina je mnenja, da je potrebno delegatska vprašanja in pobude iz baze še odločneje prenašati v Skupščino SFRJ ter spremljati usodo teh pobud. Skupina tudi ugotavlja, da ni res, da ni mogoče uveljaviti pobud iz delegatske baze. Včasih jih je mogoče uveljaviti več, včasih manj, vedno pa je potrebna vztrajnost.

Skupina delegatov je mnenja, da je obravnavano poročilo preskromno v tem smislu, da niso dovolj omenjene težave delegatov, ki se na zvezni ravni soočajo z različnimi interesi in protislovji, ki jih je potrebno usklajevati v procesu sporazumevanja in dogovarjanja.

Tudi sredstva javnega obveščanja premalo celovito seznanjajo delovne ljudi in občane s procesi dogovarjanja in sporazumevanja, saj je poročanje o tem največkrat naravnano le na ugotavljanje, ali je sporazumevanje uspelo ali ne. Premalo pa je izpostavljena kvaliteta dogovarjanja in sporazumevanja.

Skupina je sprejela zaključek, da bo v bodoče potrebno iskati še boljše metode in načine dela zveznih delegatov, predvsem pa se bodo morale samoupravne organizacije in skupnosti še bolj aktivno vključevati v to delo, če želimo imeti bolj življenjske zakone oziroma druge akte.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Miloš Veršec; delegat iz občine Laško, ima besedo.

Miloš Veršec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko je naša delegacija obravnavala poročilo o delu delegatov v Zveznem zboru, je ugotovila, da so bili delegati iz SR Slovenije izredno aktivni ter da so dali dosti pobud za izboljšanje dela zbora, zlasti aktivni pa so bili naši delegati,

kot smo lahko sami brali v dnevnikih informacijah, v raznih odborih in komisijah. Prav gotovo se imamo zahvaliti naši delegaciji, da ni šlo več tako po domače pri sprejemanju odločitev, zlasti na področju gospodarskih ukrepov.

Naša delegacija pa vendar meni, da bi morali biti delegati bolj povezani z bazo ter se bolj seznanjati s problemi v delegatski bazi, to je v občinskih skupščinah in v večjih delovnih organizacijah. Ne moremo prek te kritike, saj nas delegat, ki je za naše področje izvoljen, ni niti enkrat obiskal. Menimo torej, da potem tudi ne more poznati naših problemov in težav in jih posredovati tam, kjer bi bilo to potrebno. Zato menimo, da naj se zvezni delegati večkrat udeležijo sej občinskih skupščin, prav pa bi bilo tudi, da bi obiskali večje delovne organizacije.

Menimo, da ne bi bilo napak, če bi bili delegati Zveznega zbora včasih navzoči tudi na sejah skupin delegatov za delegiranje v republiško skupščino v občinah ter nas bolj živo seznanjali s svojim delom. Skratka, več povezave in živega seznanjanja je potrebno, če želimo, da bo delegatski sistem res zaživel tako, kot si želimo.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo besedo? (Ne.) Potem bi lahko razpravo zaključili.

Preden preidemo na sklepanje, bi rekla samo še nekaj stavkov. Kot je tovariš Roter že v uvodu ugotovil, so imeli delegati doslej domovanje več ali manj v našem zboru. Lahko ocenimo, da so tako občinske skupščine kot naš zbor doslej relativno dobro sodelovali in da smo v metodah našega dela storili korak naprej. Kot je bilo danes v uvodu in v razpravi že tudi rečeno, se trudimo v tej smeri, da bi temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, se pravi tovarne in krajevne skupnosti ter občine in republike, intenzivneje sodelovali pri oblikovanju smernic za delo naših delegatov, upošteva seveda ustavno vlogo družbenopolitičnih organizacij, zlasti Socialistične zveze in sindikatov.

Ravno tako lahko vidimo napredek pri vključevanju zadev iz programa dela Zveznega zbora v programih občinskih skupščin, čeprav gotovo še prevečkrat zadeve obravnava na skupinah delegatov. Pridružila bi se želji tovariša Roterja, da je potrebno zlasti pomembnejše zakone uvrstiti na seje zborov občinske skupščine, zato da bi bila usmeritev republike čim kvalitetnejša.

Kar zadeva željo delegata iz Laškega, bi rekla takole. Gotovo bi bilo koristno, če bi se delegati Zveznega zbora lahko večkrat udeleževali sej občinskih skupščin in obiskovali delovne organizacije. Seveda pa moramo upoštevati, da so ti delegati po večini neprofesionalci, da opravljajo odgovorna družbena dela in da bi skupaj s Socialistično zvezo in z vodstvi občinskih skupščin, pa seveda tudi z vodstvom sindikata, bilo potrebno za njihovo delo storiti čim več v organizacijskem smislu, da ne bi bilo samo od njih odvisno, ali bodo neko nalogo lahko opravili ali ne.

Če ne želi nihče več razpravljati, bi glede na to, da smo že veliko sklepali o našem medsebojnem sodelovanju, predlagala zboru naslednji sklep:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije jemlje na znanje poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ za leto 1980.

2. Zbor ugotavlja, da so temeljne samoupravne organizacije in skupnosti ter občinske skupščine še vedno premalo vključene v oblikovanje odločitev v Zveznem zboru in da se v postopku oblikovanja teh odločitev, od pobud

do sklepanja še premalo upoštevajo načela delegatskega sistema. Zato zbor ponovno poudarja pomen oblikovanja in uresničevanja programa dela Zveznega zbora, ki bi moral predstavljati osnovo za najširšo enotno družbeno aktivnost v SR Sloveniji. Aktivnosti pri uresničevanju programa Zveznega zbora pa bi morale, bolj kot doslej, potekati znotraj konferenc delegacij na ravni občine in republike, v delovnih telesih skupščin in zborov, v ad hoc delovnih skupinah in drugih interesnih oblikah ter ob intenzivnejšem vključevanju družbenopolitičnih organizacij in delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

Želi o predlaganem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, prosim, da o njem glasujete! Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (60 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije je skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije sta tovariš Marjan Markovič in tovariš Lojze Skok. Predstavnik Izvršnega sveta pa je tovariš Ciril Habe, republiški svetovalec v Izvršnem svetu. Želi tovariš Habe morda besedo? (Da.)

Ciril Habe: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred nami je dokument, s katerim dopolnjujemo resolucijo za leto 1981, in sicer zato, ker smo resolucijo za leto 1981 sprejemali pred sprejemom družbenega plana Jugoslavije. Že ob sprejemanju resolucije smo se dogovorili, da bo po sprejemu družbenega plana Jugoslavije pripravljen dokument, s katerim bomo dopolnili resolucijo za leto 1981, da bo v skladu z družbenim planom Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Izvršni svet je na svoji seji dne 23. aprila obravnaval predloženo gradivo, ki je bilo pred tem obravnavano v medrepubliškem komiteju za družbeno planiranje. Izvršni svet je k predlogu gradiva »osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981—1985 v letu 1981« sprejel naslednja stališča, pripombe in predloge:

Izvršni svet je s svojimi dodatnimi pripombami in predlogi predvsem zasledoval cilj, da bi bile predložene spremembe in dopolnitve vsebinsko bolj natančno opredeljene ter da bi se glede na gibanje v letošnjem letu še bolj striktno dogovorili na področju omejevanja splošne porabe.

Zvezni Izvršni svet je, ko je pripravljal gradivo, izhajal iz družbenega plana, vendar je glede na gibanje na področju cen v letošnjih prvih mesecih imel za potrebno in tudi predlagal v 7. točki gradiva določene dopolnitve k letošnji resoluciji. To točko tudi Izvršni svet naše skupščine v celoti podpira.

Prav tako je Zvezni izvršni svet predlagal, da bi se v spremembe in dopolnitve resolucije vneslo tudi določilo glede poplav v letošnjem letu. Glede te točke pa je naš Izvršni svet ocenil, da imamo že z drugimi zakoni urejeno vprašanje elementarnih nesreč, zato bi bilo potrebno, da to posebno določilo vnesemo tudi v letošnjo resolucijo.

Prav tako je Izvršni svet predlagal, da bi kazalo razpravljati o dodatnem omejevanju splošne porabe v letošnjem letu v vsej državi in del teh sredstev usmeriti za stimulacijo izvoza, del za kompenzacijo oziroma za druge namene. Po mnenju Izvršnega sveta bi to kazalo vnesti kot dopolnitev resolucije, čeprav Izvršni svet ne vztraja na tem stališču, kajti naša delegacija je predlagala, da bi vprašanje dodatnega omejevanja splošne porabe izoblikovali kot sklep Zbora republik in pokrajin, ki bi zavezoval predlagatelja k ustreznim ukrepom.

Na račun omejevanja splošne porabe bi del teh sredstev usmerili predvsem za stimulacijo izvoza. V skladu s tem Izvršni svet meni, da so dani razlogi, da se v načelu podprejo spremembe in dopolnitve k resoluciji s temi dodatnimi predlogi Izvršnega sveta.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Markovič, želiš besedo? (Ne.)

Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije in mnenje Izvršnega sveta ste prejeli. Uvodoma imenovana skupina delegatov bo spremljala razpravo in po razpravi predlagala tudi sklep.

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Potem zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda, da bi se lahko skupina sestala in predlagala zboru sklep.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Marka Vraničarja, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Besedo ima tovariš Vraničar!

Marko Vraničar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dva osnovna razloga sta, ki sta Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije narekovala potrebo, da je zboroma predložil v obravnavo predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov, s tezami za osnutek zakona. Prvi razlog je v potrebi po sprejetju predpisov o zagotavljanju sredstev za graditev objektov, ki bodo prilagojeni družbenim potrebam; drug razlog pa je v širokih družbenih aktivnostih za spremembo razmer na področju slovenskega gradbeništva.

Izvršni svet je v predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov predlagal pet pglavitnih sprememb, in sicer:

1. Ureditve določb, ki obravnavajo pogoje za vpis projektantskih in gradbenih delovnih organizacij v sodni register.

Predvidevamo, da bodo ti zaostreni pogoji za opravljanje omenjenih dejavnosti pospešili proces združevanja dela in sredstev na področju gradbeništva in projekte, s tem pa zagotovili višjo stopnjo delitve dela in specializacijo med organizacijami na tem področju. Današnji položaj, ko imamo v naši republici nič manj kot 170 projektantskih, v vsaki občini pa najmanj eno ali več gradbenih delovnih organizacij, zahteva korenitejšo akcijo združevanja. K temu procesu pa bodo nedvomno prispevale tudi vse bolj zaostrene razmere na trgu projektantskih in gradbenih uslug.

2. Predlog za izdajo sprememb in dopolnitev zakona prinaša podrobno ureditev materije o zagotavljanju sredstev za graditev objektov.

3. Predlog opušča določbo, ki opredeljuje povezovanje organizacij za skupni nastop doma in v tujini, ker menimo, da nudi zakon o združenem delu dovolj široko osnovo za organizacije združenega dela za skupni nastop in torej ni potrebe po dodatnih določbah v zakonu o graditvi objektov.

4. V predlogu spreminjamo določbo, ki ureja poskusno obratovanje v zvezi s tehnološkim procesom investitorjeve dejavnosti.

S to spremembo opuščamo eno od soglasij, s tem pa se tudi prenese na investitorja polna odgovornost za poskusno obratovanje, ki pa bo lahko, v nasprotju z dosedanja prakso, trajalo največ eno leto. Nova ureditev bo hkrati onemogočala prakso, da tovarne in drugi objekti poslujejo v nedogled s soglasjem o poskusnem obratovanju in brez tehničnega pregleda.

5. V predlog zakona na novo vnašamo celotno opredelitev del in nalog republiške gradbene inšpekcije.

Tovarišice in tovariši delegati! Odbori Zbora občin ter Zakonodajno-pravna komisija so v preteklih dneh temeljito obdelali predložene spremembe zakona o graditvi objektov in jih sprejeli.

Pri variantnem predlogu o ureditvi pogojev za vpis projektantskih in gradbenih organizacij v sodni register so podprli varianto, po kateri naj se ta materija v celoti uredi z zakonom. Skupščinska telesa so tudi menila, da je potrebno do faze osnutka zakona temeljiteje analizirati družbeno prakso in razmere, ki so narekovala potrebo po spremembah zakona. Odbori in Zakonodajno-pravna komisija so povedli tudi razpravo o potrebi po večji vsebinski povezanosti zakona o graditvi objektov z zakonom o urejanju prostora, zakonom o investicijski dokumentaciji, zakonom o družbenem planiranju in o družbenem planu SR Slovenije, zakonom o obligacijskih razmerjih in zveznim zakonom, ki bo urejal področje razširjene reprodukcije.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije kot predlagatelj v celoti sprejema predloge, da je treba temeljito pregledati, kje je mogoče racionalizirati postopke pridobivanja raznih soglasij in dovoljenj za gradnjo objektov, kar se zlasti nanaša na soodvisnost predpisov o graditvi objektov in o urejanju prostora. Izvršni svet pa hkrati meni, da je vprašljivo, ali je mogoče sprejetje predložena zakona vezati na predhoden sprejem zveznega zakona o razširjeni reprodukciji, ker se sprejem tega zakona lahko zavleče, in ker ocenjujemo, da je stičnih točk sorazmerno malo.

Izvršni svet torej v načelu sprejema pripombe in priporočila skupščinskih odborov in Zakonodajno-pravne komisije. Posebni poudarek daje pri tem ureditvi problematike racionalizacije postopkov pridobivanja raznih soglasij in dovoljenj in izjavljamo, da so ustrezne aktivnosti za pripravo sprememb teh predpisov v teku.

Izvršni svet tudi obvešča delegate, da bo v nadaljnjih fazah sprejemanja zakona o graditvi objektov predložil skupščinskima zboroma dodatno poročilo, po katerem naj bi v SR Sloveniji v prihodnje že pred izvedbo obvezno kritično ocenili vsak projekt nacionalnega pomena. Presoja naj bi bila vsestranska in kompleksna in naj bi vključila, poleg presoje smotrnosti in rentabilnosti investicije, tudi ključna tehnološka, surovinska, energetska, kadrovska in druga vprašanja. Izvršni svet meni, da moramo za kvaliteto urejanja tega področja ustanoviti ustrezno ustanovo, o čemer bo predložil predlog rešitve v fazi osnutka zakona o graditvi objekta.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Vraničar! Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona ste prejeli. Obravnavala sta ju Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru predložila poročili. Želita poročevalca poročili dopolniti? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Fedor Špacapan, delegat iz občine Krško!

Fedor Špacapan: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov občine Krško je obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov in zavzela naslednja mnenja, oziroma stališča.

Delegacija podpira mnenja oziroma stališča, navedena v poročilih Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja ter Zakonodajno-pravne komisije. Delegacija pa opozarja še na naslednjo problematiko, ki naj bi jo predlagatelj proučil v nadaljnji fazi priprave zakona.

1. Prouči naj se možnost izvajanja investicijskih del v lastni režiji, kadar so izvajalci društva ali krajevne skupnosti in ko predstavljajo večji del sredstev za investicijo prispevki občanov v delu in materialu.

2. Zakon naj natančneje opredeli izobrazbo za osebe, ki projektirajo za lastne potrebe, skladno s profili usmerjenega izobraževanja.

3. Zakon naj natančneje opredeli, za katere vrste gradenj je mogoče izdati gradbeno dovoljenje na osnovi neregistriranega projekta (dozidave, nazidave, samostojne garaže in manjši gospodarski objekti v zasebnem sektorju), kjer ni na voljo tipskih projektov oziroma predstavlja naročilo izdelave registriranega projekta pri projektivni organizaciji preveliko finančno obremenitev glede na investicijo.

4. Dopolnitev zakona naj poda možnost za poenostavitev tehnične dokumentacije, ki je potrebna za pridobitev gradbenega dovoljenja, ker se v večini primerov projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja prekriva s projektom za izvedbo. Za gradbeno dovoljenje bi lahko vlagali takšno dokumentacijo, ki dokazuje, da ustreza določilom 19. člena.

Zakon naj tudi definira položaj samostojnih obrtnikov pri gradnji objektov in njihovo registracijo v odnosu do tovrstnih organizacij združenega dela.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Rudi Mlakar, delegat iz občine Cerknica, ima besedo!

Rudi Mlakar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor občin in Zbor združenega dela sta obravnavali predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov, s tezami za osnutek in sprejeli naslednja stališča:

Pričakovali smo predvsem več sprememb glede poenostavitve pridobivanja gradbenih dovoljenj. Iz uvodne obrazložitve je jasno razvidno, kaj je navedlo predlagatelja k spremembi zakona o graditvi objektov: združitve projektantskih in izvajalskih organizacij z uporabo sodobnejše tehnologije in opreme ter boljšo organizacijsko sestavo. V praksi pa to pomeni, da naj se projektantske in izvajalske organizacije združijo, da bodo lahko ponudile kompletnejše aranžmaje.

Drugače povedano, zakon naj bi zaščitil sedanje izvajalske in projektantske organizacije, te pa so po pravilih v večjih urbanih središčih. V manjših in manj razvitih občinah, kjer se še danes otepajo s pomanjkanjem strokovnega kadra, pa bodo morale po novem zakonu prekiniti svojo dejavnost. S tem se bodo občine osiromašile, saj nimajo pogojev, da bi nudile delo večjemu številu strokovnjakov, hkrati pa bodo šla iz občine tudi sredstva, ki so za tako dejavnost potrebna. Čakalna doba pa se bo zopet podaljšala, ker bodo maloštevilne, a kadrovsko močne projektantske in izvajalske organizacije lahko izkoristile svoj monopol.

Problem inšpekcijskega nadzorstva ne bomo rešili z zakonom, saj vemo, da imajo le redke občine gradbene inšpektorje. Zato predlagamo, da se pripravi analiza o izvajanju zakona o graditvi objektov.

Potrebno je upoštevati tudi spremembe in dopolnitve zakonov, ki so tesno povezane z zakonom o graditvi, to so zakoni o varstvu okolja, o urejanju prostora, o vodah, o sanitarni inšpekciji, o požarni inšpekciji in tako dalje.

Predsednica Silva Jereb: Miro Vidic, delegat iz občine Litija, ima besedo!

Miro Vidic: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je imela k obravnavanemu zakonu naslednje predloge za spremembe in dopolnitve:

Pri 2. in 8. členu naj se sprejme druga varianta.

Pri 25. in 26. členu naj se sprejme osnovno besedilo, s tem da se črtata 81. in 82. člen.

7. člen naj se glasi tako, da se pri drugem odstavku doda: »ter dokazilo o lastništvu objekta«.

Nov četrti odstavek naj se glasi: »Če pristojni organ ugotovi, da zadostuje prigrasitev, izda o tem potrdilo.«

Med 6. in 7. členom naj se doda nov člen, ki bi se glasil: »34. člen se spremeni tako, da se na koncu drugega odstavka doda »in sicer za vse objekte, razen za privatne zasebne gradnje.«

4. člen naj se spremeni tako, da se črta besedilo: »dovoljenje za obratovanje« ter doda: »priglašeno poskusno obratovanje pristojni tehnični inšpekciji«.

Doda naj se nov člen, ki naj bi se glasil: »Za rekonstrukcijo in pozidavo hlevov, garaž in shramb za kmetijske stroje lahko investitor predloži načrt, ki mu ga je izdelal občan z najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri.«

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Jože Oven, delegat iz občine Ribnica, ima besedo!

Jože Oven: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Ribnica ima v zvezi s to točko dnevnega reda naslednji predlog:

25. člen veljavnega zakona o graditvi objektov naj bi se dopolnil v smislu tega besedila: »Gradbeno dovoljenje se lahko izda brez predhodnega lokacijskega dovoljenja za manjše objekte, dozidave in nadzidave obstoječih objektov, za vgradnjo naprav in opreme ter obnovo instalacij v obstoječih objektih.«

Ustrezno temu naj se seveda popravijo še 2., 3., 23. in 25. člen zakona. Pri tem gre v bistvu za racionalizacijo postopka pridobivanja gradbenih dovoljenj.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Jože Slatinšek, delegat iz občine Velenje, ima besedo!

Jože Slatinšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima k predloženemu zakonu naslednjo pripombo.

V 15. členu osnutka bi bilo potrebno točno določiti, kateri inšpekciji naj sporoči investitor pričetek poskusnega obratovanja. Natančneje pa bi bilo potrebno opredeliti tudi naloge in dolžnosti nadzornih organov ter neizvajanje nalog sankcionirati.

Predsednica Silva Jereb: Hvala. Tovariš Janko Pučnik, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad, ima besedo!

Janko Pučnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela sta na seji dne 23. aprila sprejeli naslednja stališča k predlaganemu zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov.

V naši občini ima sedež delovna organizacija IMP Promont, ki se ukvarja z montažno dejavnostjo na najrazličnejših objektih. Ta organizacija je kadrovala svoje vodje montaž v vsem svojem uspešnem in hitrem razvoju iz vrst dobrih in prizadevnih vodilnih monterjev, ki so s svojim delom dokazali, da so sposobni voditi ta dela in so ob delu položili izpit za VKV ali pa vsaj končali delovodsko šolo.

Večina vodij montaž v tej delovni organizaciji ima sedaj od 25 do 35 let delovnih izkušenj in od 20 do 25 let delovnega staža na konkretnem delovnem mestu odgovornega vodje del. Do tega stanja je verjetno privedlo tudi dejstvo, da strojna stroka precej dolgo ni imela urejeno opravljanje strokovnih izpitov za vodje del. Podobno stanje je tudi v drugih delovnih organizacijah, ki se ukvarjajo z najrazličnejšo montažno dejavnostjo, kar dokazuje tudi dejstvo, da se je to vprašanje že večkrat postavljalo, tudi leta 1973 ob sprejemanju sedaj veljavnega zakona o graditvi objektov.

Zakon v 14. členu določa, da je lahko odgovorni vodnja del, kdor je najmanj tehnik z dvoletno prakso in strokovnim izpitom. Dvomimo namreč, da bi bilo te delavce, ki so sedaj stari od 50 do 55 let, družbeno koristno poslati nazaj v šolske klopi, da bi si lahko pridobili izobrazbo tehnika. Menimo, da imajo ti delavci toliko strokovnih in življenjskih izkušenj, da bi jim zakonodajalec lahko omogočil pristop k opravljanju strokovnega izpita in omogočil nadaljevati svoje delo.

Sekretariat za industrijo je že v letu 1978 v odgovoru na delegatsko vprašanje obljubil, da bo podprl pobudo združenega dela in ob usklajevanju zakona o graditvi objektov z zakonom o združenem delu uskladil izobrazbo in sposobnosti vseh, ki delajo na investicijskih delih.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Tovariš Alojz Pucelj, delegat iz Novega mesta, ima besedo!

Alojz Pucelj: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje v Zbor občin iz občine Novo mesto k tej točki dnevnega reda predlaga naslednje pripombe oziroma predloge:

1. V 49. členu naj se doda odstavek, ki naj se glasi: »Določila 1. in 3. točke tega člena se smiselno uporabljajo tudi za obstoječe objekte.«

Inšpekcijsko nadzorstvo se v tem trenutku v celoti nanaša na objekte v gradnji, neustrezno pa je urejeno nadzorstvo glede varnosti obstoječih objektov, zato menimo, da bi bilo umestno razširiti pravico gradbene inšpekcije, navedene v 49. členu osnutka zakona, tudi na že obstoječe objekte.

Predvsem za starejše objekte, ki so v rabi, ali pa tudi ne, ni v zadostni meri poskrbljeno za nadzorstvo nad varno uporabo samih objektov in glede vpliva na okolico, ker o stanju in vzdrževanju teh objektov odločajo upravljalci stavb, kar pa vedno ne zagotavlja strokovnega in pravočasnega pristopa k vzdrževanju in sanaciji teh objektov.

Pravica gradbene inšpekcije odrediti odpravo določenih pomanjkljivosti na teh objektih, bi vsekakor pripomogla k zagotovitvi varne uporabe obstoječih objektov.

2. Za 15. členom naj se doda nov člen, ki bi se glasil: »Za 1. točko 66. člena se doda nov odstavek, ki se glasi: Občinska skupščina lahko predpiše, da gradbeno dovoljenje ni potrebno za manjše adaptacije, dozidave in nadzidave, ki pomenijo dopolnitev obstoječih stanovanjskih objektov, če se dela izvajajo pod strokovnim vodstvom osebe z najmanj srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri. Investitor mora ta dela priglasiti organu, ki je pristojen za gradbeno dovoljenje.«

Obrazložitev: Za manjše adaptacije, dozidave, in nadzidave stanovanjskih objektov občanov, ki predvsem pomenijo izpopolnitev stanovanja; to je gradnja sanitarij, vetrolovov in drugih pomožnih prostorov v prizidkih obstoječih stanovanjskih stavb in manjše dozidave za ureditev podstrešnih sob, je ravno tako kot za vse gradbene zadeve potrebno gradbeno dovoljenje in tehnična dokumentacija oziroma je postopek za pridobitev gradbenih dovoljenj povsem enak kot za vse druge nove gradnje.

Navedene adaptacije, dozidave in nadzidave pa so v večini primerov manj zahtevne in tudi manjšega obsega, zato menimo, da bi bila ta dela pod strokovnim vodstvom oseb s srednjo strokovno izobrazbo ustrezne smeri, ki bi tudi izdelala ali pa poskrbela za izdelavo potrebnega projekta, usklajenega z določili 19. člena tega zakona, izvršena ravno tako v skladu z določili veljavnih predpisov, normativov in standardov za take objekte. Priglasitvi del bi morala biti priložena poleg ostalih predlogov tudi izjava odgovornega vodje del, da tako vodstvo prevzema z obveznostjo, da bo pri izdelavi projekta in graditvi upošteval določila tega zakona in drugih predpisov.

V zvezi z izvajanjem manjših adaptacij nastajajo težave že pri izdelavi tehnične dokumentacije, ker organizacije združenega dela, ki izdelujejo projekte, niso zainteresirane za manjša dela. Za občane pa je izdelava tehnične dokumentacije draga, znatno pa se podaljšuje tudi postopek za pridobitev gradbenih dovoljenj.

Predlagana poenostavitev postopka bi vsekakor pripomogla k hitrejši izpopolnitvi in ureditvi obstoječih objektov in torej k izboljšanju stanovanjskih pogojev v zadovoljstvo občanov in ob sočasni zagotovitvi ustrezne kvalitete del. Taka sprememba bi tudi spodbujala občane k intenzivnejši prenovitvi obstoječih stanovanj, zlasti na podeželju, kjer so sedaj stroški za pridobitev

gradbenih dovoljenj oziroma tehnične dokumentacije zelo visoki. Za skupno investicijo za izvedbo teh del se občani tudi zaradi tega manj odločajo, ali pa gradijo brez teh dovoljenj. Tako bi lahko občinska skupščina, glede na specifične regionalne značilnosti stavbnega fonda, spodbudila kvalitetno prenovu stavb ob ohranjanju regionalnih značilnosti.

3. Iz vprašanj upravnega organa, pristojnega za izdajanje gradbenih dovoljenj, povzemamo, da so vprašanja, ki urejajo izkazovanje zagotovljenih sredstev za investicijo po gradbenih predpisih v drugih republikah, po izjavah investitorjev, drugače urejena kot v Sloveniji. To povzroča pri pridobivanju gradbenih dovoljenj investitorjem iz drugih republik, ki gradijo objekte v Sloveniji, določene težave. Ker iz njihove občine teh okoliščin ni mogoče preverjati in urejati, predlagamo, da se ta vprašanja uredijo na republiškem nivoju.

4. Ob tem, ko iščemo načine, kako poenostaviti postopke za pridobitev potrebne dokumentacije za gradnjo objektov, predlagamo, da predlagatelj zakona prouči možnost, da bi se spremenil tudi zakon o sanitarni inšpekciji (Uradni list SRS, 8/73) in zakon o varstvu pred požarom (Uradni list SRS, 2/76) v tem smislu, da poprejšnjo soglasje sanitarne in požarne inšpekcije k gradbenim dovoljenjem ni potrebno.

To bi bilo smiselno še zlasti sedaj, ko se s tem zakonom dopolnjujejo določila, ki urejajo izdelavo tehnične dokumentacije, v povezavi z določili 19. člena zakona o graditvi objektov. 19. člen zakona o graditvi objektov, ki ostane nespremenjen, med drugim določa, da morajo organizacije združenega dela in občani, ki izdelujejo tehnično dokumentacijo, pri njeni izdelavi upoštevati tudi ukrepe, ki so predpisani za varstvo zdravja, za varstvo pred požarom in hrupom, za varstvo zraka in vode pred onesnaževanjem in tako dalje.

Po 20. členu tega zakona pa so dolžni tehnično dokumentacijo opremiti s potrdilom, da je opravljena kontrola tehnične dokumentacije, to je, da je celotna dokumentacija skladna z določili 19. člena tega zakona.

Glede na navedeno menimo, da posebna soglasja sanitarne in požarne inšpekcije k tehnični dokumentaciji torej niso nujna oziroma vsaj ne za objekte, ki se bodo gradili z družbenimi sredstvi, saj organizacije združenega dela, ki izdelujejo tehnično dokumentacijo, zagotavljajo s potrdilom o opravljeni kontroli, da so upoštevani vsi predpisi, torej tudi predpisi s teh področij.

Sanitarna in požarna inšpekcija pa lahko izvršita redno inšpekcijsko nadzorstvo nad gradnjo po 49. a) členu enako kot druge pristojne inšpekcije, ki ne izdajajo soglasij k tehnični dokumentaciji.

Predsednica Silva Jereb: Hyala lepa. Dobili smo tudi pismene pripevke skupine delegatov iz Kranja in pismene pripombe skupine delegatov iz Kamnika. Želi morda še kdo besedo? (Ne.)

Očitno je, da bo za ta zakon v naših občinah velik interes. Najbrž bi bilo prav, če bi tudi s tega mesta priporočila, da bi se takrat, ko bomo dobili še osnutek zakona o urejanju prostora in osnutek tega zakona, potrudili, da bi dali oba zakona na dnevne rede občinskih skupščin kot konferenc delegacij in bi na ta način dobili čimbolj kvalitetne usmeritve za naše delo oziroma za delo Izvršnega sveta.

Današnja razprava je v bistvu potrdila tudi poročila delovnih teles in je šla, kot smo slišali, v to smer, da se, kolikor se da, poenostavijo postopki in

pogoji, zlasti pri manj zahtevnih delih in da se pripravo tega zakona poveže s pripravo drugih zakonov, ki so s tem vsebinsko povezani.

Tovariš Vraničar, želite morda besedo? (Ne.) Tovariš Vraničar je že na začetku povedal, da s temi svojimi sugestijami v bistvu trkamo na odprta vrata Izvršnega sveta in v tem smislu predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbornice in skupščine, pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbornice.

Hkrati z osnutkom zakona naj predlagatelj predloži celovito analizo uresničevanja zakona o graditvi objektov ter na tej osnovi prilagodi in uskladi ta zakon tudi z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ter s pripravljajočim se zakonom o urejanju prostora. Posebno pozornost naj nameni temu, da bo vsebina novega zakona o graditvi objektov glede poenostavitve postopkov in številnosti soglasij za pridobitev dovoljenj za posege v prostor, posebno lokacijskega in gradbenega dovoljenja, usklajena z rešitvami novega zakona o urejanju prostora.

Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva načela, ki izhajajo iz osnutka zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu, ki zadevajo predvsem urejanje odnosov na področju investicij, hkrati pa naj prouči možnost združitve zakona o investicijski dokumentaciji z zakonom o graditvi objektov. Skladnost pravnega sistema in medsebojna usklajenost zakonov, ki je načrtovana tudi v republiški resoluciji o temeljnih zakonodajnih politikah, pa zahtevata, da se k spremembam in dopolnitvam zakona o graditvi objektov pristopi le kompleksno.

4. Osnutek zakona naj Izvršni svet predloži skupaj z osnutkom zakona o urejanju prostora zaradi njune vsebinske povezanosti kot vsebinski sklop.

Želi o takem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Potem pa prosim, da glasujete! Kdor je za, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Obveščam vas, da je naknadno prišla še delegatka iz občine Brežice, tako da je danes na seji navzočih 61 delegatov.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Slavka Polaniča, namestnika republiškega sekretarja za finance. Tovariš Polanič, želite besedo? (Da.)

Slavko Polanič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! S predlogom za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti Izvršni svet izpolnjuje tisti del obveznosti, ki jih ima republika Slovenija do Črne gore za obdobje od leta 1982 pa vse do leta 1985, ki se nanaša na tako imenovana nepovratna sredstva. V preteklih dveh letih oziroma v letu 1980 in pa v letu 1981 smo prav tako z zakonom predpisali združevanje sredstev oziroma zbiranje tega dodatnega prispevka, da smo na ta način izpolnili obveznost republike Slovenije do Črne gore za odpravo posledic potresa. Poleg tega ne-

povratnega deleža oziroma nepovratne obveznosti ima republika Slovenija še kreditno obveznost do Črne gore, in sicer v lanskem letu v višini nekaj nad 450 milijonov in v letošnjem letu prav tako v višini 460 milijonov dinarjev.

Sredstev za pokrivanje te obveznosti zaenkrat iz naših možnih virov ni in prav zato je pravilna ugotovitev Odbora za finance Zbora občin, da moramo z osnutkom zakona o dopolnilnem prispevku oziroma dodatnem prispevku solidarnosti določiti tudi vir za izpolnitev tega dela obveznosti republike Slovenije do Črne gore.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je glede na dejstvo, da so v SR Sloveniji za dodatne prispevke solidarnosti zagotovljena le sredstva za plačilo prispevka brez obveznosti vračila, ocenjeval, da se lahko kreditni del obveznosti za leto 1981 poravna iz kreditnih potencialov temeljnih bank s sedežem na območju SR Slovenije.

Temeljne banke bi lahko po tem predlogu poravnale zakonsko obveznost SR Slovenije in odobrile kredit Črni gori za namene kreditiranja obnove in graditve stanovanj v lasti občanov. V razgovorih s predstavniki nekaterih bančnih organizacij je bil takšen predlog zavržen predvsem z utemeljitvijo, da banke v letošnjem letu niso sposobne zagotoviti sredstev za kreditiranje stanovanjske izgradnje in obnove, predvsem zaradi zneska kredita in zaradi nesprejemljivih kreditnih pogojev, določenih z zakonom o sredstvih za odpravljanje posledic katastrofalnega potresa, v katerem je izrecno določeno, da se ta kredit daje kot brezobrestni kredit z 20-letno odplačilno dobo ter 2-letnim moratorijem.

V nadaljnjih razgovorih je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlagal, da temeljne banke s sedežem na območju SR Slovenije, odobrijo premostitveni kredit SR Sloveniji, kar bi uredili s posebnim zakonom o zadolžitvi SR Slovenije. Premostitveni kredit bi bil v znesku 460 milijonov dinarjev vrnjen bankam iz rednih proračunskih virov v obdobju od leta 1982 do leta 1986. Prevladovala je ocena, da navedenega zneska ni mogoče zagotoviti v letošnjem letu z dodatnimi fiskalnimi obveznostmi. Premostitveni krediti kljub dodatnim obrestnim obveznostim predstavlja določeno časovno razbremenitev v letu izredno ostrih socialnih razmer in neustaljenih gibanj na področju pridobivanja in razporejanja dohodka. Tudi ta predlog Izvršnega sveta je bil zavržen z utemeljitvijo, da sredstev za odobritev premostitvenega kredita ni mogoče zagotoviti v temeljnih bankah brez bistvenega zmanjšanja plana kreditne bilance bank v tekočem srednjeročnem obdobju.

Upošteva je takšne utemeljitve je bil v Izvršnem svetu kot podpisniku družbenega dogovora o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi za odpravljanje posledic naravnih nesreč, oblikovan predlog, da odbor podpisnikov prične postopek sklepanja pri vseh podpisnikih tega družbenega dogovora o uporabi sredstev solidarnosti SR Slovenije za izpolnitev dela obveznosti SR Slovenije za plačilo prispevka kot kredit v znesku 160 milijonov dinarjev, za preostali del obveznosti v višini 300 milijonov dinarjev pa bo SR Slovenija najela premostitveni kredit v temeljnih bankah s sedežem na območju SR Slovenije. Odbor podpisnikov tega družbenega dogovora je zavrnil pobudo Izvršnega sveta, pa tudi temeljne banke niso izrazile pripravljenosti, da bi odobrile premostitveni kredit.

Tako Izvršni svet ugotavlja, da tudi v 4 mesecih letošnjega leta niso zagotovljeni pogoji za izpolnitev sprejetih zakonskih obveznosti. Izvršni svet ocenjuje, da bo v nastalem položaju moral sprejeti intervencijske ukrepe v

okviru svojih pristojnosti ali pa njihov sprejem predlagati Skupščini SR Slovenije. V zvezi s tem je bila namreč predlagana tudi zahteva delegatov v Odboru za finance, da naj bi hkrati z rešitvijo problema nepovratnega dela obveznosti SR Slovenije do Črne gore rešili tudi problem kreditnega dela naše obveznosti do republike Črne gore. Iz tega tudi sledi, da zaenkrat predlagana stopnja 0,8 v tem predlogu za izdajo zakona seveda še ni dokončna, ker računamo, da bo do sestave osnutka tega zakona že rešeno vprašanje valorizacije sredstev za Črno goro, ki se po zakonu morajo valorizirati od leta 1980 naprej in bomo na ta način lahko ugotovili našo definitivno obveznost od leta 1982 dalje in seveda temu primerno prilagodili tudi stopnjo združevanja sredstev oziroma stopnjo tega dodatnega prispevka.

Izvršni svet se v celoti strinja s predlogi delegatov oziroma članov Odbora za finance, predvsem glede odpoklica teh sredstev oziroma plačevanja, in sicer v tem delu, da naj bi se plačevanje tega dodatnega prispevka uredilo na isti način, kot velja to za plačevanje prispevkov za pokrivanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti. Prav tako se Izvršni svet strinja s tem, da se zaenkrat ne oži krog zavezancev tega prispevka. Pri tem poudarjamo, da so bili v preteklosti izraženi pomisleki glede tega prispevka, in sicer, ali je umestno, da plačujejo ta prispevek tudi upokojenci. Zato se Izvršni svet v celoti strinja s stališči Odbora za finance in bo poskušal ta stališča tudi realizirati, skupno z današnjimi pripombami oziroma predlogi delegatov k osnutku zakona o dodatnem prispevku solidarnosti. Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Polanič!

Predlog za izdajo zakona ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Dobili smo tudi pismena stališča Koordinacijskega odbora za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti z obvestilom, da se bo seja udeležila tudi predsednica tega odbora tovarišica Ivica Žnidaršičeva, kar sem povedala že na začetku seje.

Glede na to, da bi vam mogli posredovati stališča samo še na klop, smo bili mnenja, da jih ne bi razmnoževali, temveč bi prosili tovarišico Žnidaršičevo, da seznani zbor s stališči Koordinacijskega odbora pri Predsedstvu Republiške konference SZDL. Prosim!

Ivica Žnidaršič: Spoštovana tovarišica predsednica, spoštovani delegati! Ko danes obravnavate predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982—1985, vas želim seznaniti, da je o tem predlogu za izdajo zakona razpravljal tudi Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze Slovenije. Stališča so naslednja.

Strinjamo se s predlagano rešitvijo v predlogu za izdajo zakona, da se obračunavanje in plačevanje dodatnega prispevka solidarnosti v letih 1982 do 1985 uveljavi na enakih temeljnih načelih, kot je bil zasnovan zakon o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1980 in 1981. Ker predlagana rešitev obremenjuje predvsem osebne dohodke in druge osebne prejeme ter pokojnine, sekretariat koordinacijskega odbora meni, da je v skladu tudi z usmeritvami družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 ter stabilizacijskimi prizadevanji gospodarstva v tem obdobju. Zaradi še vedno nedokončno določene

višine obveznosti in rokov za plačilo dodatnih zneskov obveznosti, ki izhajajo iz valorizacije letnih obveznosti socialističnih republik in pokrajin in ker obveznost SR Slovenije še ni ocenjena na osnovi planiranega deleža družbenega proizvoda SR Slovenije v nominalnem družbenem proizvodu celotnega gospodarstva Jugoslavije v tem obdobju, menimo, da v predlogu za izdajo zakona še ni potrebno sprejeti konkretne stopnje dodatnega prispevka solidarnosti 0,8. Ta se lahko v naslednjih fazah oblikovanja zakona zaradi že navedenih vzrokov še poveča, zato ne bi bilo pametno delovnih ljudi in občanov begati s spreminjanjem teh stopenj že sedaj.

Sekretariat Koordinacijskega odbora se je v razpravi še posebej zadržal ob dilemah, na katere opozarja predlagatelj sam. To so vprašanja glede ukinitve plačevanja dodatnega prispevka solidarnosti od pokojnin. Ob tem bi morali nujno opustiti plačevanja tiste upokojece, ki prejemajo varstveni dodatek, kot je to določal že dosedanji zakon oziroma se dogovoriti o možnostih dodatnega cenzusa glede na višino pokojnine. Zbrati bi bilo treba tudi ustrezne podatke o upokojencih z najnižjimi pokojninami, da ne bi prihajalo do ogrožanja socialne varnosti. Veljalo bi tudi razmisliti o možnosti, da se upokojencem omogoči prostovoljno plačevanje dodatnega prispevka solidarnosti.

Glede obračunavanja plačevanja prispevkov solidarnosti je Koordinacijski odbor mnenja, da naj se obračunavanje plačevanja čimbolj poenoti in uskladi z obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za samoupravne interesne skupnosti, hkrati naj se denar čim dlje ohrani na žiro računih temeljnih organizacij združenega dela ter tako omogoča koriščenje teh sredstev kot likvidnostnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela. Zato smo se tudi nagibali k varianti, da se obračunani prispevek plačuje med 20. in 25. dnevom v mesecu.

Sekretariat je bil enotnega mnenja, da sredstev po tem zakonu, s katerimi izpolnjujemo svojo solidarnostno obveznost do republike Črne gore, ne bi smeli prikazovati v republiškem proračunu, temveč jih izkazovati povsem ločeno, tako da bo razvidno, da gre za solidarnostna sredstva za zagotavljanje obveznosti na zveznem nivoju. Ker dokončna višina obveznosti še ni znana in ker se republike in pokrajine še usklajujejo glede ureditve valorizacije in določene strukture sredstev, ki jih zagotavljajo socialistične republike in pokrajine, menimo, da ne bi bilo potrebno hiteti z osnutkom zakona. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovarišica Žnidaršičeva! Pričnjam razpravo! Besedo ima tovariš Silvo Tratnik, delegat iz občine Logatec. Prosim!

Silvo Tratnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Z zakonom o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1980 in 1981 (Uradni list SRS št. 15/80) je bila sprejeta obveznost v višini 1 % oziroma 0,8 % od bruto osebnih dohodkov, ki bremenijo osebno porabo zaposlenih delavcev.

S predlogom za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985 se predvideva podaljšanje veljavnosti že navedenega zakona na celotno srednjeročno obdobje. V predlaganih tezah predlagatelj ugotavlja, da se obremenjenost osebnih dohodkov ne bi spreminjala v primeru sprejetja tega zakona.

Ob pripravi dogovora o temeljih družbenega plana občine Logatec za obdobje 1981—1985 so pri izračunu o potrebnih sredstvih za financiranje druž-

benih dejavnosti upoštevali dejstvo, da se konec leta 1981 stopnja solidarnosti v višini 0,8 % zaključí in s tem stopnjo vgradi v financiranje družbenih dejavnosti v letih 1982 do 1985. S sprejetjem predlaganega zakona bo prišlo do dodatnega obremenjevanja osebnih dohodkov in s tem osebne porabe, hkrati pa to s sprejetim dogovorom o temeljih plana občine Logatec za obdobje 1981 do 1985 ni bilo dogovorjeno oziroma sprejeto.

Sprejetje tega zakona bo občini Logatec povzročilo znatne težave, ker tovarstna obveznost ni bila vgrajena v bilanco možnosti obsega skupne porabe v tem srednjeročnem obdobju. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala! Želi še kdo besedo? (Da.) Prosim, besedo ima tovarišica Alenka Bonajo, delegatka iz Žalca!

Alenka Bonajo: Pravzaprav nimam veliko pripomb k predlogu za izdajo zakona o dodatnem prispevku. Naša delegacija oziroma naša skupina delegatov niti ne dvomi, da je verjetno sprejetje takega dodatnega prispevka oziroma njegovega podaljšanja v naslednjih letih potrebno, ker Slovenija resnično ne bo mogla zagotoviti dovolj sredstev za pokrivanje obveznosti, ki izhajajo iz obeh zakonov, ki sta citirana v predlogu za izdajo, kot smo ga dobili.

Ne moremo se strinjati z obrazložitvijo za podaljšanje tega zakona, ki jo je predlagatelj navedel pod točko c) na 6. strani. Pravi, da je podaljšanje te dodatne obveznosti potrebno zaradi tega, ker se bodo ob izteku veljavnosti zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1980 in 1981 povečali čisti osebni dohodki in drugi osebni prejemki, obenem pa se bo povečala obremenitev iz dohodka ali obvezno združevanje dela čistega dohodka. S tem mislim, da se bo povečal pritisk na široko potrošnjo in druge oblike osebne in končne porabe in ker je v tem srednjeročnem obdobju naša usmeritev taka, da se te oblike porabe omejujejo, je predlagatelj verjetno menil, da se bo s podaljšanjem te obremenitve osebnih dohodkov ta pritisk zmanjšal. To ne more biti čisto res, in sicer zaradi ugotovitev iz raznih resolucij in drugih priporočil in ugotovitev različnih forumov, da se je zaradi občutnega povečanja cen v zadnjem polletju in zaradi zadrževanja osebnih dohodkov v okvirih sporazumov in resolucije poraba oziroma standard prebivalstva že bistveno znižal in to pri nekaterih kategorijah do te mere, da postaja že kritično, na kar so govorniki predmenoj že opozorili. Glede na to predlagatelj ne more resno utemeljevati svojega predloga na tej podlagi.

Hkrati bi vprašala še tole. Koliko pravzaprav drži ugotovitev na 8. strani pod točko a), kjer je rečeno, da postaja očitno, da se sredstva prispevkov socialističnih republik in avtonomnih pokrajin brez obveznosti vračila ne uporabljajo le za neposredno odpravljanje posledic potresa, temveč tudi za financiranje razvojnih projektov? Poudarjeno je, da so ta sredstva, ki jih zbiramo, posebno ta dodatna sredstva, izraz solidarnosti nas vseh do tistih, ki jih je nesreča prizadela, in da naj se ta sredstva namensko uporabljajo, torej za odpravo posledic. Vprašali bi, če je resnično ugotovljeno, da se ta sredstva namensko uporabljajo, če je kdo v tej zvezi kaj ukrenil oziroma, če je kdo preveril resničnost teh trditev? Hvala.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Davorin Škarabot, delegat iz občine Nova Gorica.

Davorin Škarabot: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! K razpravi so me spodbudile diskusije delegatov. Pridružujem se stališčem, ki so jih podali. Tudi sam sem mnenja, da bi morali pri vseh teh zakonih in pri vsem tem zbiranju sredstev, posebno pri sredstvih solidarnosti, vztrajati na namenski uporabi teh sredstev. To podkrepljujem tudi z obravnavo nekaterih drugih zakonov, ki jih imamo danes na dnevnem redu in ki se nanašajo na sanacijo potresa v Črni gori. Obravnava teh sprememb v nas ne utrjuje prepričanja, da gre za namensko uporabo in da je ta uporaba popolnoma opravičena.

Druga stvar, na katero bi rad opozoril, je ta, da smo se delegati najprej postavili po robu nenačelnosti oziroma nedoslednosti, ki nas spremlja pri predlaganju tega in podobnih zakonov. Te zakone predlagamo in jih obravnavamo kot da so to dodatni, začasni in tako naprej. Na koncu se vse te stvari končajo tako, da so to stalne obremenitve. To izredno otežuje delegatsko delo, ker moramo vse te stvari prenašati med delovne ljudi, občane, ki jim je včasih malce težje kot nam razumeti, zakaj prihaja potem do podaljšanja vseh teh zakonov oziroma obremenitev. Mislim, da je to tudi pomembno politično vprašanje, o katerem bi morali verjetno razmisliti tovariši, ki vse te zakone predlagajo. Ne gre za vprašanje, ali smo za solidarnosti ali ne. O tem nikoli ni bilo dvoma, ne v naši skupščini ne med ljudmi. O tem se nismo nikoli pogovarjali in mislim, da je to ena od osnovnih vrednot naše družbe, ki jo je treba vsekakor še naprej razvijati. Gre za povsem drugo vprašanje, o katerem bi morali razmišljati predlagatelji posameznih zakonov.

V preteklosti, — zdi se mi, da je v obrazložitvi to povedano — je bilo dostikrat zamegljeno prikazovanje teh obveznosti. To smo imeli do sedaj zajeto v osebni porabi. Gre pa le za določene obveznosti republike, sprejete na zvezni ravni. Tu nastopa določena zameglitev, ki verjetno lahko vpliva tudi na odločitve delegatov v delegacijah, pa tudi na nas v skupščini. Zato mislim, da bi bilo prav, da bi do osnutka razčistili vsaj te in morda še nekatere druge dileme, ki se pojavljajo znotraj tega zakona, da bi, ko bomo imeli pred sabo osnutek, lahko bolj kvalificirano razpravljali o posameznih elementih tega zakona. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Da.) Prosim!

Angela Podlesek (iz klopi): Skupina delegatov me je zadolžila, naj podprem razpravo, če bi se v to smer razvila, kot je povedal delegat iz občine Nova Gorica.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Še kdo želi besedo? (Ne.)

Gotovo je hudo v tem času posegati v osebne dohodke. Hkrati pa je bilo ob nesrečah v Jugoslaviji vedno jasno, da smo za solidarnost in mislim, da bi naša današnja razprava morala izzveneti tudi v to smer. Če bi poslušali drugo plat, to je delovne ljudi in občane, bi gotovo lahko slišali, da naši mlini zelo počasi meljejo in da bi bilo dobro, če bi realizirali znani slovenski pregovor: »kdor hitro da, dvakrat da«. To bi se pri njihovem konkretnem delu zelo poznalo.

Če nihče ne želi več razpravljati, potem predlagam tak sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982—1985 se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva pripombe, predloge in mnenja, dane v poročilih delovnih teles zbornice in skupščine in pripombe iz razprave delegatov na seji zbornice.

Tovariš Polanič, vas pa prosim, da bi ob osnutku imeli vse konkretne podatke, da bi lahko odgovorili na vsa morebitna vprašanja.

Kdo je za tak sklep? (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

Nadomestil ga je, kot veste, družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojo predstavnico določil tovarišico Maro Podrekarjevo, republiško svetovalko v Izvršnem svetu. Želite morda besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava predloženi akt v skladu z 295. členom poslovnika Skupščine, to je po hitrem postopku, kar je v spremnem dopisu tudi posebej obrazložil, naša delovna telesa pa se s tem strinjajo.

Želi o takem predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, potem prosim, da glasujete! Kdor je za predlog Izvršnega sveta, da to sprejmemo po hitrem postopku, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog Izvršnega sveta.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala, da nimata pripomb.

Pisemenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979.

Predlog zakona je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v zboru je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa Slavko Polanič. Želi morda kdo od njiju besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste dobili. Dobili ste tudi poročilo naše delegacije o poteku usklajevanja predloga zakona, mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Predlog zakona je obravnavala tudi skupina delegatov, ki smo jo imenovali na začetku seje. Besedo ima tovariš Silvo Gorenc, poročevalec te skupine.

Silvo Gorenc: Skupina delegatov predlaga, da zbor sprejme predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona na glasovanje! Kdo je za? (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Predstavnik naše delegacije v tem zboru je prav tako tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Slavko Polanič.

Osnutek odloka ste dobili. Dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor.

Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop! Kdo je za? (55 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črna gora za leto 1981.

Osnutek odloka je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predstavnik naše delegacije je tovariš Marjan Markovič, predstavnik Izvršnega sveta pa tovariš Slavko Polanič. Želi kdo besedo? (Da.) Prosim! Tovariš Marjan Markovič ima besedo!

Marjan Markovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Namenoma se nisem prej oglasil k razpravi, kajti oba predlagana odloka sta v neposredni in tesni zvezi. Gre namreč za to, da je v prvem odloku, o katerem smo prej glasovali, pravzaprav neposredno uveljavljen matematični avtomatizem, po katerem so bile republikam in pokrajinam razporejene obveznosti v skladu z zakonom, ki ga je sprejel lansko leto 26. marca Zbor republik in pokrajin, se pravi, brez vseh odbitnih postavk, ki so sicer obvezne in naj bi jih predlagatelj upošteval ob določanju vsakoletnih zneskov, ki so jih posamezne republike in pokrajine dolžne prispevati v fond za obnovo in izgradnjo Črne gore.

V zvezi s tem pa bi rad opozoril na naslednje. Kot veste, smo v lanskem zakonu o zagotovitvi sredstev za obnovo in izgradnjo Črne gore opredelili v 2. členu vrsto odbitnih postavk, ki bi prišle v poštev in za katere bi se obveznosti v republikah in pokrajinah morale zmanjševati. V predlogu, ki ga je Zvezni izvršni svet poslal v proceduro, in o katerem bomo odločali v prihodnjih dneh v Odboru za finance in pozneje v Zboru republik in pokrajin, gre v bistvu za to, da je kot odbitna postavka, ki se tokrat pojavlja, zaenkrat samo tisti del oprostitev od carin in uvoznih davščin, ki so jih delovne organizacije in samoupravne interesne skupnosti Črne gore bile deležne ob uvozu najrazličnejših repromaterialov in opreme za obnovo na poškodovanih področjih. Evidentno je, da tako predlagan znesek oprostite kot je zdaj predstavlja samo del. Vztrajamo na tem, da bomo v postopku usklajevanja razčistili vsako postavko posebej, ki se nanaša na odbitne postavke, in sicer tudi na področju carin, kajti do lanskoletnega sprejema zakona o dopolnitvah in spremembah zakona o carinah so vse carinarnice, prek katerih je prihajalo blago v Jugoslavijo, opravile samo registracijo tega in odstopale blago v carinjenje obema carinarnicama na področju SR Črne gore, se pravi v Titogradu in Baru. Pozneje pa, ko je stopil v veljavo ta zakon, so ne glede na to same carinarnice oproščale od carine, ker je pač obstajala zakonska opredelitev, dolžnost in pravica carine, da to dela. Medtem pa evidenca očitno ni popolna, kajti predlagatelj je upošteval samo zneske tistih oprostitev, ki so šle skozi ti dve carinarnici. V tem pogledu bodite brez skrbi, da bomo skušali zadevo v Odboru za finance razčistiti.

S tem v zvezi bi rad dodal samo še to. Gre v bistvu za to, da bomo v usklaževalnem postopku glede tega odloka načeli še nekaj odprtih vprašanj, ki se nanašajo na racionalnost uvoza in oprostitev, predvsem zaradi tega, da bomo v prihodnjem obdobju — spričo tega, da velja taka oprostitev za celoten proces obnove v Črni gori — pri takih odločitvah, kar se da racionalni. V tej smeri bodo šla tudi naša prizadevanja, tako da bo pravzaprav ta odbitna postavka, ki je tokrat upoštevana, samo del tistega, za kolikor se bodo te obveznosti zmanjšale. Kakšen bo rezultat, pa boste videli iz besedila odloka, ki bo objavljen. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Markovič!

Osnutek odloka ste dobili, dobili ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor, ki pa pravi, da dajemo soglasje in pooblaščamo delegacijo, da v postopku usklajevanja uveljavlja pripombe, kot jih je navedel tudi tovariš Markovič na začetku.

Osnutek odloka sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop. Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Slavka Polaniča, namestnika republiškega sekretarja za finance. Tovariš Polanič, želite besedo? (Ne.)

Predlog odloka ste dobili. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta Zboru poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo! Pismenih prijav ni. Imamo pa pismeno pripombo skupine delegatov iz Maribora. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje! Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na pripombe našega Odbora za finance, vsebovane v njegovem poročilu, pa predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep!

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči vprašanja, na katera opozarja Odbor za finance s svojim poročilom z dne 15. 4. 1981, in o rezultatih teh proučitev poroča ter po potrebi tudi predlaga možne spremembe oziroma dopolnitve veljavne ureditve.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Kdor je za, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Tudi nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel tudi ta sklep.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa ZN za človekovo okolje (UNEP).

Osnutek dogovora je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Toneta Poljšaka, namestnika predsednice Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Tovariš Poljšak, ali želiš besedo? (Ne.)

Osnutek dogovora ste dobili. Dobili ste tudi predlog odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi tega dogovora.

Osnutek dogovora so obravnavali Odbor za finance, Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru predložili poročila. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pismenih prijav za razpravo ni. Želi kdo besedo? (Ne.)

Naša skupščina se prvič srečuje s tem problemom. Gre za osnutek, zato konsekvence iz konvencije prihajajo v realizacijo v času, ko se republiški proračun obremenjuje na novo z zneski, ki v proračunih republike niso bili priznani oziroma najbrž tudi ne predvideni.

Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje o predlogu odloka o soglasju in o pristopu k sklenitvi dogovora. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanje.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo in sprejem predloge odlokov, in sicer:

— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo,

— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borbe in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo,

— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev in

— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Predstavnica komisije je tovarišica Mihaela Verbičeva, članica te komisije. Želite morda besedo? (Ne.)

1. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo.

O predlogu odloka pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (57 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Marjan Simič razrešen dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednika Republiškega komiteja za delo in Peter Toš izvoljen za člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednika Republiškega komiteja za delo. Obema želimo na njunih novih dolžnostih veliko uspeha.

2. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borbe in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

O predlogu odloka pričujem razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Če ne, potem prehajamo na glasovanje! Kdo je za predlog odloka? (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Stane Kotnik razrešen dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo ter hkrati imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za borbe in vojaške invalide in Andrej Miklavčič imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

3. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev.

O predlogu odloka začujem razpravo! Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne, potem prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem so bili razrešeni oziroma imenovani: Dore Dovečar razrešen dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve in Edo Gaspari razrešen dolžnosti namestnika predsednika republiškega komiteja za delo, Dore Dovečar imenovan za namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo, magister Ana Popovič imenovana za namestnico predsednika Republiškega komiteja za delo

in Erik Vrenko imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za kulturo in znanost.

4. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil Vlado Potrč s 30. aprilom 1981 razrešen dolžnosti namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve nam je predložila tudi predlog sklepa, ki naj bi ga sprejeli pri tej točki dnevnega reda, in sicer o imenovanju skupine delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju. Komisija predlaga šest skupin delegatov, in sicer:

1. Skupino delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij za področje biotehniških ved: vodja Vlado Kralj, člani pa Dušan Jug, Franc Nelec, Anica Novak in Albina Škapin.

2. Skupino delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij za področje naravoslovja, tehnologije, elektrotehnike in strojništva; vodja Tomaž Kavčič, člani Ivo Bernard, Luka Dolič, Viljem Pahor in Fanči Spes.

3. Skupino delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij za področje arhitekture, gradbeništva in geodezije ter statuta Visoke tehniške šole v Mariboru in njenih visokošolskih temeljnih organizacij združenega dela: vodja Rok Pavšič, člani Miran Blaha, Ivo Miklavčič, Janko Muraus in Matija Pajnkihar.

4. Skupino delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij za področje družboslovnih ved: vodja Marija Weber, člani Peter Hedžet, Mitja Horvat, Marija Masnec in Vladimir Petravič.

5. Skupino delegatov za proučitev statotov pedagoških akademij in statuta Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani: vodja Jolanda Slokar, člani Filip Dolinar, Niko Lukež, Marija Rafolt in Romana Trpin.

6. Skupino delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij za področje medicinskih ved in statotov umetnostnih akademij: vodja Miroslav Samardžija, člani Anton Benedik, Miklavž Kušej, Alenka Saksida in Milena Štifter.

Za koordinatorja tega dela se imenuje tovariš Miro Gošnik.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Najbrž ste zaznali tudi tole spremenbo. V 4. skupini je bil kot vodja predviden tovariš Leopold Slapnik, podpredsednik našega zbora. Ker je v bolnici in nimamo točnih podatkov, kdaj bi se lahko angažiral, smo predlagali to zamenjavo.

Če ne želi nihče razpravljati, potem prosim, da glasujemo tudi o tem sklepu. Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlagani sklep in s tem imenoval skupine delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju.

Vračamo se na 4. točko dnevnega reda.

Gre za spremembe resolucije in prosim poročevalca naše skupine tovariša Silva Gorenc, da povzame besedo. Pismo poročilo ste med tem že dobili!

Silvo Gorenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki ste jo imenovali, je obravnavala osnutek sprememb in dopolnitev zvezne resolucije. Bila je seznanjena tudi s stališči Izvršnega sveta in predlaga, da na podlagi dosedanjih razprav zbor sprejme predlog sklepa, ki je pred vami.

V sklepu ugotavljamo, da so pravzaprav vse tri poglavitne stvari, ki so bile v središču razprave, ustrezno formulirane.

1. Gre za uskladitev resolucije s srednjeročnim planom.

2. Zajete so vse pripombe, ki so bile dane v razpravi.

3. Zdi se nam pomembno opozoriti na tisti del sklepa v točki III., kjer se nalaga Zveznemu izvršnemu svetu, da predlaga ukrepe za povečanje obsega sredstev za spodbujanje izvoza, kakor tudi ukrepe za zmanjšanje splošne porabe v federaciji, v republikah in v pokrajinah.

Ta sklep je samostojen pod številko III. in je sestavni del spremembe resolucije.

Predlagam, da sprejmete predloženi sklep v celoti. Hvala!

Predsednica Silva Jerreb: Hvala! Želi kdo besedo? (Ne.) Sklep smo dobili. Tovariš Gorenc ga je razložil. Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (59 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Po prvem odstavku 40. člena poslovnika Skupščine ima delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim funkcionarjem, ki vodijo delo republiških organov vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo, ali na zadeve iz njihove pristojnosti.

Vprašanja lahko postavi delegat tudi predsedniku skupščine, predsedniku zbora, predsedniku delovnega telesa, ali predsedniku skupščine samoupravne interesne skupnosti na ravni republike, kadar ta enakopravno odloča s pristojnim zborom.

K tej točki dnevnega reda ste dobili delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Brežice in delegatsko vprašanje Davorina Škarabota, delegata iz občine Nova Gorica. Na zboru smo dobili tudi podporo k temu vprašanju, iz občine Ormož, kjer opozarjamo na podoben problem. Prejeli smo tudi delegatsko vprašanje skupine delegatov, imenovane na 53. seji Zbora občin, dne 7. aprila 1981.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Brežice bo odgovoril tovariš Marko Vraničar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo. Prosim, tovariš Vraničar!

Marko Vraničar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Brežice je postavila delegatsko vprašanje o vplivu jedrske elektrarne Krško na okolje.

Svet posavskih občin, ki povezuje občine Brežice, Krško in Sevnica, je na svoji seji 6. 4. 1981 obravnaval vpliv jedrske elektrarne Krško na okolje in ocenil, da bo kljub vsem zagotovilom imela elektrarna vendarle določen negativen vpliv na okolje kot na primer na spremembo klimatskih pogojev zaradi hladilnih stolpov in odtoka neohlajene vode iz hladilnega sistema v reko Savo, s tem pa tudi na podtalnico kot vir pitne vode.

Svet posavskih občin nadalje prosi, naj pristojni republiški upravni organi in drugi odgovorni za to področje dosledno vztrajajo, da bodo vključno z lokacijskimi izpolnjeni vsi pogoji, ki so potrebni za varno in neškodljivo obratovanje jedrske elektrarne v Krškem, posebno zaradi zamude pri gradnji nekaterih naprav, ki pogojujejo kloriranje savske oziroma hladilne vode.

Vprašanje negativnih vplivov na okolje po navedbah delegatov že vnaprej povzroča zaskrbljenost med krajanji, zato prosijo za ustrezna zagotovila o izpolnjevanju pogojev varnosti in neškodljivosti obratovanja jedrske centrale.

Glede na postavljena vprašanja navedene skupine delegatov ugotavljamo, da investitor Jedrska elektrarna Krško in Savske elektrarne Ljubljana pripravljajo skupaj z Republiškim komitejem za energetiko, industrijo in gradbeništvo poročilo o graditvi jedrske centrale, ki bo podrobno obravnavalo tudi vplive jedrske elektrarne Krško na okolje in njeno varnost.

Zato bo v tem poročilu tudi izčrpen odgovor na postavljena vprašanja. Poročilo bo predloženo zborom skupščine naše republike v mesecu maju. Ne glede na to pa bi rad delegatom pojasnil, da je ta trenutek že urejeno vprašanje kloriranja vode, da je ob velikih naporih, ki jih je vložila predvsem delovna organizacija Djuro Salaj, finančna konstrukcija postavljena in da bo do 4. maja predvidoma steklo delo na izgradnji čistilne naprave. Ob tem so tudi sklenjeni ustrezni sporazumi glede podtalnice.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Vraničar! Skupina delegatov iz Krškega bo dobila ta odgovor pismeno in tudi celotno poročilo za vse tri občine.

Na delegatsko vprašanje Davorina Škarabota in skupine delegatov iz Ormoža bo odgovoril tovariš Miha Wohinz, svetovalec v Izvršnem svetu. Prosim!

Miha Wohinz: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na prejšnji seji Zbora občin je delegat vašega zbora tovariš Davorin Škarabot iz Nove Gorice postavil delegatsko vprašanje, ki ga ne bi v celoti bral. Dobili ste ga v gradivu. Gre za vprašanje obveznega vodenja žiro računov za upravne organe in za delovne skupnosti v upravnih organih. Danes slišimo, da so se temu pridružili tudi delegati iz občine Ormož. V imenu Izvršnega sveta dajem tale odgovor.

Z zakonom o temeljih sistema državne uprave in o Zveznem izvršnem svetu ter zveznih upravnih organih je določeno, da vsak upravni organ za ureditve svojih funkcij pridobiva sredstva za delo iz proračuna družbeno-politične skupnosti. Takšna ureditev temelji na samostojnosti in odgovornosti upravnega organa za opravljanje njegovih funkcij, kar je določeno z ustavo.

Navedeni zvezni zakon v skladu s 15. členom zakona o združenem delu nadalje določa, da delavci v upravnem organu oblikujejo delovno skupnost, ki svoj dohodek pridobiva iz sredstev za delo upravnega organa, ob primerni upo-

rabi načel svobodne menjave dela. Ta nova zakonska ureditev pomeni konkretizacijo določb zakona o združenem delu in zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela za upravne organe in njihove delovne skupnosti. Pri tem je temeljno izhodišče, da se sredstva za delo upravnega organa in dohodek delovne skupnosti zagotavljajo za opravljanje funkcij, del in nalog posameznega upravnega organa in da je njihov obseg odvisen od izvršitve s programom določenih nalog.

Sredstva za delo upravnega organa razporeja in o njih odloča funkcionar, ki vodi upravni organ. Delavci delovne skupnosti upravnega organa pa pridobivajo dohodek iz sredstev za delo upravnega organa v obsegu, ki je neposredno odvisen od njihovega prispevka k opravljanju funkcij, del in nalog upravnega organa. Odločanje o dohodku je neodtujljiva pravica delavcev, ki delajo v upravnem organu. Takšna ureditev glede pridobivanja in razporejanja sredstev za delo upravnega organa oziroma dohodka delovne skupnosti zahteva, da se sredstva upravnega organa in dohodek delovne skupnosti vodijo knjigovodsko ločeno, za vsak upravni organ oziroma delovno skupnost. To pa ne pomeni, da mora imeti vsak upravni organ lastno finančno računovodsko službo, temveč je potrebno postaviti takšne organizacijske in tehnične rešitve, ki bodo omogočile racionalno vodenje finančno-materialnega poslovanja.

Republiški zakon o sistemu državne uprave daje možnosti za skupno reševanje vseh tistih zadev in vprašanj, ki so skupnega pomena za vse upravne organe iste družbeno-politične skupnosti in njihove delovne skupnosti, kar velja tudi za opravljanje finančno-računovodskih del in nalog. Tudi uredba o finančno-materialnem poslovanju upravnih organov in delovnih skupnosti teh organov, ki določa način poslovanja, napotuje na skupno opravljanje takih nalog.

Skupna finančno-računovodska služba pa mora biti, ne glede na to, na koliko žiro računih se vodijo sredstva, urejena tako, da zagotavlja ločeno analitično-knjigovodsko evidenco o sredstvih posameznega organa oziroma posamezne delovne skupnosti in da omogoča funkcionarju, ki vodi upravni organ, in delavcem delovne skupnosti, odločanje o sredstvih za delo upravnega organa oziroma dohodku delovne skupnosti.

Skupna finančno-računovodska služba že dalj časa uspešno deluje v republiški upravi pa tudi v nekaterih občinah, na primer v Kranju in Celju. Ob tem kaže opozoriti še na nekatere druge možnosti, za katere se lahko medsebojno dogovorijo upravni organi oziroma njihove delovne skupnosti. Sredstva za materialne stroške, ki jih je težko in nesmotrno ločeno ugotavljati za posamezne upravne organe, na primer stroški za ogrevanje, za električno energijo, najemnina za poslovne prostore in podobno, se lahko zagotavljajo v sredstvih enega upravnega organa, delavci delovnih skupnosti pa se lahko sporazumejo o združevanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo, za počitniško dejavnost in za druge skupne potrebe. Take in podobne rešitve hkrati vplivajo tudi na racionalnejše finančno materialno poslovanje.

Problem, ki ga nakazuje delegatsko vprašanje, je značilen zlasti za občinske upravne organe in njihove delovne skupnosti. Te so prej po starem zakonu, da tako rečem, v skladu z možnostjo, ki jo je kot izjemo že takrat dopuščal zakon o samoupravljanju delovnih ljudi v upravnih organih iz leta 1965, predstavljale eno delovno skupnost, do katere je pravice in dolžnosti

predstojnika opravljaj tajnik občinske skupščine. Z novimi odloki o organizaciji občinskih upravnih organov so bile kljub drugačnim usmeritvam — to moram poudariti — uveljavljene nekatere nesmotrne rešitve, katerih posledica je veliko število majhnih upravnih organov s tremi, štirimi, pa tja do 8 delavcev. Takšno stanje seveda terja, da v posameznih občinah ponovno proučijo tudi smotrnost organizacije občinskih upravnih organov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo zagotovil, da bodo pristojni republiški upravni organi v sodelovanju s Službo družbenega knjigovodstva in upravnimi organi občinskih skupščin, ki že imajo organizirano skupno finančno računovodsko službo, ponovno proučili ta vprašanja, pripravili predloge strokovnih rešitev in po potrebi tudi organizirali poseben razgovor z ustreznimi strokovnimi službami v občinah. Poleg tega pa bo to vprašanje tudi posebej obravnavano v informaciji Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o družbeni preobrazbi državne uprave, ki bo skupaj s predlogi ukrepov predložena v kratkem Skupščini SR Slovenije. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Besedo ima tovariš Davorin Škarabot! Prosim!

Davorin Škarabot: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pozorno sem poslušal ta odgovor, vendar moram reči, da v celoti z njim nisem zadovoljen, zlasti ne z vidika reševanja problema, ki je bil nakazan.

Mislím, da delegati, morda govorim tudi v vašem imenu, vsekakor pa v imenu delegatov iz Nove Gorice, velikokrat ne poznamo posledic posameznih zakonov, ki jih sprejemamo. Vpeljali smo navado, da predlagatelj posameznega zakona na koncu obrazložitve zapiše, ali bo zakon zahteval dodatna finančna sredstva ali ne. To mislim, da je sicer dobra navada in dober način, ki naj pokaže direktno obremenitev, ki bi jo posamezen zakon prinesel s seboj. Vendar mislim, da te direktne obremenitve niso vse. To ni vse tisto, kar lahko izvajanje posameznega zakona prinese s seboj. Mislim, da v tem konkretnem primeru organizacijska izvedba tega zakona prinaša s seboj veliko obremenitev.

Strinjam se s tovarišem Wohinzem, da je mogoče v skupni finančni službi rešiti določene probleme. Želel bi opozoriti, da imamo tudi pri nas v Novi Gorici skupno finančno službo, ki zmanjšuje določene izdatke in določeno obremenitev, vendar bistveno ne more zmanjšati nalog in opravil, ki so pogojena z ustanovitvijo žiro računov vseh teh delovnih skupnosti posameznih organov in tako naprej. Mislim, da bi o teh stvareh kazalo razmisliti. Vsekakor bomo o tem odgovoru razpravljali na delegaciji, pa tudi v okviru drugih organov in potem na podlagi teh razprav skušali zaključiti in morda tudi ponovno obravnavati to stvar pred skupščino.

Predsednica Silva Jereb: Tovariš Wohinz je na koncu tudi povedal, da bo Izvršni svet pripravil konkretne ukrepe vključno s spremembami predpisa.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov, imenovane na seji 7. aprila, glede kompenzacij za perutninsko meso, bo odgovoril tovariš Aleksander Škraban, namestnik predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

Aleksander Škraban: Na 53. seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije dne 7. aprila 1981 je skupina delegatov glede na razpravo na seji Zbora postavila naslednje delegatsko vprašanje.

V predlogih ukrepov za kompenzacije cen osnovnih prehrabnenih proizvodov v letu 1981 Izvršni svet ne omenja kompenzacij za perutninsko meso. Ker so bili ukrepi za zadrževanje cen vseh vrst mesa, razen perutninskega, uveljavljeni s 23. februarjem 1981, naj Izvršni svet pojasni, zakaj za perutninarstvo kompenzacije niso predvidene.

Odgovor: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se je v zvezi s problematiko preskrbe in cen svežega mesa dne 23. februarja 1981 na sestanku s predsedniki izvršnih svetov občinskih skupščin, mesta Ljubljane in Obalne skupnosti Koper dogovoril, da se priznajo višje odkupne cene. Razlika med sedanjimi drobnoprodajnimi cenami v Sloveniji in cenami, ki izhajajo iz višje odkupne cene, pa bo pokrita s kompenzacijami.

Predsednica Silva Jereb: Odgovor boste dobili tudi pismeno.

Na današnji seji zbora bomo poslušali tudi odgovor na vprašanje skupine delegatov mesta Ljubljane, ki ga je postavila na 52. seji Zbora občin, 25. marca. Na vprašanje skupine glede nakupa opreme za znanstvene inštitucije bo odgovorila tovarišica Cvetka Selšek, pomočnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Prosim!

Cvetka Selšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Na delegatsko vprašanje skupine delegatov Skupščine mesta Ljubljana glede nakupa opreme za znanstvene institucije, daje Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naslednji odgovor:

Skupščina Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino je na seji dne 31. marca 1981 sprejela usklajene plane ekonomskih odnosov s tujino skupnosti ter njenih posameznih članic, to je temeljnih organizacij združenega dela. Na podlagi plana uvoza in izvoza blaga, storitev ter izvrševanja plačil, ki ga je Raziskovalna skupnost Slovenije predložila za usklajevanje z drugimi organizacijami združenega dela v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino je bilo v postopku usklajevanja raziskovalni dejavnosti zagotovljeno iz tistega dela deviz, ki jih organizacije združenega dela v SR Sloveniji združujejo za potrebe dejavnosti posebnega družbenega pomena, 40 milijonov dinarjev konvertibilnih deviznih sredstev. To je toliko, kolikor je 16. enota, to je Raziskovalna skupnost Slovenije planirala za zadovoljitev svojih potreb v letu 1981.

Iz razprave na seji Skupščine Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino dne 31. 3. je bilo ugotovljeno, da Raziskovalna skupnost Slovenije v postopku planiranja ni pravilno ocenila svojih potreb po uvozu blaga in storitev. Kljub temu je bila pri usklajevanju planov njihova napaka kasneje upoštevana, tako da združeno delo Slovenije za potrebe raziskovalne dejavnosti združuje v letošnjem letu za 69 108 000 novih dinarjev konvertibilnih deviznih sredstev. O uporabi teh sredstev članice Raziskovalne skupnosti Slovenije samostojno odločajo. Upoštevati pa morajo na zadnji skupščini Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino dogovorjeno opredelitev, da je od te vrednosti mogoče le 90 % nameniti za prijavljanje novih poslov uvoza opreme.

Ukrepi, ki jih je Zvezni izvršni svet v letu 1980 zaradi neugodnih gibanj zunanjetrgovinske menjave sprejel na področju uvoza opreme, še vedno veljajo in trenutno ni mogoče prijavljati nobenih poslov za uvoz opreme, razen določenih izjem. Opremo bo mogoče uvažati takoj, ko se bodo zunanjetrgovinska gibanja popravila in odpravili vzroki, ki so narekovali trenutne omejitve.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije podpira rešitve, dogovorjene v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, in bo v okviru svojih pristojnosti pripravil ustrezne ukrepe za njihovo realizacijo. Hvala lepa.

Predsednica Silva Jereb: Še en odgovor na vprašanje ljubljanske delegacije, in sicer glede administrativnih ukrepov za izplačevanje dnevnic, kilometrin in drugih nadomestil znanstvenim delavcem. Odgovor bo dal tovariš Jože Humer, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kulturo in znanost!

Jože Humer: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje je zastavljeno takole: Z administrativnimi ukrepi smo omejili izplačevanje dnevnic, kilometrin in drugih nadomestil in s tem na mnogih področjih povzročili velike težave. S tem je znanstvenim delavcem v veliki meri omejeno sodelovanje na raznih strokovnih srečanjih, izmenjava novih znanj in zmanjšano znanstveno sodelovanje.

Izvršni svet odgovarja takole: Na podlagi zakonov o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje dnevnic za službena potovanja, nadomestil za prevozne stroške na službenem potovanju, izdatkov za reprezentanco in propagando, izdatkov za avtorske honorarje in izdatkov po pogodbah o začasnem ali občasnem delu po prvem trimesečju, je bilo tudi v raziskovalni dejavnosti omejeno izplačevanje družbenih sredstev za take namene.

Na področju raziskovalne dejavnosti so te omejitve povzročile določene težave, tako kot so jih povzročile tudi na drugih področjih združenega dela, čeprav je zakon dopuščal nekatere izjeme, med drugim tudi za raziskovalno dejavnost, tako na primer za izvedbo znanstvenih raziskovanj, za pripravo dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov, organiziranje mednarodnih srečanj v Jugoslaviji ter udeležbo na mednarodnih srečanjih v skladu s prevzetimi obveznostmi, določenimi s programom pristojnih organov. Večje težave pa so nastajale zlasti pri uresničevanju občinskih akcij, kot na primer znanstvenih posvetov in podobno.

Aneks k družbenemu dogovoru o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog, ki sedaj ureja ta vprašanja namesto zakona, upošteva pozitivne in negativne izkušnje dosedanjega urejanja teh odnosov. Tako pri izplačilih avtorskih honorarjev za področja znanosti, izobraževanja, kulture in informativne ter založniške dejavnosti določi obseg teh stroškov pristojni organ upravljanja s sklepom. Zunanjih omejitev torej ni.

Pri obravnavanju dnevnic in potnih stroškov pa aneks predvideva izjeme za stroške, ki nastajajo kot rezultati občasnih akcij oziroma določa porabo sredstev za te namene s sklepom pristojni organ upravljanja, kadar gre za dejavnosti, ki jih v preteklem letu delavci niso opravljali. Pri aktivnostih, ki imajo stalen značaj, pa se morajo uporabniki družbenih sredstev ravnati po

družbeno dogovorjenih usmeritvah in je njihova rast omejena z rastjo dohodka oziroma skupnega prihodka. Hvala lepa!

Predsednica Silva Jereb: Hvala lepa! Želi še kdo od delegatov postaviti kakšno vprašanje? (Da.) Besedo ima tovariš Janko Pučnik, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Janko Pučnik: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Na zadnjem zasedanju zborov Skupščine občine Ljubljana-Bežigrad smo sklenili postaviti naslednje vprašanje:

Zakaj se dosledno ne uresničuje že podpisani sporazum, ki je bil sklenjen med Iskro-Gorenjem in Elektrotehno, kar zadeva razvoj računalništva v Sloveniji, saj je med nosilci tega razvoja v družbenem planu Slovenije tudi delovna organizacija Delta, v sestavi Elektrotehne, ki je v naši občini?

Uresničevanje tega sporazuma je za nas izredno pomembno, saj je v tesni zvezi z rastjo družbenega proizvoda!

Predsednica Silva Jereb: Želi še kdo postaviti kakšno vprašanje? (Ne.)

Če ne, potem vas obveščam, da smo, kolikor je sedaj znano, pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom.

Preden zaključim, bi vam rada zaželela prijetne praznike!

Ker je dnevni red seje izčrpan, se vam zahvaljujem za udeležbo in za razpravo. Zaključujem 54. sejo Zbora občin.

(Seja zbora je bila zaključena ob 11.50.)

družbenopolitični zbor

48. seja

(18. februarja 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora.

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Tina Tomlje: Pričenjam 48. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Obveščam vas, da so svojo odsotnost z današnje seje opravičili: Jože Božič, Majda Gaspari, Stane Gavez, Tone Krašovec, Dino Pucer, Ciril Sitar, Aleksander Varga in Angelca Vrbnjak.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 47. seje zbora;
2. osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985;
3. volitve in imenovanja;
4. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog dnevnega reda.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 47. seje zbora.

Zapisnik ste prejeli. Ali predlaga kdo kakšne popravke ali dopolnitve zapisnika? (Ne.) Dajem na glasovanje zapisnik 47. seje zbora. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnik 47. seje zbora.

Obveščam delegate, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali poročilo o stanju in nalogah na področju cen, ki ga bo dal tovariš Vladimir Klemenčič, pod-

predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, zato prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora in vabim delegate, da se udeležijo skupnega zasedanja vseh zborov v veliki dvorani republiške Skupščine.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.10 in se je nadaljevala ob 10.12.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pravkar smo poslušali poročilo Izvršnega sveta o stanju na področju izvajanja politike cen. Preden preidemo na dnevni red, bi vas vprašala, če kdo želi komentirati to poročilo? Vzeli smo ga le na znanje. (Ne.)

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985.

Osnutek družbenega plana in spremembe in dopolnitve osnutka je Skupščini SR Slovenije predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli predlog sklepa, ki naj bi ga zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda, in dopolnjene in spremenjene načelne pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želite besedo, tovariš Samar? (Da.) Prosim, besedo ima tovariš Samar.

Milivoj Samar: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se je ob oblikovanju osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 zavzemal predvsem za tako vsebino tega akta, na podlagi katere bi bil dosežen napredek v krepitvi sistemske funkcije planiranja. Prav tako se je zavzemal za uskladitev celotne vsebine plana s sprejetimi dogovori o temeljnih družbenih planov in z globalnimi skupnimi interesi ter cilji družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije. V ospredju teh prizadevanj je bilo zlasti uveljavljanje koncepta ekonomske stabilizacije, ki se je med drugim že konkretnije nakazoval s tako imenovano »zeleno knjigo«, z že sprejetimi političnimi dokumenti in z zagotavljanjem odločilnega položaja združenega dela v razpolaganju z dohodkom in celotnimi sredstvi družbene reprodukcije kot ene izmed pomembnih osnov za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Preneseni problemi iz prejšnjega planskega obdobja in razmere v svetu terjajo, da se v Jugoslaviji opredeljujemo za relativno nižjo gospodarsko rast. Predvidena 4,5% stopnja gospodarske rasti je za petino manjša kot je bila dosežena v preteklem petletju. Med drugim vplivajo na tak materialni razvoj neravnovesje v menjavi s tujino in omejene možnosti nadaljnega angažiranja tujih sredstev. Zaradi tega se bo treba bolj opreti na realno domačo akumulacijo in povečevati izvozne dosežke. Ta, za naše razmere skromna rast dopušča počasnejšo stopnjo rasti zaposlenosti, to je 2,5%, ob 2% rasti produktivnosti dela letno.

Glede na zakonsko načelo sočasnosti planiranja in zakonske osnove, na katerih mora temeljiti zvezni družbeni plan, se je Izvršni svet zavzemal za vgrajevanje rezultatov planiranja na območju naše republike v zvezni plan, hkrati pa pripravljaj republiške planske akte tako, da je v njih vgra-

jeval skupno opredeljene cilje in naloge. V tem smislu se razvojni cilji, vsebovani v predlogu družbenega plana Slovenije za obdobje 1981—1985, opirajo na skupne razvojne cilje in naloge v Jugoslaviji, ki predpostavljajo nadaljevanje stabilizacijske politike, kot ene izmed poglavitnih usmeritev razvoja v novem srednjeročnem obdobju v Jugoslaviji.

Akt, kakršen je predložen, je v določeni meri odpravil ali ublažil nekatere dosedanje neuskklajenosti z dogovori, ki tvorijo temelj družbenega plana Jugoslavije, hkrati pa bolj poudaril stabilizacijsko usmerjenost in kot enega poglavitnih pogojev za to tudi večjo izvozno usmerjenost našega gospodarstva.

Ob tem pa je osnutek tega akta še vedno premalo dosleden glede konkretizacije obveznosti republik in avtonomnih pokrajin, izvajanja s planom določenih nalog pri uveljavljanju koncepta stabilizacije prek konkretne razvojne in ekonomske politike in pogojev za izvedbo ciljev, na podlagi katerih naj bi bil izvoz najpomembnejši generator razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

V postopku sodelovanja pri pripravi osnutka tega akta je Izvršni svet obvestil o svojih pripombah, ugotovitvah in predlogih organe te Skupščine in hkrati sodeloval pri usklajevanju teh pripomb, ugotovitev in predlogov z odbori zborov Skupščine in zvezno delegacijo. Rezultat usklajevanja so tudi pripombe, ki ste jih prejeli danes na klop in ki v določeni meri dopolnjujejo pripombe, ki so jih delegati sprejeli s sklicem seje. Dopolnitve pripomb so zaradi večje preglednosti navedene z velikimi črkami.

Pri samem oblikovanju besedila pa je prišlo do treh napak, na katere posebej opozarjam.

Na 4. strani v točki 7., kjer predlagamo dopolnitve točke 3.7 se doda novo besedilo, in sicer je potrebno v drugi vrsti za navedbo o tem, da naj bi bila način uporabe sredstev in zadolževanje v tujini predvsem v funkciji izvoza, postaviti vejico tako, da se ne bi razumelo morda, da bi začeli izvažati stabilizacijo.

Druga napaka se je prikradla pri prepisovanju na 14. strani spodaj, v točki 4, in sicer to, kar je napisano z velikimi črkami: »obvladovanje ponudbe in povpraševanja«, je odveč, ker menimo, da je blagovni režim uravnavanja zunanjetrgovinske menjave, kolikor ga bomo imeli v takšni funkciji, le dodatni inštrument zaščite. Hkrati pa na 15. strani, v drugi vrstici manjka besedilo, kjer govorimo, da bi bili blagovni režimi dolgoročno usmerjeni prek kontingentov, in sicer: »na podlagi usklajenih materialnih bilanc proizvajalcev in potrošnikov določenega blaga«. Te je le dopolnitev. Menim, da same pripombe, tako kot so posredovane in so rezultat ugotovitev Izvršnega sveta in razprave v delovnih telesih zborov te Skupščine, jasno nakazujejo pri oblikovanju besedila osnutka družbenega plana usmeritev na ureditev in izboljšave tistih področij, ki bodisi v dogovorih niso dovolj jasna bodisi niso dokončno opredeljena, ali pa je samo besedilo dvoumno.

Menimo, da bi se bilo potrebno usmeriti predvsem na reševanje vprašanja stabilizacije ekonomskih odnosov s tujino in na reševanje vprašanj kreditno-monetarne politike. Pri slednji ne le z vidika stabilizacije, ampak tudi z vidika nadaljnjega dograjevanja sistema na tem področju, da bi dejansko samoupravni sistem bolj zaživel tudi na tem področju.

S temi pripombami smo skušali v zvezi z dograjevanjem samega sistema načrtati nekatere naloge in jih tudi časovno opredeliti tako, da bi v tem srednjeročnem obdobju ali do konca srednjeročnega obdobja opravili in rešili

te naloge, poleg tistih, ki so že dogovorjene v decembru prejšnjega leta s sprejetimi dogovori in ki dejansko pomenijo, prav zaradi tega, ker jih bomo v večji meri reševali šele v 1981. letu, določene ovire pri koncipiranju boljšega družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985, ker smo pri nekaterih rešitvah še vedno v fazi prehodnega obdobja in usklajevanja.

Ne bi posebej komentiral samega besedila. Mislim, da so s pripombami, čeprav ste jih danes prejeli na klop, rešitve dovolj očitne. Morda bi se po potrebi vključil v razpravo, če bi bilo treba pojasniti posamezne postavke. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Poročevalka Odbora za družbeno-ekonomske odnose, tovarišica Angelca Vrbnjak, ni navzoča. Besedo ima tovariš Jože Globačnik.

Jože Globačnik: Tovarišice in tovariši delegati! Ne bom govoril v imenu odbora, ampak v imenu medzborovske delovne skupine, ki me je zadolžila, da namesto predložitve pismenega poročila zbor obvestim o njenem delu pred pričetkom razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Zbori te Skupščine so skupino zadolžili, da spremlja pripravo planskih aktov za srednjeročno obdobje, v katerega smo pred kratkim vstopili. Opozorim naj na nekatera najpomembnejša vprašanja iz dosedanje razprave o tem aktu.

Osnutek plana so obravnavala vsa pristojna delovna telesa in delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, ki so v razpravi izhajali iz do sedaj izraženih stališč, mnenj in predlogov v zvezi z obravnavo dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije, letošnje zvezne resolucije in njenih spremljajočih aktov, sprememb sistema financiranja funkcij federacije ter uresničevanja stabilizacijskih usmeritev, izvozne naravnosti ter drugih obveznosti, sprejetih z dogovori o temeljih družbenega plana Jugoslavije.

Posebna pozornost je bila v razpravah namenjena trem ključnim vprašanjem, in sicer stabilizacijski naravnosti osnutka plana, opredelitvi izvoza kot temeljne naloge in predpogoja za doseganje načrtovanega razvoja ter vprašanjem skladnosti v osnutku predloženih usmeritev in ukrepov s sistemskimi rešitvami na posameznih področjih družbene reprodukcije.

Posebej pa je bila ocenjevana skladnost osnutka z vidika sistema samoupravnega družbenega planiranja.

Na teh osnovah in upoštevanje stališča in usmeritve, sprejete v okviru Socialistične zveze in Sindikatov, je skupina delegatov na seji dne 16. 2. 1981. leta oblikovala predlog sklepa, ki ste ga danes prejeli na klop.

Skupina delegatov je torej obravnavala osnutek plana po opravljenih razpravah v delovnih telesih in v delegaciji Zbora republik in pokrajin. Zato predlog sklepa pomeni strnjen povzetek vseh izraženih stališč in mnenj, pripomb in predlogov iz teh razprav.

V predlogu sklepa so opredeljena le tista načelna stališča in usmeritve, ki so temeljnega pomena za pripravo predloga in ki naj bi jih naša delegacija uveljavljala v nadaljnjem postopku usklajevanja. Hkrati pa pomenijo tudi okvir za vrsto konkretnih pripomb in predlogov, ki jih je na podlagi dosedanjih razprav v delovnih telesih te Skupščine in v delegaciji predložil Izvršni svet.

Tudi ta akta ste z dopolnitvami, ki izhajajo iz dosedanjih razprav, prejeli danes na klop. V zvezi s temi konkretnimi pripombami in predlogi pa vas želimo obvestiti, da je skupina delegatov obravnavala opredelitve Izvršnega sveta z dne 6. 2. 1981, ki smo jih prvotno prejeli za današnjo sejo s sklicem, ustno pa je bila seznanjena tudi z določenimi spremembami in dopolnitvami teh stališč.

V predlogu sklepa, pri katerem je aktivno sodelovala delegacija te Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, so opredeljene ključne naloge in usmeritve na področju stabilizacije, ukrepi, ki jih je potrebno sprejeti za doslednejše uveljavljanje sistemskih rešitev ter naloge, ki jih je potrebno opraviti glede na sistem samoupravnega družbenega planiranja.

V zvezi z uresničevanjem sprejete stabilizacijske naravnosti je v predlogu sklepa skupine delegatov opredeljeno, da je potrebno ponovno preveriti in uskladiti delež investicij v družbenem proizvodu, predvsem z vidika realnih dohodkovnih možnosti združenega dela ter da je potrebno opredeliti osnovna razmerja investicij na ključnih področjih družbene reprodukcije. Izvozu je namenjena posebna pozornost, saj izvoz kot temeljna in prioriteta naloga v osnutku plana ni povsod temu primerno opredeljen. Zato je v predlogu sklepa posebej določeno, da je potrebno v okviru kriterijev za nove investicijske odločitve zagotoviti prednost naložbam za proizvodnjo za izvoz, da je potrebno bistveno izboljšati strukturo izvoza in da je nujno opredeliti v planu, katero proizvodnjo za nadomeščanje uvoza bomo prioritarno razvijali.

V predlogu sklepa so opredeljene tudi naloge glede uveljavljanja ekonomskih zakonitosti in ugotavljanja enotnega jugoslovanskega trga, saj se na tem področju srečujemo z vrsto perečih problemov. Opredeljene so tudi nujne usmeritve glede povečanja realne amortizacije in glede skladnosti gibanja vseh oblik porabe, pri čemer je posebej opredeljeno, da je glede obsega proračuna federacije potrebno uveljaviti sklep, ki ga je ta Skupščina sprejela v zvezi s sistemom financiranja federacije.

V zvezi z doslednejšim uveljavljanjem sistemskih rešitev so v sklepu opredeljeni ukrepi, ki bi jih bilo potrebno sprejeti za spodbujanje samoupravnega združevanja dela in sredstev in za uresničitev načel skupnega deviznega priliva ter njegovega združevanja na samoupravnih osnovah, pri čemer je še posebej opredeljena zahteva glede opredelitve kriterijev za zadolževanje v tujini.

Posebej je opredeljeno, da je potrebno dosledneje uveljavljati in razvijati sistem monetizacije in da je potrebno odpraviti zagotavljanje sredstev za vse oblike končne porabe iz primarne emisije.

Posebej bi želel opozoriti na stališče, da je potrebno pri opredeljevanju nalog in ciljev dosledno izhajati iz obveznosti, ki so jih sprejele republike in avtonomni pokrajini z dogovorom o temeljih družbenega plana Jugoslavije in da je potrebno v nadaljnjih postopkih usklajevanja uskladiti in konkretizirati nekatere presplošne obveznosti iz osnutka plana in dogovora o temeljih plana. Gre za pomembno nalogo, saj smo v dosedanjih razpravah ugotovili, da je nedorečenost in presplošnost nekaterih obveznosti in nalog osnovna pomanjkljivost osnutka plana. S tem v zvezi je v stališčih opredeljeno, da je potrebno, kolikor v postopku usklajevanja ne bo mogoče doseči takšne konkretizacije, v planu opredeliti nalogo, da bodo konkretne obveznosti usklajene in določene najkasneje v enem letu po sprejetju družbenega plana.

Glede na to, da so v planu in tudi v dogovorih predvideni še posebni dogovori, ki pa ne bi smeli pomeniti dodatnih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije, je posebej določena obveznost, da se morajo v planu določiti tudi vsebinski okviri in osnovne usmeritve za obveznosti, ki bodo določene s temi dogovori.

Skupina delegatov je obravnavala tudi konkretne pripombe in predloge za spremembe in dopolnitve osnutka plana, ki jih je oblikoval Izvršni svet, kar pomeni, glede na to, kar sem povedal, da bi bila sedanja točka I. stališč Izvršnega sveta nadomeščena s sklepi, ki jih skupina predlaga zboru.

V razpravi je bilo ocenjeno, da so te konkretne pripombe in predlogi pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih zborov in te Skupščine in da so v skladu z načelnimi stališči in usmeritvami, opredeljenimi v predlogu sklepa. Zato jih je skupina delegatov v celoti podprla, ob tem pa opozorila, da je potrebno določene opredeliti tiste pripombe, ki se nanašajo na oblikovanje sredstev zveznega proračuna, proizvodnjo hrane in na blagovni režim, s katerim se uravnava zunanjetrgovinska menjava.

Gre v glavnem za naslednje pripombe, ki jih je skupina obravnavala na seji, 16. tega meseca.

V zvezi z oblikovanjem sredstev zveznega proračuna je skupina menila, da ni sprejemljiva opredelitev, naj bi ta sredstva naraščala po stopnji 23 %, ampak je potrebno utemeljiti le globalno zaostajanje za rastjo družbenega proizvoda. Zato je potrebno opredeliti, da se bo obseg teh sredstev oblikoval na podlagi programov dejavnosti posameznih uporabnikov sredstev proračuna federacije z vsakoletno resolucijo in da se primarna emisija po 1983. letu ne sme uporabljati za financiranje zveznega proračuna.

Na področju kmetijstva je potrebno bolj poudariti predvsem ukrepe in naloge, ki naj zagotovijo uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov na tem področju, in sicer osnove za hitrejšo vključevanje kmetov v družbeno organizirano proizvodnjo, dohodkovno motiviranost za večjo proizvodnjo in stabilne pogoje gospodarjenja ter na teh osnovah socialno varnost, ki naj pospeši proizvodnjo za trg.

Glede ekonomskih odnosov s tujino pa je skupina menila, da je potrebno določno opredeliti, da mora biti blagovni režim v funkciji razvoja, da mora obvladovati ekonomske zakonitosti na trgu in da mora biti, kot eden izmed pomembnih pogojev gospodarjenja, pravočasno dogovorjen in znan združenemu delu. Prav tako je potrebno opredeliti, da morajo biti ukrepi v okviru blagovnih režimov, na primer, kontingenti in podobno, določeni na podlagi dogovorov republik in avtonomnih pokrajin ter da morajo biti v funkciji razvojnih nalog.

V zvezi s temi pripombami skupine želim opozoriti, da je predstavnik predlagatelja na seji skupine soglašal s temi pripombami in da je sprejel obveznost, da jih bo upošteval pri pripravi prečiščenega besedila konkretnih pripomb in predlogov.

Danes smo se poročevalci za seje posameznih zborov sestali in ugotovili, da je predlagatelj, torej Izvršni svet, pripombe skupine upošteval in so razvidne iz prečiščenega besedila, ki nam ga je Izvršni svet danes predložil na klop, in sicer na straneh 12., 13. in 14.

Skupina delegatov predlaga, da sprejmete predlog sklepa ter konkretne pripombe in predloge, ki so razvidni iz prečiščenega besedila stališč Izvršnega sveta, ki smo jih danes prejeli na klop. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Želi morda besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Emil Šuštar.

Emil Šuštar: Tovarišice in tovariši! Glede na to, da vse dosedanje razprave potrjujejo, da so oblikovane pripombe v sedanih razpravah bolj ali manj enake, bi vendarle hotel iz razprav v okviru Zveze sindikatov omeniti nekaj osnovnih poudarkov iz te razprave oziroma posredovati le nekaj splošnih pripomb k osnutku družbenega plana Jugoslavije.

Najprej naj povem, da soglašam s predlaganim sklepom, ki naj bi ga sprejela Skupščina SR Slovenije in v bistvu omogočila delegaciji v Zboru republik in pokrajin nadaljnje usklajevanje.

Tudi v razpravah v Sindikatih smo ugotovili, da je obravnavani akt sicer oblikovan tako, da zagotavlja v glavnem uresničevanje politike gospodarske stabilizacije, kljub temu pa smo menili, da še ni dovolj celovit akt, ki bi zelo konkretno nakazoval družbeni razvoj v tem srednjeročnem obdobju. Tudi naša ocena je, da je prerahla povezanost z dogovorom o temeljih plana in da so v njem preveč splošno opredeljeni ukrepi ekonomske politike, tako da ne daje dovolj trdne podlage za uresničevanje zastavljenih skupnih interesov in ciljev razvoja v tem srednjeročnem obdobju.

Izvajanje investicij oziroma stabilizacije temelji predvsem in v glavnem na omejitvah, namesto da bi skušali v tem planu nameniti več pozornosti uveljavljanju kvalitete in dejavnikov v proizvodnji in pa seveda tudi pogojem za povečanje proizvodnje in njeni izvozni usmerjenosti.

V nadaljnjih pripravah je zato potrebno osnutek plana v nekaterih pomembnih opredelitvah spremeniti in dopolniti tako, da bo v večji meri in dosledneje izražal prek konkretnih ukrepov stabilizacijsko in predvsem izvozno usmeritev.

Glede na to, da so v obravnavanem osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 predvideni nekateri posebni dogovori na ravni federacije, o katerih je govoril tudi tovariš Globačnik, ter je postopek usklajevanja z dogovorom o temeljih plana zaključen, menimo, da bi bilo glede omenjenih posebnih dogovorov v tem planu treba določiti vsa načela za oblikovanje navedenih dogovorov in pa vsaj v globalu njihovo vsebino. Omenjene posebne dogovore je treba čimprej izoblikovati ter v njih razdelati in kvantificirati ukrepe ekonomske politike tako, da bo zagotovljeno uresničevanje planskih ciljev in usmeritev.

V večji meri je treba vgraditi in razčleniti stabilizacijske ukrepe v dokumentu Zveznega izvršnega sveta z naslovom: »Informacija o nadaljnjih ukrepih uresničevanja politike ekonomske stabilizacije«. Potrebno pa je tudi doseči večjo usklajenost med cilji in nalogami ter ukrepi in sredstvi za njihovo uresničitev. Da bi zagotovili uresničevanje dogovorjene politike gospodarske stabilizacije v letih 1981—1985, bi bilo potrebno opredeliti roke za oblikovanje instrumentov te politike. Za nekatere instrumente so roki že predvideni, vendar menimo, da bi morali biti roki opredeljeni v vseh predvidenih dokumentih, da bi bilo tako zagotovljeno usklajeno uresničevanje dogovorjene politike v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Vprašanje financiranja razširjene reprodukcije v dejavnostih posebnega družbenega pomena v prednostnih dejavnostih je potrebno reševati na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev in dohodkovnega povezo-

vanja ob upoštevanju delovanja ekonomskih zakonitosti. Pri tem je potrebno dosledno upoštevati določbe zakona o združenem delu in temeljne cilje razvojne politike v naslednjih petih letih, večjo stabilizacijo družbene reprodukcije, večjo konkurenčno sposobnost izvoznega gospodarstva in prestrukturiranje gospodarstva. Dosedanje povezave na tem področju so bile zaradi monopolnega obnašanja nekaterih udeležencev sporazumevanja pogosto vir motenj v reprodukciji in hitrega naraščanja cen. Pri tem povezovanju bi morale imeti odločilnejšo vlogo gospodarske zbornice, svoje mesto pa bi morale dobiti tudi v medrepubliškem povezovanju in povezovanju s proizvajalci surovin in reprodukcijskega materiala v tujini. Predlagam, da bi morda misel tovariša Klemenčiča iz uvodne razprave glede sporazumevanja o cenah in monopolnega obnašanja nekaterih proizvajalcev reprodukcijskega materiala celo neposredno vključili v sklep Skupščine, ki sicer vsebinsko omenja ta problem.

V obravnavanem aktu niso ustrezno opredeljene dejavnosti posebnega družbenega pomena in po naši oceni se v samem planu zamenjuje dejavnost posebnega družbenega pomena in prednostna dejavnost. Za razvoj dejavnosti posebnega družbenega pomena, v katerih ne veljajo zgolj tržne zakonitosti, so potrebni specifični ukrepi tekoče ekonomske politike. Za ustrezen razvoj prednostnih dejavnosti, ki poslujejo v glavnem na podlagi tržnih zakonitosti ter pogojujejo s svojim razvojem tudi razvoj v preostalih dejavnostih, pa so potrebni ukrepi, ki pa niso povsem istovetni z ukrepi za razvoj dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Glede na to, da je za dogovorjeni razvoj dejavnosti posebnega družbenega pomena potrebno opredeliti specifične ukrepe za razvoj prednostnih dejavnosti, pa prav tako menimo, da bi bilo potrebno v posebnih dogovorih na ravni federacije posebej opredeliti dejavnosti posebnega družbenega pomena in posebej prednostne dejavnosti.

Kmetijska politika je v osnutku tega akta sicer zastavljena ambiciozno, zlasti če upoštevamo doseženo stopnjo kmetijske proizvodnje v preteklem srednjeročnem obdobju, vendar je potrebno v sedanjih razmerah uresničiti predvideno stopnjo rasti. Ker je prav, da ostanejo taki cilji na področju kmetijske politike, bi bilo potrebno zagotoviti, da bo tako povečana proizvodnja dosežena v še sprejemljivih racionalnih okvirih. Glede na nizko stopnjo produktivnosti dela v kmetijstvu, na velike možnosti zaposlovanja na tem področju ter ob upoštevanju dejstev, da so velike površine neizkoriščene, oziroma neustrezno izkoriščene, je za to predvidena kmetijska politika ustrezno opredeljena v planu. Glede na to, da je v obravnavanem aktu predvidena količina pridelane hrane in opredeljena politika pridelovanja za določene osnovne kmetijske pridelke, menimo, da bi se bilo treba dogovoriti tudi za možni delež stroškov pridelovanja hrane na enoto proizvoda. V enoti proizvoda naj bi bili priznani le potrebni stroški pridelovanja, kar naj bi zagotavljalo optimalne cene ob racionalnem načinu proizvodnje. To bi bil hkrati tudi prispevek k uresničevanju politike obvladovanja rasti cen in življenjskih stroškov.

Zaradi krepitve materialne osnove združenega dela in večjega uveljavljanja ekonomskih zakonitosti, je verjetno neizogibno, da se amortizacija oblikuje v višini 20 % od ustvarjenega dohodka s poudarkom, da bi se hitreje amortizirala oprema, ki je izpostavljena hitrejšim tehnološkim spremembam.

In končno, menim, da ne bi mogli sprejeti besedila v osnutku plana, ki se nanaša na tisti del, ki govori o uveljavljanju svobodne menjave dela.

Namreč, verjetno že nekaj let od začetka uresničevanja zakona o združenem delu ne bi mogli soglašati z besedilom, da bomo pravzaprav na tem področju postopoma uveljavljali svobodno menjavo dela. Temu ustrezno bi kazalo to področje temeljito proučiti, pri čemer sem mnenja, da ostaja odprto načelno vprašanje, ali sploh sodi ves ta kompleks v zvezni plan, glede na to, da federacija na tem področju dejansko nima nobenih pristojnosti.

Končno bi na zaključku svoje razprave dal še eno, morda neobičajno pripombo. Mislim, da je prevod tega akta, ki je objavljen v »Poročevalcu«, zelo slab. Tako je na primer na 16. strani, v točki 1.2., v petem odstavku navedeno, da se lahko del dohodka, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih naravnih pogojih, namenja tudi za osebne dohodke. Menim, da si takih napak pri prevajanju tako pomembnega akta v bodoče ne bi smeli več privoščiti. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Šuštar. Kdo želi še razpravljati? Besedo ima tovariš Marko Bulc.

Marko Bulc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! Predložene pripombe gotovo pomenijo zelo bistvene spremembe predloženega osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Zavedam se vseh težav glede uveljavitve vseh teh pripomb, vendar moram reči, da v celoti soglašam z njimi, še posebej, ker so predložene pripombe usmerjene predvsem na reševanje treh konkretnih vprašanj, in sicer, da bi bil plan bolj stabilizacijski, da bi v ekonomski politiki in ukrepih za izvajanje plana bolj dosledno uveljavili sistem in poglobljali samoupravne družbenoekonomske odnose in tretjič, da bi dosegli večjo skladnost med dogovori o temeljih plana in samim planom.

Pri tem pa bi posebej opozoril na dve vprašanji, ki jih bomo verjetno v procesu usklajevanja najteže rešili in v zvezi s katerima bomo naše pripombe tudi najtežje uveljavili.

Prvo je vprašanje investicij. Verjetno se spominjate še nedavnih razprav družbenopolitičnih organizacij, katerih delegati smo v tem zboru in ki te organizacije predstavljamo, da smo, ko smo ocenjevali razmere iz preteklega plana in vzroke naše nestabilnosti ugotavljali, da ne potrebujemo nobenega novega stabilizacijskega programa, pač pa naj bodo novi srednjeročni plani v bistvu stabilizacijski programi. Ugotavljali smo tudi, da je eden izmed osnovnih vzrokov nestabilnosti širok obseg investicij, neskladje med začetimi investicijami in realnim dohodkom, ki ga imamo za to na voljo, ter realnimi tujimi sredstvi. Vsi smo se soočali z ocenami, da je bilo pravzaprav nesprejemljivo, da so 41 % družbenega proizvoda sestavljale investicije. To je bilo ocenjeno v vseh razpravah. Stevan Doronjski je rekel, da bi to, kar bi potem zmogli, bilo okoli 30 %, Mitja Ribičič pa na seji predsedstva, da bi to, kar bi bilo realno, bilo okoli 28 %. Skratka, vsi, ki so to ocenjevali, so si bili edini, da bi to, če bi hoteli biti stabilizacijski in če bi hoteli, da te investicije ne bi bile več tak generator inflacije, morale biti okoli 30 %. Izvršni svet v pripombah, ki smo jih prejeli danes, upravičeno opozarja, da je v dokumentaciji za predloženi plan vendarle predlagano, kljub vsem tem ocenam, naj bi bil delež investicij v srednjeročnem planu še vedno 39,4 %, kar je zelo blizu tisti oceni, za katero smo rekli, da je nemogoča, če hočemo iz nestabilnosti doseči stabilnejše položaje. Izvršni svet tudi upravičeno ugotavlja —

predložil je celo fotokopijo iz te dokumentacije — da je v informaciji Zveznega izvršnega sveta, ko je ocenjeval, kaj so nujni ukrepi za izvajanje stabilizacijske politike, ocenjujejo, da bi bila pravzaprav zgornja meja investicij v družbenem proizvodu z obratnimi in osnovnimi sredstvi okoli 37 %.

Iz te pripombe sledi, kot da je naše stališče v tem, da zahtevamo in predlagamo zmanjšanje predloženih 39,4 % na kvečjemu 37 %, kar izhaja iz »zelenih knjige« oziroma iz knjige, ki govori o pogojih za stabilizacijsko obnašanje na tem področju. Pri tem pa, če se soočamo s prejšnjimi ocenami, moramo ugotoviti, da je to izredno visoka meja in je pravzaprav veliko vprašanje, ali je to tudi realno. V isti oceni Izvršni svet tudi opozarja, da se v družbenih planih nekaterih republik predvideva celo še za 2 % več v udeležbi družbenega proizvoda oziroma za 20 % višje investicije, kot so navedene celo v zveznem planu. To namreč kaže, da se bomo v zvezi s to zahtevo soočili z drugačnimi interesi in z drugačnim razpoloženjem. Najbrž je to eno izmed tistih vprašanj, kjer bi morali imeti dejansko podporo vseh organizacij, ki jih predstavljamo v tem zboru. Če hočemo dejansko uveljaviti stabilizacijsko obnašanje, kar pomeni zmanjšati predvsem investicijsko povpraševanje, ki je eden izmed osnovnih vzrokov za razlike med blagovnimi in denarnimi skladi in ki je tudi eden izmed vzrokov za tako hudo naraščanje, bi najbrž morali uveljaviti stališče, da je treba dejansko ponovno preveriti, kakšne so realne možnosti, izhajajoč iz dohodka organizacij združenega dela in realnih zadolžitev v tujini in potem to zmanjšati na tisto raven, ki je realna, ne pa iti nad zgornjo raven 37 % oziroma prek ocen, ki jih ugotavlja sam Zvezni izvršni svet.

Drugo vprašanje, ki bi ga rad tudi omenil, pa je uporaba predvidenih 63 % investicij za prednostne naloge in naša zahteva, da se v planu opredelijo deleži tega obsega investicij za posamezne namene, pri tem pa tudi predlog, da se opredeli od teh 63 % minimalno vsaj 15 % za izvoz. Moram reči, da podpiramo tudi to usmeritev. Opozarjam pa, da je to tisto vprašanje, glede katerega bomo imeli največ težav pri usklajevanju. Namreč, v osnutku družbenega plana je izvoz pravilno opredeljen kot strategija, (kot nujnost in kot področje, na katerem se največ srečujemo s starimi odnosi in ki ga je treba tudi sistemsko najbolj spremeniti. To je tisto področje, kjer se lahko odmaknemo od sedanje avtarkične razvojne naravnosti. Vendar pa je res, da je v vseh tistih točkah osnutka tega plana, kjer je navedena uporaba domače akumulacije tujih sredstev, med prednostnimi koristniki te akumulacije tujih sredstev, izvoz izpuščen.

Zato se pravilno opozarja, da mora vendarle med temi 63 % za investicije, ki bodo imele prednostno pravico do uporabe akumulacije tujih sredstev, biti izvoz posebej poudarjen. Ena izmed primarnih zahtev je ta, da je izvoz zajet pri tistih prednostnih koristnikih uporabe teh 63 %, kot drugo, skušali bomo doseči, da bi bil izvoz udeležen z 10 % ali 15 %. 15 % zato, ker je v slovenskem planu zapisano 15. Ne vem, če bomo uspeli uveljaviti tudi v Zboru republik in pokrajin, da bi bil tudi ta delež na ravni okoli 15 %.

Tretji problem, ki iz tega izhaja, je ta, da bi za preostale koristnike, za katere je sedaj predvideno vseh 63 %, imeli delež le med 48 % in 50 %. Opozarjam na izredno težavnost uveljavitve te naše zahteve. Pri tem pa moram reči, kar je jasno, da, če ne uspemo to uveljaviti, bo izvoz imel prednostno pravico pri uporabi akumulacije tujih sredstev, potem v bistvu pristajamo na to, da bo izvoz, kakor je postavljen, postal fraza, ker dejansko ne bo imel materialne osnove za realizacijo. Hkrati pa to pomeni tudi, da bi še tako kot

doslej izvažali presežke, ki jih ne prodamo na domačem trgu ali surovine in reprodukcijski material, ki smo ga že doslej izvažali, potrebujemo pa ga za lastno proizvodnjo. To tudi pomeni, da ne bomo uveljavili tistega načela, ki je sicer napisano, da je treba spremeniti strukturo izvoza in iti od sedanjih 62 % izvoza surovin in reprodukcijskega materiala, ki jih doma sami potrebujemo, na izvoz proizvodov z visoko stopnjo predelave in večjo udeležbo domačih materialov. To pomeni, če hočemo v tem petletnem planu začeti odločneje graditi izvozno proizvodnjo, potem moramo dejansko doseči dvoje, in sicer, da pri uporabi akumulacije tujih sredstev dobi kot koristnik prednostno pravico izvoz, in drugič, da bi, kot je predvideno, znašal ta delež za izvoz vsaj 10 % ali 15 %.

Na koncu bi rad rekel še tole. Strinjam se s tovarišem Šuštarjem, da lahko postavimo vprašanje, ali ta del o svobodni menjavi dela sploh sodi v zvezni plan, čeprav je najbrž res, da kar čez noč tega tudi v Jugoslaviji ne bomo uveljavili in da bo to določen proces. Glede predloga, da opredelimo prednostne naloge in naloge v dogovorih posebnega pomena, pa bi rad povedal, da smo z dogovori o temeljih plana to razlikovanje, ki je bilo prisotno v planu v preteklem obdobju, presegli. V planu preteklega obdobja smo imeli 14 posebnih dogovorov o dejavnostih posebnega pomena, potem pa smo v razpravah v Skupščini SFRJ, ko smo sprejemali smernice za nov petletni plan, pravzaprav prenehali govoriti o dogovorih o dejavnostih posebnega pomena, pač pa smo se dogovorili in tudi zapisali v smernice, da bomo sprejeli dogovore o temeljih plana razvoja Jugoslavije o štirih področjih, v katerih bomo določili skupne oziroma prednostne naloge. Zato ne vem, če bi bilo povsem ustrezno, da bi ponovno začenjali to razpravo, ker so tudi v teh dogovorih o temeljih plana, ki so podpisani, pravzaprav opredeljene prednostne naloge, ki so skupnega pomena.

Naj končam. Ker sem sam sodeloval v medresorski skupini, ko smo pripravljali te predloge, bi rekel le še to, da sva se s tovarišem Globačnikom dogovorila, kar je bilo tudi predloženo, da bi medzborovsko usklajevali le prvi del akta, to je načelne sklepe, ne pa tudi konkretnih pripomb, kolikor bodo dane v posameznem zboru.

Predsednica Tina Tomlje: Nisem prej povedala, da člani medzborovske skupine, ki proučujejo poročilo Izvršnega sveta o oblikovanju jugoslovanskega plana, spremljajo razpravo v zboru in se bodo po potrebi sestali zaradi uskladitve. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovarišica Majda Naglost.

Majda Naglost: Tovarišice in tovariši delegati! Gradivo, ki smo ga danes prejeli na klop — in sicer so to dopolnjene in spremenjene načelne pripombe in ugotovitve k predlogu osnutka družbenega plana — me je spodbudilo k temu, da bi skušala na kratko poudariti le nekatera vprašanja v zvezi s kmetijsko proizvodnjo oziroma s proizvodnjo hrane.

Res je, da lahko ob tem aktu ugotovimo, da je pridelovanju hrane in kmetijstvu dan dejansko velik poudarek. Menim tudi, da je stališče Odbora za družbenoekonomske odnose v določenem delu ustrezno, ko govori o tem, da je področje kmetijstva potrebno opredeliti celovitejše ne le s stališča razvojnih možnosti, ampak tudi s stališča politike cen in možnosti za izvoz. Moram dodati, da je bilo v enem izmed izvajanj že poudarjeno, da je v tem

aktu premalo poudarjena odgovornost republik in avtonomnih pokrajin za izvajanje tega akta. Mislim predvsem navezati na to, da se nam je to dogajalo že doslej. Če opazujemo stanje na področju kmetijstva in proizvodnje mesa, potem moram reči, da še vedno nismo odpravili to, da se republike med seboj sicer nekaj dogovorijo, vendar ostaja dejansko stanje nespremenjeno. Ponovno imamo težave s proizvodnjo mesa. Delno je vzrok tudi v tem, da se vse republike ne zmenijo za dogovore, ali pa jih ne upoštevajo in niso disciplinirane. Sosednja republika posega v zvezi s tem na naše območje in ponovno se dogaja to, da nam zaradi cen izpred nosa odnese tisto, kar smo proizvedli, kar seveda ni niti v korist organizacije, ki se trudi in pospešuje tako proizvodnjo in jo skuša tudi uveljaviti, niti v korist odnosov sploh in je tudi v veliko škodo našemu trgu. Gre za eno izmed vprašanj odgovornosti republik pri dogovarjanju o posameznih akcijah glede izvajanja takih aktov.

Glede drugega vprašanja, ki je navedeno v spremenjenih in dopoljenih pripombah, pa naj povem, da je predlog glede proizvodnje hrane naslednji: »Pospešiti razvoj družbenoekonomskih odnosov na vasi, ki bodo vključevali kmeta v družbeno organizirano proizvodnjo, ga dohodkovno motivirali ter krepili položaj kmeta v zadrugah in drugih oblikah združevanja z namenom, da se doseže večja tržna proizvodnja«. Mislim, da je ta formulacija dobra, vendar želim ob tem poudariti nekaj drugega, namreč, da bomo lahko našega kmeta dohodkovno motivirali, mora biti dohodkovno motivirana najprej njegova organizacija. Mislim, da smo sedaj glede na panogo kot tako in njen položaj v naši družbi v zvezi s pogoji za ustvarjanje in pridobivanje dohodka v razkoraku. Če na tem področju ne bomo najprej uredili odnosov, zlasti mislim pri tem na Slovenijo, ker ima pač to specifičnost glede na živinorejo, potem bomo seveda tudi našega kmeta-kooperanta, ali združenega kmeta, kakorkoli ga imenujemo, težko motivirali v tej smeri, predvsem če bo na tem področju majhen dohodek, kar se največkrat dogaja.

Seveda se tudi velikokrat očita oorganizacijam, zlasti zadrugam, da se ukvarjajo predvsem z drugo dejavnostjo, namesto da svojo pozornost in delo namenjajo razvoju zasebnega sektorja, združevanju kmetov in povezovanju. To je včasih nekoliko tudi opravičljivo, ker mora organizacija v končni fazi imeti dohodek. Seveda, če ga v svoji osnovni dejavnosti ne najde, potem se pač usmeri tudi v trgovino, ki je največkrat sicer baza tudi za to področje, ker je pač to trgovina z repromaterialom, s katerim oskrbuje svojega kooperanta. Vendar pa se včasih zaide tudi kam drugam, prav zaradi iskanja dohodka.

Menim, da je pomembno še eno vprašanje, ki pa ga nisem zasledila v tem aktu, in sicer gre za drugi del pogojev, ki so potrebni za ustrezno večjo proizvodnjo in za doseganje boljše produktivnosti v kmetijstvu, kar je bilo danes že rečeno, ker vemo, da ta produktivnost ni ustrezna oziroma, da se na tem področju lahko še marsikaj stori. Namreč, osnovni pogoj boljše produktivnosti je prav gotovo surovina, to so umetna gnojila. V osnovnem dokumentu je veliko govora o raznih surovinah, vendar ni jasno, kako bomo pravzaprav zagotavljali pogoje za te surovine za kmetijsko proizvodnjo, ki smo jo fizično opredelili v tem petletnem planu. Te pogoje pa med drugim predstavlja tudi ta surovina. Namreč, s to surovino imamo v tem letu največ problemov, tako da bo prihajalo celo do tega, da bomo v praksi tudi nestrokovno uporabljali umetna gnojila, ker enostavno ni pravih. Delalo se bo po načelu: »Kar se dobi se dobi«. To se dogaja, kar seveda ni ustrezno, da ne

govorimo o tem, kar je bilo danes omenjeno v uvodnem referatu glede cen. Mislim, da so na tem področju glede surovin oziroma repromaterialov številna nerešena vprašanja, sporazumi, čakanje na cene, plačevanje avansov itd. In ker materiala ni, se združeno delo oziroma kmetijske organizacije na tem področju poslužujejo tudi navedenih ukrepov, kar je res, ker je sicer ogrožena proizvodnja v letu 1981 kot prvem letu srednjeročnega obdobja.

Predsednica Tina Tomlje: Kdo želi še razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo. S to točko bomo nadaljevali potem, ko se bo sestala medzborovska skupina za spremljanje poročila in če bo ugotovila, da je potrebno na podlagi razprav predlagani sklep dopolniti.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet nas je obvestil, da je v obrazložitvi predloga o imenovanju Vinka Trinkausa, namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje, napačen podatek glede zaposlitve za čas 1961—1965. V tem obdobju je imenovani opravljal dolžnost urednika Ljudske pravice in Delavske enotnosti in ne dolžnosti glavnega urednika Ljubljanskega dnevnika.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu odloka? (Ne.) Dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje. S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru imenovan Vinko Trinkaus za namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje.

2. Predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Predlog sklepa je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in smo ga prejeli danes na klop. Želi kdo razpravljati o tem predlogu sklepa? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, dajem na glasovanje predlog sklepa. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel sklep o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja vseh treh aktov na področju varstva družine.

S tem so v to skupino imenovani: za vodjo skupine Tina Tomlje, za člane izmed delegatov v Zboru združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije ter Skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije: Tilka Blaha, Branko But, Jožica Jarc, Tone Kranjc, Zofka Stojanovič, Maks Vezovnik in Marjan Žilič. Za člane na predlog Republiške konference SZDL Slovenije pa: Živa Beltram, Robert Černe in Slavko Rupel.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje tovariša Jožeta Globačnika, ki ga je postavil na 47. seji zbora, glede problemov pri sprejetju odloka Zveznega izvršnega sveta o določitvi novih davčnih stopenj za nekatere vrste proizvodov, bo odgovoril tovariš France Škufca, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za finance. Besedo ima tovariš Škufca.

Tovariša Globačnika žal trenutno ni. Prosim, tovariš Škufca, da daste odgovor potem, ko se bo tovariš Globačnik vrnil s seje medzborovske skupine.

Tovariši delegati! Seja ni končana, ker nismo končali 2. točke dnevnega reda. Odrejam 15. minut odmora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 11.10 in se je nadaljevala ob 12.30.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovariš Globačnik se je vrnil s seje medzborovske skupine, tako da se vračamo na 2. točko dnevnega reda. Prosim tovariša Globačnika, da poroča Zboru.

Jože Globačnik: Menim, da se lahko omejim na naslednje ugotovitve.

V vseh zborih te Skupščine je sprejet predlog sklepa, ki ga je predlagala medzborovska skupina delegatov. Ugotovili smo, da so bile v razpravi dane številne pripombe in postavljena številna vprašanja k posameznim predlogom, ki jih je k osnutku plana dal Izvršni svet in tudi skupina. Ugotovljeno je bilo, da tudi v delu, v katerem so navedene konkretne pripombe, verjetno ne bo treba sprejemati amandmajev v nobenem izmed zborov. Večina pripomb in vprašanj je bila na zborih razčiščena v razpravi med samimi delegati, ali pa je bilo to storjeno v odgovorih Izvršnega sveta.

Skupina pri tem seveda opozarja, da je bilo postavljenih tudi nekaj vprašanj, katerih rešitev nas po programu še čaka, tako zlasti vprašanje, kako je bil spoštovan zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SFRJ glede metod in načina nastajanja zveznega plana. Ta točka je v programu Zveznega zbora Skupščine SFRJ, pa tudi v programu te Skupščine.

Nekatera zelo konkretna vprašanja, ki so bila pri tem postavljena, zahtevajo verjetno reagiranje Izvršnega sveta v naslednjih fazah. Tako je na primer vprašanje oskrbe z umetnimi gnojili. Gotovo, da to vprašanje po svoji vsebini ne sodi v ta akt, je pa to izredno aktualno vprašanje in bi najbrž bilo normalno, da ob tem opozorilu Izvršni svet izreče svoje mnenje, kako bo delegate obvestil o načinu reševanja tega problema.

Lahko bi našteval še številne druge pripombe, ki so vezane na tekočo gospodarsko politiko, ki pa bodo svoje mesto našle bodisi v odgovorih danes v zborih bodisi pozneje.

Na koncu naj povem še to, da medzborovska skupina predlaga, da zbor sprejme predlog sklepa v besedilu, kot ga predlaga skupina, in tudi ugotovitve in predloge k osnutku družbenega plana Jugoslavije, kot jih predlaga Izvršni svet, s katerimi skupina soglaša in so sestavni del tega predloga sklepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje o predlogu tega sklepa v besedilu, kot ga

je predlagal tovariš Globačnik. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa, s katerim Skupščina SR Slovenije daje soglasje k osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 in daje delegaciji te Skupščine v Zboru republik in pokrajin usmeritve za usklajevanje.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to so predlogi in vprašanja delegatov.

Prosim tovariša Škufco, da odgovori na postavljeno delegatsko vprašanje.

F r a n c Š k u f c a : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegat v tem zboru, tovariš Jože Globačnik, je na 47. seji Družbenopolitičnega zbora dne 22. januarja postavil Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje delegatsko vprašanje:

1. Kako je mogoče, da pri 1,9% povečanju življenjskih stroškov — to je sicer statistična ugotovitev, ki v resnici pomeni za vsakega posameznika zelo različno povečanje življenjskih stroškov — za razliko od sedanje prakse ni bilo temeljite obrazložitve odgovornega človeka v Zveznem izvršnem svetu, ki je predlagatelj tega ukrepa, ne glede na to, kako je bil akt sprejeman in koliko časa je tekla razprava o njem?

2. Kako je mogoče, da tehnična navodila niso bila pripravljena pravočasno, saj gre v bistvu za predlog Zveznega izvršnega sveta in se je vnaprej vedelo, kaj vse to pomeni in za katere proizvode gre?

3. Postavlja se tudi vprašanje, ali je prav, da se ne upošteva dovolj možnosti, da se prek ukrepov fiskalne politike vpliva tudi na politiko na drugih področjih, na primer na področju energetike?

Odgovor: 1 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu je bil sprejet v Skupščini SFRJ dne 21. januarja tega leta, začel pa je veljati z dnem objave v Uradnem listu SFRJ, to je z dne 22. januarja 1981. leta. Hkrati je začela veljati tudi uredba o spremembi in dopolnitvi uredbe o povečanju, zmanjšanju oziroma odpravi stopenj temeljnega davka od posameznih proizvodov, ki jo je izdal Zvezni izvršni svet.

Pri izvajanju sprejetega zakona in uredbe je prišlo do prepoznih obvestil oziroma navodil zveznih upravnih organov in zaradi tega do pomanjkljivosti pri tehnični izvedbi zakona in uredbe v organizacijah združenega dela, ki so bile dolžne opraviti popis, in slabe obveščenosti občanov o vzrokih in razlogih za povečanje temeljnega prometnega davka.

Zaradi tega je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije opozoril Zvezni izvršni svet na tako nekoordinirano in nepripravljeno akcijo, kakor tudi, naj posreduje javnosti širšo politično in gospodarsko obrazložitev sprejetih ukrepov.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je še isti dan na seji tiskovnega sveta pri Republiški konferenci SZDL Slovenije posredoval za delovne ljudi in občane v Sloveniji obširnejšo utemeljitev sprejetih sprememb. Naslednji dan po izvedenem povečanju stopenj temeljnega prometnega davka je Zvezni izvršni svet obvestil javnost o vzrokih za povečanje temeljnega prometnega davka in o dolgotrajnem usklajevanju stališč med republikami in avtonomnima pokrajinama.

2. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je glede na oceno, da bo v Skupščini SFRJ dne 21. januarja 1981. leta obravnavala navedeni zakon, obvestil predsednike občinskih izvršnih svetov na posvetu v Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije o predvidenih spremembah ter o obveznostih občinskih izvršnih svetov, da izvedejo te naloge v skladu z navodili, ki jih bodo prejeli. Prav tako je naročil pristojnim upravnim organom, da na podlagi podatkov, s katerimi so razpolagali, že pripravijo osnutek obvestila občinskim izvršnim svetom o vzrokih povečanja stopenj temeljnega prometnega davka, o spremembi stopenj in o drugih tehničnih navodilih za izvedbo popisa. Za posredovanje ustreznih navodil za izvedbo je imel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije organizirano stalno dežurno službo.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je od Zveznega izvršnega sveta prvo sporočilo o sprejetem povečanju stopenj temeljnega prometnega davka prejel dne 22. januarja 1981, ob peti uri zjutraj. To sporočilo se je nanašalo le na povečanje stopenj temeljnega prometnega davka pri naftnih derivatih in cigaretah, medtem ko je sporočilo o sprejetem povečanju temeljnega prometnega davka pri blagu široke potrošnje prišlo šele ob 10. uri. Prek Tanjuga pa so bile objavljene podrobne informacije že v zadnji izdaji Dela z dne 22. januarja 1981.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je glede na kasnitev sporočil oziroma navodil Zveznega izvršnega sveta naročil občinskim izvršnim svetom, čeprav še ni imel navodil zveznih upravnih organov, da v organizacijah združenega dela 22. januarja opravijo potrebne popise, nove cene pa prično uveljavljati takoj po popisu, najpozneje pa zjutraj 23. januarja tega leta. Posebej so bili s tem seznanjeni predsedniki izvršnih svetov v občinah in opozorjeni, da morajo skrbeti za nemoteno preskrbo občanov in z aktivnostjo inšpekcij preprečiti morebitne špekulacije in nakupovalno mrzlico.

3. Poleg povečanja stopenj temeljnega prometnega davka za naftne derivate so bile povečane tudi stopnje za blago široke potrošnje, razen za izdelke tarifnih števil 6 — osebni avtomobili, 11 — bela tehnika, pohištvo, stavbni in mizarski izdelki, opeka in nekateri drugi keramični izdelki, kolesa, izdelki iz usnja, umetnega usnja ali škaja, določeni izdelki iz gumija, čokolada in druge življenjske potrebščine, ki vsebujejo kakao, zdravila in še nekateri drugi izdelki, ki so pomembni za življenjski standard in 12 — tekstilni izdelki, obutev, pralni praški, lesne plošče.

Delegacija SR Slovenije je podpirala prvi predlog Zveznega izvršnega sveta, v katerem je bilo predlagano večje povečanje stopenj temeljnega prometnega davka od diesel goriv in mazuta. S tem bi v večji meri upoštevali poleg fiskalnega cilja še cilje energetske in prometne politike. V postopku usklajevanja med republikami in avtonomnima pokrajinama je bila sprejeta rešitev, ki je določena z zakonom.

Zvišanje cen naftnih derivatov vključuje poleg višjega temeljnega prometnega davka tudi povečanje rafinerijske cene, marže, sredstev za posebne namene in prispevka za ceste oziroma cestnine.

Na podlagi navedenega Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ugotavlja, da so pri delu nekaterih zveznih upravnih organov nastale pomanjkljivosti pri obveščanju občanov o vzrokih za povečanje temeljnega prometnega davka, kakor tudi pri posredovanju navodil za uveljavitev sprejetih sprememb, za kar je torej tudi zahteval pojasnilo od Zveznega izvršnega sveta. Glede svojega dela pa meni, da je storil vse potrebno, da bi se sprejete spremembe te-

meljnega prometnega davka izpeljale pravočasno in v skladu z zakonom, kakor tudi to, da ne bi prišlo do motenj v preskrbi občanov. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Tovariš Globačnik, ali si zadovoljen z odgovorom?

Jože Globačnik: Ne morem reči, da sem z odgovorom popolnoma zadovoljen. Na podlagi tega, kar je povedal tovariš Škufca, predlagam naslednje. Prvič. Mislim, da bi bilo dobro, če se v zboru dogovorimo in predlagamo, da se v ustreznih organih Zvezne konference Socialistične zveze zaradi bodočih možnih takih ali podobnih ukrepov, z Zveznim izvršnim svetom dogovori način, kako bodo sprejemani ukrepi, ki so po naravi taki, da jih je treba na hitro sprejeti in predhodno ni mogoče širše razpravljati, ker vemo, da s tem lahko izzovejo številne možne špekulacije v trenutku, ko so ukrepi sprejeti, kot tudi določi, kakšne so obveznosti zveznih organov ali Zveznega izvršnega sveta, ki lahko v trenutku, ko so ti ukrepi sprejeti, posredujejo hkrati tudi ustrezne razlage, politične in ekonomske razloge, zaradi katerih je bilo nujno sprejeti take ukrepe.

Drugič. Predlagam, da se dogovorimo, da bi delegati v Zboru republik in pokrajin, ki je sprejel ta zakon, postavili vprašanje konkretne odgovornosti zveznih upravnih organov, ki so v zvezi s tem očitno kasnili, Zvezni izvršni svet pa naj konkretno določi, kateri so bili ti organi. Očitno je šlo dejansko za zamude.

Predsednica Tina Tomlje: Je še kakšno vprašanje v zvezi s to točko dnevnega reda? (Ni.) Ker ni več vprašanj, zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 12.45.)

49. seja

(25. marca 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam 49. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost z današnje seje sta opravičila tovariša Roman Albreht in Janez Japelj.

Z dopisom z dne 3. 3. 1981 sem dnevni red današnje seje razširila z osnutkom ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

Na predlog Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije umikam z dnevnega reda osnutek družbenega dogovora o skupnih osnovah za urejanje zajamčenih osebnih dohodkov, obsega drugih zajamčenih pravic in načinov za njihovo uresničevanje. Razlogi za umik so v tem, da se pripravlja novo besedilo osnutka dogovora, poleg tega pa Skupščina SFR Jugoslavije, ki je formalni predlagatelj osnutka dogovora, ne bo podpisnik tega dogovora, kot je to sklenil Zvezni zbor. Ob tem ko umikamo z dnevnega reda osnutek dogovora, je prav, da priporočimo Izvršnemu svetu, da čimprej pripravi zakon o zajamčenih osebnih dohodkih.

Obveščam vas tudi, da je Izvršni svet umaknil osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnosti in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, tako da ostaja v obravnavi le predlog za izdajo tega zakona.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga združitev prve in druge faze obravnave predloga za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona.

Predlagam, da zbor z glasovanjem odloči o tem predlogu. Ali ste za to, da se združita prva in druga faza pri zakonu o volitvah in delegiranju v skup-

ščine? Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel združitev prve in druge faze zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, kakor je to predlagal predlagatelj.

Enak postopek predlaga Izvršni svet v zvezi z zakonom o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, torej se združita prva in druga faza. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog predlagatelja, da se pri zakonu o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve združita obe fazi.

Glede na to predlagam za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 48. seje zбора;
2. osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije;
3. predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985;
4. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona;
5. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije;
6. predlog za izdajo zakona v Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona;
7. odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih;
8. predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981;
9. volitve in imenovanja;
10. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Ker nihče ne predlaga nobene spremembe, ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Družbenopolitični zbor daje stališča po 72. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. členu poslovnika zbora k 3. točki dnevnega reda, to je k predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 48. seje zбора.

Predlaga kdo kakšno dopolnitev ali spremembo k osnutku zapisnika? (Nihče.)

Dajem zapisnik na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnik 48. seje zбора.

Obveščam vas, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in našega zbora poslušali ekspeze predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Poročilo bo dal tovariš Marko Bulc, vodja delegacije Skupščine SR Slovenije.

Zato prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora in prosim delegate, da se zberejo v veliki dvorani Skupščine SR Slovenije na skupnem zasedanju vseh treh zborov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob 10.55.)

Predsednica Tina Tomlje: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na osnutek ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Tovarišice in tovariši delegati! Zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije je na seji dne 29. oktobra 1980 določil osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije in ga poslal v javno obravnavo in v mnenje skupščinam socialističnih republik in skupščinam socialističnih avtonomnih pokrajin.

Javna razprava o osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije je v SR Sloveniji potekala hkrati z javno razpravo o osnutku amandmajev k ustavi SR Slovenije. V javni razpravi, ki jo je organizirala in usmerjala Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije, je bilo v ospredju zlasti vprašanje pomembnosti vsebine izhodišč in ciljev teh amandmajev za uresničevanje celotnega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, še posebej pa za delovanje in izpopolnjevanje delegatskega skupščinskega sistema in dela in odgovornosti izvršilnih in upravnih organov ter splošnega političnega in družbenega nadzorstva nad delom organov oblasti in organov samoupravljanja ter nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij.

Tako imata osnutek amandmajev in javna razprava poseben pomen za nadaljnjo demokratizacijo družbenih odnosov in procesov družbenega odločanja s poudarjeno odgovornostjo za uveljavljanje odločujoče vloge delovnih ljudi in njihovih pravic ter odgovornosti pri opravljanju ekonomskih in političnih funkcij v družbi, v čemer je bistvo pobude tovariša Tita.

Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je na seji dne 17. marca 1981 na podlagi poročila svojega Predsedstva, poročil občinskih konferenc Socialistične zveze delovnega ljudstva in republiških vodstev družbenopolitičnih organizacij ocenila javno razpravo o osnutku dopolnil k ustavi SFR Jugoslavije in ugotovila, da so delavci, delovni ljudje in občani podprli usmeritev, vsebino in obrazložitev osnutka amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije. Še posebej je bilo podprto načelo, da ostaja osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije v mejah enotnih temeljev političnega sistema, kar omogoča republikam in avtonomnima pokrajinama, da skladno z njihovim ustavnim položajem in odgovornostjo ter specifičnimi razmerami samostojno urejajo vsa druga vprašanja, med njimi tudi trajanje mandatne dobe in ponovno izvolitev članov organov teh družbenopolitičnih skupnosti.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije je na seji 10. marca 1981 obravnavala osnutek amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije ter predloge, pripombe in mnenja, oblikovane v javni razpravi o osnutku. Komisija je ugotovila, da so nekateri predlogi iz javne razprave taki, da je o njih potrebna razprava v Komisiji Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave. Meni pa, da ostajajo v okviru temeljnih izhodišč ustavnih sprememb, zaradi česar ni potrebno, da bi Skupščina SR Slovenije o njih sprejela svoje stališče.

Komisija Skupščine SR Slovenije za pripravo sprememb ustave SR Slovenije predlaga zborom Skupščine SR Slovenije, da dajo mnenje k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije v besedilu, ki ga predlaga komisija.

Vsa ustrezná gradiva za to točko dnevnega reda ste prejeli. Danes ste prejeli tudi poročilo Zakonodajno-pravne komisije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče).

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje mnenje k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel mnenje k osnutku amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985.

Predlog družbenega plana je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Plan so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose, Zakonodajno-pravna komisija, Komisija za narodnosti, Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in skupina delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o poteku dogovarjanja o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

Danes smo prejeli predlog amandmajev Izvršnega sveta, predlog stališč, ki naj bi jih zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika in 19. člena poslovnika zbora, poročilo Zakonodajno-pravne komisije, poročilo Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ter poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja osnutka družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 in o uveljavitvi pripomb Skupščine SR Slovenije. Ekspoze smo pravkar poslušali.

Predstavník predlagatelja za to točko dnevnega reda je tovariš Milivoj Samar. Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose je dr. Rudi Kro-pivnik. Želite dopolniti poročilo odbora? (Ne.)

Predstavník skupine delegatov za proučevanje poročil Izvršnega sveta je dr. Tone Krašovec. Ali želite besedo? (Da.) Besedo ima dr. Tone Krašovec.

Dr. Tone Krašovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot veste, so vsi trije zbori te Skupščine septembra lansko leto ustanovili medzborovsko skupino delegatov z nalogo, da spremlja dogovarjanje o temeljih zveznega in republiškega družbenega plana ter pripravo obeh planov. Skupina je imela tudi nalogo, da opravi potrebno usklajevanje stališč, mnenj, pripomb in predlogov, oblikovanih v posameznih fazah obravnave planskih aktov, v tesnem sodelovanju z Izvršnim svetom naše Skupščine, da bi se s tako metodo dela dosegla največja možna stopnja usklajenosti in da bi bilo olajšano usklajevanje na sejah zborov.

Zaradi takega načina dela skupina tudi pri oblikovanju pobud in predlogov ter predlaganju amandmajev praviloma ni samostojno predlagala amandmajev, ampak je izhajala iz že predlaganih rešitev, oblikovanih v delegatskih razpravah na vseh ravneh.

Posebej se mi zdi pomembno poudariti, da je bil v vseh dosedanjih razpravah izražen zelo velik interes za vsebino družbenega plana naše republike.

Zato je skupina lahko usklajevanje opravila zelo pozno, na dveh delovnih sestankih 19. tega meseca in včeraj popoldne oziroma sinoči, ko je bila seznanjena z opredelitvami Izvršnega sveta te Skupščine.

Znano vam je tudi, da so o predlogu tega akta razpravljala vsa pristojna delovna telesa te Skupščine in najodgovornejši organi družbenopolitičnih organizacij na ravni republike. Razprave so tekle v številnih občinah, organizacijah združenega dela, v Gospodarski zbornici in drugod.

Ker je bilo usklajevanje v skupini ves čas odprto, je bil s predlagateljem, to je z Izvršnim svetom, dosežen tudi dogovor, da amandmaje k predlogu plana, oblikovane v skupinah delegatov in v organizacijah in skupnostih, ki jih glede na naravo plana sprejema, predloži kot svoje amandmaje, da se tako olajša združena obravnava vseh številnih predlogov za spremembe in dopolnitve, ki jih je bilo blizu 100 oziroma nad 90, vključno z amandmaji skupine, razvidnih iz poročila skupine z dne 20. 3. 1981.

Danes ste prejeli na klop predloge amandmajev in druge opredelitve Izvršnega sveta naše Skupščine. Zato v imenu skupine umikam njene amandmaje, ker je skupina na včerajšnji popoldanski seji ugotovila, da je Izvršni svet s svojimi amandmaji upošteval njene opredelitve, ki se nanašajo na področje stanarin, položaj narodnosti, olajšave pretežnim izvoznikom, zaposlovanje in starostno zavarovanje kmetov.

Prav tako je skupina ugotovila, da je Izvršni svet v svojih amandmajih smiselno upošteval njene opredelitve glede spodbujanja živinoreje in oskrbe z mineralnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi.

Izvršni svet Skupščine je ustrezno opredelil tudi tiste naloge, ki izhajajo iz dogovorov z drugimi republikami glede razvoja Spominskega območja Žumberak-Gorjanci in Spominskega parka Trebče. V skladu s stališči delovnih teles je v predlog družbenega plana ustrezno vključena tudi ureditev Spominskega območja partizanskega Roga z Bazo 20 in območje Črmošnjic.

V zvezi s predlogi Izvršnega sveta Skupščine občine Idrija je skupina soglašala z opredelitvijo Izvršnega sveta naše Skupščine, da je predlog še v fazi tehnično-ekonomskih proučevanj in še ni samoupravno verificiran ter ga zato še ni mogoče sprejeti.

V skladu z načelno opredelitvijo, da se v plan ne more uvrščati nalog in obveznosti, ki niso sprejete z dogovorom o temeljih družbenega plana, je skupina ugotovila, da je predlagatelj upošteval njene opredelitve glede industrijsko-energetske cone Dolsko pri Ljubljani in konkretne opredelitve glede razvoja zimskega turizma v točki 4.1.10. Skupina je soglašala s predlagateljem, da je to predmet dogovora o temeljih družbenega plana in njegove morebitne kasnejše dopolnitve.

V zvezi s predlogom Izvršnega sveta glede nalog na področju razvijanja celodnevne osnovne šole je skupina menila, da ni potrebno navajanje 20-odstotnega zajetja učencev, ker to pomeni povprečje za vso Slovenijo. To povprečje je neodvisno od dopolnilnih programov v posameznih občinah v skladu z njihovimi potrebami in materialnimi možnostmi.

Skupina je prav tako podprla amandma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije glede usmeritve v zvezi z razvojem delovne organizacije »INA-Nafta« Lendava, saj je usklajen s sozd »INA« in drugimi dejavniki v pomurski regiji.

Skupina pa je bila seznanjena tudi s predlogi za spremembe in dopolnitve predloga plana, ki so jih predložili Skupščina Izobraževalne skupnosti Slo-

venije, Izvršni odbor Zdravstvene skupnosti Slovenije, skupina delegatov iz občine Maribor in skupina delegatov iz občine Škofja Loka.

V zvezi s predlogi Zdravstvene skupnosti in Izobraževalne skupnosti je skupina menila, da se mora do teh predlogov opredeliti Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, zlasti glede njenih predlogov za spremembo prvega odstavka točke 4.5.1., ki se vsebinsko razlikujeta.

Glede predlogov skupine delegatov iz občine Maribor pa je bilo v zvezi s predlogom za dopolnitev točke 4.3.2. ocenjeno, da je potrebno ta vprašanja urediti z dogovorom o temeljih plana oziroma s samoupravnim sporazumom o temeljih plana v okviru Samoupravne interesne skupnosti za železniški in luški promet. Smiselno velja to tudi glede stališč skupine delegatov iz občine Škofja Loka.

Iz doslej povedanega izhaja, da skupina ni delala na podlagi formalno-pravnih vidikov upoštevanja poslovnih rokov za predložitev amandmajev, saj sta prav Izvršni svet naše Skupščine in medzborovska skupina delegatov glede na zahtevnost in pomembnost obravnavanega akta z vso vsebinsko in rokovno odprtostjo obravnavala številne pobude in predloge z namenom, da bi bil ta družbeni plan sprejet kot naš skupen temeljni razvojni akt za to srednje-ročno obdobje. Pri tem želim posebej poudariti, da sta tako skupina kot tudi Izvršni svet vztrajala, da v planu ne kaže ponavljati nalog in obveznosti iz dogovora o temeljih plana, niti ni mogoče vanj vnašati nalog, ki niso urejene v dogovorih oziroma v sporazumih o temeljih planov na vseh ravneh. Na to so opozorila tudi delovna telesa Skupščine in zborov, saj gre za pomemben vidik uresničevanja sistema samoupravnega družbenega planiranja, ki ga je v skladu z opredelitvami skupine upošteval tudi Izvršni svet pri predlaganju amandmajev in opredelitvi do posameznih nalog.

Glede na včerajšnji dogovor na seji skupine pa predlagamo, da delegati posebej skrbno ocenite, koliko so vsebinsko, to posebej poudarjam, v amandmajih Izvršnega sveta s spremembo besedila predloga družbenega plana zajeti vsi številni predlogi.

Na včerajšnji seji skupine smo namreč ocenili, da smo vsebinsko usklajeni glede rešitev, ki jih predlaga Izvršni svet v svojih amandmajih. O tem sem že govoril. S tem pa seveda ne bi hotel in niti nisem pooblaščen vplivati na delegatske odločitve v tem zboru, v skladu z vam poverjenim mandatom za današnjo sejo zбора.

Ponovno pa želim opozoriti, da je razvojna politika, določena s planom naše republike, v skladu s sprejetimi obveznostmi v dogovorih in sporazumih o temeljih planov, ki pomenijo tudi družbeno dogovorjeno usmerjanje dohodka, naša skupna obveznost, ki jo bomo morali uresničevati z opredeljevanjem ukrepov v vsakoletnih resolucijah in z ukrepi tekoče ekonomske politike, ki jih bo Izvršni svet predlagal sproti.

Skupina je tudi ugotovila, da je bilo v vseh dosedanjih razpravah poudarjeno, da mora biti breme stabilizacije enakomerno porazdeljeno, da pa precej pobud in predlogov izhaja iz sedanjih težav in jih ni mogoče vgrajevati v plan kot razvojno politiko, ampak jih je potrebno operativno in akcijsko reševati v okviru tekoče ekonomske politike. Znano vam je, da je s tem namenom sklicano izredno zasedanje zborov naše Skupščine za 7. april tega leta. Zato v imenu skupine tudi predlagam, da pri presoji predlaganih sprememb in dopolnitev upoštevate merila glede vsebine plana, s katerimi sem vas na

kratko seznanil. Od naših skupnih ugotovitev na sejah 7. aprila pa bo odvisno, ali bodo potrebne tudi spremembe republiške resolucije za to leto.

Ob koncu svoje razprave naprošam delegate, da potrdijo delo skupine in ugotovijo, da je opravila naloge, zaradi katerih je bila ustanovljena in da sprejmejo predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v predloženem besedilu in z amandmaji Izvršnega sveta, ki je povzel, v skladu z navedenimi merili, tudi vse predloge za spremembe ali dopolnitve predloga plana različnih predlagateljev. Le-te bo predstavnik Izvršnega sveta, po večerajšnjem dogovoru na seji skupine delegatov, po potrebi tudi še podrobneje obrazložil. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Krašovec. Želijo besedo predstavniki komisij? (Da.) Besedo ima predstavnik Zakonodajno-pravne komisije, tovariš Dino Pucer.

Dino Pucer: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zbor želim seznaniti, da Zakonodajno-pravna komisija umika svoje amandmaje k točkama 4.5.3. in 5.19., kar je razvidno iz njenega poročila. Amandmaje umikamo zato, ker so smiselno zajeti v amandmajih Izvršnega sveta.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Pucer. Besedo ima tovariš Aleksander Varga, poročevalec komisije za narodnosti.

Aleksander Varga: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Podal bi razlago oziroma utemeljitev poročila komisije.

Izvršni svet je namreč v svojem predlogu dal predloge oziroma mnenja. Delno je upošteval predloge Komisije za narodnosti, in sicer v poglavju 2.7. Nisem pa zasledil, da je upošteval ostale tri pripombe. V poročilu Odbora za družbenoekonomske odnose na 3. strani pa to zasledimo delno v skupni točki, in sicer v 2. alinei od spodaj navzgor.

Pri tem bi rad vprašal tole. Ali je to stališče Odbora za družbenoekonomske odnose sestavni del amandmajev, ali pa je sprejeto to, kar je v predlogu Izvršnega sveta? Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Varga. Želi predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve dopolniti poročilo komisije? (Ne želi.)

Besedo ima tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Milivoj Samar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi rad dopolnil besedilo, ki ste ga prejeli kot predloge amandmajev Izvršnega sveta, ker je pri prepisovanju prišlo do napake, in sicer v točki 3.20, kjer besedilo ni popolno. Poročevalec odbora je že navedel, da se strinja s stališčem Izvršnega sveta, dejansko pa to besedilo manjka. V amandmaju k točki 3.20 na 6. strani manjka namreč besedilo: »V točki 4.1.10. se v petem odstavku črta besedilo »v tem okviru bo proučena možnost in začetno urejevanje smučišč na območju Pokljuke«. Pri prepisovanju je to izpadlo. Dalje pa sledi besedilo »da gre za dopolnitev še s kongresnim turizmom«. To je ugotovitev, ki sem vam jo moral posredovati.

Druga napaka pri prepisovanju je nastala na 7. strani pri amandmaju 3.26., kjer se besedilo pravilno glasi: »Prvi odstavek točke 4.5.1. in ne 4.6.1.«

Tretje vprašanje, ki bi ga moral še posebej poudariti in je bilo deloma že omenjeno, je to, da gre pri pregledu v prilogi za besedilo, ki zajema seznam predlagateljev amandmajev in predlogov, na podlagi katerih je Izvršni svet oblikoval svoje amandmaje. Besedila amandmajev so namreč izoblikovana oziroma predlagana na podlagi posameznih predlogov, zlasti zato, ker v večjem delu besedila predlogov niso bila predložena kot amandmaji, ampak kot predlogi in pobude in jih je potem Izvršni svet izoblikoval kot amandmaje.

Kot četrto naj omenim, da gre za amandma, ki je prispel včeraj popoldne, in ki ga je predložila Skupščina občine Sežana, in sicer: »Zaradi pomena, ki ga imajo varstvo, obnova, gojenje in urejanje gozdov, zlasti še varstvo gozdov pred požari na kraškem gozdno-gospodarskem območju za SR Slovenijo in občine na Krasu, se te dejavnosti štejejo za gozdarske dejavnosti posebnega družbenega pomena.«

Izvršni svet meni, da takšna opredelitev ne sodi v besedilo družbenega plana. Podpira pa pobudo in meni, da je potrebno ta amandma všteti med tiste amandmaje, ki jih navajamo v zadnjem delu, in sprejeti to pobudo, s tem da se upošteva ob dopolnjevanju zakona o gospodarjenju z gozdovi in da se po drugi strani na podlagi tega zakona tudi to vprašanje ustrezno reši po samoupravni poti v okviru interesne skupnosti.

Hkrati bi želel odgovoriti še na vprašanje tovariša Varge. Moram ugotoviti, da je Komisija za narodnosti predložila štiri amandmaje. Trije amandmaji so v celoti prevzeti in jih Izvršni svet tudi predlaga, medtem ko prvega ne more upoštevati v predloženem besedilu, kot je to navedeno tudi v obrazložitvi, ampak predlaga, da se v poglavju 1.3. vključi amandma, da bo v skladu z ustavnimi in drugimi opredelitvami italijanski in madžarski narodnosti še naprej veljala skrb za njun vsestranski razvoj. To je sedaj temeljno izhodišče, iz katerega izhaja plan, medtem ko so preostali trije amandmaji konkretne opredelitve na tem področju z vsebino, ki jo je tudi predlagala komisija. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Besedo ima tovariš dr. Tone Krašovec.

Dr. Tone Krašovec: Naj pojasnim še tole. Skupina, v imenu katere sem poročal, je v zvezi s tema dvema vsebinskima pojasniloma, ki jih je dal tovariš Samar, če izvzamemo sežanski amandma, to pomeni, da se »Pokljuka« poimensko črta iz besedila in da se glede narodnosti vnese tako besedilo, kot je bilo sedaj navedeno, soglašala z besedilom, ki ga je navedel tovariš Samar. Če gre za pomanjkljivosti, jih nismo mogli odpraviti, ker smo bili tako obveščeni. S tem se strinjam, kar je povedal tovariš Samar.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Varga.

Aleksander Varga: Oprostite, nisem imel časa proučiti to gradivo, ker sem ga prejel na klop. Sedaj mi je tovariš Krašovec pojasnil, da so predlogi komisije v veliki meri upoštevani. Tega namreč nisem mogel prebrati, saj sem prebral gradivo le do 12. strani in nisem vedel, da je to v gradivu. Zato je moje vprašanje brezpredmetno. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Varga. Kdo še želi razpravljati? Slišali smo dodatna poročila Izvršnega sveta in delovnih teles. Preglejte amandmaje, ki jih je izoblikoval Izvršni svet. Preden začnemo z razpravo, predlagam, da oblikujemo skupino delegatov v sestavi: Jože Globačnik, Rudi Kropivnik in Tone Krašovec, ki bi po razpravi oblikovala morebitne spremembe in dopolnitve stališč, ki jih moramo sprejeti po današnji seji v zvezi s tem aktom.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Stane Repar.

Stane Repar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ni moj namen, da posebej razpravljam o predloženih amandmajih, pač pa, da ta zbor na kratko seznanim o poteku razprav o srednjeročnem planu v organizacijah Zveze združenj borcev NOV, v katerih so bili glede določenih vprašanj dani nekateri izredni poudarki. Menim, da je prav, da ta zbor seznanim s temi poudarki.

Reči moram, da je razprava o srednjeročnem planu v organizacijah Zveze združenj borcev NOV izredno razgibala članstvo, predvsem glede nekaterih, po njegovem mnenju temeljnih vprašanj, na katere bi morali biti posebej pozorni v naslednjem petletnem planskem obdobju. Predvsem je bilo poudarjeno naslednje: da je potrebna usmeritev gospodarstva v stalen izvoz, v povečevanje produktivnosti dela, v povečanje dohodka z združevanjem dela in sredstev, v kvalitetnejše gospodarjenje z družbeno lastnino z družbenimi sredstvi, v prestrukturiranje gospodarstva z intenzivnejšim izkoriščanjem znanstvenih dognanj ter z zmanjšanjem manj intenzivnih investicij v razvijanje energetike in surovinskih osnov za proizvodnjo hrane, v realno naraščanje standarda delovnih ljudi in občanov.

Moram omeniti še en poseben element, ki je bil danes poudarjen v referatu tovariša Zemljariča oziroma tovariša Bulca, to je delo na novem sistemu financiranja federacije. V Zvezi združenj borcev NOV smo namreč izredno zainteresirani, da borci in invalidi bolj družbeno in samoupravno vplivajo zlasti na tisto področje v federaciji, ki se nanaša na financiranje potreb borcev in vojaških invalidov.

Prav tako so na sejah letnih skupščin občinskih organizacij Zveze združenj borcev NOV bili dani ob razpravah o srednjeročnem planu naslednji podatki. Povzemamo le najosnovnejše.

Prvič. V naslednjem petletnem planu se moramo bolj zavzemati za zaježitev nenadzorovanega verižnega in večkrat samovoljnega naraščanja cen, za popravke cen povsod tam, kjer so jih dvigovali v nasprotju z dogovorjenimi družbenimi merili, za pospeševanje ustanovitev skupnosti za cene in sprejem predpisov za izvajanje zveznega zakona in tako dalje.

Med drugim bi rad poudaril, da so borci zelo poudarili potrebo po zbiranju odpadnih surovin in po uvajanju takega davčnega sistema, ki bi onemogočal bogatenje posameznih družbenih slojev, in sicer ne na račun dela, pač pa na račun izigravanja dela.

Prav tako so se v razpravah, poleg reševanja preostalih vprašanj, izredno zavzeli za to, da se kmetijstvo bolj intenzivno razvija, zlasti v goratih predelih, da bi na ta način zadržali prebivalstvo ter zmanjševali pritisk kmečkega prebivalstva na preseljevanje v vasi in mesta, hkrati pa s tem okrepili možnost za ljudsko obrambo.

V občinskih skupščinah so se borci tudi zavzeli za vključitev širšega območja Roga v družbeni plan, kar je bilo že povedano v poročilu skupine delegatov.

Poleg tega so borci opozorili v zvezi z naslednjim planskim obdobjem predvsem na nekatera vprašanja življenjskega standarda, ki prizadevajo zlasti slabše situirane občane. Med temi, pa moram reči, je v zadnjem času vedno več tudi borcev, ki sicer z varstvenimi dodatki trenutno še urejajo svoja življenjska vprašanja, vendar pa, gledano v celoti, njihov standard pada.

Če povzamem temeljno razpravo, naj povem, da so prevladovala vprašanja, ki se nanašajo na našo disciplino glede investicij. V naslednjem petletnem planu bi morali pri tem biti zmerni, ob upoštevanju možne ekonomičnosti in skladnosti z osnovnimi načeli s planom določene politike. Naj omenim tudi to, da so borci na svojih zborovanjih poudarili potrebo po večji družbeni občutljivosti in pravočasnem preprečevanju vzrokov, ki bi lahko pogojili nezadovoljstvo ljudi, katero seveda lahko v vsakem trenutku izrabijo bodisi domači bodisi tuji sovražniki.

Če v celoti povzamem to razpravo, lahko rečem, da so osnovne usmeritve in predlogi Zveze združenj borcev NOV, ki so bili dani k osnutku družbenega plana, vsebovani v besedilu in amandmajih k predlogu družbenega plana za obdobje 1981—1985. Zato se v Zvezi združenj borcev NOV strinjamo z nakazano smerjo razvoja. Poudarjamo le potrebo po spoštovanju dogovorov in osebni ter tudi družbeni discipliniranosti in odgovornosti pri izvajanju nalog v izogib posledicam, ki sedanje stanje lahko še poslabšajo in s tem omajejo stabilizacijska prizadevanja.

Na koncu moram reči, da v Zvezi združenj borcev NOV sprejemamo besedilo plana z njegovimi dopolnili, prav tako se strinjamo tudi z osnovnimi poudarki pri nadaljnjih nalogah, ki jih je v svojem referatu dal tovariš Zemljarič. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Repar. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Jože Globačnik.

Jože Globačnik: Tovarišice in tovariši delegati! Po tem ko smo slišali poročilo medzborovske skupine in pa opredelitev Izvršnega sveta do amandmajev Komisije za narodnosti, menim, da je 3. točka v predlogu stališč zbora pravzaprav odveč. Očitno je, da je v končnem besedilu akta, po tem ko smo sprejeli amandmaje, v celoti ugodeno zahtevi Družbenopolitičnega zbora, da je treba v planskem aktu ustrezno opredeliti in konkretizirati skrb za vsestranski razvoj ter enakopravnost italijanske in madžarske narodnostne skupnosti.

Mnenja sem, da bi zaradi tega kazalo izpustiti 3. točko iz predloga stališč zbora. v 1. točki pa morda napisati tako, da Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je predlagatelj pripravil predlog plana in amandmaje k predlogu plana v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora. Potem bi sledilo sedanje besedilo in bi bilo s tem tudi to, kar sedaj na dolgo in široko razpravljamo v 3. točki, pravzaprav navedeno. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Globačnik. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Geza Bačić.

Geza Bačič: Soglašam s tem, kar je rekel tovariš Globačnik v zvezi z amandmaji Komisije za narodnosti. Ker je to v skladu z amandmaji predlagatelja oziroma Izvršnega sveta, mislim, da ni nujno, da vztrajamo pri vseh podrobnostih v zvezi s samim besedilom. Ocenjujemo, da so dokaj ustrezno upoštewane temeljne pripombe komisije, zato verjetno ni potrebno vztrajati pri amandmajih. Strinjam pa se tudi s tem dodatnim besedilom k predlogu stališč Družbenopolitičnega zbora.

Ker sem že pri besedi, bi glede dveh vprašanj povedal še naslednje.

Mislim, da je tako v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta kot tudi v amandmajih, ki smo jih danes prejeli na klop, tokrat dejansko poudarjeno, da se z bodočim srednjeročnim planom resno lotevamo stabilizacijskega programa razvoja. To je vsekakor zelo pomembno.

Hkrati pa je v ekspoziciji izredno pomembna ugotovitev, pa tudi v predloženem gradivu, da se nekaterih nalog na področju predvsem lastne proizvodnje hrane lotevamo dokaj resno in organizirano.

V tej razpravi ne bom seveda predložil nobenih amandmajev, za kar tudi ni nobene potrebe. Rad bi pa vendarle opozoril Družbenopolitični zbor, in mislim, da je pomembno, da je razprava o nekaterih vprašanjih navedena v zapisniku, da moramo tudi na področju proizvodnje hrane, predvsem glede možnosti lastnih rezerv, ki jih imamo na tem področju, vložiti v prihodnjem obdobju velike napore, rekel bi, na najširši fronti, da to tudi dejansko uresničimo. Pomembno je, da so se v ekspoziciji Izvršnega sveta danes kar 3 strani nanašale na to področje, kar je za Slovenijo pravzaprav skoraj zgodovinski trenutek, ker smo zelo zelo dolgo podcenjevali to pomembno področje, prav tako pa je pomembno tudi to, da resno ugotovimo, da imamo po eni strani komparativne in naravne prednosti za to, po drugi strani pa, da se to ne bo končalo le z večjimi vlaganji v primarno kmetijsko proizvodnjo.

Moje mnenje je namreč, da bomo morali usposobiti predvsem sami sebe in da bomo morali ustvariti pogoje, da bodo vsi družbeni dejavniki opravili svoje vsaj minimalne naloge v razvoju kmetijstva in pridobivanju hrane. Po mojem mnenju podcenjujemo predvsem znanje, raziskovalno delo in strokovnost pri povečanju kmetijske proizvodnje, in sicer predvsem na področju cenejše kmetijske proizvodnje. Danes pri nas ni več tako velik problem zagotoviti povečano proizvodnjo, ampak je večji problem, predvsem v zasebnem sektorju kmetijstva, kako zagotoviti cenejšo proizvodnjo z manjšimi stroški. Morali se bomo usposobiti, da bomo to bolj intenzivno uveljavili.

Druga takšna primerjava, ki jo ob tej priložnosti vendarle moram poudariti, je dejstvo, da smo v Sloveniji na področju kmetijstva in proizvodnje hrane še vedno slabo organizirani. Ob tej priložnosti bi rekel tudi to, da je prav, da poudarimo in da se vsi skupaj zavzamemo, da se integracijski procesi nadaljujejo in povečujejo, da bi tako dobili še boljše rezultate.

Prav tako pa je bistveno, da maksimalno izkoristimo lastne rezerve.

Omenil bom banalen primer. Razen v Čateških toplicah izkoriščamo termalne vrelce in možnosti za lastno zelenjavo pravzaprav še vedno v minimalni obliki. Imamo pa, na primer, v enem delu Slovenskih goric, še posebej pa Pomurja, odlične možnosti na podlagi termalnih vrelcev, imamo celo sorodne delovne organizacije, kolikor toliko združeno kmetijstvo, pa vendarle tega ne izkoriščamo dovolj, hkrati pa bomo prisiljeni iz Makedonije in Vojvodine in drugih območij nenehno nabavljati v najbolj občutljivem obdobju zelo drage pridelke.

To je morda slab primer; vendar želim na tem primeru dokazati, da se nam pravzaprav ponujajo nekatere možnosti, ki niso tako zelo drage. Navedel bi lahko še več takšnih primerov. Hkrati pa moramo reči tudi to, da je v tem smislu potrebno dati podporo večjim vlaganjem, pa naj stvari obračunamo kakorkoli hočemo. Imamo dobro politiko, moramo pa biti sposobni in vendar uporabljati selektivnost.

Dejstvo je namreč, da približno 80 % vse hrane, ki jo Slovenci lahko pride-lamo v lastni republiki, na določen način izhaja iz zasebnega sektorja kmetij-stva. To naloge komplicira in žal postavlja vse dejavnike v težji položaj in terja večjo odgovornost. Mislim pa, da bi z organizirano akcijo vseh, torej Izvršnega sveta, Samoupravne interesne skupnosti za preskrbo, Skupščine, družbenopolitičnih organizacij, pa tudi raziskovalnih organizacij in predvsem kmetijskih delovnih organizacij lahko seveda veliko več naredili.

In še zadnja pripomba. Danes smo bili ob poslušanju ekspozicije soočeni z resnico, ki jo kolektiv »Nafte« in pomursko združeno delo najbrž ne bo tako lahko sprejelo, in sicer, da rafinerije v Lendavi ne bo. Mislim pa, da imamo dovolj poguma, da se soočimo z realnim položajem in se skušamo sprijazniti tudi s tem neizprosnim dejstvom. Podpiramo amandma 1.4. in vse tisto, kar je bilo danes povedano v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta. Hkrati bi pred delegati zbora želel reči, da vendarle moramo vedeti, kakšna so neizprosna dejstva in posledice te resnice. Najbrž ne bi bilo stvarno in niti ne pošteno, da bi vse posledice te drugačne odločitve, upoštevajoč ekonomske težave, v katere smo zašli, in energetski položaj v svetu, nosil le en kolektiv. Zato se mi zdi, da bi kljub temu, da to ni neposredno napisano v amandmaju Izvršnega sveta, bilo vendarle prav, da Družbenopolitični zbor in Skupščina SR Slovenije upoštevata interes delavcev, ki so prizadeti, in da bo treba s skupnimi silami in sredstvi pokriti tudi nekatera bremena oziroma nekatere posledice sanacije. To namreč izrecno ni napisano v amandmaju, čeprav besedo »prestrukturiranje« tudi tako razumem.

Ne mislimo torej ustvarjati neke panike in predložiti amandmajev. Rad pa bi opozoril, da se vendarle soočamo z resnico, da je veliko sredstev že vloženih v celoten program, ki se v tem trenutku iz znanih razlogov ne bo revidiral, vsaj v celoti ne. Vendar pa je prav, da Skupščina ve, da bodo potrebni še nadaljnji napor, ko bomo delili bremena za pokritje posledic te sanacije. Mislim tudi, da je nedavni razgovor, na katerem so bili predstavniki slovenskega in hrvaškega izvršnega sveta. »INA« in »Nafte Lendava«, dal nekaj možnosti da se to lahko naredi. To priložnost pa bi rad izkoristil tudi za to, da Družbenopolitični zbor zve, kar je sicer na nek način malenkost, vendar pa zelo pomembna, če je že bilo nujno potrebno iti v to žrtev, da moramo potem tudi skupaj nositi posledice dosedanje odločitve oziroma na nek način tudi izpolnjevanje sedanjega plana, ki se končuje s koncem leta. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala, tovariš Geza. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Janko Ževart.

Janko Ževart: Tovarišice in tovariši! V svoji razpravi bi želel izpostaviti predvsem nekatera vprašanja, ki sem jih smiselno zabeležil, ko se je razpravljalo o predlogu družbenega plana na najrazličnejših ravneh.

Dejansko v teh razpravah ni bilo težišče na ugotavljanju, kaj je potrebno v družbenem planu spreminjati in kaj dodajati, ampak je bil poudarek pred-

vsem na naši organiziranosti, kaj je potrebno storiti, da bi cilje, ki si jih postavljamo, v naslednjem obdobju tudi uresničili. Šele med potekom planskega obdobja bomo lahko izmerili in pravilno ovrednotili že doslej vloženo delo in seveda vse tisto, kar bomo morali še storiti do leta 1985, da bi uresničili cilje in naloge, ki si jih postavljamo s planom.

Prav zaradi tega dela, ki je pred nami, bi kazalo ob sprejemanju družbenega plana obračunati z mnogokje prisotnimi pojmovanji, po katerih se delo pri pripravi, sprejemanju in uresničevanju plana ne pojmuje kot enovito dejanje oziroma kot določena celovita družbena akcija, ampak, da gre za povsem ločene faze in da je seveda temu primerno deljiva tudi odgovornost. Za nikogar se potemtakem, če smo planirali samoupravno in odgovorno, danes delo ne začnja, še manj pa seveda končuje.

Drugo, kar je prav tako potrebno, da danes postavimo na svoje mesto, je vprašanje odgovornosti. Dejansko ni ničesar v naši samoupravni družbi, za kar v določenem smislu kot samoupravljalci ne bi vsi nosili odgovornosti. Prav tako pa ni ničesar v naši družbi, za kar naj bi bili vsi enako odgovorni, še posebej dokler sprejemamo številne politične odločitve mimo delegatske in samoupravne baze. Ne da bi rahljali ali zmanjševali, temveč nasprotno, da bi krepili to skupno odgovornost, je prav, da se na samem začetku dogovorimo, da bomo za vsa ravnanja, ki niso v skladu z opredeljenimi cilji, ugotavljali odgovornost vsakega posameznika, organa, kolektiva, ali organizacije v skladu z njihovo družbeno vlogo in seveda v skladu z njihovimi družbenimi pooblastili.

V poglavju »Cilji družbenega razvoja« je kot prva naloga postavljena usmeritev v izvozno naravnano gospodarstvo. V nekaterih razpravah so poudarili, da bi najbrž kazalo kot najpomembnejšo nalogo izpostaviti prizadevanja in napore, da s tem, kar že znamo in kar že imamo, proizvedemo, pridelamo čim več, čim kvalitetneje in čim ceneje. Morda bo kdo dejal, da se to samo po sebi razume, vendar pa je v planu marsikaj zapisano, kar se prav tako samo po sebi razume. Če bi tako opredeljeno nalogo dejansko uresničili, zato pa je potrebno še marsikaj storiti, bi se potem precej lažje pogovarjali o izvozu, o boljši založenosti domačega tržišča, o bolj umirjeni rasti cen in tako dalje.

In kar je še pomembnejše: pri tako opredeljeni nalogi se ob minimalni stopnji samokritičnosti nihče ne bi mogel čutiti izzetega, ali le posredno odgovornega. Seveda s tem, ko to tako postavljam, ne mislim, da je potrebno — in v razpravah je bilo tako poudarjeno — besedilo družbenega plana spreminjati oziroma dopolnjevati. S tem želim samo bolj argumentirano in seveda tudi prepričljivo poudariti, da je uresničevanje planskih ciljev, in s tem seveda tudi stabilizacije, v prvi vrsti odvisno od našega drugačnega, bolj odgovornega odnosa do izpolnjevanja naših vsakodnevnih delovnih obveznosti.

Kakšne rezerve imamo samo ob boljšem izkoriščanju delovnega časa, da ne naštevam še vsega drugega. Čeprav je z našo samoupravljalско zavestjo še marsikaj narobe, pa bi gotovo bilo marsikaj drugače, kljub dolgoletnemu dogovarjanju v številnih delovnih kolektivih in v številnih delovnih sredinah, če ne bi bil čas, prebit na delovnem mestu, še vedno edino merilo za delitev osebnega dohodka oziroma za nagrajevanje. Tak odnos do dela in do nagrajevanja po delu pa se seveda negativno kaže na vseh področjih družbene aktivnosti. Globoko je že zakoreninjena praksa, da pišemo o tem obširne obrazložitve in elaborate, s katerimi dokazujemo potrebo po večjih sredstvih na

vseh ravneh, po višjih cenah in tako dalje, ne pišemo pa elaboratov in študij, kako z boljšo organizacijo dela in z odgovornejšim odnosom do dela zgraditi z razpoložljivimi sredstvi, na primer, več stanovanj, več vodnogospodarskih objektov in tako dalje in tako dalje. Skratka, vnaprej planirano slabo delo oziroma nedelo postaja marsikje vse večja postavka v finančnih kalkulacijah in konstrukcijah.

Naslednje vprašanje, ki bi ga morali nenehno proučevati in ki mora postati sestavni del prizadevanj za uresničevanje stabilizacije in planskih nalog, o čemer je danes s posebnim poudarkom govoril tudi predsednik Izvršnega sveta, je odgovornejši odnos do varčevanja povsod in vedno. Gre za varčevanje v najširšem smislu besede, začeni od najskromnejšega prihranka pri materialu, pa vse do ekstremnih primerov neodgovornega vlaganja in trošenja družbenih sredstev. Glede varčevanja se lahko zgledujemo po najbolj razvitih in najbolj bogatih državah v Evropi. Tako je, na primer Švedska, kar smo nedavno lahko prebrali, sprejela nacionalni program varčevanja. Stabilizacijski ukrepi, ne vem, če jih lahko dejansko vse tako imenujemo, so doslej že globoko zarezali v obseg in strukturo osebne potrošnje. Mnogo manj pa smo v tem času storili glede spremembe namembnosti in omejevanja vse preostale potrošnje. Še vedno je premalo pripravljenosti, da bi se v prid hitrejšega premagovanja sedanjih težav odpovedali mnogim, gledano z vidika interesov in potreb delovnih ljudi in občanov in seveda nadaljnjega razvoja, nepotrebnim stvarjem.

Glede raznih pojavov nestabilizacijskega obnašanja, ljudje danes vedno glasneje poudarjajo, da se o tem sicer precej splošno govori, mnogo premalo pa konkretno, samoupravno in politično ukrepa. Pa ne gre pri tem le za negospodarsko in nestabilizacijsko ravnanje z družbenimi sredstvi. Enako, če ne še bolj zaskrbljujoče je, da so pri nas dobili domovinsko pravico praksa in pojavi, ki jih obravnavajo in ki bi jih obravnavali v mnogo bolj razvitih državah kot razsipništvo in negospodarno ravnanje. Tako smo, da ne naštevam, imeli na primer te dni možnost prebrati, da pri nas ne konča študija več kot 50 % vpisanih študentov, v razvitih državah pa je ta razpon od 5 do 30 %; da imamo pri nas pri proizvodnji 3,5 milijona ton železa devet metalurških fakultet, da pa ima Zvezna republika Nemčija pri 50 milijonih ton proizvodnje železa dve metalurški fakulteti in tako dalje. Pri tem niti ne govorim o tem, da najbrž sodimo med rekorderje, kar zadeva organiziranje najrazličnejših mednarodnih in domačih prireditev, tekmovanj, simpozijev, festivalov in tako dalje in tako dalje.

Vse to počnemo v času in razmerah, ki bi prav gotovo terjale drugačno ravnanje in drugačno obnašanje. In ne nazadnje, da bi naš voz, če tako poimenujemo srednjeročni plan in stabilizacijo, ne drsel niže, ampak da bi ga z vsakim dnem potisnili vsaj za nekaj korakov navzgor, je nujno, da z vztrajnim političnim delom, prepričevanjem, dokazovanjem, ne s parolami, ampak z lastnim vzgledom in ravnanjem, ne s sprejemanjem ukrepov, ki bodo stimulirali boljše delo dosežemo, da se bo v boj za uresničevanje postavljenih ciljev vključil sleherni delovni človek in občan.

Ves naš medvojni in povojni razvoj je dovolj zgovoren v tem smislu, da ni težav in ne problemov, ki bi bili nerešljivi, če njihovo uresničevanje postane stvar zavestnega hotenja najširših ljudskih množic, to pa je seveda naloga tistih, katerih delegati smo v tem zboru. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala, tovariš Ževart. Želi še kdo razpravljati? (Da). Besedo ima tovariš Emil Šuštar.

Emil Šuštar: Ne bi razpravljajl o stališčih in pripombah Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ampak bi kot pojasnilo želel odgovor na eno od pripomb, ki jo je oblikovalo predsedstvo.

Gre namreč za to, da ugotovitev v točki 5.15. predloga družbenega plana o ukrepih davčne politike ni bila sporna v vseh dosedanjih razpravah, in sicer da bi celoten sistem davčne politike v bistvu moral delovati tako, da bi pri uresničevanju družbenega plana in predvsem njegove stabilizacijske naravnosti morali tudi z ukrepi davčne politike bremena stabilizacije nekoliko bolj enakovredno porazdeliti, kar seveda terja tudi ustrežnejšo razpravo o celotnem davčnem sistemu tako v združenem delu kot tudi pri uveljavljanju davčnega sistema za zasebnike.

Druga pobuda, ki je bila dana, je bila ta, da bi morali pri uveljavljanju davčne politike imeti ustrezno evidenco o vseh vrstah pridobljenega dohodka delavca in občana, da bi na tej podlagi lahko uveljavljali ustrezno davčno politiko. Vemo pa, da je v točki 5.15. ta naravnana predvsem tako, da bi stimulirali izvoznike, pri tem pa se zlasti ustrežnejše evidence sploh ne dotika. V razpravah pa je bila dana pobuda, da se ta točka ustrežneje formulira. Izvršni svet v svojem poročilu predlaga, da se ta točka spremeni tako, da se v prvem stavku doda besedilo: »predvsem njegovo stabilizacijsko naravnost«. Mislim, da je to glede na vse dosedanje razprave nekoliko premalo. Ne bom predložil nobenega amandmaja, mislim pa, da bi morali nekoliko več sodelovati pri obravnavanju celotnega kompleksa davčne politike v zvezi z uresničevanjem družbenega plana. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Stane Gavez.

Stane Gavez: Imam le eno pripombo k predlogu stališč zbora, in sicer k 4. točki, kar izhaja tudi iz stališč Republiške konference Socialistične zveze in Republiškega sveta Zveze sindikatov, ki poudarjajo nekatere naloge.

Mislim, da sta tako v ekspoziciji kot tudi v dosednji javni razpravi proizvodnja hrane in preskrba delovnih ljudi z osnovnimi prehrabnenimi proizvodi dobili tako težišče, da bi, kolikor naštevamo te naloge in glede na družbenopolitično naravo obeh organizacij in stališč teh organizacij, verjetno kazalo v besedilo družbenega plana vključiti kot posebno nalogo tudi še proizvodnjo hrane in preskrbo delovnih ljudi z osnovnimi prehrabnenimi proizvodi, ker menim, da je to področje najmanj tako pomembno kot ta, ki so že našeta. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Gavez. Besedo ima tovariš Igor Uršič.

Igor Uršič: Težko je sedaj še razpravljati o družbenem planu po razpravi tovariša Ževarta, ki je bila zelo tehtna in ki je opredelila številna vprašanja, s katerimi se iz dneva v dan srečujemo v našem družbenem in gospodarskem življenju. Vendar me je prav njegova razprava in razprava tovariša Reparja spodbudila, da kljub temu, da tudi sam ne bom govoril o

amandmajih, povem nekaj besed, predvsem zato, da približno vemo, kje smo in katere naloge nas čakajo pri uresničevanju temeljnih postavk našega družbenega plana.

Danes je bilo v ekspoziciji predsednika Izvršnega sveta in tudi v sami razpravi v zboru že večkrat izrečena misel, da je ta plan stabilizacijsko naravnani in da vsebuje številne elemente, na podlagi katerih je objektivno mogoče graditi stabilnejše in učinkovitejše gospodarstvo.

Kljub temu je treba opozoriti na določena vprašanja. Ko ste prebrali predlog družbenega plana, verjetno niste spregledali, da je v rasti družbenega proizvoda rast produktivnosti opredeljena z rastjo 1,8, kar je 0,3% manj, kot je bila rast produktivnosti v sedanjem srednjeročnem planu. V končni posledici to pomeni, da bo rast produktivnosti našega gospodarstva v primerjavi z rastjo produktivnosti v preostalih gospodarstvih tako v razvitem kot tudi v nerazvitem svetu na nek način stagnirala. To je treba vedeti, ko govorimo o opredeljevanju stabilizacijske naravnosti naše aktivnosti. Resnici na ljubo pa, če obravnavamo elemente plana, lahko ugotovimo, da tudi ni materialne osnove za večjo stopnjo rasti produktivnosti, ker smo slej ko prej omejeni z vsemi tistimi materialnimi elementi, ki objektivno dajejo možnost za večjo rast produktivnosti družbenega dela. Ena izmed temeljnih predpostavk našega razvoja je racionalnejše in optimalnejše delo in optimalnejše gospodarjenje s sredstvi, ki v končni konsekvenci tudi povečuje to našo skupno in posamično produktivnost.

To pripovedujem zato, ker mislim, da je prav, da se obravnava danes in ker je tudi v ekspoziciji na današnji skupni seji vseh treh zborov bilo jasno postavljeno, da je rast družbenega proizvoda v planih družbenopolitičnih skupnosti, konkretno v občinah, bistveno večja, kot je predvidena rast družbenega proizvoda v planu republike in da ta večja rast družbenega proizvoda v občini temelji predvsem na uvozu reprodukcijskega materiala in surovin, kajti samo tako je mogoče ugotavljati materialne okvire, v zvezi s katerimi so planerji v družbenopolitičnih skupnostih lahko prišli do relativno tako visoke rasti družbenega proizvoda. Jasno je, da je 8,5% rast družbenega proizvoda na osnovi uvoza nemogoča, neizvedljiva in v končni posledici nesprejemljiva, in sicer ne le zaradi problemov, ki jih imamo kot nacionalno gospodarstvo v razmerju do plačilno-bilančnih problemov v svetu, pač pa tudi zato, ker se mi zdi, da je možno z racionalno in usmerjeno politiko investiranja, ki je bila v samem ekspoziciji in v planu opredeljena kot osnovna prioriteta, bistveno nadomestiti drag in neekonomičen uvoz reprodukcijskega materiala. Vendarle pa je treba vedeti, in to je bilo posebej izpostavljeno tudi v poročilu tovariša Marka Bulca, da niti v Jugoslaviji nimamo izdelanih materialnih bilanc, ki bi pravzaprav opredeljevale tudi naše osnovne usmeritve investicij.

Naj mi bo dovoljeno, ker seji prisostvujejo tudi tovariši iz Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje, vendar pa nam je bilo v tem zboru takrat, ko smo razpravljali o osnutku družbenega plana SR Slovenije in ko smo opozorili, da niso predložene materialne bilance, rečeno, da te sicer so, da pa niso objavljene. Vsi ti indeksi in vse te planske opredelitve pa vedno znova kažejo, da jih še danes nimamo. Tudi dogovor v federaciji terja, da je treba do konca leta 1981, če se dobro spomnim, sestaviti materialne bilance. Mislim, da bi to moralo biti eno izmed osnovnih stališč, ki bi jih moral sprejeti tako naš zbor kot tudi ostala dva zbora Skupščine SR Slovenije kot eno izmed

osnovnih meril usmerjanja družbene akumulacije. Dokler teh materialnih bilanc ne prejmemo — čeprav nisem prepričan, da jih je mogoče sestaviti do konca leta za vse segmente porabe in jih je morda le za najpomembnejša področja našega nadaljnjega gospodarskega razvoja — tako dolgo se ne bi smeli dogovarjati v organizacijah združenega dela, gospodarskih zbornicah in bankah o usmerjanju družbene akumulacije za posamezne investicije, kolikor te niso pokrite z osnovnimi materialnimi bilancami. Razkoraki v rasti razvoja predelovalne industrije in industrije repromateriala in surovin so približno štirikratni po podatkih, ki so nam znani, kar pomeni, da bi celotna predelovalna industrija že ob sedanjem razkoraku v materialnih bilancah v enem letu pobrala sredstva v višini petletnega razvoja industrije repromateriala, surovin in preostalih snovi, potrebnih za njen razvoj.

Mislím, da bi morali vztrajati pri tem stališču, ki je, po mojem mnenju, eno izmed osnovnih vprašanj enotnega jugoslovanskega tržišča in enotnega razvoja Jugoslavije, in da bi morali tudi v Sloveniji vztrajati pri opredeljevanju usmerjanja naših investicijskih namenov, na kar je tovariš Repar še posebej opozoril.

Rad bi še nekaj rekel o poglavju 5.0., to je »Smeri in okviri za sprejemanje ukrepov razvojne politike«. Menim, da so v tem planu številni novi elementi, ki dejansko dajejo širši in ustrežnejši okvir za bolj smotrno uporabo družbenega minulega dela in ki dajejo tudi nekatere odgovore na tistih področjih družbene potrošnje, mislim predvsem na investicije, ki so bile v tem srednjeročnem planu tako v Sloveniji kot tudi posebej v Jugoslaviji eden izmed osnovnih generatorjev naše inflacije. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Uršič. Besedo ima tovariš Vlado Janžič.

Vlado Janžič: Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! Prijavil sem se k razpravi predvsem zaradi tega, ker me je le temu spodbudila razprava tovariša Ževarta.

Menim, da je danes, ko se sprejema družbeni plan SR Slovenije, zelo pomembno, da tudi današnja seja zbora da svoj prispevek k določeni atmosferi, ki jo je mójno treba negovati zato, da bi to, kar si postavljamo v planu, bilo tudi dejansko uresničeno v življenju.

Same priprave, kot je predsednik Izvršnega sveta tovariš Zemljarič danes poudaril, so terjale ogromen obseg strokovnega, političnega in drugega dela. Vključevale so številne nosilce planiranja. Vključene so bile tako rekoč vse samoupravne strukture in samoupravni organi. Vendar je res, kar je prav tako poudaril, da je to šele en del in da je težji del pred nami, kajti v prihodnje je treba vztrajati na tako zastavljenih programskih ciljeh. Razumljivo je, da plan, ki ga sprejemamo, vključuje tudi elemente določene elastičnosti in kontinuiranega planiranja, kar pomeni, da se ob določenih spremenjenih pogojih plan lahko v skladu s predvideno metodologijo tudi prilagaja. Vendar pa mislim, in to želim predvsem poudariti, da se v prihodnjem obdobju ne bi smeli obnašati tako kot v preteklosti in da se moramo iz te preteklosti tudi česa naučiti.

Če govorim nekoliko kritično, moram reči, da smo se pogosto obnašali tako, kot da plana ne bi imeli. Posamezni subjekti družbenega razvoja, predvsem v gospodarstvu, so se pogosto ravnali po slabem pravilu »iz rok v usta«,

predvsem pa mislim, da se niso dovolj držali planskih usmeritev. Med drugim je tudi to vzrok, da smo zašli v tak položaj, ki je bil danes v ekspoziciji še posebej poudarjen, in da smo se znašli v zapleteni ekonomski situaciji tako v republiki kot v celotni državi in to v trenutku, ko se pripravljamo na izvajanje novega družbenega plana. Od tod tudi velika realnost, ki jo je bilo zaslediti kot rdečo nit v izvajanjih predsednika Izvršnega sveta in predvsem v tistih formulacijah, ki posebej poudarjajo tako imenovan stabilizacijski pristop v celotnem planu.

Menim namreč, da je naš notranji gospodarski in tudi notranji politični položaj, ki je neposredno odvisen od gospodarskega položaja, takšen, da z njim ne moremo biti zadovoljni in ga moramo v prihodnjem obdobju bistveno preusmeriti v pozitivno smer in zagotoviti trdnost pozitivnih trendov tako na področju gospodarskega razvoja kot tudi na področju celotnega političnega razvoja.

Strinjam se s tovarišem Ževartom, da so ljudje pripravljeni tudi v prihodnje nositi številna bremena, vendar le, če jih bomo nosili vsi, na vseh ravneh in enakomerno. Mislim, da je to tisto bistveno, kar lahko tudi v prihodnje ohranja visoko stopnjo politične zavesti in s tem dobro politično razpoloženje pri nas, po drugi strani pa to seveda neposredno vpliva tudi na delovno storilnost. Medtem pa smo danes ponovno slišali, da se velik del planiranih umiranj in zmanjševanje potrošnje v glavnem izraža v višini osebnih dohodkov, kar v bistvu pomeni, da je glavno breme na ramenih delavskega razreda in delovnih ljudi, da pa številne druge oblike potrošnje nismo zavrli. Toda, to gre lahko le do določene meje, lahko pa pozneje privede do določenih političnih problemov in težav.

Zame je osnovno strateško vprašanje visoka stopnja investicij. V ekonomski teoriji in praksi številnih držav se je potrdilo, da je 25 % nacionalnega dohodka končna meja za investicije; v Jugoslaviji je 40 %, v Sloveniji pa 35 odstotkov.

Gotovo je, da tega preobrata ni mogoče doseči čez noč. S tem hočem poudariti, da gre za ogromne probleme, ki jih lahko rešujemo le, če se bomo dosledno držali planske politike. Dosledno izvajanje tega pa je odvisno od vseh dejavnikov, ki odločajo v naši družbi, oziroma od vseh samoupravnih struktur. Želim poudariti, da imam občutek, da pa še vse preveč zlasti konkretnih gospodarskih odločitev, ki včasih tudi niso v skladu s tistim, kar smo zastavili v družbenem planu, sprejema v ozkih krogih vodilnih gospodarskih posameznikov in struktur na raznih ravneh od občine do federacije. Največkrat imajo take odločitve nerealno materialno pokritje, kar potem vnaša v razvoj določena neskladja, s katerimi imamo danes opravka, in ustvarja določeno nestabilnost. Mislim, da morajo organizirane subjektivne sile, pri čemer mislim predvsem na družbenopolitične organizacije in Zvezo komunistov, ustvarjati tako klimo, da bodo dejansko odločali delovni ljudje sami, s tem da jim bodo ob pomoči ustreznih strokovnih služb jasne vse strokovne, se pravi ekonomske, finančne in druge predpostavke, ki so potrebne za tako odločitve. Menim, da je veliko težav pri nas tudi zaradi tega, ker se odloča v ozkih krogih posameznikov v gospodarstvu, kar tudi sega v določene kroge političnih struktur.

Da bi se temu izognili, menim, da morajo vse družbenopolitične organizacije ustvarjati vsaka v svojem okolju tako vzdušje, da delovni ljudje ne bodo sprejeli nobene formalne odločitve, ki ni v skladu s plani temeljnih organizacij združenega dela in občin, da na nobeni ravni, kjer imajo delovni ljudje

svoje delegacije — imajo pa jih povsod v našem delegatskem sistemu — ne bodo sprejeli odločitve, ki niso v skladu s plani na družbenem, ekonomskem, socialnem in drugih področjih in to na najrazličnejših ravneh.

Mislím, da je to toliko pomembneje, ker gre pri tem še za pomemben dejavnik, ki ga je mimogrede omenil tudi tovariš Zemljarič, namreč, za mednarodno ekonomsko situacijo in mednarodni politični položaj. Celotna ekonomika sveta je danes v krizi, v krizi pa je tudi celoten sistem kapitalističnih odnosov. V krizi ali vsaj v velikih protislovnih razmerah so gospodarski sistemi v socialističnih državah. Vemo, da se razkorak med razvitimi in nerazvitimi povečuje. To izpričujejo procesi in trendi, ki jih nenehno zaznavamo. Čemu to poudarjam? To poudarjam zato, ker vemo, koliko je naše gospodarstvo neposredno povezano s svetom in kako velikanski vpliv imajo ti tokovi tudi na naše gospodarstvo. Imajo pa seveda ti tokovi ogromen vpliv tudi na mednarodni politični položaj in obratno. Lahko se zgodi, da se v zaostrenem mednarodnem političnem položaju in v novem kriznem žarišču Evrope postavi vprašanje izvedbe našega družbenega plana. Lahko gre za velike nove probleme, ki bodo imeli ne le politične, ampak tudi neposredne gospodarske posledice. Gre za povezanost, o kateri ne želim govoriti konkretno, ki pa ima lahko neposredne posledice na izvajanje tega plana.

Skratka, o tem govorim zato, ker želim opozoriti na dejansko težak položaj, v katerem se moramo boriti za izvrševanje tega družbenega plana, ki ga danes sprejemamo. Najboljši porok za premagovanje vseh težav pa je, da dosledno vztrajamo na tem, kar smo si načrtali, in da v tej smeri zlasti družbenopolitične organizacije ustvarjajo potrebno širše politično razpoloženje. Tega pa ni mogoče zagotavljati z verbalizmom, ampak predvsem z afirmiranjem, kot sem rekel, politično in samoupravno osveščenih delavcev v našem družbenopolitičnem sistemu, da se ne bi odločalo mimo njih. Mislím, da je treba takšno razpoloženje ustvarjati že sedaj na začetku in ga obdržati na določeni ravni tudi ko se sprejemajo letni programi razvoja, prav tako pa tudi, ko za leto nazaj ugotavljamo, kako uresničujemo to, kar danes sprejemamo.

V zvezi s tem menim, da je izredno pomembna vloga subjektivnega dejavnika oziroma družbenopolitičnih organizacij. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Janžič. Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: Tovarišica predsednica! Rekel bi morda nekaj besed v zvezi s povsem konkretnimi pripombami. Tovariš Šuštar je dal pripombo k 5.15. točki. Posebej naj poudarim, da so predlog oziroma razmišljanja sindikatov na tem področju imeli za posledico pravzaprav tri amandmaje. Ne gre le za dopolnitev, da bi morala biti tudi davčna politika ustrezna, da bi prispevala k stabilizacijski naravnosti, ampak je Izvršni svet menil, da je nujno, če hočemo tudi na tem področju storiti korak naprej, urediti ustrežnejši sistem evidenc. Zato je v amandmaju 3.40. dopolnjeno poglavje o ustvarjanju družbenega informacijskega sistema tudi z navedbo evidenc, ki naj zajamejo vse dohodke občanov, po drugi strani pa je v amandmaju 3.17. tudi izpostavljeno vprašanje izenačitve pogojev poslovanja tako v združenem delu kot tudi v samostojnem osebem delu. V tem smislu je pravzaprav razdelan

ta pristop, in sicer ne v smislu načel, ampak konkretne akcije, ki naj bi potem dala ustrežnejše rezultate.

Glede vprašanj, na katere je posebej opozoril tovariš Uršič, pa mislim, da pri razpravi o rasti produktivnosti moramo upoštevati, da gre za opredelitev produktivnosti kot dohodkovne stopnje, kar pomeni za primerjavo dohodka na zaposlenega in da gre pri tem tudi za družbeni vidik produktivnosti, ki je za naslednje 5-letno obdobje, takšna kot je, izražena v številkah v besedilu družbenega plana in upoštevana ob seveda hkratni politiki, da tako rečem, skoraj polne zaposlenosti, ki se seveda kaže v stopnji tako izražene produktivnosti. Hkrati pa je tudi poudarjeno, da imamo realne možnosti, če bomo uspešneje realizirali usmeritve v izvoz usmerjenega gospodarstva, da povečamo stopnjo rasti družbenega proizvoda, ki se bo izražala predvsem tudi v večji produktivnosti združenega dela.

Glede bilanc. Dejansko so bile materialne bilance prisotne ob nastajanju plana. Sedaj so tudi sestavljene in bodo lahko predložene, seveda pa ne v obsegu popolnega pregleda vseh surovin in reprodukcijskega materiala. Predvsem smo poudarili hrano in področje 26. osnovnih surovin, ki so opredeljene tudi v dogovoru o temeljih plana. Ob teh nastajajočih bilancah, pa se ne le v Sloveniji, ampak tudi v vsej Jugoslaviji, pojavljajo druga vprašanja, ki se nanašajo na način uporabe teh bilanc, in sicer predvsem v tem smislu, da nas te bilance ne smejo pripeljati do avtarkičnega pristopa k razvijanju gospodarstva in da te bilance ne bi smele biti administrativni akti, ampak le podlaga za nadaljnji razvoj dogovarjanja in sistema planiranja.

Usmeritve na področju investicij. Tovariš Janžič je omenil številke. Mislim, da je potrebno te številke komentirati v toliko, da gre v Sloveniji usmeritev dejansko v investicije v osnovna sredstva na tej ravni, ki je mednarodno, da tako rečem, ugotovljena in pa priznana tako, da bi znašale naložbe v osnovna sredstva glede na njihov delež v družbenem proizvodu pri nas 17,5 % za gospodarstvo in 9,1 % izven gospodarstva, kar bi se približevalo 25 %. Drugo vprašanje pa je seveda, s kolikšnimi sredstvi dejansko poslujemo. Gre namreč za obratna sredstva in za oblikovanje rezerv. Verjetno moramo na področju oblikovanja obratnih sredstev poudariti problem naše organiziranosti, kajti ob boljši organiziranosti bi lahko naše gospodarstvo funkcioniralo tudi z manjšimi obratnimi sredstvi in bi preostala sredstva lahko uspešneje uporabili na drugem področju.

Dejansko pa gre za to, in s tem zaključujem svojo razpravo, da je res potrebno v nadaljevanju pravilno tolmačiti in še pravilneje uporabljati določbe zakona o sistemu družbenega planiranja, kar pravzaprav vključuje tudi misel, ki jo je tovariš Janžič posebej poudaril, in ki je predpogoj za uspešno uresničitev tega plana.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Še kdo želi razpravljati? (Nihče.) Razpravo o družbenem planiranju smo s tem zaključili. Skupina delegatov, ki je verjetno skrbno spremljala razpravo, naj bi se sestala in po razpravi predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloga stališč zbora.

Odrejam 15 minut odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 12.15 in se je nadaljevala ob 12.45.)

Predsednica Tina Tomlje: Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona so obravnavali: Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Danes smo prejeli usmeritve Izvršnega odbora Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in poročilo Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predstavnik predlagatelja je tovariš Jože Pacek, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za pravosodje, upravo in proračun. Dal bo obrazložitev tako k predlogu za izdajo zakona k 4. točki dnevnega reda kot tudi k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. Besedo ima tovariš Jože Pacek.

Jože Pacek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot je rekla tovarišica predsednica, bom skušal na kratko dati nekaj uvodnih misli o obeh zakonih.

V zvezi z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščini naj povem, da je to sedaj že druga sprememba tega zakona. Od izkušenj iz 1974. leta in nadaljnjih izkušenj, ki so nas pri drugem mandatu delegatskih skupščin nekaj naučile, je seveda nastala potreba, da stvari poenostavimo in jih poskušamo tudi z zakonodajno-tehničnega vidika pripraviti tako, da bi v praktičnem življenju bilo čim manj zapletov in da bi ureditev na tem področju tudi hkrati poenotili.

Veste, da smo v tem zakonu, ki pač prinaša nujne spremembe in dopolnitve, skušali urediti tudi volitve in delegiranje delegatov v skupščine tistih samoupravnih interesnih skupnosti, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti, in sicer na področju družbenih dejavnosti.

Združevanje obeh volitev v en zakon je pri volitvah v 1978. letu povzročilo nekatere težave predvsem pri glasovanju, glede na veliko število predlaganih kandidatov za več delegacij. Republiška konferenca Socialistične zveze in Republiški svet Zveze sindikatov so prav ob oceni teh volitev iz 1978. leta menili, da je nujno dograditi ta volilni sistem in ga bolj prilagoditi naravi delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Posebej je bilo pri tem prisotno vprašanje o možnostih poenostavitve volilne procedure in tehnike glasovanja. Naj mimogrede omenim, da je bil o tem govor tudi na VIII. kongresu Zveze komunistov Slovenije in prav v tem smislu je nekaj zapisanega v resoluciji tega kongresa.

Zaradi tega je Republiška volilna komisija v sodelovanju z volilno komisijo pri Republiški konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije izdelala analizo: »Delegatski sistem in dograjevanje volilnega sistema«. Omenjena analiza je bila podlaga za regijske posvete, ki so potekali v preteklih mesecih. To, kar vam danes predlagamo v fazi predloga za izdajo z osnutkom sprememb in dopolnitev tega zakona, je pravzaprav rezultat teh širših posvetov.

O sami vsebini predlaganega zakona naj rečem naslednje. Predlagane spremembe in dopolnitve ne spreminjajo načel, na katerih je zgrajen volilni sistem in tudi ne postopka za volitve članov delegacij in delegiranja v skupščine, ampak dopuščajo več samoupravnega odločanja, predvsem pri volitvah v samoupravne interesne skupnosti in do določene stopnje poenostavljajo postopek glasovanja.

Prav tako naj bi zakon v bodoče urejal tudi nekatera vprašanja glede volitev in delegiranja v skupščine in v ustrezne organe urejanja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje, katerih dejavnost oziroma zadeve so posebnega družbenega pomena. Kot veste, to doslej ni bilo urejeno. Poleg tega pa so predlagane še naslednje spremembe in dopolnitve zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

1. Jasneje je opredeljena določba sedanjega 9. člena zakona glede omejitve ponovne izvolitve za člane iste delegacije, kajti štelo se je, da tisti, ki je bil dvakrat po štiri leta v delegaciji za skupščino družbenopolitične skupnosti, potem ni več smel biti v delegaciji, medtem ko sedaj predlagamo tako, da je lahko izvoljen tudi po osmih letih v delegacijo, ki je delegatska osnova za skupščino samoupravne interesne skupnosti.

2. Predlagana je poenostavitev kandidacijskega postopka, ki ga podrobneje ureja volilni pravilnik Republiške konference Socialistične zveze in Republiškega sveta Zveze sindikatov.

Novo izvoljene delegacije se ne bi več neposredno vključevale v temeljne kandidacijske konference, ampak bi te delegacije delegirale delegate v kandidacijske konference na vseh ravneh, predvsem pa v občinsko kandidacijsko konferenco. To konferenco pa naj bi sestavljali delegati, ki jih vanjo delegirajo te delegacije ter delegati občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij.

3. Pri kandidiranju kandidatov za delegate v družbenopolitičnih zborih občinskih skupščin in republiške Skupščine naj bi še bolj prišla do izraza ustavna določba, po kateri se lista kandidatov določi z dogovorom družbenopolitičnih organizacij v okviru Socialistične zveze.

Zato je predlagana takšna rešitev, ki ne terja, da bi listo kandidatov za družbenopolitični zbor določala še občinska oziroma republiška kandidacijska konferenca. Namesto tega naj bi listo, kot bo določena z dogovorom, poslala občinska oziroma Republiška konferenca Socialistične zveze neposredno občinski oziroma republiški volilni komisiji.

4. Sedanji zakon vsebuje obveznost, da mora sestava delegacije zagotoviti zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustrezati socialni strukturi temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, in sicer enako za delegacije za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, kot tudi za delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V praksi se je pokazalo, da te določbe skoraj ni mogoče izvajati pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, posebno v tistih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih so se odločili za več posebnih delegacij. Zato naj bi se ta zakonska določba spremenila in dopnila tako, da bi bila opisana sestava delegacije obvezna le pri delegacijah za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, kot je to določeno že z ustavo, medtem ko bi pri delegacijah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti to načelo upoštevali, kolikor je to mogoče, glede na razmere v posamezni temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

Dobro vam je znano, da če šteje delovna skupnost več kot 30 ljudi, bi že morala imeti organe upravljanja in delegacije, tako da celo zmanjka ljudi za te funkcije.

5. Za volitve vseh delegacij sedanji zakon določa enak način glasovanja. Pri zadnjih volitvah se je pokazalo, da so imeli volivci težave pri glasovanju kandidatov za člane delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, zlasti kadar je šlo za večje število delegacij in kandidatov, o katerih je bilo potrebno glasovati.

Zato je predlagana poenostavitev glasovanja pri volitvah članov teh delegacij v primeru, če je na kandidatni listi toliko kandidatov, kot jih je potrebno izvoliti, ali kot temu rečemo, če gre za zaprto kandidatno listo, kajti v tem primeru je možno glasovati skupaj o vseh kandidatih na listi in bo možno črtati posamezne kandidate na listi.

6. Sedanji zakon določa, da je za člana delegacije izvoljen kandidat, ki v primeru zaprte kandidatne liste dobi večino glasov volilnih upravičencev, kar pomeni absolutno večino, če pa gre za glasovanje o odprti kandidatni listi, kjer je več kandidatov, kot je treba izvoliti članov delegacije, pa naj bi bil izvoljen tisti izmed kandidatov, ki je dobil večje število glasov, kar pomeni relativno večino.

Pri tem pa doslej ni bilo določeno, koliko glasov mora dobiti kandidat, da je izvoljen. Tako je lahko pri odprti kandidatni listi bil izvoljen za člana delegacije kandidat, ki v temeljni samoupravni organizaciji ni užival zadostne stopnje zaupanja. Zato se zakonska določba v tem delu spreminja v tej smeri, da je postavljen pogoj, da mora dobiti kandidat najmanj eno tretjino glasov vseh volilnih upravičencev v svoji temeljni samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

Naj k temu, kar sem povedal, dodam še naslednji komentar. V dosedanjih razpravah ob predvidenih spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine smo imeli opravka tudi z zahtevo, naj bi v bodoče težišče urejanja volitev v samoupravnih interesnih skupnostih, ki enakopravno odločajo s pristojnimi zbori skupščin družbenopolitičnih skupnosti, prenesli na področje samoupravnega odločanja. Zakon naj bi urejal le temeljna načela za volitve vseh delegacij, medtem ko bi se glede volitve delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti uredila le nekatera vprašanja volilnega postopka, vsa druga vprašanja glede oblikovanja delegacij in volitev članov delegacij pa naj bi samoupravne interesne skupnosti uredile s svojimi samoupravnimi akti.

Izvršni svet kot predlagatelj tega zakona meni, da bi se s tem zasnova zakona spremenila do take stopnje, da tega ne bi bilo mogoče urediti s spremembami in dopolnitvami tega zakona, ampak bi bilo potrebno sprejeti nov zakon. Različno urejanje volitev in delegiranja v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti glede na vlogo, ki jo imajo te samoupravne interesne skupnosti v skupščinskem sistemu, po našem mnenju, ne bi bilo primerno. Zato predlog za izdajo tega zakona in osnutek zakona ostajata pri dosedanji zasnovi zakona in se usmerjata le na predlagane posamične spremembe in dopolnitve, ki sem jih omenil.

Glede zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je tovarišica predsednica že opozorila, da je

Izvršni svet umaknil osnutek zakona in predlaga, da zbori Skupščine SR Slovenije danes razpravljajo le o predlogu za izdajo tega zakona.

Določene spremembe se namašajo predvsem na to, da bi še naprej število zaposlenih in doseženi družbeni proizvod obveljala kot temeljni merili za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Vendar je v širših razpravah prevladalo stališče, da je potrebno ti dve merili, ne glede na to, da sta že zapisani v ustavi, po možnosti še dopolniti, vendar ne tako, da bi podvajali v Zboru združenega dela teritorialno zastopnost, ki zlasti prihaja do izraza v Zboru občin, pač pa, da bi le nekoliko bolj poudarili regionalno zastopnost, upošteva seveda načela o interesih celotnega združenega dela in ob upoštevanju meril dohodkovnega povezovanja.

To so razlogi, zaradi katerih smo včeraj na seji Izvršnega sveta menili, da bi bilo potrebno še nekoliko več časa, da to merilo vključimo v sistem in s tem dejansko zagotovimo ustrezno in objektivno zastopnost vseh delov združenega dela tako, kot je to v okviru ustavnega koncepta.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet predlaga, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, skupaj z osnutkom zakona, hkrati pa predlaga, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije in da upošteva tudi predlog Izvršnega sveta, da o osnutku tega zakona danes ne bi razpravljali. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Pacek. Slišali smo obrazložitev predstavnika predlagatelja o reviziji tega dela zakonodaje. Predstavnik Odbora za družbenopolitični sistem je tovariš Peter Toš, ki mu dajem besedo.

Peter Toš: Tovarišica predsednica! Delegati niso dobili poročila odbora, ker je odbor šele danes uskladal svoja stališča in poglede, zato ga bom prebral!

Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem je na sejah dne 9. in 25. marca 1981 obravnaval predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine z osnutkom zakona, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo njen Izvršni svet. Pri obravnavi predloga za izdajo zakona je odbor upošteval usmeritve, ki jih je sprejela Volilna komisija Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije.

Člani odbora so v uvodni razpravi poudarili, da je bila vrsta problemov in odprtih vprašanj, ki se pojavljajo ob obravnavi predlaganih sprememb in dopolnitev zakona o volitvah in delegiranju v skupščine družbenopolitičnih skupnosti, prisotna že v razpravah ob oblikovanju določb veljavnega zakona, posebej pa je še bilo nanje opozorjeno ob pripravah in med izvedbo volitev leta 1978. Po mnenju odbora bi bilo potrebno volilno zakonodajo v celoti preučiti s stališča nadaljnega prilagajanja volitev delegatskemu sistemu in delegatskim odnosom.

V načelni razpravi so delegati podprli predlagano rešitev, naj bi veljalo načelo zakona tako za volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti kot v vse samoupravne interesne skupnosti. V zvezi s tem je bilo zastavljeno vprašanje, ali so sedanja načela zakona dovolj široka ali pa jih je potrebno

glede na širši krog subjektov dopolniti. Odbor je bil mnenja, da širjenje sedanjih načel zakona ni potrebno, saj so večinoma že opredeljena v ustavi in jih ne kaže ponavljati v zakonu.

Glede izločanja volitev za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti je prevladovalo mnenje, da bi morale potekati volitve za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti v skladu z določili tega zakona, kar prispeva k enotnemu volilnemu sistemu. Vendar bi zakon moral dopuščati možnost, da se povsod tam, kjer stopnja samoupravne razvitosti in organiziranosti ustvarja pogoje za samoupravni način ureditve postopkov volitev in članov delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, ti postopki, v skladu z veljavnimi načeli volilnega sistema in posebnostmi samoupravne interesne skupnosti, tudi uredijo. Ob tem so delegati tudi poudarili, da je glede na izkušnje pri volitvah v letu 1978 potrebno poenostaviti postopek glasovanja pri volitvah za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

V razpravi o načelu rotacije so člani odbora podprli jasnejše oblikovanje določbe, da nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma član iste delegacije, lahko pa je član neke druge delegacije v temeljnih samoupravnih organizacijah oziroma skupnostih, glede kandidacijskega postopka za listo kandidatov za družbenopolitični zbor pa je bilo oblikovano mnenje, naj bi to funkcijo opravljale samostojno občinske in Republiška konferenca SZDL.

Presoditi velja, ali bi verifikacija liste na ustrezni kandidacijski konferenci prispevala k demokratizaciji postopkov. Odbor je podprl usmeritev, da se na temeljni ravni opravijo predkandidacijska in kandidacijska opravila za vse ravni, in sicer na eni temeljni kandidacijski konferenci.

Sedanji zakon zahteva, da sestava vsake delegacije zagotavlja zastopanost delavcev vseh delov delovnega procesa in ustreza socialni strukturi temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti, vendar pa bi bilo v praksi precej težko zagotoviti tako sestavo, še posebej delegatov za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Predlagana rešitev, naj bo opisana sestava delegacije obvezna samo pri delegacijah za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, po mnenju članov odbora ni ustrezna, saj je to načelo eno od bistvenih načel delegatskega sistema oziroma delegatskih odnosov. Vsekakor pa je potrebno predvsem z družbenopolitično akcijo in dosledno izpeljanim kandidacijskim postopkom zagotoviti ustrezno sestavo delegacij.

V skladu z zahtevo po poenostavitvi volilne zakonodaje je odbor menil, naj se v zakonu dopusti možnost, da se pri volitvah članov delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti glasuje skupaj o vseh kandidatih na listi, pri čemer naj bi bilo možno črtati posamezne kandidate, s katerimi se volivci ne bi strinjali. Tako glasovanje pa bi bilo možno le v primeru zaprtih kandidatnih list.

Člani odbora pa so podprli rešitev, da je kandidat na tako imenovani odprti kandidatni listi, torej v primerih, ko je na kandidatni listi več kandidatov kot je potrebno izvoliti članov delegacije, izvoljen, če je dobil najmanj tretjino glasov vseh volilnih upravičencev v temeljni organizaciji oziroma skupnosti. V razpravi pa je bilo izraženo tudi mnenje, da bo v praksi zlasti pri zelo odprtih in razširjenih listah težko zagotoviti potrebno tretjino glasov. Odbor pa je poudaril, da kandidacijski postopek pred volitvami omogoča,

da se v demokratični razpravi o kandidatih sprejme kandidatna lista z ustreznim številom delegatskih mest.

Ob zaključku razprave so delegati tudi opozorili, da je potrebno v skladu s spremembami in dopolnitvami zakona pravočasno spremeniti oziroma dopolniti tudi volilne pravilnike Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in Zveze sindikatov Slovenije. Odbor predlaga zboru, da predlog za izdajo zakona z osnutkom sprejme skupaj z mnenji in stališči odbora. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Toš! Želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije poročilo dopolniti? (Ne želi.)

Začenjam razpravo! Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Miro Gošnik.

Miro Gošnik: Tovarišice in tovariši! O tem zakonu bi rad spregovoril z vidika opravljenih razprav v Socialistični zvezi. Po obravnavi v Svetu za družbenopolitični sistem in v Svetu za organiziranost, razvoj in kadrovske politike Socialistične zveze je to gradivo obravnavala še volilna komisija predsedstva. Zapis te skupno povzete obravnave smo sicer dobili, vendar bi vseeno rad izpostavil nekatera vprašanja, ker iz njih lahko razberemo globalne usmeritve za dopolnitev volilne zakonodaje. Podrobnejše pripombe, ki so se v vseh teh treh razpravah oblikovale, pa tudi konkretne rešitve smo že posebej posredovali predlagatelju, da bi jih v osnutku oziroma pri izdelavi predloga lahko ustrezno upošteval. Naj pa omenim, da so vsa konkretna vprašanja, ki jih bom navedel, skladna s tem, o čemer je bilo tu govora.

V predlogu za izdajo zakona je bila na prvem mestu dilema, ali ostati pri dosedanji ureditvi načina volitev za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti. V razpravi vseh treh organov Socialistične zveze je bilo zastavljeno vprašanje, ali so samoupravni odnosi v interesnih skupnostih, ki se vključujejo v skupščinski sistem, dosegli tako raven, da bi se izvolitev in konstituiranje njihovih skupščin lahko pretežno samoupravno urejalo. Moram reči, da točne ocene o tem pravzaprav nismo imeli. Iz praktičnih razlogov je zato v razpravi v Socialistični zvezi prevladala usmeritev, naj se zadrži sedanja ureditev, ko se volitve regulirajo z istim zakonom.

V razpravi pa je le prišlo do bistvenega dopolnilnega predloga, da bi lahko vsaka interesna skupnost oziroma njeni člani, izvajalci in uporabniki odločili, da bodo skladno z razvojem odnosov in skladno z enotnimi načeli volilnega sistema opravili volitve delegacije oziroma delegirali delegate v ustrezno skupščino po svojih samoupravnih splošnih aktih.

Ta predlog dejansko odpira možnosti, da se vsa pestrost organiziranja znotraj posameznih interesnih skupnosti, na primer, občinske, regionalne, posebne, področne in podobne organizacijske posebnosti, ustrezno uredijo v takem posebnem samoupravnem splošnem aktu o volitvah, po katerem bi v prihodnje potekale volitve. Dokler pa samoupravne interesne skupnosti ne bi takšnega samoupravnega splošnega akta sprejele, bi uporabljale v celoti predlagani zakon.

Drugo vprašanje je bilo širjenje načel volilnega zakona oziroma volilne ureditve na drugih področjih, pri čemer sta bila izražena dva pogleda; eden je kvalitativen, drugi je kvantitativen.

Pri prvem je bil dan predlog, da se prouči, ali se lahko ustavna dopolnila o kolektivnem delu in odgovornosti nanašajo tudi na volilno ureditev, zlasti na ravnanja v volilni aktivnosti.

Druga, kvantitativna zamisel pa zadeva veljavnost načel zakona za vse interesne skupnosti in ne samo za pet, ki se vključujejo v skupščinski sistem. S tem bi praktično varovali načela in vsebino ter urejanje volilne pravice v interesnih skupnostih materialne proizvodnje in v drugih družbenih dejavnostih.

Tretje vprašanje se nanaša na razlaganje načela rotacije. Ponujena dopolnitev zakona, ki zadeva možnost več kot dvakratne zaporedne izvolitve v isto delegacijo, kaže, da so problemi vendarle širši. Ob tem je potrebno poudariti, da je baza za vse ravni skupščinskega dela in življenja vedno le članstvo v temeljni delegaciji. To prinaša nekaj težav. Praktično namreč ni utemeljeno vprašanje o prekinitvi normalne kadrovske rasti člana delegacije temeljne samoupravne organizacije in skupnosti, potem ko je pridobil določene izkušnje v temeljni delegaciji in se prek občinske, republiške in zvezne skupščine lahko uveljavlja v funkciji delegata. Na drugi strani menimo, da pripravljene ustavne dopolnitve verjetno dovolj jasno in nedvoumno razlagajo načela rotacije glede nosilcev individualnih funkcij v delegatskem skupščinskem mehanizmu.

Naslednje izpostavljeno vprašanje, ki ga bomo v pretežni meri morali realizirati prek volilnega pravilnika, pa je uresničitev večje skladnosti volilnega sistema z delegatskim značajem sprejemanja družbenih odločitev. Po skupni presoji je verjetno največja možnost za realizacijo tega načela prav v kandidacijski fazi priprav na volitve. Od tod se je razvila zamisel, da za kandidacijska opravila nad ravnijo temeljne samoupravne organizacije in skupnosti prevzamejo večjo skrb in odgovornost novo izvoljene delegacije. Na temeljni ravni se namreč kandidacijska funkcija kot neodtujljiva pravica in odgovornost delavcev, delovnih ljudi in občanov ter v družbenopolitičnih organizacijah aktivnih ljudi uresničuje le v celoti in neposredno.

Premik k ureditvi, da so nad ravnijo temeljne samoupravne organizacije oziroma skupnosti kandidacijska opravila prenesena na novo izvoljene delegacije, to se pravi na delegacijo delavcev iz temeljne organizacije, delegacijo občanov krajevnih skupnosti in delegacijo družbenopolitično organiziranih ljudi v družbenopolitičnih organizacijah, pa terjaja, da se na temeljnih kandidacijskih konferencah, po starem smo jim rekli prvih, po predlogu pa naj bi bile tudi edine, opravi celota predkandidacijskih, za en vidik pa tudi kandidacijskih opravil. Naj jih naštejemo. Na temeljni kandidacijski konferenci se opravi kandidiranje za temeljno delegacijo, predlagajo se možni kandidati za družbenopolitični zbor v občini in republiki, predlagajo se možni nosilci funkcij vseh ravni od občinske navzgor, razpravlja se in predlagajo možni kandidati za oba zbora Zvezne skupščine in razumljivo tudi za predsedstvo republike. Vsi tako podani predlogi na tej prvi temeljni kandidacijski konferenci postanejo obvezna sestavina nadaljnjega izvajanja kandidacijske funkcije in pristojnosti po novo izvoljenih delegacijah. Te bi opravile, če govorimo v starem volilnem žargonu, drugi krog kandidacijskih opravil relativno samostojno in seveda s polno odgovornostjo do volilne baze, to je do delovnih ljudi v tovarnah in občanov ter do članstva vseh družbenopolitičnih organizacij.

Ta drugi kandidacijski krog ostane, razumljivo, še naprej zadolžitev Socialistične zveze in Sindikatov, saj jih za to opravilo neposredno zadolžuje ustava. Verjetno pa je ob tem potrebno posebno pozornost nameniti listi kandidatov za družbenopolitični zbor občinske skupščine in republiške skupščine. Osutek ponuja eno od možnosti, in sicer to, da listo kandidatov za

družbenopolitični zbor sprejmejo družbenopolitične organizacije z dogovorom, kot to piše v ustavi. Predlog osnutka zakona pa predlaga izključitev funkcije občinske kandidacijske konference. Z dogovorom oblikovano listo verificira s stališča zakonitosti samo še občinska oziroma republiška volilna komisija. Naj vas spomnim, da se o tako sprejeti listi neposredno izjavljajo volilci ob volitvah. To so za nianso drugačne volitve kot druge neposredne volitve.

Druga možnost pa je, da se po dogovoru družbenopolitičnih organizacij o sestavi liste ta lista širše verificira na redni občinski oziroma republiški kandidacijski konferenci, ki je, kot vemo, širše sestavljena. Sestavljajo jo delegacije temeljnih organizacij, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Listo bi potem potrdila volilna komisija glede zakonitosti in nato spet predložila volivcem, da se do nje opredelijo. Ta druga varianta je še vprašljiva.

Naj opozorim na poseben vidik, zakaj o teh dilemah razmišljamo.

Prva možnost je sicer enostavnejša, vendarle v resnici relativno omejuje vpliv delegatske baze na njeno sestavo. Posebej je ta pomislek umesten za listo za družbenopolitični zbor občinske skupščine, ker vsem kandidacijskim pravilom vendarle sledijo neposredne volitve vseh volilnih upravičencev. Nekoliko drugačen pa je ta problem pri republiškem družbenopolitičnem zboru, pri katerem se kot volilno telo pojavljajo vsi družbenopolitični zbori v občinskih skupščinah in skupščinah posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

Glede mnenja o enovitosti kriterijev za strukturo delegacij tako za skupščine družbenopolitičnih kot interesnih skupnosti, so prevladala večinska mnenja o obveznem sestavu takšnih delegacij. Seveda pa je utemeljeno opozorilo, ki ga ves čas srečujemo, da se namreč to načelo velikokrat konfrontira z objektivnimi možnostmi v manjših delovnih skupnostih in krajevnih skupnostih, kjer je omejen kadrovski potencial.

Vendarle je prevladalo načelo, da je potrebno zagotoviti enako strukturo delegacij za obe vrsti skupščin. To bi torej bila pravilo, pri čemer je seveda treba realno upoštevati izjemno možnost, ki jo tekst ponuja. Kjer ustrezne strukture objektivno ni mogoče zagotoviti, se lahko od tega principa nekoliko odstopi oziroma je princip manj zavezujoč.

Naj dam zboru še dopolnilno opozorilo, povezano z obema zakonoma, ki sta na dnevnem redu. V primeru, če bi za delegiranje v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije spremenili sedanje okoliše in uporabili tudi druga oziroma več meril za nastajanje delegatskih razmerij, bodo potrebne ustrezne spremembe tudi členov od 86. do 91. v zakonu o volitvah in delegiranju. Določbe teh členov so izhodišče za zakon o okoliščinah in predlagam, da zbor to obdrži v evidenci. V fazi od osnutka do predloga bi bile potrebne novitete, ki jih iniciram o razpravo o sistemskih osnovah delegiranja po okoliših.

Dovolite še eno opozorilo. Volilna komisija predsedstva, pa tudi predsedstvo, opozarjata pri volilnih zakonih na čas. Predlagata namreč, da bi se po možnosti predlog zakona v skupščini sprejel do konca prvega polletja, ker planiramo v zgodnji jeseni, septembra ali oktobra, skupno sejo Republiške konference in Republiškega sveta Zveze sindikatov, na kateri bi sprejela osnovne politične in izvedbene volilne akte za pripravo volitev spomladi leta 1982. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Gošnik! Kdo še želi razpravljati? Tovariš Ževart ima besedo.

Janko Ževart: Tovariši delegati! Ker sem menil, da bo ta zakon obravnavan v trifaznem postopku, se nisem pripravil, da bi danes o njem razpravljaj. Predlagam predlagatelju, da pri 12. členu zakona, ki govori o sestavi temeljnih kandidacijskih konferenc, izpusti možnost, da temeljne kandidacijske konference poleg delovnih ljudi in občanov tvorijo tudi njihovi delegati.

Tak predlog bi utemeljil z naslednjim. Naš politični in seveda samoupravni sistem je resnično zelo razvejan, vendar se v mnogih primerih spreminja v svoje nasprotje. Imamo najrazličnejše organe in delegacije za to, da bi spodbujali delovne ljudi k sodelovanju in odločanju, ne pa za to, da namesto njih odločajo. Kot občan imam svoje pravice in dolžnosti in ni potrebno, da vse te dolžnosti in pravice realiziramo posredno prek delegatov, ampak si pridržujem tudi pravico, da sam odločam.

Izjema je postala pravilo. Izjemo smo dopuščali pri velikih krajevnih skupnostih in velikih temeljnih organizacijah združenega dela, ker je to zanje resnično problem. Vendar praksa zadnjih volitev kaže, da so to možnost uporabile tudi najmanjše krajevne skupnosti in najmanjše delovne organizacije. To se pravi, da sta ponekod sindikat in Zveza komunistov imenovala po enega delegata, ki sta tvorila delegacijo, in odločala ter sprejemala kandidatno listo. Prav zaradi tega se je mnogokje zgodilo, da so se volivci z imeni svojih kandidatov v delegacijah prvič srečali šele na voliščih. Želimo, da ba bile krajevne skupnosti s svojo politično organiziranostjo čim bliže ljudem. Imamo krajevne skupnosti, ki so razdeljene na manjša območja in prav ta manjša območja bi morala biti ista, ki bi delegirala svoje delegate oziroma predlagale delegate v delegacijo. Seveda, če o sestavi delegacije odloča majhna delegatska skupina, so take možnosti zelo majhne. Ti in še nekateri drugi razlogi govorijo za to, da bi kazalo o tem predlogu razmisliti. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Govorila bom o podobni situaciji, kot je govoril tovariš Ževart. Ker nisem sodelovala v razpravah SZDL, imam nekoliko drugačno stališče, kot ga je dala Volilna komisija pri Republiški konferenci. Ne bi se mogla strinjati z vsemi tistimi besedami, ki so bile danes izrečene in ki bi bile lahko vodilo pri izdelavi končnega besedila. To so besede o poenostavitvah in zmanjševanju komplikacij. Mislim, da urejamo zelo pomembno področje demokracije v našem sistemu. Volitve v delegatskem sistemu enostavno ne morejo biti in si najbrž tudi nismo želeli, da bi bile. Čeprav je to naporna procedura v delovanju političnih organizacij in temeljnih samoupravnih skupnostih, moramo s sistemskimi rešitvami vendarle omogočiti, da se uveljavljajo vse pravice posameznega delovnega človeka v temeljnih samoupravnih skupnostih. Delovni človek z izvolitvijo pooblašča svojega delegata, da ureja njegove osebne in skupne stvari na določenih mestih. Zato je moje mnenje nekoliko rezervirano do takih teženj, ki bi se eventualno lahko uveljavljale z motivacijo preveč kompliciranih postopkov in nalog tako v družbenopolitičnih organizacijah kot samoupravnih skupnostih. To je ena misel.

Druga misel pa je glede predloga, da bi lahko volitve za določene samoupravne interesne skupnosti urejali s samoupravnimi splošnimi akti. S tem se ne strinjam, ker gre vendarle tudi pri oblikovanju samoupravnih interesnih skupnosti za skupno odločanje, ki je prineseno iz organov družbenopolitične skupnosti na nove organe delavcev in delovnih ljudi. Mislim, da morajo biti tudi za te volitve podlage v zakonih. Vprašujem, ali imamo oblikovana nova politična in pravnosistemska izhodišča, sedaj ko urejamo volitve v samo-

uprave interesne skupnosti, smo jih imeli takrat, ko smo urejali z zakonom referendum in način osebnega izjavljanja, ko smo urejali volitve v delavske svete in nismo pustili temeljnim organizacijam združenega dela, da bi volitve uredili s samoupravnim splošnim aktom? Mislim, da je treba proučiti to vprašanje. Podobno stališče je zavzela tudi Zakonodajno-pravna komisija. V zvezi s temi odločitvami si moramo biti na jasnem, ko nalagamo predlagatelju, naj pripravi predlog zakona. Zakonodajno pravna komisija celo misli, da je treba tudi za druge interesne skupnosti, ki niso v sestavu skupščinskega sistema, več zadev urediti z zakonom.

Mislim, da ne bi smeli opuščati ustavno zahtevane strukture delegacij, ne glede na to, v kakšnih pojavnih oblikah se vse te delegacije javljajo v velikih ali majhnih delovnih organizacijah. Mislim, da je stališče našega Odbora za družbenopolitični sistem povsem ustrezno.

Ne bi se javila k besedi, ker smo o teh zadevah že diskutirali in mislim, da smo se v glavnem sporazumeli. Če pa je bil predlagatelj mnenja, da so ta vprašanja vendarle še toliko aktualna, da jih je ponovil v uvodni besedi, se mi je zdelo prav na to opozoriti. Mislim, da bi o tem morali imeti jasno stališče, prav sedaj, ko zaključujemo drugo fazo obravnave tega zakona.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo o predlogu za izdajo in o osnutku zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

Zboru predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet.

3. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet upošteva predloge, mnenja in pripombe, ki so navedena v poročilih delovnih teles in ki so bila izražena v razpravi na seji zbora.

Dajem ta sklep na glasovanje! Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet.

Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični sistem, Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za volitve in imenovanja in administrativne zadeve.

Danes smo prejeli tudi usmeritve Izvršnega odbora Predsedstva Republiške konference SZDL, poročilo Zakonodajno-pravne komisije in poročilo Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ter pismo Izvršnega sveta, s katerim umika osnutek tega zakona.

Uvodno obrazložitev smo že slišali, podal jo je tovariš Jože Pacek. Poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem je tovariš Peter Toš. Pismene poročila odbora nismo dobili. Besedo ima tovariš Peter Toš.

Peter Toš: Odbor Družbenopolitičnega zbora za družbenopolitični sistem je uvodoma ugotovil, da so predlagane spremembe in dopolnitve zakona, kot posledica spremembe števila zaposlenih na posameznem področju

združenega dela po letu 1977 ter ustanavljanja novih temeljnih družbenopolitičnih skupnosti, potrebne. V razpravi o delegiranju delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je bilo zastavljeno vprašanje, ali sedanji način oblikovanja zbora po sistemu delegatskih okolišev dejansko omogoča izražanje interesov in potreb dohodkovno vse bolj povezanih delavcev v združenem delu, saj dohodkovna povezanost in soodvisnost praviloma presegata občinske in regionalne meje. Prav tako pa je vprašljivo, ali lahko povezujemo delegacije iz organizacij združenega dela zgolj na podlagi števila zaposlenih na posameznem področju združenega dela, kar je bila doslej večinoma podlaga za oblikovanje delegatskih mest oziroma okolišev.

Ob tem je bilo tudi opozorjeno, da ima preoblikovanje delegatskih okolišev za delegiranje v Zbor združenega dela naše Skupščine v območja lahko za posledico tudi zapiranje v regionalne meje, kar pa seveda ne bi bilo sprejemljivo v delovanju Zbora združenega dela. Prav tako so člani odbora poudarili, da dohodkovno povezovanje združenega dela pogosto presega občinske oziroma regionalne meje ter da se ti interesi, če bi bili zaprti znotraj regije, ne bi mogli na ustrezen način izraziti in usklajevati v Zboru združenega dela republiške Skupščine. Seveda pa to vprašanje ne zadeva predvsem predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela, ampak v bistvu zadeva predvsem zakon o delegiranju in prav zaradi teh razlogov odbor predlaga, da na današnjem zasedanju Družbenopolitičnega zbora sprejmemo že v dosedanji razpravi večkrat dano pobudo, da se tako predlog za izdajo tega zakona kot tudi rešitve v zakonu o delegiranju, ponovno proučijo v razpravi v delovnih telesih Socialistične zveze in da se ta razprava na podlagi izoblikovanih predlogov prenese tudi v republiški svet za vprašanja družbene ureditve in vsestransko proučijo možne dopolnitve sedanjih rešitev v teh dveh zakonih.

Predsednica Tina Tomlje: Prosim, če k temu poveš še svoje osebno mnenje.

Peter Toš: Sem ga že povedal! Mislim namreč, da je razprava o tem, da bi se v Zboru združenega dela neposredno izražali interesi združenega dela, ki izvirajo iz njegove povezanosti na vseh ravneh dohodkovnega povezovanja potrebna. Ta povezanost že danes terjaja, da z ustreznimi rešitvami predvidimo v teh dveh zakonih, poleg veljavnih kriterijev za delegiranje delegatov in povezanega delovanja delegatov, usklajevanja dela delegacij znotraj konference delegacij, nove možnosti, da bi se proces dohodkovnega povezovanja v delu Zbora združenega dela lahko jasneje in odločneje izrazil, da bi delegati v Zboru združenega dela dobili s svojimi opredelitvami in stališči večjo družbeno moč in večjo veljavo. To je konec koncev težnja in temeljna smer razvoja delegatskih razmerij v našem družbenopolitičnem sistemu. Seveda, razmišljanja v tej smeri nimajo še nobenih konkretnih predlogov, na podlagi katerih bi uveljavili tak vidik delovanja Zbora združenega dela. Rešitve naj poudarijo dohodkovni vidik v delovanju Zbora združenega dela. To pa seveda ne pomeni, da ne bi organizirano pristopili k takšni razpravi v okviru Socialistične zveze in da v času, ki je pred nami, ne bi skušali oblikovati možne dopolnitve teh dveh zakonov. Na ta način bi uresničili potrebo, na katero nas je opozarjal že tovariš Kardelj, in sicer po nenehnem

dograjevanju političnega sistema, skladno razvoju samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov v naši družbeni praksi.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Toš. Začenjam razpravo! Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Miro Gošnik.

Miro Gošnik: Podnaslove lahko izpustim, ker so isti kot pri prejšnji razpravi. Posredoval bi samo nekaj dodatnih razmišljanj, ki so v bistvu privedla do tega, kar je bilo danes o tem zakonu že rečeno. Dejstvo je, da so vse doslej opravljene analize o funkcioniranju delegatskega sistema nenehno kritično ocenjevale delovanje zborov združenega dela občinskih skupščin v vlogi konferenc delegacij za Zbor združenega dela v republiki. Precej kritičnih ugotovitev in usmeritev za spreminjanje položaja in vloge skupine delegatov za delegiranje v republiški Zbor združenega dela. Pri vsakem doslej obravnavanem zakonu smo bili priče težkih oziroma ostrih kritik in celo licitiranj o drugačni ureditvi okolišev. Ne nazadnje, v zadnjih letih sta bili v Zboru združenega dela zastavljeni dve delegatski vprašanji glede delegiranja oziroma okolišev za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije. To so razlogi, ki so vzporedno z osnutkom, ki je bil sicer v razpravi, pa je umaknjen, vendarle spodbudili k razmišljanju, da je potrebno zadeve širše proučiti. Predloženi osnutek je upošteval po analogiji dosedanje ureditve samo kvantitativne premike med številom delovnih ljudi in številom zaposlenih na posameznih področjih družbenega dela, šele na drugem mestu pa je ponudil novo razdelitev okolišev glede na reorganizacijo mariborske občine v šest novih občin.

Razprave, ki so potekale v okviru Socialistične zveze, pravzaprav podpirajo iskanje možnosti za bolj organizirano izražanje in usklajevanje interesov združenega oziroma boljše rečeno družbenega dela v tem zboru republiške Skupščine. Za dopolnilna merila bi lahko upoštevali izhodišča v 162. členu ustave, s tem da bi bolj upoštevali dejanske povezave posameznih področij družbenega dela in posameznih območij. Doslej je bila ponujena kot dodatno izhodišče enakopravnost vseh zborov združenega dela občinskih skupščin kot konstitutivnih elementov republiškega Zbora združenega dela.

Od 1974. leta, ko se je ta sistem načrtoval, ni bilo interesnih skupnosti v tej svoji funkciji, zlasti ne petih, ki soodločajo v skupščinskem sistemu, ni bilo izkušenj o svobodni menjavi dela in tako dalje. Takrat so bile seveda te resnice prisotne s takratnimi vizionarskimi, danes pa tudi z realnimi ocenami vplivanja, ko soodločajo o teh področjih družbenega dela.

Naslednji tak kriterij, ki se ponuja, je regionalna povezanost občin oziroma boljše rečeno občinskih zborov združenega dela, prek cele vrste realnih povezav, od šolskih, kulturnih, raznih skupnosti, bančništva, prometa, zvez, zavarovalništva. Tudi regionalne interesne skupnosti gospodarskih dejavnosti srečujemo na več področjih in morda ne nazadnje kot eden od bistvenih elementov ali celo pogojev za delovanje mehanizmov delegiranja v teh regijah so organizirane družbenopolitične organizacije, ki morajo zagotavljati del pogojev za delovanje delegatskega mehanizma.

Še opozorilo! Leta 1974 nadaljevano razdeljevanje delegatskih mest po področjih družbenega dela je verjetno znova sporno. Gre namreč za to, da je gospodarsko področje spričo vseh drugih kriterijev, ki so v dosedanjem zakonu porabljeni, trenutno po materialni moči in številu zaposlenih kar za 16 mandatov prikrajšano v korist drugih področij družbenega dela. Tu so naj-

brž že tudi ponujene spremembe v številu zaposlenih in najbrž je še kakšen element vrednotenja posameznega segmenta družbenega dela, prav spričo obstoja interesnih skupnosti, vreden premisleka.

Skratka, take in podobne sugestije so pripeljale do trenutnega položaja, v katerem se predlaga — to je v sklepu volilne komisije tudi izrecno napisano — da bi Socialistična zveza skupaj s predlagateljem izdelala možne drugačne ali širše pristope za urejanje tega vprašanja in jih skupno preverila na republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve. Po njegovi vlogi in položaju v družbi lahko pričakujemo odmev na tako zastavljeno pobudo oziroma bi lahko hitro ocenili, ali smo dozoreli za širši in bolj utemeljen pristop, ki bi upošteval več družbeno realnih kriterijev od sedanjega, pravzaprav pretežno edinega uporabljenega, to je samo število delovnih ljudi.

Predsednica Tina Tomlje: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo, ker prijav za razpravo ni več.

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj Izvršni svet upošteva predloge, mnenja in pripombe, ki so navedene v poročilih delovnih teles in v razpravi na seji zbora.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel sklep glede nadaljnje usode zakona o delegiranju v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Vračamo se na 3. točko dnevnega reda, ker je skupina opravila konzultacijo in lahko predlaga korekturo stališč k planu Socialistične republike Slovenije za to srednjeročno obdobje. Tovariš dr. Krašovec ima besedo.

Dr. Tone Krašovec: Skupina je ugotovila, da je razprava podprla ekspoze predsednika Izvršnega sveta, predlog plana in amandmaje. Razprava je opozorila na pomen že dosežene stopnje in nadaljnjega poglobljanja procesa samoupravnega planiranja ter posebej na pomen aktivnega pristopa in mobilizacije vseh delovnih ljudi ter samoupravnih in družbenih dejavnikov za uresničevanje planskih nalog. Prav tako je bila skupina mnenja, da je razprava vsebino predloženih stališč v glavnem podprla, vendar pa glede na poudarke iz razprave predlagamo naslednje dopolnitve oziroma spremembe.

V 1. točki se v drugi vrsti za besedama »predlog plana« dodaja »in amandmaje« k temu predlogu. To je tovariš Globočnik konkretno predlagal že v razpravi. Prvi stavek te točke bi se torej glasil: »Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je predlagatelj pripravil predlog plana in amandmaje k temu predlogu v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, sprejetimi ob osnutku družbenega plana.

Točka 2. ostane nespremenjena.

Točka 3. se glede na ugotovitve iz razprave črta.

Točka 4. postane točka 3. z naslednjo spremembo: v tretji vrsti se za besedama »posebno pozornost« črta beseda »zlasti« in se nadomesti z besed-

dami »ustvarjanju pa tudi«. Stavek se tako glasi: »Glede na stališča in opredelitve Republiške konference SZDL in Predsedstva Sindikatov bo potrebno pri uresničevanju planskih ciljev posvetiti posebno pozornost ustvarjanju pa tudi delitvi dohodka in oblikovanju sredstev za zadovoljevanje« in tako naprej.

Točka 5. postane točka 4.

Predsednica Tina Tomlje: Slišali ste predlog skupine o spremembi in dopolnitvi stališč. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, potem dajem na glasovanje spremembe in dopolnitve, ki jih je predlagala skupina. Kdor je za predlagane spremembe in dopolnitve, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor z večino glasov sprejel dopolnitve in spremembe, ki jih je k stališčem predlagala skupina.

Tako dajem na glasovanje stališča skupaj s sprejetimi dopolnitvami. Kdor je za stališča z dopolnitvami, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so stališča k planu SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v Družbenopolitičnem zboru soglasno sprejeta.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavala sta ga Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli poročilo Zakonodajno-pravne komisije. Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki dnevnega reda je tovariš Lojze Ude, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za zakonodajo. Besedo ima dr. Lojze Ude.

Dr. Lojze Ude: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Obravnavamo predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve skupaj z osnutkom. Zakon na novo ureja položaj in naloge Republiškega sveta za varstvo ustavne ureditve, ki je bil sicer ustanovljen že z zakonom o republiških svetih iz leta 1975. Po sprejemu sistemskih zakonov o družbenih svetih so bili drugi republiški sveti preoblikovani v republiške družbene svete izvzemši ta svet, o katerem razpravljamo danes. Predsedstvo SR Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sta se opredelila, da je treba specifično vlogo tega sveta urediti s posebnim zakonom. Po ustavni ureditvi je funkcija SR Slovenije, da po republiških organih varuje ustavno ureditev, ureja in organizira službo državne varnosti in usmerja njeno delo. V okviru te funkcije bo v zvezi s tem še posebej izpostavljena funkcija predsedstva, ki po določbi 376. člena ustave obravnava vprašanja s področja varstva z ustavo določenega reda, zavzema stališča o teh vprašanjih, daje pobudo za njihovo obravnavo in ima v okviru svojih splošnih pooblastil tudi druge usklajevalne, usmerjevalne in predlagalne možnosti ter pristojnosti.

Skupščina v okviru svojega systemskega položaja in funkcije na tem področju določa politiko in opravlja politično nadzorstvo nad delom upravnih organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti. Izvršni svet v okviru svoje vloge usklajevanja in usmerjanja dela vseh upravnih organov usklajuje in

usmerja upravno delovanje tudi na področju državne varnosti in nadzoruje takšna delovanja. V temeljnih načelih ustave je opredeljena tudi funkcija družbenopolitičnih organizacij, ki opravljajo politično kontrolo in idejno-politično usmerjevalno vlogo na tem področju.

Svet za varstvo ustavne ureditve je predviden kot poseben republiški organ, ki se po svojih nalogah, pooblastilih in sestavi razlikuje od družbenih svetov. To je prvo sistemsko izhodišče v tem predlogu. Zato zanj neposredno ne velja sistemska zakonska ureditev družbenih svetov, čeprav naj bi se sicer, kolikor je to v skladu z njegovo vlogo, vendar oblikoval in tudi deloval po načelih teh svetov.

Naloge svetov vsebinsko izhajajo iz funkcij in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije in Izvršnega sveta, pa tudi iz ustavne vloge družbenopolitičnih organizacij, o katerih sem že govoril. Ti organi in organizacije prek sveta uresničujejo nekatere svoje z ustavo določene pravice, dolžnosti in odgovornosti. Predsedstvo SR Slovenije in Izvršni svet Skupščine pa lahko kot doslej v okviru smernic in stališč, ki jih določita, še posebej zaupata svetu opravljanje določenih zadev iz svoje pristojnosti v zvezi s čisto konkretnim usklajevanjem dela organov, ki opravljajo zadeve državne varnosti.

V zvezi s položajem sveta se je pri pripravljanju zakona zastavilo vprašanje, ali naj bo to poseben republiški organ, kot je to določeno v predloženem osnutku, ali pa naj bi bil ta svet delovno telo Predsedstva SR Slovenije, kot je zasnovan na primer Zvezni svet za varstvo ustavne ureditve. Pri nas je zaenkrat v razpravah obveljalo stališče, da naj bo svet poseben republiški organ, prek katerega vsi omenjeni organi in organizacije uresničujejo del svoje funkcije na področju varstva ustavne ureditve. Zoper koncept, po katerem bi bil svet le delovno telo predsedstva, govori po našem mnenju misel, da bi bila v takem primeru funkcija takega sveta omejena le na okvir pravic in dolžnosti samega predsedstva.

Svet, oblikovan kot poseben republiški organ, pomeni po našem mnenju korak dlje v razvoju varstva ustavne ureditve, saj predstavlja odprto demokratično obliko usklajevanja dela vseh organov in organizacij, ki uresničujejo svoje funkcije na področju varstva ustavne ureditve. Seveda je treba upoštevati, da je v ustavi posebej poudarjena vloga Predsedstva SR Slovenije pri varstvu ustavne ureditve. Zaradi tega je svet, čeprav oblikovan kot poseben republiški organ, vendar navezan zlasti na Predsedstvo, kar je zlasti razvidno iz določb v osnutku, ki govore o sestavi, o imenovanju članov in odgovornosti sveta. Naloge sveta so v glavnem te, da obravnava stanje, sistem in politiko na področju varstva ustavne ureditve, obravnava vprašanja, ki so pomembna za politično usmerjanje in usklajevanje dela organov in za družbeno kontrolo nad tem delom, kakor tudi druga vprašanja, ki so pomembna za varnost države. Svet izvaja kontrolo nad delom republiških organov uprave, ki opravljajo zadeve državne varnosti, zlasti še s stališča spoštovanja pravic in svoboščin človeka in občana, pravic samoupravnih organizacij in skupnosti kakor tudi glede metod in sredstev, ki jih služba državne varnosti uporablja ter družbenopolitičnih skupnosti, kakor tudi glede metod in sredstev, ki jih služba državne varnosti uporablja pri izvrševanju svojih pristojnosti.

Pri svojem delu svet sprejema ustrezna mnenja in stališča in daje pobude ter predloge. S tem se seveda, in to je zlasti potrebno poudariti, v ničemer ne spremenijo ustavna pooblastila Skupščine, Predsedstva, Izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij pri varstvu ustavne ureditve. Ti organi

in organizacije prenesejo na svet le določene naloge, pri tem pa obdržijo svoje ustavne pravice in zlasti tudi odgovornosti na področju varstva ustavne ureditve. To zlasti velja tudi za Skupščino SR Slovenije, ki slej ko prej opravlja splošni politični nadzor nad delom organov državne varnosti.

Po osnutku zakona sestavljajo svet predsednik in določeno število članov, ki jih imenuje Predsedstvo SR Slovenije v sporazumu z republiškim vodstvi družbenopolitičnih organizacij, Skupščino in Izvršnim svetom. Predsednik Izvršnega sveta in republiški sekretar za notranje zadeve sta člana sveta po svojem položaju. Svet je za svoje delo odgovoren Predsedstvu in dolžan temu poročati. Svet je tudi dolžan o svojem delu obveščati Skupščino, Izvršni svet in republiška vodstva družbenopolitičnih organizacij. Predstojniki republiških upravnih organov, ki opravljajo zadeve varstva ustavne ureditve, so dolžni poročati svetu o vseh pomembnih vprašanjih na tem področju in so dolžni pri svojem delu upoštevati stališča, ki jih sprejema svet. Zakon vsebuje tudi nekatere osnovne določbe o načinu dela svetov, kar je potrebno zlasti zaradi specifičnosti dela sveta, podrobneje pa naj bi se ta vprašanja uredila s poslovníkom, ki ga bo sprejel svet.

Glede stališč, mnenj in predlogov, ki so prišli do izraza v delovnih telesih skupščine, predvsem mislim tu na stališča v Zakonodajno-pravni komisiji, naj v imenu predlagatelja povem, da je večji del teh pripomb brez nadaljnega sprejemljiv, ker v ničemer ne nasprotujejo izhodiščem predlagatelja. V bistvu le izboljšujejo besedilo!

Do stališč odbora za družbenopolitični sistem bi se izrekel kasneje, ko jih bo predstavnik odbora posredoval delegatom. Smo pa bili s temi stališči že seznanjeni, ker smo sodelovali pri razpravah v odboru.

V imenu predlagatelja predlagam, da zbor obravnava predlog za izdajo zakona in osnutek zakona, ter ju sprejme.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala. Poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem tovariš Peter Toš ima besedo.

Peter Toš: Odbor je na današnji seji prav tako zaključil razpravo o predlogu za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom zakona. V načelni obravnavi je ugotovil, da so razlogi predlagatelja za novo zakonsko ureditev na področju varstva ustavne ureditve, po katerem je doslej deloval Republiški svet za varstvo ustavne ureditve, utemeljeni in da je zato nov zakon potreben.

Že po dosedanji zakonodaji se je Republiški svet za varstvo ustavne ureditve po značaju svojih nalog, po nekaterih konkretnih pooblastilih in tudi po sestavi razlikoval od drugih republiških svetov. Socialistična republika Slovenija v okviru z ustavo in zakoni določenih pravic in dolžnosti po republiških organih varuje ustavno ureditev, ureja in organizira službo državne varnosti in usmerja njeno delo. Zaradi načina uresničevanja določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti republiških organov na tem področju, zlasti pa zaradi posebnih nalog in odgovornosti Predsedstva SR Slovenije, ki po prvem odstavku 376. člena ustave SR Slovenije obravnava med drugimi temeljnimi političnimi vprašanji iz pristojnosti Socialistične republike Slovenije tudi vprašanja varstva z ustavo določenega reda, zavzema stališča o teh vprašanjih, daje pobudo za njihovo obravnavo in ima v okviru svojih splošnih pooblastil druge koordinativne, usmerjevalne in iniciativne funkcije ter zaradi specifičnih

nalog, ki naj jih v skladu s tem ima Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, je prav, da ima Predsedstvo SR Slovenije do sveta posebno razmerje pooblastila.

Takšna rešitev, po kateri je Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, kljub posebnemu razmerju in pooblastilih, ki jih ima do njega Predsedstvo SR Slovenije, enotni organ Socialistične republike Slovenije za uresničevanje nekaterih določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti Skupščine SR Slovenije, Predsedstva SR Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, kakor tudi zaradi uresničevanja ustavnega položaja, vloge in nalog družbenopolitičnih organizacij na področju varstva ustavne ureditve, usklajevanja njihovih mnenj in medsebojnega sodelovanja, omogoča, da se ta funkcija bolj demokratizira, ker se ne zapira znotraj enega organa, hkrati pa zadovoljuje vidik racionalnosti.

Predlagane rešitve so v načelu ustrezne in niso v nasprotju s funkcijo Skupščine SR Slovenije in drugih republiških organov, ki jih imajo po ustavi, ker se njihove funkcije ne prenašajo na Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve. Ker pa uvodni določbi zakonskega osnutka ne opredeljujeta dovolj jasno razlogov za ustanovitev Sveta SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve in njegove funkcije, tako da dopuščata dvom o tem, ali bo ta svet ustanovljen zaradi uresničevanja vseh ustavnih pravic, dolžnosti in odgovornosti republiških organov na tem področju ali pa le določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti, kar sicer izhaja iz drugih določb osnutka tega zakona, ju je potrebno ustrezno dopolniti, da ne bo dvoma, da se svet ustanovi zaradi uresničevanja določenih pravic, dolžnosti in odgovornosti teh organov.

Odbor je tudi ugotovil, da ureditev položaja tega organa ni temeljno sistemsko vprašanje, temveč vprašanje organizacijske narave. Zato ni nujno, da je v Jugoslaviji enotno rešeno. Ker bo Svet SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve kljub temu, da ni družbeni svet v smislu sistemskih zakonov o družbenih svetih, po osnovnih značilnostih odnosov in po načinu dela deloval po načelih, ki veljajo za družbene svete, kolikor bo mogoče glede na njegove specifičnosti, pa je vprašanje, ali bi se za delegiranje in sestavo članov sveta smiselno uporabile določbe zakonov o družbenih svetih, tako da bi se udeleženci v svetu, to so organi in organizacije, dogovorili o sestavi sveta, načinu delegiranja svojih članov, tistih članov, ki so v sestavi tega sveta stalni in tudi o sestavi sveta.

S temi dopolnilnimi sugestijami odbor podpira predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona ter predlaga zboru, da sprejme predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona in z njegovimi stališči, mnenji in predlogi ter naroči predlagatelju, da do predloga zakona najde ustrezne rešitve v smislu obravnave na seji zbora. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Želi besedo poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in predlagam zboru naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet upošteva predloge, pripombe in stališča, ki so navedena v poročilih delovnih teles.

Dajem ta sklep na glasovanje. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel sklep k zakonu o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih.

Odločbo Ustavnega sodišča sta obravnavala Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za pravosodje. Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki je tovariš dr. Lojze Ude. Predstavniki komisij, ali želite besedo? (Ne.)

Predstavnik Izvršnega sveta tudi ne želi besede? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Ne.) Zaključujem razpravo.

Zboru predlagam naslednji sklep:

1. Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije se je seznanil z odločbo Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni ustavnosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj pripravi v roku, določenem v drugem odstavku 384. člena ustave SFR Jugoslavije, spremembo zakona o samoupravnih sodiščih.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981.

Periodični načrt oziroma njegov predlog so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavala delovna telesa zbora. Predlaganih je nekaj sprememb glede matičnih delovnih teles, ki obravnavajo posamezne zadeve. Te spremembe so sprejemljive in jih je potrebno vključiti v periodični delovni načrt.

Nadalje je bilo na seji Predsedstva Skupščine SR Slovenije ob sklicu sej za mesec april ugotovljeno, da je potrebno programirati posebno sejo zbora v skladu z njegovo stalno nalogo spremljanja uresničevanja politike stabilizacije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je pripravil v zvezi s tem informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Slovenije v letu 1981. Ker gre za aktualne probleme na področju uresničevanja letošnje resolucije, je bilo ocenjeno, da je potrebno to problematiko skupaj z ukrepi obravnavati čimprej; zato je sklicana seja zbora za 7. april 1981.

Glede sej zborov, ki so v predlogu periodičnega delovnega načrta predvidena za 22. april 1981, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije sporočil, da ne bo mogoče pravočasno predložiti naslednjih zadev: uresničevanje družbene

preobrazbe uprave z informacijo o izvajanju predpisov o upravnem postopku pred upravnimi organi ter pooblaščenimi organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi in tudi ne zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih. Analiza o uresničevanju družbene preobrazbe uprave narekuje tudi spremembe in dopolnitve nekaterih zakonov s tega področja; zato je zaradi celovite obravnave potrebna premaknitev na kasnejši čas, in sicer na mesec junij 1981.

Nadalje je bilo v postopku priprav predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih ugotovljeno, da so še odprta nekatera sistemska vprašanja, ki jih mora predhodno razjasniti Republiški svet za vprašanja družbene ureditve. Zato Izvršni svet predlaga, da se obravnava ta zakon skupaj z ostalimi zakoni s področja samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje.

Medtem so bila predložena še nekatera druga gradiva. Zato je bilo na seji predsedstva predlagano, da se datum seje premakne od 22. aprila na 29. april. Na tej seji naj se obravnavajo še naslednje zadeve: poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije v letu 1980 in predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

Komisija za narodnosti, ki je predlagatelj poročila o uresničevanju stališč, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za uresničevanje posebnih pravic italijanske in madžarske narodnosti in njihovih pripadnikov v SR Sloveniji, predlaga, da se to poročilo obravnava na seji junija, ker še ni končano posvetovanje o dvojezičnosti, ki bo podlaga za pripravo navedenega poročila. Vse to so elementi, ki so narekovali modifikacijo periodičnega načrta.

Glede na povedano predlagam, da se predlog periodičnega načrta spremeni in dopolni tako kot sem povedala. V zvezi s tem bi še povedala, da glede na svojo pristojnost Družbenopolitični zbor 29. aprila ne bo imel seje. Aprila bomo imeli samo eno sejo, in sicer 7. aprila.

Poročevalci delovnih teles, ali želite razpravljati v zvezi s to točko? (Ne.) Želi kdo drug razpravljati o predlogu periodičnega načrta za II. trimesečje? (Ne.)

Zaključujem razpravo in dajem predlog periodičnega načrta s spremembami in dopolnitvami na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog periodičnega delovnega načrta zbora za II. trimesečje 1981, skupaj s spremembami in dopolnitvami.

Predlagam, da pooblastimo posebno delovno telo v sestavi Jože Globačnik, Ludvik Golob in Igor Uršič, ki so pripravljali program, da na podlagi predloženega periodičnega delovnega načrta in sprejetih sprememb in dopolnitev pripravijo končno besedilo periodičnega delovnega načrta, ki bo objavljen v Poročevalcu.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Ne.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani.

S tem so bili v Družbenopolitičnem zboru izvoljeni za sodnike Višjega sodišča v Ljubljani: Anton Markelj, sodnik Temelnjega sodišča v Novem mestu, vodja enote v Brežicah; Marko Šorli, sodnik Temelnjega sodišča v Kranju, enote v Kranju; Miha Štrukelj, sodnik Temelnjega sodišča v Ljubljani, enote v Ljubljani.

2. Predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru.

Predlog odloka je pripravila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne želi.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru v Družbenopolitičnem zboru soglasno sprejet.

S tem so bili v Družbenopolitičnem zboru razrešeni: dr. Rudolf Martinec, dolžnosti sodnika Višjega sodišča v Mariboru z 31. 3. 1981 in Nada Sancin, dolžnosti sodnice Višjega sodišča v Mariboru z 31. 3. 1981.

3. Predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije.

Tudi ta predlog odloka je predložila skupščinska komisija. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije soglasno sprejet v Družbenopolitičnem zboru in s tem razrešen Stane Boštjančič, dolžnosti sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije.

4. Predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljaajoče umetnosti Moša Pijade.

Predlog odloka je pripravila skupščinska komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora sklada za pospeševanje upodabljaajoče umetnosti Moša Pijade sprejet.

S tem sta v Družbenopolitičnem zboru izvoljena za člana Upravnega odbora tega sklada tovariš Andrej Jemec, akademski slikar in tovariš Peter Krečič, umetnostni zgodovinar.

5. Predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

Predlog sklepa je pripravila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati o predlogu sklepa? (Nihče.)

Dajem sklep na glasovanje! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel sklep o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike.

S tem so v to skupino imenovani naslednji tovariši: Peter Toš, za vodjo skupine in člani: Stanko Božičnik, Andrej Fajmut, Janez Gartnar, Teodora Krpan, Jože Lesar, Jože Marolt, dr. Mitja Mrgole in Tanja Šarec.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Besedo ima tovariš Viktor Stopar.

Viktor Stopar: Opravičujem se, ker nisem ne pravnik, ne slavist, pa še predsednica me je spravila v dvom, če sploh to vprašanje sodi semkaj. Toda kljub temu ga bom postavil.

V hiši Skupščine sem nekajkrat slišal: »Prosim novinarje, naj o tem ne pišejo!« Na ulici je raznašalec prodajal »Tribuno« s klici: »Kupite še nezaplenjeno Tribuno!«

Postavljam vprašanje: Ali je izraženo nezaupanje do novinarjev in urednikov in drugič, ali naša družba nima v svojih rokah kadrovske politike in sredstev za obveščanje?

Kar se dogaja za »zaprtimi vrati« prihaja na dan včasih po drobtinica, največkrat pa se zvedo stvari iz tujih sredstev javnega obveščanja. Nemalokrat sem bil v nerodnem položaju, ko sem prepričeval tako imenovane razširjevalce neprijetnih govoric o nasprotnem. Kasneje se je izkazalo, da je bilo v govoricah mnogo resnice, le da je bila ta povzeta iz tujih virov.

Iz dolgoletne partijske prakse vem, da je zaupanje v napredno, revolucionarno gibanje rastlo, če smo bili iskreni in kritični tudi do sebe!

Ali niso uredniki in časnikarji šli in gredo skozi šolo našega socialističnega življenja? Ali dajemo možnost, da tisk prevzemajo v svoje roke nam sovražni ljudje? Ali pa se bojimo dobronamerne kritike? Če pisanje ni dobronamerno, žaljivo ali obrekljivo, imamo možnost takega obrekljivca poslati tja, kamor spada, to je pred sodišče.

Če ne pojasnimo, zakaj plenimo naklade časopisa, ljudje ugibajo, nekateri tudi izmišljajo stvari, drugi pa lovijo zaplenjene izvode. Menim, da z molčanjem brez obrazložitve dajemo spodbudo za mnoge govorice — ne samo v gostilnah — temveč tudi v vsakdanjem življenju. Občani postavljajo vprašanja, na katera ne dobe odgovora.

Objava, kakršna je bila v Delu, z naslovom »Začasna prepoved Omladinske iskre« in objava o dogodkih v Prištini, vsaj delno pojasnjuje, kaj se dogaja. Zelo radi govorimo o tujih napakah, o dogodkih doma pa smo tiho in jih ne pojasnjujemo.

Predsednica Tina Tomlje: Predlagam zboru, da pobudo tovariša delegata Stoparja pošljemo Svetu za varstvo ustavne ureditve. Se strinjate? (Da.) Poslali ga bomo tudi v vednost Komiteju za informiranje.

Miloš Prosenč: Mislim, da bi bilo najbolje, da to vprašanje najprej pošljemo tiskovnemu svetu pri Predsedstvu Republiške konference SZDL. Če bo tiskovni svet ocenil za potrebno, jo bo predložil tudi Predsedstvu Re-

publiške konference SZDL, da ugotovi, kakšna je situacija v zvezi s tem. Šele potem menim, da bi vprašanje poslali tudi drugam. Skratka, iz skupščinske procedure naj se prenese v Republiško konferenco Socialistične zveze.

Predsednica Tina Tomlje: Sprejeto! Ima še kdo kakšno delegatsko vprašanje ali pobudo? (Ne.)

Če ni več vprašanj, je s tem dnevni red seje izčrpan in zaključujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 14.25.)

50. seja

(7. aprila 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pričujmo 50. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Svojo odsotnost z današnje seje so opravičili naslednji delegati: Geza Bačič, Marko Bulc, Stane Gavez, Ivan Godec, Vito Habjan, Majda Naglost in Emil Šuštar.

Za današnjo sejo predlagam edino točko dnevnega reda:

— informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981.

Ta informacija je bila pripravljena na zahtevo Zbora združenega dela. Ko smo ugotavljali, ali naj razpravljamo tudi o tem, smo menili, da je to tako pomemben element političnih razmer v SR Sloveniji, da je prav, da tudi Družbenopolitični zbor razpravlja o tej točki dnevnega reda. Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče.)

Obveščam delegate, da sta me predsednik Zbora združenega dela in predsednica Zbora občin z dopisi obvestila, da sta zbor obravnavala predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in ga sprejela v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora. V zvezi s tem predlagam zboru naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin sprejela predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v skladu s stališči, ki jih je Družbenopolitični zbor sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. člena poslovnika zbora na svoji 49. seji dne 25. marca 1981.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Obveščam delegate, da bomo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora poslušali uvodno besedo podpredsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariša Jožeta Florjančiča, k informaciji o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih tega leta in k predlogu ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v 1981. letu. Zato prekinjam sejo zbora in vas prosim, da greste v veliko skupščinsko dvorano.

(Seja je bila prekinjena ob 9.10 in se je nadaljevala ob 10.45.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Začenjam z obravnavo te edine točke današnjega dnevnega reda seje zbora.

Pravkar smo poslušali uvodno informacijo predstavnika Izvršnega sveta. Gradivo je v zboru obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija. Danes smo prejeli še informacijo Zveznega izvršnega sveta o gospodarskih gibanjih na začetku leta 1981, poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in poročilo Zakonodajno-pravne komisije.

Informacija Zveznega izvršnega sveta o gospodarskih gibanjih na začetku leta 1981 je strogo zapurna, zato vas prosim, da jo po končani seji vrnete. Predstavniki Izvršnega sveta za to točko dnevnega reda je član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje tovariš Milivoj Samar. Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose je tovariš Jože Marolt. Ker trenutno ni navzoč, vprašujem, ali bo spregovoril kdo drug od članov odbora? (Da.) Besedo ima tovariš Jože Globačnik.

Jože Globačnik: Tovarišice in tovariši delegati!. Na seji zbora smo se odločili, da vam predložimo zelo skromno poročilo o naši obravnavi informacije Izvršnega sveta. Na osnovi razprave na seji odbora smo se dogovorili za določeno delitev dela v tem smislu, da bi vas obvestili o naših razmišljanjih o tej informaciji. Po tej delitvi naj bi bil tovariš Marolt osnovni poročevalec, poleg tega pa smo mislili, da bi o tem problemu govorili še nekateri drugi člani odbora. Pravzaprav bom v skladu s tem dogovorom na seji odbora, v bistvu omejil svojo razpravo na nekaj splošnih pripomb k informaciji, na vprašanje, ali na osnovi dvomesečnih gibanj spreminjati resolucijo ali ne, na vprašanje, kako smo, vsaj v odboru, razumeli razpravo o informaciji Izvršnega sveta in pa morda na vprašanje o tem, kaj mislimo o problemu kompenzacij in virov za ta namen.

Glede splošnih pripomb in ocene, ali se je položaj poslabšal, smo seveda bili enotni v zvezi z ugotovitvijo Izvršnega sveta, da vsi indikatorji o gibanjih v prvih dveh mesecih kažejo, da položaj res ni rožnat, čeprav se, kot smo danes slišali, v mesecu marcu nekatera gibanja vendarle bistveno popravljajo. Tisto, o čemer smo vsaj v odboru naglas razmišljali — čeprav o taki informaciji, kot nam jo je predložil Izvršni svet, najbrž tu ni mesto, da bi razglabljali o njej, in o tem, kje so vzroki za tako stanje — je to, da smo vendarle menili, da bi zaradi naše nadaljnje usmeritve, predvsem pa mobilizacije vseh subjektivnih in samoupravnih dejavnikov, bilo seveda zelo ko-

ristno, če bi bili kolikor je mogoče jasni v tem smislu, ko govorimo o slabšem položaju, da hkrati vendarle tudi rečemo, kaj je slabše zaradi tega, ker nam je bilo prineseno od zunaj, ali pa, kar je od zunaj vplivalo na stanje pri nas, kaj pa je tisto, kar smo si, po domače povedano, »sami skuhal«, na kar smo v bistvu bolj ali manj sami vplivali.

Pri tem smo seveda mislili, da moramo stagnatna gibanja v svetovnem gospodarstvu in tudi zunanjo inflacijo bolj ali manj jemati v zakup, pa če bi to želeli ali ne. Gre pa seveda za vprašanje, kako lahko te pojave učinkovito obvladamo. V tej informaciji, pa tudi v predlogih Izvršnega sveta še vedno govorimo o tem, da se moramo za ustrezno družbeno kontrolo na področju trga in cen šele ustrezno organizirati. Iz te zvezne informacije, ki smo jo danes dobili na klop, ste lahko razbrali, da nekatere republike še nimajo niti interesnih skupnosti za področje cen, pravimo pa, da je trg jugoslovanski. Če smo pri tem glede organiziranosti eni spredaj, drugi pa v zaostanku, potem seveda resne oziroma prave učinkovitosti ne more biti.

Za območje Slovenije govorimo predvsem o tem, da še nimamo vseh metodoloških pripomočkov. Informacija sedaj ugotavlja, da bi lahko to področje resneje obvladovali le s sistemskim zveznim zakonom o družbeni kontroli cen in z republiškim zakonom.

Najbrž je naša subjektivna slabost v tem, da nismo imeli od vsega začetka dovolj jasnih predstav o blagovno-denarnih odnosih. V zadnjih mesecih so pravzaprav storjeni nekateri ukrepi, da bi domače povpraševanje ublažili oziroma omejili in na ta način ustvarili pogoje za večjo izvozno usmeritev delovnih organizacij, da ne govorim o tem, da nam emisije nihče ne vsiljuje od zunaj. So pa glede obsega emisije številne subjektivne želje in zahteve, ki pravzaprav bistveno odstopajo tudi od tistega, kar smo zapisali v naš republiški in tudi zvezni plan.

Ne mislim sedaj govoriti le o tem, kar se lahko dogaja pri nas doma, kajti kadar govorimo o kreditno-monetarnih problemih, gre gotovo za probleme, ki jih je treba s subjektivno akcijo in argumenti usklajevati z interesi drugih. Ne gre za lahka vprašanja. Hočem samo poudariti, da gredo želje in apetiti na tem področju mimo tistih okvirov, za katere smo se v obeh planskih dokumentih, to je v zveznem in republiškem, dogovorili. Verjetno bi se o dejavnikih, ki so položaj poslabšali ali pa povzročili slabega, imajo pa svoj subjektivni izvor, dalo še in še govoriti.

Glede drugega vprašanja, ali je treba na osnovi dvomesečnih gibanj spremeniti resolucijo, smo na seji odbora v celoti delili mnenje z Izvršnim svetom, in sicer neodvisno od tega, da so ta gibanja v bistvu neugodna. Menimo, da je s predlaganimi in seveda tudi tistimi dejavnostmi, ki jih bomo morali še spoznavati med izvajanjem, mogoče te dosedanje slabosti premagati in ujeti tisto, kar smo v družbenogospodarskih gibanjih zamudili v januarju in februarju mesecu.

Prav tako smo v celoti delili mnenje z Izvršnim svetom, da bi na osnovi takšnih gibanj, kot so bila in kot so nam prikazana v informaciji, nujno bilo treba urejati nekatera vprašanja tudi z začasnimi ukrepi, torej s takimi ukrepi, ki smo jih izrecno opredelili kotčasne. Gre za ukrepe na področju spreminjanja nekaterih socialnih korektivov, skratka za tisto, kar razumemo pod varstvom življenjskih pogojev nekaterih kategorij delovnih ljudi, kar vključno velja tudi za kompenzacije za nekatera živila.

Menili smo, da bi se bilo treba o morebitni spremembi resolucije bolj natančno pogovarjati šele v razpravah o polletnih gospodarskih gibanjih v Skupščini SR Slovenije v mesecu juliju tega leta, do takrat pa, po naši oceni, storiti vse, da ustvarimo možnosti za dinamiko gospodarske rasti v obsegu, ki smo ga opredelili v letni resoluciji.

Glede tretjega vprašanja, kako smo razumeli razpravo o informaciji Izvršnega sveta o gibanjih v tem letu, je bilo naše mnenje seveda tako, da je normalno, da v razmerja nasproti Skupščini SR Slovenije stopa Izvršni svet kot nosilec poročila. Izvršni svet kot organ te Skupščine, predvsem pa tudi kot organizator številnih dejavnosti, nosi velik del odgovornosti za koordiniranje dejavnosti vseh nosilcev planiranja. Vendar pa smo menili, da je treba ob razpravi o informaciji upoštevati, ko gre za naloge, opredeljene v resoluciji, da gre hkrati tudi za odgovornost številnih drugih subjektov. Nekateri subjekti so v resoluciji zelo konkretno opredeljeni, nekaterim pa so naloge in usmeritve dane glede na njihovo vsebino, vendar tako, da so otipljive in da se ve, katere so. Skratka, mislim, da je pomen resolucije v tem, da je tokrat toliko konkretna, da bi pravzaprav marsikoga lahko potegnili ne le za jezik, ampak tudi za roko in ga vprašali, zakaj nekatere stvari gredo drugače, kot smo to zapisali v resoluciji.

V odboru smo vendarle menili, da resolucija, takšna kot je, ostaja v rokah delegatov političnoekonomski dokument, hkrati pa tudi njihov instrument zato, da vsak čas in nenehno postavljajo vprašanje, kakšen je in na katerih področjih obstaja razkorak med tistim, kar smo zapisali in med tistim, kar se resnično dogaja. Menili smo, da nam edino na ta način, če tako jemljemo ta dokument, to šele omogoča tudi dejansko politično družbeno kontrolo, ki jo naj normalno uveljavljajo delegatske skupščine.

Iz tega vidika smo predstavniku Izvršnega sveta na seji odbora izrekli nekaj kritičnih pripomb, v zvezi z nekaterimi zelo konkretnimi in jasnimi opredelitvami iz resolucije v razmerju do tega, kar se obravnava v informaciji. Ne gre za take kritične pripombe, da bi iskali grešnega kozla, ampak gre preprosto za to, da smo želeli opozoriti na nekatere naloge, ki smo jih zapisali v resoluciji.

Ne bom rekel, da nekatere še sploh niso začete, kar je tudi res, nekatere pa so šele pri skromnih začetkih. Zato smo menili, da bi bilo prav, če o njih danes spregovorimo tudi v zboru.

Prvo tako vprašanje je zapisana obveznost, da je potrebno uskladiti celotno investicijsko porabo in jo podrediti merilom prestrukturiranja gospodarstva. Iz informacije ugotavljamo, da imamo v Sloveniji za 70 milijard dinarjev nedokončanih investicij. Normalno je torej, da bi v skladu z resolucijsko usmeritvijo iz plana Združene ljubljanske banke na osnovi prav tako sprejetih meril, kar je bila obveznost za prvo trimesečje, vsaj približno zvedeli, katere izmed teh investicij je treba enostavno črtati, ker so v nasprotju s politiko, za katero smo se dogovorili za petletno obdobje, s tem pa tudi za to leto.

V resoluciji je tudi napisano, da bomo do marca 1981. leta organizirali samoupravne sklade za intervencije v kmetijstvu v vseh občinah. Tem skladom smo funkcije že dali. Vemo, da bi komaj zadostovalo, če bi že bili ustanovljeni, ker že sprejemajo nekatere funkcije. Isto velja za republiški sklad. Danes pa smo zvedeli, da bomo to predstavili za en mesec. Ugotavljam torej, da smo rekli, naj bi to bilo meseca marca, bo pa to šele meseca aprila. Torej,

nočem reči drugega kot to, da ne gre za sklade, ki naj bi jih sedaj ustanovili zaradi nekakšnih abstraktnih interesov, ampak gre za organizme, ki smo jim že določili funkcije in ki bi že morali funkcionirati, pa z njimi očitno zamujamo. Moram pa reči, da se nekoliko bojim, in bom zelo zadovoljen, če me bo praksa demantirala, da bomo te sklade imeli v mesecu aprilu tega leta v vseh občinah. To, kar govorim sedaj, pa govorim bolj zaradi ilustracije, pa tudi zato, da bi pokazal, da smo bili v resoluciji zelo konkretni in da bi v tem smislu bilo zelo dobro, če bi v vseh naslednjih fazah zelo konkretno spremljali njeno izvajanje.

Gospodarska zbornica Slovenije je z resolucijo sprejela obveznost, da bo pripravila enotno metodologijo spremljanja transportnih stroškov v temeljnih organizacijah združenega dela. Kolikor vem in kolikor imamo informacij, take metodologije ni in tudi ne vemo, koliko jo pripravljajo, čeprav vsi zelo dobro vemo, da transportni stroški pomenijo pomemben delež v celotnih stroških proizvodnje in da je to ena izmed naših resnih slabosti. Nismo pa se sposobni med seboj primerjati, ker dela te primerjave vsak po svoji metodologiji.

Prav tako smo v resolucijo zapisali, da je treba ponovno preveriti normative v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti. Danes smo zvedeli, da je v tem smislu Republiški komite za vzgojo in izobraževanje nekaj predlagal in da je zaostрил nekatere kadrovske normative. Moram reči, da si najbrž vsi skupaj nismo predstavljali, da je to naloga predvsem državnega organa oziroma republiškega komiteja, ampak je to široka samoupravna akcija v tem smislu, da bi morala temeljiti na odločitvah in na usklajevanju uporabnikov in izvajalcev v republiških in občinskih interesnih skupnostih.

Na seji odbora smo precej časa razpravljali tudi o problemu opredelitve vloge rezerv v resoluciji, njihovem obsegu in pa seveda predvsem tudi o oceni možnosti, da prek rezerv vplivamo na stanje trga in preskrbljenosti. Vi veste, saj smo se vsi udeležili teh pogovorov, da smo dejansko v planskih dokumentih dali ustrezno mesto gospodarski funkciji rezerv. Menim, da v naslednjih fazah obravnave ne kaže ponavljati trditve, da so rezerve zelo pomembne, ampak kaže predvsem ugotavljati, kako smo glede tega materialno pripravljene predvsem v večjih potrošniških središčih kot v Ljubljani, Mariboru, v industrijskih centrih in podobno, kako je z republiškimi rezervami in kako z disperzijo rezerv, skratka, koliko imamo zagotovljen obseg proizvodnje. Kadar pojem rezerv prenesemo v praktičen jezik, potem to terja povsem konkreten pristop, oceno in podatek, kako stvari stojijo.

Kot naslednji primer iz resolucije omenjam konkretno obveznost Gospodarske zbornice Slovenije, ki je dolžna skupaj z združenim delom pripraviti program za racionalno razmestitev predstavništev v tujini. Tudi v tem primeru gre za vprašanja, ki so bila velikokrat obravnavana v Skupščini SR Slovenije in tudi v zboru. Zdi se mi, da pri tem ne gre le za to, koliko bomo prihranili pri ljudeh, ampak gre najbrž za veliko več. Gre tudi za to, koliko si bomo drug drugemu skakali v lase tam, kjer ni treba, da si skačemo. S tega vidika bi verjetno bilo treba ocenjevati ta problem.

V resoluciji smo se tudi zavezali, da bomo pripravili programe varčevanja z energijo in smo v zvezi s tem še posebej obljubili, da bomo dali predloge za to, da bi vsi tisti, ki gradijo stanovanja, ta stanovanja čim bolj izolirali. Zaenkrat moram reči, da še nismo mogli ugotoviti, da bi kjerkoli pri promet-

nem davku za te materiale kaj dosti popustili, če pa smo, potem smo prav gotovo s premalo reklame, s premalo spodbude in mimo javnega mnenja.

Lahko bi o tem še govorili. Omenjam le tista vprašanja, za katera smo rekli, da bi jih bilo treba zelo konkretno opredeljevati že v prvem trimesečju, deloma pa ob koncu polletja tega leta.

Če sedaj zaključim razmišljanje o nekaterih konkretnih vprašanjih, potem moram seveda poudariti, da si na seji odbora niti malo nismo delali iluzij v tem smislu, da bi izvajanje vseh teh nalog po dveh mesecih lahko dalo že kakršnekoli rezultate. To sploh nismo mislili. Mislili pa smo, da bi vendarle vsak od delov te gospodarske politike terjal zelo konkretno operacionalizacijo nosilcev nalog, s tem da bi morali razdelati vprašanja, kot so: kdo, do kdaj, kako in tako naprej. Gre preprosto za naše razmišljanje v tem smislu, da Izvršni svet ne more biti edini, ki je za to odgovoren, ampak bi bilo normalno, da ta letni planski dokument zelo resno obravnavajo kot svoj dokument vsi, ki gospodarijo z družbenim denarjem. Naše razmišljanje je, da ni dovolj, da ga le obravnavajo, ampak ga je treba tudi operacionalizirati. Menim, kar je tudi ocena odbora, da je to ena izmed naših slabosti. Dokument je dober in je dobro napisan. Tudi usmeritve so take, da so popolnoma nesporne. Očitno pa se pri tem kaže razkorak med dobrimi dokumenti in med našo akcijsko pripravljenostjo in organiziranostjo. Na to smo hoteli opozoriti s temi primeri, ne da bi to pomenilo hkrati kritiko tistih ukepov, ki morda niti niso ključni za naš nadaljnji razvoj.

Naj zaključim svojo razpravo še z naslednjim. Menili smo namreč, da je treba ukrepe v zvezi s kompenzacijami in preostale ukrepe, ki jih predlaga Izvršni svet, podpreti. Glede kompenzacij smo tudi menili, da je v osnovi zelo prav, da se Izvršni svet usmerja na 2% proračunskih sredstev. Pogovarjali smo se tudi o tem, da bi morda vsaj nekateri glede na proračunske dohodke zmogli tudi več in da bi morda 2% bilo najmanj, kar naj bi vsakdo prispeval v sklad za intervencije, nekateri pa seveda tudi več. Menili smo tudi, da bi kazalo, da Izvršni svet v postopku podpisovanja ali usklajevanja dogovora vendarle preveri, ali ne bi kazalo v te namene jemati kot osnovo za združevanje denarja tudi zasebna sredstva občanov, to je nepremičnine, zemljo, stavbe in morda še kaj. Nismo se trdno opredeljevali za to, da bi tudi ta vir že vnaprej vsiljevali podpisnikom dogovora. Treba bi bilo to seveda širše politično in socialno oceniti. Menim, da bi bilo to politično najbrž kar utemeljeno. Vprašanje pa je, kakšna tehnika je potrebna v zvezi s tem oziroma kakšno družbeno režijo bi to povzročilo. Tako se do tega nismo trdno opredeljevali. Hkrati pa smo izrekli tudi svoj pomislek k temu, ali naj gredo v ta sklad tudi presežki iz davka na dohodek temeljne organizacije združenega dela. V tej informaciji je namreč navedeno, da bo zaradi tega treba spremeniti zakon o republiškem proračunu. Te presežke iz davka na dohodek smo pravzaprav odpravili. Veliko smo se trudili za to, da presežkov ne bi bilo in da takrat, ko temeljna organizacija združenega dela poravna to svojo obveznost do proračuna, enostavno obvesti Službo družbenega knjigovodstva, da je plačala in da presežka ni. Nam je vseskozi šlo za to, da bi bilo čim manj presežkov. Sedaj nas morda položaj sili v to, da skozi zadnja vrata vendarle nekako priznavamo ta presežek. Če že bomo karkoli sklenili, potem mislim, da je to lahko izključno le prehodna rešitev, in sicer rešitev, dokler bodo veljali začasni ukrepi. Ali bodo veljali do septembra ali do konca tega leta, je že drugo vprašanje. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Za sklepanje o današnji točki dnevnega reda nismo še pripravili vsebine sklepa zбора. Imamo le njegove formalne obrise. Zato predlagam zboru, da izvolimo skupino, ki bi spremljala razpravo in predlagala zboru ustrezno besedilo sklepa. Za člane skupine predlagam tovariše Srečka Mlinariča, Igorja Uršiča, Tilko Blaha, Staneta Reparja in Cirila Sitarja. Mislim, da je prav, da je iz vsake družbenopolitične organizacije po en delegat v skupini, ker posegajo ti ukrepi na različna področja politično organiziranih ljudi v zvezi z njihovimi interesi. Ste za tako sestavo te skupine? (Da.) Tovariš Jože Globačnik bo sodeloval s to skupino.

Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Srečko Mlinarič.

Srečko Mlinarič: Tovarišice in tovariši delegati! Republiški odbor Sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin Slovenije je na včerajšnji seji obravnaval problematiko oskrbovanja črne in barvaste metalurgije in elektrokovinske industrije z reprodukcijskim materialom in surovinami kot ključni problem uresničevanja gospodarske stabilizacije.

V tej dejavnosti je zaposlenih 165 000 ljudi. Deluje deset sestavljenih organizacij združenega dela, od katerih jih je polovica še vedno le na papirju, deluje pa 200 temeljnih delovnih organizacij. Imeli smo razgovore v delovnih organizacijah in sodelovali s splošnimi združenji črne in barvaste metalurgije, kovinske industrije in elektroindustrije. Tako bo moja razprava izraz enomesečne dejavnosti splošnih združenj v navedenem republiškem odboru.

Menili smo, da so osnovni vzroki za neuresničevanje planskih ciljev in planiranega razvoja črne metalurgije na ravni Jugoslavije. Ugotovili smo, da je pri tem veliko pomanjkanje usklajenega dolgoročnega koncepta razvoja te panoge, da je predolgo obdobje izgrajevanja kapacitet, da gre pri tem za pomanjkanje delitve dela in specializacije, da je pri tem preveliko prevladovanje parcialnih interesov nad splošnimi in skupnimi interesi ob hkratnem pomanjkanju samoupravnega povezovanja in združevanja dela in sredstev proizvajalcev ter uporabnikov jekla. V praksi vse bolj prihaja do izraza dejstvo, da je potrebno usklajevati razvoj proizvodnje in predelave jekla na ravni Jugoslavije in da je za te panoge potrebno preseči tudi republiške meje, kar je bilo v zadnjem obdobju močno prisotno v gradivih in tudi v referatih Izvršnega sveta.

Na podlagi problematike tega oskrbovanja in navedenih razprav, ki so bile tudi v nekaterih občinskih odborih, smo vsi skupaj ugotovili, da se pri proizvajalcih in predelovalcih jekla postavlja osnovno vprašanje, kako zagotoviti pogoje za normalen potek proizvodnje. V položaju, ko se dobave jekla pogojujejo z deviznim plačevanjem, pa se hkrati postavlja vprašanje, od kod dobiti devize za preskrbo železarn z reprodukcijskim materialom. V slovenskih železarnah so v zadnjih dveh letih podvojili izvoz na konvertibilno območje, s čimer so poskušali dobiti več možnosti za uvoz potrebnega materiala. Zaskrbnjuje je seveda zlasti dejstvo, da se odstotek uvoza, potrebnega za tono jekla, povečuje in da v obdobju 1981—1985 po njihovem planu predvidevajo še nadaljnjo rast deleža uvoza. V 1980. letu so z lastnim izvozom pokrivali 60 % potreb uvoza in uporabili 95 % ustvarjenih deviz v tem letu, po tem dogovoru pa le 65 %. Za 1981. leto predvidevajo 60 milijonov dolarjev izvoza, za uvoz pa potrebujejo 117 milijonov dolarjev. Ob upoštevanju pravice do 65% uporabe ustvarjenih deviz, bodo morali 77 milijonov dolarjev

združiti s predelovalci. Zato seveda tudi postavljajo vse te zahteve od 50 do 700 dolarjev udeležbe na tono jekla, odvisno seveda tudi od kakovosti, to je od asortimana.

Predelovalci pa so v zadnjem obdobju le spoznali, da ne bodo mogli razvijati svoje proizvodnje brez sodelovanja bazne industrije. Zato so pripravljani vlagati dinarska sredstva in odstopati del deviznih sredstev, doseženih z izvozom, bazni industriji. Toda položaj, v katerem so trenutno predelovalci, le-te izključuje iz normalnega sodelovanja s predelovalci bazne industrije, ker zahteve bazne industrije presegajo možnosti predelovalne industrije. Posledica tega so zastoji v proizvodnji, saj bazna industrija ne more, večkrat pa tudi noče — to velja zlasti za druge republike — oskrbovati predelovalne industrije z reprodukcijskim materialom in surovinami. Ob tem prihaja do absurdnega položaja, gledano z narodnogospodarskega vidika, saj hkrati, ko naša predelovalna industrija ustavlja proizvodnjo, predelovalci bazne industrije izvažajo enake izdelke oziroma materiale, zaradi katerih predelovalna industrija ne more normalno proizvajati. O tem je že nekaj rekel tudi podpredsednik Izvršnega sveta.

Številne vzroke, ki vplivajo na oskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom, bi lahko strnili v naslednje: nezadostna domača ponudba zaradi omejenih surovinskih proizvodnih zmogljivosti, preveč počasen pristop pri opreavljanju strukturnih neskladij, povečan izvoz nekaterih surovin, premalo intenzivno in ne dovolj zavzeto reševanje nakopičenih problemov, odnosi med proizvodnjo surovin in reprodukcijskim materialom in potrošniki oz. predelovalno industrijo v preteklem obdobju, zmanjšanje možnosti za uvoz in še nekatera druga razmerja na področju cen. Problemi z zagotavljanjem surovin in reprodukcijskim materialom se vse bolj zaostrojujejo. Ugotavljamo, da je prav to ena izmed poglavitnih ovir za doseganje planirane rasti industrijske proizvodnje. Ugotavljamo seveda tudi, da prispevajo k takemu gospodarskemu položaju tudi ne dovolj razvite in uveljavljene trajnejše oblike samoupravnega povezovanja na celotnem jugoslovanskem prostoru, čeprav je to temeljno izhodišče zakona o deviznem poslovanju, vse večje zapiranje blagovnih in deviznih tokov v republiške oziroma pokrajinske meje, predvsem zaradi neustrezne metodologije ugotavljanja in izvrševanja projekcij plačilno-bilančnih in devizno-bilančnih položajev republik in avtonomnih pokrajin, ne dovolj razviti medsebojni dolgoročni odnosi ustvarjanja in razporejanja deviznega prihodka ter združevanja deviz tudi med organizacijami združenega dela, ki so medsebojno reprodukcijsko povezane. Niso opredeljeni bistveni elementi deviznega sistema, kot so vprašanja tečajnih razlik, terminske prodaje deviz in deviznih depozitov v domačih bankah, kar vse omejuje kroženje deviz med organizacijami združenega dela ter med poslovnimi bankami. V razpravi je bilo tudi povedano — to je danes omenil tudi tovariš Florjančič — da je SISEOT sprejel nekatere usmeritve, da se nekatera vprašanja rešijo, pa vendar bi rad opozoril, da je tudi v okviru SISEOT potrebno še naprej usklajevati plane in organizirati enote na podlagi reprodukcijske povezanosti in ne po panogah, kot je sedaj, za kar mislim, da je eden izmed ključnih problemov pri družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju.

Pred uveljavitvijo zakona o deviznem poslovanju namreč niso bile sestavljene ali se vsaj niso upoštevale materialne in devizne bilance na ravni Jugoslavije, kajti, če bi z njimi razpolagali in jih upoštevali pri odločanju in vzpostavitvi sedanjega deviznega sistema, bi gotovo ugotovili, kje in koliko se

pojavnjajo posamezne panoge z negativnim zunanjetrgovinskim saldrom. Zato smo menili, da je potrebno na podlagi usklajenih planov za to srednjeročno obdobje čim prej pripraviti bilance najpomembnejših surovin in reprodukcijskih materialov. Prav tako je potrebno ugotoviti, koliko sredstev bodo organizacije združenega dela lahko združevale za vlaganje v proizvodne zmogljivosti v surovinski industriji v SR Sloveniji in v Jugoslaviji in pod kakšnimi pogoji. Čim prej je potrebno organizirati skupen nastop predelovalnih organizacij združenega dela in porabnikov posameznih surovin in reprodukcijskih materialov za samoupravno sporazumevanje s surovinsko industrijo, pri čemer mora biti še bolj dejavna Gospodarska zbornica Slovenije, splošna združenja, sam Izvršni svet, Republiški komite za energetiko, gradbeništvo in industrijo in seveda tudi Republiški odbor sindikata proizvodnje in predelave kovin.

Sedanje gospodarske razmere povzročajo seveda velike težave ne le v proizvodnji, ampak tudi pri ohranjanju življenjskega standarda delavcev, zlasti tistih z nizkimi osebnimi dohodki. Sedanja gospodarska gibanja že sedaj resno vplivajo na razpoloženje delavcev, ki zahtevajo hitrejše reševanje problemov in zaostrovanje odgovornosti do vseh, ki ne spoštujejo dogovorjene politike. Delavci so vsaj v tem odboru zahtevali od sindikata kot svoje razredne organizacije, da odločneje in pravočasno daje pobude, predlaga rešitve ter vodi dejavnosti za obvladovanje vzrokov in posledic sedanjih gospodarskih gibanj. Te zahteve so dale skoraj vse sindikalne organizacije, pa tudi splošna združenja, s katerimi sodeluje ta sindikat.

Menimo, da je najpomembnejša predpostavka za uresničevanje ekonomske stabilizacije ustvarjanje pogojev za planirano rast proizvodnje, osnovni pogoj za proizvodnjo pa je redna preskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom. Na tem področju pa so rešitve le v samoupravnem sporazumevanju, v združevanju dela in sredstev na osnovi skupnega prihodka oziroma skupnega dohodka, kajti praksa je pokazala, da samo družbena kritika in politični pritiski zoper nosilce nesamoupravnega obnašanja ne rešujejo vprašanja medsebojne oskrbe v proizvodnji.

V izvajanju politike ekonomske stabilizacije smo bili doslej najbolj dosledni v politiki razporejanja sredstev za osebne dohodke, posledice tega pa so vidne v padanju realnih osebnih dohodkov, kljub opozorilom, da je potrebno hkrati zmanjševati obseg investicij in zadrževati rast cen ter da ima padanje osebnih dohodkov svoje objektivne meje. Rast življenjskih stroškov je seveda povzročila nesprejemljivo padanje realnih osebnih dohodkov. Posledice tega pa se danes kažejo v zmanjševanju motiviranosti za delo. Že dosedanji osebni dohodki so bili dovolj stimulatívni in so izražali bolj hierarhijo in formalno-kvalifikacijski ter panožni položaj kot pa dejanski položaj delavcev, ki ga imajo pri ustvarjanju dohodka. V tem trenutku pa seveda obstaja tudi upravičena bojazen, za to smo pa seveda tudi najbolj odgovorni sindikati, da se ne bi uravntimerka v sistemu delitve osebnega dohodka še povečala. Zato je potrebno, da vodimo tako politiko delitve čistega dohodka, kar smo že večkrat poudarili, pa tudi danes v referatu je bilo to povedano, ki bo omogočala takšno rast sredstev za osebne dohodke, da ti realno ne bodo več padali. Pri tem je seveda potrebno izhajati iz povečane produktivnosti dela ter ekonomičnosti poslovanja. Pri dogovarjanju o sistemu delitve sredstev za osebne dohodke pa moramo vztrajati na tem in to tako v posamezni panogi kot tudi v vsaki organizaciji združenega dela, da se spremeni

vrednotenje dela v korist proizvodnega in kreativnega dela, ki imata največji vpliv na povečanje proizvodnje in dohodka. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Miloš Prosenec.

Miloš Prosenec: Tovarišice in tovariši! Težaven gospodarski položaj in neugodna gospodarska gibanja v začetku tega leta ter tudi zaostrena mednarodna politična situacija terjajo, še posebej od vseh subjektivnih sil, predvsem pa družbenopolitičnih organizacij, še doslednejše dejavnosti pri reševanju teh vprašanj. To smo ugotavljali tudi na zadnji seji zбора, ko smo obravnavali in sprejemali družbeni plan SR Slovenije za obdobje 1981—1985. O tem bi rad nekaj spregovoril.

Vemo, da neugodna gospodarska gibanja, predvsem na področju ekonomskih odnosov s tujino, rast industrijske proizvodnje in cen ogrožajo oziroma še dodatno otežujejo uresničevanje politike ekonomske stabilizacije ter otežujejo že tako težak začetek v novem srednjeročnem obdobju. Tudi družbenopolitične organizacije bi zato morale aktualizirati in pospešiti izvajanje svojih programov dejavnosti za uresničevanje politike ekonomske stabilizacije. To je prišlo do izraza na vseh zadnjih sestankih družbenopolitičnih organizacij, prav tako pa tudi v svetih pri Socialistični zvezi, na seji Republiške konference Socialistične zveze ob sprejemanju družbenega plana, kot tudi pri dejavnosti koordinacijske skupine za koordiniranje družbenopolitične dejavnosti pri uresničevanju ekonomske stabilizacije, ki deluje pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze. Skratka, menim, da mora informacija dobiti izraz tudi v programih družbenopolitičnih organizacij, predvsem glede tistih nalog, ki terjajo skupno usklajeno družbeno akcijo. Tako tudi obravnavamo informacijo v družbenopolitičnih organizacijah in bo na tej osnovi potrebno pregledati akcijske programe vseh družbenopolitičnih organizacij.

Socialistična zveza bo v okviru te dejavnosti še naprej opravljala neposredno koordinativno ter mobilizacijsko vlogo. Prek sredstev javnega obveščanja bo zagotavljala sprotno in čim boljše informiranje delovnih ljudi in občanov, s svojim delom pa bo uveljavljala tudi družbeno-kontrolno funkcijo ter neposredno sodelovala na vseh ravneh pri oblikovanju stališč. V praktičnem izvajanju socialnih korektivov, pri čemer je še posebno pomembna vloga občinskih in krajevnih organizacij SZDL, bomo morali nekoliko bolj intenzivno spodbuditi tudi širšo akcijo med občani za zbiranje sekundarnih surovin. To moramo drugače organizirati kot sedaj, ker je sedanja organizacija preveč ljubiteljska in nima nikakršnega večjega učinka.

Skupno s sindikati ter gospodarskimi zbornicami moramo storiti korak naprej za večjo uveljavitev potrošniških svetov in konferenc potrošnikov, ki so pomemben konstitutiven del skupnosti za cene. Pri tem že dlje razpravljamo o tem, zakaj nam to ne funkcionira, zelo malo pa smo napredovali v operativnem smislu.

Skratka, da ne bom zavlačeval razprave, menim, da je potrebno še enkrat poudariti, da morata stabilizacija in uresničevanje resolucije ter družbenega plana postati še bolj zavestna akcija in še bolj množična odgovornost, čeprav to lahko izzveni kot fraza. Če ne bo odgovornosti vseh subjektov, če ne bo nenehne kontrole, kaj smo naredili, če ne bo vse to, kar smo naredili, pove-

zано z ljudmi in njihovimi hotenji ter položajem, bo vse skupaj še težje. Prav pri tem je nenadomestljiva vloga subjektivnih sil, ki se po mojem mnenju še premalo izraža v načinu delovanja družbenopolitičnih organizacij in v njihovih programih. V zvezi s tem sem še posebej kritičen do Socialistične zveze, do njene mobilizacijske in koordinativne funkcije, ker sicer ne vem, kako bomo presegali lokalistične tendence in številne druge probleme, ki jih je tudi navajal v svojem referatu tovariš Florjančič.

Nekaj še v zvezi s samo informacijo. Informacija Izvršnega sveta je tako glede ocene stanja kot tudi nalog v skladu z razpravami in sprejetimi stališči v Republiški konferenci Socialistične zveze in v vseh njenih oblikah, dela, zlasti pa so o tem razpravljali tudi v okviru koordinacijske skupine za stabilizacijo pri Predsedstvu Republiške konference SZDL.

V zvezi s tem bi navedel še nekatere pripombe iz teh obravnav:

1. Informacija s predlogom ukrepov je bila posredovana delegatom dokaj pozno in obstaja bojazen, da le-ti o njej niso utegnili razpravljati v vseh svojih delegatskih okoljih. S tem v zvezi se postavlja tudi vprašanje, kako so s predlogi ukrepov seznanjeni v organizacijah združenega dela, še posebej s tistimi, ki spreminjajo materialne pravice in obveznosti. O teh vprašanjih bi moralo še bolj dosledno spregovoriti združeno delo, za kar je še posebno nujna neposredna akcija sindikatov, ki pa, kolikor vem, poteka že dalj časa.

S takim vmesnim pregledom uresničevanja resolucij tako republiške kot tudi občinskih in pa sploh uresničevanja stabilizacijskih naporov bi se morali podrobno seznaniti tudi v vsaki občini ter na tej podlagi ukrepati in si začrtati nadaljnje naloge. Skratka, menim, da bi morali sedaj bodisi prek delegatskih skupščin bodisi prek družbenopolitičnih organizacij zagotoviti, da se takšna obravnava teh vprašanj opravi v vsaki posamezni občini.

2. V informaciji je pri številnih ukrepih kot glavni nosilec opredeljen Izvršni svet, čeprav bi jih sam zelo težko izpeljal. Zato bi bilo dobro, če bi natančneje opredelili tudi druge nosilce. Referat je to bolj izpostavil. Vsakdo mora prevzeti del odgovornosti. Če v tem kontekstu omenjam družbenopolitične organizacije, morajo tudi vse družbenopolitične organizacije biti odgovorne. Posamezni razgovori družbenopolitičnih organizacij z Izvršnim svetom so lahko samo metoda dela, ki je lahko sicer koristna, ne rešuje pa širine akcije, ki je potrebna za vse te naloge.

3. Pri uveljavljanju sprememb oziroma zvišanju otroškega dodatka menimo, da z uveljavljanjem teh sprememb ne moremo pričeti prej, preden niso pri tem jasni rezultati analiz, kaj to v konkretnih primerih pomeni in preden niso s tem seznanjeni delavci in občani. Ob tem naj poudarim, da je potrebno proučiti dejanski materialni položaj družin, za kar se bo nujno treba še posebej angažirati v krajevnih skupnostih in v temeljnih organizacijah združenega dela. Skratka, položaj in tudi družbena klima sta taka, da mora biti vsako poseganje v ta vprašanja tenkočutno premišljeno in moramo dobro pretehtati, kdaj sprejmemo kakšno spremembo.

4. Glede finančnih sredstev, ki so potrebna za zvišanje družbenih denarnih pomoči delavcem in njihovim družinam ter drugim občanom, se postavlja vprašanje, ali bo to mogoče uresničiti tako, kot je predlagano, s presežki samoupravnih interesnih skupnosti iz leta 1980. O tem je bilo v tem zboru tudi že nekaj govora. Ali so ti presežki ovrednoteni, v kolikšnem obsegu so že porazdeljeni in ali bo ostanek zadoščal za pokritje teh potreb?

5. V zvezi s politiko zaposlovanja so bila mnenja, da moramo določeneje opredeliti, da bomo za dela, ki so jih sedaj opravljali po pogodbah, zaposlovali mlade, predvsem strokovnjake. To še posebno velja tam, kjer se izvajajo dela po pogodbi v večjem obsegu in kjer bi lahko uveljavili redno zaposlitev; če že ne na celoten delovni čas, pa na primer za polovičen, tako da bi omogočili zaposlitve na primer v dveh temeljnih organizacijah združenega dela, v katerih se sedaj opravlja več pogodbenih del.

Pri reševanju vprašanja brezposelnosti je bilo mnenje v zvezi s temi oblikami dela v Republiški konferenci SZDL, da bi morali s ciljem, da zagotovimo večjo mobilnost zaposlovanja brezposelnih, zaostriti merila glede opravičenosti za denarno nadomestilo ali denarno pomoč za čas brezposelnosti. To vprašanje se pojavlja, kadarkoli govorimo o tem.

Dobro je, da je Izvršni svet pripravil in predložil informacijo o gospodarskih gibanjih. Ta informacija je realna in prav je, da se na osnovi tega dogovarjamo tudi za nadaljnje usmerjanje vse te dejavnosti. Prav je tudi, da to obravnavamo po dveh mesecih v delegatski skupščini. S takim načinom bomo gospodarske razmere tudi najtesneje povezovali z razčiščevanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in z utrjevanjem vloge in avtoritete samega delegatskega sistema. To je, po mojem mnenju, pri reševanju teh vprašanj zelo pomembno, ker gre za enovito nalogo, ki se je ne da deliti. Ta naloga je poudarjena prav s tem, če se z vso to problematiko redno srečujemo v delegatskih skupščinah.

Naj povem še to, da smo se v razgovorih v okviru Socialistične zveze, kar zadeva vprašanje ali spreminjati resolucijo, strinjali z Izvršnim svetom, da to sedaj ni potrebno in da bi to povezali s pregledom polletnih gibanj, ko bi ocenili, ali je kakšna korektura potrebna.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Prosenc. Besedo ima tovariš Tone Krašovec.

Tone Krašovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! V izčrpnem referatu in v realni oceni položaja v gradivu, ki smo ga prejeli, je prav gotovo solidna osnova za angažiranje vseh dejavnikov v združenem delu in v družbi nasploh za izboljšanje položaja, in baza, na kateri temeljijo ukrepi, ki jih je predlagal Izvršni svet. Tovariš Florjančič je v svojem referatu med drugim omenil določene znake izboljšanja gospodarskih trendov v proizvodnji in izvozu, predvsem v mesecu marcu, vendar bi želel nekaj reči o nadaljnjih gibanjih.

Tako kot čutimo v organizacijah združenega dela in upošteva je dejstvo, da vendarle še dobre 4/5 družbenega proizvoda ustvarjamo na domačem trgu, bi morali ugotoviti, ob že znanih gibanjih osebnih dohodkov, da domača konjunktura počasi, vendar vztrajno upada in da je ta trend treba pričakovati tudi v naslednjih mesecih do konca tega leta. Glede predelovalne industrije ta trend še pospešuje že znano zaostritev pogojev v zvezi z najemanjem potrošniških kreditov. Pada kupna moč prebivalstva, hkrati pa pri tistem delu družbenega proizvoda, ki ga ustvarjamo na svetovnem trgu, ob notranji inflaciji in zaostrjenem položaju na svetovnem trgu, izvoz dohodkovno postaja vse manj donosen oziroma je marsikje mogoče izvažati le še z izgubo. Ob tem pogledu mislim, da bo marsikateri organizaciji združenega dela v drugem polletju tega leta glavni cilj zagotoviti delo delavcem, kar pa tudi

pomeni, da bo zagotovitev tega dela marsikje možna, če tako rečem, tudi z nasilno preusmeritvijo na svetovni trg tam, kjer domača konjunktura ne bo več mogla sprejeti proizvodnje, ki bi zagotavljala delo delavcem, to pa hkrati pomeni, da bodo verjetno dohodkovni rezultati manjši, kot pričakujemo v letni republiški resoluciji.

Ob tem bi še dejal, da je bilo morda v uvodnem referatu nekoliko podcenjeno dejstvo, ko je tovariš Florjančič našteval, kaj je iz ustvarjenega dohodka že vnaprej razporejeno, da se bomo morali vendarle soočiti prej ali slej z resnico, da naših osnovnih sredstev niti zaradi inflacije niti zaradi devalvacije nismo revalorizirali in da bo tudi to vplivalo na ustvarjeni dohodek. Če pa sem dejal, da bo izvoz verjetno ob upadanju konjunktura na domačem trgu še bolj postal nujnost, potem mislim, da bi veljalo podpreti predlagane ukrepe Izvršnega sveta, ki se nanašajo na izvozno usmeritev, ker vendarle skušajo zagotoviti čim bolj nemoteno oskrbo z reprodukcijskimi materiali, večja sredstva ob ugodnejših rokih in obrestih za izvozne kredite, dodatne stimulacije za izvoz na konvertibilna območja, dodatne olajšave izvoznikom glede nekaterih prispevkov, na primer prek združevanja sredstev za samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje, več kreditov za pospeševanje višjih oblik gospodarskega sodelovanja s tujino in več združevanja bančnih sredstev za vse te namene, ob manjši stopnji zapiranja v republiške meje in pogojevanju plačevanja v devizah in ob prednosti uvoza opreme, ki daje takojšnje izvozne rezultate.

Ob tem pa bi želel povedati, da je glede na stališče združenega dela v gospodarstvu nedvomno najpomembnejše, da se predlogi vseh teh ukrepov čim prej operacionalizirajo za praktično uporabo. Vemo, da smo pri takih in podobnih ukrepih, pri raznih zakonih, podzakonskih predpisih in celo pri tako pomembnih sistemskih ukrepih, kot je bil na primer zakon o deviznem poslovanju, ki je star že več let, pogosto soočeni z odsotnostjo konsistentnega spremljajočega izvedbenega mehanizma, kar v praksi povzroča zaplete in v bistvu onemogoča realno oceno, kaj taki predpisi, katerih težnja je vendarle delovati na področju ekonomskih odnosov s tujino bolj na samoupravnih osnovah, v bistvu pomenijo, kje so njihove dobre strani in kje so slabosti. Ob tem pa mislim, da bi kljub vsem tem ukrepom morali še naprej proučevati nekatere druge možnosti, če želimo doseči željene izvozne cilje in rezultate. Prav gotovo bi morali narediti pregled, če so še ponekod kakšne neracionalne omejitve pri razpolaganju z družbenimi sredstvi, ali nestimulativni predpisi za vključevanje v svetovni trg. Taki so nekateri predpisi glede predstavništev v tujini, pri katerih se sme na primer ob 10% povečanju izvoza njihov strošek povečati za 5%, kar je povsem administrativen ukrep, ker se ne ve, kaj tako predstavništvo pomeni v temeljni organizaciji, ki se ukvarja z izvozom, ali s proizvodnjo, ki je pretežno usmerjena v izvoz. Take težave smo imeli z nesmiselnimi predpisi o omejevanju deviznih dnevnic, ko se je pogosto dogajalo, da delovne organizacije niso mogle sklepati več milijonskih poslov v dolarjih zato, ker niso smele izplačevati nekaj milijonov starih dinarjev v devizah za potovanje za sklenitev tega izvoznega posla.

Nadalje bi bilo verjetno dobro še naprej proučevati, kako izvozno usmerjenim proizvodnim organizacijam dopustiti možnost uvoza najnujnejše opreme vsaj iz presežkov v tem letu ustvarjenih planiranih deviznih prilivov oziroma, da sem konkretnější, ne le iz prilivov, ampak tudi iz presežkov devizne aktive, ki so jo ustvarile, to pomeni iz razlike med izvozom in uvozom.

Mislim tudi, da o tem vsi previdno molčimo v vseh gradivih in vemo zakaj, da ne glede na trenutni položaj v jugoslovanski plačilni bilanci in ne glede na trenutne pozicije republik in avtonomnih pokrajin v jugoslovanski plačilni bilanci, večno ne moremo izvažati surovin in jih ne moremo izvažati s stimulacijami, ki segajo — o tem so izbrali sodelavci podatke za svinec, cink, aluminij in rezan les, različno glede na regije, — do 16 %. Res da je do 16 % najvišja premija za izvoz v dežele v razvoju, vendar mislim, da se tudi od dežel v razvoju lahko marsikaj naučimo. One imajo vse takse na izvoz surovin, kar zanje hkrati pomeni vir proračunskih sredstev, po drugi strani pa vir sredstev za pospeševanje izvoza polfinalnih in finalnih izdelkov. Mnogokrat stokamo, kje dobiti še dodatna sredstva za pospeševanje izvoza finalnih izdelkov pri tem pa se nič ne premakne. Večno se taka ekonomska škoda, kot je stimuliran izvoz surovin v združenem delu v Jugoslaviji, ne bo mogla tolerirati in prej ali slej bomo morali narediti prve korake s ciljem, da se postopoma, morda v več letih, preide na omejevanje izvoza surovin in morebitno obdavčevanje takega izvoza.

Prav tako bi morali, o čemer smo se že večkrat pogovarjali, v praksi pa rezultatov ni, vendarle doseči, da se skupna gospodarska predstavnštva v tujini bolj učinkovito lotijo svojega dela koordiniranega nastopa jugoslovanskih izvoznikov na svetovnem trgu. Mislim, da se ekonomsko ne da, ker ni na voljo ustreznih virov podatkov, izračunati škode, ki nastaja zaradi medsebojnega konkuriranja na svetovnem trgu med proizvajalci podobnih ali enakih izdelkov, zaradi nelojalne konkurence, zaradi medsebojnega izbiranja cen in tako dalje.

Na koncu naj spregovorim le še o enem vprašanju. Vsi ukrepi, ki jih v zadnjem času sprejemamo na področju ekonomskih odnosov s tujino, so vendarle naravnani v to smer, da bi na tem področju zaživel samoupravni odnosi združenega dela, pa vendar smo marsikje še soočeni z veliko vlogo upravnih in izvršnih organov. Ob tem bi rekel samo tole. Potreben bi bil odločnejši napor, da upravni in izvršilni organi delujejo v funkciji združenega dela, varstva maneverskega prostora združenega dela in okrepitev njegove vloge. Sedaj pa se nam najboljše zamišljeni samoupravni ukrepi zaradi odsotnosti izvedbenega mehanizma izrodijo tako, kot sem dejal prej, da ne vemo, ali so v bistvu dobri ali slabi. Tak primer, ki sem ga omenil, je zakon o deviznem poslovanju. Vzemimo primer cen. Poslušajte, tovariši! Takšni elaborati, kot so sedaj potrebni za sleherni predlog za spremembo cen, angažirajo najboljše kadre v gospodarstvu. Skupnost za cene hkrati zahteva od združenj v Gospodarski zbornici Slovenije, da tudi ona dajejo mnenja, kar pomeni, da znova preverijo vse predloge cen, ki se nanašajo na njihovo dejavnost. V odboru sem rekel, da »je to podobno, kot da bi volk učil volka tuliti«, to pa zato, ker žal naša združenja v zbornici niso vedno organizirana po reprodukcijskih celotah. Na primer na področju, na katerem sam delam, to ni niti od daleč tako, da imamo gozdarji svoje združenje, lesarji pa imajo svojega. Podobno je v SISEOT in tako naprej. Ne vem, kakšen učinek bo od tega. Prepričan sem, da bo v lesnem združenju sprejet vsak predlog za zvišanje cen lesne industrije.

V gospodarstvu se množijo kadri, ki imajo opravka s cenami. Predstavniki Izvršnega sveta mi je na seji odbora povedal, da je to zato, ker prej niso bili vajeni sistema dobre kalkulacije cen in stroškov in podobno. Strinjam se, da je to deloma res. Toda, tovariši, tisti, ki izvažajo, je bil vsega tega vajen,

ker ni delal kalkulacij ne za zavod za cene ne za skupnost za cene, ampak je delal kalkulacijo, ki jo je predložil svetovnemu trgu.

Skratka, če sem že pri administriranju, bi še dodal, da se ob tem, namesto da bi se osredotočili na najbistvenejše gospodarske probleme, izgubljam in izčrpavamo ob postranskih malenkostih, ki mnogokrat zavzemajo največ prostora v naših časopisih in ki najbolj razburjajo ljudi. Vemo, kakšno razburjanje je bilo v zvezi z zakonom o omejevanju razpolaganja z združenimi sredstvi oziroma bencinskega zakona par-nepar. Sedaj se ukvarjamo z nekim specialnim delovnim časom, ki ga nima nihče drug v Evropi, namesto da bi se dejansko osredotočili na najbolj bistvene probleme. Pri tem pa ob devalvaciji nimamo nobenega spremljajočega ukrepa, nimamo niti revalorizacije osnovnih sredstev in nimamo objektivne analize položaja gospodarskih dejavnosti v primarni delitvi in tako dalje. Skratka, kolikor je še pomembna in nujna vloga upravnih in izvršilnih organov — namreč, bila bi čista iluzija, če bi kdo mislil, da kmalu ne bo več potrebna, kajti združeno delo vendarle postopoma prevzema posamezne funkcije na posameznih področjih — potem naj ti organi delujejo tako, da združenemu delu omogočajo vedno večji vpliv in naj se osredotočijo na bistvena vprašanja, ker se bodo le tako stvari premaknile pri reševanju teh vprašanj. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlj e : Besedo ima tovariš Zoran Polič.

Zoran Polič : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Takoj na začetku naj povem, da nimam nikakršnega pooblastila za razpravo, vendar pa bi imel slabo vest, če ne bi ob razpravi, ki govori o trenutni situaciji pri nas, spregovoril nekaj besed.

Mnenja sem, da je zaskrbljujoče dejstvo, da v zadnjem času rešujemo situacijo, o kateri govori sama informacija in o kateri je tekla tudi uvodna beseda, in probleme, z administrativnimi ukrepi, namesto, da bi bili tu čim bolj prisotni, da tako rečem, politični faktorji in samoupravne strukture in da bi oni dajali ton reševanju problemov ne pa upravni aparat. Imam občutek, da je Izvršni svet dokaj osamljen v tej bitki za uresničevanje osnovnih postavk resolucije, plana, dogovorov in tako dalje. To dokazuje že sama današnja razprava. Tovariš Globačnik pravi, da samoupravne organizacije, ki so bile zadolžene z nalogami, določenimi v resoluciji, tega niso izvršile. Tovariš Mlinarič pa pravi, da ne zadostujejo več samo politične kritike, temveč je potrebna konkretna akcija; tovariš Prosenc ugotavlja, da bo treba delovni program Socialistične zveze prilagoditi situaciji, ki trenutno nastaja.

Ne želim pri tem zanikati dejstva, da Socialistična zveza, Zveza komunistov, Sindikati, Zbornica in tako dalje sklicujejo sestanke in opozarjajo na določene stvari, vendar iz teh sestankov ponekod izhaja, da je politična situacija dokaj dobra oziroma je še dobra, vendar pa bo treba urediti še to in ono. Zdi se mi, da je to več kot premalo, če želimo napore, ki jih vlaga Izvršni svet, ko predlaga določene ukrepe, uresničiti. Po mojem mnenju je potrebna mnogo večja politična akcija.

Mnenja sem, da smo v političnih strukturah, če uporabim ta izraz, že marsikaj zamudili pri prilagajanju svojih programov potrebam, ki nastajajo v zvezi z gospodarsko situacijo. Sprejetje resolucije in sprejetje družbenega plana se mi zdi, da je nam vsem naložilo, da se soočimo z vprašanji, ki v zvezi s tem prehajajo kot obveznosti na politične organizacije. Menim, da

niti resolucija niti dogovori o osnovah plana niti sam plan tako zvezni kot republiški, še nikdar niso bili tako dobro, predvsem pa konkretno zastavljeni. Kljub temu pa imam občutek, da večine podpisnikov dogovorov o osnovah plana in resolucije, ki so ob podpisovanju držali figo v žepu, danes, ko bi morali pristopiti k realizaciji teh dogovorov, resolucije in plana, ni. Vendar odgovornosti tako za podpisnike kot za izvrševanje zakonskih in drugih ukrepov ni.

Strinjam se s tovarišem Mlinaričem, ko pravi, da niso dovolj zgolj politične kritike ali pa prigovarjanja, treba je spoštovati odgovornost. Tam, kjer se dogovori ne spoštujejo, bi bilo potrebno ustrezno ukrepati.

Zdi se mi, da so vsi tisti, ki so sodelovali pri sprejemanju dogovorov, resolucije ali pa besedila plana, skrbeli predvsem, kako bi čim več zagotovili sebi. Kako bi situacija tistega, ki nekaj predlaga, bila čim boljša. Ali je to republika, pokrajina, občina ali pa delovna organizacija, to ni bistveno. Upam trditi, da še nikdar v naših medsebojnih odnosih ni bilo toliko egoizma in toliko iskanja lastnih koristi kot je to v naši trenutni situaciji, ne glede na to, na kaj se to nanaša. Tako je problem reševanja skupnih potreb, problem solidarnosti postal fraza. Nihče, ki pristopa h kakršnikoli solidarnosti, ne glede ali je to prispevek republik in pokrajin za potrebe nezadostno razvitih, ali pa so to prispevki občin za ne dovolj razvite v sami republiki, dela to bolj z občutkom, da je ponovno moral nekaj dati, kar bi lahko ne dela to z občutkom, da je to res v interesu skupnega razvoja, ampak vsakdo sam s pridom izkoristil. Tako ima človek nekoliko neprijeten občutek, ko govorimo, da bo treba določene stvari reševati s samoupravnim sporazumom, ali pa z dogovorom. Dokler ne bo prisotna iskrenost, dokler ne bo prisoten občutek za skupnost, tako dolgo, oprostite, bodo samoupravni sporazumi in družbeni dogovori samo prisila, zaradi katere pristajamo na to, da gremo v samoupravni sporazum ali dogovor, da bi se tako izognili nekemu zakonu, ker dogovor ali samoupravni sporazum laže kršimo kot pa zakon, četudi smo se že navadili, da tudi zakon temeljito kršimo, čim ga sprejmemo. Zato ponovno poudarjam, da, če ne bomo problema odgovornosti politično zaostriili in tudi ustrezno ukrepali, se mi zdi, da bomo prihajali v vedno težjo situacijo.

Trenutno politično situacijo rešujemo danes s paliativnimi ukrepi, kajti za mene so kompenzacije oziroma dodajanje osebnega dohodka tistim z manjšimi dohodki povsem paliativni ukrep, ki nima nobene osnove v bitki za ekonomsko soliden in zdrav razvoj. Strinjam se, da je to potrebno storiti zaradi situacije, v kakršni se nahajamo, vendar pa bi hkrati morali pristopiti tudi k iskanju tistih stvarnih vzrokov, ki povzročajo take pojave, da jih moramo reševati s takimi ukrepi. Problem tako imenovanih minimalnih dohodkov je že dolgo stvar, ki mi da misliti — žal nimam niti možnosti niti časa, da bi to temeljito analiziral — in zdi se mi, da mi vrsto dejavnosti povsem napačno nagrajujemo, kajti ne nagrajujemo jih v skladu z njihovim delovnim prispevkom k skupnim naporom. Imamo vrsto dejavnosti, s katerimi se danes nihče noče več ukvarjati. Ali ni to jasen dokaz, da nagrajevanje teh dejavnosti ne ustreza več strukturi, ki jo zahteva naš gospodarski razvoj!

S temi problemi se moramo spopasti vsi, ne samo Izvršni svet. Socialistična zveza, Sindikat in Zveza komunistov morajo pristopiti k iskanju takih rešitev, ki bodo kot politična rešitev diktirani upravi, ne pa da bo uprava diktirala političnim strukturam, kako se morajo obnašati in kako morajo v dani situaciji reševati težave, ki se pojavljajo.

Vprašanje, zakaj pada produktivnost dela, zakaj pada proizvodnja, zakaj je na primer danes lažje izvažati na Vzhod ne pa na Zahod, se mi zastavlja kot problem. Ekonomisti bodo verjetno takoj odgovorili, vendar pa so to problemi, s katerimi se je treba spopasti. Tovariš Krašovec je omenil problem primarnih surovin, ki jih izvažamo, lahko pa bi jih uspešno predelovali doma in nato proizvode višje strukture izvažali z veliko večjim dohodkom. Strinjam se, da smo vezani z dogovori, vendar pa prihaja čas, ki terja, da bomo morali začeti nekoliko drugače razmišljati o teh dogovorih, ki nas obvezujejo, da izvažamo tako dragocene surovine, ki jih svet potrebuje, mi pa jih izvažamo za bagatelno ceno in celo, kot pravi tovariš Krašovec, še z dodatnimi sredstvi celotnega delavskega razreda oziroma združenega dela. Ta problem moramo temeljito analizirati in videti, kje zahtevamo prestrukturiranje liste zunanjetrgovinske menjave.

Problem, ki najbolj vpliva na politično situacijo, ni pa ekonomsko nerešljiv, je problem prehrane. Že zelo dolgo iščemo rešitve za kmetijsko proizvodnjo, tako da je prav nerazumljivo, kako da ne moremo priti do solidarnějšíh rešitev. Čeprav naša sredstva informiranja dobro spremljajo razvoj politične situacije, nekoliko slabše gospodarske, se nikakor ne morem strinjati s tem, če na primer piše v Delu, da bo zelenjava jutri cenejša, ker je sedaj že dovolj regrata, ki ga je treba samo nabrati, pa si bodo tako državljani lahko sami pomagali. Ne pišejo pa o tem, da je na trgu ogromno zelenjave, ki jo popoldne ali pa zvečer uničujejo zato, ker je niso mogli prodati. Kje pa je tu odgovornost za tovrstno prehrano, ki bi jo tiste delavske družine, ki si je ne morejo privoščiti, lahko takrat kupovale po veliko nižji ceni. Oprostite, vendar menim, da v tej situaciji to ni resen odnos do naše trenutne politične in gospodarske situacije.

Druga stvar, ki sem jo želel omeniti, pa je problem obveščanja javnosti. Kljub temu, da je javnost obveščena o sestankih, se mi zdi, da so te informacije nezadostne, večkrat tudi nepopolne in sploh ne odražajo tega, kar se je na sestankih dogajalo. Ne mislim valiti krivde na novinarje, krivi smo mi vsi, ker ne posredujemo tistih informacij, ki so resnično potrebne in na način, da bi bile vsakomur razumljive. Kot primer lahko navedem dogodke, ki so v zadnjem času aktualni na Kosovu. Dokler niso bile informacije javno objavljene, je bil med ljudmi strahoten nemir. Takoj ko so bile informacije objavljene in ko smo začeli o njih odkrito razpravljati, so ljudje situacijo sprejeli z razumevanjem. To sem navedel kot primer, ki dokazuje, da če bi bili v teh svojih naporih, ki jih danes vlagamo v reševanje gospodarskih odnosov, še bolj odkriti, še bolj iskreni, če bi govorili o težavah in celo zahtevali sugestije, kako reševati nekatere stvari, bi dosegli mnogo večje uspehe, kot pa jih trenutno dosegamo.

Danes je bilo govora tudi o tem, da so pglavitni problemi, ki naj rešujejo našo trenutno gospodarsko situacijo, zunanjetrgovinski odnosi, izvoz, uvoz in tako dalje. Prav na tem področju zasledimo največ negativnih pojavov, o katerih sem prej govoril, kot so egoizem in želja, da vsakdo izkoristi za sebe čim več. Navedite mi na primer gospodarsko organizacijo, ki je pripravljena iskreno in odprto reči, češ, mi sicer izvažamo, za to dobimo toliko in toliko deviz, ki pa jih ne potrebujemo, zato jih dajte podjetju, ki jih potrebuje. Izvršni svet je ta, ki mora prisiliti podjetja, da odstopajo devize, ker so tem manj potrebne in bi jih lahko uporabili za naše skupne potrebe.

Razumem tak egoizem, razumem ga zato, ker smo trenutno vsi usmerjeni v kratkoročno iskanje rešitev. Ne vidimo pa naše dolgoročne perspektive. Ta perspektiva pa je v tem, da devize sploh ne morejo biti odločujoč dejavnik v našem gospodarstvu. Naši notranji računi, in s tem tudi računi, ki veljajo za zunanjetrgovinske odnose, smejo temeljiti izključno na dinarju.

Zato pa moramo problemu združevanja dela in sredstev nameniti veliko več pozornosti, tako da bodo tisti, ki k izdelku, ki ga izvažamo, prispevajo morda samo en procent, imeli pravico vsaj do enega procenta deviz, ki jih je končni proizvajalec prejel za prodano blago. Seveda pa se s tem končni proizvajalec ne strinja, ne strinjajo se s tem tudi mnoga naša podjetja, ki imajo kooperante, zaradi česar imamo veliko večje težave, kot bi jih sicer imeli ob splošnem pomanjkanju deviz v našem gospodarstvu. Pomanjkanje pa je predvsem zaradi tega, ker smo v povojnem gospodarstvu daleč preveč vezali svojo proizvodnjo na podjetja in družbe s tujimi licencami, premalo pa smo vlagali v domače raziskave. Posledica tega pa je, da morajo naše gospodarske organizacije koristiti za proizvodnjo predvsem uvožen reprodukcijski material in opremo.

Opozoril bi samo še na eno področje in naj mi tovariši, ki se s tem ukvarjajo, ne zamerijo. Po podatkih, ki jih imamo, bi lahko v farmacevtski industriji in še v nekaterih drugih danes dosegli mnogo boljše rezultate če bi v domačo pamet vlagali več.

Še en problem je, na katerega želim opozoriti. To je naš bančni mehanizem. Tudi tu je prisotna temeljita zaprtost, tudi tu je iskajne poti v združevanje sredstev neznanka, in sicer predvsem pod vplivom družbenopolitičnih organizmov, da tako rečem, pa tudi političnih, ki skušajo svojo banko organizirati samo za svoje potrebe. Tudi to je kratkoročno gledanje in tudi to je bežanje od perspektive, kjer bi danes vložena sredstva mojega področja v drugo področje dala jutri meni mnogo več kot pa bo obvezno dajanje sredstev za manj perspektivna vlaganja, morda celo v nekonkurenčna podjetja, ki ne morejo konkurirati niti domačim, kaj šele tujim podjetjem.

Zato ob zaključku predlagam, da sploh ne govorimo o tem, ali so resolucija, dogovori ali plan dobri ali ne. Ti so v dani situaciji najboljše, o čemer smo se lahko dogovorili, pač pa moramo v bitko za to, da ga čim uspešneje realiziramo, kar ni odgovornost samo Izvršnega sveta, temveč, po mojem mnenju, je tu odgovornost družbenopolitičnih organizacij mnogo večja. Te morajo čim prej pripraviti ne samo občasne akcije, temveč temeljit program aktivnosti, ki ne bo veljal samo za en mesec, ali samo do konca leta, temveč ves čas planskega obdobja, ki bo še kako potrebna, če želimo prebroditi nastalo situacijo.

Predsednica Tina Tomlje: Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Rudi Kropivnik.

Rudi Kropivnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predvsem bi podprl tovariša Prosenca, v tistem delu, ko je govoril o tem, da bi morali bolj kot smo doslej mobilizirati tako imenovani subjektivni dejavnik pri reševanju naših problemov. Preden bi utemeljil to svojo podporo, pa bi rad povedal tole.

Mislim, da je potreba po večjem angažiranju subjektivnega dejavnika pri reševanju teh problemov potrebna zato, ker normalni ekonomski meha-

nizmi ne delujejo tako, kot bi morali in ima zato ta podpora lahko svoj pomen, predvsem bi rekel pri trenutnem reševanju problemov. Ne moremo pa graditi naše politike na tem, pač pa bi se morali ob tem, ko se zavzemamo za takšen pristop, hkrati tudi bolj zavzemati za to, da bi normalni ekonomski mehanizmi opravili svojo funkcijo racionalnega usmerjanja družbenoekonomskega razvoja. To pomeni, da je to nadomestilo sicer nujno potrebno, ni pa za nas trajnejša rešitev. To govorim tudi zaradi tega, ker imamo navado, da si takrat, ko nam kakšen mehanizem, ki ne deluje le desetletja, ampak celo stoletja, odpove, zelo radi izmislimo novo institucijo, običajno v samoupravni obliki in potem mislimo, da bo ta institucija tak mehanizem lahko nadomestila.

Zakaj mislim, da bi lahko subjektivni dejavnik odigral odločilno vlogo pri spreminjanju teh razmer? Po sestanku predsednikov izvršnih svetov republik in avtonomnih pokrajin na Otočcu se je v naših sredstvih javnega obveščanja začel ustvarjati vtis, ki je dosegel tudi svoj odmev med prebivalstvom, da bomo sedaj, ko bodo izvršni organi vzeli stvar v roke, hitro rešili vse probleme — ne bo več medsebojnega deviznega plačevanja, ne bo več prekinitanja dobave repromateriala in tako naprej. Da ne naštevam poglavitnih problemov, o katerih smo danes že govorili. Od tega sestanka do danes lahko ugotovimo, da se pravzaprav ni skoraj nič spremenilo in da so problemi ostali bolj ali manj isti. Res je, da nekateri izmed teh problemov izhajajo iz ne dovolj konsistentno koncipiranega ekonomskega sistema in pa tudi iz nedoslednega izvajanja ekonomske politike. To je področje, na katerem morajo imeti izvršni organi skupaj s predstavniškimi telesi odločilno vlogo pri reševanju teh problemov. Res pa je tudi, da obstajajo številni problemi, ki so takšne narave, da jih enostavno izvršni organi družbenopolitične skupnosti ne morejo rešiti, pač pa jih je treba rešiti v krajevni skupnosti, v temeljni organizaciji združenega dela in tako naprej. Zato mislim, da je poudarjanje tega, da je treba angažirati vse ljudi pri reševanju teh problemov, še kako potrebno.

Lahko ugotovite, da se sedaj, ko nam gre nekoliko težje, ljudje sprašujejo, zakaj je potrebno toliko sredstev za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti, zakaj so na primer elektrogospodarstvo, železnica, luke in tako naprej skoraj jame brez dna, ko stalno povečujemo prispevke, povečujemo cene itd., nikoli pa zadeve niso sanirane. Največkrat postavljajo ta vprašanja celo tisti, ki so prvi poklicani, da soodločajo o tem, to so tisti, ki so v teh interesnih skupnostih. Prav ti potem pričakujejo od Izvršnega sveta, da bo napravil red. Pri tem pa je potrebno povedati, da izvajalci na teh področjih največkrat govorijo tudi v imenu uporabnikov. Če nastopajo pred Izvršnim svetom v imenu uporabnikov, ima to vsekakor drugačno težo, kot pa če govorijo le v svojem imenu. Zato podpiram predlog, da dejansko vpeljemo stalno preverjanje tistega, za kar se dogovorimo. Pri tem ne mislim le na planske dokumente, ampak tudi na zakon, na razne sklepe, stališča in ocene, ki smo jih sprejemali, in sicer od najvišjih organov federacije do zadnje krajevne skupnosti. To ne govorim zaradi tega, da bi ponujal fraze, ampak zaradi tega, ker ima dejansko v družbenopolitični organiziranosti vsakdo svoje mesto in vsakdo možnost kaj prispevati, da se bodo razmere uredile.

Naj vas spomnim na nekaj. V jeseni 1979. leta je Predsedstvo SFRJ razpravljalo o raznih prireditvah v naši državi, tako domačih kot mednarodnih. Takrat je Predsedstvo SFRJ sprejelo oceno, da je teh prireditvev preveč, da se

porabi preveč denarja in da bo treba število teh prireditev zmanjšati. Od takrat pa do sedaj, kolikor vem, se na tem področju še ni nič spremenilo. Nasprotno, vem, da sta v zadnjem času prijavljeni v Jugoslaviji celo dve novi mednarodni športni prireditvi, pri čemer vsaka taka prireditev pomeni hkrati tudi neko združevanje sredstev bodisi neposredno prek medrepubliškega dogovora bodisi posredno prek doplačilnih poštnih znamk in kovanja spominskih kovancev in podobno. Vse to pa so sredstva, ki bi jih lahko zelo koristno uporabili za marsikatera veliko bolj nujne življenjske potrebe, kot pa je prevzemanje takih prireditev, ki si jih, po moji oceni, preprosto ne moremo privoščiti. Če bi Predsedstvo SFRJ preverilo, kaj je z realizacijo njegove ocene in s stališčem, ki ga je takrat sprejelo, potem republike verjetno ne bi tekmovala med seboj, katera bo hitrejša v pripravi kakšne prireditve.

Ob takih priložnostih govorimo običajno tudi o odgovornosti. Mislim, da nam stanje, kakršno je danes, ponuja veliko priložnosti, da lahko konkretno ugotavljamo odgovornost posameznih nosilcev odločanja. Poglejte, že v fazi priprave planov smo lahko ugotovili, če smo nekoliko bolj podrobno pregledali različne podatke, s katerimi so si posamezne dejavnosti hotele zagotoviti čim boljši položaj v planu za naslednjih pet let, da so bili včasih ti podatki že na meji ponareodka. Ne vem pa, da bi v enem samem primeru nekdo odgovarjal zaradi tega, ker je s pomočjo takih podatkov hotel doseči tak položaj. V časopisih in na televiziji smo pogosto priče raznih izjav o določenem problemu, ki ponavadi nimajo kake posebne zveze z dejanskim stanjem. Vendar pa na takšne izjave običajno ni takšnega odmeva, kot bi bilo to družbeno koristno, da se takšni pojavi ne bi celo, rekel bi, razlagali napačno.

Navsezadnje pa tisto, kar nas najbolj boli, je vprašanje cen. Včasih je dokumentacija za uveljavljanje novih cen ali pa za njihovo utemeljevanje tudi takšne narave, da bi lahko kdo odgovarjal za podatke, ki jih daje.

Slednjič mislim, da smo že v stanju, da lahko rečemo nekaj nasprotnega od tistega, kar smo trdili še predlansko in lansko leto, da živimo prek svojih možnosti in da sedaj lahko govorimo, da živimo pod možnostmi, ki jih imamo. S tem ne bi hotel reči, da smo se glede politike delitve dohodka dogovorili preveč restriktivno. Nasprotno, mislim, da je to dobro dogovorjeno. Pravim pa, da živimo pod možnostmi, zaradi tega, ker se nam danes veliko bolj kot včasih kaže, da imamo več materialnih možnosti za to, da bi dosegali večje gospodarske rezultate. Če pogledamo samo dve enaki osnovni šoli, ki sta bili ob istem času dograjeni, bomo videli, da je ena osnovna šola morda že skoraj povsem zanemarjena, druga pa takšna, kot da bi bila nova, vzorno čista in urejena. V eni osnovni šoli ali pa tudi v delovni organizaciji prehrana krasno funkcionira, v drugi pa je pod vsako kritiko.

To pomeni, če eni lahko dosegajo ustrezne rezultate, bi jih lahko dosegali tudi drugi, toda morali bi večkrat opravljati takšne primerjave in tiste, ki takšne rezultate dosegajo, vprašati, zakaj dosegajo takšne rezultate. Praviloma lahko ugotovimo, da so tam, kjer jim gre slabše, za vse krivi dejavniki izven te organizacije, kriv je nek sistem ali ekonomska politika, ali ne vem kaj. Tudi če greste v trgovino ali v kakšno restavracijo, boste naleteli na isto. Dejansko smo danes v položaju, da si s slabim delom znižujemo standard. Če bi vsakdo opravil svoje delo tako, kot bi ga dejansko moral — saj imamo v zvezi s tem še veliko notranjih rezerv — bi laže prebrodili težave, nad katerimi tožimo.

Drugo vprašanje, o katerem sem hotel govoriti, je vprašanje osebnih dohodkov. Tovariš Florjančič je govoril o tem v svojem ekspezeju, pri čemer se je posebej zadržal pri vprašanju najnižjih osebnih dohodkov. Pri tem je, po moji oceni, pravilno poudaril dve vprašanji, in sicer, da je treba povečevati osebne dohodke v skladu s sprejetimi usmeritvami, kar pomeni, da ne spreminjamo usmeritev, in pa, da se vprašanje najnižjih osebnih dohodkov nanaša na normalni delovni učinek in polni delovni čas. Mislim, da bi to bilo potrebno še posebej poudariti zaradi tega, ker se zdi, da v enem delu delovnih organizacij to razumejo nekoliko drugače, in sicer tako, da se bo ta razlika, ki jo potrebujejo, da se najnižji osebni dohodki zvišajo na 5100 dinarjev, že nekje dobila in to niso sredstva, ki jih morajo prav tako zaslužiti s povečanim obsegom dela, s povečano produktivnostjo in z boljšim gospodarjenjem. Če ne bodo ustrezno povečali dohodka s takšnim načinom, potem to dejansko pomeni prerazporeditev osebnih dohodkov v korist nižje plačanih delavcev. Drugo vprašanje, ki je pomembno v zvezi s tem, pa je, da moramo ugotoviti, da gre pri tem dejansko za normalni delovni učinek in polni delovni čas. Pred kratkim sem bil na nekem posvetovanju, kjer so mi razlagali, da bi lahko mnogi delavci dobili višji osebni dohodek, če bi bili pripravljene več delati v svojem slabo izkoriščenem delovnem času. Navajam primer vratarja v tovarni, ki bi lahko v popoldanskem času, ko nima opravka s strankami, pospravil dvorišče in podobno. Organizacija bi mu bila pripravljena zaradi tega povečati osebni dohodek, vendar to odklanja, češ, tega ne bom delal, pa čeprav imam zato nižji osebni dohodek. To pomeni, da je ta pobuda iz ekspezeja tovariša Florjančiča zelo na mestu, samo mislim, da mora imeti ustrezna pomen tudi pri uresničitvi tega.

Nazadnje glede na to, da sicer delam na področju financ in sem s tem nekoliko obremenjen, moram še reči, da ne razumem stališča v tem ekspezeju glede splošne porabe. Slovenski Izvršni svet podpira predlog SAP Vojvodine, naj bi se proračunska poraba občinskih in republiških proračunov znižala od 40 do 50 % od stopnje rasti v Jugoslaviji. Vemo namreč, da stopnja rasti zaradi večje inflacije, kot je bila predvidena, ne bo 23,5 %, kot je bilo planirano, ampak bo nekje čez 30 %. V tem primeru pride v poštev določba, ki omejuje splošno in skupno porabo na stopnjo rasti 19 %. To pomeni, da 40- do 50-odstotno znižanje stopnje rasti dejansko pomeni, naj bi proračuni rasli po stopnji 10 % v primerjavi s prejšnjim letom. Kakorkoli računam, namreč iz teh podatkov, ki jih imam na razpolago, bodo občinski proračuni — ne govorim o republiškem proračunu, ker republiški proračun nima nižje stopnje rasti — rasli po stopnji 16 odstotkov, tako da je praktičen ukrep, ki ga predlaga slovenski Izvršni svet nekaj drugega, kot pa tisto, kar predlaga Vojvodina. Na to opozarjam prevsem zaradi tega, ker mislim, da imamo v splošni porabi tudi še nekatere rezerve in bi bilo treba v nadaljnjih prizadevanjih te rezerve aktivirati, saj ugotavljamo, da ukrepi, ki jih predlaga slovenski Izvršni svet za zaščito standarda in za zadrževanje cen, niso finančno pokriti do konca leta, ampak le do septembra tega leta. To je en razlog, zakaj mislim, da bi se morali ukvarjati s tem. Drugi razlog pa je ta, da danes že povsem zanesljivo vemo, da v zveznem proračunu manjka nekaj čez 4 milijarde novih dinarjev zaradi tega, ker zvezni izvršni svet ni sprejel ukrepov v lastni pristojnosti, da bi v celoti zagotovil ta sredstva iz vira proračunskih dohodkov federacije in pa da izvirni prihodki od carin in temeljnega prometnega davka ne pritekajo tako, kot je bilo predvideno, kar po-

meni, da bo ta primanjkljaj zagotovo iz meseca v mesec večji. Sicer smo sprejeli stališče, naj se v tem letu davki ne bi povečevali, nismo se pa trdno dogovorili, da bomo zaprli tudi druge vire za proračune. Drugi viri pa so: emisija, ki deluje sicer z nekim časovnim odmikom in za katero iz leta v leto trdimo, da se ne sme uporabljati, zmanjšana obveznost obvezne rezerve poslovnim bankam, kar je v bistvu prav tako emisija in pa še tretji mogoči vir, da bankam preprosto pobereмо denar tako, kot smo ga v prejšnjem letu v decembru za lanskoletni proračun. Mislim, da je vsaka od teh operacij zelo slaba in če bomo predolgo čakali z reševanjem tega problema, nam na koncu ne bo preostalo drugo kot to, kajti takrat, ko so sredstva porabljena, je potem potrebno to pokriti. Zato predlagam, da bi slovenski Izvršni svet le, poleg tega splošnega stališča, da daje podporo stališčem SAP Vojvodine, morda v okviru svoje pristojnosti sprožil nekoliko bolj določno akcijo pri reševanju tega problema, dokler je še čas, ali pa morda tudi prek Skupščine SR Slovenije. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Kdo želi še razpravljati? Besedo ima tovarišica Angelca Vrbnjak.

Angelca Vrbnjak: Ne bi rada razvrednotila uvodnih besed, ki smo jih slišali glede na kritično navedbo problematike padanja proizvodnje v prvem trimesečju tega leta, vendar nekaj le nismo upoštevali v teh informacijah, namreč tako izredne zime, ki je bila v tem letu in ki je gotovo imela svoj negativni vpliv na proizvodnjo prvega trimesečja. Pri tem mislim na nekatere dejavnosti, ki so tipično terenskega značaja in ki se vplivu te zime vendarle niso mogle v celoti izogniti, niti se pripraviti na tako proizvodnjo, ki bi potekala normalno. Gre za dejavnosti gozdarstva in naprej povezane reprodukcijske celote prek lesne in papirne industrije. Vsi skupaj so dejansko bili v nezavidljivem oziroma nemogočem položaju zaradi tako izjemnih problemov v zvezi s to zimo. Naj navedem le en podatek, ki so ga pri nas na Koroškem v »Kotu« ugotovili o tej zimi. Zapadlo je vsega skupaj 4,31 metra snega in je bilo 131 snežnih dni. Iz tega podatka izhaja, da proizvodnja ni mogla normalno potekati. To sem hotela poudariti zato, ker izhajam iz tega »Kota«, v katerem smo se veliko ubadali s temi problemi, vendar jih v celoti nismo mogli rešiti. To pomeni, da proizvodnja ni normalno potekala, kar tudi izhaja iz indeksnih pokazateljev padca proizvodnje v razmerju do plana, da je to možno nadoknaditi in da se moramo truditi, da bomo to nadoknadili, vendar to pomeni tudi večje stroške in manjše dohodke.

Drugo. Mislim, da lahko pozdravimo vse pozitivne usmeritve in ukrepe slovenskega Izvršnega sveta v tem letu, ki so na nekaterih področjih dovolj konkretni in jasni, vendar pogrešamo bolj konkretno urejanje dveh področij, ki pa sta še naprej, če se lahko tako izrazim, »v prostem teku«. Tu mislim predvsem na dokončanje investicij iz preteklega srednjeročnega obdobja. O tem sem že enkrat razpravljala. Pri tem nismo za nekatere negospodarske investicije izvedli nobene selekcije in razen administrativnih ukrepov nismo imeli nobenih selektivnih pristopov. To pomeni, da smo vendarle za te nedokončane investicije angažirali ogromno bančnih in lastnih sredstev, ki pa ne pomenijo prestrukturiranja gospodarstva, najmanj pa usmeritev v izvoz. Skratka, investicij nismo uspeli selekcionirati in te se več ali manj, v večjem

ali manjšem obsegu nadaljujejo take kot so bile zastavljene, in v smereh, ki smo jih v prejšnjem srednjeročnem obdobju napačno zastavljali.

Drugo področje, ki ni v tej informaciji nikjer navedeno in glede katerega tudi najbrž nimamo rešitve, je vrednost našega dinarja. Vemo, da smo naš dinar razvrednotili in smo s povečano inflacijsko stopnjo k temu še prispevali. Vsi smo prejšnje leto verjeli, da bo tečaj našega dinarja vsakoletno valoriziran in da bomo s tem popravljali to vrednost. Moram reči, da to negativno vpliva in zmanjšuje učinek kalkulacij, na podlagi katerih se gospodarstvo odloča bodisi za izvoz bodisi za uvoz. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovarišica Vrbnjakova. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.)

Dajem besedo predstavniku Izvršnega sveta tovarišu Milivoju Samarju, predsedniku Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Milivoj Samar: Tovarišice in tovariši! Ne bi vam rad dodatno jemal čas, vendar so bila v razpravi posebej izpostavljena nekatera vprašanja, ki terjajo odgovor, kolikor ni na njih že odgovoril uvodni ekspeze tovariša Florjančiča.

Nedvomno je, da ta razprava potrjuje eno izmed osnovnih ugotovitev, da gibanja ne gredo povsem v tisti smeri, ki smo jo začrtali z resolucijo, in hkrati potrjuje, da od resolucije ne bi smeli odstopati. K sami razpravi bi dodal, da je spričo pomislekov, ki so bili izraženi, da bi v primeru potrebe morali morda sredi leta stvari drugače usmeriti, treba ugotoviti, da je ob sprejemanju resolucije bilo posebej izpostavljeno, da je 2,5-odstotna rast v 1981 letu za cel odstotek nižja, kot jo predvidevamo v celotnem srednjeročnem obdobju, in da je hkrati to tisti minimum, pri katerem še uspevamo reševati probleme, ki jih imamo oziroma zagotavljati dosti enakomeren razvoj in tudi sorazmerno ustrezen porast posameznih oblik porabe in prek tega zagotavljati tudi ustrezno motiviranje pri naših prizadevanjih za dvig produktivnosti. Zato je toliko bolj potrebno napeti vse sile, da uresničimo te usmeritve.

Drugič. Ne gre le za prizadevanja Izvršnega sveta, ampak je potrebno kritično ugotoviti naše sorazmerno počasno in veliko zaostajanje pri nadaljnjem razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Če bi bili le-ti v tem času bolj razviti, če bi imeli bolj razdelane usmeritve, ki smo jih že sprejeli z ustavo in posameznimi zakoni, bi neprimerno lažje reševali probleme, v katerih smo se znašli. Hkrati je treba ugotoviti, da je angažiranje vseh političnih struktur ob tem še toliko bolj potrebno, kajti procesi, ki jih začenjamo s tem prvim letom petletnega obdobja, so dejansko boleči oziroma je boleče vsako prestrukturiranje in vsako spreminjanje zatečenih pravic. Kolikor bolj je to boleče, toliko bolj je to dokaz, da je to potrebno.

Hkrati gre za obdobje, ko se je potrebno še bolj vključiti v svetovni trg in seveda upoštevati določene zakonitosti in zahteve tega trga, hkrati pa izboljšali svojo ponudbo in se zanjo bolje usposobiti. Obenem pa to tudi pomeni, da je za izpolnitev teh nalog treba v vsaki delovni organizaciji in tudi pri vseh drugih subjektih planiranja najti potrebne notranje vzvode. To obdobje nedvomno dokazuje, da je potrebno proces družbenega planiranja zastaviti in izvajati na bistveno drugačen način, kot pa smo ga v dosedanjih obdobjih, in razumeti, da gre za nove odnose v družbenem

planiranju in da gre tudi za nenehno akcijo. Pri subjektivnih dejavnikih moramo posebej izpostaviti ne le politični moment in politično aktivnost teh subjektov, ampak moramo ponovno, ko govorimo o odgovornosti, postaviti na pravo mesto tudi ustrezno strokovno angažiranje teh subjektov.

Zelo veliko namreč govorimo o ekonomskih zakonitostih. Mislim pa, da k temu ne pristopamo na povsem ustrezen način. Ugotoviti moramo namreč, da ekonomske zakonitosti neizpodbitno delujejo. Položaj, v katerem smo, in težave, ki jih imamo, so izraz tudi teh ekonomskih zakonitosti. Zato gre za vprašanje, ali te zakonitosti pravočasno in ustrezno spoznamo in jih znamo tudi uporabiti, ali pa se sicer znajdemo v položaju, ko ne delujemo v skladu s temi zakonitostmi.

Glede posameznih vprašanj, ki so bila postavljena, moram ugotoviti, da je akcijski program, ki izhaja iz same resolucije, tista naloga, kjer se pojavlja kot pobudnik ali kot akter tudi Izvršni svet oziroma se pojavljajo posamezni upravni organi. Posamezni časovni odmiki so prisotni tudi zaradi kasnitve celotnega procesa sprejemanja planskih aktov na vseh ravneh, vključno pri temeljnih nosilcih, saj so ti plani te dni šele v fazi sprejemanja, in gibanja v prvih dveh, treh mesecih izraz tudi nesprejetja posameznih planov in vseh akcijskih programov, ki pravzaprav izhajajo iz teh planov.

Za posamezne ugotovitve oziroma pripombe, ki so bile dane, mislim, da je prav, da jih bomo po seji zbora strnili in uporabili pri pripravi akcijskega programa, ki ga Izvršni svet sedaj dopolnjuje v skladu z resolucijskim programom in predvsem z usmeritvami, ki so bile sprejete s planom bodisi zveznim bodisi republiškim. Ob tem je seveda v pripravi tudi razdelava ustreznjega programa dejavnosti, ki izhajajo iz samega dogovora o temeljih plana, ker vemo, da gre neprimerno bolj za razdelavo in vključevanje programov vseh udeležencev, ki so podpisali ta dogovor, in ne gre le za dejavnost Izvršnega sveta.

Glede problemov, ki jih je omenil tovariš Prosenč, naj omenim le dve ugotovitvi. Dejansko gre za določene spremembe, ker menimo, da jih je treba dobro pripraviti, in da je ta usmeritev v ukrepih dejansko nakazana, in drugič, da Izvršni svet, ko gre za vprašanje sredstev za socialne korekture, izhaja iz ocene, da so določeni presežki tudi v samoupravnih interesnih skupnostih. Deloma bo potrebno razpravljati o morebitnih dodatnih sredstvih po analizi prvega trimesečja tega leta. V pripravi so ustrezni aneksi k tem samoupravnim sporazumom, in sicer aneksi, ki rešujejo obdobje prihodnjih petih let. Hkrati pa bi bilo treba v to dejavnost vključiti tudi ukrepe za reševanje, ki jih predlaga Izvršni svet. Ob teh presežkih moramo tudi ugotoviti, da je bil en del presežkov dejansko uporabljen, vendar je treba tudi na tem področju doseči večjo disciplino pri uporabi samih sredstev, kar terja večje angažiranje ne na strani izvajalcev, ampak na strani uporabnikov teh storitev.

Pri ugotovitvah in vprašanjih, ki jih je navedel tovariš Kropivnik, gre pri osebnih dohodkih v višini 5100 dinarjev dejansko za ustreznjšo politiko delitve in za vprašanje normalnega učinka in polnega delovnega časa. Hkrati je potrebno posebej poudariti, da indeks premika najnižjega osebnega dohodka ne sme pomeniti avtomatično premikanje vseh osebnih dohodkov na takšno raven, in drugič, ko govorimo o nevarnostih uravnilovke, ki naj bi sledila iz tega, mislim, da gre za argument posameznikov, ki so z delitve-

nimi razmerji oziroma s količniki pridobili določen status. Mislim, da ta delitvena razmerja oziroma razmerja med posameznimi poklici oziroma posameznimi deli in opravili dejansko ne morejo biti statična in enkratna, da pa je nevarnost uravnalovke drugače, in sicer tam, ko govorimo o primerjavi posameznih podobnih del oziroma del, ki jih poklicno uspešno opravljajo enako izobraženi oziroma enako usposobljeni kadri, pa med njimi dejansko prihaja do uravnalovke. Na tem področju sistema nagrajevanja v obdobju zadnjih dveh, treh let dejansko nismo ustrezno proučili in razdelali.

Glede splošne porabe in ugotovitve, ki je bila dana v razmerju do predloga Avtonomne pokrajine Vojvodine, naj povem, da gre dejansko za to, da Izvršni svet podpira takšno usmeritev. V naših kvantifikacijah smo seveda šli do tiste meje, za katero menimo, da bi z ustreznimi, tudi varčevalnimi programi še lahko zagotovili tudi funkcioniranje tistih služb, ki jih danes še vštevamo glede načina funkcioniranja in financiranja med tako imenovano splošno porabo. Pri tem smo ugotavljali, da smo sicer v resoluciji že postavili bistveno zahtevo po zaostajanju tovrstne porabe, da pa smo to zaostajanje lahko opredelili predvsem z vidika izključevanja investicijske porabe na tem področju, vemo pa, da je poleg investicij na tem področju prav tako treba zagotoviti izdatke za funkcionalno dejavnost oziroma del režijskih stroškov in ne nazadnje tudi določeno raven osebnih dohodkov na tem področju, pri kateri pa iščemo tudi mehanizme, da bi bilo reševanje problematike osebnih dohodkov tudi na tem področju podvrženo rasti produktivnosti in učinkovitosti teh kadrov.

Glede nalog naj na koncu navedem le ugotovitev, da v naši informaciji res nismo posebej navedli tistih vzrokov, ki bi opravičevali razmere v prvih dveh, treh mesecih tega leta, v tem smislu, kot je to bilo omenjeno v razpravi, kar nam samo dokazuje, da bo toliko lažje uresničiti usmeritve, ki jih predlagamo.

Glede posameznih investicij pa naj navedem ugotovitev, da deloma na tem področju, zlasti s sprejemanjem planov v bančnem sistemu, dejansko kasnimo in da je počasi stekla operativna razdelava samih meril za prestrukturiranje in presojo investicij. Sedaj so ta merila razdelana in so v procesu preverjanja, hkrati pa moramo ugotoviti, da smo glede na prenesene investicije vendarle pričeli reševati tudi to vprašanje. Naj v zvezi s tem le omenim, da je bilo pri sprejemanju družbenega plana, 25. marca tega leta, jasno opredeljeno, da je ena izmed takšnih prenesenih investicij INA-Nafta Lendava, ki ne bo dokončana. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.) S tem je izčrpana razprava o oceni trenutnega gospodarskega položaja in predlaganih ukrepov v tem času. Predlagam 20-minutni odmor. Skupina naj se v tem času sestane. Omenjam pa splošno usmeritev zbora za delo te skupine. Razprava je bila široka in poglobljena in je glede nekaterih vprašanj opozorila na nekatere kritične točke, ki jih ni vsebovala ocena. Predlagam, da usmerimo delo skupine tako, da predlagatelju akcijskega načrta stenogram in da sestavi in predloži zboru ne preobširen sklep. Odrejam 20-minutni odmor, da lahko skupina oblikuje ta sklep.

(Seja je bila prekinjena ob 12,50 in se je nadaljevala ob 13.13.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina je pripravila sklep. Obrazložila in predlagala ga bo tovarišica Tilka Blaha.

Tilka Blaha: Skupina se je sestala in predlagala zboru, da sprejme zelo kratek in jedrnat sklep, s tem da ne povzema vsebine vseh izrečenih predlogov in pobud iz razprave, ki je bila v zboru zelo bogata in tudi zelo konkretna.

Predlagam zboru v sprejem naslednji sklep:

1. Družbenopolitični zbor sprejema informacijo o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih 1981. leta in soglaša z ugotovitvijo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v tem času ni potrebno spremenjati niti letošnje resolucije niti dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1981. letu.

2. Zbor na podlagi dvomesečnih gibanj ter glede na nujnost uskladitve rezultatov gospodarjenja s cilji, opredeljenimi v letošnji resoluciji, podpira predložene ukrepe Izvršnega sveta, ki naj zagotovijo odgovornejše ravnanje vseh nosilcev planiranja, zlasti udeležencev dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. V ta namen naj nosilci planiranja v okviru sprejetih obveznosti pravočasno ukrepajo in s tem zagotovijo pogoje za učinkovito samoupravno reševanje razvojnih nalog, saj brez organizirane in usklajene aktivnosti ne bo mogoče odpraviti težav v gospodarjenju. Ob tem pa Zbor poudarja, da je zato potrebno čimprej sprejeti operativni program delovanja in ukrepanja na vseh ravneh, ki bo na trajnejših osnovah zagotovil uresničitev ciljev, opredeljenih v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in v letošnji resoluciji.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v nadaljnjih aktivnostih upošteva tudi vsebino razprave in predloge na sejah delovnih teles in na seji Zbora.

Predsednica Tina Tomlje: Slišali ste predlog sklepa. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev? (Nihče.) Ker ni nobenega predloga za dopolnitev ali spremembo, dajem predlagani sklep na glasovanje. Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlagani sklep k oceni dvomesečnih gospodarskih gibanj.

S tem zaključujem edino točko dnevnega reda, s tem pa tudi sejo Družbenopolitičnega zbora.

Tovariši delegati! Samo še eno obvestilo! Tovariš Prosenc me je obvestil, da bo poročilo o delu Družbenopolitičnega zbora obravnavano na seji Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije dne 14. aprila tega leta in da boste povabljeni na to sejo. V skladu z razpravo, ki smo jo opravili v zboru, smo dopolnili poročilo in ga poslali Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije.

(Seja zbora je bila končana ob 13.15.)

51. seja

(29. aprila 1981)

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 51. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Odsotnost z današnje seje so opravičili naslednji tovariši: Humbert Gačnik, Majda Gaspari, Ivan Godec, Rudi Kropivnik, Viktor Stopar, Angelca Vrbnjak in Štefanija Žagmaister.

Preden začnemo z obravnavo dnevnega reda, dovolite, da vas obvestim o naslednjem.

1. Na pobudo Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije bo v ponedeljek, 4. maja 1981, ob obletnici smrti Josipa Broza-Tita skupno zasedanje vseh zborov skupščine SR Slovenije, Predsedstva Socialistične republike Slovenije, delegacij vodstev družbenopolitičnih organizacij, članov sveta federacije iz Socialistične republike Slovenije in Sveta republike.

Skupno zasedanje bo ob 13. uri. Vabila boste prejeli po pošti. Prosim vas, da se skupnega zasedanja udeležite v čim večjem številu.

2. Na povabilo Deželnega sveta Avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine bo 7. in 8. maja 1981 na uradnem obisku v tej deželi delegacija Skupščine SR Slovenije, ki s tem vrača obisk delegaciji Deželnega sveta v SR Sloveniji maja 1977. leta.

Obisk je v skladu s programom mednarodnih stikov Skupščine SR Slovenije, Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter Gospodarske zbornice Slovenije v 1981. letu.

Namen obiska v Avtonomni deželi Furlaniji-Juljski krajini je oceniti stopnjo doseženega dobrososedskega sodelovanja ter prispevati k pospešitvi uresničevanja nekaterih nalog, ki izhajajo zlasti iz osimskih sporazumov.

Posebna pozornost naj bi bila namenjena zlasti nadaljnjemu vsestranskemu razvoju obmejnega sodelovanja ter položaju slovenske narodne skupnosti. Ob tej priložnosti bo delegacija Skupščine SR Slovenije seznanila gostitelja tudi o družbenem razvoju italijanske narodnosti v SR Sloveniji.

Na predlog Predsedstva Skupščine SR Slovenije naj bi na obisk v Avtonomno deželo Furlanijo-Julijsko krajino odpotovala delegacija v naslednji sestavi: Milan Kučan, predsednik Skupščine SR Slovenije, vodja delegacije, Ludvik Golob, podpredsednik Skupščine SR Slovenije, Silva Jereb, predsednica Zbora občin, Emil Tomažič, predsednik Zbora združenega dela, Bojan Lubej, predsednik Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose, Jože Šušmelj, predsednik Skupščine občine Nova Gorica in Elio Musizza, podpredsednik Skupščine občine Piran in predsednik Obalne samoupravne interesne skupnosti za prosveto in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne želi.)

Ker nihče ne želi razpravljati, ugotavljam, da zbor soglaša s sestavo in namenom obiska delegacije v sosednji pokrajini.

Z dopisom z dne 21. 4. 1981 sem dnevni red seje zbora razširila še iz osnutkom sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Glede na to predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnikov 49. in 50. seje zbora;
2. poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980;
3. osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981;
4. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih;
5. volitve in imenovanja;
6. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Nihče).

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog dnevnega reda.

Družbenopolitični zbor daje stališča po 72. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije in 19. členu poslovnika zbora k 4. točki dnevnega reda, to je k predlogu za izdajo zakona o delovnih razmerjih.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 49. in 50. seje zbora.

Predloge zapisnikov ste prejeli. Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev? (Nihče.) Ker ne predlaga nihče, dajem oba zapisnika v potrditev. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno odobril zapisnika 49. in 50. seje zbora.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1981.

Poročilo so predlagali delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru. Obravnaval ga je Odbor za družbenopolitični sistem. Med nami je delegat v Zveznem zboru tovariš Drago Seliger, ki ima besedo.

Drago Seliger: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je poročilo delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru. V prvem delu poročila smo želeli, kolikor je bilo mogoče kratko in jedrnatu povedati, kakšne so bile glavne preokupacije zbora v preteklem letu, kaj vse je zbor obravnaval na podlagi svojih ustavnih pooblastil in kakšne zakonske in druge ukrepe je sprejemal za nadaljnje dograjevanje družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema socialističnega samoupravljanja.

V drugem delu poročila smo strnili sklepne ugotovitve in ocene o delu zbora in dali nekaj ugotovitev o uresničevanju delegatskih odnosov.

Iz poročila in predložene dokumentacije izhaja, da je Zvezni zbor Skupščine SFR Jugoslavije v letu 1980 uresničil večji del nalog, ki si jih je zadal v programu dela.

Razmerje med sprejetimi zakoni, analizami, informacijami in drugimi oblikami dela nam pove, da smo uresničili tudi nalogo, da bomo v Zveznem zboru namenili več časa in dela spremljanju in uresničevanju sistemskih zakonov, ki so bili že sprejeti, kot pa normativni dejavnosti, čeprav je bila ta še močno prisotna.

Žal pri normativni dejavnosti nismo v celoti uspeli, da bi predlagatelj prišel pred zbor s tistimi zakoni, ki pomenijo dograditev družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema na podlagi ustave, kot so: zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu, zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zakoni o spremembah zakona o amortizaciji in revalorizaciji osnovnih sredstev, o temeljnih kreditnega in bančnega sistema in drugi, ki bi zagotavljali enake pogoje gospodarjenja in enotnost jugoslovanskega trga.

Prav tako še nimo presegli enosmernosti, ki je zakoreninjena pri predlagateljih posameznih zakonskih ali samoupravnih norm. Lahko rečemo, da skorajda nismo imeli primera, ko bi predlagatelj, pa naj bo to Zvezni izvršni svet ali kdo drug, predložil delegatski skupščini predlog z različnimi variantami in argumentacijo za vsako izmed variant. To dejstvo ima močan vpliv na počasnost in na neučinkovitost dela. Gre namreč za to, namesto da bi bile v postopku delegatske skupščine izčrpane vse možne variante na osnovi najboljših dokazov o najprimernejši rešitvi, se ob sklepnih proceduri večkrat odprejo nove možnosti in se gradivo ponovno oblikuje, ali pa se sprejemajo akti, ki so podvrženi hitrim spremembam in ne dosegajo željenega učinka.

Na dokaj vztrajno zahtevo delegatov v Zveznem zboru, da je potrebno za vsak zakon ali akt Zvezne skupščine prikazati tudi gmotne posledice takega akta, se vse pogosteje srečujemo z dokaj uradniško miselnostjo, ki pravi: »Navedeni zakon ne zahteva nobenih gmotnih zahtev iz zveznega proračuna.« To je največkrat tudi res. Toda gmotne posledice družbenopolitičnih skupnosti ali delovnih organizacij, na katere se akt nanaša, sploh niso omenjene. Te pa so običajno v obratnem sorazmerju z ugotovitvijo, da zakon ne terja nobenih sredstev iz zveznega proračuna.

Te probleme navajam preprosto zato, ker menim, da niso nobena posebnost le organov federacije, in drugič zato, ker bi morali vsi nosilci državnih, družbenih in samoupravnih funkcij v naši družbi precej bolj upoštevati

gmotne posledice svojih odločitev, pa naj se pokažejo te posledice v zadnji temeljni organizaciji združenega dela in v zadnji krajevni skupnosti.

Ko govorimo o delegatskih odnosih v celotni naši družbi, posebej o odnosih na ravni federacije, potem imamo v mislih, koliko je že prisoten vpliv delavskega razreda in delovnih ljudi na odločitve posameznih samoupravnih organizmov v naši družbi, vključno z zvezno skupščino kot najvišjim državnim in samoupravnim telesom SFRJ.

Če pri tem ostanemo na domačem terenu, potem moramo ugotoviti, da je bila organiziranost delegatskih razmerij do Zveznega zbora mnogo boljša in kvalitetnejša kot v preteklih letih. Pri tej ugotovitvi izhajamo iz naslednjih dejstev: delegati v Zveznem zboru imamo mnogo bolj opredeljena stališča do posameznih vprašanj, ki se obravnavajo v Zveznem zboru kot je bilo to v preteklosti. To je predvsem posledica mnogo širše angažiranosti posameznih družbenih subjektov v naši republiki pri razpravah o gradivih, ki jih obravnava Zvezni zbor. Tako so nam bile v veliko pomoč razprave o posameznih aktih v Skupščini SR Slovenije in njenih delovnih telesih. Prav tako ugotavljamo dosti večjo odzivnost Republiške konference SZDL in njenih oblik dela, ki so v frontno sestavljenih svetih in koordinacijskih odborih dajali številne pobude in predloge za oblikovanje stališč o posameznih problemih. Dobre izkušnje sodelovanja in skupnega iskanja optimalnih rešitev pri reševanju določenih problemov, ki smo jih enotno ugotovili, v sodelovanju z Odborom za družbenopolitični sistem zbora in koordinacijsko skupino za usklajevanje družbenopolitične aktivnosti pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije pri Predsedstvu Republiške konference SZDL, nam povedo, da sodelovanje s posameznimi družbenopolitičnimi subjekti v republiki ni le mogoče, temveč nujno, posebej, kadar gre za odločitve Zveznega zbora, ki so pomembne za najširši krog delovnih ljudi.

Čeprav sodelovanje z občinskimi skupščinami ni doživelo enake intenzivnosti, kot je bilo to na ravni republike, ugotavljamo, da so tudi v tem sodelovanju pozitivni premiki. Če je bil stik občinskih skupščin z Zveznim zborom v preteklosti najpogosteje informativne narave, marsikje le ob obravnavi našega poročila, smo imeli v preteklem letu številne občine, v katerih so se na različne načine aktivno vključevali v delo zbora. Še bolj nam to potrjujejo programi dela občinskih skupščin za to leto, saj so skupščine, ki niso predvidele nikakršne obravnave tematike iz Zveznega zbora, v veliki manjšini. Vse več je občin, kjer se skupinam delegatov za sodelovanje z zveznimi delegati pridružujejo obravnave posamezne tematike na sejah posameznih zborov in celo, mislim, da v osmih primerih, na problemskih konferencah kot konferencah delegacij.

Vsi ti pozitivni premiki v razvijanju delegatskih odnosov pa seveda ne pomenijo, da so bile, ali da so izčrpane vse možnosti za to, da bi imeli delegati v Zveznem zboru trdnejšo oporo za svoje delo v zboru in da bi zbor kot celota postajal vse bolj odprt do celotne delegatske baze.

Predvsem bi se morali vsi skupaj zavzemati za to, da bi sodelovanje vseh zainteresiranih subjektov za posamezna vprašanja postala stalna metoda dela in to že v obdobju, ko pride do pobude za določen zakonski ali drug akt, ki naj ga sprejme Zvezni zbor.

Izkušnje nam povedo, da smo morali biti delegati v Zveznem zboru nekajkrat zelo glasni ob koncu procedure, ker smo bili ob pobudi za proceduro premalo ali preslabo obveščeni o naravi in vseh posledicah, ki jih ima

določen ukrep za vso našo skupnost. Na to se navezuje tudi problem identifikacije, kar je mogoče jasne opredelitve problema. V naših razpravah namreč pogosto govorimo o pomembnejših in manj pomembnih zadevah, ki so na dnevnem redu zbora. To je prav gotovo tudi res. Vendar nas praksa večkrat tudi demantira in smo šele v proceduri ugotovili, da je na videz majhen problem postal kompleksnejši, z mnogo širšimi družbenimi posledicami, kot je bilo to mogoče spoznati ob pobudi.

Verjetno je del problema v naravi dela samega in ga dokončno ne bo mogoče zadovoljivo rešiti nikoli, zagotovo pa bo vse manjši, če bomo ob trdnejšem programu dela imeli vključenost delegatske baze, stroke in znanosti že ob pobudi za način rešitve določenih družbenih problemov.

Ob koncu bi želel spregovoriti nekaj besed o enem izmed vidikov vključenosti družbenopolitičnih in družbenih organizacij na ravni federacije v delo zbora. Še vedno se namreč srečujemo s problemom, da predlagatelj določenega ukrepa v utemeljitvi pove, da s tako rešitvijo soglašajo in jo podpirajo tudi Zvezna konferenca SZDL, Gospodarska zbornica Jugoslavije, Zveza sindikatov Jugoslavije in tako dalje, v nadaljnjih konzultacijah pa ugotovimo, da je o nekem vidiku problema res razpravljalo neko ožje telo pri določeni federalni instituciji. Zavedamo se, da ni mogoče zahtevati, da bi o vseh vprašanih razpravljaj najvišji organ družbenopolitične organizacije, mislimo pa, da je slabo, če se ne konkretizira subjekt, ki je razpravljaj, še slabše pa je, če ta subjekt ni opravil vseh potrebnih konzultacij v svoji delegatski bazi in z argumenti, ne pa z imenom foruma prispeval k poenotenju določenih mnenj.

Verjetno izhaja del teh problemov iz velike razčlenjenosti oblik dela v družbenopolitičnih organizacijah, posebej v Socialistični zvezi in iz tako imenovane sektorske naravnosti, kar prav gotovo ni dobro tedaj, ko se iščejo širše družbene opredelitve za določena vprašanja.

Tovarišice in tovariši delegati! Delegati v Zveznem zboru iz SR Slovenije smo prepričani, da bo obravnava našega poročila v zborih Skupščine SR Slovenije, v vseh skupščinah občin in v družbenopolitičnih organizacijah nova spodbuda za izvrševanje odgovornih nalog, ki jih opravlja Zvezni zbor, in v veliko pomoč pri nadaljnji graditvi delegatskih odnosov. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Seliger. Želi kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Miloš Prosenec.

Miloš Prosenec: Tovarišice in tovariši delegati! V Republiški konferenci Socialistične zveze je poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru obravnaval Svet za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu Republiške konference.

Ker tega gradiva oziroma stališč niste prejeli, bom v razpravi posredoval le nekatera mnenja iz te razprave. Ko smo v prejšnjem letu obravnavali podobno poročilo, smo ugotovili, da bi bilo zelo slabo, če bi naš delegatski sistem ter v tem okviru tudi delegacijo SR Slovenije v Zveznem zboru začeli usmerjati le s stališči hitrih koordinacij in razgovorov, le s stališči državne uprave ali z improviziranimi mnenji in to tudi takrat, ko gre za taka vprašanja in take zakone, ki prizadevajo vse delavce in občane.

Ugotavljali smo tudi, da se v praksi še vse prepočasi uresničujeta vloga in odgovornost občinskih konferenc Socialistične zveze in občinskih skupščin

kot konference delegacij in da so delegati v Zveznem zboru velikokrat v zagati glede stališč. Zato je bilo jasno, da doslednejše uveljavljanje delegatskih odnosov temelji tudi na pravočasnem oblikovanju programov dela Zveznega zbora, tako da najpomembnejša vprašanja dobijo svoje mesto ne le v programih republiške in občinskih skupščin, ampak tudi v programih dela občinskih in Republiške konference Socialistične zveze.

Ko v tem letu to obravnavamo, lahko ugotovljamo, da so bili v tej smeri doseženi v tem obdobju določeni pozitivni premiki, kar je omenil tudi tovariš Seliger. Ustvarili smo nekoliko boljše pogoje za delo delegatov v Zveznem zboru in s tem tesnejšo povezanost delegatov z delegatsko bazo. Tudi pri uresničevanju odgovornosti Republiške konference Socialistične zveze Slovenije, njenih organov in oblik dela, s programom dela Zveznega zbora smo dosegli, da so se ustrezni sveti in koordinacijska telesa pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, bolj kot doslej, vključevali v obravnavo posameznih pomembnejših vprašanj iz programa dela Zveznega zbora.

Pred nekaterimi sejami Zveznega zbora smo z usmeritvami in stališči do vprašanj sodelovali tudi na rednih pogovorih delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru, V ustrezne oblike Republiške konference SZDL Slovenije pa so se, v večji meri kot doslej, neposredno vključevali tudi sami delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru, kar je bil dogovor z delegati v tem zboru.

Vendar pa še zdaleč ni tako, da bi lahko bili z doseženimi rezultati zadovoljni. Pri tem bi omenil naslednje probleme. Svet je v razpravi menil, da program dela Zveznega zbora še ni v celoti postal družbenopolitični dokument oziroma rezultat konkretnih dogovorov vseh družbenopolitičnih dejavnikov v republiki, ki se vključujejo v skupščinski sistem. Zato bi morali v prihodnje nameniti še večjo pozornost nastajanju programa dela Zveznega zbora predvsem tudi v Zvezni konferenci SZDL, ki naj bi bil, v večji meri kot doslej, izraz uresničevanja njegove politično nadzorne naloge nad delom Zveznega izvršnega sveta in zveznih upravnih organov oziroma spremljanja in uresničevanja že sprejetih zveznih zakonov, zlasti pa ocenjevanja učinkovitosti sprejetih intervencijskih zakonov. Hkrati bi moral program dela Zveznega zbora temeljiti na realno opredeljenih rokih, dopuščati še bolj ustrezen čas za obravnavo posameznih vprašanj oziroma bi morali paziti na pravočasno pripravljene dnevne rede sej Zveznega zbora, ki bi tako predstavljali trdno usmeritev pri programiranju dela vseh odgovornih družbenopolitičnih dejavnikov v republiki in jim s tem omogočali predhodno oblikovanje usmeritev in stališč za delo delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru.

V zvezi z metodami dela delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru svet meni, da bi morale biti usmeritve in stališča do vseh pomembnejših vprašanj samoupravnega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega razvoja družbe praviloma plod razprave in usklajevanja interesov delavcev, delovnih ljudi in občanov v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Zagotavljanje takšne vsebine usmeritev in stališč, ki bi izhajala iz celovitega opredeljevanja kratkoročnih in dolgoročnih interesov vseh delovnih ljudi, zlasti delavcev v združenem delu, kot podlage za opredeljevanje delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru, pa hkrati terja še odgovornejše uresničevanje vloge organizacij Socialistične zveze na vseh ravneh njene organiziranosti kot tudi drugih družbenopolitičnih dejavnikov, zlasti Zveze sindikatov

in Gospodarske zbornice Slovenije, ki bi lahko večkrat organizirali posvete oziroma posebne razprave o posameznih pomembnejših vprašanjih, ki so na dnevni redih sej Zveznega zbora.

Doslednejše uresničevanje delegatskih odnosov na tem področju pa terja hkrati tudi še aktivnejši odnos samih delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru za obravnavo določenih aktualnih vprašanj v okviru ustreznih oblik dela organov Republiške konference SZDL Slovenije. Včasih se da, na primer, ugotoviti probleme že ob pobudi za izdajo zakona ali kakšnega drugega akta. Prav tako se da včasih že na samem začetku ugotoviti različne poglede in mnenja republik in avtonomnih pokrajin, zaradi česar bi bilo dobro, da v takih primerih že v tej fazi opravimo nekatere razprave v Socialistični zvezi, predvsem na pobudo delegatov, da pozneje, ko že obravnavamo predlog zakona, ne bi prihajalo do stisk in do tega, da potem te zakone umikamo.

Seveda je pri tem precej odgovorna tudi Zvezna konferenca Socialistične zveze. Republiška konferenca SZDL Slovenije se bo še naprej zavzemala za aktivnejši odnos Zvezne konference SZDL do programa Zveznega zbora.

Večkrat smo v Zvezni konferenci, ko smo ocenjevali njeno delo, poudarjali, da je delovanje Zvezne konference še premalo usmerjeno v delo Skupščine SFRJ. Pri tem pa je slabo, na kar je opozoril tudi tovariš Seliger, da stališča posameznih sekretariatov sekcij pri konferenci Zvezna konferenca največkrat proglaša za stališče celotne Zvezne konference, kar je seveda velikokrat neustrezno, ker v sekretariatih posameznih sekcij še zdaleč ni bilo posamezno vprašanje s strani republik in avtonomnih pokrajin tako usklajeno, da bi se lahko takšna stališča potem proglašala kar za stališča Zvezne konference kot celote.

In še tole: V zvezi z uresničevanjem vloge posebnih komisij Zveznega zbora, ko le-te v posameznih primerih nastopajo kot predlagatelji zakonov, meni svet, da bi morali v skladu z zveznim zakonom o temeljnih sistemih državne uprave biti v tem primeru predlagatelji zakonov Zvezni izvršni svet oziroma zvezni upravni organi, v vseh fazah priprave pa naj bi se v njihovo delo vključevali tudi delegati v Zveznem zboru. Svet meni, da je dosedanja praksa delovanja posebnih komisij Zveznega zbora kot predlagateljev zakonov namreč pokazala, da te komisije niso uspele v celoti opraviti nalog, ki so jih prevzele, zlasti neučinkovite pa so bile kot koordinatorji pri usklajevanju nekaterih pomembnih izhodišč pri pripravi posameznih sistemskih zakonov.

V Republiški konferenci SZDL Slovenije bomo na eni izmed prihodnjih sej obravnavali način svojega delovanja v razmerju do delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru, ocenili ustreznost dosedanjih metod svojega dela in načina vključevanja delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru v delo organov in delovnih teles pri Republiški konferenci SZDL ter na tej osnovi še nadalje konkretno opredelili odgovornost posameznih oblik našega dela v razmerju do delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru. V tem okviru bo prav gotovo kot podlaga za takšno razpravo služilo tudi omenjeno poročilo. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Prosenc. Želi še kdo razpravljati o poročilu delegatov v Zveznem zboru? (Da.) Besedo ima tovariš Jože Božič.

Jože Božič (iz klopi): Tovarišice in tovariši delegati! V celoti podpiram sedanje razprave v zvezi s poročilom o delu delegatov v Zveznem zboru. Pred seboj imam sklep zbora iz prejšnjega leta, v katerem se ugotavlja, da se v delu Zveznega zbora ne uresničujejo dovolj delegatski odnosi in da niso niti dane vse možnosti za učinkovito delo delegatov. Lahko pritrdim obema razpravljalcema, da je storjen bistven korak naprej glede na prejšnje leto. Ne gre le za organiziranost subjektivnih sil in vlogo, ki jo ima Zvezni zbor ter za odgovornost v današnjem času, ampak so se tudi delegati v treh letih nekoliko navadili na način dela in so tudi spoznali odnose v delu. Mislim, da je tudi to bistveno prispevalo, da se iz leta v leto izboljšuje to delo glede na to, da se je v delo Zveznega zbora vključilo 95 % delegacij, ki niso prej delovale v Zveznem zboru. Mislim, da ima to določeno težo.

Menim, da če bi analizirali pobude, dane v Zveznem zboru, in učinkovitost delegatov iz Slovenije, potem bi lahko rekli, da smo slovenski delegati med najbolj učinkovitimi in najbolj angažiranimi v odborih in zboru, tako da nam celo pravijo: »Zopet ti Slovenci«, ker stalno poskušamo še nekaj dodajati in popravljati. Kot je rekel tovariš Drago Seliger, moramo odpraviti pomanjkljivosti, ki izhajajo iz prepoznega reagiranja na sprejeta stališča delovnih teles in tako naprej in iz tega, da obravnavamo določena vprašanja šele na seji zbora. V tem letu so bili številni primeri, da smo se v zboru preglasovali, namesto da bi se o rešitvi vprašanj dogovorili po normalni poti. V zadnjem primeru zakona o javnem obveščanju smo vsi delegati iz Slovenije in še nekaj delegatov iz drugih republik glasovali zoper predlog za izdajo tega zakona, ker je bilo v zvezi s tem zakonom prav gotovo premalo pripravljenih in usklajenih stališč v delovnih telesih in v Socialistični zvezi. Mislim, da ne govorim zaman, da moramo na področju delovanja subjektivnih sil oziroma družbenopolitičnih organizacij, predvsem Socialistične zveze, narediti še veliko, čeprav smo v Sloveniji že veliko storili. Skoraj ni pomembnejšega zakona ali akta in informacije, v obravnavo katerih se ne bi vključila Socialistična zveza na tak ali drug način. V zadnjem letu je Predsedstvo Republiške konference SZDL razpravljalo o nekaterih temah iz programa Zveznega zbora. Republiška konferenca se je v zvezi s tem močno angažirala, kot tudi posamezne njene organizacije v občinah. O tem so nekateri danes razpravljali. Naj povem, da je še vedno bolj ali manj od delegatov ali od pritiska Zveznega zbora odvisno, koliko bodo sekcije razpravljale in se angažirale pri reševanju posameznih vprašanj. To ni sestavni del sistema dela zvezne konference. V zvezi z vlogo Socialistične zveze na ravni federacije bi po ustavi morala zvezna konferenca biti »z eno nogo« vsakodnevno v Skupščini. Tega pa ni. V zadnjem času se je nekajkrat dogajalo, da smo imeli delegati, in to ne le iz Slovenije, ampak skoraj vsi delegati v Zveznem zboru, eno stališče, Zvezna konferenca Socialistične zveze drugo stališče, zvezni upravni organi pa tretje stališče. Celo to se dogaja, da se naenkrat v zboru uveljavljajo tri stališča. To kaže, da pri nekaterih delegatih iz republik in avtonomnih pokrajin delegatski sistem povezave z bazo ni deloval. O tem je bilo danes že govora in je prišlo do konfrontacije različnih stališč. Glede na tri stališča iz republike je delegatom težko oblikovati v federaciji eno stališče. Delegati se v tem primeru težko znajdejo in se jim je tudi težko odločiti za pravilno stališče. Mislim, da je treba vložiti vse napore v to, da se delegatski sistem do konca razvije po vseh teh usmeritvah, in sicer v Zvezni konferenci SZDL, zveznih upravnih organih, seveda pa v samem našem delegatskem sistemu, ker mislim,

da smo z obema oblikama dela, ko navsezadnje skupaj razpravljamo, najdlje prišli z razvijanjem delegatskega sistema prav prek skupščinskega sistema.

Glede občinskih konferenc Socialistične zveze smo še kar tam, kjer smo bolj ali manj že bili. Delegati iz Gorenjske smo pred dobrim mesecem povabivi vse predstavnike Socialistične zveze in skupščine gorenjske regije v Kranj na razgovor. Moram reči, da je to dobra oblika, ker smo pripravili celoten program dejavnosti do konca mandata in se dogovorili, kako bi najbolj porazdelili posamezne naloge med nosilce samoupravnega odločanja, to je na združeno delo in Socialistično zvezo, glede na tematiko. Sestavili smo dober program tem, v razpravo katerih naj se vključujejo zbori skupščine, konference delegacij, Socialistična zveza in posamezne samoupravne skupnosti.

Slišal sem, da je bila včeraj v Svetu za družbenopolitični sistem pri Socialistični zvezi o tem zelo zanimiva razprava, in sicer, da ne bi vsakič prihajali s takim poročilom, ampak da bi prihajali s poročilom o posameznih problemih in sklopih, in da bi poročali občasno in ne letno, kadar je treba širše angažirati združeno delo in subjektivne sile. Mislim, da je to treba razvijati in biti v teh oblikah čim bolj fleksibilen. Tako ali tako ne bodo mogle temeljne delegacije razpravljati o vsakem vprašanju, ki se nanaša na Zvezni zbor, saj so zelo obremenjen z obravnavo vprašanj v zborih republiške Skupščine in občinskih skupščin, da dejansko ne morejo vsega obvladati. Hočem pa reči, da imamo neizčrpne možnosti, da bi vsako leto lahko poiskali dodatne oblike in primerne aktivnosti, ki bi čimbolj izrazile odločanje v Zveznem zboru v interesu združenega dela in celotne družbe.

Na koncu naj povem, da smo imeli izredno veliko podporo v Odboru za družbenopolitični sistem tega zbora, da ni bilo seje, da ne bi obravnavali kakšen zakon ali informacijo, ali da se ne bi tudi dogovarjali, kdaj bi bilo potrebno, da se organiziramo. Sedaj bi bilo dobro, če bi, ker ta odbor vendar ni po poslovniku odgovoren, da dela to za nas, ko velikokrat prevzema v obravnavo več vprašanj kot bi bilo treba, le prešli na konference delegacij, o katerih se pogovarjamo na občinski, regionalni ali pa tudi republiški ravni. V zvezi s tem bi se širše pogovorili o določeni tematiki, ki je v interesu celotne naše republike in združenega dela, da ne bi bilo naše stališče preveč individualno in preveč forumsko zaprto. Kajti, v Beogradu moramo velikokrat pojasnjevati, da to ni mnenje delegata oziroma, da to ni mnenje skupine ljudi, ampak da imamo za seboj Socialistično zvezo, da imamo take in take razprave in šele takrat verjamejo, da vendar ne morejo neodgovorno iti mimo teh vprašanj in da morajo to upoštevati pred odločitvami v zvezi z določenimi problemi, da jih lahko potem odložimo, to je, da se tudi drugi delegati vendarle prepričajo, da smo šli v širše razprave, in da imamo širše verificirana stališča.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Božič. Želi še kdo razpravljati o poročilu o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru? (Nihče.)

Na podlagi uvodne besede in razprave predlagam zboru glede te točke dnevnega reda naslednji sklep:

1. Družbenopolitični zbor sprejema poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980. Poročilo, skupaj z informacijo o izvršitvi delovnega programa Zveznega zbora Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980 in uvodna obrazložitev ustrezno in dovolj

popolno prikazujeta delo Zveznega zbora in delegatov iz SR Slovenije v njem, prav tako pa je ustrezno prikazana problematika, s katero se srečujejo delegati pri svojem delu.

2. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da se ob primerni aktivnosti in prizadevanjih delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru in njegovih delovnih telesih še vedno ne uresničujejo dovolj delegatski odnosi, niti niso dane vse možnosti za njihovo učinkovito delovanje. Zato bo potrebno z večjo aktivnostjo odgovornih družbenih subjektov in delegatov samih aktivirati delovne ljudi in občane v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih organizacijah in skupnostih, da bi prišla bolj do izraza njihova mnenja in temeljna izhodišča v delu Zveznega zbora. Pri tem bo morala biti dana posebna pozornost vprašanju uveljavitve občinskih skupščin kot konferenc delegacij, v katerih bi delegati neposredno usklajevali interese ter oblikovali predloge in smernice za delo delegatov v Zveznem zboru, kot tudi konferencam delegacij v republiki za obravnavo najpomembnejših vprašanj iz programa Zveznega zbora Skupščine SFRJ.

Družbenopolitični zbor ocenjuje, da bi morale razprave o poročilu o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ v republiki in občinah v večji meri spodbuditi vse dejavnike na temeljni in drugih ravneh, da organizirajo širše razprave o možnostih za takšno obliko dela.

Če ni pomislekov glede tega sklepa, ga dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog sklepa k poročilu o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije je predložil Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Osnutek sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes smo prejeli poročili Odbora za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravne komisije ter stališča, pripombe in predloge Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Predlog sklepa bomo šele oblikovali.

Poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose je tovariš Jože Marolt. Kot predstavnik Izvršnega sveta je na seji navzoč predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Predstavnik Zbora republik in pokrajin je tovariš Marko Bulc, vodja delegacije. Besedo ima tovariš Jože Marolt.

Jože Marolt: V Odboru za družbenoekonomske odnose smo temeljito obravnavali predlog sprememb in dopolnitev zvezne resolucije za to leto. Ugotovili smo, da so vse spremembe omejene le na tista področja, ki jih narekuje sprejeti družbeni plan za novo srednjeročno obdobje. Zato tudi v odboru v celoti podpiramo restriktiven pristop k spremembi resolucije za to leto in v zvezi s tem seveda tudi soglašamo z večino sprememb in dopolnitev, ki jih je oblikoval Izvršni svet republiške Skupščine, razen z dvema ali tremi, ki bi jih radi glede na to, da smo to gradivo prejeli šele danes, nekoliko pojasnil.

Gre namreč za to, da se v odboru nismo mogli zediniti o spremembi, ki jo je predlagal Izvršni svet v pismu, ki je pred vami, v poglavju II., v 1. točki, naj bi delegati sprejeli dopolnilo, ki se nanaša na to, da bi morali predvsem spodbujati povečevanje za izvoz namenjene proizvodnje, poleg tega pa tudi zmanjševanje uvoza.

Po temeljiti razpravi smo ugotovili, da je besedilo, kakršno je predlagal Zvezni izvršni svet, popolnoma skladno z družbenim planom in dogovorom in povzeto po družbenem planu in dogovoru, ki je sprejet, ter da ne bi kazalo odpirati ponovnih razprav o že dogovorjenih vprašanjih, zato tega predloga Izvršnega sveta ne podpiramo.

Kar je še pomembneje, v odboru smo se opredelili, in predlagamo zboru, da se izpusti stališče pod III. Izvršnega sveta, in sicer iz dveh razlogov:

1. ker že v eni izmed predhodnih točk govorimo o kompenzacijah in naštevamo proizvode, katerih cene naj bi kompenzirali zaradi varstva standarda v tekočem letu in

2. ker menimo, da morajo biti konkretni viri za kompenzacije predvsem pristojnost republik in avtonomnih pokrajin, ne pa da se o tem enotno dogovorimo že v resoluciji.

Vendar pa je hkrati odbor izoblikoval predlog, da če izpustimo to III. točko, ki navaja, naj bi na ravni vse Jugoslavije še nadalje zmanjševali proračunsko porabo in del teh sredstev preusmerili v kompenzacije oziroma v stimuliranje izvoza, ker je na določen način že vključena v predhodne točke, naj bi delegati republiške Skupščine v Zboru republik in pokrajin poskušali uveljaviti ob sprejetju sprememb letošnje zvezne resolucije poseben sklep, v katerem bi kazalo predvsem poudariti tri stvari, in sicer:

1. da dosedanja gibanja na področju izvoza terjajo ukrepe za njegovo pospeševanje;

2. da je potrebno zagotoviti sredstva za tekoče pokrivanje izvoznih spodbud, kot tudi sredstva za na novo povečane izvozne spodbude in v ta namen spremeniti ustrezen odlok o zagotavljanju sredstev Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in

3. sredstva za ta namen je potrebno zagotoviti z zmanjšanjem sicer že sprejetih proračunskih obveznosti in se izogniti dodatnim zajemanjem dohodka iz gospodarstva.

Skratka, gre za to, da ne predlagamo, da bi sprejeli predlog Izvršnega sveta, ki stremi za tem, da se že v dopolnitvah resolucije zapiše, da se sredstva iz zmanjšane proračunske porabe namenijo za kompenzacije in stimuliranje izvoza, kajti o kompenzacijah je govora že prej, o stimuliranju izvoza pa predvsem v posebnem sklepu, ki ga predlagamo, in ki po našem prepričanju ni nujno, da je del same resolucije.

Zato Odbor za družbenoekonomske odnose predlaga Družbenopolitičnemu zboru, da da soglasje k osnutku sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 in da pooblasti delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin, da v postopku usklajevanja uveljavi pripombe, mnenja in stališča, izražena na seji odbora in da soglasje k predlogu sprememb.

Nisem komentiral drugih dopolnitev k predlogu sprememb, ki jih je sprejel Izvršni svet in ki jih v odboru tudi podpiramo. Po temeljiti razpravi smo ugotovili, da gre predvsem za točnejše, jasnejše in bolj razumljive

formulacije v posameznih točkah, ki pa vsebine v ničemer ne spreminjajo. Hvala lepa!

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Marolt.

Za oblikovanje tega sklepa, ki naj ga sprejme zbor, saj bosta oblikovana sklepa v enakem besedilu v preostalih dveh zborih, predlagam, da izvolimo delegatsko skupino v sestavi: Jože Marolt, Marko Bulc in Tone Krašovec.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Milivoj Samar.

Milivoj Samar: Glede na dane predloge odbora, menimo, da je pravzaprav namen, ki je bil naveden pod II. v 1. točki, dosežen z drugim sklepom, da se ustrezno poudari izvoz, ker stanje dejansko dokazuje, da je potrebno z dodatnimi ukrepi doseči cilje na področju spodbujanja izvoza.

Glede kompenzacij je dejansko točna ugotovitev, da je to pristojnost republik in da, če pride do takšnega sklepa, kot je predložen ob sami resoluciji, menimo, da bi namene, katere je Izvršni svet zasledoval v svojih priporočilih, tudi dosegli. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Samar. Želi še kdo razpravljati? Pravkar ste prejeli predlog sklepa. Po dosedanjih dveh razpravah menim, da ne bi bilo potrebno angažirati predlagane skupine delegatov in da bi, če nihče ne bo več razpravjal, lahko prešli na glasovanje o sklepu.

Tovariš Marko Bulc bi lahko razpravjal o tem sklepu. Besedo ima tovariš Marko Bulc.

Marko Bulc: Ker sem že vzel besedo, bi lahko pojasnil le toliko, da je predlagatelj, to je Zvezni izvršni svet, ko je dal predlog sprememb resolucije, v Odboru za plan Zbora republik in pokrajin pojasnil, da je bil v dilemi, ker pač te spremembe resolucije sprejemamo v maju, ali naj spremembe predloži tako, da bodo v skladu z družbenim planom, ki pa je bil sprejet meseca februarja, resolucija pa na podlagi dogovora o temeljnih plana decembra prejšnjega leta, ali pa naj bi te spremembe upoštevale tudi že gospodarska gibanja, ki so v prvem četrletju tega leta v nekaterih segmentih drugačna, kot so zapisana v resoluciji za leto 1981. Predlagatelj se je odločil, da predlaga le tiste spremembe, ki pomenijo uskladitev resolucije s sprejetim družbenim planom.

Ocene dolgih razprav o teh gospodarskih gibanjih še niso dovolj točne, saj gre za gibanja v treh mesecih in ni mogoče točno predvideti, ali je potrebno spremeniti predvidene stopnje rasti družbenega proizvoda, izvoza in uvoza in tako naprej. Zaradi tega se je Zvezni izvršni svet tudi odločil, da bo, če bodo gibanja v prvih petih mesecih tega leta taka, kot so bila v prvih treh mesecih, verjetno ob majski analizi, ki je po zakonu o sistemu družbenega planiranja nujna in jo je treba dati v razpravo Skupščini, po potrebi spremenil resolucijo na podlagi letošnjih gospodarskih gibanj. Zaenkrat predlaga le spremembe, ki naj resolucijo uskladijo s sprejetim družbenim planom.

Moram reči, da smo v Odboru za plan, ko smo predhodno obravnavali to oceno, soglašali s tem predvsem zato, da bi čimprej sprejeli to resolucijo, da se ne bi to zgodilo šele ob polletju. Vsi pa smo hkrati ocenili možnost, da bomo morebitne spremembe resolucije sprejeli po majski analizi.

Pri vsem tem pa smo še posebej tudi v Odboru za družbenoekonomske odnose tega zbora, pa tudi v drugih odborih zborov Skupščine ugotavljali, da pa sta aktualni vendarle dve vprašanji, neoziraje se na tako oceno, in sicer, da je izvoz za celotno ekonomsko politiko 1981. leta ključno vprašanje in da se izvoz v prvih treh, štirih mesecih ne giblje tako, kot smo predvidevali, ampak na nižji ravni. Glede na veliko rast cen v prvih treh mesecih tega leta izvozniki niso dovolj dohodkovno motivirani. Zaradi tega bi bilo potrebno, da bi se uresničila predvidena ekonomska politika za to leto, sprejeti predvsem ukrepe za pospešitev izvoza. Zato menim, da je ustrežnejši kot prvotni predlog Izvršnega sveta, naj bi to vključili v samo besedilo resolucije, predlog Odbora za družbenoekonomske odnose tega zbora, da poskušamo uveljaviti poseben sklep Zbora republik in pokrajin o tem vprašanju, ker v bistvu teža takega sklepa ni dosti manjša, kot če bi bil predviden v resoluciji. Menim, da bomo v delegaciji na ta način pravzaprav lažje uveljavljali to, kar smo danes slišali v razpravi. Menim tudi, da ne bo težko uveljaviti vse preostale pripombe Izvršnega sveta, ker gre dejansko, kot je rekel tovariš Marolt, bolj za jasne formulacije in opredelitve kot pa za vsebinske spremembe.

Glede sporne 1. točke pa mislim, da ni potreben komentar, ker je tovariš Samar že tako ali tako sprejel pobudo odbora. Evidentno je namreč, da moramo rešiti vprašanje pomanjkanja surovin in repromaterialov ter končnih izdelkov in ustrezne preskrbljenosti z repromaterialom in surovinami. Prav o tem so navedbe v prvem odstavku predloga, ki ga je dal Zvezni izvršni svet. Mislim, da odbor pravilno meni, da ga lahko takega, kot je predložen, tudi sprejmemo.

Skratka, če sprejmemo predloge Odbora za družbenoekonomske odnose tega zbora, mislim, da lahko ustrezno dopolnimo predloge Zveznega izvršnega sveta in da bi lahko delegacija oboje kot celoto ob potrebnem naporu tudi uveljavila. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Bulc. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Pregledali ste sklep. V razpravi so bili navedeni razlogi za njegov sprejem.

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel sklep k osnutku sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o delovnih razmerjih.

Predlog za izdajo zakona s tezami je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predlog za izdajo sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija.

Danes ste prejeli še sklepe Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in pismo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v zvezi s tem predlogom za izdajo zakona.

K tej točki dnevnega reda sprejema zbor, kot sem povedala že uvodoma, stališča po 72. členu poslovnika Skupščine in 19. členu poslovnika zbora.

Predstavniki predlagatelja je tovariš Marjan Simič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za delo, ki mu dajem besedo.

Marjan Simič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Številna vprašanja, pobude in stališča delavcev organizacij združenega dela in družbenopolitičnih organizacij, pa tudi drugih organov in organizacij ter razprave na seminarjih in posvetih v dosedanem triletnem izvajanju zakona o delovnih razmerjih kažejo, da so medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu dosegla nadaljnji samoupravni razvoj, ki terja nenehno preverjanje ustreznosti zakonske ureditve tega področja.

Z namenom, da se v skladu z razvojem samoupravljanja še bolj omogoči neposredno samoupravno normativno urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki združujejo delo v organizacijah združenega dela, in odpravijo oziroma spremenijo posamezne določbe zakona o delovnih razmerjih, ki so premalo natančno oziroma dognano formulirane, ali terjajo prožnejšo in bolj prilagodljivo ureditev, ali pa določeno področje ne ureja več primerno, je bilo potrebno pristopiti k oceni sedanje zakonske ureditve in ugotoviti, ali je ureditev delovnih razmerij dovolj vpeta v družbena prizadevanja za večjo produktivnost dela, boljše izrabo delovnega časa in racionalnejšo izkoriščenost delovnih sredstev, za boljše delovno disciplino in večjo odgovornost pri izvrševanju delovnih obveznosti.

Zato je že prejšnji Republiški sekretariat za delo ob koncu 1979. leta naročil pri Inštitutu za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani posebno raziskavo, s katero naj bi ugotovil, ali je sedanja ureditev delovnih razmerij v zakonu o delovnih razmerjih v celoti ustrezna za potrebe uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v organizacijah združenega dela in kolikor ni, da se ugotovi, katere določbe zakona bi bilo potrebno spremeniti oziroma dopolniti tako, da bi bolj ustrezale potrebam organizacij združenega dela in s tem tudi nadaljnjemu poglobljanju samoupravnih odnosov delavcev v združenem delu.

Raziskava z naslovom »Primernost zakonske ureditve delovnih razmerij glede na potrebe uresničevanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela« je zajela izvedbo pogovorov z delavci o ureditvi delovnih razmerij v organizacijah združenega dela s področja industrije, gradbeništva, prometa, kmetijstva, zdravstva ter vzgoje in izobraževanja. Izvedeno je bilo posvetovanje o problematiki ureditve delovnih razmerij in izdelana analiza urejanja delovnih razmerij v temeljnih organizacijah združenega dela na podlagi vprašalnika, ki je zajel celotno področje urejanja delovnih razmerij. V analizi so prikazane natančnejše ugotovitve izvajanja sedanje zakonske ureditve delovnih razmerij in dani predlogi za spremembe in dopolnitve zakona o delovnih razmerjih.

Analiza, ki je po svoji vsebini in po obsegu dokaj obsežna, je bila posredovana posebni delovni skupini za pripravo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, v kateri so sodelovali predstavniki Inštituta za delo pri Pravni Fakulteti, pravne fakultete, Vrhovnega sodišča SR Slovenije, Sodišča združenega dela SR Slovenije, družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov in Republiškega komiteja za delo.

Ta delovna skupina je ugotovila, da je opravljena analiza solidna osnova za pripravo zakona. Številne pobude za spremembe in dopolnitve veljavnega

zakona je proučila in izločala predvsem tiste, ki so izraz teženj za podrobnejšo zakonsko ureditev medsebojnih delovnih razmerij.

V predlogu za izdajo zakona so tako-vsebovane predvsem naslednje pomembnejše spremembe in dopolnitve.

1. Strokovno izobrazbo in delovno zmožnost je treba uskladiti z zakonom o usmerjenem izobraževanju. Predvsem je potrebno izhajati iz enotnega procesa usmerjenega izobraževanja. V prehodnih določbah zakona pa bi bilo treba predvideti tudi rešitve za delavce, ki so pridobili strokovno izobrazbo po dosedanjih predpisih.

Glede postopka ugotavljanja delovne zmožnosti pa že sedanja ureditev zahteva, da morajo delavci temeljne organizacije združenega dela v svojem samoupravnem splošnem aktu določiti postopek, način in kriterije za ugotavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti, kajti brez podrobnejše ureditve tega vprašanja v samoupravnem splošnem aktu ne more noben organ v organizacijah združenega dela po lastni presoji ugotavljati z delom pridobljeno delovno zmožnost kateregakoli delavca.

2. Organizacije združenega dela opozarjajo, da je sedanja ureditev pre-razporejanja delavcev pretoga in da ne dopušča prožnejšega razporejanja delavcev, ki naj bi omogočalo mobilnejše zaposlovanje delavcev na različnih delih oziroma nalogah glede na zahteve nemotenega poteka delovnega procesa in čim produktivnejšega zaposlovanja v okviru delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela.

Novela zakona naj predvidi, da je delavec lahko tudi začasno razporejen na določeno delo izven temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo v okviru delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela. Pri tem pa bo treba v nadaljnji zakonodajni fazi razčistiti še odnos med začasno in trajno razporeditvijo glede vprašanja, na kakšna dela oziroma naloge bi bil lahko delavec začasno razporejen.

Takšna začasna razporeditev naj bi izhajala iz skupnih koristi delavcev v organizacijah združenega dela, ki se združujejo. Zato bi bilo treba pri začasni razporeditvi upoštevati predvsem tiste pogoje, ki izhajajo iz smotrov združevanja.

3. V predlogu za izdajo zakona je predvideno, da se tedenska delovna obveznost 42 ur upošteva le kot povprečna tedenska obveznost posameznega delavca za določeno obdobje med letom, če to zahteva narava dejavnosti, ki jo opravlja temeljna organizacija združenega dela, ali če to zahteva narava določenih del oziroma nalog zaradi boljše organizacije dela, boljše izkoriščenosti delovnih sredstev, racionalnejše izrabe delovnega časa, odvisnosti opravljanja določenih del oziroma nalog od predpisanih rokov in podobnih primerov, določenih v samoupravnem splošnem aktu.

S tem bi bila razporeditev delovnega časa prožnejša in bolj prilagojena potrebam dela oziroma dejavnostim. Pri tem pa je treba upoštevati petdnevni delovni teden, ki ga ni mogoče v nobenem primeru skrajševati. Zakon o združenem delu namreč v šestem odstavku 184. člena izrecno določa, da traja delovni teden najmanj pet delovnih dni.

4. V predlogu za izdajo zakona je predvideno, da delavci v organizaciji združenega dela v samoupravnih splošnih aktih določijo, katere pravice, obveznosti in odgovornosti uresničujejo delavci, ki se izobražujejo ob delu ali iz dela, in obseg teh pravic in obveznosti v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju, z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi. Pred

tem pa so se v postopku za izdelavo predloga za izdajo zakona pojavila nekatera odprta systemska vprašanja v zvezi z izobraževanjem delavcev iz dela, v zvezi s pravicami, odgovornostmi in obveznostmi udeležencev usmerjenega izobraževanja, štipendistov in v zvezi s to obveznostjo vprašanje sklepanja delovnega razmerja štipenditorjev s štipendisti, o katerih bo sprejel ustrezna stališča Republiški družbeni svet za vprašanja družbene ureditve.

5. V predlogu za izdajo zakona se predvideva tudi varstvo starejših delavcev, da se jih v primeru, ko ne morejo več uspešno opravljati ustreznih del oziroma nalog, razporedi na druga ustrezna dela oziroma naloge oziroma s soglasjem delavca na manj zahtevna dela oziroma naloge, tako da obdrži pravico do obračuna osebnega dohodka po osnovah in merilih, po katerih se jim je obračunaval za prejšnje delo, če ne dosega po osnovah in merilih za delo, ki ga opravljajo sedaj, enake ravni osebnega dohodka.

Glede na sedanje pripombe delovnih teles Skupščine in drugih pa bo potrebno to vprašanje ponovno proučiti in do osnutka zakona izoblikovati ustrežnejše varstvo starejših delavcev po načelih minulega dela.

6. Zakon naj bi določil, v katerih primerih morajo delavci v samoupravnem splošnem aktu določiti, da se disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja obvezno izreče zaradi določenih hujših kršitev delovnih obveznosti in v katerih primerih se ta ukrep lahko izreče. Upoštevana sta bila mnenje Ustavnega sodišča SR Slovenije in sklep Predsedstva Skupščine SR Slovenije, naj se v noveli zakona uskladi 153. člen zakona o delovnih razmerjih s tretjim odstavkom 197. člena zakona o združenem delu. Taka določba bi namreč prispevala k večji odgovornosti delavcev, s čimer bi se tudi zaostрил odnos do nediscipliniranih delavcev.

V pripravi predloga za izdajo zakona so bile dane tudi pobude za spremembo nekaterih določb zakona o delovnih razmerjih, kot na primer: prerazporejanje delavcev izven okvira delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela, razporejanje delovnega časa na manj kot pet dni v tednu, skrajševanje rokov v postopku z zahtevo za varstvo pravic delavcev in uvedba ugotovitvenega postopka pri samovoljni zapustitvi dela, ki pa jih predlagatelj ni mogel upoštevati, ker bi bile v nasprotju z zakonom o združenem delu.

Kljub nekaterim drugačnim mnenjem Izvršni svet Skupščine SR Slovenije meni, da je potrebno obravnavati predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in tako opraviti prvo zakonodajno fazo pri sprejemanju novele tega zakona in s tem pospešiti postopek priprave osnutka zakona.

Številne pobude in predlogi za spremembo zakonske ureditve delovnih razmerij v prid večje prožnosti in večje možnosti za neposredno samoupravno urejanje posameznih vprašanj, prilagojenih tudi posebnostim temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, terjajo še posebej v času težjih pogojev gospodarjenja in uresničevanja politike gospodarske stabilizacije na vseh področjih našega družbenega in gospodarskega življenja, da se tudi z novelo zakonske ureditve delovnih razmerij prispeva k samoupravnemu bogatenju in poglobljanju medsebojnih delovnih razmerij delavcev v združenem delu. Za takšne potrebe je bila novela zakona tudi uvrščena v program dela zborov Skupščine.

Predlagatelj pa bo v postopku pripravljanja besedila osnutka zakona proučil vse usmeritve, predloge in stališča, ki so bili sprejeti že doslej, ki

jih bo izoblikovala današnja razprava, in ki se bodo izoblikovala še v nadaljnjih razpravah ter bo hkrati z osnutkom zakona posredoval Skupščini tudi vsebinski povzetek že v uvodu omenjene raziskovalne naloge oziroma oceno uresničevanja zakona.

Glede na nove pobude za dopolnitve in spremembe zakona o delovnih razmerjih, oceno, da teze v nekaterih določbah že preveč podrobno urejajo delovna razmerja in zožujejo možnosti za neposredno samoupravno regulativo in pa glede na dejstvo, da še niso rešena nekatera sistemska vprašanja v zvezi s pravicami, odgovornostmi in obveznostmi med štipendisti in organizacijami združenega dela — štipenditorji in vprašanja obsega pravic, odgovornosti in obveznosti delavcev, ki se vključujejo v izobraževanje iz dela, je Izvršni svet umaknil iz razprave teze za ta zakon.

Predlagam, da zbor sprejme predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in naloži predlagatelju, da pri pripravljanju osnutka zakona prouči vsa sprejeta stališča, predloge in pripombe. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Simič.

Ali bo poročevalec Odbora za družbenopolitični sistem dopolnil poročilo? (Da.) Besedo ima tovariš Dušan Najdič.

Dušan Najdič: Načeloma bi le glede na poročilo, ki so ga delegati prejeli, spregovoril nekaj besed o tem, da smo se dogovorili, da bi predlagatelj umaknil predlog za izdajo zakona in ga ponovno predložil v obravnavo, zlasti po opravljenih obravnavah v sindikatih in pa, da v skladu z resolucijo o temeljih zakonodajne politike republike tudi temeljiteje ocenimo in analiziramo stanje v zvezi z vprašanji, ki so predmet predlaganih sprememb.

Toliko na kratko. Poročilo odbora pa je tako ali tako predloženo.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala, tovariš Najdič. Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Mislim, da tovariš Najdič ni povsem točno navedel stališče odbora, ker bi bilo treba umik predloga tega zakona opraviti že ob predložitvi dnevnega reda današnje seje zбора. Sedaj pa smo že poslušali uvodno besedo, kar pomeni, da pričenjamo z razpravo. Od nas je odvisno, ali jo zaključimo ali pa preložimo sklepanje o tej točki dnevnega reda, ker smo v bistvu že začeli o njej razpravljati in je nismo umaknili z dnevnega reda.

Besedo ima tovarišica Tilka Blaha.

Tilka Blaha: Tovarišice in tovariši! Oglašam se zaradi predloga Izvršnega sveta, da vendar opravimo razpravo o predlogu za izdajo zakona, ker menim, da bi v razpravi lahko prispevali k jasnejšim opredelitvam in usmeritvam, ki bi jih predlagatelj upošteval pri pripravi osnutka zakona.

V Socialistični zvezi smo namreč o predlogu za izdajo zakona in o tezah razpravljali v treh svetih. Predvsem smo pri tem izhajali iz utemeljitev, ki jih je predlagatelj navajal kot razloge za spremembe in dopolnitve, pa tudi iz lastnih ocen uresničevanja dosedanjega zakona o delovnih razmerjih.

V razpravi smo želeli predvsem oceniti, ali so predlagane spremembe nujne oziroma, katere spremembe bi še bilo potrebno vključiti, predvsem

tudi glede na to, kaj urediti z zakonom, kaj pa prepustiti samoupravnemu urejanju.

Že ob izdaji dosedanjega zakona smo se zavzemali, naj zakon ne vsebuje preveč kongentnih norm, temveč naj predvsem z usmerjevalnimi in napoltilnimi normami usmeri samoupravno urejanje medsebojnih delovnih razmerij.

Zavzemali smo se za enotno ureditev in usmeritev predvsem tistih določb, ki bodo zagotavljale boljše gospodarjenje z družbenimi sredstvi, racionalnejšo uporabo delovnega časa in zaščitile delavčevo zdravje in delovno zmožnost, upošteva je seveda pri tem delavčev družbenoekonomski položaj ter pravice, obveznosti in odgovornosti, da delavci samoupravno urejajo medsebojna razmerja v združenem delu.

V teh svetih smo se v razpravah predvsem opredeljevali do nekaterih bistvenih vprašanj, za katera menimo, da jih je v zakonu treba spremeniti oziroma dopolniti. Pri tem smo se pridružili mnenju predlagatelja, da je o nekaterih sistemskih vprašanjih potrebna širša obravnava v pristojnih družbenih svetih, predvsem pa tudi medresorsko usklajevanje, zlasti z izobraževanjem, otroškim varstvom, zdravstvom in morda še z nekaterimi dejavnostmi.

Opredelila se bom do nekaterih vprašanj in predlogov, ki smo jih sprejeli v naših razpravah, in sicer:

1. Spremembe, ki se nanašajo na izobraževanje. Velik del obveznosti glede tega nalaga organizacijam združenega dela že zakon o usmerjenem izobraževanju. Vprašanje je, ali je te norme potrebno ponavljati tudi v zakonu o delovnih razmerjih.

Menimo, da bi v zakonu o delovnih razmerjih morali spremeniti oziroma dopolniti tiste norme, ki bodo omogočile izvajanje temeljnih načel zakona o usmerjenem izobraževanju, predvsem v smeri uveljavljanja izobraževanja iz dela in ob delu.

Zato bi v zakonu morali opredeliti predvsem naslednje:

1. Pravice, obveznosti in dolžnosti delavcev, ki se v interesu organizacij združenega dela ali delovne skupnosti usmerijo v izobraževanje iz dela in ob delu tako, da ohranijo delovno razmerje in se redno izobražujejo, da torej ohranijo vse pravice iz delovnega razmerja. To bi uveljavljali predvsem delavci v organizacijah združenega dela ali delovnih skupnostih, ko gre za izrazite kadrovske deficite ali za uresničevanje razvojnih programov ter prestrukturiranje gospodarstva.

2. Pravice, obveznosti in dolžnosti delavcev v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter udeležencev vzgojno-izobraževalnega procesa, ki še niso sklenili delovnega razmerja, pa se izobražujejo iz dela z napotilom organizacije združenega dela ali delovne skupnosti. Menimo, da samo štipendijsko razmerje ne zajema vseh teh primerov.

Zakon naj ta razmerja opredeli tako, da jih bodo delavci v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih urejali na samoupravni način, vendar z nekaterimi enotnimi usmeritvami, ki bi jih morali uveljaviti tudi v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Menimo tudi, da sama definicija »strokovna izobrazba« in »delovna zmožnost«, kakršna je predlagana ne ustreza. Zakon o usmerjenem izobraževanju uporablja pojem »strokovna izobrazba« in »usposabljanje z delom«. Le-to pa je lahko sestavni del programov za pridobitev strokovne izobrazbe,

lahko pa se izvaja po samostojnih vzgojno-izobraževalnih programih kot usposabljanje z delom.

Pojem »delovna zmožnost« pa se sicer že v dosedanjem zakonu o delovnih razmerjih uporablja nedosledno. Enkrat kot »delovna usposobljenost«, drugič pa kot »psihofizična zmožnost delavca«. Zato bi ob spremembi zakona o delovnih razmerjih morali to jasneje razmejiti in razčistiti, ne glede na to, da je ta definicija napačno opredeljena že v zakonu o združenem delu.

2. Spremembe v zvezi z zaščito materinstva. O tem je predvsem razpravljal Svet za vprašanja družbenoekonomskega in političnega položaja žensk v sodelovanju s Skupnostjo otroškega varstva Slovenije. Menimo, da bi bilo potrebno sprejeti več sprememb in omogočiti, da v organizacijah združenega dela glede na potrebo zaščitite matere in otroka, pa tudi glede na različne pogoje, v katerih delajo starši in glede na interese v organizacijah združenega dela, delavci bolj fleksibilno urejajo porodniške dopuste.

Vsaj glede dveh vprašanj bi moral zakon drugače urediti to področje, in sicer:

1. Trajanje porodniškega dopusta. Določbo 130. člena zakona o delovnih razmerjih bi bilo treba spremeniti v tem smislu, da bi bila določena doba trajanja porodniškega dopusta 246 dni. Sedanja delitev na 105 in 141 dni je nastala zaradi tega, ker smo imeli doslej porazdeljene obveznosti plačevanja dopusta, in sicer en del na Skupnost otroškega varstva in en del na Zdravstveno skupnost.

Hkrati pa bi bilo treba to določbo dopolniti z določitvijo števila dni, ki jih mora mati izrabiti pred in po porodu za svojo in otrokovo korist, ter da se šele po tem času v izrabo tega dopusta lahko vključi oče otroka ali drug delavec.

V določbi 132. člena zakona bi bilo treba opustiti možnost izrabe porodniškega dopusta 45 dni pred pričakovanim porodom, ker ima to možnost delavka zaradi bolezenskega stanja. Ker pa nosečnost ni bolezen, ima delavka zaradi zdravstvenega stanja vse pravice iz zdravstvenega zavarovanja.

Porodniški dopust naj bi torej delavka nastopila šele 28 dni pred pričakovanim porodom. S tem bi dosegli, da se materi po porodu ne zmanjša število dni porodniškega dopusta, kar je koristno predvsem zaradi nege in varstva otroka.

V zvezi s porodniškim dopustom bi morali tudi urediti vprašanje, ki se nanaša na določbo 130. člena zakona, ki opredeljuje, da pravico do porodniškega dopusta lahko uveljavlja oče otroka ali drug delavec v vseh primerih le glede na status matere delavke.

Če izhajamo iz tega, da porod ni bolezen in da mati-delavka zaradi poroda ni v staležu bolnih, bi ji bilo treba v primeru, da otroka zapusti, ali pa če, kot je že določeno, otrok umre, zaradi njenega zdravja zagotoviti 42 dni poporodnega varstva. Pri tem pa velja opozoriti, da bodo primeri, ko bosta zaradi rojstva enega otroka lahko dve delavki opravičili porodniški dopust v tem obsegu, in sicer v primerih posvojitve.

Ponovno pa je bilo postavljeno vprašanje, ki smo ga postavili tudi že ob pripravi zakona o delovnih razmerjih in ob njegovi prvi novelizaciji, to je, da bi v zakonu odprli širšo možnost tretji osebi za uveljavitev porodniškega dopusta in ne le v sedaj predvidenih primerih.

S tem ne bi nastajale nove finančne obveznosti, temveč bi bila dana le možnost, da bi se nekatere delavke ki ne morejo biti dalj časa odsotne, lahko

prej vrnile na delo, dopust pa bi koristile druge delavke, ki bi poleg svojega čuvale tudi druge otroke. Tako prakso že uveljavljamo in mislimo, da bi to kazalo podpreti, ker bi se s tem verjetno rešila nekatera vprašanja, zaradi katerih se sedaj terja podaljšanje porodniškega dopusta.

3. Tretje vprašanje, o katerem smo razpravljali v omenjenih svetih, so bile določbe glede razporejanja delavcev. Velikega pomena je razporejanje delavca iz enega kraja v drug kraj z njegovo privolitvijo, ali če se bistveno ne poslabšajo njegovi življenjski pogoji. Pri tem je verjetno mišljeno območje vsakodnevnih migracije.

Menimo, da bi bila omejitev na trimesečno začasno razporeditev iz ene v drugo temeljno organizacijo neutemeljena. Bilo bi smiselno prepustiti to urejanje samoupravnim splošnim aktom glede na specifičnosti, ki se pojavljajo v posameznih dejavnosti, in glede na to, da je dana zakonska možnost, da delavci s samoupravnimi splošnimi akti določajo tudi primere in pogoje začasne razporeditve. Menimo pa, da bi morali razlikovati začasne razporeditve v druge temeljne organizacije, ki jih nalagajo boljše organizacija zaposlovanja, izkoriščanje proizvodnih kapacitet in podobno, od tistih, ki jih uveljavljajo v organizacijah združenega dela do delavcev zaradi disciplinskih in drugih ukrepov.

4. Glede razporejanja delovnega časa in dopustov menimo, da v zakonu ne kaže tega preveč formalizirati in zapirati, temveč bi morali zavezati delavce v organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, da svoj delovni čas dosledneje prilagajajo potrebam delovnega oziroma proizvodnega procesa, pa tudi bioritmu. Mislim, da bi se s tem tudi lažje opredeljevali do premikanja urnih kazalcev.

Menimo tudi, da je obdobje za obračun povprečne tedenske delovne obveznosti v enem mesecu prekratko.

Pri opredeljevanju primerov, ko ima delavec pravico do odsotnosti z dela prek sedem dni dopusta v posameznem koledarskem letu s pravico do nadomestila osebnega dohodka, je nujno te primere vezati na razvojni ali delovni interes organizacij združenega dela.

Prav tako menimo, da bi razporejanje letnih dopustov bolj prepustili samoupravnemu urejanju delavcev v organizacijah združenega dela. Upoštevati bi morali tudi probleme delavcev iz drugih republik, ki različno koristijo dopuste. Menimo pa tudi, da prenašanje dopusta do junija naslednjega leta ne glede na mednarodno konvencijo, ni dovolj utemeljeno.

Razpravljali smo še o nekaterih drugih določbah v tezah, ki pa danes niso predmet razprave in bomo o njih imeli še možnost razpravljati.

Predlagam, da ne glede na to, da je bil dan predlog, da se predlog za izdajo tega zakona umakne, vendarle danes o njem razpravljamo, da razprave ne zaključimo, da pa gremo čimprej v javno razpravo in da po javni razpravi na podlagi mnenj in stališč delavcev v združenem delu pripravimo osnutek tega zakona. Hvala lepa.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Prej sem pozabila predlagati zboru, da imenujemo delegatsko skupino, ki bi oblikovala stališča po opravljeni razpravi, in sicer v naslednji sestavi: Dušan Najdič, Tilka Blaha in Emil Šuštar. Se strinjate s tem predlogom? (Da.) Besedo ima tovariš Emil Šuštar.

Emil Šuštar: Tovarišica predsednica, ne bom razpravljal o sami vsebini predloga za izdajo zakona in o tezah. Deloma je to razpravo povzela tudi tovarišica Blaha, sindikat pa je sodeloval v ustreznih svetih.

Opredelil se bom do predloga, ki nam ga je v pismu posredoval Izvršni svet in pa uvodoma tudi predsednik republiškega komiteja, čeprav se mi zdi nekoliko nenavaden položaj, da se v nekaterih delovnih telesih predlaga odložitev sprejema predloga za izdajo zakona, tik pred obravnavo v zborih pa se vendarle pojavi nekoliko drugačen predlog. Toda, ne glede na to, mislim, da je vendarle pomembno, da se zelo konkretno opredelimo do tega predloga. Mislim namreč, da ne bi bilo ustrezno, da bi ob zagotovilih Izvršnega sveta, da bo v pripravi osnutka zakona upošteval vsa stališča, mnenja in pripombe, ki so bile izrečene v razpravah o predlogu za izdajo tega zakona, skupaj s tezami, hkrati z analizo uresničevanja zakona o delovnih razmerjih, postavljali resnejše ovire sprejemu takega stališča, kot ga predlaga Izvršni svet. Skratka, mislim, da bi bilo primerno, da se opredelimo za to da sprejmemo predlog Izvršnega sveta, poudarjam pa, kolikor bodo pri oblikovanju osnutka zakona upoštevana vsa stališča in predlogi.

Moram reči, da me nekoliko moti pristop, da se poskušajo uresničiti zahteve delovnih teles Skupščine po celovitejši oceni uresničevanja zakona o delovnih razmerjih predvsem prek nekaterih raziskav. Ni dvoma, namreč, da je raziskava Inštituta za delo opravljena zelo kvalitetno, ampak je vendarle usmerjena predvsem v to, kakšne so normativne rešitve v samoupravnih splošnih aktih, manj pa v to, kakšna je praksa uresničevanja teh normativnih rešitev. Zato menim, da bi morali do priprave osnutka zakona tako, kot je predlagala tovarišica Blaha, vendarle nekoliko širše analizirati prakso uresničevanja zakona o delovnih razmerjih in ugotoviti tudi probleme v zvezi s tem. V tem smislu smo se tudi zavezali v naših stališčih, da (bomo spodbudili razprave v občinskih sindikalnih svetih in da bi dejansko v vseh okoljih proučili, kakšna je praksa uresničevanja pravilnikov o delovnih razmerjih oziroma praksa uresničevanja zakona o delovnih razmerjih. Mislim, da je to nekoliko boljša pot za razliko od — še enkrat poudarjam — nekakšnega kabinetnega pristopa, ki naj bi zagotovil proučevanje prek raznih analiz, ki so pripravljene, ker mislim, da te analize ne bodo prikazale dejanskega položaja oziroma prakse uresničevanja zakona o delovnih razmerjih.

Skratka, predlagam, da ob teh pojasnilih, ki sta jih dala Izvršni svet v svojem pismu in predsednik Republiškega komiteja za delo, vendarle sprejmemo ta predlog z obveznostjo, da se zagotovi, da bi do priprave osnutka zakona bile izpolnjene vse zahteve, ki so bile dane v delovnih telesih Skupščine. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Če se sama vključim v razpravo, mislim, da ne glede na različna mnenja, ki so bila izražena v pismu Izvršnega sveta in ki so jih izrazili tovariš Simič in dva razpravljalca, Družbenopolitični zbor nima zadostnih podlag, da bi lahko danes sprejel stališča o predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, ki je uvrščen na dnevni red današnje seje zбора, in sicer:

1. zaradi tega, ker nimamo analize, kot sta na to opozorila Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenoekonomske odnose, da bi bili popolnoma gotovi, ali med preostalimi določbami veljavnega zakona o delovnih raz-

merjih ni tudi kakšna druga določba, ki bi terjala spremembo in dopolnitev zakona, in

2. ker nimamo ne v poročilu sindikata, ki smo ga prejeli ne v ustnem poročilu tovarišice Tilke Blaha o razpravi v svetih pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze dovolj trdnih opredelitev do posameznih vprašanj, katerih rešitev je predlagal Izvršni svet že v tej fazi.

Zato predlagam, da sicer razpravljamo naprej, vendar, da ne zaključimo razprave o predlogu za izdajo zakona o delovnih razmerjih, da naložimo Izvršnemu svetu, naj analizira vse določbe tega zakona in predloži analizo zborom in da zbori na podlagi dopolnilne seznanitve delegatov o teh vprašanjih zaključijo prvo zakonodajno fazo.

Da ne bo nesporazuma glede uvrstitve tega predloga na dnevni red te seje, je položaj tak. Odbor je res predlagal umik, Izvršni svet je umaknil teze, sama pa sem ob določitvi dnevnega reda predlagala obravnavo prve faze zakona, kar smo sprejeli tako, da nismo imeli nobenega posebnega namena, da bi o tem predlogu kako drugače razpravljali, ne glede na stališča delovnih teles v Zboru združenega dela, ki so se do tega opredeljevali nekoliko drugače. Mislim pa, da danes nimamo v Družbenopolitičnem zboru toliko podlag, niti glede na razpravo niti v usmeritvah, ki so jih dale družbenopolitične organizacije, da bi se lahko opredelili do posameznih vsebinskih vprašanj, za katere je Izvršni svet predlagal, naj se rešijo oziroma dopolnijo določbe zakona, hkrati pa nimamo tudi analize, ali ni potrebno spremeniti in dopolniti še kakšne druge določbe zakona.

Kdo še želi razpravljati? Besedo ima tovariš Dušan Šinigoj.

Dušan Šinigoj: Tudi sam bi se v imenu Izvršnega sveta strinjal s to interpretacijo današnje razprave tovarišice Tomljetove in s tem, da ne zaključimo razprave o predlogu za izdajo tega zakona. Prav gotovo, da je razprava tovarišice Tilke Blaha izredno koristna za nadaljnje delo v Republiškem komiteju za delo in pa v Izvršnem svetu. Mislim, da je točno to, kar je rekla tovarišica Tomljetova, da ni natančnejših opredelitev in usmeritev glede na določena odprta vprašanja, ki so se pojavljala v zvezi s spremembo zakona že v Izvršnem svetu. Moram pa reči, in opozoriti tudi na to, da je vendarle Republiški komitej za delo tisti, ki usklajuje določena vprašanja, in upravni organ, ki ga sestavljajo vsi zainteresirani. Kaže tudi opozoriti na to, da je potrebno v republiškem komiteju, zlasti še ob takšnem vprašanju kot je to, usklajevati stališča.

Mislim pa, da je pomembno za naše nadaljnje delo tudi tole. Izvršni svet nam je posredoval v rešitev dejansko le eno, za nas v tem trenutku izredno pomembnih sistemskih vprašanj, katere je nekoliko omenila tudi tovarišica Tilka Blaha, to je vprašanje pravic delavcev, ki se izobražujejo ob delu in iz dela. V zvezi s tem je povezano tudi vprašanje statusa štipendistov s kadrovske štipendijami in pravic tistih, ki imajo štipendijo, in tistih, ki štipendije nimajo, glede nastanka delovnega razmerja in podobno. Morda se na videz zdi, da smo to rešili v zakonu o usmerjenem izobraževanju, kar pa ne drži. Tudi sedanji zakon o delovnih razmerjih tega ne rešuje. Mnenja glede tega so zelo različna in mislim, da jih je treba uskladiti v Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve in sprejeti nekatere rešitve.

Mislim, da se bo, če se bo v razpravo vključil sindikat, kot je o tem govoril tovariš Šuštar, pa tudi kot je navedeno v poročilu odbora, pojavilo

še kakšno sistemsko vprašanje, ki bi ga kazalo usmeriti v razpravo v Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve. Eno od takih vprašanj smo že postavili. To je vprašanje materinstva, o katerem je govorila tovarišica Blaha, za katerega se zopet na videz zdi, kot da je preprosto vprašanje, čeprav je to precej zahtevno vprašanje, ki je povezano s pokojninskim sistemom, v katerega ga nekateri vključujejo. To ni le vprašanje podaljšanega porodniškega dopusta ali števila dni, ampak tudi vprašanje prenosa pravic na tretjo osebo z vsemi posledicami. Tega vprašanja nismo rešili, ker smo menili, da sedaj dejansko le legaliziramo to, kar je že na določen način dogovorjeno v republiki. Mislim, da bi morali čas, ker danes ne bi zaključili razprave o predlogu, izkoristiti in se še posebej organizirati za razpravo v Republiškem svetu za vprašanja družbene ureditve ter mu posredovati vsa morebitna vprašanja, ki bi bila še postavljena, in jih uskladiti v svetu in tudi morda s stališči sveta priti potem v Skupščino in se takrat tudi opredeliti do predloga za izdajo zakona, seveda, tudi z določenimi dopolnitvami samega predloga. Hvala.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa, tovariš Šinigoj. Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Odrejam 25-minutni odmor. Skupina pa naj v tem času oblikuje stališča.

(Seja zбора je bila prekinjena ob 10.40 in se je nadaljevala ob 11.10.)

Predsednica Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši! Skupina je pripravila predlog sklepa k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. Tovarišica Tilka Blaha bo prebrala predlagani sklep.

Tilka Blaha: Skupina predlaga, da Družbenopolitični zbor sprejme naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor je na seji 29. 4. 1981 obravnaval predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih in na podlagi 244. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejel tale sklep:

1. Družbenopolitični zbor predlaga Zboru združenega dela, da odloži sklepanje o predlogu za izdajo zakona.

2. Družbenopolitični zbor predlaga Zboru združenega dela, da naloži predlagatelju, naj pripravi celovito analizo uresničevanja zakona o delovnih razmerjih. Pri pripravljanju sprememb in dopolnitev zakona je potrebno zagotoviti, da bodo delavci, v skladu z njihovimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, vse več vprašanj s področja delovnih razmerij urejali s samoupravnimi splošnimi akti. Zato je pred sprejemom predloga za izdajo zakonja potrebno zagotoviti široko razpravo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih o urejanju delovnih razmerij, ki bo pokazala, katera vprašanja naj se urejajo z zakonom in katera s samoupravnimi splošnimi akti.

Predsednica Tina Tomlje: Hvala lepa. Predlaga kdo spremembo ali dopolnitev besedila sklepa? (Nihče.) S tovarišem Uršičem se posvetujeva o tem, če bi morda izpustili zadnji odvisnik v besedilu sklepa, ker bo javna razprava težko povsem opredelila, katera vprašanja naj se urejajo z zakonom

in katera s samoupravnimi splošnimi akti. Če bi morda ta odvisnik izpustili, bi naredili piko že za besedama delovnih razmerij, tako da bi se ta stavek glasil: »Zato je pred sprejemom predloga za izdajo zakona potrebno zagotoviti široko razpravo v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih o urejanju delovnih razmerij«.

Dajem na glasovanje tak sklep brez zadnjega odvisnika v besedilu sklepa. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti. (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor sprejel predlog sklepa k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

V skladu z določbami poslovnika bom ta sklep posredovala Zboru združenega dela in predlagatelju.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka smo prejeli danes.

Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru razrešen Marjan Simič dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednika Republiškega komiteja za delo in izvoljen tovariš Peter Toš za člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovan za predsednika Republiškega komiteja za delo.

Ker je s tem tovarišu Tošu prenehal mandat delegata v Družbenopolitičnem zboru, mislim, da je prav, da se mu zahvalimo za njegovo sodelovanje, zlasti v Odboru za družbenopolitični sistem in tudi pri delu zbora. Žal nam je, da je pozneje prišel v Družbenopolitični zbor in da zgodaj odhaja iz zbora. Na novi dolžnosti mu želimo kar največ uspehov in smo tudi prepričani, da bo njegova dejavnost bogata tudi na novi odgovorni delovni dolžnosti.

Hkrati mislim, da je treba tudi tovarišu Simiču zaželeli na novi odgovorni dolžnosti veliko uspehov.

2. Predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borbe in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

Tudi ta predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru razrešen Stane Kotnik dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in imenovan za namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide; za namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo pa je bil imenovan Andrej Miklavčič.

3. Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev.

Tudi predlog tega odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo razpravljati o njem. (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev.

S tem je bil v Družbenopolitičnem zboru razrešen Dore Dovečar dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za notranje zadeve in imenovan za namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo; Edo Gaspari je bil razrešen dolžnosti namestnika predsednika Republiškega komiteja z delo; za namestnico predsednika Republiškega komiteja za delo je bila imenovana mgr. Ana Popovič; za namestnika predsednika Republiškega komiteja za kulturo in znanost pa Erik Vrenko.

4. Predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

S tem je bil s 30. aprilom 1981 v Družbenopolitičnem zboru razrešen Vlado Potrč dolžnosti namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani.

5. Predlog sklepa o imenovanju skupin delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij.

Predlog sklepa je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Prejeli smo tudi spremembo predloga sklepa. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Dajem predlog sklepa na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog sklepa o imenovanju skupin delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij.

Imena in priimki članov skupin so navedeni v predlogu sklepa.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Želi kdo postaviti kakšno vprašanje ali dati kakšno pobudo? (Nihče.) Imamo sicer odgovor na vprašanje delegata Viktorja Stoparja, vendar, ker je odsoten, danes odgovora ne bomo obravnavali.

S tem je dnevni red 51. seje Družbenopolitičnega zbora izčrpan. Zaključujem sejo in vam želim veselo praznovanje prvomajskih praznikov.

(Seja zbora je bila končana ob 11.30.)

**skupno zasedanje
zboru združenega dela,
zboru občin in družbenopolitičnega zboru**

18. februarja 1981

Predsedovala: Silva Jereb,
predsednica Zbora občin

Začetek zasedanja ob 9,25.

Predsedujoča Silva Jereb: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zboru.

Na skupnem zasedanju bomo poslušali poročilo o stanju in nalogah na področju cen, ki ga bo podal tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

V zvezi s to problematiko in v zvezi s statutom Republiške skupnosti za cene pa bo spregovoril tudi tovariš Jože Strle, predsednik Republiške skupnosti za cene.

Besedo ima tovariš Vladimir Klemenčič, podpredsednik Izvršnega sveta.

Vladimir Klemenčič: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet je — ob upoštevanju stališč, ki jih je pred kratkim sprejel Zvezni izvršni svet — ocenil, da je potrebno seznaniti Skupščino s stanjem in neposrednimi nalogami pri izvajanju politike cen, da bi vsi samoupravni družbeni subjekti, odgovorni za njeno izvajanje od organizacij združenega dela do drugih organizacij, organov ter skupnosti, s široko družbeno akcijo dosegli umiritev rasti cen v prihodnjih mesecih letošnjega leta. Razmere na področju cen v začetku leta so izredno zahtevne in neugodne. Na to med drugim kažejo podatki o njihovi izredno visoki rasti v januarju pa tudi v februarju. Januarja so v primerjavi z decembrom drobnoprodajne cene v SR Sloveniji porasle za 8,3 % in v Jugoslaviji za 8,4 %, življenjski stroški v federaciji za 7,4 %, v Sloveniji pa za 9,3 % in to kljub temu, da imamo v Sloveniji tako za presno mleko kot za meso uvedeno kompenzacijo. Takšne rasti cen Jugoslavija ni zaznamovala v nobenem mesecu vse od avgusta 1965, ko je z uveljavitvijo gospodarske reforme prišlo do obsežnih sprememb cen in razmerij med njimi. Običajno je rast življenjskih stroškov v SR Sloveniji za

1—2 indeksni točki višja kot v SFR Jugoslaviji. Razlog je predvsem v drugačni strukturi potrošnje, deficitarnosti vrste osnovnih kmetijskih pridelkov, posebno vrtnin, sadja in zelenjave, katerih cene so dodatno obremenjene z večjimi odvisnimi stroški ter zaradi hitreje rasti cen storitev in stanarin, saj smo se v Sloveniji med prvimi odločili za postopen prehod na ekonomske stanarine.

Tudi cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih so dosegle v letošnjem januarju izredno visok mesečni porast, in sicer 13 odstotkov v Sloveniji oziroma 9 odstotkov v Jugoslaviji, pri čemer še posebej izstopa podražitev reprodukcijskega materiala za dobrih 17 odstotkov. K temu porastu je prispeval prehod na sproščeno oblikovanje cen za del industrijskih proizvodov novembra lani, razen tega pa je bilo dano soglasje k številnim sporazumom o spremembi zadržanih cen, katerih povišanje je statistika registrirala šele v januarju letos. Republiška skupnost za cene v januarju letos ni dajala soglasij za spremembo proizvajalčevih cen iz republiške pristojnosti, razen pri električni energiji, kjer je z odlokom o najvišji ravni cen za električno energijo prišlo do sprememb v tarifnih postavkah. Po tem odloku je energetski prispevek, ki so ga do letošnjega januarja obračunavali posebej, všteti v posamezne tarifne postavke, s čimer pa se dejanske obveznosti uporabnikov niso povečale.

Največje spremembe cen so v januarju letos zabeležili v naslednjih panogah: v proizvodnji žaganega lesa in plošč, v izkoriščanju gozdov, z nižjimi odstotki pa temu sledi predelava barvastih kovin, proizvodnja pijač, proizvodnja končnih lesnih izdelkov ter proizvodnja električnih strojev in aparatov.

Na doseženo rast cen na drobno in življenjskih stroškov v januarju letos so v največji meri vplivala povečanja cen proizvodov in storitev, uveljavljena v zadnjih dneh minulega leta, kakor tudi izreden sezonski porast cen vrtnin in sadja v decembru oziroma januarju. V precejšnji meri je dosežena rast cen na drobno tudi posledica v januarju povečanih stopenj prometnega davka.

S tem se na sektorju cen še bolj izrazito nadaljujejo gibanja iz lanskega leta. Znano je, da je v letu 1980 prišlo v gospodarskih gibanjih do nekaterih bistvenih odstopanj glede na načrtane usmeritve. To se posebej nanaša na rast cen, saj je bila predvidena stopnja rasti cen ob koncu leta znatno presežena. Lanskoletna rast cen je bila najvišja v preteklem srednjeročnem obdobju. Ob vsem tem pa ne gre podceniti različnih oblik prikritega povečevanja cen, in sicer z dodatnimi zahtevami po združevanju sredstev za razvoj, zniževanjem kvalitete izdelkov in podobno.

Dosežena rast cen v letu 1980 ni bila le posledica odmikov nekaterih gospodarskih tokov od predvidenih, temveč tudi posledica prisotnih strukturnih neskladij in restriktivne politike cen zadnjih nekaj let, zaradi česar so se problemi cen kopicili iz leta v leto in ob povečanju cen nafte in drugih pomembnih surovin na svetovnem trgu ter ob spremembi tečaja dinarja sredi leta 1980 močnejše prišli do izraza na domačem tržišču. Vse to je povzročilo, da smo v letu 1980 zabeležili izredno visoko inflacijo — primerjava december 1980 na december 1979 znaša 39,2 % v Jugoslaviji in 39,4 % v Sloveniji. Res je, da so na doseženo stopnjo inflacije vplivala gibanja na svetovnem trgu, vendar pa je treba povedati, da moramo glavne vzroke visoke rasti cen iskati predvsem doma. Na to opozarja tudi dejstvo, da so v nekaterih drugih evropskih državah dosegli znatno nižjo rast cen.

Takšno visoko naraščanje cen samo navidezno izboljšuje ekonomski položaj posameznih dejavnosti, saj ga po pravilu že v kratkem času razveljavijo oziroma razvrednotijo podobna povečanja pri drugih proizvajalcih oziroma povečane zahteve na strani porabe. Visoka stopnja inflacije tako ne uspeva razrešiti nesorazmerij med cenami in strukturnih neskladij med ponudbo in povpraševanjem, ampak povzroča vrsto negativnih posledic. Materialni, gospodarski položaj dejavnosti postaja čedalje bolj negotov ter onemogoča smotrno in ekonomsko učinkovito poslovno politiko. Nenehne in skokovite spremembe v rasti cen pomembno vplivajo na nestabilnost pogojev gospodarjenja. Ekonomska nestabilnost postaja tako najbolj zapleten in občutljiv problem našega gospodarskega razvoja, ki negativno vpliva tako na kvaliteto gospodarjenja kot na uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

V sedanjem trenutku so posebej nevarne njene posledice na izpolnitev izvoznih nalog. Takšna gibanja cen izvajajo tudi pritisk na razvrednotenje dinarja. Podatki kažejo, da je v Sloveniji kot Jugoslaviji izvoz v letošnjem januarju nižji kot v januarju lani. Znano je, da posamezne organizacije odstopajo od izvoza, ker jim zlasti porast cen reprodukcijskih materialov bistveno spreminja ekonomsko računico. Hkrati so od uresničitve izvoznih nalog v tem letu bistveno odvisne letošnje razvojne možnosti, pa tudi razvoj v naslednjih letih tega srednjeročnega obdobja je v marsičem odvisen od izvoznih rezultatov. Gre prav tako za vrsto negativnih socialnoekonomskih posledic, ki ogrožajo življenjski standard delovnih ljudi, upokojencev in drugih občanov. Cene industrijsko-živilskih izdelkov so v januarju višje za 6,2 odstotka. Razen cen mesa so se od 2 do 28 odstotkov podražili tako rekoč vsi živilski izdelki, katerih cene statistika opazuje: testenine, konditorski in kakao izdelki, izdelki predelave vrtnin in sadja, mesni izdelki, mlečni izdelki, maščobe, med in izdelki iz medu, kis, začimbe, čaji, sokovi, mineralna voda itd. Če k temu prištejemo še letos v tem času izjemno visoke cene vrtnin tako stalnih kot sezonskih — kjer so cene nekaterih stalnih vrtnin v letošnjem januarju tudi še enkrat višje kot so bile v januarju leta 1980 — ni čudno, da so izdatki za hrano v življenjskih stroških v januarju znatno porasli. Pri teh kot tudi drugih izdelkih pa ne gre kritike usmerjati le na porast cen končnih izdelkov, ker pogosto nanje vpliva rast cen reprodukcijskega in drugega materiala. Od marca lani do januarja letos je cena koruze porasla za 75 %, soje za 100 %, krmil za 62 %, cena gnojil pa od aprila do začetka februarja dejansko za več kot 80 %.

V občinah so le v nekaj primerih povečali cene stanarin, posameznih komunalnih storitev, več pa je bilo evidentiranja višjih cen obrtnih storitev. Rast cen, prikazana v januarskem indeksu cen, je zato v glavnem posledica odločitev o cenah v decembru, posamezne občine pa so evidentirale nekatere višje cene, zlasti gostinskih storitev v prvi polovici januarja. Ob koncu januarja pa so v nekaterih občinah oziroma mestih z odloki izvršnih svetov občinskih skupščin povečali cene prevozov v mestnem prometu oziroma določenih komunalnih storitev. Pri rasti cen storitev ima največji delež uveljavitev višje radio in TV naročnine.

Tovarišice in tovariši delegati! Pogoji, v katerih se izvaja oziroma se bo izvajala politika cen v letu 1981, so izredno zapleteni in težki. Dejavniki, ki so negativno vplivali na rast cen lani, bodo prisotni tudi letos.

Novi zakon o sistemu in družbeni kontroli cen začenjamo tako uresničevati v izredno težkih razmerah in ob prisotnosti izrazitih notranjih in zunanjih inflacijskih pritiskov.

Izmed domačih dejavnikov, ki vplivajo na rast cen, je treba v prvi vrsti omeniti strukturna neskladja ter že nekaj časa prisotno tako sektorsko kot globalno neravnovesje med ponudbo in povpraševanjem. Še vedno se nekatere oblike porabe oblikujejo pod močnimi pritiski nad stvarnimi materialnimi možnostmi. K temu prispeva tudi dogajanje in ukrepanje na področju kreditno-monetarne politike. Čeprav se domače povpraševanje v zadnjem času le nekoliko umirja, je v letošnjem letu še pričakovati določen razkorak med ponudbo in povpraševanjem. Na posameznih sektorjih — energetika, hrana, gradbeni material, proizvodi predelave kemije, namreč tudi v letošnjem letu ne moremo pričakovati, da bo ponudba zadovoljila povpraševanje.

Treba je nadalje pričakovati močan pritisk stroškovne inflacije, ki je prisotna že od druge polovice leta 1979. Po izračunih beograjskega Inštituta za ekonomiko industrije je v letu 1980 okoli 70 % rasti cen v industriji služilo za pokritje povečanih stroškov proizvodnje. Sem sodi tudi močno povečanje cen energetskih virov, stroškov prometa in prometnih davkov. Pritisk stroškovne inflacije je tem večji, ker zadnja leta dosegamo dokaj skromne rezultate pri povečevanju storilnosti dela in uveljavljanju kvalitetnejšega gospodarjenja.

Določen pritisk na rast cen nastaja zaradi nesorazmerij med notranjimi cenami ter notranjimi in zunanjimi cenami. Prav tako ne gre podceniti pritiskov na rast cen, ki na posameznih sektorjih nastajajo zaradi povečanja izvoza in zmanjšanja uvoza.

Naslednji dejavnik cenovnih pritiskov je neugoden ekonomski položaj posameznih gospodarskih dejavnosti. Temu se pridružujejo nakopičeni problemi na področju cen, zaradi dolgoletnega poseganja v oblikovanje cen z administrativnimi ukrepi.

Na gibanje cen nadalje vpliva slaba kmetijska letina pri vseh pomembnejših kmetijskih kulturah, pšenici, oljnicah, sladkorni pesi in koruzi ter padec staleža živine in prašičev.

Kritično je treba oceniti tudi prizadevanja pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, kjer je bilo v preteklih letih storjeno premalo tako pri povezovanju proizvodnje in trgovine kot ustreznejšem organiziranju trgovine in uveljavljanju potrošniških svetov.

Pri zunanjih dejavnikih je treba omeniti negativen vpliv rasti svetovnih in uvoznih cen pri tistih proizvodih, ki jih doma nimamo dovolj na razpolago, kot so nafta, surovine za kemično industrijo, premog za koksiranje, bombaž, volna, surove kože, proizvodi barvaste metalurgije. Porast cen nafte ni vplival le na cene v dejavnostih, v katerih imajo stroški zanjo pomemben delež, ampak se je prenesel in razširil na cene drugih izdelkov in storitev.

Težave pri urejanju cen se neposredno kažejo v problemih na področju oskrbe in to zlasti pri živilih in reprodukcijskem materialu. Pri slednjem skušajo nekatere organizacije uveljaviti svoje materialne interese ne samo s povečanjem cen, ampak hkrati terjajo plačevanje v devizah in združevanje sredstev za skupne naložbe. Za učinkovitejše ukrepanje in presojo bi se pri tem morali opreti na konec leta 1979 sprejeti zakon o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen, ki pa ga doslej nismo uporabljali, ker niso bili pripravljeni spremljajoči predpisi.

V takšnih okoliščinah bo moč letos doseči počasnejšo rast cen od lanskoletne le s široko družbeno akcijo, pretehtanimi in usklajenimi ukrepi ekonomske politike, varčnim ravnanjem v družbi kot celoti in z velikimi prizadevanji združenega dela, da porast stroškov v največji možni meri nadomesti z boljšim gospodarjenjem.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet ocenjuje, da je glede na prikazano stanje nujno poudariti naslednje naloge na področju cen, ki zavezujejo organizacije združenega dela, upravne organe, izvršne svete ter druge družbene dejavnike, skladno z njihovimi pristojnostmi in odgovornostjo.

1. Izvršni svet meni, da je potrebno v sedanjih razmerah skrajno resno pretehtati vsako odločitev o porastu cen, dokler se ne sprejme zvezni dogovor o izvajanju politike cen v letošnjem letu. Hkrati je treba pospešiti pripravo tega dogovora.

2. Ponovno je treba preverjati odločitve o cenah, ki so od začetka leta uveljavljene v visokih odstotkih, ali so skladne z zakonskimi kriteriji za oblikovanje cen.

3. V skladu s stališči Zveznega izvršnega sveta se bo republiški Izvršni svet zavzel za usklajeno družbeno akcijo, usmerjeno k umirjanju rasti cen v Jugoslaviji kot celoti.

4. Izvršni svet meni, da je nujno sprožiti razpravo o stanju in nalogah na področju cen tudi v vseh občinskih skupščinah.

5. Pristojni upravni organi morajo ob podpori drugih družbenih dejavnikov razveljaviti samoupravne sporazume, s katerimi se formalno prikriva izsiljevanje višjih cen. Preprečevati je treba povečevanje cen s samoupravnimi sporazumi, ki niso v skladu z zakonom ter so naravnani v izsiljevanje cen zaradi nezadostne ponudbe ali drugače izjemnega položaja na trgu. Organi tržnih inšpekcij bodo dosledno odkrivali in obravnavali neupravičeno povečanje cen ter ukrepali skladno z zakonom.

Organizacije združenega dela pa morajo tudi same ne le opozarjati na te pojave, ampak se angažirati v splošnih združenjih za ureditev teh problemov. Enako velja za primere uvajanja deviznega plačevanja v medsebojnih odnosih organizacij združenega dela znotraj Jugoslavije.

6. Pristojni upravni organi bodo v sodelovanju s sindikatom, samoupravnimi interesnimi skupnostmi v najkrajšem času pripravili predlog ukrepov socialne politike, s katerimi bo zaščitena socialna varnost in standard delovnih ljudi in občanov z najnižjimi prejemki.

Ponovno je treba proučiti, za katere izdelke pridejo v prihodnje v poštev kompenzacije za ublažitev bistvenih povečanj cen pri osnovnih prehrabnih proizvodih v letošnjem letu.

7. Spreminjanje cen je dopustno samo po kriterijih in na način, ki jih določa novi zakon. Temeljne organizacije in druge organizacije združenega dela morajo zlasti z medsebojnimi sporazumi urejati ta vprašanja in določiti nove cene ter jih nato na predviden način verificirati pri skupnosti za cene. Vsi družbeni dejavniki morajo dosledno vztrajati, da o oblikovanju cen odločajo delavci. Pri tem je nujno napraviti analizo lastnih stabilizacijskih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, hkrati morajo biti delavci ob vsaki spremembi seznanjeni s posledicami, ki za druge nastajajo s predloženo spremembo cen. Pri tem je treba posebej izkazati vpliv na življenjski standard občanov in delovnih ljudi.

8. Z nadaljnjo krepitvijo občinskih in republiških blagovnih rezerv bomo zagotovili, da bodo možne učinkovitejše intervencije za zadostno preskrbljenost tržišča, in da bodo onemogočeni pritiski na cene s pomočjo umetnega pomanjkanja na tržišču. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se bo zavzemal, da se zagotovijo stabilni viri za financiranje rezerv. Izkušnje iz preteklega leta so nam jasno pokazale, da so intervencije z blagovnimi rezervami ne samo učinkovito sredstvo za odpravo motenj v preskrbi, temveč so hkrati tudi pomemben dejavnik pri oblikovanju ravni cen posameznih proizvodov.

9. Pristojni republiški organi morajo v sodelovanju s poslovnimi skupnostmi, organizacijami združenega dela in z združenji v gospodarski zbornici sprejeti ukrepe, da se poveča proizvodnja izdelkov široke porabe, ki jih na trgu ni dovolj, ter pripraviti operativne programe za čim večjo in čim racionalnejšo proizvodnjo hrane v letošnjem in v prihodnjih letih.

Z ekonomskimi ukrepi bo treba zagotoviti sredstva za hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje in preprečevanje uvoza. Organizacije združenega dela s področja kmetijstva morajo skupaj s preskrbovalnimi organizacijami združenega dela storiti vse, kar je možno, da se v celoti uresniči program spomladanske setve in s tem nadomesti, kar je bilo zamujenega v jeseni. Zavzeli se bomo za hitrejšo urejanje dohodkovnih odnosov znotraj reprodukcijske verige od proizvajalca do predelovalca in trgovine, tako da rast maloprodajnih cen ne bo v pretežni meri posledica povečanja deleža predelovalcev in trgovine.

10. V federaciji, republiki in občinah je nujno pospešiti vse priprave, ki bodo omogočile uveljavitev pred letom dni sprejetega zakona o cenah.

V Sloveniji je Republiška skupnost za cene že začela delovati. Na zadnji seji sveta skupnosti za cene je bil sprejet predlog proizvodov in storitev, za katere bodo organizacije združenega dela dostavljale republiški skupnosti za cene cenike v potrditev ter seznam proizvodov in storitev, katerih cene bo Republiška skupnost za cene spremljala. Hkrati so bila tudi sprejeta navodila za dostavljanje cenikov. Odločeno je bilo, da bodo vsi proizvodi in storitve, katerih cene so v pristojnosti republike, v začetku v režimu dostavljanja cenikov za potrditev in dostavljanja cenikov za spremljanje, postopno pa se bosta seznama zoževala.

Z oblikovanjem skupnosti za cene na ravni občin nekoliko zaostajamo. Večji del občin je sicer že sprejel odlok o pravicah in dolžnostih občinskih organov na področju družbene kontrole cen in sklenil družbeni dogovor in samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske skupnosti za cene. Računamo, da bo ta proces v Sloveniji v glavnem sklenjen do konca tega meseca.

Posebej kaže poudariti vlogo, ki jo imajo novi družbeni organi za cene — skupnosti za cene — posebno pa svet skupnosti za cene. Prek svetov skupnosti za cene namreč prevzema odgovornost za vodenje in izvajanje politike veliko širši krog družbenih dejavnikov kot doslej — od organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, splošnih združenj, Gospodarske zbornice, sindikatov, Socialistične zveze do organiziranih potrošnikov.

Skupnosti za cene so dolžne preprečevati enostransko uporabo zakona o sistemu cen in družbeni kontroli cen. Zato bodo skupnosti odklanjale cenike in obvestila o cenah, pri katerih bodo ugotovile, da temeljne organizacije združenega dela niso upoštevale meril za oblikovanje cen. Pri tem

skupnosti ne bodo popuščale, ker bi bil sicer zakon v praksi uveljavljen enostransko oziroma zanemarjene bi bile vse druge določbe zakona, ki spodbujajo uveljavitev novih družbenoekonomskih odnosov na področju cen.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo storil vse, kar more, da bi se stopnja rasti cen v naslednjih mesecih zmanjšala. Zavzemal se bo za samoupravno urejanje cen, za popolno uveljavitev novega sistema cen, novega sistema družbene kontrole cen ter novih družbenih organov za cene. Pri tem računa na podporo drugih družbenih dejavnikov in na vse nosilce oblikovanja cen, predvsem pa organizacije združenega dela. Zavedamo se tudi, da bi administrativno poseganje v oblikovanje cen na širši fronti negativno vplivalo na razvoj novih družbenoekonomskih odnosov na tem področju in močno zavrlo uveljavljanje novega sistema cen in družbene kontrole cen. Hvala lepa!

Predsedujoča Silva Jereb: Zahvaljujemo se tovarišu podpredsedniku Izvršnega sveta za poročilo. Sedaj pa prosim tovariša Jožeta Strleta, predsednika Republiške skupnosti za cene, da povzame besedo.

Jože Strle: Novi zakon o cenah iz leta 1980 je konstituiral kakovostno nove družbene organe za cene kot pomemben element celotnega sistema in družbene kontrole cen. Novi organi za cene so namreč konstituirani predvsem kot organi širšega družbenega pomena, ki pa imajo tudi nekatere upravne funkcije. V skladu z zakonom so ti organi družbenopolitično in strokovno odgovorni za samoupravno urejanje problemov v zvezi s cenami. Zato imajo skupnosti za cene svet, sestavljen iz delegatov gospodarskih in družbenopolitičnih struktur. Ključne naloge in odgovornosti so združene v svetu, ki ga sestavljajo delegati različnih oziroma vseh delov gospodarstva, družbenopolitičnih organizacij, organiziranih potrošnikov, izvršnih in strokovnih upravnih organov z namenom, da se opravila na področju cen čimbolj podružbijo. Zato so skupnosti za cene pri svojem delu povsem samostojni organi in so le glede opravljanja svojih nalog in del v zvezi z izvrševanjem javnih pooblastil odgovorne izvršnim svetom družbenopolitičnih skupnosti.

Po zakonu Republiška skupnost za cene med drugim tudi poroča Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije in Skupščini SR Slovenije o izvajanju politike cen.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pa odloča kot drugostopenjski organ o pritožbah zoper odločbe Republiške skupnosti za cene. Velja poudariti, da so vse pomembnejše odločitve v pristojnosti sveta skupnosti. Svet republiške skupnosti šteje 35 članov in zlasti pripravlja osnove za določanje politike cen, obravnava posamezne naloge in dela v zvezi s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem o cenah, obravnava predloge in mnenja Gospodarske zbornice Slovenije in splošnih združenj v zvezi z razčlenitvijo meril, obravnava izvajanje določene politike cen, opravlja naloge in dela družbene kontrole cen, predlaga ukrepe neposredne kontrole cen, oblikuje stališča o vprašanjih, glede katerih Republiška skupnost za cene sodeluje z Zvezno skupnostjo za cene in z občinskimi skupnostmi, obravnava druge naloge, ki zadevajo delo skupnosti za cene, sprejema statut, letni program, finančni načrt in drugo.

Svet torej obravnava in oblikuje stališča, kakor tudi sprejema sklepe o rešitvah, ki zadevajo oblikovanje politike cen, izvajanje politike cen in družbene kontrole cen ter ukrepe neposredne kontrole cen.

Organizacija skupnosti za cene. Zakon o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnosti na področju družbene kontrole cen in o skupnostih za cene, sprejet v avgustu lanskega leta, določa, da se za opravljanje zadev s področja cen proizvodov in storitev iz pristojnosti republike ustanovi Republiška skupnost za cene. Na temelju, dne 30. oktobra leta 1980 sklenjenega družbenega dogovora o Republiški skupnosti za cene, katerega udeleženci so Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica in splošna združenja, Zveza sindikatov Slovenije, Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije in organizacija potrošnikov na ravni republike, so samoupravne organizacije in skupnosti s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi Republiške skupnosti za cene dne 3. decembra 1980 to skupnost tudi ustanovile.

Notranja organizacija skupnosti. Razmere med organi skupnosti in delovno skupnostjo, ureja statut skupnosti, ki ga je Republiška skupnost za cene kot osnutek obravnavala na svoji prvi seji in sprejela na drugi seji sveta skupnosti. Poslovnik o delu sveta skupnosti za cene, kot spremljajoči akt, je kot predlog v razpravi pri članih sveta Republiške skupnosti za cene.

Akti, ki jih je treba sprejeti za uveljavitev novega zakona. S prvim januarjem letošnjega leta je prenehal veljati zakon o družbeni kontroli cen iz leta 1972 in predpisi, izdani na njegovi podlagi. Cene proizvodov in storitev, oblikovane v skladu s tem predpisom v letu 1980 in prej, pa se uporabljajo tudi po uveljavitvi novega zakona. Za uveljavitev novega zakona o cenah bi morale družbenopolitične skupnosti poleg zakona in odlokov, v SR Sloveniji trenutno nimamo odlokov o urejanju pravic in dolžnosti občinskih organov in skupnosti za cene v polovici občin, sprejeti tudi predpise, s katerimi določajo obliko družbene kontrole cen. To je posebno pomembno še zato, ker se je spremenila pristojnost urejanja oziroma družbene kontrole cen. Na podlagi novega zakona se družbenopolitične skupnosti z medsebojnimi dogovori opredelijo za proizvode oziroma storitve, katerih cene so v pristojnosti federacije oziroma republik in občin.

Z dogovorom o določitvi proizvodov in storitev, pomembnih za vso državo (Uradni list 70/80) je bilo določeno, kateri so ti proizvodi in storitve. Iz dosežanje pristojnosti organov federacije je na organe republike preneseno nekaj več kot polovica cen po vrednosti industrijske proizvodnje Jugoslavije. V pristojnosti organov federacije so ostali predvsem proizvodi, pomembni za funkcioniranje celotnega jugoslovanskega trga.

V skladu z zveznim oziroma medrepubliškimi dogovorom in na podlagi določb zakona o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnosti na področju družbene kontrole cen in o skupnostih za cene je bila z dogovorom o določitvi izdelkov in storitev, katerih cene so v pristojnosti republike in pristojnosti občin, opredeljena posamezna pristojnost. Na podlagi dogovora o določitvi pristojnosti za cene je v pristojnosti republike dobre tri petine ali približno 61 %, v pristojnosti občin pa le nekaj nad 1 % vseh industrijskih proizvodov pri proizvajalcih.

Ob koncu minulega leta je bilo po prejšnjih predpisih v pristojnosti republik okoli 12 %, v pristojnosti občin pa 3,3 % vseh cen pri proizvajalcih. Ocena je narejena na podlagi ponderja za izračun indeksa proizvajalčevih cen v industriji oziroma po vrednosti industrijske proizvodnje v SR Sloveniji.

Obseg pristojnosti republike pri cenah storitev se je sicer spremenil, kar pa glede na metodologijo spremljanja cen storitev ni mogoče ovrednotiti. Ocenjujemo, da se je pristojnost občin na področju cen storitev povečala.

Za uveljavitev novih sistemskih rešitev na področju cen je potrebno sprejeti ustrezne predpise in akte, s katerimi bo določeno, za katere proizvode in storitve velja ukrep neposredne družbene kontrole cen oziroma obveznost pošiljanja cenikov skupnosti za cene zaradi spremljanja. Na prvi in drugi seji sveta Republiške skupnosti za cene so člani sveta razpravljali o predlogu načina izvajanja družbene kontrole cen, proizvodov in storitev iz pristojnosti republike v letu 1981.

Na drugi seji je bil sprejet predlog seznama proizvodov in storitev, za katere se predlaga obveznost pošiljanja cenikov Republiški skupnosti za cene v potrditev. Na podlagi 59. in 60. člena zakona o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen se za ceno posameznih proizvodov in storitev lahko predpišejo ukrepi neposredne kontrole cen, ki pa so časovno omejeni, saj je po preteku šestih mesecev potrebno ugotoviti nadaljnjo smotrnost ukrepa neposredne kontrole cen. Po zakonu se kot ukrep neposredne kontrole cen lahko predpiše določitev najvišjih cen oziroma najvišje ravni cen, način oblikovanja cen, dajanja soglasja k cenam oziroma tarifam in pošiljanja cenika skupnosti za cene v potrditev. Predlagani ukrep pomeni milejšo obliko neposredne kontrole cen, ki ga predpiše s svojim aktom Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. S predlogom so zajeti le nekateri pomembnejši proizvodi oziroma skupine proizvodov, ki so bili doslej pod režimom dajanja soglasja k sporazumu o spremembi zadržanih cen oziroma k režimu najvišjih cen ter soglasij k tarifam. S tem ukrepom bo v režimu neposredne kontrole cen le dobra četrtina vseh proizvodov in storitev, ki so v pristojnosti republike.

Svet Republiške skupnosti za cene je na svoji seji sprejel tudi sklep, da se za cene vseh ostalih proizvodov in storitev iz pristojnosti republike pri prehodu na novi sistemski zakon predvidi obveznost pošiljanja obvestil o cenah zaradi spremljanja.

V skladu s sprejetimi kriteriji bodo splošna združenja najpozneje v šestih mesecih pripravila konkretne sezname proizvodov in storitev, katerih spremljanje cen je umestno. Tako bo skupnost za cene lahko uresničevala z zakonom določeno nalogo na področju družbene kontrole cen, to je spremljanje in ugotavljanje pravičnega oblikovanja cen oziroma uporabo meril za oblikovanje cen. Predvidevamo, da bodo ti akti sprejeti oziroma objavljeni v Uradnem listu SR Slovenije v prihodnjem tednu.

Na podlagi 22. člena zakona bi končno morali sprejeti odlok o oblikovanju prodajnih cen iz pristojnosti republike o prometu na debelo in na drobno. V republiki je bil odlok že pripravljen kot osnutek oziroma predlog, ni pa še bil v obravnavi v svetu skupnosti. Predlog odloka bo predlagan v sprejem.

Predsedujoča Silva Jereb: Hvala lepa, tovariš Strle.

S tem zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov. Hvala lepa.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10. uri.)

Zasedanje 25. marca 1981

Predsedoval: Emil Tomažič,
predsednik Zbora združenega dela

Pričetek zasedanja ob 9.25.

Predsedujoči Emil Tomažič: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam skupno zasedanje vseh treh zborov Skupščine SR Slovenije, na katerem bomo poslušali najprej ekspozice k predlogu družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985 in nato poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Besedo ima tovariš Janez Zemljarič, predsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Prosim!

Janez Zemljarič: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Začenjamo obdobje šestega petletnega plana družbenega razvoja SR Slovenije. Sprejemamo ga v težjih in bolj zapletenih gospodarskih razmerah v svetu in doma kot marsikaterega doslej.

Planske dokumente tokrat prvič sprejemamo po demokratični samoupravni poti, kot jo določa republiški zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije. Ocenjujemo, da smo pomembno napredovali v družbenoekonomski kakovosti in vsebini srednjeročnih planskih aktov. Plani postopoma že postajajo izraz in sredstvo samoupravnega združevanja dela in sredstev: »instrument reguliranja dohodkovnih odnosov, to je, ustvarjanja in delitve sredstev za razvoj, za skupno porabo in za osebne dohodke po delu«, kot je o njih dejal tovariš Edvard Kardelj ob pripravah temeljnega zakona o sistemu družbenega planiranja. Nosilci planiranja so tokrat bolj skrbno in poglobljeno analizirali dosežke in razvojne možnosti ter na tej podlagi opredeljevali svoje namere.

Kljub temu smo se srečevali tudi z nekaterimi pomanjkljivostmi. Del nosilcev planiranja je še premalo upošteval in uresničeval načelo o sočasnem

in srečujočem planiranju in v postopkih sprejemanja planov premalo učinkovito in sprti usklajeval planske opredelitve.

Ponekod so še preveč posploševali in ponavljali širše usmeritve in planske namere, namesto da bi, izhajajoč iz svojega konkretnega položaja v družbeni reprodukciji, načrtovali konkretne naloge, pravice in obveznosti. Premalo so upoštevali, da pomeni priprava plana zahtevno strokovno in samoupravno delo. Nekateri nosilci planiranja so svoje plane še premalo uskladili s plani organizacij združenega dela znotraj reprodukcijskih verig, v panogi, v SR Sloveniji in Jugoslaviji.

Pri pripravi dokumentov tudi še ni bilo polno uveljavljeno temeljno načelo, da opravljajo delavci in delovni ljudje z družbenim planiranjem »v razmerah ekonomskih zakonitosti socialistične blagovne proizvodnje in enotnega jugoslovskega trga ekonomsko in družbeno kontrolo nad celo družbeno reprodukcijo ter nad pogoji, sredstvi in rezultati združenega dela, uresničujejo pravico dela z družbenimi sredstvi, svobodo in enakopravnost pri delu s temi sredstvi, in svojo odločilno vlogo v socialistični samoupravni družbi«, kot to določa zakon. Kljub temu je — gledano v celoti — dosežen pomemben napredek pri planiranju. Izkušnje pri pripravljanju planskih aktov v organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih, občinah in republiki bomo temeljito analizirali in uporabili za hitrejšo odpravljanje pomanjkljivosti. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije bo za zbere Skupščine SR Slovenije pripravil analizo procesa srednjeročnega planiranja do jeseni letos. Predlagal bo tudi racionalizacijo in poenostavitev nekaterih postopkov pri oblikovanju in usklajevanju planov, kar bo omogočilo vsebinsko učinkovitejše in doslednejše uveljavljanje sistema planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlog družbenega plana se deloma razlikuje od osnutka plana, ki so ga zbori Skupščine SR Slovenije obravnavali 25. novembra lani. Osnutek je povzemal tedanjo vsebino, obseg in stopnjo sporazumevanja in dogovarjanja o temeljih planov. Po obravnavi osnutka plana je 188 udeležencev uskladilo in 26. decembra lani — torej v roku, ki ga določa zakon — podpisalo dogovor o temeljih družbenega plana za obdobje 1981—1985. Dogovor povzema in dopolnjuje naloge, ki so jih samoupravne organizacije in skupnosti oblikovale v temeljih svojih planov in samoupravnih sporazumih o temeljih planov.

Do srede marca je temelje svojih planov sprejelo okoli 90 % temeljnih organizacij združenega dela gospodarstva in okoli 70 % temeljnih organizacij družbenih dejavnosti. Samoupravne sporazume o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti je sprejelo 92 % delavcev. Počasneje se dogovarjajo in sprejemajo samoupravne sporazume o temeljih planov samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje.

Občine so večinoma že sprejele dogovore o temeljih plana ali o njih končujejo razprave. V vseh občinah tudi intenzivno pripravljajo družbene plane, ponekod pa so jih že sprejeli.

V predlogih občinskih planskih dokumentov so nekatere njihove temeljne razvojne usmeritve deloma še neusklajene z narodnogospodarskimi materialnimi možnostmi. Še bolj velja to za vrsto organizacij združenega dela. Razlike so tudi glede nekaterih globalnih razvojnih kazalnikov. Po predvidevanjih v občinskih planih bi rasel družbeni proizvod v republiki v obdobju 1981—1985 s povprečno stopnjo 4,8 odstotka na leto. Taka rast ni realna in močno odstopa

od načrtovane stopnje rasti, opredeljene v predlogu družbenega plana SR Slovenije. Veliko občinskih predlogov očitno računa z naložbami, ki bi bistveno presegle razpoložljiva sredstva v tem srednjeročnem obdobju. Še pomembnejše je to, da zanje nimajo kritja v samoupravnih sporazumih o združevanju dela in sredstev, s katerimi bi se nosilci družbenega dohodka opredelili za naložbe, za katere imajo realne interese. Preveč optimistično so v občinskih planih opredelili tudi uvoz, oskrbo gospodarstva z reprodukcijskimi sredstvi in opremo. V 58 predlogih občinskih planov načrtujejo kar 8,4-odstotno povprečno letno stopnjo rasti uvoza blaga (družbeni plan SR Slovenije komaj 1 %) in bistveno večji izvoz blaga v obdobju 1981—1985 — okoli 12 %, predlog družbenega plana SR Slovenije 8 %. Očitno je, da ti kazalniki niso rezultat analize realnih možnosti, ampak so prirejeni predvsem predvidenim zahtevam po pokrivanju investicijske, skupne in splošne porabe v občinah. Bolj so predlogi usklajeni glede predvidene rasti zaposlovanja. V občinah računajo tudi z višjim deležem produktivnosti dela v rasti družbenega proizvoda. Skoraj vse občine pa so sprejele usmeritev iz predloga družbenega plana SR Slovenije glede 10-odstotnega zaostajanja rasti vseh oblik porabe za rastjo družbenega proizvoda. Toda to zaostajanje je naravnano na predvideno večjo rast družbenega proizvoda. Navedene neskladnosti moramo odpraviti, saj bi imelo tako ekstenzivno in nestabilizacijsko planiranje razvoja hudo škodljive družbene in ekonomske posledice. Očitno bo treba resneje preveriti tudi realne razvojne možnosti nekaterih nosilcev planiranja.

Tudi v nekaterih sporazumih o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje razvojnih nalog in namer, še niso v celoti uskladili z materialnimi možnostmi. Z aneksi k tem sporazumom, ki jih moramo sprejeti do 31. maja letos, bomo morali ta odstopanja odpraviti, opredeliti realne vire in merila za združevanje sredstev ter zagotoviti, da ne bo prišlo do neupravičene prerazporeditve materialnih obveznosti med organizacijami združenega dela za te namene. V tem času bodo sprejeti tudi aneksi k samoupravnim sporazumom o temeljih planov družbenih dejavnosti.

V predlog družbenega plana SR Slovenije smo, z upoštevanjem zakonskega določila in načela o sočasnosti planiranja, vgradili skupno opredeljene cilje in naloge iz dogovorov o temeljih plana Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki so jih sprejeli in podpisali izvršni sveti republik in pokrajin, Zvezni izvršni svet in drugi 18. decembra lani. V predlogu so upoštevana tudi določila družbenega plana Jugoslavije, ki ga je Zvezna skupščina sprejela prejšnji torek. Tako so naše razvojne usmeritve usklajene s cilji skupnega razvoja Jugoslavije. Posamične razlike v konkretnih nalogah in okvirih za ukrepe ekonomske politike pa odražajo specifičen ekonomski in razvojni položaj Socialistične republike Slovenije.

Izvršni svet je dobil po obravnavi osnutka in tudi že na objavljeni predlog družbenega plana čez 90 predlogov, pripomb in amandmajev. To kaže na že doseženo razsežnost uresničevanja načela o kontinuiranem in srečujočem planiranju, na velik interes delovnih ljudi in občanov ter njihovih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti in organizacij za naše skupne usmeritve v naslednjih letih. Večina pripomb in predlogov, ki so bili skladni s temeljnimi usmeritvami plana, je bila upoštevanih, tako da sta bila z njimi izboljšana vsebina in besedilo plana. Dobljeni del jih je že vključenih v predlogu, del pa jih je Izvršni svet povzel v amandmajih, ki jih predlaga danes.

Nekaj pripomb ni bilo mogoče v celoti upoštevati, ker so bile take narave, da po vsebini ne sodijo v družbeni plan SR Slovenije. Opredeljene bi morale biti v planskih aktih drugih nosilcev planiranja ali v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Izvršni svet bo zato nekatere upošteval pri pripravi predloga za dopolnitev tega dogovora. V gradivu je priložen tudi obrazložen pregled pripomb in predlogov, ki jih v predlogu plana ni bilo mogoče upoštevati. V marsičem razkrivajo prav ti predlogi tudi težnjo po prejšnjem načinu planiranja, ko smo še menili, da je najpomembnejše »priti« v plan in s tem prevaliti odgovornost drugam, ne pa zagotoviti po samoupravnih poteh materialne in druge možnosti za uresničitev posameznih nalog.

V predlogu družbenega plana, kot to določa zakon, ne moremo ponavljati obveznosti in nalog, za katere so se sporazumeli podpisniki dogovora o temeljih plana SR Slovenije za leta 1981—1985. Predlog plana je oprt na ta dogovor in določa cilje in skupne razvojne interese, globalne materialne okvire in razmerja, usmeritve na posameznih področjih družbene reprodukcije ter ukrepe razvojne politike, ki jih bodo sprejemale samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične skupnosti in drugi organi za uresničitev začrtanih usmeritev in nalog. Plan in dogovor zato skupaj določata celoto razvojne usmeritve naše republike v sedanjem srednjeročnem obdobju ter opredeljujeta odgovornosti posameznih nosilcev za njihovo uresničitev.

Tovarišice in tovariši delegati! V preteklem planskem obdobju smo dosegli pomembne rezultate v družbenopolitičnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem razvoju, mednarodnem delovanju in na drugih področjih družbenega življenja. O njih smo obširneje razpravljali ob določanju osnutka plana.

Neugodne gospodarske in politične razmere v svetu, dosežen razvoj in problemi, ki jih prenašamo v osemdeseta leta, so nam narekovali, da smo že osnutek plana usmerili stabilizacijsko in protiinflacijsko. To je tudi temeljna podlaga in vodilo vsem usmeritvam in nalogam v predlogu družbenega plana. Gospodarska gibanja v začetku tega leta nas z vso resnostjo opozarjajo, da se nadaljujejo motnje v proizvodnji in reprodukcijskih tokovih, inflacija, pritiski na življenjski standard delovnih ljudi in občanov, odstopanja od začrtane ekonomske politike za 1981. leto. Stihija bi nas gotovo privedla v še večje težave že kar na začetku novega srednjeročnega plana. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije vam je zato o tem predložil posebno informacijo s predlogi ukrepov, o katerih bo v Skupščini obširnejša razprava 7. aprila.

Gospodarska stabilizacija ni stagnacija, niso omejitve, marveč pomeni, da na tej stopnji rasti in ob znanih svetovnih gospodarskih gibanjih ne moremo povečevati proizvodnje in dohodka z ekstenzivnim investiranjem, takim zaposlovanjem in nadaljnjim prekomernim zadolževanjem v tujini, ne moremo trošiti več kot ustvarimo, ne moremo ostajati še naprej precej brezbrizni do poglobljajočih se strukturnih neskladij, ne moremo še naprej povečevati razlik med rastjo produktivnosti in življenjskega standarda itd. V stabilizacijsko opredeljeni usmeritvi so naše realne razvojne možnosti le v večji in racionalnejši proizvodnji, višji produktivnosti osebnega in družbenega dela, sodobnejši tehnologiji, realnejši ravni vseh oblik porabe, trdnejši samoupravni in dohodkovni povezanosti združenega dela v republiki in v vsej državi. Temeljne stabilizacijske usmeritve plana so zato kvalitetnejše delo in gospodarjenje, uresničitev njegovih prioritet in uveljavitev racionalnejše porabe,

s, čimer bomo dosegali višji dohodek in tudi boljše rezultate v mednarodni delitvi dela.

V planu skušamo tudi jasno opredeliti smer nadaljnega razvoja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Izhoda iz rastoče inflacije, relativno počasnega reševanja problemov in drugih težav ne vidimo in ne gre iskati v krepitvi državno administrativnih posegov. To bi povzročilo, ne glede na to, da sedanja stopnja razvitosti proizvodjalnih sil naše družbe omogoča uravnavanje odnosov v družbeni reprodukciji tudi še na državnolastninskih osnovah, nove težave, stagnacijo v razvoju socialističnega samoupravljanja in nadomeščanje socialističnih ekonomskih in tržnih zakonitosti z birokratsko in tehnokratsko regulativo. Kratkoročne in prakticistične rešitve sicer lahko ublažijo trenutne zaplete, ne odpravljajo pa njihovih vzrokov in niso perspektivne za nadaljnji razvoj. Zato pripisujemo poseben pomen akciji socialističnih sil za doslednejše uveljavljanje samoupravnih odnosov, kot so opredeljeni v ustavi, zakonih in drugih družbenih dokumentih. Po tej poti se da učinkovito omejiti tudi težnje po razraščanju skupinsko lastniških odnosov in ravnanj, ki otežujejo uveljavljanje združenega dela in samoupravno povezovanje družbenih sredstev, delavcu pa odtujujejo pravico upravljati z dohodkom in s celotno družbeno reprodukcijo. Zato je predlog družbenega plana dosledno zasnovan na samoupravnih prvinah naših političnih in družbenoekonomskih odnosov, nadaljnjem razvoju sistema dohodkovnih odnosov, učinkovitejšem samoupravnem združevanju in povezovanju dela in sredstev, svobodni menjavi dela.

Stabilizacijsko in samoupravno usmeritev plana za obdobje 1981—1985 ter njegova temeljna izhodišča in razvojne smotre so podprli v javni razpravi vsi nosilci samoupravnega in družbenega planiranja. Vso podporo so ji dali tudi Predsedstvo Socialistične republike Slovenije in družbenopolitične organizacije, posebej Centralni komite Zveze komunistov Slovenije na seji 24. novembra lani in Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije 17. marca letos.

Tovarišice in tovariši delegati! Naslanjajoč se na ustvarjalno moč in voljo naših delovnih ljudi, samoupravno združenega dela, znanosti in drugih dejavnikov, kljub zaostrenim domačim gospodarskim razmeram, sedanjim težavam v reprodukciji in nizki rasti v svetovnem gospodarstvu, načrtujemo v predlogu plana 3,5% stopnjo povprečne letne rasti družbenega proizvoda. V prvih letih bi bila nižja, nato pa bi postopno rastle. Predvidevamo, da bo polovica povečanja rasti družbenega proizvoda rezultat povišanja produktivnosti dela, ki bo v povprečju naraščala po stopnji okoli 1,8% letno. Enako je načrtovana povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja v združenem delu.

Industrijska in kmetijska proizvodnja se bosta v teh letih povečali povprečno letno za 3,6% oziroma 3,5%. V petih letih bomo povečali proizvodnjo električne energije za nad 2 000 000 MWh, proizvodnjo surovega jekla od 784 000 na 900 000 ton, strojev za obdelavo kovin in lesa od 13 000 na 20 000 ton, televizijskih sprejemnikov od 212 000 na 321 000, pridelek pšenice za 23 000 ton itd.

V tem petletnem obdobju imamo manjše možnosti za dodatna posojila iz tujine in večje obveznosti za odplačila tujih posojil. Za zagotovitev nemoženega procesa proizvodnje, delitev dela v finalni proizvodnji in preskrbo z reprodukcijskimi sredstvi in surovinami moramo na samoupravnih dohodkovnih osnovah povečevati vlaganja v drugih republikah in pokrajinah. Glede

na prepotrebno krepitev akumulativne sposobnosti gospodarstva moramo relativno zmanjšati sredstva, namenjena za porabo v Sloveniji, in sicer od 92 % družbenega proizvoda v obdobju 1976—1980 na 88 % v tem petletnem obdobju. Zato bodo vse oblike porabe rastle za 10 % počasneje kot družbeni proizvod. Največje omejitve v okviru porabe načrtujemo pri investicijah, saj so bile ob svoji znani premajhni učinkovitosti ena največjih »črnih točk«, ki so povzročale gospodarsko nestabilnost. Njihova višina je najbolj presegala realne možnosti slovenskega gospodarstva. V družbenem proizvodu naše republike bi se naložbe znižale od 39,3 % v preteklem srednjeročnem obdobju na 34,6 % v obdobju 1981—1985, kar pomeni, da bodo sicer rastle, vendar za okoli polovico počasneje kot družbeni proizvod. Zmanjševanje obsega investicij moramo v kar največji meri nadomestiti z učinkovitostjo vlaganj in njihovo družbenoekonomsko kakovostjo.

Dokaj visoko planirano stopnjo gospodarske in družbene rasti naše republike bomo v teh omejenih materialnih možnostih lahko dosegali predvsem z večjo proizvodnjo, bistvenim izboljšanjem družbeno-ekonomske in proizvodne kvalitete gospodarjenja, izboljševanjem tehnologije in organizacije dela, večjim izvozom, varčevanjem na vseh področjih, boljšo izrabo obstoječih zmogljivosti, večjo storilnostjo dela in učinkovitostjo investicij, večjim dohodkovnim, proizvodnim in poslovnim povezovanjem organizacij združenega dela v okviru republike z organizacijami združenega dela v drugih republikah in pokrajinah. V teh okvirih bodo tudi zagotovljene večje možnosti za zaposlovanje kvalificiranih kadrov, odpravljanje izobrazbenih nesorazmerij, ustreznije vrednotenje delovnega prispevka delavcev in proizvodnega dela, pa tudi dela ustvarjalnih strokovnjakov in organizatorjev proizvodnje v skladu z njihovim prispevkom k skupnim delovnim rezultatom.

Tovarišice in tovariši! Ena temeljnih prednostnih nalog novega srednjeročnega obdobja je izboljšanje položaja našega gospodarstva v mednarodni delitvi dela. Načrtujemo, da bo izvoz blaga vsako leto realno rastle za 8 %. To je skoraj dvakrat več kot je bila povprečna stopnja rasti v preteklem planskem obdobju. Uvoz blaga bi realno rastle za 1 % letno, reprodukcijskih sredstev bi uvažali vsako leto za 2,5 % več. Namenjena bodo predvsem izvozni proizvodnji in proizvodnji za osnovno preskrbo občanov na enotnem jugoslovanskem trgu. Uvoz opreme bo realno manjši kot v preteklem srednjeročnem obdobju, uvoz blaga široke potrošnje bomo zadržali na približno isti ravni kot v 1980. letu. Delež izvoza blaga in storitev v družbenem proizvodu se bo povečal od 27 % v 1980. letu na najmanj 32 % v 1985. letu.

Izvoz moramo povečevati ne samo zato, da izboljšamo neugodna razmerja v devizni in plačilni bilanci Jugoslavije in Slovenije, ampak tudi zato, ker je izvoz dolgoročno temeljna podlaga in gibalo za hitrejšo gospodarsko rast.

Da bi uresničili to usmeritev, moramo pospešeno razvijati gospodarstvo, ki bo dolgoročneje sposobno izvažati in konkurenčno na tujem trgu. Izvoz za vsako ceno ne more biti naša trajna usmeritev. To je lahko le izvoz, ki prinaša dohodek, zato moramo še povečevati že sedaj dokaj razvit izvoz proizvodov visoke stopnje obdelave, posebej v strojogradnji in elektroindustriji, končnih lesnih izdelkov, tekstilnih izdelkov, obutve in hrane.

V tem planskem obdobju moramo zagotoviti več deviznih sredstev tudi s prometom, hitrejšim povečevanjem inozemskega turizma in izvozom drugih storitev, pospešenim razvojem zimsko-športnih središč in drugimi dejavnostmi. Zaradi relativno manjšega uvoza reprodukcijskih sredstev in opreme mo-

ramo bistveno povečati tovrstno proizvodnjo v republiki in v vsej državi. Pri razvijanju tako usmerjenega izvoznega gospodarstva in zmanjševanju uvozne odvisnosti morajo organizacije združenega dela na samoupravnih dohodkovnih osnovah mnogo bolj kot doslej združevati delo in sredstva na celotnem jugoslovanskem prostoru za povečanje proizvodnje in usmerjanje drugih naravnih možnosti v izvoz. Še naprej moramo tudi spreminjati regionalno usmerjenost našega mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Zaradi vrste strateških, ekonomskih in političnih razlogov moramo povečevati sodelovanje z deželami v razvoju, neuvrščeni in s sosednjimi državami ter okrepiti obmejno gospodarsko sodelovanje. Organizacije združenega dela morajo bolj usklajevati delo in skupno nastopati na zunanjih trgih, zboljšati organiziranost in učinkovitost zunanjetrgovinske mreže doma in v tujini.

Povečan izvoz bo mogoče uresničiti le z neposrednim angažiranjem delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, z večjim uveljavljanjem ekonomskih zakonitosti in trga, učinkovitejšim samoupravnim obvladovanjem težav tekoče reprodukcije. Čeprav jih ne gre zanemarjati in podcenjevati, se v izvozu ne bi smeli obotavljati in omahovati. Tudi ne moremo pristajati na kratkoročno naravnane ukrepe za odpravljanje težav in ovir, na obnavljanje stare prakse, starega obnašanja, na predloge, ki v bistvu pomenijo korak nazaj pri uresničevanju sistema ekonomskih odnosov s tujino na samoupravnih osnovah in uveljavljanju pravice delavcev, da gospodarijo in upravljajo tudi s tistim delom dohodka, ki ga ustvarijo z deviznim poslovanjem.

V Sloveniji smo v zadnjem obdobju, ko na medbančnem deviznem trgu med poslovnimi bankami in med njimi ter Narodno banko Jugoslavije skoraj ni bilo deviznega pretoka, sami in skupaj z drugimi republikami in pokrajinama s samoupravnim sporazumevanjem in združevanjem deviz, po poti, ki omogoča sedanji sistem ekonomskih odnosov s tujino, premagali več pomembnih težav v tekoči reprodukciji. Med drugim smo na samoupravnih osnovah zagotovili devize za uvoz nafte, premoga za koksiranje, surovin za umetna gnojila in sredstva za zaščito rastlin, črno metalurgijo, proizvodnjo zdravil, pralnih praškov in uvoz znanstvene literature in tako dalje. Na teh osnovah bi morali utrjevati in razvijati sistem naprej in zagotavljati nemoten proces reprodukcije s poglobljanjem samoupravnih odnosov in odgovornosti tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Izvršni svet in drugi republiški organi želijo z razvijanjem sodelovanja s sosednjimi in drugimi državami, regionalnimi in nacionalnimi organizacijami ustvarjati kar najbolj ugodne razmere tudi za povečevanje mednarodne gospodarske menjave. S tem pa tudi utrjujemo politiko odprtih meja in dobrososedskih odnosov, v katerih se hkrati krepi položaj narodnosti in narodnostnih skupin z obeh strani meje.

Tovarišice in tovariši delegati! Ena temeljnih zahtev za uveljavitev nove kvalitete v ekonomskem razvoju republike je prestrukturiranje gospodarstva in družbenih dejavnosti. V tem obdobju bomo pospešeno razvijali ali preusmerjali gospodarstvo na takšno proizvodnjo, ki bo dolgoročneje zagotavljala višji dohodek na zaposlenega in na vložena sredstva, pozitivne bilančnodevizne učinke, gospodarnejšo rabo energije, surovin, večjo prostorsko in ekološko zaščito, ki bo potrebovala manj delavcev, a več visokokvalificiranega ustvarjalnega dela.

Podpisniki dogovora o temeljih plana republike so opredelili in izdelali kriterije za prestrukturiranje gospodarstva. Večina nosilcev planiranja že

povzema te kriterije in jih konkretnije določa v samoupravnih sporazumih o temeljnih svojih planov; začenjajo jih uporabljati pri ocenjevanju svojih razvojnih in investicijskih namer. Ponekod v praksi pa še ne upoštevajo sprejetih razvojnih kriterijev.

Pri prestrukturiranju gospodarstva bo očitno potrebno tudi na samoupravnih osnovah združevati sredstva in delo, da bi odpravili nekatera žarišča nestabilnosti v gospodarski strukturi SR Slovenije, kot so večletne izgube nekaterih organizacij združenega dela, neustrezna struktura investicijskih virov in podobno. Ob tem moramo zaostri tudi odgovornost posameznikov in kolektivov, ki nosijo ponekod večji ponekod manjši delež odgovornosti za nastale razmere.

V prednostne dejavnosti, opredeljene s planom, bomo v tem srednje-ročnem obdobju predvidoma vložili več kot 50 % sredstev, namenjenih za proizvodne naložbe. Nesporne prednostne proizvodne dejavnosti v naši republiki so v prihodnjih petih letih: strojogradnja, povezana z elektroniko, proizvodnja reprodukcijskih sredstev in surovin za industrijo, bazna kemija, kmetijska proizvodnja, energetika, prometna infrastruktura.

V strojni industriji bo imela prednost proizvodnja kompletnejše opreme, naprav, linij in objektov, zasnovana na lastnem znanju in ustvarjalnem razvoju sodobnih znanstvenih in tehnoloških izkušenj. V prihodnje bo tudi lahko dobil ustrezno podporo le skupni družbeno dogovorjeni program proizvodnje računalniške opreme. Ne moremo še naprej negospodarno trošiti znanja, dela in deviznih sredstev za razne kratkoročne, pretežno komercialne akcije na tem področju, ki nas razen tega potiskajo v nepotrebno veliko tehnološko odvisnost od tujine.

S povečanimi zmogljivostmi v bazni kemiji bodo zagotovljena nujna reprodukcijska sredstva v predelovalni kemiji, farmacevtski in drugim panogam, ki so sedaj močno odvisne od dragega uvoza. V sedanjih ekonomskih in energetskih razmerah v Sloveniji ne moremo graditi nove rafinerije. Zato bomo ob sedanjih zmogljivostih INE Nafta Lendava razvili novo, dohodkovno in izvozno učinkovitejšo petrokemijsko proizvodnjo, ki bo zagotavljala tudi proizvodno stabilnost in socialno varnost delavcev.

V samoupravnih, strokovnih in drugih organizacijah dokončujejo proizvodno usmeritev in novo organizacijo slovenske avtomobilske industrije. Z združevanjem dela in sredstev, ob programsko povezano operdeljenih nalogah in delitvi dela, bo tej industriji zagotovljen tehnološki napredek, večje možnosti za ustvarjanje dohodka in enakopravnejše vključevanje v mednarodno delitev dela. Organizacije združenega dela avtomobilske industrije, ki objektivno ne morejo slediti temu procesu prestrukturiranja in takemu razvoju, moramo postopoma preusmerjati v nove proizvodne programe.

Proizvajalci in uporabniki reprodukcijskih sredstev v industriji proučujejo nekaj večjih projektov. V črni metalurgiji se usmerjajo v novo, sodobnejšo proizvodnjo kvalitetnih jekel. Drugo večjo naložbo pripravljajo proizvajalci in predelovalci aluminija.

Za proizvodnjo reprodukcijskih sredstev in industrijskih surovin bo potrebno v naslednjih petih letih vložiti okoli 29 milijard din, po cenah iz leta 1980. To je okoli 9 milijard dinarjev več kot v preteklem planskem obdobju. Potrebe organizacij združenega dela v teh dejavnostih so še vedno večje od možnosti. Za pridobivanje novih reprodukcijskih sredstev in surovin, ohranje-

vanje naravnih surovinskih virov in njihovo nadomeščanje s sekundarnimi surovinami moramo zato razviti nove pobude in akcije. Nemudoma moramo tudi zaostri odgovornost za reciklažo sekundarnih surovin in izboljšati organizacijo zbiranja, sortiranja in predelave uporabnih odpadkov. Glede tega so v dogovoru o temeljih družbenega plana Slovenije že opredeljene konkretne obveznosti.

V obdobju 1981—1985 bo povprečno letno rasla celotna koriščena energija v Sloveniji približno po enaki stopnji, kot načrtujemo rast družbenega proizvoda. Relativno hitreje bo rasla poraba električne energije, zemeljskega plina in premoga, znatno počasneje — okoli 1,2 % povprečno letno — tekoča goriva. Takšne odnose v porabi energije narekujejo nujne razvojne usmeritve na energetske področju: zmanjšati moramo namreč energetske uvozne odvisnosti, povečati izkoristek domačih virov energije, uvajati gradnje in postopke za racionalnejšo porabo energije. Uresničevali jih bomo z boljšim gospodarjenjem z energijo, z ukrepi ekonomske politike, cenami, v mnogo večjem obsegu kot doslej pa tudi z varčevanjem. Mnogi izračuni kažejo, da bi lahko z racionalnejšo porabo v najširšem smislu in varčevanjem prihranili do 25 % sedanje porabe.

V naslednjih letih moramo ne glede na možnosti prihrankov na tem področju zastaviti velike naloge. Do 1985. leta bo potrebno zgraditi 700 MW novih elektroenergetskih zmogljivosti, povečati vlaganja v sedanje premogovnike in ponovno odpreti nekatere prejšnje, dograditi magistralni plinovod, uresničiti program za pridobivanje zemeljskega plina še iz drugih tujih virov, pospešeno nadomeščati tekoča goriva s premogom povsod tam, kjer je to mogoče.

Predvsem pa bomo pospešili raziskave energetskih virov doma, v drugih republikah in avtonomnih pokrajinah in tudi v deželah v razvoju. V tem 5-letnem obdobju moramo dokončati raziskave nafte in zemeljskega plina v Pomurju, premoga v Zasavju, Velenju in drugod, urana na Žirovskem vrhu in še nekatere druge, ter pospešiti raziskave za pridobivanje novih virov energije (sonce, les itd.).

Med osnovne pospeševalnike nadaljnjega družbenega in gospodarskega napredka Slovenije sodi tudi skladnejši in racionalnejši razvoj prometa in zvez. V teh petih letih moramo znatno bolj povezati delo prometnih panog in pospešeno uvajati integralni transport. S tem bomo pospešili pretok blaga in zmanjševali delež transportnih stroškov v odhodkih gospodarstva. Z ekonomskimi in drugimi, tudi administrativnimi ukrepi, moramo res preusmeriti večji del tovora s cest na železnice v skladu s sprejetimi kriteriji za delitev dela v prometu. Zato imata v planu prednost tudi modernizacija in odpravljanje ozkih grl na železnici.

Zaradi manjših materialnih možnosti se pri razvijanju cestne infrastrukture usmerjamo na neodložljiva vzdrževalna dela, rekonstrukcije in modernizacije. Med večjimi novimi gradnjami imajo prednost že v prejšnjem obdobju začeti cestni odseki in odseki na cesti Bratstva in enotnosti. Sredi leta bomo začeli graditi avtomobilsko cesto Ljubljana—Naklo, ki bo v prvi etapi zgrajena dvopasovno. SR Slovenija bo lahko v sedanjih gospodarskih razmerah prevzela in uresničila meddržavni dogovor o gradnji karavanškega predora le, če se bodo republike in pokrajini dogovorile za dodatno zadolžitev v tujini, za delno kreditiranje tega vsejugoslovansko pomembnega projekta.

Za pospeševanje deviznega priliva s storitvami so načrtovani nadaljnji razvoj Luke Koper, redna obnova in modernizacija ladjevja Splošne plovbe Piran in letališkega parka Inex-Adria aviopromet.

Tovarišice in tovariši! Ena od ključnih nalog gospodarskega razvoja Slovenije v tem srednjeročnem obdobju je večja in stabilna kmetijska proizvodnja. Zboljšanje preskrbe s hrano in kmetijskimi surovinami bo zagotavljalo boljše rezultate tudi na drugih področjih gospodarstva. Predlog plana predvideva, da bomo v petih letih povečali kritje naših potreb po hrani nad 85% v 1985. letu, kar je ob upoštevanju rasti porabe hrane bistveno več kot doslej. Manjkajoči del hrane, zlasti pšenice, koruze, svinjskega mesa, olja in sladkorja bomo zagotavljali z dolgoročnim sodelovanjem z organizacijami združenega dela v drugih republikah in v AP Vojvodini.

Ena najpomembnejših nalog je povečati tehnološko sodobno, višje produktivno in tržno usmerjeno rastlinsko proizvodnjo, predvsem pšenice in sladkorne pese.

Največji del dohodka v kmetijstvu pa bo tudi v tem srednjeročnem obdobju dajala živinoreja. Za razvoj govedoreje moramo predvsem učinkoviteje izrabiti travnike, tudi opuščene, zlasti v hribovitem svetu, saj načrtujemo dokajšnje povečanje osnovnega živinskega fonda.

Usmerjeno in stabilno kmetijsko proizvodnjo bomo zagotavljali z znatno večjimi vlaganji na to področje. Večjo vlogo pri usmerjanju tržne proizvodnje in vlaganjih morajo dobiti samoupravni skladi za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane.

Večje rezultate v kmetijstvu bomo lahko dosegali predvsem z usposabljanjem sedanjih kmetijskih zemljišč za racionalnejšo proizvodnjo, s pridobivanjem novih obdelovalnih zemljišč in z odločno ustavitvijo nadaljnje lastniške in posestne drobitve zemlje. V tem obdobju moramo meliorirati in zaokrožiti okoli 20 000 ha družbenih in zasebnih njivskih površin. Z uresničevanjem dogovorjene zemljiške politike, davčno politiko in drugimi ukrepi moramo zagotoviti, da obdelovalna zemlja ne glede na lastništvo ne bo ostajala neobdelana in da bo dajala vsaj povprečen hektarski donos ter dohodek. Še letos moramo sprejeti ustrezne ukrepe, da bomo preprečili nadaljnje spreminjanje obdelovalne zemlje v gradbene in druge namene, ne da bi zagotovili njeno popolno nadomestitev.

Večji tržni pridelek hrane in kmetijskih surovin moramo dobivati predvsem v družbeni proizvodnji. Ta mora postati nosilec akcije za intenziviranje celotne kmetijske proizvodnje in tudi organizator združevanja kmetov, med njimi in tudi z delavci celotnega združenega dela, s tem pa temeljni pospeševalnik razvoja socialističnih samoupravnih proizvodnih in družbeno-ekonomskih odnosov v našem kmetijstvu. V naslednjih letih moramo razviti in širše uveljaviti najrazličnejše oblike podružbljanja proizvodnje v obliki kmetijskega združenja, kooperacije z družbenimi organizacijami in drugimi.

Le ekonomsko motivirano in dolgoročno vključevanje kmetov v tako organizirano in družbeno povezano kmetijstvo bo zagotovilo večjo in cenejšo proizvodnjo, večji dohodek in njihov, na delu, samoupravnih pravicah in obveznostih zasnovan stabilnejši družbenoekonomski položaj.

Glede na lanske izkušnje na tržišču moramo v prihodnjem srednjeročnem obdobju podvojiti sedanje blagovne rezerve. Te moramo ustvarjati v združenem delu, v večjih središčih, občinah, republikah in zvezi. To bo celota, ki bo na podlagi dolgoročnejših bilanc zagotavljala stabilnejšo preskrbo,

umirjala cene in njihovo odvisnost od cenovnih nihanj na mednarodnem trgu. Prednost bodo imele rezerve hrane, reprodukcijskih sredstev in naftnih derivatov.

V začetku novega srednjeročnega obdobja začnemo uveljavljati nov sistem določanja in družbenega nadzora nad cenami. Nov zakon je pomemben člen v dograjevanju celotnega družbenoekonomskega sistema in ureja eno najbolj zapletenih in občutljivih področij. Dosledno moramo povsod uveljaviti nov sistem, saj bo s tem bolj kot doslej omogočeno graditi dolgoročno politiko cen, delovanje ekonomskih zakonitosti, povečana bosta vpliv in odgovornost delavcev v združenem delu pri uresničevanju kriterijev in meril v organizacijah združenega dela, med njimi in v skupnostih za cene in zmanjšane bodo potrebe po večkrat škodljivih administrativnih posegih. To bi prispevalo k bolj umirjeni rasti cen in zniževanju inflacijske stopnje.

Uveljavljanje kvalitetnih dejavnikov gospodarjenja, večji dohodek in večja produktivnost dela bodo omogočali, da se bo v naslednjih letih kljub počasnejšemu razvoju nadalje zboljševal življenjski standard delovnih ljudi in občanov, tako osebni kot družbeni. Še naprej moramo namenjati posebno pozornost nadaljnji gradnji stanovanj. Predvidevamo, da bo v petih letih zgrajenih 65 tisoč družbenih in zasebnih stanovanj.

Tovarišice in tovariši! Med družbenimi dejavnostmi dajemo zaradi pomena in vpliva na prestrukturiranje gospodarskih dejavnosti največ prednosti usmerjenemu izobraževanju in raziskovalnemu delu.

V tem obdobju mora v praksi v polni meri zaživeti usmerjeno izobraževanje. Predvsem moramo sedaj v skladu s potrebami združenega dela in celotne družbe pripraviti usklajene vzgojnoizobraževalne programe. Povečati je potrebno obseg izobraževanja za proizvodne usmeritve in tako ustvarjati kadrovske možnosti za prestrukturiranje gospodarstva, (od sedanjih 58 : 42 moramo v teh letih doseči razmerje 70 : 30 v korist proizvodnega dela). Usmerjenemu izobraževanju je potrebno dati prednost tudi v razvoju šolske mreže. Bistveno pa moramo preseči njegovo dosedanjo razdrobljenost in zaprtost. V večji meri moramo uveljaviti tudi izobraževanje ob in med delom, več pozornosti nameniti izobraževalni dejavnosti v samoupravnih organizacijah in skupnostih in jih uveljaviti kot stalen način izpopolnjevanja strokovne izobrazbe in razvijanja delovnih zmožnosti delavcev in delovnih ljudi. Pri tem je osrednjega pomena dosledno uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov svobodne menjave dela in delegatskih razmerij v usmerjenem izobraževanju, zlasti v posebnih izobraževalnih skupnostih, ki omogočajo, da delavci in združeno delo neposredno prevzamejo odgovornost za to izobraževanje, njegovo vsebino, obseg in izvajanje.

V osnovnem šolstvu bodo prizadevanja usmerjena predvsem v nadaljnji razvoj celodnevne šole. Ta bi morala biti do 1985. leta zagotovljena za najmanj enkrat več otrok kot sedaj, ko jih je v celodnevni šoli okoli 10 odstotkov. Hkrati jo moramo vsebinsko dograjevati tako, da se bo prilagajala različnim možnostim in potrebam svojega okolja, pritegnila k neposrednemu delu z mladino starše in druge občane, društva in družbene organizacije, še posebej pa delavce in strokovnjake iz organizacij združenega dela.

Organizirani nosilci raziskovalnega dela se morajo v tem srednjeročnem obdobju usmeriti na raziskovalna področja, od katerih je odvisno učinkovito uresničevanje dolgoročnih družbenih, ekonomskih in tehnoloških razvojnih ciljev v Sloveniji. V planih raziskovalnih dejavnosti morajo imeti prednost

programi za neposredne potrebe združenega dela s področja energetike, obdelovalnih sistemov in proizvodnje, kibernetike, elektronike in avtomatike ter razvoja kmetijske proizvodnje. Večjo podporo morajo imeti programi za nekatere posebne družbene potrebe na področjih, ki so temelj nacionalne samobitnosti, in programi raziskovanja nadaljnjih poti družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema socialističnega samoupravljanja.

Vso pomoč moramo nuditi tudi učinkovitejšemu prenosu domačih znanj in pridobljenih raziskovalnih izsledkov nosilcem družbene in materialne proizvodnje. To lahko neposredno prispeva k dviganju produktivnosti in učinkovitosti družbenega dela, uspešnejšemu vključevanju v mednarodno delitev dela ter h krepitvi surovinske, tehnološke in ekonomske neodvisnosti.

Kulturne dejavnosti bodo v začetku tega srednjeročnega obdobja vsebinsko, samoupravno in organizacijsko uveljavljale novo kvaliteto in nove družbenoekonomske odnose v okvirih, ki so začrtani z zakonom o svobodni menjavi dela na tem področju. Vsebinska poglobitev samoupravnega odločanja o vprašanjih kulture, večja vloga neposrednih izvajalcev in svobodne menjave dela na vseh področjih morajo odstraniti težave, ki prečesto ovirajo ustvarjalno in umetniško tvornost mnogih kulturnih delavcev.

Tudi vnaprej moramo pospeševati živo, poklicno in ljubiteljsko kulturno ustvarjalnost. Rast ustvarjalnih moči, dosežkov in bolj razgibano kulturno življenje bodo omogočali, da bodo tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju zgrajeni ali obnovljeni številni kulturni domovi po vsej Sloveniji, posebej tudi dom Ivana Cankarja v Ljubljani.

V svobodni menjavi moramo razvijati tudi vsa področja telesnokulturne dejavnosti. Večjo veljavo mora dobiti množična telesna kultura, ki bolj neposredno pomaga razvijati in ohranjati delovne sposobnosti in zdravje ljudi.

V zdravstvenem varstvu moramo predvsem krepiti preventivno in osnovno zdravstveno varstvo, znotraj tega pa zlasti higiensko in epidemiološko službo in dejavnosti splošne medicine, medicine dela in splošnega ter mladinskega zobozdravstva. Z zdravljenjem in nego na domu ter drugimi cenejšimi oblikami zdravstvenega varstva bosta zmanjšana obseg in trajanje bolnišničnega zdravljenja. Dosledno moramo uresničevati dogovorjeno delitev dela med zdravstvenimi organizacijami in temu prilagoditi naložbe v kadre in opremo in šele nato v stavbe.

V socialnem varstvu moramo vse oblike pomoči in njihov obseg preveriti in jih zagotavljati tistim, ki jih dejansko potrebujejo, zlasti družinam, da bi na ta način izenačili razmere za varstvo, vzgojo in izobraževanje vseh otrok.

Širjenje organiziranega varstva in vzgoje predšolskih otrok moramo zagotoviti z racionalnejšimi gradnjami, z boljšim izrabljanjem sedanjih prostorov in kadrovskih zmogljivosti, varstvom v varstvenih družinah, povečanjem odgovornosti organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti za razvijanje in iskanje cenejših oblik varstva otrok. Večjo družbeno skrb moramo zagotavljati tudi borcem narodnoosvobodilne vojne, vojaškim invalidom, drugim vojnim udeležencem in družinam padlih borcev.

V pokojninskem in invalidskem zavarovanju moramo pripraviti in uveljaviti dopolnjeno sistemsko ureditev, da bodo na tem področju uveljavljeni odnosi na osnovah minulega dela. Pokojnine in invalidnine morajo bolj odražati prispevek in položaj delavcev v združenem delu, interese in solidarnost celotnega združenega dela in postati njegov sestavni del.

Tovarišice in tovariši delegati! Predlog družbenega plana je tudi na drugih področjih stabilizacijsko naravnani in usmerjen v kvalitetnejši družbeno-gospodarski razvoj.

Splošna poraba v republiki in občinah bo zaostajala za rastjo dohodka. Še naprej se bomo zavzemali za takšno rast splošne porabe tudi na ravni federacije. V republiki bo tudi skupnih negospodarskih naložb manj kot v preteklem srednjeročnem obdobju.

Pri zagotavljanju sredstev za skupne potrebe moramo dosledno uveljaviti načelo, da bodo vsi občani z davki, prispevki in taksami vzajemno prispevali k uresničevanju skupnih in splošnih družbenih potreb sorazmerno s svojim doseženim dohodkom in drugimi materialnimi možnostmi. Sistem oprostitev in olajšav bo uveljavljen le za temeljne razvojne usmeritve oziroma le za dejavnosti, ki so s planom opredeljene kot prednostne.

Povsod, na vseh ravneh moramo nadaljevati in pospešiti začeto aktivnost za zmanjšanje administrativnih opravil ter delavce preusmerjati v proizvodno delo. Prve ocene kažejo, da lahko z zmanjšanjem opravil, z racionalnejšim in učinkovitejšim delom ter boljšo organizacijo v sorazmerno kratkem času zmanjšamo število delavcev pri administrativnih opravilih v upravi, v temeljnih organizacijah združenega dela, v strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti, v krajevnih skupnostih do okoli 10 odstotkov.

Zgraditi moramo učinkovit, racionalen in celovit družbeni sistem informiranja, da bodo z manjšim administrativnim delom zagotovljeni podatki in informacije, ki jih bo mogoče hitro in učinkovito uporabiti na vseh ravneh odločanja delovnih ljudi. To delo moramo opreti na uvajanje mikroelektronike in telekomunikacijske tehnike v gospodarstvo in družbene službe, državno upravno, samoupravne interesne skupnosti.

V tem obdobju moramo še naprej krepiti družbeno samozaščito, varnost in splošno ljudsko obrambo kot sestavni in neločljivi del socialističnega samoupravnega razvoja in odločujočega položaja delovnih ljudi in občanov. Višjo stopnjo obrambne in samozaščitne pripravljenosti moramo doseči predvsem z nadaljnjim podružbljanjem obrambnih in varnostnih opravil in funkcij, z večjo množičnostjo v teh pripravah, z vsakodnevnim samozaščitnim delovanjem in obnašanjem, z učinkovitejšim obrambnim usposabljanjem delovnih ljudi in občanov.

V teritorialni obrambi bomo pospešili posodabljanje njenega oboroževanja in opreme. Povečati moramo usposabljanje in organiziranje delovnih ljudi in občanov za opravljanje nalog v narodni zaščiti in posebej v civilni zaščiti. Naravne ujme, požari in nesreče so samo lani v republiki povzročile za prek tri in pol milijarde dinarjev škode.

V predlogu družbenega plana je v skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja prvič bolj upoštevan tudi prostorski vidik. Sestavni del družbenega plana so karte, na katerih je pregled, stanje in vsebina prostorsko pomembnih nalog in predlogov samoupravnih sporazumov, dogovorov o temeljnih planov in drugih planskih aktov nosilcev planiranja.

Ker v mnogih občinah glede tega zaostajajo, je treba nujno pospešiti delo pri pripravi prostorskih delov srednjeročnih družbenih planov. Brez teh v srednjeročnih planih družbenega razvoja ni mogoče uveljaviti prostorske komponente. Plan tudi podpira učinkovitejše varstvo okolja, naravnih virov in vrednot, preprečevanje in odpravljanje onesnaženosti voda in zraka.

V tem obdobju bodo imele v prizadevanjih za skladnejši regionalni razvoj v Sloveniji prednost manj razvite krajevne skupnosti ob državni meji, sicer pa bo pospeševanje manj razvitih območij še bolj dosledno oprto na njihova lastna razvojna prizadevanja in na interese ter odgovornost celotnega združenega dela.

Slovensko združeno delo in gospodarstvo bosta v tem obdobju izpolnili 50% obveznost Slovenije za pospeševanje hitrejšega razvoja v gospodarsko manj razvitih republikah in avtonomne pokrajine Kosovo s samoupravnim združevanjem dela in sredstev z združenim delom teh republik in pokrajine. V republici že pripravljamo 15 konkretnih skupno dogovorjenih programov, razpravljamo pa še o okroglo 100 novih.

Tovarišice in tovariši delegati! Z današnjo razpravo zaokrožujemo daljšo in vsestransko razgibano aktivnost pri načrtovanju razvoja naše republike v srednjeročnem obdobju 1981—1985. S planom in drugimi spremljajočimi dokumenti smo si po samoupravni, demokratični poti zarisali na realnih materialnih možnostih zasnovano razvojno perspektivo. Sedanje zelo zaostrene gospodarske razmere niso nič kaj spodbudna popotnica družbenemu planu, niso ohrabrujoč začetek njegovega uresničevanja, marveč le drastično potrjujejo napovedi in ocene, da nas čakajo v tem srednjeročnem obdobju težke naloge. Vendar bodo optimistične napovedi za prihodnost in zaupanje v lastne sposobnosti trdna opora delavcem, delovnim ljudem in vsem dejavnikom organizirane socialistične zavesti v prizadevanjih za nadaljnjo krepitev socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in za uresničevanje skupne politike družbenega razvoja Slovenije.

Pri tem bomo uspešni, če bo vsak samoupravni, državni in politični dejavnik odgovorno in v celoti opravljal svoje, s temi dokumenti dogovorjene, prevzete in opredeljene obveznosti ter se pri tem opiral na voljo, interes in organizirano moč delovnih ljudi. Na tak način bomo tudi uspešno premagovali ovire, strpno in demokratično ter sproti usklajevali, pogosto tudi objektivno različne interese in stališča, odločno uresničevali planske usmeritve in sprejete naloge v družbenem razvoju, lažje, bolj pripravljeni in organizirani reagirali na dogajanja in gibanja v mednarodnih gospodarskih tokovih.

Tovarišice in tovariši delegati! V imenu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije predlagam, da sprejmete predlog družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje 1981—1985. Hvala.

Predsedujoči Emil Tomažič: Predsedniku Izvršnega sveta se zahvaljujemo za ekspoze.

Sedaj bomo poslušali še poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. Besedo ima tovariš Marko Bulc, vodja te delegacije. Prosim!

Marko Bulc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Po 14 dneh nepretrganega usklajevanja stališč skupščin socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin je naša delegacija izkoristila vaše pooblastilo in 17. marca v Zboru republik in pokrajin glasovala za sprejetje družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985.

Poročilo o poteku usklajevanja in o uveljavitvi pripomb Skupščine SR Slovenije vam je predloženo. Vaše je, da ocenite, kako smo opravili zaupano

nalogo, meni pa dovolite, da na kratko opozorim na prevzete obveznosti in na nemajhne dileme, ki jih je bilo potrebno preseči, da smo dosegli soglasje.

Delegacija je o poteku glasovanja pravzaprav že enkrat poročala. Na skupni seji odborov za družbenoekonomske odnose in odborov za finance vseh treh zborov smo povedali, kaj je usklajeno in razgrnili vprašanja, kjer se je usklajevanje zatikalo in razloge za to. Skupna ocena, kako preseči neuskla-jeno, je pomagala priti do soglasja.

Usklajevanje je potekalo v zahtevnih razmerah. Družbeni plan je moral izraziti povezanost ciljev in skupnih interesov. Namreč, le medsebojno pogo-jeni in odvisni cilji in interesi lahko dobijo realno podobo in se zlijejo v splošno hotenje za razvoj industrijsko modernejšega, ekonomsko učinkovitega, uravnoveženega in na samoupravnih osnovah vodenega gospodarstva in družbe.

Ekonomska stabilizacija je v zaostrenih razmerah, v katerih živimo, mo-rala postati osnovno vodilo, rdeča nit, ki povezuje vsa hotenja, ambicije in odnose pri delu, ukrepe in aktivnosti vseh nosilcev planiranja. In vendar, glede na interese, želje in navade to ni bilo lahko.

Še zelo prisotno administriranje, omejitve in podeljene pravice, ki iz njega izvirajo, je povzročalo, da so se kazali prenekateri interesi zamegljeno in načini reševanja zapleteni. Družbeni plan se je prvič sprejemal na osnovi dogovorov o temeljih plana, ki so zelo olajšali delo, hkrati pa zakovali vrsto rešitev, tako da jih ni bilo mogoče razviti naprej.

Zaradi vsega tega, so bila tako rekoč vsa bistvena vprašanja družbenega plana Jugoslavije predmet temeljite razprave, ocen in pojasnitev. Niso se predlagala samo stališča, temveč tudi, in predvsem argumenti. Do soglasja je, razen nekaterih izjem, prihajalo iz prepričanja in ne z glasovanjem. Vseh 300 pripomb skupščin republik in pokrajin je bilo na nek način razrešenih. Lahko se reče, da predstavlja sprejeti družbeni plan Jugoslavije glede na osnutek eno tretjino novih rešitev.

V bistvu so se vsa stališča in pripombe Skupščine SR Slovenije nanašala na štiri skupine vprašanj: na dosledno stabilizacijsko zasnovanost plana, na uresničevanje sitemskih rešitev in njihovem dograjevanju, na dosledno upo-rabo dogovorov o temeljih plana, na zahtevo po večji konkretnosti in opre-delitvi nosilcev posameznih nalog.

Ob zahtevi po večji stabilizacijski zasnovanosti, je delegaciji uspelo uve-ljaviti vse štiri pripombe.

Investicije. Nismo sicer uspeli v tem, da se stopnja rasti investicij zmanjša, čeprav smo dokumentirano prikazali, da znaša predvideni delež investicij v družbenem proizvodju Jugoslavije še okoli 39 %, namesto 35 %. Zvezni izvršni svet namreč naše argumentacije ni sprejel, ostalim delegacijam pa je bil znan podatek, da družbeni plani republik in pokrajin predvidevajo še za 21 % več investicij kot družbeni plan Jugoslavije.

Zato pa smo uspeli uveljaviti stališče, da morajo Zvezni izvršni svet in izvršni sveti republik in pokrajin do konca tega leta, torej do konca 1981. leta, določiti konkretne obveznosti v okviru predvidenih kvantifikacij, pred-videne proizvodne orientacije in strukturnih sprememb, na osnovi samo-upravnih sporazumov organizacij združenega dela o temeljih planov in real-nega dohodka. To pomeni zahtevo, da se konkretno opredeli, katera republika in pokrajina in koliko bo zagotovila novih kilovatnih ur električne energije, ton premoga, novih in moderniziranih rudnikov, ton jekla, hrane, magistralnih poti ali znotraj sebe ali z združevanjem dela in sredstev v drugih republikah.

Ob tem se bo pokazalo, katera investicijska predvidevanja so realna in katera ne. To je zagotovo ena najpomembnejših nalog. Njena izvršitev lahko zagotovi, da bo sprejeti plan postal še bolj stabilizacijski in bolj samoupravno zasnovan.

Amortizacija. Sprejet je naš predlog, da bodo stopnje minimalne amortizacije rasle hitreje od rasti družbenega proizvoda.

Izvoz — je vgrajen v plan kot ena osnovnih razvojnih komponent z materialno osnovo. Namreč, dobil je enako prednost kot energija in hrana in kot tak ima prednost pri izgradnji izvozne proizvodnje tako pri uporabi domače akumulacije kot pri tujih kreditih. Pri tem moram še posebej poudariti, da je po dolgih razpravah, prav glede na izvoz, v planu na novo opredeljen položaj predelovalne industrije. Družbeno skrb zanjo se namreč diferencira na tisto, ki bo izvozno orientirana in za katero ni omejitev, pač pa ugodnejši pogoji razvoja in ostalo predelovalno industrijo, kjer se bodo ustvarili pogoji, da se vlaganja občutno zmanjšajo.

Še nekaj bi rad poudaril. Namreč, če je izvoz tako rekoč izenačen s substitucijo uvoza, kar je v planu napisano, ta enačaj ni za vse enačaj. V planu je opredeljena proizvodnja blaga, ki se prednostno nadomešča, tako na primer deficitarne uvozne surovine in repromaterial, deli in sklopi v kovinsko predelovalni industriji, koncentradi v črni in barvasti metalurgiji, umetne mase, sintetična vlakna, farmacevtske surovine ter hrana, ki se še uvaža. Drugo pa ne.

Zvezni proračun. Uveljavljeno je stališče, da bo vsako leto rastle počasneje kot družbeni proizvod. Uporaba emisije zanj se bo zmanjševala, leta 1983 pa prenehala uporabljati.

Obseg negospodarskih investicij v okviru zveznega proračuna je zmanjšan od 2⁰/₀, kot je določeno v dogovorih o temeljih plana, na 1,5⁰/₀. Zahteva o ukinjanju avtomatizmov in proračunov pa ni uveljavljena, podprla nas je samo delegacija Vojvodine, zato smo z izjavo dali tudi brez tega soglasje k planu, vprašanje pa je ostalo rezervirano za razpravo o zakonu o financiranju federacije, ki ne bo ne lahka in ne kratka.

Glede sistemske zasnovanosti plana je delegacija v glavnem uveljavila pripombe, tako na področju kreditno-monetarne politike kot ekonomskih odnosov s tujino.

Kreditno-monetarna politika. Jasno je opredeljena preosnova kreditno-monetarne sistema, ki naj zagotovi združenemu delu odločanje s sredstvi v bankah in vpliv na politiko emisije. Opredeljena je stabilizacijska vloga kreditno-monetarne politike, še posebej mehanizmi, ki naj zagotove znatno zmanjšanje uporabe kratkoročnih sredstev za investicije. Podpora emisije je zagotovljena le hitrejšemu izvozu in proizvodnji osnovnih kmetijskih proizvodov in hrane. Opredeljena je posebna naloga, da se dogovorijo stabilni in dolgoročni izvori sredstev za izvoz opreme in ladij in izvajanje investicijskih del v tujini.

Selektivno kreditiranje iz emisije bo 1983. leta nadomeščeno z monetizacijo vrednostnih papirjev na osnovi izvirnih in družbeno verificiranih transakcij združenega dela.

Ekonomski odnosi s tujino. Konkretnih stališč glede plačilno in devizno bilančnih pozicij in njihovega opredeljevanja po deviznih tokovih, kar je bila slovenska zahteva, glede deviznega trga in novih odnosov pri zagotavljanju deviz za federacijo, nismo uspeli uveljaviti. Uveljavili smo le stališče,

da se vsa ta vprašanja do konca leta 1981 proučijo in pripravijo predlogi. Namreč, ostale delegacije in Zvezni izvršni svet so zahtevale tako predhodno temeljito proučitev. Pripombe glede izvoza so pravzaprav vse uveljavljene, prav tako tudi pripombe glede zadolževanja v tujini, kajti stopnja zadolženosti bo po predvidevanjih v planu leta 1985 znašala celo nekaj manj kot 20 %, kar je bila tudi naša zahteva. Ocenjujemo, da je sprejeto pomembno določilo, da se z blagovnim režimom ne bo omejeval uvoz blaga za dodelavo in predelavo za izvoz,

Pripomba Skupščine SR Slovenije, da je naloge v planu potrebno bolj konkretizirati in opredeliti nosilce, je v glavnem uveljavljena. V tretjem delu plana je konkretno opredeljenih 44 obveznosti in nalog, med njimi nekaj zelo pomembnih, poleg že navedenih na primer še, da mora Zvezni izvršni svet v sodelovanju z izvršnimi sveti republik in pokrajin v letu 1981 predložiti vse potrebne spremembe in dopolnitve sistemskih zakonov in sprejeti ustrezne podzakonske akte, da bi imeli delavci v organizacijah združenega dela čimprej opredeljene družbene odnose, v katerih bodo uresničevali družbeni plan. Tu je tudi naloga, da se na temelju izkušenj začasnega sistema o zagotavljanju deviz za nafto, derivate in koks, veljavnega za leto 1981, še v tem letu opredeli sistem odnosov do leta 1985. Hkrati je potrebno sprejeti tudi dogovor o konceptiji dolgoročnega razvoja energetike, do julija letos pa 5-letno energetsko bilanco. Že v marcu letos pa je Zvezni izvršni svet dolžan predložiti kriterije, razpored pravic in obseg zadolževanja v tujini za obdobje 1981—1985 za poseben dogovor republik in pokrajin, kajti teh določil plan ne vsebuje. Do julija letos mora tudi Zvezni izvršni svet v sodelovanju z izvršnimi sveti republik in pokrajin sprejeti poseben dogovor oziroma program, ki naj po načelu kontinuiranega planiranja zagotovi izvajanje plana in dogovorov o temeljih plana. In še bi lahko naštel, saj nisem prišel niti do polovice teh 44 obveznosti. Nekatero manjše naše pripombe ne omenjam, so pa navedene v poročilu, kako so usklajene.

Naj končam. Dogovor o družbenem planu Jugoslavije pomeni zagotovo nov dokaz moči delegatskega sistema, dokaz, da se tudi o tako življenjskih vprašanjih kot je razvoj, ob različnih interesih, lahko dogovorimo o skupnem, prioritetenem, za vse in vsakogar.

Seveda dogovor o planu še ne pomeni njegovo izvršitev, ki bo težji del naloge, vendar dobro zastavljen plan pomeni velik del opravljenega dela.

In če osnutek plana Jugoslavije ni bi dovolj skladen z osnutkom družbenega plana Slovenije, menim, da se lahko reče, da je predlog družbenega plana Slovenije skladen s sprejetim družbenim planom Jugoslavije. V osnovi so v okviru prednosti v Jugoslaviji opredeljene posamezne razvojne prednosti v Sloveniji. Oba plana sta torej skladna, kot je to pravkar ugotovil predsednik Izvršnega sveta, tovariš Zemljarič. Konkretizacije, ki bodo temu še sledile, pa bodo to zagotovo še bolj potrdile.

Dovolite mi na koncu, da predlagam, da odobrite delo delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije pri usklajevanju in sprejetju družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985. Hvala.

Predsednik Emil Tomažič: Hvala lepa, tovariš Bulc.

S tem zaključujem skupno zasedanje vseh treh zborov. Zbori nadaljujejo z delom na ločenih sejah. Hvala lepa.

(Zasedanje je bilo končano ob 10.45.)

Zasedanje 7. aprila 1981

Predsedovala: Tina Tomlje,
predsednica Družbenopolitičnega zbora

Pričetek zasedanja ob 9.30.

Predsedujoča Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! Pričejam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Na skupnem zasedanju bomo poslušali uvodno obrazložitev podpredsednika Izvršnega sveta tovariša Jožeta Florjančiča o realizaciji resolucije v prvih dveh mesecih letošnjega leta in predlogu Izvršnega sveta za ukrepe na tem področju. Besedo ima tovariš Jože Florjančič.

Jože Florjančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo 25. marca sprejeli predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, smo se vsi zavedali, da bo njegovo uresničevanje v marsičem odvisno od tega, kako bomo v prvem letu novega planskega obdobja uresničevali usmeritve, ki smo jih zapisali v ta in druge dokumente. Gospodarska gibanja ob vstopu v novo srednjeročno obdobje kažejo, da motnje v proizvodnji in reprodukcijskih tokovih ter močne inflatorne tendence, ki med drugim v marsičem razvrednotijo delovne napore in rezultate dela ter znižujejo življenjski standard delovnih ljudi in občanov, lahko ogrozijo uresničevanje začrtane ekonomske politike za leto 1981.

Zato je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije menil, da je potrebna takojšnja odločna akcija vseh odgovornih dejavnikov za zaustavitev negativnih tendenc v sedanjem razvoju. Predlagani ukrepi imajo namen te tendence zaustaviti ali pa vsaj omiliti njihovo negativno delovanje, tako da bi gospodarska gibanja sledila usmeritvam resolucije za letošnje leto. Ker se zavedamo, da je obdobje dveh oziroma treh mesecev kratko za dolgoročnejše ocene določenih tendenc, je predloženo gradivo v nekaterih delih nedorečeno. V tej uvodni obrazložitvi zato dajemo še nekatere dodatne informacije, ugotovitve in stališča.

Že ob pripravah resolucije za leto 1981 smo glede na probleme v dosežanem razvoju in glede na gospodarski položaj v svetu ocenjevali, da bodo

gospodarske razmere zaostrene in možnosti za rast proizvodnje omejene. Zato je za leto 1981 predvidena 2,5-odstotna rast družbenega proizvoda, kar je za naše razmere sorazmerno nizko. Če pa upoštevamo zahteve po prilagajanju strukture kvalitetnejšemu razvoju in primerjavo z razvitimi državami, pa je takšna rast sorazmerno dinamična. Gibanja na začetku leta potrjujejo, da bo doseganje takšne rasti zelo zahtevna naloga. Njeno uresničevanje bo odvisno predvsem od izvoza, ki pa je bil na začetku leta pod predvidevanji.

Ekonomske spodbude za izvoz, ki so bile rezultat sprememb tečaja dinarja in ukrepov za pospeševanje izvoza v republiki, so pretežno izčrpane zaradi hitreje rasti cen na domačem tržišču. Ob nizkem izvozu so možnosti uvoza manjše od predvidenih. Pomanjkanje in neenakomerna oskrba z reprodukcijskim materialom iz uvoza pa je ob slabi oskrbi iz domačih virov drugi osnovni vzrok za zmanjšanje proizvodnje.

Proizvodnja blaga za široko potrošnjo je bila v prvih dveh mesecih za 3 odstotke nižja kot v enakem obdobju lanskega leta, proizvodnja reprodukcijskega materiala za 1,2 odstotka nižja, proizvodnja sredstev za delo pa je bila višja za 1,3 odstotka.

Predhodne ocene za mesec marec kažejo na ugodnejše gibanje industrijske proizvodnje, pa tudi izvoza. Skupni obseg industrijske proizvodnje v prvih treh mesecih letos v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zaostaja za 0,7 odstotka, kar v primerjavi z zaostajanjem v prvih dveh mesecih, ko je bila ta 1,4 odstotka, kaže na pomembno izboljšanje. Po oceni je bil obseg celotne industrijske proizvodnje v marcu 1981 v primerjavi z njenim povprečjem v prvih treh mesecih preteklega leta večji za 8 odstotkov.

Zaostrene razmere gospodarjenja najbolj vplivajo na proizvodnjo blaga za široko potrošnjo, zlasti tisto, ki je usmerjena pretežno na domače tržišče, obenem pa še vedno odvisna od uvoza surovin in reprodukcijskega materiala. Domače povpraševanje je glede na možnosti proizvodnje kljub zmanjšanju v globalu še vedno visoko, kar je med drugim omogočalo hitro rast cen in prenašanje visokih stroškov zaradi slabega gospodarjenja na končne porabnike. Sicer pa zmanjšano povpraševanje že vpliva na preusmeritve v nekaterih organizacijah združenega dela. Najnovejši ukrepi Zveznega izvršnega sveta za omejitev potrošniških posojil pa bodo še naprej zmanjševali domače povpraševanje.

Porast proizvodnje sredstev za delo ne zadovoljuje domačega povpraševanja. Ob omejenih možnostih za uvoz opreme bi lahko proizvodnja domače opreme v veliki meri zapolnila zahteve po manjkajoči opremi, vendar pa se v to prepočasi vključuje, otežuje jo tudi pomanjkanje reprodukcijskega materiala, zlasti iz uvoza.

Izvršni svet je zato sprejel pobudo, da v Socialistični republiki Sloveniji pripravimo družbeni dogovor za ustrežnejše kreditiranje prodaje, predvsem opreme po naročilu.

Rast cen v prvih dveh mesecih letos presega običajno sezonsko naraščanje cen v tem času. Ob nadaljevanju takih tendenc bi v letu 1981 znatno presegle resolucijske okvire, kakor tudi rast cen iz preteklega leta. Pri tem bi se še nadalje zaostrovali problemi v zvezi z realnim upadanjem osebnih dohodkov in socialne varnosti delavcev in občanov, zlasti tistih z najnižjimi osebnimi prejemki. Le-te je zlasti prizadela visoka rast cen osnovnih življenjskih potrebščin, ki jih praviloma ni mogoče nadomestiti z drugimi dobrinami. Podatki za mesec marec potrjujejo oceno v informaciji, da se rast cen nekoliko

umirja. Tako so cene industrijskih proizvodov v mesecu marcu v primerjavi s februarjem porasle za 1,2 odstotka, cene življenjskih potrebščin pa za 2,8 odstotka. Kljub temu je porast cen v prvih treh mesecih letos v primerjavi z decembrom lani še vedno zelo visok in dosega pri cenah industrijskih proizvodov 19,8 odstotka, pri cenah življenjskih potrebščin pa 14,4 odstotka.

Tendence oživljanja proizvodnje ter bolj umirjeno naraščanje cen ob povečanju osebnih dohodkov v skladu s sprejetimi usmeritvami bi, po naši oceni, s ponovno oživitvijo izvoza odpirale realne možnosti za doseganje obsega, strukture in kvalitete letošnjega razvoja. To pa pomeni, da široka družbenopolitična aktivnost in sprejeti ekonomski ukrepi na začetku letošnjega leta dajejo pozitivne rezultate in krepijo zaupanje v moč sistema socialističnega samoupravljanja.

Gibanja zunanjetrgovinske menjave, značilna za leto 1980, posebej pa za lansko drugo polletje, se v letu 1981 ne nadaljujejo. Obseg menjave je nižji kar bo vplivalo tudi na uresničevanje projekcije devizno-bilančnega in plačilno-bilančnega položaja SR Slovenije v enotni projekciji devizne in plačilne bilance SFR Jugoslavije za leto 1981.

V obdobju od 1. 1. 1981 do 16. 3. 1981 smo v celotni menjavi pri izvozu blaga izvršili 84,8-odstotne obveznosti, pri čemer pa smo izkoristili 65,8-odstotne možnosti uvoza. Še neugodnejše je stanje na konvertibilnem področju, kjer smo izvršili 78 odstotkov izvozne obveznosti in izkoristili 70 odstotkov uvoznih možnosti. Izvozno obveznost na klirinško področje smo presegli za 15,5 odstotka ob tem, da smo izkoristili le 53 odstotkov uvoznih možnosti.

Po najnovejših podatkih Zveznega zavoda za statistiko so gibanja ekonomskih odnosov s tujino v mesecu marcu ugodnejša, predvsem v smislu povečanega obsega celotnega poslovanja v ekonomskih odnosih s tujino. Tako je celotna menjava SR Slovenije v mesecu marcu na sektorju izvoza porasla za 32,9 odstotka in na sektorju uvoza za 64,9 odstotka za lanski marec. V prvih treh mesecih letošnjega leta pa smo dosegli 97,1 odstotka izvoza na lanskoletno obdobje oziroma smo dosegli 86 odstotkov uvoza na lansko isto obdobje, pokritje pa smo imeli v prvih treh mesecih v letu 1980 64,5 odstotka uvoza z izvozom, v letošnjih prvih treh mesecih pa 72,8 odstotka pokritja uvoza z izvozom.

Ob teh gibanjih je stopnja pokritja uvoza z izvozom vendarle višja od lanske. Lani smo v celotni menjavi s tujino z izvozom pokrivali 84,8 odstotka uvoza, na konvertibili za 72 odstotka. Letos pa je stopnja pokritja, kot sem dejal, v celotni menjavi za prve tri mesece 72,8 odstotka, za konvertibilno področje pa je podatek do 16. marca 1981 73,5 odstotka. Čeprav je to pokritje nižje od doseženega v lanskem drugem polletju, to dokazuje veliko odgovornost organizacij združenega dela in delavcev v njih za lastni devizno-bilančni položaj, s tem pa tudi devizno-bilančni položaj SR Slovenije in SFR Jugoslavije.

Ti podatki kažejo, da povečujemo izvoz v socialistične države in zmanjšujemo izvoz v zahodne razvite države, medtem ko so pri uvozu gibanja ravno nasprotna.

V menjavi z deželami v razvoju letos povečujemo uvoz in izvoz, s tem da so izvozni rezultati ugodnejši.

Projekcija plačilno-bilančnega položaja oziroma devizno-bilančnega položaja SR Slovenije za leto 1981 v celoti zelo omejuje možnosti uvoza blaga.

Samoupravna interesna skupnost SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino pri razporejanju uvoza po posameznih namenih zaradi tega ni mogla realizirati usmeritve iz letošnje resolucije, po kateri naj bi se uvoz reprodukcijskega materiala povečal realno za 3 %. Ob občutnem znižanju možnega uvoza opreme in blaga široke potrošnje (nominalno za 32 % oziroma 35 %) je uspelo zagotoviti le 5 % nominalno večji uvoz reprodukcijskega materiala, kar pa je za 6 % realno manj kot lani.

Iz doslej navedenih podatkov bi izhajalo, da v okvirih plačilno-bilančnega oziroma devizno-bilančnega položaja SR Slovenije ne bi bilo mogoče v celoti zagotoviti nemotene proizvodnje in izvoza, obenem pa dokončati že začete investicijske objekte in objekte za povečano proizvodnjo za izvoz. Edina možnost za razrešitev te problematike je dodatno povečanje izvoza blaga in storitev predvsem na konvertibilno področje.

Na seji skupščine Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino 31. marca 1981 so bili sprejeti usklajeni plani ekonomskih odnosov s tujino temeljnih organizacij združenega dela za leto 1981. V tem okviru so organizacije združenega dela sporazumno opredelile delež deviz, s katerimi bodo v skladu s svojimi usklajenimi plani razpolagale za lastno porabo, ter del ustvarjenih deviz, ki jih bodo samoupravno združevale z drugimi organizacijami združenega dela. In to v prvi vrsti za združevanje v tiste dejavnosti, za katere so članice Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino sporazumno določile, da so ključnega pomena za nemoteno proizvodnjo gospodarstva v celoti. Z uskladitvijo planov ekonomskih odnosov s tujino temeljnih organizacij združenega dela je bil storjen bistven napredek pri uveljavljanju sistema ekonomskih odnosov s tujino ter okrepljena vloga Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, v okviru katere njene članice sporazumno sprejemajo obveznosti za uresničevanje projekcije plačilno-bilančnega in devizno-bilančnega položaja SR Slovenije.

Naj vas ob tem spomnim, da je Izvršni svet odpravil vse odloke, ki so v lanskem drugem polletju urejali del odnosov na področju ekonomskih odnosov s tujino in drugo, da je v celotnem obdobju prvih treh mesecev letošnjega leta Narodna banka Slovenije normalno poslovala.

Za dodatno pospešitev izvoza na konvertibilno področje je v okviru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino že stekla razprava o povečanju izvoznih stimulacij. Sprememba samoupravnega sporazuma o pospeševanju deviznega priliva od izvoza blaga in storitev, ki bo predvidoma sprejeta do 15. aprila letos, predvideva povečanje stimulacij za izvoz v letu 1981 na konvertibilno področje za 5 poenov, kar pomeni približno 25% povečanje mase sredstev za te namene.

Posebej pereča je problematika uvoza opreme. Od 7 in pol milijarde dinarjev, kolikor znaša za SR Slovenijo možnost uvoza opreme po letošnji projekciji, smo iz preteklih let odobrenega uvoza prenesli za 6 milijard 694 milijonov dinarjev ali 89 % celotnih letošnjih možnosti. Zaradi tega je bila v Samoupravni interesni skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, skladno z določili resolucije, ponovno pretehtana upravičenost investicijskih odločitev ter na podlagi tega 31. 3. 1981 sprejet sklep, da je v letu 1981 možno realizirati od že sprejetih 6 milijard 694 milijonov dinarjev le 4 milijarde 713 milijonov dinarjev uvoza opreme, medtem ko se uvoz opreme v višini

milijarde 981 milijonov dinarjev prenese v leto 1982 oziroma stornira. Na istem zasedanju skupščine je bilo dogovorjeno, da je zato potrebno temeljito presoditi novo investicijsko odločitev. Komisija Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino za uvoz opreme bo obravnavala vsak zahtevek za uvoz opreme, čigar vrednost je višja od enega milijona dinarjev ter ga odobravala le v skladu z naslednjimi merili:

— izvozna usmerjenost proizvodnje in storitev na trajnejših osnovah, ki zagotavlja znaten pozitiven plačilno-bilančni učinek;

— uvoz opreme za dokončanje izvozno usmerjenih proizvodnih investicij;

— uvoz opreme za proizvodnjo energije, hrane ter nujne opreme za potrebe zdravstva;

— uvoz opreme, ki ne zahteva dodatnega uvoza reprodukcijskega materiala, kar bi vplivalo na zmanjšanje neto deviznega učinka.

Glede na sprejete sklepe Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in opravljeno temeljito selekcijo uvoza opreme ocenjujemo, da ni potrebno nadaljevati z administrativno prepovedjo uvoza opreme.

Na področju ekonomskih odnosov s tujino je zelo pomemben pretok deviz. Zavzemamo se za čim hitrejšo oživitev delovanja deviznega trga na novih, širših osnovah. Podlaga za kroženje deviz morajo biti predvsem samoupravne povezave organizacij združenega dela ne glede na republiške in pokrajinske meje oziroma projekcije. S tem bi preprečili dosedanja zapiranja v republike in avtonomne pokrajine ter krepili povezanost organizacij združenega dela na celotnem območju Jugoslavije.

Planiranje uvoza ter deviznih prilivov kakor tudi uvoza in deviznih odливov je izhodišče za obveznosti organizacij združenega dela na področju ekonomskih odnosov s tujino in podlaga za samoupravno plansko usmerjanje pretoka deviz med njimi. Na ta način bi presegli klasično pojmovanje deviznega trga. Cirkulacija deviz bi potekala na novih, z zakonom o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ter z zakonom o združenem delu skladnih temeljih, upoštevajoč pri tem, da so odnosi na področju deviznega sistema sestavni del odnosov v družbeni reprodukciji, zasnovani na samoupravljanju delavcev v združenem delu s sredstvi v družbeni lastnini. Tako predstavlja devizni trg ves organiziran promet deviz v državi na naslednjih treh temeljih:

1. Samoupravno povezovanje organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino, in to:

— pretok deviz na podlagi samoupravnih sporazumov, sklenjenih na enotnih osnovah po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino med organizacijami združenega dela iz vseh republik in avtonomnih pokrajin na enotnem jugoslovanskem trgu;

— združevanje deviz s samoupravnimi sporazumi znotraj interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino za prednostne namene (plačilo energetskih surovin, zdravil, farmacevtskih surovin, umetnih gnojil, reprodukcijskega materiala, za zaščitna sredstva v kmetijstvu, pokrivanje potreb družbenopolitičnih skupnosti itd.), kar je v letošnjem letu že uveljavljeno v samoupravnih interesnih skupnostih;

— združevanje deviz na podlagi samoupravnih sporazumov med samoupravnimi interesnimi skupnostmi za ekonomske odnose s tujino republik in avtonomnih pokrajin za skupne prednostne naloge in namene ali v okviru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino ali neposredno

med posameznimi samoupravnimi skupnostmi republik in avtonomnih pokrajin.

2. S samoupravnimi sporazumi o združitvi v temeljne in združene banke je potrebno določiti odgovornost poslovnih bank za zunanjo likvidnost svojih članic.

3. Opredeliti povezovanje, sodelovanje in solidarnost poslovnih bank na območju celotne Jugoslavije z aktivno vlogo Narodne banke Jugoslavije v okviru njenih pristojnosti in odgovornosti, določenih z zakonom o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Na ta način bi se tudi odprle možnosti za večji promet deviz na medbančnem sestanku med poslovnimi bankami ter med njimi in Narodno banko Jugoslavije.

Tako organizirano devizno tržišče z uveljavljenim samoupravnim planiranjem pri medsebojnim povezovanju bi bistveno okrepilo enotnost jugoslovskega trga ter medsebojno soodvisnost organizacij združenega dela. Preprečilo bi zapiranje v republike in avtonomni pokrajini, kar je v veliki meri posledica distribucije in mehanizma deviznih pravic ter sedanjega načina uresničevanja projekcij plačilno-bilančnih položajev republik in avtonomnih pokrajin.

Pri ustvarjanju skupnega prihodka in v njem skupnega deviznega priliva je odločilno samoupravno povezovanje s prevzemanjem ustreznega rizika v celotni reprodukcijski verigi. S tem se uresničuje tudi pomemben element stabilnosti cen s priznavanjem meril svetovne cene v vseh primerih, kjer so te primerjave povsem jasne in mogoče. V počasnem razvijanju in uveljavljanju teh določb sistema je tudi odgovor na vprašanje, zakaj nekateri izvažajo reprodukcijski material drugi pa isti reprodukcijski material uvažajo, pri čemer je na dlani, da »nekdo« vmes pobere svoj del zaslužka, včasih tudi tako, da ta reprodukcijski material niti ne preide državne meje. Očitno so tu pomembne rezerve pri ustvarjanju dohodka in velike možnosti za utrjevanje dohodkovnega proizvodnega sodelovanja organizacij združenega dela z območja celotne Jugoslavije na dolgoročnih in stabilnih osnovah.

Pri razvijanju ekonomskega sistema nasploh, pa tudi na sektorju ekonomskih odnosov s tujino ima pomembno vlogo kreditno-monetarna politika. Kljub ocenam o njeni neustreznosti ta tudi letos zadržuje v glavnem dosedanje namene in načine uporabe primarne emisije. Najnovejši predlogi so neselektivni, saj z izboljšanjem pogojev kreditiranja izvoza in kmetijske proizvodnje, kar je bilo sicer dogovorjeno v dogovoru o temeljnih družbenega plana SFR Jugoslavije za obdobje 1981—1985, izenačujejo tudi kreditiranje vseh ostalih 30 namenov, s čimer se pomembno zožuje prostor za uvedbo monetizacije vrednostnih papirjev s selektivnim obeležjem. To bo, po našem mnenju, povzročilo neupravičen porast ali pa zahteve za nadaljnji porast denarne mase, nadaljnje utrjevanje monopolnega položaja nekaterih proizvajalcev na domačem trgu in s tem neugodne posledice tudi na področju politike cen.

Zastoj v industrijski proizvodnji v začetku leta 1981 kaže med drugim na nekatere globlje vzroke. Pri tem je treba na prvo mestoj postaviti zatečeno strukturo gospodarstva, zlasti industrije. Značilnost te strukture, izgrajevane v preteklosti v razmerah visoke konjunktore na domačem trgu, je velika uvozna odvisnost predvsem glede surovin reprodukcijskega materiala pa tudi opreme. Poslabšani pogoji mednarodne menjave kot posledica zlasti naraščajočih cen nafte in njenih derivatov oziroma vseh energetskih surovin ob hkratnem relativno počasnem usmerjanju domače proizvodnje v izvoz zmanj-

šujejo možnosti zagotavljanja glede na izgrajene zmogljivosti zadostnih količin surovin in reprodukcijskega materiala iz uvoza. Izvozna usmeritev domačih proizvajalcev surovin in reprodukcijskega materiala zaradi višjih izvoznih cen ter potreb po devizah takšno stanje še poslabšuje, kar ima nedvomno vpliv na znižanje industrijske proizvodnje doma.

Ob zmanjševanju industrijske proizvodnje na začetku leta se ponovno soočamo s pojavi zapiranja v ozke meje bodisi republik in celo občin, ki prekinjajo obstoječe reprodukcijske tokove. Še vedno niso v celoti zaživela načela zakona o združenem delu in zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki v ospredje postavljata dohodkovno povezovanje ter združevanje dela in sredstev. Izsiljevanje dobav s predplačili, devizno participacijo in podobno povzroča z narodno-gospodarskega vidika nedvomno veliko škodo, čeprav se z ozkega podjetniškega vidika morda zdi najprimernejša in edina možna rešitev za odpravo bremen preteklosti. Izvršni sveti republik in pokrajin so se v februarju dogovorili za odločno ukrepanje proti takim pojavom. Zato je teh pojavov manj, niso pa še povsem izginili.

Te in podobne pojave, ki so delno tudi posledica neusklajenega razvoja v preteklosti, bomo preprečili le z odločno družbeno akcijo ter sporazumevanjem v celotnem združenem delu.

V Izvršnem svetu posvečamo veliko pozornost kmetijski proizvodnji in še zlasti pripravam za realizacijo spomladanske setve, o čemer smo vas obvestili s posebno informacijo. Izredno neugodne vremenske razmere, ki so onemogočile izvedbo kvalitetne jesenske setve, neusklajena cenovna politika v živinoreji na območju vse države, pretežno kratkoročni kupoprodajni odnosi pri že sicer zelo visoki odvisnosti oskrbe z živinsko krmo na žitorodnih območjih v državi in slaba povezanost v reprodukcijskih verigah, so ključni razlogi neugodnih gibanj v kmetijski proizvodnji.

Da bo mo odpravili te vzroke, je potrebna aktivnost vseh odgovornih nosilcev izvedbe planov proizvodnje hrane v letošnjem letu. Trenutno teče široka akcija za spomladansko setev, s katero naj bi nadomestili izpad pri jesenski setvi. Z zagotovitvijo potrebnih deviznih sredstev za uvoz manjkajočih količin mineralnih gnojil in zaščitnih sredstev, so bili zagotovljeni pogoji za povečanje rastlinske in tudi živinorejske proizvodnje. Z družbenim planom smo opredelili, da je glavna naloga povečanje produktivnosti na vseh razpoložljivih proizvodnih potencialih v kmetijstvu.

Izvedba te akcije je v veliki meri odvisna od uresničitve s planom zastavljenega sistema in obsega intervencij v kmetijski proizvodnji. Zato je v občinah in republikah treba do konca aprila v skladu z zakonom o intervencijah v proizvodnji in porabi hrane ustanoviti samoupravne sklade za intervencijo v kmetijstvu. Izvršni svet bo Skupščini SR Slovenije še v aprilu predlagal način zagotovitve potrebnih sredstev. S tem bo porabnikom in proizvajalcem hrane omogočeno, da bodo lahko v okviru samoupravnih skladov za intervencije predlagali potrebne ukrepe na področju intenzifikacije proizvodnje in infrastrukturnih naložb za drugo polletje tega leta.

Posebej pomembna je zagotovitev učinkovitejše zaščite in obdelave vseh razpoložljivih kmetijskih zemljišč. Na podlagi dopolnitve zakona o kmetijskih zemljiščih bodo občine lahko še pravočasno sprejele in izvajale potrebne ukrepe za zagotovitev boljše zaščite zemlje in rabe kmetijskih površin že letos.

Da bi učvrstili vezi v reprodukcijski verigi proizvodnje mesa, ki so bile prekinjene zaradi razlik v cenah med posameznimi proizvodnimi območji,

morajo nosilci planiranja, zlasti pa temeljne organizacije združenega dela, temeljne organizacije kooperantov in temeljne zadružne organizacije v kmetijstvu skupaj z živinorejsko poslovno skupnostjo zagotoviti spoštovanje sprejete politike cen in še zlasti družbenoekonomskih odnosov med proizvodnjo, predelavo in porabo. Kljub opredeljeni politiki v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 o nujni uskladitvi kapacitet živinorejske proizvodnje in klavno-predelovalne industrije, se srečujemo z izrazito lokalističnimi tendencami v nekaterih občinah oziroma sredinah ter nadaljevanjem kratkoročnih kupoprodajnih odnosov. Zato se Izvršni svet zavzema za odločno družbeno akcijo, za izvedbo s planom predvidenega usklajevanja, ki je pogoj za ureditev dohodkovnih odnosov ter stabilne proizvodnje in enakomerne preskrbe v SR Sloveniji.

Splošno združenje kmetijstva, živilske industrije in prehrane in Zadružna zveza Slovenije morata poskrbeti za manjkajoče količine krme pri reji prašičev in perutnine, ki lani niso bile dogovorjene v potrebnih količinah. Da bi se izognili letošnjim težavam, sta skupaj s temeljnimi bankami že začela akcijo za vnaprejšnje naročilo in tekoče financiranje proizvodnje na območjih zunaj republike.

V okviru republike pa je v teku akcija usklajevanja letnih planov proizvodnje s potrebami živilske industrije oziroma oskrbe s hrano. V okviru možnosti bo usklajevanje planov izvedeno že za proizvodnjo v tem letu, kar doslej že ugodno poteka pri proizvodnji in predelavi sladkorne pese. To je zastavljeno tudi pri proizvodnji in oskrbi s krompirjem.

Globalna in strukturna neskladja so poleg že navedenih vzrokov za doseženo visoko rast cen v začetku letošnjega leta poglavitni spodbujevalec inflacije. Povečanje industrijske proizvodnje v smeri večje strukturne usklajenosti je zato bistveni pogoj za zaustavitev oziroma zmanjšanje rasti cen v okviru, opredeljene z resolucijo in dogovori o politiki cen v letu 1981. Na naraščanje cen v letošnjem letu vpliva tudi nerazčlenjenost meril za oblikovanje cen iz zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen. Posledica tega je različno tolmačenje teh meril v združenem delu in oblikovanje cen, ki so v nasprotju s sprejeto ekonomsko politiko pa tudi s samim zakonom.

S tem v zvezi se že izvajajo ustrezne aktivnosti proti neupravičenemu povečevanju cen v okviru Republiške skupnosti za cene, Gospodarske zbornice Slovenije in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. V skladu s poročilom o stanju in nalogah na področju cen, ki ga je Izvršni svet predložil Skupščini v sredini februarja, se je začel postopek proučevanja cen, ki so bile zvišane po 31. decembru 1980. Neupravičena povečanja cen, ki so v nasprotju z zakoni in politiko cen, bodo vrnjena v dogovorjene okvire. Izvršni svet bo v skrajnem primeru na predlog Republiške skupnosti za cene uvedel neposredno kontrolo cen.

Poudariti pa moramo, da samo z ukrepi skupnosti za cene in organi tržnih inšpekcij ne bo mogoče dolgoročneje zavirati rasti cen. Predvsem bo treba posvetiti več pozornosti razmeram na trgu. Za njihovo ureditev je Zvezni izvršni svet pred dnevi sprejel nekatere ukrepe, kot so odprava potrošniških posojil za nekatere proizvode. Pri nekaterih je povečal delež lastne udeležbe, kar naj bi pripomoglo k skladnejšemu razmerju med ponudbo in povpraševanjem. V takšnih razmerah bodo organizacije združenega dela morale končno uvideti, da problemov svojega položaja ne bodo mogle reševati izključno s povečevanjem cen, temveč v prvi vrsti s tesnejšim in dolgoroč-

nejšim povezovanjem in prevzemanjem skupnih obveznosti pri reševanju problemov znotraj reprodukcijskih verig. To je predvsem naloga splošnih združenj gospodarskih zbornic, ki morajo povečati svojo aktivnost na tem področju. Enostransko in visoko povečanje cen, ne da bi pri tem upoštevali razmere in medsebojne razmere v cenah znotraj reprodukcijske verige ter nespoštovanje sprejete politike cen, je v nasprotju z novim sistemom cen in ne prispeva k politiki ekonomske stabilizacije, temveč širi nered na tem področju, ki ima za posledico slabljenje materialnega in socialnega položaja delovnih ljudi.

Zaostrene razmere gospodarjenja v začetku 1981. leta zmanjšujejo možnosti zaposlovanja novih delavcev, v združenem delu pa se zmanjšuje obseg prostih del in opravil. To se odraža v bolj umirjenih tokovih zaposlovanja v prvih dveh mesecih letos. Konec januarja je bilo v združenem delu SR Slovenije zaposlenh 774,37 delavcev, kar je celo za 0,3 odstotka manj kot decembra lani in samo 0,6 % več kot v januarju lani. Število nezaposlenih delavcev se v tem obdobju ni bistveno povečalo — v absolutnem številu je za okoli 2000 več nezaposlenih delavcev kakor pred letom dni.

Napovedi o potrebah po novih delavcih, ki so jih organizacije združenega dela sporočile skupnostim za zaposlovanje, kažejo, da se še naprej nekoliko zaostrujejo možnosti za zaposlovanje. Po teh podatkih je za približno $\frac{1}{3}$ manj prostih del in opravil za pripravnike, konec leta pa je bilo tudi samo nekaj čez 6000 prostih delovnih mest v primerjavi z 11 000, kolikor jih je bilo še v prvem polletju lani.

Izvršni svet je v informaciji opozoril na nevezdržnost nadaljnega zadrževanja visokega obsega dopolnilnega in nadurnega dela. Družbeno akcijo, začeto pred leti, je potrebno odločno nadaljevati. Delovni ljudje in občani upravičeno negodujejo nad zaslužkarstvom, ki nastaja na tej osnovi, ob tem pa se mladim zmanjšujejo možnosti za zaposlovanje.

Ustvarjati je potrebno boljše pogoje za zaposlovanje mladih kadrov, ki prihajajo iz šol, po drugi strani pa morajo organizacije združenega dela s svojo štipendijsko politiko zagotoviti izobraževanje v skladu s svojimi kadrovske potrebe.

Poostrene razmere poslovanja in prenesene obveznosti iz preteklih investicijskih odločitev v novo srednjeročno obdobje letos bistveno vplivajo na obseg in strukturo sredstev za nove investicije.

Za prva dva meseca letos je značilno močno upadanje investicijske aktivnosti, ki se je pojavilo že v letu 1980. Izplačila za investicije — z izjemo investicij v stanovanjsko dejavnost — nominalno ne dosegajo obsega iz prvih dveh mesecev preteklega leta. V gospodarstvu so izplačila za investicije nominalno nižja za 2,7 %. Višja so le v industriji in rudarstvu, v kmetijstvu in gozdarstvu in vodnem gospodarstvu, nižja pa v gradbeništvu, prometu in zvezah in trgovini.

V prvih dveh mesecih so glede na enako obdobje lani izplačila za investicije v negospodarstvu porasle za 26,5 %. Ta porast gre skoraj v celoti na račun stanovanjske dejavnosti, kjer so se izplačila povečala kar za 71 %.

Podatki o izplačilih za investicije v osnovna sredstva v prvih dveh mesecih letos še ne omogočajo ocenjevanja investicijske aktivnosti v posameznih dejavnostih, vendar pa, upoštevajoč tudi gibanja v letu 1980, lahko navedemo nekatere značilnosti:

V industriji se investicijska aktivnost zmanjšuje že od prvih mesecev leta 1980. Finančne obveznosti investorjev za dokončanje investicij iz preteklih let so največje ravno na področju industrije. Glede na zahtevo iz resolucije tako za leto 1980 kot 1981 za prednostno usmerjanje razpoložljivih sredstev bank v dokončanje že začelih objektov so bile možnosti začetenja gradnje novih objektov zelo zmanjšane.

Izrazito je zmanjševanje investicij v gradbeništvu, ki se jim je letos pridružilo še upadanje investicij na področju komunalne dejavnosti.

Nadaljuje se relativno visok obseg investicij v kmetijstvu.

Nominalna izplačila za investicije na področju stanovanjske dejavnosti so v prvih dveh mesecih letos, kot sem dejal, zadržana na visoki ravni iz lanskega leta, realna gibanja pa kažejo znake stagnacije, kar pomeni, da je vpliv porasta cen na tem področju zelo močan.

Glede na letošnje omejene možnosti investiranja bo potrebno pri vseh nosilcih investicijskih odločitev dosledno upoštevati kriterije prestrukturiranja, kot smo jih opredelili v dogovoru o temeljih plana 1981—1985, tako da bo učinek vloženega dinarja večji kot doslej.

Te kriterije je treba upoštevati tako pri dokončanju začelih investicij, kot pri odločitvah za nove, kar pomeni prestrukturiranje sedanje gospodarske sestave. Podrobnejše opredeljevanje kriterijev kasni, ker kasni tudi sprejem sporazumov in planov v bankah.

Visoka rast cen v minulem letu je vplivala tudi na poslovne rezultate organizacij združenega dela v gospodarstvu. Podatki iz zaključnih računov kažejo, da je kljub sorazmerno nizkemu količinskemu povečanju industrijske proizvodnje — za 2,6 % — celotni prihodek porasel za 34,4 %, dohodek pa za 31,5 %. Skladno z usmeritvami dogovora o razporejanju dohodka v letu 1980 smo dosegli ugodne premike v razporejanju dohodka. Akumulacija je porasla za 68,1 %, tako da se je njen delež v dohodku povečal od 13,1 v letu 1979 na 16,8 v letu 1980. Ob tem je potrebno poudariti nerealnost izkazane vrednosti amortizacije. Čisti osebni dohodki in sredstva skupne porabe delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela so porasla za 22,8 % in znaša njihov delež v dohodku 41 % v primerjavi s 43,9 odstotka v letu 1979. Obveznosti za skupno in splošno porabo iz dohodka in osebnih dohodkov so porasle za 25,6 odstotka, njihov delež v dohodku pa se je zmanjšal od 21 % v letu 1979 na 20,1 v letu 1980.

Precej so porasle druge obveznosti iz dohodka, med katerimi velja poudariti obresti za kredite. Porasle so za 40,6 %, njihov delež v dohodku pa se je povečal od 6 % v letu 1979 na 6,5 v letu 1980.

Ugodni premiki pri razporejanju dohodka v korist akumulacije so skoraj v celoti rezultat znižanja deleža sredstev za osebne dohodke. Po drugi strani moramo tudi na prvi pogled velik porast akumulacije in sredstev za reprodukcijo ocenjevati v luči visokega porasta cen v zadnjem času, ki znižuje realno vrednost teh sredstev. Dejansko razpoložljiva sredstva so manjša, saj so obremenjena še z raznimi, že sprejetimi obveznostmi — združevanje oziroma posojila za razvoj dejavnosti posebnega pomena v republiki, posojilo skladu federacije, zapadle anuitete, ki še niso plačane in anuitete, ki bodo zapadle v letu 1981. Tako na primer organizacije združenega dela gospodarstva kot celota razpolagajo le s približno 60 % sredstev za reprodukcijo, drugo pa je že tako ali drugače angažirano za odplačilo anuitet za pretekle razvojne

odločitve organizacij združenega dela in druge obveznosti. Takšno razmerje je v nekaterih panogah, na primer v prometu, še slabše.

Kreditni odnos še vedno prevladuje v sistemu financiranja razširjene reprodukcije. To potrjuje podatek, da se je delež obresti za kredite v razporejenem dohodku organizacij združenega dela v gospodarstvu v letih 1978, 1979 in 1980 stalno povečeval od 5,7 % na 6 % oziroma 6,5 %. Po drugi strani tudi struktura virov poslovnih sredstev dokazuje, da organizacije združenega dela v gospodarstvu financirajo svojo dejavnost pretežno s tujimi sredstvi, zlasti kreditnimi, kar je tudi posledica nerealne obrestne mere ob visoki stopnji inflacije.

Kreditni odnosi, še zlasti, če so krediti slabo izkoriščeni in ne prispevajo k povečanju proizvodnje dohodka, visoko obremenjujejo tekoče poslovanje organizacij združenega dela gospodarstva z odplačevanjem anuitet in obresti ter povzročajo med drugim tudi izgube v poslovanju.

Po zadnjih podatkih Službe družbenega knjigovodstva je v letu 1980 svoje poslovanje končalo z izgubo 152 organizacij združenega dela v skupnem znesku 1 milijarda 813 milijonov dinarjev, kar je za 33,3 % več od zneska izgub v letu 1979. 91 organizacij združenega dela je izgubo pokrilo že pred predložitvijo zaključnega računa. Nekrita izguba v 61 organizacijah združenega dela, ki zaposlujejo 10 200 delavcev, znaša milijardo 278 milijonov dinarjev ali 14,7 % več kot leta 1979. Zelo se je povečala izguba zaradi nekritih porabljenih sredstev, in sicer za 290 %.

80 odstotkov celotne izgube je v industriji in znaša milijardo 551 milijonov dinarjev. Od tega v industriji cementa 242 milijonov dinarjev, proizvodnji avtomobilov 211 milijonov dinarjev, proizvodnji kemikalij 153 milijonov dinarjev v dejavnosti klanja živine in predelave mesa 145 milijonov dinarjev, v pridobivanju premoga 136 milijonov dinarjev, v proizvodnji tehnične keramike 122 milijonov dinarjev, v proizvodnji hladilnih agregatov 109 milijonov dinarjev in tako naprej. Okoli 10 odstotkov celotnih izgub je v gradbeništvu visoke gradnje, in sicer 174 milijonov dinarjev.

Ugotavljamo, da se v zadnjih letih med večjimi organizacijami združenega dela, ki svoje izgube ne morejo pokriti iz lastnih sredstev, pojavljajo večinoma iste organizacije združenega dela: Salonit Anhovo, INA-Nafta Lendava, Tomos Koper, Železarna Štore — tozd Tovarna traktorjev, ABC Pomurka — Mesna industrija, Hmezad — Celjska mesna industrija, Rudnik svinca in topilnica — tozd Rudarski obrati Mežica.

Poleg teh so leto 1980 zaključile z izgubo tudi nekatere večje organizacije združenega dela kot Cimos, Gradbeno industrijsko podjetje Gradis — tozd Gradbena enota Koper ter nekateri premogovniki.

Zavzemamo se za učinkovito saniranje izgub v gospodarstvu. Odobranje novih kreditov za saniranje trenutnega položaja bo samo poslabševalo tako stanje teh organizacij združenega dela kot tudi celotnega gospodarstva. Po oceni Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in nekaterih poslovnih bank, smo na ta način v SR Sloveniji v preteklosti odobrili najmanj za 2 milijardi dinarjev kreditnih obveznosti, ki realno niso in ne bodo izterljive.

S primerno družbeno akcijo je potrebno razrešiti nekatere temeljne vzroke izgub v posameznih poslovnih obdobjih in njihovo večletno kopičenje v nekaterih dejavnostih. V prvi vrsti morajo biti naporji za racionalizacijo poslovanja, dvig produktivnosti in drugi ukrepi v samih organizacijah združenega dela. Izgube, ki so posledica politike cen energije, surovin in repro-

dukcijskih materialov v večjem obsegu, bo potrebno popraviti s primernim prilagajanjem na načelih novega zakona o cenah. Neskladnost virov družbenih sredstev, s katerimi gospodarijo organizacije zaradi pretežnega deleža kreditov z neustrezno ročnostjo in drugimi kreditnimi pogoji, bo potrebno v sanacijskem postopku uskladiti in izboljšati glede na obrestno mero in roke vračila, ali pa jih delno ali v celoti odpisati. Na ta način se je treba izogniti nenormalnemu pritisku na oblikovanje cen, ki je posledica pretežkih kreditnih pogojev. To velja posebej za organizacije združenega dela z visoko kapitalno intenzivnostjo.

Kadar so izgube posledica neprimernih investicijskih odločitev oziroma strukturnih sprememb trajnejšega značaja, bo potrebno čimprej odločno ukrepati z likvidacijo stare proizvodnje ter odpisom nastalih izgub. Razpoložljiva osnovna sredstva pa kaže vključiti v tržno sposobno proizvodnjo. To je najbolj učinkovit ukrep za zagotavljanje stabilnega položaja in perspektive delavcev v takih organizacijah združenega dela.

Zvezni izvršni svet je predlagal Skupščini SFR Jugoslavije po hitrem postopku sprejem zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sanaciji in prenehanju organizacij združenega dela. Predlaga podaljšanje veljavnosti nekaterih členov zakona oziroma omogoča pristojnim republiškim in pokrajinskim organom, da lahko v upravičenih primerih v posameznih organizacijah združenega dela, kljub ugotovljeni izgubi bodisi za posamezno časovno razdobje ali za celotno leto, odobravajo višja izplačila osebnih dohodkov, kot jih sedaj določa zakon.

Za letos smo na področju osebnih dohodkov sprejeli kot osnovno družbeno-ekonomsko usmeritev ohranjanje njihove realne vrednosti. Zato so cene življenjskih potrebščin pomembno področje, kjer bodo predvsem potrebni učinkoviti ukrepi. Doseženo povečanje življenjskih stroškov v preteklem letu je, ob z resolucijo usklajenem zaostajanju rasti sredstev za osebne dohodke za rastjo dohodka, imelo za posledico znižanje kupne moči osebnih dohodkov in s tem znižanje življenjskega standarda.

Dogovor o izvajanju politike cen, proizvodov in storitev v SR Sloveniji v letu 1981, sprejet 23. 3. 1981, predvideva za eno petino nižji porast drobno-prodajnih cen kot lani oziroma za 24 odstotkov. Težo takšne zadolžitve najboljše nakazujejo podatki o povečanju življenjskih stroškov v začetku letošnjega leta. Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije bo torej odvisno od učinkovitosti ukrepov na področju cen in oskrbe tržišča. Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije pa je tudi osnovna predpostavka za uresničevanje načela delitve po delu. Kajti le v večjem realnem dohodku, ki je dosežen z večjo produktivnostjo dela in z boljšim gospodarjenjem, so možnosti za ohranitev in povečanje realnih osebnih dohodkov. To pa je druga družbeno-ekonomska usmeritev, ki smo jo sprejeli za tekoče leto. Zato ne more biti le stopnja povečanja dohodka zaradi povečanja cen proizvodov osnova za povečanje osebnih dohodkov. To morajo biti tudi učinki delovnih prispevkov, ki smo jih opredelili v dogovoru o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981. Zato bomo pri delitvi sredstev za osebne dohodke vedno upoštevali opravljeno delo in dosežene delovne rezultate, kajti osebni dohodek je in ostane ekonomska, ne pa socialna kategorija.

Četudi se je realna kupna moč osebnega dohodka v preteklem letu znižala, to ne pomeni, da imamo nizek življenjski standard glede na obseg družbenega proizvoda, ki ga dosegamo. Menimo, da bi se morali vsi družbeni

dejavniki zavzemati za doseganje boljših delovnih rezultatov in poslovanja, ker so le-ti osnova za povečanje osebnega in družbenega standarda. Vsak delavec se je lahko lani in letos prepričal, da brez povečanja blagovnih skladov, to se pravi proizvodnje, večji kupni skladi pomenijo le povečanje cen.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva so se povprečni osebni dohodki v letošnjih prvih dveh mesecih povečali v primerjavi s povprečjem preteklega leta za 16 odstotkov. To je tako kot pri povečanju življenjskih stroškov visoko dosežena stopnja rasti. Kot nesprejemljivo smo pri tem označili povečanje osebnih dohodkov z enakimi odstotki na osnovi avtomatičnega usklajevanja rasti osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov. Podatki o osebnih dohodkih kažejo dokajšnje razpore, tako da ni mogoče govoriti o uravnalovki. Kaže pa, da se pojavlja uravnalovka v okviru istih dohodkovnih skupin, to je med delom in nedelom.

Zato ostaja med pomembnimi nalogami, v katere naj bi se v večji meri vključili tudi poslovodni organi, dograditev objektivnih meril za delitev osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela. Zagotavljanje socialne varnosti delavcem z nizkimi dohodki na člana gospodinjstva pa je uresničitev solidarnosti, ki je možna in izvedljiva le v neposrednih okoljih, kjer delavci živijo, to je v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih.

Letošnji porast cen, zlasti v januarju, je prizadel življenjski standard delovnih ljudi in občanov, zlasti tistih z najnižjimi osebnimi dohodki. Izvršni svet je v sodelovanju z Republiškim svetom Zveze sindikatov Slovenije spodbudil aktivnosti v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti za uresničevanje materialne in socialne varnosti delavcev. Glavni poudarek je dan takojšnji zaustavitvi padca realne vrednosti osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev, delovnih ljudi in občanov, pri katerih nagla rast življenjskih stroškov najbolj vpliva na njihov življenjski standard. S tem v zvezi je bil že sprejet odlok o povečanju najmanjšega osebnega dohodka na 5100 dinarjev za normalni delovni učinek v polnem delovnem času.

V Izvršnem svetu menimo, da z ukrepi za zaščito življenjske ravni nikakor ne smemo zanikati osnovnih principov, da so delo in rezultati dela temeljno merilo za zagotavljanje osebnega standarda in socialne varnosti delavcev. Pospešiti bo treba proces ustreznega vrednotenja proizvodnega dela in dela v težjih razmerah ter ustvarjalnega dela, kar je sicer naloga iz redukcije za letošnje leto.

Povečan je mejni znesek pokojnin, s čimer je bistveno razširjen krog upravičencev varstvenega dodatka. Do 10. junija 1981 pa bo sprejet tudi sklep o medletni valorizaciji pokojnin, postopek pa je že sprožen.

Dosledno je potrebno izvesti podpisovanje samoupravnih sporazumov o štipendiranju v organizacijah združenega dela ter uskladiti obračunavanje in izplačila štipendij s temi sporazumi ter sklepi skupne komisije podpisnic z dne 24. marca letos. Strokovne službe skupnosti za zaposlovanje tudi pospešeno obveščajo vse organizacije združenega dela in izplačujejo štipendije iz združenih sredstev. Zaradi velikega števila štipendistov pa to počasneje teče za kadrovske štipendije v organizacijah združenega dela. V okviru naših pristojnosti smo tudi: priporočili vsem srednjim šolam, da pomagajo tistim svojim učencem, ki še niso prejeli povečanih štipendij, tako da z neposrednimi stiki z njihovimi štipenditorji sodelujejo pri urejanju teh problemov; priporočili vsem posebnim izobraževalnim skupnostim, da obravnavajo razpisane štipendije za leto 1981/82 in dosežejo, da tisti, ki še niso razpisali štipendij

oziroma so jih glede na opredeljene kadrovske potrebe v svojih planih razpisali premalo, to čimprej storijo, saj je to pomemben dejavnik usmerjanja učencev za letošnji vpis; dali pobudo, da podpisniki družbenega dogovora o štipendiranju v republiki obravnavajo politiko štipendiranja in položaj štipendistov glede na potrebno povečanje števila štipendij in sredstev zanje ter težave pri zaposlovanju štipendistov.

Cene oskrbnin v domovih za učence, ki obsegajo stroške stanovanja in hrane (brez amortizacije in investicijskega vzdrževanja) ter brez stroškov za vzgojni program, je doslej usklajevala skupnost domov in so znašale februarja 1981 do 2950 dinarjev. S posebnimi izobraževalnimi skupnostmi je bil dosežen dogovor, da se preveri v domovih za učence struktura dosedanjih oskrbnin. V domovih za učence se morajo v svetih enakopravno uveljaviti učenci pri odločanju, da bi tudi z neposrednim angažiranjem pri razreševanju materialnih vprašanj, varčevanjem in lastnim delom preprečevali naraščanje oskrbnin. Ker je v večini primerov ustanovitelj doma za učence družbenopolitična skupnost, smo priporočili izvršnim svetom skupščin občin, da vse spremembe oskrbnin obravnavajo tudi občinske skupnosti za cene.

Dogovorjeno je, da bodo tudi študentski domovi po enotni metodologiji uskladili cene brez upoštevanja amortizacije in investicijskega vzdrževanja, za kar posebej zagotavljajo sredstva izobraževalne skupnosti. Problematiko gospodarjenja v študentskih domovih bodo obravnavali v organih upravljanja domov oziroma so jo že obravnavali, kjer v tripartitni sestavi enakopravno odločajo tudi študentje. Prav tako naj bi jo obravnavali tudi v svetih obeh univerz. V Izobraževalni skupnosti Slovenije pa proučujejo možnost določenega povečanja sredstev za investicijsko vzdrževanje tistih domov, ki so v zelo slabem stanju in možnosti za delno subvencioniranje oskrbnin v letu 1981.

Izobraževalna skupnost Slovenije bo obravnavala pobudo za enkratno subvencioniranje učbenikov za prvi letnik usmerjenega izobraževanja jeseni 1981.

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo je sprejel osnutek dopolnitve pravilnika o najvišjem možnem številu otrok v oddelkih za predšolsko vzgojo in varstvo, ki pomenijo zaostritev normativov. S tem je omogočeno, da vrtci v primerih, ko imajo na razpolago prostor in kadre, racionalneje organizirajo oddelke ter tako zmanjšajo pritisk na povečanje oskrbnin.

Socialno varnost bomo zagotovili tudi vsem tistim delovnim ljudem in občanom, ki si sami ne morejo zagotoviti ustreznih materialnih pogojev za življenje. Socialne korektive kot začasne ukrepe pa namenjamo predvsem v pomoč družinam, da bomo lahko na ta način ohranili dosednji življenjski standard. Posamezne samoupravne interesne skupnosti so že začele realizirati predloge za zagotovitev socialne varnosti družinam. Tako že pripravljajo uvedbo domicilne socialne zaščite družine. Proučujejo smotrnejše dodeljevanje družbenih denarnih pomoči za otroke, ki temelji na principu: večje denarne pomoči za otroke v tistih družinah, ki jih dejansko potrebujejo, in zmanjšati nerealno število dosedanjih prejemnikov te pomoči. Pripravlja pa se tudi pregled prejemnikov različnih družbenih denarnih pomoči, ki bo temeljil na ugotavljanju dejanskih življenjskih razmer in ne le na formalno izkazanih dohodkih. Za uveljavitev teh izhodišč bo potrebno predvsem večje aktiviranje temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

Zaradi sprememb v sistemu združevanja sredstev za samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti podatki o prilivu sredstev v prvih dveh mesecih za te namene niso primerljivi s prilivom v enakem obdobju lanskega leta, čeprav izkazujejo nižje zbiranje sredstev iz gospodarstva kot v lanskem letu. Podrobnejšo analizo priliva bo mogoče pripraviti šele na osnovi podatkov iz periodičnih obračunov temeljnih organizacij združenega dela za prvo trimesečje. To bo predvideno v maju, tako da bodo samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti te rezultate upoštevale ob pripravi aneksov k samoupravnim sporazumom o temeljih plana.

Splošna poraba v republiki se giblje v predvidenih okvirih, v občinah pa je nekoliko višja. Socialistična avtonomna pokrajina Vojvodina je predlagala v Zvezni skupščini zmanjšanje rasti proračunske porabe v vsej državi za 40 do 50 %. Na ta način bi po njihovem izračunu prihranili 21,2 oziroma 26,3 milijarde dinarjev. Združeno delo bi bilo razbremenjeno plačevanja dajatev, okrepila bi se njegovala reprodukcijska sposobnost in zmanjšal bi se pritisk na povečanje cen. V SR Sloveniji se pridružujemo temu predlogu in smo še za 2 % zmanjšali sprejete proračune ter predlagamo, da ta sredstva uporabljamo za kompenzacije proizvajalčevih cen nekaterih osnovnih živilskih proizvodov.

Ta predlog pomeni, da bodo v letu 1981 sredstva republiškega proračuna zaostajala za 52 % za rastjo dohodka oziroma bodo rasla 9 odstotnih točk počasneje od planirane rasti dohodka; sredstva občinskih proračunov pa bodo zaostajala v Sloveniji za 29 % oziroma za 6,5 odstotnih točk za rastjo dohodka. Zvezna resolucija pa opredeljuje, da morajo sredstva za splošno porabo v republikah in občinah zaostajati za rastjo dohodka za najmanj 5 odstotnih točk.

Glede na že doseženo visoko rast cen življenjskih potrebščin v januarju in februarju 1981 ter da se ublaži nadaljnje zniževanje življenjske ravni, predlaga Izvršni svet, da do septembra letos drobnoprodajne cene osnovnih živil (moka, kruh, olje, mleko) ostanejo nespremenjene, cene nekaterih vrst svežega mesa in sladkorja pa se le delno povečajo. Zato bodo izjemoma uvedene kompenzacije za pokrivanje proizvajalcem nastalih razlik v ceni. Sredstva za ta namen bodo zagotovljena prek samoupravnega sklada za intervencije v proizvodnji in porabi hrane v SR Sloveniji, tako predlagamo, in sicer iz naslednjih virov: 2 % sredstev družbenopolitičnih skupnosti, namenjenih za splošno porabo v letu 1981 v skupni višini 300 milijonov dinarjev; presežki prihodkov proračunov iz naslova davka na dohodek tozđ, ugotovljeni po zaključnih računih za leto 1980 in 1981 v višini okoli 150 milijonov dinarjev; del presežnih prihodkov proračunov občin v letu 1981 v višini 500 milijonov dinarjev.

Ocenjeni presežki proračunov občin v letu 1981 bodo okoli 800 milijonov dinarjev, kar pomeni, da občinam ostaja 300 milijonov dinarjev za delno pokrivanje razlik v ceni nekaterih vrst svežega mesa do 15. aprila letos. Ker so občinski proračuni po obsegu in virih sredstev zelo različni, bodo občine z aneksom k dogovoru o oblikovanju in usmerjanju splošne porabe v letu 1981 selektivno opredelile obveznosti posameznih občin.

Po zveznem dogovoru o izvajanju politike cen v letu 1981, v katerem smo se podpisniki dogovora zavzeli tudi za uvedbo omenjenih kompenzacij, je predviden dogovor republik in avtonomnih pokrajin o višini kompenzacij oziroma spremembah cen. Dogovarjanje še teče. Predlogi posameznih republik

in pokrajin se zelo razlikujejo glede na specifičnost razmer. Zato Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v tem trenutku ne more opredeliti potrebne višine kompenzacij, kot zgornjo mejo pa je v informaciji določil milijardo 450 milijonov dinarjev za kompenzacije do konca septembra 1981. V SR Sloveniji že veljajo kompenzacije za sveže konzumno mleko ter sveže meso. S takojšnjo zagotovitvijo sredstev iz virov, ki smo jih navedli, je mogoče zagotoviti približno 950 milijonov dinarjev, tako da bi bila potrebna sredstva za kompenzacije zagotovljena do meseca julija. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je že sprejel odlok o znižanju nekaterih postavk proračuna SR Slovenije v letu 1981, v okviru svoje pristojnosti, in to v višini 2 0/0, ter 150 milijonov dinarjev že namenil za kompenzacije. Izvršni svet bo v skladu z gibanjem cen teh osnovnih živilskih proizvodov, dogovorom republik in pokrajin ter obsegom porabe spremljal in obveščal Skupščino SR Slovenije in predlagal morebitne dodatne ukrepe.

Tovarišice in tovariši delegati! Že v informaciji, pa tudi v uvodni obrazložitvi na podlagi najnovjših podatkov Izvršni svet ocenjuje, da je, čeprav gibanja v prvih mesecih letos na posameznih področjih niso povsem v skladu z resolucijo, mogoče z ustrezno ekonomsko politiko in ukrepi v samoupravnih interesnih skupnostih in v združenem delu ter spremembo ravnanja na vseh ravneh v naslednjih mesecih gospodarskega gibanja tako izboljšati, da bi uresničili dogovorjene naloge in cilje in letu 1981. Zato menimo, da sedaj ni potrebno spreminjati določil resolucije in njenih izvedbenih aktov. Izvršni svet pa bo spremljal nadaljnje izvajanje resolucije in v poročilu o izvajanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 v letu 1981 podal oceno izvajanja predlaganih ukrepov, kakor tudi predloge in smeri nadaljnega ukrepanja.

Izvajanje posameznih nalog s strani nosilcev iz resolucije je v teku in ni večjih odstopanj od predvidenih rokov.

Potrebno pa je ugotoviti, da zaostajamo pri razvijanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, s katerimi bi na družbeno-lastninskih temeljih učinkoviteje premagovali sedanje težave na dolgoročnih osnovah. V tem okviru se zavzemamo za poostreno odgovornost nasploh, saj to od vseh nas zahtevajo razmere, v katerih se nahajamo.

Predlagam vam, da v tem smislu ocenjujete predložena gradiva za današnjo sejo, kot tudi naše opredelitve v uvodni besedi ter jih s kritično in ustvarjalno razpravo dopolnite in tako usmerite bodoče delo vašega Izvršnega sveta. Hvala lepa.

Predsedujoča Tina Tomlje: Zahvaljujem se tovarišu podpredsedniku Florjančiču za uvodno besedo in zaključujem skupno zasedanje ter prosim delegate Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, da se vrnejo v dvorano, kjer bodo nadaljevali s sejami.

(Skupno zasedanje je bilo zaključeno ob 10.30.)

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

- Banovec Tomaž 20, 22
Bauman Silva 151
Benedik Leopold 197
Bole Ana 15
Bratina Danilo 131
Brečko Miroslav 210
Brinšek Janko 221
But Branko 90
Car Viktor 81
Cvetko Franc 197
Debeljak Stanko 31
Dekleva Vitomir 45
De Lorenzi Neda 193
Fabjančič Mara 61, 67, 72
Farčnik-Mrvar Jožica 99
Florjačič Jože 143, 144, 218
Fortuna Lojze 116
Gabrovšek Jože 89, 119
Gantar Engelbert 22
Gaspari Edo 179
Godler Marija 102
Gračner Franc 85
Grad Franc 92
Grilj Ciril 140
Habe Ciril 10, 18, 28, 208
Herga Francka 23, 25, 142, 153, 167
Hrašovec Bogomir 76
Hren Tone 215
Jagodnik Teodor 87
Jaki Stanko 83, 102, 141, 185, 210, 212
Jan Jernej 144, 149
Jerman Jernej 194
Kastrevc Ivan 177, 188
Kejžar Leopold 165
Klemenčič Ivo 17
Klemenčič Vladimir 52
Klobčar Ivo 46
Klun Franc 112
Kočar Franc 26
Kolenc Marina 49
Košenina Ivan 190
Kovačič Franc 11
Krabonja Franc 166
Kragelj Franc 43
Kralj Boris 164, 166
Kralj Vlado 156
Krk Jože 192
Kužnik Jože 198
Leiner Rudolf 56
Lindič Majda 69
Maček Franc 27
Majer Tomislav 53
Mali Franc 202
Maljevič Jože 167
Marenk Ivo 57, 152, 159, 161, 162
Markovič Marjan 23
Merklin Ludvik 135
Miani Giorgio 96
Miklavčič Andrej 195, 203
Mlinar Jure 138
Mozetič Marjan 4
Muraus Janko 14, 124, 160
Nelec Franc 157
Noč Ernest 11
Novelli Roman 11
Osolnik Bogdan 173
Ošo Vladimir 81
Ovčar Vlado 218
Ovsenik Francka 202
Palfi Ladislav 190
Petkovšek Marija 205
Polak Franc 183
Ponikvar Igor 121
Pospiš Stanislav 101
Praznik Zdravko 39
Punčnik Avgust 125
Punčuh Franc 170
Punčuh Jože 88
Rakčevič Milena 95
Rakun Ivica 88, 91
Rau Ivan 78, 84, 90
Rupnik Miroslav 55, 58
Senegačnik Lojze 220
Sila Drago 133
Slapernik Anton 205, 211, 217
Srdoč Slobodan 142
Stanjko Dušan 53
Stare Dušan 35
Steiner Franc 156
Strle Jože 219
Šetinc Anica 59
Škraban Aleksander 71
Štempihar Olga 98
Šubic Dušan 82
Tadina Anton 48
Tomašič Emil 81, 203
Turk Jože 199
Ul Leopold 50
Urbas Franc 201
Varju Imre 141
Veselko Rudi 13
Vičar Franc 7, 28, 41, 115
Vidic Miran 192
Volčanšek Stojan 90
Zelenšek Ivan 63, 69, 74, 126, 131, 148,
164, 194
Žuran Martin 158

Zbor občin

- Arsenjuk Janez 325
 Bah Vinko 253
 Banovec Tomaž 242
 Bonajo Alenka 379
 Božič Igor 336
 Brdnik Vinko 234
 Cegljar Alojz 233
 Černej Saša 272, 276
 Dular Uroš 318, 354, 355
 Florjančič Jože 302
 Gale Edvard 310
 Gaspari Milan 261, 282
 Godina Franc 271, 273, 275
 Godler Marija 296
 Gorenc Silvo 230, 248, 261, 382, 387
 Gornjec Jože 272
 Grad Franc 292
 Habe Ciril 367
 Hervol Franc 302
 Horvat Mitja 282, 314
 Humer Jože 392
 Jan-Blažič Mirjam 320
 Jančar Mira 324, 345
 Jurjevič Miro 267
 Kapus Jože 340
 Kejžar Polde 352
 Kipa Tomo 364
 Klemenčič Vladimir 347
 Kotnik Ludvik 316
 Kump Franc 224
 Logar Josip 331
 Lunder Franjo 277, 301, 303
 Makovec Stojan 238
 Manfreda Jože 269
 Markovič Marjan 239, 382
 Meštrov Majda 268
 Mihajlovič Nada 287, 330, 346
 Mlakar Rudi 370
 Oven Jože 371
 Perko Srečko 252, 253, 312
 Perlič Zvonko 328
 Plut Ciril 264, 273, 289
 Podlesek Angelca 380
 Polanič Slavko 283, 350, 375
 Potočnik dr. Miha 243
 Praznik Zdravko 227, 249
 Pregl Živko 264
 Prus Anton 339
 Pucelj Alojz 373
 Pučnik Janko 372, 393
 Rajer Jernej 253
 Rau Ivan 284, 288
 Rebernik Janko 281, 301, 303
 Renčelj Stanko 274, 341, 346
 Rihar Dora 235, 241
 Rihteršič Leopold 323
 Robida Slavica 327, 345
 Roter Rado 361
 Samsa Leopold 256
 Selšek Cvetka 391
 Slatinšek Jože 372
 Škarabot Davorin 338, 353, 380, 390
 Škraban Aleksander 308, 351, 391
 Špacapan Fedor 370
 Štirn Tatjana 327
 Tratnik Silvo 378
 Trebežnik Marjan 250
 Valenčak Franc 265, 271
 Varga Ciril 335
 Veršec Miloš 365
 Vidic Miro 371
 Vlahović Andrija 332, 346
 Vraničar Marko 368, 387
 Vrviščar Franc 322
 Wohinz Miha 388
 Zaplotnik Janez 236, 243
 Žigon Žarko 358
 Žnidaršič Ivica 377
 Žorga Aljoša 270

Družbenopolitični zbor

- Bačić Geza 421
 Blaha Tilka 478, 495, 501
 Božič Jože 486
 Bulc Marko 402, 490
 Gavez Stane 425
 Globačnik Jože 397, 407, 410, 420, 454
 Gošnik Miro 436, 442
 Janžič Vlado 427
 Krašovec dr. Tone 414, 418, 443, 464
 Kropivnik Rudi 470
 Marolt Jože 488
 Mlinarič Srečko 459
 Naglost Majda 404
 Najdič Dušan 495
 Pacek Jože 431
 Polič Zoran 467
 Prosenc Miloš 451, 462, 483
 Pucer Dino 417
 Repar Stane 419
 Samar Milivoj 395, 417, 429, 475, 490
 Seliger Drago 481
 Simič Marjan 492
 Stopar Viktor 451
 Šinigoj Dušan 500
 Škufca Franc 408
 Šuštar Emil 400, 425, 499
 Toš Peter 434, 440, 441, 446
 Ude dr. Lojze 444
 Uršič Igor 425
 Varga Aleksander 417, 418
 Vrbnjak Angelca 474
 Ževart Janko 422, 439

Skupno zasedanje
Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Bulc Marko 527
Florjančič Jože 531
Klemenčič Vladimir 505

Strle Jože 511
Zemljarič Janez 514

Sekretariat Skupščine SRS
dokumentacija

VSEBINA

Zbor združenega dela

52. seja — 18. februarja 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 3
Govornik:
Marjan Mozetič 4

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 52. seje Zbora združenega dela 4
2. Odobritev zapisnika 51. seje Zbora združenega dela 6
3. Osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 6
Govorniki:
Franc Vičar 7
Ciril Habe 10
Ernest Noč 11
Roman Novelli 11
Franc Kovačič 11
Rudi Veselko 13
Janko Muraus 14
Ana Bole 15
Ivo Klemenčič 17
Ciril Habe 18
4. Osnutek zakona o pogojih za opravljanje gospodarskih dejavnosti organizacij združenega dela v prosti coni 20
5. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov, z družbenim dogovorom 20
Govornika:
Tomaž Banovec 20
Engelbert Gantar 22
Tomaž Banovec 22
6. Osnutek zakona o kritju tečajnih razlik, nastalih pri bankah v letu 1980 na podlagi spremembe tečaja dinarja in na podlagi tekočega deviznega poslovanja bank 22

Govornik:	
Francka Herga	23
7. Osnutek odloka o določanju strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel SR Črno goro v letu 1979	23
Govornika:	
Marjan Markovič	23
Francka Herga	25
8. Osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od 1981. do 1985. leta	25
9. Predlog statuta Republiške skupnosti za cene in obravnava poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o stanju in nalogah na področju cen	25
Govornika:	
Franc Kočar	26
Franc Maček	27
10. Statut Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani	28
11. Nadaljevanje razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985	28
Govornika:	
Franc Vičar	28
Ciril Habe	28
12. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje	30
— sklep o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok	30
13. Predlogi in vprašanja delegatov	31
Govornik:	
Stanko Debeljak	31
14. Obravnava gradiva ESA 668	32

53. seja — 25. marca 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	34
Govornik:	
Dušan Stare	35

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 53. seje Zbora združenega dela	36
2. Odobritev zapisnika 52. seje Zbora združenega dela	36
3. Osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije	37
4. Predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985	38
Govorniki:	
Zdravko Praznik:	39
Franc Vičar	41
Franc Kragelj	43
Vitimir Dekleva	45
Ivo Klobčar	46
Anton Tadina	48
Marina Kolenc	49
Leopold Ul	50
Vladimir Klemenčič	52
Dušan Stanjko	53
Tomislav Majer	53
Miroslav Rupnik	55
5. Osnutek zakona o investicijskih vlaganjih Socialistične republike Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985	56
Govornik:	
Rudolf Leiner	56
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih	57
Govornika:	
Ivo Marek	57
Miroslav Rupnik	58
7. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše	59
Govornik:	
Anica Šetinc	59
8. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	61
Govornik:	
Mara Fabjančič	61
9. Predlog zakona o določitvi stopnje združevanja sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma	62
Govornik:	
Ivan Zelenšek	63
10. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985	64

11. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi predsednika Odbora za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije	64
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani	65
— predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru . .	65
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije	65
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade	66
— sklep o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike	66
12. Nadaljevanje razprave o predlogu zakonu o dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	66
Govorniki:	
Mara Fabjančič	67
Majda Lindič	69
Ivan Zelenšek	69
13. Predlogi in vprašanja delegatov	70
Govornik:	
Aleksander Škraban	71
14. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	72
Govornika:	
Mara Fabjančič	72
Ivan Zelenšek	74

54. seja — 27. marca 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	75
Govornik:	
Bogomir Hrašovec	76

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 54. seje Zbora združenega dela	76
2. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona	78
Govorniki:	
Ivan Rau	78
Viktor Car	81
Vladimir Ošo	81
Emil Tomašič	81

Dušan Šubic	82
Stanko Jaki	83
3. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije	84
G o v o r n i k i :	
Ivan Rau	84
Franc Gračner	85
Teodor Jagodnik	87
Jože Punčuh	88
Ivica Rakun	88
Jože Gabrovšek	89
Stojan Volčanšek	90
Branko But	90
Ivan Rau	90
Ivica Rakun	91
4. Predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona	91
G o v o r n i k :	
Franc Grad	92
5. Predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije«	94
6. Osnutek zakona o zagotovitvi sredstev federacije na račun članske vloge Socialistične federativne republike Jugoslavije v Afriški banki za razvoj	94
7. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona	95
G o v o r n i k i :	
Milena Rakčević	95
Giorgio Miani	96
Olga Štempihar	98
Jožica Farčnik-Mrvar	99
8. Osnutek zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski	100
9. Odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih	100
10. Nadaljevanje razprave o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona	101
G o v o r n i k :	
Stanislava Pospiš	101
11. Osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o Narodni banki Jugoslavije in enotnem monetarnem poslovanju narodnih bank republik in narodnih bank avtonomnih pokrajin	102
G o v o r n i k :	
Stanko Jaki	102
12. Odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije o ustavnosti drugega in tretjega odstavka 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov	102
G o v o r n i k :	
Marija Godler	102

13. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981	107
14. Predlogi in vprašanja delegatov	109

55. seja — 7. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	110
Govornik:	
Franc Klun	112

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 55. seje Zbora združenega dela	113
2. Informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	114

Govorniki:

Franc Vičar	115
Lojze Fortuna	116
Jože Gabrovšek	119
Igor Ponikvar	121
Janko Muraus	124
Avgust Punčuh	125
Ivan Zelenšek	126
Danilo Bratina	131
Drago Sila	133
Ludvik Merklin	135
Jure Mlinar	138
Ciril Grilj	140
Imre Varju	141
Stanko Jaki	141
Slobodan Srdoč	142
Francka Herga	142
Jože Florjančič	143
Jernej Jan	144
Ivan Zelenšek	148
Jernej Jan	149

3. Predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili	150
---	-----

Govorniki:

Silva Bauman	151
Ivo Marenk	152
Francka Herga	153
Franc Steiner	156
Vlado Kralj	156
Franc Nelec	157
Martin Žuran	158
Ivo Marenk	159
Janko Muraus	160
Ivo Marenk	161

4. Ocena priprav na spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji	162
Govornika :	
Ivo Marenk	162
Boris Kralj	164
5. Nadaljevanje razprave o informaciji o gospodarskih gibanjih	164
Govornik :	
Ivan Zelenšek	164
6. Predlogi in vprašanja delegatov	165
Govornika :	
Leopold Kejžar	165
Boris Kralj	166
7. Nadaljevanje razprave o predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili	166
Govornika :	
Franc Krabonja	166
Francka Herga	167
8. Nadaljevanje razprave o oceni priprav za spomladansko setev v letu 1981 v SR Sloveniji	167
Govornik :	
Jože Maljevič	167

56. seja — 29. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	169
Govornik :	
Franc Punčuh	170

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 56. seje Zbora združenega dela	171
2. Odobritev zapisnikov 53. in 54. seje Zbora združenega dela	173
3. Poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1980	173

Govornika :	
Bogdan Osolnik	173
Ivan Kastrevc	177
4. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih	179
Govorniki :	
Edo Gaspari	179
Franci Polak	183
Stanko Jaki	185
Ivan Kastrevc	188
Ladislav Palfi	190
Ivan Košenina	190
Miran Vidic	192
Jože Krk	192
Neda de Lorenzi	193
Jernej Jerman	194
Ivan Zelenšek	194
5. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov	195
Govorniki :	
Andrej Miklavčič	195
Franc Cvetko	197
Leopold Benedik	197
Jože Kužnik	198
Jože Turk	199
Franc Urbas	201
Francka Ovsenik	202
Franc Mali	202
Emil Tomašič	203
Andrej Miklavčič	203
6. Predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985	204
Govornika :	
Marija Petkovšek	205
Anton Slapernik	205
7. Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke	206
8. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985	206
9. Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje od 1981 do 1985 v letu 1981	207
10. Predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979	207

11. Osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981	208
12. Osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črno goro za leto 1981	208
13. Nadaljevanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981	208
Govornik:	
Ciril Habe	208
14. Osnutek zakona o urejanju kredita, ki ga je leta 1974 dala Narodna banka Jugoslavije za dopolnilno kreditiranje izvoza opreme in ladij ter za izvajanje investicijskih del v tujini na kredit	209
Govorniki:	
Stanko Jaki	210
Miroslav Brečko	210
Anton Slapernik	211
Stanko Jaki	212
15. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o pripravi akta, ki bo določal način uporabe in vračanja kreditov, najetih na podlagi zakona o zadolžitvi narodne banke Jugoslavije v tujini za zagotavljanje likvidnosti Jugoslavije v plačilih s tujino	212
16. Osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa Združenih narodov za človekovo okolje (UNEP)	212
17. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo	213
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo	213
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev	213
— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	214
— sklep o imenovanju skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju	214
18. Predlogi in vprašanja delegatov	215
Govorniki:	
Tone Hren	215
Anton Slapernik	217
Jože Florjančič	218
Vlado Ovčar	218
Jože Strle	219
Lojze Senegačnik	220
Janko Brinšek	221

Zbor občin

51. seja — 18. februarja 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 223
- Govornik:
- Franc Kump 224

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 51. seje Zbora občin 225
 2. Odobritev zapisnika 50. seje Zbora občin 226
 3. Osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985 227
- Govorniki:
- Zdravko Praznik 227
- Silvo Gorenc 230
- Alojz Ceglar 233
- Vinko Brdnik 234
- Dora Rihar 235
- Janez Zaplotnik 236
- Stojan Makovec 238- 4. Osnutek odloka o določitvi strukture sredstev, ki so osnova za valorizacijo sredstev za odpravo posledic katastrofalnega potresa, ki je prizadel območje SR Črne gore v letu 1979 238

Govornik:

Marjan Markovič 239- 5. Osnutek družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo Jugoslovanskega centra za teorijo in prakso samoupravljanja »Edvard Kardelj« v Ljubljani za obdobje od 1981. do 1985. leta 241

Govornik:

Dora Rihar 241- 6. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o financiranju sanacije, povečanju zmogljivosti, vzdrževanju in gradnji visokogorskih planinskih postojank in nadelavi potov v obdobju 1981—1985, z družbenim dogovorom 242

Govorniki:

Tomaž Banovec 242

Janez Zaplotnik 243

dr. Miha Potočnik 243- 7. Statut Republiške skupnosti za cene 245

8. Statut ter spremembe in dopolnitve statuta Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in statut Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani	246
9. Volitve in imenovanja	247
— predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje	247
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi dveh članov Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin	247
— imenovanje skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok	247
10. Predlogi in vprašanja delegatov	248
11. Nadaljevanje razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985	248
Govornika:	
Silvo Gorenc	248
Zdravko Praznik	249
12. Predlogi in vprašanja delegatov	250
Govorniki:	
Marjan Trebežnik	250
Srečko Perko	252
Vinko Bah	253
Jernej Rajer	253
Srečko Perko	253
13. Predlog aktov ESA 668	253

52. seja — 25. marca 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	255
Govornik:	
Leopold Samsa	256

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 52. seje Zbora občin	257
2. Odobritev zapisnika 51. seje Zbora občin	258
3. Osnutek ustavnih amandmajev k ustavi SFR Jugoslavije	259
4. Predlog družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985	260
Govorniki:	
Milan Gaspari	261
Silvo Gorenc	261

Živko Pregl	264
Ciril Plut	264
Franc Valenčak	265
Miro Jurjevič	267
Majda Meštrov	268
Jože Manfreda	269
Aljoša Žorga	270
Franc Godina	271
Franc Valenčak	271
5. Osnutek zakona o investicijskih vlaganjih SR Slovenije v graditev objektov in nabavo opreme v obdobju od leta 1981 do leta 1985	272
Govorniki:	
Saša Černež	272
Jože Gornjec	272
Franc Godina	273
Ciril Plut	273
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih	274
Govorniki:	
Stanko Renčelj	274
Franc Godina	275
Saša Černež	276
7. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prepovedi nomadske paše	276
8. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	277
Govorniki:	
Franjo Lunder	277
Janko Rebernik	281
Milan Gaspari	282
Mitja Horvat	282
9. Predlog zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v republiški sklad skupnih rezerv za leto 1980 za zavezance, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma	283
Govornik:	
Slavko Polanič	283
10. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona	284
Govornika:	
Ivan Rau	284
Nada Mihajlovič	287
11. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije	288
Govornika:	
Ivan Rau	288
Ciril Plut	289

12. Predlog zakona o določitvi zaokroženega urbanega območja občin Maribor—Pesnica, Maribor—Pobrežje, Maribor—Rotovž, Maribor—Ruše, Maribor—Tabor in Maribor—Tezno	292
13. Predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona	292
Govornik:	
Franc Grad	292
14. Predlog zakona o objavljanju zakonov, drugih predpisov in aktov ter o časopisni organizaciji »Časopisni zavod Uradni list SR Slovenije«	294
15. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije da sklene družbeni dogovor o mladinskih delovnih akcijah za obdobje 1981—1985	295
16. Osnutek zakona o zagotavljanju sredstev federacije kot članske vloge SFR Jugoslavije v Afriški banki za razvoj	295
17. Predlog zakona o ratifikaciji sporazuma o vzajemnem priznavanju enakovrednosti šolskih spričeval in diplom, izdanih v SFR Jugoslaviji in Ljudski republiki Madžarski	295
18. Odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije, s katero ugotavlja, da je tretji odstavek 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih v nasprotju z zakonom o kazenskem postopku in zakonom o pravnem postopku	296
19. Odločba Ustavnega sodišča SR Slovenije, da drugi in tretji odstavek 17. člena zakona o starostnem zavarovanju kmetov, (Uradni list SRS, št. 30/69) nista v skladu z ustavo SR Slovenije	296
Govornik:	
Marija Godler	296
20. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	301
Govorniki:	
Franjo Lunder	301
Janko Rebernik	301
Franc Hervol	302
Jože Florjančič	302
Janko Rebernik	303
Franjo Lunder	303
21. Predlog periodičnega delovnega načrta zborov Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981	304
22. Volitve in imenovanja:	306
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani	306
— predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru	307
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije	307
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora sklada za pospeševanje upodabljaajoče umetnosti Moša Pijade	307
— imenovanje medzborovske skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike	307
23. Predlogi in vprašanja delegatov	307

Govorniki:	
Aleksander Škraban	308
Edvard Gale	310
Srečko Perko	312
24. Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ureditvi določenih vprašanj s področja varnosti železniškega prometa	314
Govornik:	
Mitja Horvat	314

53. seja — 7. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	315
Govornik:	
Ludvik Kotnik	316

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 53. seje Zbora občin	317
2. Informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	317

Govorniki:

Uroš Dular	318
Mirjam Jan-Blažič	320
Franc Vrviščar	322
Leopold Rihteršič	323
Mira Jančar	324
Janez Arsenjuk	325
Slavica Robida	327
Tatjana Štirn	327
Zvonko Perlič	328
Nada Mihajlovič	330
Josip Logar	331
Andrija Vlahovič	332
Ciril Varga	335
Igor Božič	336
Davorin Škarabot	338
Anton Prus	339
Jože Kapus	340

3. Predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili	341
--	-----

Govorniki:

Stanko Renčelj	341
Slavica Robida	345
Mira Jančar	345

Nada Mihajlovič	346
Andrija Vlahovič	346
Stanko Renčelj	346
Vladimir Klemenčič	347
4. Predlogi in vprašanja delegatov	349
Govorniki:	
Slavko Polanič	350
Aleksander Škraban	351
Polde Kejžar	352
Davorin Škarabot	353
5. Nadaljevanje razprave o informaciji o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	354
Govornik:	
Uroš Dular	354
6. Nadaljevanje razprave o predlogu družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije o problematiki oskrbe kmetijskih organizacij in kmetov z mineralnimi gnojili	355
Govornik:	
Uroš Dular	355

54. seja — 29. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	357
Govornik:	
Žarko Žigon	358

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 54. seje Zbora občin	359
2. Odobritev zapisnikov 52. in 53. seje Zbora občin	361
3. Poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ	361
Govorniki:	
Rado Roter	361
Tomo Kipa	364
Miloš Veršec	365

4. Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981	367
Govornik:	
Ciril Habe	367
5. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o graditvi objektov	368
Govorniki:	
Marko Vraničar	368
Fedor Špacapan	370
Rudi Mlakar	370
Miro Vidic	371
Jože Oven	371
Jože Slatinšek	372
Janko Pučnik	372
Alojz Pucelj	373
6. Predlog za izdajo zakona o dodatnem prispevku solidarnosti v letih 1982 do 1985	375
Govorniki:	
Slavko Polanič	375
Ivica Žnidaršič	377
Silvo Tratnik	378
Alenka Bonajo	379
Davorin Škarabot	380
Angela Podlessek	380
7. Predlog zakona o prenehanju veljavnosti zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke	381
8. Predlog zakona o ureditvi obveznosti za vračanje anuitet za zunanje kredite, odobrene organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim na območju SR Črne gore, ki ga je prizadel potres v letu 1979	381
Govornik:	
Silvo Gorenc	382
9. Osnutek odloka o razporeditvi sredstev po republikah in avtonomnih pokrajinah za leto 1981	382
10. Osnutek odloka o zmanjšanju sredstev glede obveznosti republik in avtonomnih pokrajin za SR Črno goro za leto 1981	382
Govornik:	
Marjan Markovič	382
11. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da sklene družbeni dogovor o uporabi sredstev hranilnih vlog in drugih sredstev občanov pri Poštni hranilnici v srednjeročnem obdobju od leta 1981 do 1985	383

12. Osnutek dogovora o zagotovitvi dela sredstev za financiranje izdelave študij za projekte modrega plana in programa prednostnih akcij sredozemskega akcijskega plana programa ZN za človekovo okolje (UNEP)	384
13. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo	385
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borbe in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo	385
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev . .	385
— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	386
— predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij, h katerim daje soglasje Skupščina SR Slovenije na podlagi določb zakona o usmerjenem izobraževanju	386
14. Nadaljevanje razprave o osnutku sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 v letu 1981	387
Govornik:	
Silvo Gorenc	387
15. Predlogi in vprašanja delegatov	387
Govorniki:	
Marko Vraničar	387
Miha Wohinz	388
Davorin Škarabot	390
Aleksander Škraban	391
Cvetka Selšek	391
Jože Humer	392
Janko Pučnik	393

Družbenopolitični zbor

48. seja — 18. februarja 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	394
2. Določitev dnevnega reda	394

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 47. seje zbora	394
2. Osnutek družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985	395

Govorniki:

Milivoj Samar	395
Jože Globačnik	397
Emil Suštar	400
Marko Bulc	402
Majda Naglost	404

3. Volitve in imenovanja:

— predlog odloka o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za informiranje	406
— predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za spremljanje uresničevanja resolucije o načrtovanju družine in družbenih prizadevanjih za njen nastanek in varnost, zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in zakona o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok	406

4. Predlogi in vprašanja delegatov	407

5. Nadaljevanje razprave o osnutku družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1981 do leta 1985	407

Govornik:

Jože Globačnik	407

6. Predlogi in vprašanja delegatov	408

Govornika:

Franc Škufca	408
Jože Globačnik	410

49. seja — 25. marca 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	411
2. Določitev dnevnega reda	411

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 48. seje zbora 412
2. Osnutek ustavnih amandmajev k ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije 413
3. Predlog družbenega plana Socialistične republike Slovenije za obdobje 1981—1985 414
Govorniki:
dr. Tone Krašovec 414
Dino Pucer 417
Aleksander Varga 417
Milivoj Samar 417
dr. Tone Krašovec 418
Aleksander Varga 418
Stane Repar 419
Jože Globačnik 420
Geza Bačić 421
Janko Ževart 422
Emil Šuštar 425
Stane Gavez 425
Igor Uršič 425
Vlado Janžič 427
Milivoj Samar 429
4. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in delegiranju v skupščine, z osnutkom zakona 431
Govorniki:
Jože Pacek 431
Peter Toš 434
Miro Gošnik 436
Janko Ževart 439
5. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnosti in okoliših za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije 440
Govornika:
Peter Toš 440
Miro Gošnik 442
6. Nadaljevanje razprave o predlogu družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 443
Govornik:
dr. Tone Krašovec 443
7. Predlog za izdajo zakona o Svetu SR Slovenije za varstvo ustavne ureditve, z osnutkom zakona 444
Govornika:
dr. Lojze Ude 444
Peter Toš 446
8. Odločba Ustavnega sodišča Jugoslavije o oceni zakonitosti tretjega odstavka 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih 448

9. Predlog periodičnega delovnega načrta Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1981	448
10. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi sodnikov Višjega sodišča v Ljubljani	449
— predlog odloka o razrešitvi sodnikov Višjega sodišča v Mariboru	450
— predlog odloka o razrešitvi sodnika Sodišča združenega dela SR Slovenije	450
— predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora sklada za pospeševanje upodablajoče umetnosti Moša Pijade	450
— predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev samoupravnih sporazumov in statotov samoupravnih interesnih skupnosti s področja družbenih dejavnosti za območje republike	450
11. Predlogi in vprašanja delegatov	451
Govornika:	
Viktor Stopar	451
Miloš Prosenc	451

50. seja — 7. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	453
2. Določitev dnevnega reda	453

Dnevni red:

1. Informacija o gospodarskih gibanjih v SR Sloveniji v prvih dveh mesecih leta 1981 in predlog ukrepov za uresničevanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981	454
--	-----

Govorniki:

Jože Globačnik	454
Srečko Mlinarič	459
Miloš Prosenc	462
Tone Krašovec	464
Zoran Polič	467
Rudi Kropivnik	470
Angelca Vrbnjak	474
Milivoj Samar	475
Tilka Blaha	478

51. seja — 29. aprila 1981

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	479
2. Določitev dnevnega reda	480

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnikov 49. in 50. seje zбора	480
2. Poročilo o delu delegatov iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije za leto 1981	480
Govorniki:	
Drago Seliger	481
Miloš Prosenec	483
Jože Božič	486
3. Osnutek sprememb in dopolnitev resolucije o glavnih smernicah in okvirih politike družbenoekonomskega razvoja ter o izvedbi sklenjenih dogovorov o temeljnih družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981 do 1985 v letu 1981	488
Govorniki:	
Jože Marolt	488
Milivoj Samar	490
Marko Bulc	490
4. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih	491
Govorniki:	
Marjan Simič	492
Dušan Najdič	495
Tilka Blaha	495
Emil Šuštar	499
Dušan Šinigoj	500
Tilka Blaha	501
5. Volitve in imenovanja:	502
— predlog odloka o razrešitvi in izvolitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter o razrešitvi in imenovanju predsednika Republiškega komiteja za delo	502
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za ljudsko obrambo in o imenovanju namestnika predsednika Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide in namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, industrijo in gradbeništvo	502
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju namestnika republiškega sekretarja in namestnikov predsednikov republiških komitejev	503
— predlog odloka o razrešitvi namestnika javnega tožilca Višjega javnega tožilstva v Ljubljani	503
— predlog sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučitev statotov visokošolskih organizacij	503
6. Predlogi in vprašanja delegatov	504

**Skupno zasedanje
Zbora združenega dela, Zbora občin
in Družbenopolitičnega zbora**

Zasedanje — 18. februarja 1981

1. Določitev dnevnega reda 505

Dnevni red:

1. Poročilo o stanju in nalogah na področju cen 505
Govornik:
Vladimir Klemenčič 505
2. Statut Republiške skupnosti za cene 511
Govornik:
Jože Strle 511

Zasedanje — 25. marca 1981

1. Določitev dnevnega reda 514

Dnevni red:

1. Ekspoze k predlogu družbenega plana Socialistične republike Slovenije
za obdobje 1981—1985 514
Govornik:
Janez Zemljarič 514
2. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in po-
krajnin Skupščine SFR Jugoslavije o poteku usklajevanja družbenega
plana Jugoslavije za obdobje 1981—1985 527
Govornik:
Marko Bulc 527

Zasedanje — 7. aprila 1981

1. Določitev dnevnega reda 531

Dnevni red:

1. Uvodna obrazložitev o realizaciji resolucije v prvih dveh mesecih letošnjega leta in predlog Izvršnega sveta za ukrepe na tem področju . . . 531

G o v o r n i k :

Jože Florjančič 531

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

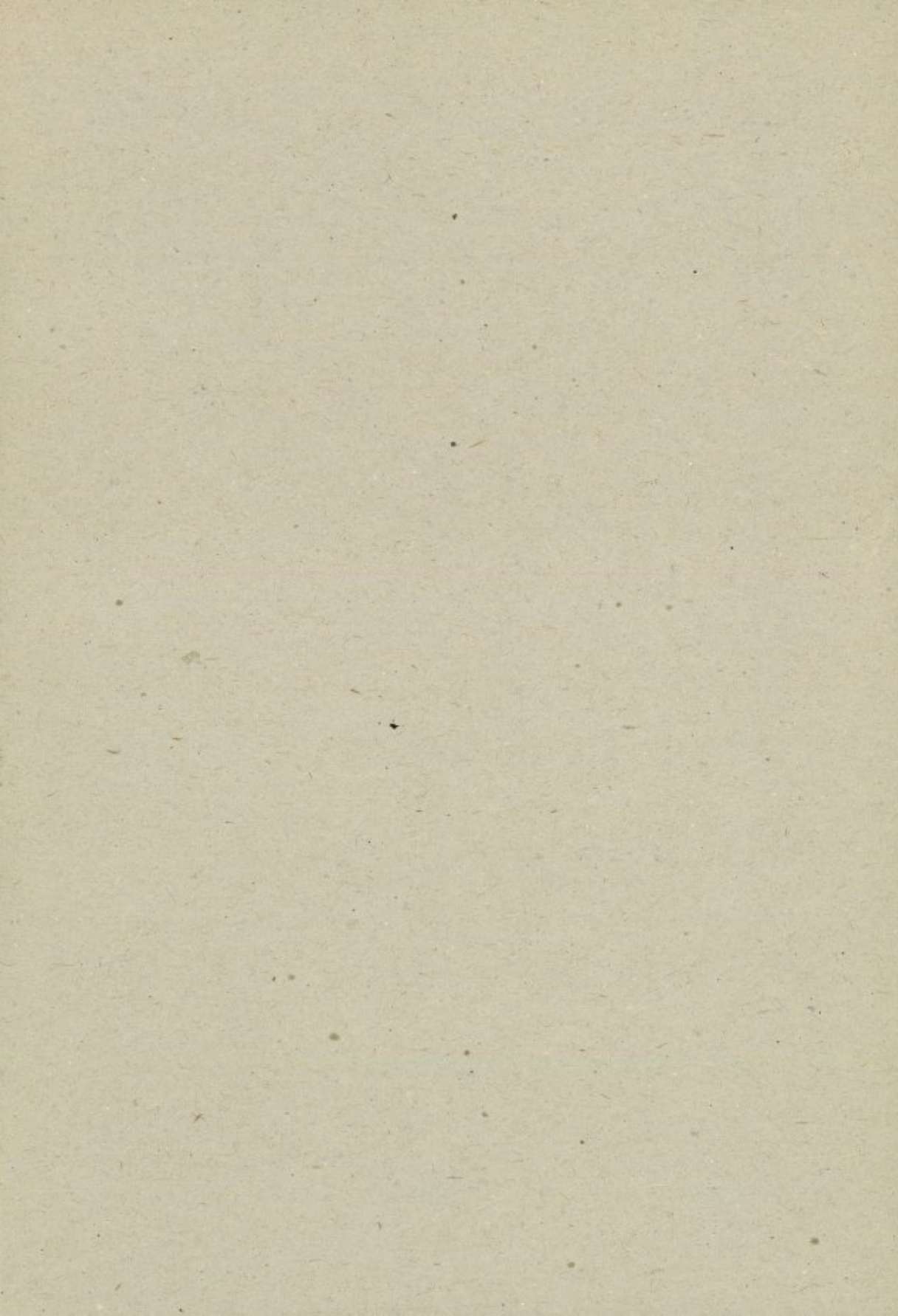
Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

Januar 1982

v 340 izvodih

Obseg 576 strani

SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA

St-S:20/135